KALLELSE

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17

Tid Kl. 18:00

Plats Medborgarhuset Alafors

Ledamöter

Claes-Anders Bengtsson (KD)
Mikael Berglund (M)
Henrik Fogelklou (M)
Maj Holmström (M)
Gay Johansson (M)
Lars Kopp (M)
Kristina Fogelklou (M)
Johan Zenténius (M)
Erik Liljeberg (M)
Susanna Mouvitz (M)
Jan Skog (M)
Jessika Loftbring (C)
Dan Sandros (C)
Henning Ankarudd (C)
Eva Lans Samuelsson (L)
Inga-Lena Lindenau (L)
Sune Rydén (KD)
Lennart Borgvall (KD)
Dennis Ljunggren (S)
Elaine Björkman (S)
Johnny Sundling (S)
Anette Håkansson (S)
Johan Nordin (S)
Seppo Tallheden (S)
Niklas Ulfheden (S)
Lena Orstadius (S)
Gunnar Skaven (S)
Ingrid Inhammar (S)
Aree Said Gaff (S)
Klas Karlsson (S)
Krister Hemström Bergenhus (S)
Monica Samuelsson (S)
Ann-Sofie Hellvard (V)
Linda Knutsson (V)
Christer Pålsson (V)
Anders Börjesson (V)
Jenny Sandkvist (MP)
Robert Jansson (SD)
Lena Camp (SD)
Jari Tolkki (SD)
Pernilla Johansson (SD)
Claes Mellander (SD)
Kennet Sandow (SD)
Elisabeth Pinberg (SD)
Robert Roos (SD)
Annica Westdahl Eriksson (SD)
Marita Henriksson (SD)
Tyrone Hansson Eklund (FiA)
Renée Palmnäs (FiA)

Ersättare

Jan Murray (M)
Johan Bankel (M)
Fredrik Johansson (M)
Kajsa Nilsson (M)
Magnus Wennergren (M)
Linda Hoffberg (C)
Lina Hammarstrand (C)
Jan Samuelsson (L)
Kristina Karlsson (L)
Börje Ohlsson (KD)
Staffan Andersson (KD)
Paula Örn (S)
Toni Andersson (S)
Christina Oskarsson (S)
Karl Heinz Schneider (S)
Sandi Nordin (S)
Catharina Eliasson (S)
Kent Karlsson (S)
Elinor Gandee (V)
Anna Enggren (V)
Sonny Landerberg (MP)
Geo De Maré (MP)
Alexis Tranmarker (SD)
Rainer Andreasson (SD)
Anna-Karin Axelsson (SD)
Björn Eliasson (SD)
Sune Eriksson (SD)
Stefan Gustafsson (FiA)
Brita Karlsson (FiA)

Övriga

Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef
Amra Taneroglu, nämndsekreterare
Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef

Förhinder anmäls till Amra Taneroglu amra.taneroglu@ale.se

Claes-Anders Bengtsson (KD)
ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17

A **Upprop**

B **Justering**

Agenda

Nr	Ärende	Diarienummer	Föredragande	Tid
1	Fastställande av föredragningslista	2026/10		
2	Anmälan av jäv	2026/11		
3	Allmänhetens frågestund	2026/12		
4	Avsägelse från Elinor Gandee (V) från uppdraget som ersättare i kommunfullmäktige	2022/574		
5	Avsägelse från Elinor Gandee (V) från uppdraget som ledamot i utbildningsnämnden	2022/531		
6	Avsägelse från Paula Örn (S) från uppdraget som ersättare i kommunfullmäktige	2022/574		
7	Val av nämndemän med anledning av Annica Westdahl-Erikssons entledigande	2023/303		
8	Val av ledamöter till moderbolag			
9	Fördelning av motioner	2026/359		
10	Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter	2026/296		
11	Ställningstagande rörande förutsättningarna för medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg och om Ale kommun ska välja att kvarstå med sin medlemsansökan	2022/353		
12	Ägartillskott Ale Utveckling AB	2026/351		

13	Nulägesanalys 2026 – kommunstyrelsen och övriga nämnder	2026/258		
14	Instruktion till bolagsstämma Ale Utveckling AB	2026/208		
15	Instruktion till bolagsstämma Ale Viken Projekt AB	2026/379		
16	Bildande av bolag för Nödinge 1:22	2026/330		
17	Omfördelning av investeringsbudget Ale torg 2026 och 2027	2026/322		
18	Prövning av ansvarsfrihet för 2025 – stiftelsen Surtefonden	2026/256		
19	Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor	2025/109		
20	Revidering av reglemente för kommunala pensionärsrådet	2025/108		
21	Revidering av reglemente för föreningsrådet	2025/107		
22	Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ	2026/321		
23	Riktlinje för användning av digital underskrift/namnteckning	2026/202		
24	Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser	2025/749		
25	Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025, svar på återremiss	2025/739		
26	Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel	2025/275		
27	Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige i oktober 2026	2025/468		
28	Redovisning av underrrättelser	2026/14		

Motion (initiativärende): Utveckla Skepplanda bibliotek för ökad tillgänglighet

Biblioteket i Skepplanda är en viktig och uppskattad mötesplats för invånare i området. Här ges möjlighet att läsa, studera, ta del av kultur och mötas i vardagen. Verksamheten bidrar till både kunskap, gemenskap och ett levande lokalsamhälle.

Trots ett stort lokalt intresse begränsas idag bibliotekets användning av lokalens utformning. Den nuvarande lösningen för nödutgång påverkar tillåtet maxantal besökare och därmed möjligheten att ta emot större grupper.

En möjlig åtgärd är att ersätta den nödutgång som idag består av ett öppningsbart fönster med en nödutgångsdörr. Enligt uppgift skulle detta kunna innebära att det tillåtna antalet besökare fördubblas till cirka 50 personer. En sådan förändring skulle skapa bättre förutsättningar för fler besökare samtidigt, möjliggöra fler aktiviteter och arrangemang samt bidra till ett ökat nyttjande av bibliotekets lokaler.

Den nuvarande begränsningen innebär att vissa evenemang och kulturarrangemang inte kan genomföras i Skepplanda och därför flyttas till andra delar av kommunen. Detta riskerar att minska tillgängligheten till kultur i närområdet, vilket är olyckligt ur både ett jämlikhets- och tillgänglighetsperspektiv.

Mot bakgrund av detta föreslår vi:

- **att ge berörd nämnd i uppdrag att utreda möjligheterna att skapa en ytterligare utgång eller ersätta nuvarande nödutgång med en nödutgångsdörr,**
- **att utredningen även ska belysa hur bibliotekets lokaler i övrigt kan utvecklas för att möjliggöra fler besökare och aktiviteter,**
- **att förslag på åtgärder samt tillhörande kostnadsbedömning återrapporteras till kommunfullmäktige senast under våren 2027.**

Lena Orstadius

Socialdemokraterna i Ale

KS 2026/296

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att vid kommande revidering av riktlinje för hantering av personuppgifter sammanfoga den med riktlinjen för hantering av skyddade personuppgifter.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet avser framtagande av riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter inom Ale kommun. Riktlinjen syftar till att säkerställa en enhetlig och säker hantering av uppgifter som omfattas av sekretess och särskilt skyddsbehov.

Riktlinjen tydliggör ansvar, grundläggande principer och krav på hantering i verksamheterna. De omfattar samtliga nämnder och bolag inom kommunen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-13
- Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tillägg:

Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att vid kommande revidering av riktlinje för hantering av personuppgifter sammanfoga den med riktlinjen för hantering av skyddade personuppgifter.

Dennis Ljunggren (S) yrkar bifall till ordförande Henrik Fogelklous (M) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sitt eget tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder
Kommunchef
Säkerhetschef
Författningssamling
Kommunikationsenheten

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/296
Datum: 2026-05-13
Utvecklingsledare Jennifer Azzazi Andersson

Kommunstyrelsen

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet avser framtagande av riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter inom Ale kommun. Riktlinjen syftar till att säkerställa en enhetlig och säker hantering av uppgifter som omfattas av sekretess och särskilt skyddsbehov.

Riktlinjen tydliggör ansvar, grundläggande principer och krav på hantering i verksamheterna. De omfattar samtliga nämnder och bolag inom kommunen.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Ärendet

Bakgrund

Kommunen hanterar i sin verksamhet personuppgifter som i vissa fall omfattas av skyddade personuppgifter, såsom sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring. Dessa uppgifter avser personer med särskilt skyddsbehov och kräver en säker och enhetlig hantering för att minska risken för röjande av uppgifter.

Det har identifierats ett behov av att tydliggöra hur sådana uppgifter ska hanteras inom kommunen, samt att säkerställa att hanteringen sker på ett likvärdigt sätt i samtliga verksamheter.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att skapa en gemensam grund för hantering av skyddade personuppgifter, tydliggöra ansvar samt ange övergripande krav och principer för hanteringen.

Gällande rätt och styrdokument

Hantering av personuppgifter regleras bland annat genom GDPR samt kompletterande nationell lagstiftning, såsom offentlighets- och sekretesslagstiftning.

Kommunen är skyldig att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter och säkerställa att behandling sker på ett säkert sätt. Skyddade personuppgifter ställer särskilda krav på säkerhet och sekretess.

Riktlinjen kompletterar kommunens övriga styrdokument inom informationssäkerhet och dataskydd.

Omvärld

Flera kommuner har antagit riktlinjen eller motsvarande styrdokument för hantering av skyddade personuppgifter i syfte att uppnå en enhetlig och säker hantering. Dessa riktlinjer innehåller vanligtvis beskrivningar av ansvarsfördelning, hanteringsprinciper samt krav på rutiner i verksamheterna.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det finns ett tydligt behov av en gemensam riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter. Hanteringen sker idag i flera olika verksamheter, vilket ställer krav på en enhetlig tillämpning för att minska risken för felaktig hantering och oavsiktligt röjande av uppgifter.

Införandet av riktlinjen skapar förutsättningar för systematiskt och likvärdigt arbetssätt i hela kommunen. Det tydliggör ansvar, bidrar till ökad medvetenhet och ger stöd till verksamheterna i det praktiska arbetet. Detta bedöms stärka skyddet för enskilda individer med särskilt skyddsbehov.

En möjlig nackdel är att införandet kan innebära initialt behov av anpassning av rutiner och arbetssätt i verksamheterna. Detta bedöms dock vara begränsat och vägs upp av de fördelar som tydligare styrning och minskad riskexponering innebär.

Sammantaget bedömer kommunledningsförvaltningen att nyttan av att anta riktlinjen överväger eventuella nackdelar. Mot denna bakgrund föreslår kommunledningsförvaltningen att riktlinjen för hantering av skyddade personuppgifter antas.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Beslutet bedöms ha en indirekt positiv påverkan på kommuninvånarna genom att bidra till en säkrare och mer enhetlig hantering av personuppgifter. Särskilt berörs personer med skyddade personuppgifter, där riktlinjen stärker skyddet för individens integritet och säkerhet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms bidra till kommunfullmäktiges mål om trygghet genom att säkerställa en enhetlig och säker hantering av skyddade personuppgifter. Riktlinjen bidrar även till ökad effektivitet genom att tydliggöra ansvar och arbetssätt i verksamheterna.

Remiss och samberedning

Ärendet har beretts i samverkan med samtliga förvaltningar: socialförvaltningen, serviceförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om riktlinjen antas ska de implementeras i samtliga nämnder och bolag inom kommunen. Respektive nämnd ansvarar för att riktlinjerna införs i den egna verksamheten samt att berörda medarbetare informeras och ges förutsättningar att följa dem.

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att tillgängliggöra riktlinjen samt vid behov ge stöd i implementeringen.

Riktlinjen ska börja tillämpas när de träder i kraft och införas i verksamheternas rutiner i enlighet med de krav och principer som anges i riktlinjen.

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder
Kommunchef
Säkerhetschef
Författningssamling och kommunikation

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Säkerhetsenheten- Utvecklingsledare informationssäkerhet
Dokumentet gäller för:	Ale kommun och kommunens helägda bolag
Diarienummer:	2026/296
Giltighetstid:	Tills vidare

Innehåll

1 Inledning och bakgrund 2

1.1 Syfte 2

1.2 Ansvar 2

2 Former av skyddade personuppgifter 2

2.1 Sekretessmarkering 3

2.2 Skyddad folkbokföring 3

2.3 Fingerade personuppgifter 3

3 Generell hantering av skyddade personuppgifter i kommunen 4

3.1 Begäran om utlämnande av handling - hur gör vi när skyddade personuppgifter begärs ut? 4

3.1.1 Särskilt om sekretessprövning vid förekomst av skyddade personuppgifter 4

3.2 Tillgång till skyddade personuppgifter 4

3.3 Hantering i IT-system och dokument 4

3.4 Kommunikation med människor som har skyddade personuppgifter 5

3.5 Anställda i kommunen som har skyddade personuppgifter 6

3.6 Incidenthantering 6

4 Verksamhetsspecifika rutiner 6

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Inledning och bakgrund

Skyddade personuppgifter är ett samlingsbegrepp för de skyddsåtgärder som Skatteverket kan besluta om enligt folkbokföringslagen (FOL) för personer som riskerar att utsättas för hot, våld, förföljelse eller allvarliga trakasserier.

Hantering av skyddade personuppgifter ställer höga krav på säkerhet, sekretess och korrekt hantering inom verksamheten. För att upprätthålla skyddet behöver verksamheten ha tydliga och enhetliga rutiner som minskar risken för att uppgifter lämnas ut till obehöriga.

Skatteverket har tagit fram vägledning för hantering av skyddade personuppgifter och rekommenderar att myndigheter och kommuner har rutiner för att säkerställa en säker hantering. Regler och rutiner ska hållas aktuella, följas upp och vara kända i verksamheten. Medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter ska ha tillräcklig kunskap om skyddsåtgärder och gällande sekretessbestämmelser.

Hanteringen ska präglas av hög säkerhetsmedvetenhet, restriktivitet och försiktighet för att minska risken för att uppgifter röjs eller hanteras felaktigt. Tillgången till uppgifterna ska begränsas till personer som behöver dem för sitt arbete och uppgifterna ska inte spridas i större omfattning än nödvändigt.

1.1 Syfte

Syftet är att säkerställa en enhetlig och säker hantering av skyddade personuppgifter i Ale kommun för att minska risken för obehörigt röjande, åtkomst eller annan otillåten hantering av uppgifterna och därigenom skydda den enskildes säkerhet, integritet, liv och hälsa.

1.2 Ansvar

Ansvaret följer ordinarie linjeorganisation. Nedan beskrivs särskilda funktioner samt förtydliganden med utgångspunkt i Skatteverkets vägledning.

Respektive chef ansvarar för att arbetet med skyddade personuppgifter leds och följs upp inom sitt ansvarsområde, att tillgången till uppgifterna begränsas till behöriga, att nödvändiga riskbedömningar genomförs samt att medarbetare som hanterar skyddade personuppgifter har tillräcklig kunskap om verksamhetens rutiner och gällande sekretessbestämmelser.

Systemägare ansvarar inom respektive verksamhet för att verksamhetssystem har ändamålsenliga behörigheter och funktioner för en säker hantering av skyddade personuppgifter.

Personer med skyddade personuppgifter har även ett eget ansvar för att skydda uppgifter om sig själva som bedöms vara skyddsvärda.

2 Former av skyddade personuppgifter

Skatteverket är den myndighet som registrerar folkbokförda invånare. Som huvudregel är uppgifter registrerade hos Skatteverket offentliga. Personer som är utsatta för allvarliga och konkreta hot kan dock ansöka om skyddade personuppgifter.

Skyddade personuppgifter är ett samlingsbegrepp som omfattar:

- Sekretessmarkering
- Skyddad folkbokföring
- Fingerade personuppgifter

Denna riktlinje omfattar endast sekretessmarkering och skyddad folkbokföring. Vid fingerade personuppgifter är individens tidigare identitet okänd för kommunen och det framgår inte att den nya identiteten är fingerad (se avsnittet Fingerade personuppgifter). Ansökan om sekretessmarkering och skyddad folkbokföring görs hos Skatteverket. Ansökan om fingerade personuppgifter görs hos Polismyndigheten

2.1 Sekretessmarkering

En sekretessmarkering är en form av skyddade personuppgifter och innebär att uppgifter om en person markeras i folkbokföringsregistret för att signalera att de kan omfattas av sekretess. Markeringen omfattar samtliga personuppgifter i registret och syftar till att försvåra för obehöriga att få tillgång till uppgifterna.

Sekretessmarkeringen fungerar som en varningssignal för Skatteverket och andra myndigheter om att en noggrann sekretessprövning ska göras innan några uppgifter lämnas ut. Markeringen innebär dock inte ett absolut skydd eller automatiskt förbud mot utlämnande, utan varje begäran om att ta del av uppgifterna måste prövas enligt offentlighets- och sekretesslagstiftningen (OSL).

Åtgärden är administrativ och kan liknas vid en markering om att uppgifterna kräver särskild hantering innan de eventuellt lämnas ut.

2.2 Skyddad folkbokföring

När hotbilden mot en person är mycket stark kan personen få skyddad folkbokföring enligt 16 § FOL. Skyddad folkbokföring innebär ett starkare skydd än sekretessmarkering. Den som beviljats skyddad folkbokföring kan vara folkbokförd i sin tidigare hemkommun eller i en annan kommun som den inte har någon anknytning till.

Vid skyddad folkbokföring registreras inte den nya adressen i folkbokföringsregistret. Information om att en person har skyddad folkbokföring delas, av Skatteverket, med andra myndigheter, vilket innebär att dessa kan se att skyddet finns.

2.3 Fingerade personuppgifter

Fingerade personuppgifter är den starkaste formen av skyddade personuppgifter. Den som beviljas sådant skydd får använda andra personuppgifter än de verkliga, exempelvis nytt namn och personnummer, vilket innebär en ny identitet. Skyddet kan beviljas när en person riskerar att utsättas för allvarlig brottslighet som innebär hot mot liv, hälsa eller frihet och andra skyddsåtgärder bedöms otillräckliga.

Ansökan om fingerade personuppgifter handläggs av Polismyndigheten genom Nationella operativa avdelningen (NOA). Uppgifter om kopplingen mellan den verkliga och den fingerade identiteten omfattas av mycket stark sekretess. Den nya identiteten registreras utan markering om att det rör sig om fingerade personuppgifter.

3 Generell hantering av skyddade personuppgifter i kommunen

3.1 Begäran om utlämnande av handling – hur gör vi när skyddade personuppgifter begärs ut?

När en begäran om att ta del av allmänna handlingar kommer in till kommunen ska den hanteras i enlighet med kommunens rutin ”utlämnande av allmänna handlingar” som finns på kommunens intranät.

Skyddade personuppgifter omfattas i de flesta fall av stark sekretess. I 22 kapitlet i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen. Även andra sekretessbestämmelser kan vara aktuella, bland annat de bestämmelser om sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden som finns i 21 kapitlet OSL.

Det är viktigt att det framgår tydligt om det förekommer skyddade personuppgifter i ett ärende eller i handlingar som förvaras hos kommunen, så att den som ska pröva en begäran blir uppmärksam på att en noggrann sekretessprövning ska göras.

3.1.1 Särskilt om sekretessprövning vid förekomst av skyddade personuppgifter

Sekretessmarkering
En sekretessmarkering är inte ett beslut om sekretess utan endast en varningssignal om att det alltid ska göras en noggrann skadeprövning enligt 22 kap. 1 § OSL när uppgifterna begärs ut. Den som gör prövningen kan behöva fråga vem som begär ut handlingen, för att kunna bedöma om handlingen kan lämnas ut till just den aktuella mottagaren.

Markering för skyddad folkbokföring
Uppgifter om den som har skyddad folkbokföring omfattas av sekretess enligt 22 kap. 2 § OSL och ska normalt sett inte lämnas ut. Sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men.

3.2 Tillgång till skyddade personuppgifter

Risken att uppgifterna felaktigt lämnas ut ökar med antalet personer som kan ta del av uppgifterna. Kretsen av personer som har tillgång till skyddade personuppgifter ska därför begränsas så långt som möjligt. Utgångspunkten bör vara att enbart anställda som har behov av att ta del av uppgifterna för att utföra sina arbetsuppgifter ska ha tillgång till uppgifterna.

När kommunen får kännedom om att en person har skyddade personuppgifter ska berörda verksamheter utan dröjsmål säkerställa att skyddet registreras och hanteras korrekt i relevanta system, register och arbetsprocesser.

3.3 Hantering i IT-system och dokument

Behandling av skyddade personuppgifter i kommunens IT-system ska följa Skatteverkets vägledning för hantering av skyddade personuppgifter. Det är upp till varje verksamhet att välja det lämpligaste sättet att hantera skyddade personuppgifter i sina system och inom

verksamheten. I vissa fall kan manuell hantering av personuppgifterna vara säkrare, om hantering i ett IT-system bedöms innebära en risk.

Det ska på ett tydligt och enhetligt sätt framgå för de användare som har behörighet till skyddade personuppgifter att uppgifterna är markerade för skyddad folkbokföring eller har sekretessmarkering, både i IT-system och på utskrifter.

Möjligheten att vidta åtgärder för att skydda personuppgifter i olika IT-system kan vara begränsad med hänsyn till bland annat tekniska funktioner och de krav som ställts vid upphandling av systemen. Åtkomst till skyddade personuppgifter ska loggas i de IT-system där det finns möjlighet till det, för att göra det möjligt att i efterhand kontrollera vilka som tagit del av uppgifterna.

Handlingar, utskrifter och annan manuell hantering av skyddade personuppgifter ska ske så att obehöriga inte kan ta del av uppgifterna. Särskild försiktighet ska iakttas vid utskrifter, kopiering, scanning, arkivering och hantering i gemensamma utrymmen.

Åtkomsten till skyddade personuppgifter i IT-systemen ska begränsas, i den mån det är möjligt och lämpligt med hänsyn till tekniska förutsättningar och verksamhetens behov. Varje verksamhet ska bedöma vilka begränsningar som är lämpliga. Behörighet bör som utgångspunkt inte ges till fler personer än vad som är nödvändigt för att verksamheten ska kunna upprätthålla sin serviceskyldighet och övriga krav som lagstiftningen ställer på verksamheten. Verksamheten behöver också se till att de som hanterar skyddade personuppgifter har rätt kompetens. Det är viktigt att kommunens verksamheter har uppdaterade och korrekta register och IT-system.

I vissa fall kan ett fiktivt namn användas i verksamhetens system, om det är möjligt och lämpligt med hänsyn till individens skyddsbehov och verksamhetens förutsättningar. Utgångspunkten ska vara den enskildes önskemål, men verksamheten som ska behandla personuppgifterna ska förklara vad de olika alternativen innebär - eget namn eller fiktivt namn. I vissa system måste det rätta namnet framgå, i de fallen kan andra skyddsåtgärder behöva vidtas.

3.4 Kommunikation med människor som har skyddade personuppgifter

Kommunikation med berörda personer, eller med andra myndigheter i ärenden som rör personer med skyddade personuppgifter, får endast ske via en säker kommunikationskanal. Som säkra kommunikationskanaler rekommenderar Skatteverket fysiska brev, säker elektronisk kommunikation (till exempel digital brevlåda) och personligt besök av den enskilde om personen har legitimerat sig.

Okrypterad e-post ska inte användas för kommunikation av uppgifter som omfattas av sekretess, varken inom eller mellan myndigheter. Kommunikation med andra myndigheter per telefon kan vara möjlig efter att man kontrollerat att uppringaren är den personen utger sig för att vara. En sådan kontroll kan ske genom återuppringning till myndighetens officiella telefonnummer.

Vid kommunikation med enskilda via post ska Skatteverkets förmedlingstjänst användas (se information på Skatteverkets webbplats skatteverket.se). Detta för att minimera risken att posten skickas fel.

Det är lämpligt att bara ett fåtal personer inom en verksamhet kommunicerar med personer som har skyddade personuppgifter, eftersom det minskar risken för att känsliga uppgifter röjs.

3.5 Anställda i kommunen som har skyddade personuppgifter

Om en anställd har fått beslut om sekretessmarkering eller skyddad folkbokföring ska medarbetaren informera arbetsgivaren och visa upp beslutet från Skatteverket för att nödvändiga skyddsåtgärder ska kunna vidtas. Detta gäller både vid nyanställning och under pågående anställning.

Om beslutet kommer under pågående anställning ska personalavdelningen (HR) kontaktas för att säkerställa att personuppgifterna hanteras korrekt i administration och HR-system.

Medarbetare inom Ale kommun som har skyddade personuppgifter ska inte vara offentligt eller internt sökbara. Skyddsvärda uppgifter ska hanteras med sekretess.

Ansvarig chef ska tillsammans med medarbetaren genomföra en riskbedömning och identifiera i vilka IT-system, arbetsprocesser och administrativa rutiner den anställdes personuppgifter förekommer för att minska risken för obehörigt röjande. Utifrån bedömningen ska nödvändiga skyddsåtgärder vidtas för att minska risken för att uppgifterna exponeras.

Hotbildens karaktär och behovet av skydd avgör vilka begränsningar och anpassningar som kan bli aktuella samt vilka arbetsuppgifter som kan påverkas. Riskbedömningen ska ligga till grund för individuellt anpassade skyddsåtgärder. Åtgärderna ska så långt som möjligt utformas i samråd med medarbetaren och dokumenteras.

Följande ska beaktas i riskbedömningen:

- Beskriv hotbild samt sannolikhet och konsekvens för medarbetaren och arbetsplatsen.
- Var och hur medarbetaren är sökbar både internt och offentligt.
- Vilka behöver informeras om medarbetarens skyddade personuppgifter (exempelvis chefer, kollegor)?
- Hur ska chefer och medarbetare bemöta/förhålla sig till frågor från andra om medarbetaren?
- Vad ska göras om uppgifterna av misstag röjs? Hur kan skadan begränsas?

Riskbedömning ska genomföras enligt separat mall: ”Riskbedömning - anställda med skyddade personuppgifter”.

3.6 Incidenthantering

Vid misstanke om att skyddade personuppgifter har röjts ska detta omgående rapporteras enligt kommunens anvisningar för personuppgiftsincidenter. För vägledning, se intranätet under Informationssäkerhet och dataskydd, avsnittet Rapportera incident, eller via genvägar Incidentrapportering som leder direkt till e-tjänsten.

4 Verksamhetsspecifika rutiner

Alla berörda förvaltningar i kommunen ska överväga på vilken nivå rutiner ska tas fram. I vissa fall kan det vara tillräckligt med förvaltningsövergripande rutiner, medan det på vissa enheter kan behövas enhetsspecifika rutiner för hur personer med skyddade personuppgifter ska hanteras.

Rutinerna ska utformas utifrån verksamhetens förutsättningar och behovet av att skydda uppgifterna på ett lämpligt sätt. Verksamheterna ska samråda kring hanteringen av skyddade

personuppgifter för att minska risken för skillnader i arbetssätt som kan leda till felaktig hantering eller att uppgifter röjs. Genom riskanalyser kan verksamheten identifiera vilka skyddsåtgärder som behövs för att skyddet ska kunna upprätthållas.

Verksamheten bör regelbundet se över vilka personuppgifter som behöver förekomma i ansökningar, beslut, protokoll, klasslistor och andra dokument. Skyddade personuppgifter ska endast dokumenteras när det är nödvändigt för verksamhetens uppdrag.

Förvaltningsspecifika/enhetsspecifika rutiner ska utformas i enlighet med Skatteverkets vägledning och bör klargöra hur följande ska hanteras:

- Hur information om de skyddade uppgifterna ska nå berörd personal och vem som ansvarar för detta.
- Hur kommunikation mellan verksamheten och personer med skyddade personuppgifter ska gå till, för att säkerställa att skyddet för personuppgifterna kan upprätthållas. Om det är möjligt och lämpligt bör verksamheten ta kontakt med berörda personer för att inhämta deras önskemål om hur uppgifterna ska hanteras och hur kommunikation mellan kommunen och berörda personer ska gå till.
- Hur de skyddade uppgifterna ska hanteras i verksamhetssystemen.
- Hur anställda i verksamheten ska agera om någon utomstående frågar om en person med skyddade personuppgifter.
- Hur anställda i verksamheten ska agera om något inträffar, till exempel om någon obehörig får tillgång till skyddade personuppgifter.
- Hur uppgifter om anställda i verksamheten som har skyddade personuppgifter ska hanteras.
- Vilka åtgärder som ska vidtas när skyddsåtgärder avslutas.
- Om det finns särskilda risker som verksamheten behöver beakta, något som de anställda ska vara särskilt uppmärksamma på. Om en verksamhet till exempel behöver lämna uppgifter om en person som har skyddade personuppgifter till externa utförare ska det framgå av verksamhetens rutiner hur det kan ske på ett säkert sätt.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 146

KS 2022/353

Ställningstagande rörande förutsättningarna för medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg och om Ale kommun ska välja att kvarstå med sin medlemsansökan

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige:

att i dagsläget inte gå med som medlem i Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) då ekonomiska förutsättningar och övriga styrdokument behöver ytterligare tydliggörande.

att Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) och kommunstyrelsen ges i uppdrag att fortsatt samarbeta för en robust räddningstjänst tillsammans med RSG och övriga närliggande räddningstjänster.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Gunnar Skaven (S) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Sedan 2022 pågår en process om ett eventuellt medlemskap för Ales och Kungälvs kommuner i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Syftet är att genom en större regional organisation möta ett alltmer komplicerat uppdrag och öka den operativa robustheten inom ramen för Västra Räddningsregionen (VRR). En utredning genomförd av RSG visar på verksamhetsmässiga fördelar för samtliga parter, men pekar också på behovet av en specifik ekonomisk reglering för att skydda nuvarande medlemskommuner från ökade kostnader.

I september 2023 ansökte kommunerna Kungälv och Ale om medlemskap i RSG. Därefter har RSG startat upp arbetet med att ta fram förslag på reviderad förbundsordning samt de ekonomiska förutsättningarna utretts.

Kommunstyrelsen har nu att ta ställning till om Ale kommun ska fullfölja sin ansökan i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 4 september 2023 (KF § 132).

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-05-20
- Kommunfullmäktiges beslut § 132, 2023-09-04
- Tjänsteutlåtande Medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg, 2023-05-31
- Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, ver. 1.0, 2023-04-25
- Skrivelse ”Till företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg”, 2026-03-23
- Skrivelse ”Till medlemskommuner och företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg”, 2026-04-24
- Skrivelse ”Insatsledarnas oro angående medlemsprocessen BORF-RSG”, 2026-05-12
- Skrivelse ”Svar på brev per den 26-04-25”, 2026-05-19

Yrkande

Ordförande Henrik Foglklou (M) yrkar att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

att i dagsläget inte gå med som medlem i Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) då ekonomiska förutsättningar och övriga styrdokument behöver ytterligare tydliggörande.

att Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) och kommunstyrelsen ges i uppdrag att fortsatt samarbeta för en robust räddningstjänst tillsammans med RSG och övriga närliggande räddningstjänster.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sina egna yrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Bohus Räddningstjänstförbund
Räddningstjänsten Storgöteborg
Kungälvs kommun
Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2022/353
Datum: 2026-05-20
Kommunjurist Anna Edgren

Kommunstyrelsen

Ställningstagande rörande förutsättningarna för medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg och om Ale kommun ska välja att kvarstå med sin medlemsansökan

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Sedan 2022 pågår en process om ett eventuellt medlemskap för Ales och Kungälvs kommuner i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Syftet är att genom en större regional organisation möta ett alltmer komplicerat uppdrag och öka den operativa robustheten inom ramen för Västra Räddningsregionen (VRR). En utredning genomförd av RSG visar på verksamhetsmässiga fördelar för samtliga parter, men pekar också på behovet av en specifik ekonomisk reglering för att skydda nuvarande medlemskommuner från ökade kostnader.

I september 2023 ansökte kommunerna Kungälv och Ale om medlemskap i RSG. Därefter har RSG startat upp arbetet med att ta fram förslag på reviderad förbundsordning samt de ekonomiska förutsättningarna utretts.

Kommunstyrelsen har nu att ta ställning till om Ale kommun ska fullfölja sin ansökan i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 4 september 2023 (KF § 132).

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef avdelning Demokrati

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges beslut § 132, 2023-09-04
- Tjänsteutlåtande Medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg, 2023-05-31
- Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, ver. 1.0, 2023-04-25
- Skrivelse ”Till företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg”, 2026-03-23
- Skrivelse ”Till medlemskommuner och företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg”, 2026-04-24
- Skrivelse ”Insatsledarnas oro angående medlemsprocessen BORF-RSG”, 2026-05-12
- Skrivelse ”Svar på brev per den 26-04-25”, 2026-05-19

Ärendet

Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund organiserat med förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige idag bestående av kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Lilla-Edet, Tjörn och Stenungsund.

Sedan 2022 pågår en process för att utreda ett eventuellt medlemskap för Ale och Kungälvs kommuner i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Syftet är att genom en större regional organisation möta ett alltmer komplicerat uppdrag och öka den operativa robustheten inom ramen för Västra Räddningsregionen (VRR). En utredning genomförd av RSG visar på verksamhetsmässiga fördelar för samtliga parter, men pekar också på behovet av en specifik ekonomisk reglering för att skydda nuvarande medlemskommuner från ökade kostnader. I september 2023 ansökte kommunerna Kungälv och Ale om medlemskap i RSG. Därefter har RSG startat upp arbetet med att ta fram förslag på reviderad förbundsordning samt de ekonomiska förutsättningarna utretts.

Utkast till avtal och förbundsordning har varit på remiss till de nuvarande medlemskommuner i RSG. Ales och Kungälvs kommuner har haft önskemål om klargörande rörande beräkningsunderlag för den individuella avgiften**.** Enligt det avtal som Ale kommun ska ta ställning till ska den individuella avgiften utgöras av differensen mellan den medlemsavgift som beräknas på antal invånare och geografisk areal och den faktiska kostnaden för att bedriva rättningstjänst inom BORF.

Införs särskilda avgifter som här “individuella avgifter” måste det gå att spåra hur pengarna används i syfte att säkerställa att avgiften finansierar rätt verksamhet och att inga medel går till andra kommuners ansvar. Debiterar man invånare för kostnader som inte genererar en motsvarande tjänst, brister kommunen i kravet på saklighet och likabehandling av sina medlemmar.

I dialogen mellan kommunerna och RSG har parterna inte nått en överenskommelse avseende den individuella avgiftens nivå och konstruktion. I oktober 2025 presenterade Vergenta AB, ett konsultföretag anlitat av RSG, en ekonomisk analys baserad på verksamhetsåret 2024 samt ett förslag till kostnadsfördelning per kommun. I anslutning till presentationen identifierades behov

av förtydliganden avseende den individuella avgiften, varpå berörda kommuners ekonomichefer tog kontakt med Vergenta AB i syfte att kvalitetssäkra den ekonomiska analysen.

I december 2025 presenterades ett avtalsförslag tillsammans med budgetunderlag för kommunerna. Underlaget inkluderade tillkommande tjänster som inte finns inom nuvarande BORF samt innehöll även kostnader som inte längre är aktuella, såsom räntekostnader, kostnader för avvecklad räddningstjänststation samt kostnader kopplade till en full förbundsdirektion. Skillnaden mellan kommunernas genomgång och Vergentas bedömning uppgick till cirka 5,8 procent eller 4 750 tkr.

Kungälv och Ale har tydliggjort behovet av att se över den individuella avgiften och har efterfrågat en successiv avtrappning över tid, i likhet med de lösningar som tillämpades när Stenungsund och Lerum medlemmar i RSG. Enligt avtalet ska den individuella avgiften indexuppräknas och innehåller ingen tidsmässig begräsning. Parterna har inte kunnat nå en överenskommelse avseende avgiftens nivå eller en avtrappning.

Förvaltningens bedömning

Enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvarar varje kommun för räddningstjänsten inom sitt geografiska område. Ansvaret kan fullgöras i egen regi eller genom samverkan med andra kommuner, exempelvis genom bildande eller anslutning till ett kommunalförbund.

Av 3 kap. 8 § kommunallagen (2017:725), KL, framgår att kommuner får bilda kommunalförbund för att gemensamt handha kommunala angelägenheter. När en uppgift överlämnas till ett kommunalförbund blir förbundet huvudman för verksamheten, och uppgiften faller därmed i princip utanför den enskilda medlemskommunens befogenhet.

Kommuner får enligt 2 kap. 1 § KL endast ägna sig åt angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Av detta följer att skattemedel och avgifter normalt inte får användas för att finansiera verksamhet i andra kommuner, om det saknas tydlig koppling till den egna kommunen och dess kommunmedlemmar. Skattemedel ska användas inom det egna geografiska området och till nytta för de egna kommunmedlemmarna.

För att ett beslut ska vara förenligt med kommunallagen får skattemedel inte användas för att finansiera verksamhet i andra kommuner. Eftersom den föreslagna individuella avgiften i nuläget inte är kopplad till särredovisade, faktiska kostnader för den egna kommunen, föreligger en juridisk risk för otillåten finansiering av andra kommuners angelägenheter.

Ett beslut måste ha anknytning till kommunens geografiska område eller dess medlemmar. Lokaliseringsprincipen omfattar all kommunal verksamhet om inget annat följer av speciallagstiftning. Det utesluter inte ett kommunalt engagemang utanför den egna kommunens gränser, exempelvis anläggande av vägar eller flygplatser, under förutsättning att engagemanget syftar till att tjäna den egna kommunen och dess medlemmar. Det kan vara tillåtet om det finns samverkan genom exempelvis kommunalförbund om invånarna faktiskt får nytta av tjänsten, vilket är fallet med räddningstjänsten i detta fall.

Kungälvs och Ales kommuner har tydliggjort behovet av att se över den individuella avgiften och har efterfrågat en successiv avtrappning över tid, i likhet med de lösningar som tillämpades när Stenungsund och Lerum blev medlemmar i RSG. Enligt avtalet ska den individuella avgiften indexuppräknas och innehåller ingen tidsmässig begräsning. Parterna har inte kunnat nå en överenskommelse avseende avgiftens nivå eller en avtrappning.

Kungälvs och Ales kommuner delar utgångspunkten att ett eventuellt medlemskap inte ska medföra ekonomisk belastning för befintliga medlemskommuner. Samtidigt kan konstateras att BORF sedan 2024 vidtagit åtgärder som sänkt kostnadsnivån samt att vissa kostnader som idag belastar förbundet inte skulle följa med vid ett medlemskap i RSG. Att Kungälv och Ale även fortsättningsvis skulle belastas med kostnader som inte längre föreligger, eller riskera dubbel finansiering, bedöms inte vara rimligt.

Det har även identifierats utvecklingsbehov inom RSG avseende bland annat principer, riktlinjer och ekonomistyrning. Om beslut fattas om att inte ingå medlemskap i RSG bör och kan kommunerna vidareutveckla BORFs verksamhet.

Sammantaget bedöms ett medlemskap i RSG i grunden kunna medföra betydande verksamhetsmässiga fördelar och ökad operativ robusthet. Sakligt grundade invändningar har dock inte beaktats och parterna är inte överens om den individuella avgiften eller en successiv avtrappning över tid. Eftersom dessa förutsättningar saknas, kan ett beslut om medlemskap inte rekommenderas i nuläget.

Om medlemskap i RSG inte beslutas i nuläget kan frågan om medlemskap komma att omprövas vid ett senare tillfälle.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Den medlemsavgift som Ale kommun idag betalar för räddningstjänst baseras enligt styrdokument för BORF på antalet invånare. Vid ett medlemskap i RSG kommer medlemsavgiften baseras på invånarantal och geografisk yta som för övriga medlemskommuner exklusive pensionskostnader som fördelas mellan medlemskommunerna enligt procentuell nyckel utifrån medlemsandel.

För Kungälvs och Ales kommuner tillkommer en individuell avgift om 25 600 tkr fördelat med 10 500 tkr för Ale kommun. Den individuella avgiften utgör samma underlag för årlig budgetjustering som medlemsavgiften. Avgiften är inte begränsad i tid men avtalet innebär att förbundet ska inleda översyn av medlemsavgiften senast 2030.

Den faktiska ekonomiska skillnaden för Ale kommun kommer årligen vara omkring 2 000 tkr högre i 2026 års budgetnivå. Vad kostnadsskillnaden kommer vara kommande år är svårt att sia om då vi i dagsläget inte vet kostnadsutvecklingen inom vare sig BORF eller RSG.

Under första året tillkommer kostnader om omkring 5 000 tkr för de anpassningar som måste göras under 2027, avtalet benämnt som inträdesavgift, där Ale kommuns andel beräknas till 2 050 tkr. Enligt RSG kommer ingen separat återredovisning ske av dessa 5 000 tkr.

Beräkningen av den individuella avgiften utgörs enkelt uttryckt av mellanskillnaden mellan medlemsavgiften och den faktiska kostnaden för räddningstjänstverksamhet i Kungälvs och Ales kommuner.

Vid beräkningen av den individuella avgiften har man utgått från beräkningsåret 2024, vilket ligger till grund för RSG:s bedömning av den individuella avgiften. Efter beräkningsåret 2024 har BORF sänkt kostnadsnivån genom flera åtgärder, bland annat har man avvecklat Surte brandstation sedan 2025. En kostnad som låg på 1 808 tkr och avsåg tidigare hyra, lokalvård, el, VA och avskrivningar.

Vid ett medlemskap i RSG skulle kostnader som i dag belastar BORF inte längre belasta kommunen. Detta gäller bland annat utbildningar i HLR/BKA för cirka 1 120 medarbetare per år, vilka i dag finansieras genom BORF:s medlemsavgift men inte ingår i RSG:s verksamhet och där kostnad tillkommer.

Vidare skulle kostnader för revisorer om 369 tkr bortfalla. BORF har även en full förbundsdirektion med arvoden till förtroendevalda som uppgår till 1083 tkr kronor per år, exklusive ersättning för förlorad arbetsinkomst och sammanträdesersättning. Även dessa kostnader skulle upphöra vid ett medlemskap i RSG. Dessa kostnader har RSG inkluderat i den individuella avgiften.

I underlaget från RSG är också medräknat räntekostnader för reverslån samt ränta på pensionsskuld. Ränta reverslån uppgår till 57 tkr samt ränta på pensionsskuld 847 tkr där den senare kostnaden också finns med i avgifter för pensioner, vilket medför att Ale och Kungälv betala för den två gånger. Slutligen finns också medräknat ökade kostnader för övertid på 500 tkr samt att kostnader för avgångsvederlag med 80 tkr. Kostnader uppgår sammantaget till en summa av 4 750 tkr.

Avgifterna ovan har RSG haft med i sin ekonomiska analys och förväntas att kommunerna betalar inom den individuella avgiften vid ett medlemskap.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Den direkta påverkan på Ale kommuns invånare bedöms initialt som ringa.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Skalfördelar uppstår genom gemensamma inköp av dyr utrustning (t.ex. stegbilar), gemensamma IT-system och administrativt stöd, vilket kan sänka de totala kostnaderna per kommun. Detta har koppling till kommunfullmäktiges mål kundnytta och effektivitet.

Ett förbund ger bättre förutsättningar att bygga upp den robusthet och krigsorganisation som krävs enligt moderna krav på civilt försvar, genom samordnad planering och utbildning. Detta har koppling till kommunfullmäktiges mål kundnytta.

Remiss och samberedning

Ales och Kungälvs kommuner har hela tiden samarbetat både direkt samt genom medlemskapet i BORF.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Ett eventuellt medlemskap i RSG kommer innebära förändring av antalet politiska uppdrag då Ale kommun som medlemskommun ”äger” 3,5% av RSG. Ale kommun ska utse en ledamot och en ersättare i förbundsfullmäktige samt en ledamot i förbundsstyrelsen för RSG.

Under året efter ett medlemskap kommer arbete krävas för att övergå till gemensamma och tydligt skyltade fordon, lokaler samt övriga inventarier. Det digitala verktyg som idag används kommer behöva avslutas, dokument arkiveras mm. Delar av arbetet kommer belasta RSG och därmed krävs ekonomisk kompensation.

Beslutet skickas till:

Bohus Räddningstjänstförbund
Räddningstjänsten Storgöteborg
Kungälvs kommun
Kommunchef

KF § 132

KF 2022/353

Medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att ansöka om medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg. Det slutgiltiga ställningstagandet avseende medlemskap fattas först efter att ekonomiska förutsättningar och förslag till styrdokument är klart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Ledamoten Niklas Ulfheden (S) anmäler jäv och ersätts av Toni Andersson (S)

Ledamoten Gunnar Skaven (S) anmäler jäv och ersätts av Klas Karlsson (S)

Sammanfattning

Den 2022-08-23 beslutade kommunstyrelsen att för kommunen lämna in intresseanmälan för medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG), KS § 123.

Intresseanmälan har föranlett en utredning som har analyserat förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale. Utredningen har genomförts av RSG och utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap. Det är först efter en formell ansökan som RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar. Därefter är steget för Kungälv och Ale att ta ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och om kommunerna väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.

Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för Kungälv och Ale först efter en formell ansökan och efterföljande arbete. Som framgår av utredningen kan Kungälv och Ale ta ställning att kvarstå eller ta tillbaka sin ansökan om man inte anser att förutsättningarna stämmer överens med den väg kommunen vill gå.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut § 128 2023-08-22

Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, ver 1.0

Tjänsteutlåtande, 2023-05-10

Kommunstyrelsens beslut § 105 2023-06-07

Yrkande

Mikael Berglund (M) och Dennis Ljunggren (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Protokollsanteckning

Dennis Ljunggren (S) inkommer med följande protokollsanteckning för Socialdemokraterna, Centerpartiet samt Vänsterpartiet:

> Vi anser att det i samband med medlemsansökan görs en gemensam utredning i hur den operativa förmågan bör se ut om kommunerna Ale och Kungälv inträder som fullvärdiga medlemmar i Räddningstjänsten Storgöteborg.
> Samt att ekonomisk resursfördelningsmodell baseras på den operativa förmågan efter inträdet i Räddningstjänsten Storgöteborg.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Räddningstjänsten Storgöteborg

För kännedom

Bohus Räddningstjänstförbund
Kungälvs kommun
Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2022/353
Datum: 2023-05-10
Kommunjurist, Josefin Thorn Tuvestad

Kommunstyrelsen

Medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende

Sammanfattning

Den 2022-08-23 beslutade kommunstyrelsen att för kommunen lämna in intresseanmälan för medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, KS § 123.

Intresseanmälan har föranlett en utredning som har analyserat förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale. Utredningen har genomförts av RSG och utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap. Det är först efter en formell ansökan som RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar. Därefter är steget för Kungälv och Ale att ta ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och om kommunerna väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.

Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för Kungälv och Ale först efter en formell ansökan och efterföljande arbete. Som framgår av utredningen kan Kungälv och Ale ta ställning att kvarstå eller ta tillbaka sin ansökan om man inte anser att förutsättningarna stämmer överens med den väg kommunen vill gå.

ALE

Maria Reinholdsson
Kommunchef

Emelie Cergic Boberg
Kanslichef

Beslutsunderlag

Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, ver 1.0

Tjänsteutlåtande, 2023-05-10

Beslutet skickas till:

För vidare hantering
Räddningstjänsten Storgöteborg

För kännedom
Bohus Räddningstjänstförbund
Kungälvs kommun
Kommunchef

Ärendet

Ale och Kungälv kommun är idag de två medlemskommuner som bildar BORF sedan år 2013 genom en sammanslagning av räddningstjänsterna i respektive kommun. Inom räddningstjänsterna i Sverige pågår en process att bygga större regionala kluster för att klara ett alltmer komplicerat och omfattande uppdrag. En större regional organisation är på väg att utvecklas i Västsverige. Västra Räddningsregionen (VRR) är ett samarbete där fler räddningstjänstorganisationer i regionen samt även i Hallands län ansluter. Samarbetet bygger på att organisera sig i större enheter för att kunna samverka vid utlarmning och ledning av räddningsinsatser. RSG kan anses utgöra basen i samarbetet med bland annat VRR:s ledningscentral är lokaliserad till Göteborg.

Kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet ingår sedan årsskiftet 2022/2023 i RSG istället för det gemensamma räddningstjänstförbundet Södra Bohusläns räddningstjänstförbund. Det innebär att BORF:s verksamhetsområde kommer att angränsa RSG:s verksamhetsområde i norr med Tjörn, Lilla Edet och Stenungsund kommun och i söder och sydöst med Göteborg och Lerum kommun.

Den 2022-08-23 beslutade kommunstyrelsen att för kommunen lämna in intresseanmälan för medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, KS § 123.

Intresseanmälan har föranlett en utredning som har analyserat förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale. Utredningen har genomförts av RSG

och utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap. Det är först efter en formell ansökan som RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar. Därefter är steget för Kungälv och Ale att ta ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och om kommunerna väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.

Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för Kungälv och Ale först efter en formell ansökan och efterföljande arbete. Som framgår av utredningen kan Kungälv och Ale ta ställning att kvarstå eller ta tillbaka sin ansökan om man inte anser att förutsättningarna stämmer överens med den väg kommunerna vill gå.

Parallellt med den politiska beslutsprocessen att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale så behöver arbetet med att säkerställa övergången av BORF:s verksamhet till RSG startas upp. I utredningen beskrivs den övergripande processen för verksamhetsprojektet. Utifrån erfarenheter från RSG:s senaste förbundsutökning 2023 är bedömningen att arbetet som inkluderar både förberedelser och verkställande kräver en tidplan på minst 12 månader under förutsättning att vissa aktiviteter då kan behöva verkställas innan alla politiska beslut är fattade.

Ekonomisk bedömning

Utredningen har gjort en jämförelse av kostnad per invånare mellan RSG:s medlemskommuner och BORF:s medlemskommuner baserat på medlemsavgift RSG för räddningstjänstverksamhet respektive förbundsbidrag BORF fördelat på antalet invånare per november 2022.

Om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale och om RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift tillämpas så skulle kostnaden per invånare för kommunerna Kungälv och Ale minska kraftigt. Kungälvs kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 600 kr och Ales kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 655 kr i 2023-års nivå. Det innebär en kostnadsminskning för Kungälvs kommun på ca 44% och en kostnadsminskning för Ales kommun på ca 39%.

Utredningen har gjort bedömningen är att en kostnadsminskning på ca 40% inte är möjligt att

uppnå inom räddningstjänstverksamheten i kommunerna Kungälv och Ale vilket medför att RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift inte är tillämpbar vid en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale. Utredningens rekommendation är att medlemsavgiften för kommunerna Kungälv och Ale vid ett medlemskap i RSG bör motsvara den driftkostnad som krävs för att bedriva dagens räddningstjänstverksamhet i BORF med hänsyn tagen till kända framtida kostnader.

Utredningens rekommendation grundar sig i att RSG:s befintliga medlemskommuner inte ska belastas av ökade kostnader i samband med en förbundsutökning med nya medlemskommuner.

Konkret så är de ekonomiska förutsättningarna fortsatt oklara. De ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för Kungälv och Ale först efter en formell ansökan och efterföljande arbete. Som framgår av utredningen kan Kungälv och Ale ta ställning att kvarstå eller ta tillbaka sin ansökan om man inte anser att förutsättningarna stämmer överens med den väg kommunerna vill gå.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Kommunen ansvarar för att organisera räddningstjänst och det finns inga hinder i lagstiftningen mot att organisera det i kommunalförbund (jfr. 3 kap. §§ 15-16 b lag om (2003:778) skydd mot olyckor). Enligt 9 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) anges att kommunfullmäktige bildar kommunalförbund genom att anta en förbundsordning. Bestämmelsen ger även uttryck för att inträde i ett kommunalförbund görs genom att anta förbundsordningen för ett redan befintligt kommunalförbund med andra kommuner.

Det innebär också att befintliga medlemskommuner i RSG måste revidera förbundsordningen där Ale kommuns medlemskap fastställs så som förbundsordningen är formulerad idag. Det innebär förändrade förutsättningar. Beslutet ska fattas av respektive medlemskommuns fullmäktige, enligt 9 kap. 1 § kommunallagen. Därutöver tecknas ett samverkansavtal mellan medlemskommunerna i RSG.

Remissyttrande

En intresseanmälan har tidigare lämnats till RSG varav RSG har genomfört en utredning för att undersöka förutsättningarna för ett medlemskap. Området har därför beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Precis som de ekonomiska förutsättningarna kommer även en del arbetsrättsliga frågor behöva utredas vidare. Det arbetet startas upp först efter en formell ansökan.

Beslutets genomförande

Beslutet översänds till kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg för vidare hantering.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan förslag till beslut.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN STORGÖTEBORG

Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

KUNGÄLVS KOMMUN

ALE

BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

2023-04-25 / ver 1.0
Carina Björkman
Utvecklingschef
Dnr: 2022/491

1 SAMMANFATTNING ... 3

2 INLEDNING ... 4

2.1 BAKGRUND ... 4
2.2 UTREDNINGENS UPPDRAG ... 4

3 UPPDRAG ENLIGT FÖRBUNDSORDNING ... 5

4 UTMANINGAR ... 6

5 ORGANISATION ... 7

5.1 POLITISK ORGANISATION ... 7
5.2 RÄDDNINGSTJÄNSTVERKSAMHETENS ORGANISATION ... 8
5.3 SYSTEMLEDNING VRR, LEDNINGSCENTRAL ... 11
5.4 OPERATIV BEREDSKAPSORGANISATION ... 11
5.5 EXTERNA FUNKTIONER OCH TJÄNSTER ... 13

6 RISKBILD ... 14

7 HANDLINGSPROGRAM ... 15

8 FÖREBYGGANDE VERKSAMHET ... 16

8.1 TILLSYN LSO OCH LBE ... 16
8.2 FARLIG VERKSAMHET ... 16
8.3 TILLSTÅND LBE ... 17
8.4 REMISSHANTERING ... 18
8.5 BRANDSKYDDSKONTROLL OCH RENGÖRING (SOTNING) ... 18
8.6 INFORMATION OCH EXTERN UTBILDNING ... 19

9 RÄDDNINGSUPPDRAG ... 20

10 OPERATIV FÖRMÅGA ... 21

10.1 INSATSFÖRMÅGA ENLIGT HANDLINGSPROGRAM ... 21
10.2 INSATSTIDER ... 22
10.3 BÅTFÖRMÅGA ... 23
10.4 STEGÅTAGANDE ... 23
10.5 FARLIG VERKSAMHET - SEVESO ... 23
10.6 SPECIALFÖRMÅGA ... 23
10.7 ÖVNING ... 24
10.8 FORDONSPARK ... 24
10.9 ANDNINGSSKYDD FÖR RÖKDYKNING ... 25

11 FASTIGHETER - LOKALER ... 26

11.1 STATION KUNGÄLV ... 26
11.2 STATION KODE ... 27
11.3 STATION MARSTRAND ... 27
11.4 STATION NOL ... 28
11.5 STATION SURTE ... 28
11.6 NY BRANDSTATION I ALE KOMMUN ... 29

12 ÖVNINGSANLÄGGNING ... 29

13 SÄKERHET ... 30

13.1 INFORMATIONSSÄKERHET OCH GDPR ... 30
13.2 SÄKERHETSSKYDD ... 30
13.3 PASSERSYSTEM ... 31

14 ALLMÄNNA HANDLINGAR OCH ARKIV ... 31

15 IT OCH KOMMUNIKATION 32

15.1 IT-INFRASTRUKTUR 32
15.2 IT-SYSTEM 32
15.3 TELEFONI/KOMMUNIKATION 33

16 AVTAL 34

16.1 HYRESAVTAL 34
16.2 SOTNING OCH BRANDSKYDDSKONTROLL 35
16.3 OPERATIVA AVTAL 35
16.4 LEVERANTÖRSAVTAL 36
16.5 AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER MED MEDLEMSKOMMUNERNA 36
16.6 AUTOMATLARM 36

17 HR 37

17.1 CENTRALA OCH LOKALA AVTAL 37
17.2 ARBETSTIDER 37
17.3 REKRYTERING 38
17.4 FACK OCH FÖRHANDLING 39
17.5 ARBETSMILJÖ 39
17.6 PENSIONSÅTAGANDEN 39
17.7 PERSONALFÖRMÅNER 40
17.8 LÖNENIVÅER - LÖNESKILLNADER 40

18 EKONOMI 41

18.1 DRIFTBUDGET 41
18.2 FÖRBUNDSBIDRAG 41
18.3 INVESTERINGSPLAN 42
18.4 ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR 42

19 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR VID MEDLEMSKAP I RSG 43

19.1 RSG:S NUVARANDE MODELL FÖR MEDLEMSAVGIFT 43
19.2 JÄMFÖRELSEKOSTNAD PER INVÅNARE 44
19.3 MEDLEMSAVGIFT I RSG FÖR KOMMUNERNA KUNGÄLV OCH ALE 45
19.4 EGET KAPITAL 46
19.5 INTRÄDESAVGIFT 46

20 FÖRDELAR OCH NACKDELAR MED ETT STÖRRE RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND 47

21 REKOMMENDATION 50

21.1 FORTSATT PROCESS 51

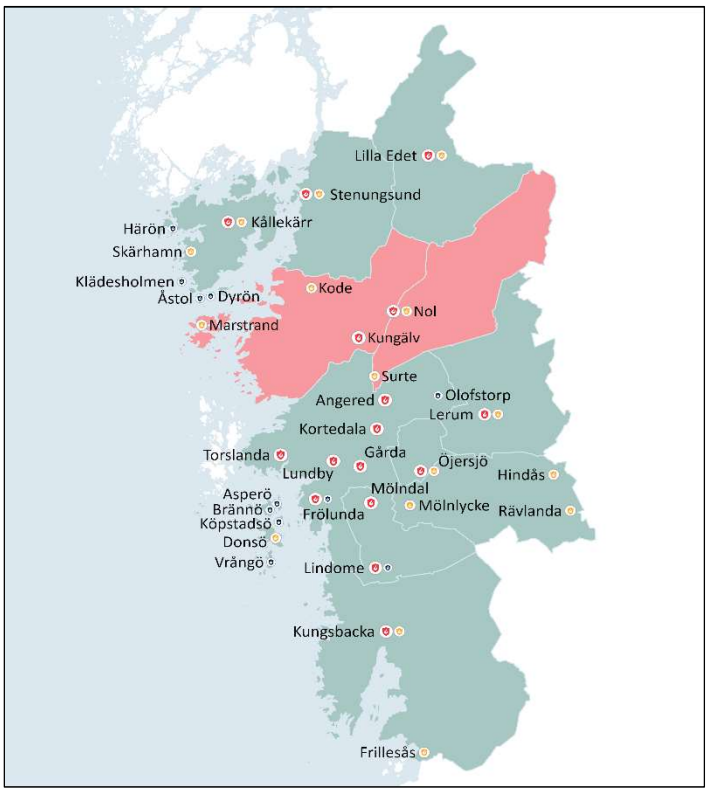
1 Sammanfattning

Alla kommuner ska enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund organiserat med förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige bestående av kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet.

Kommunerna Kungälv och Ale har inkommit med var sin intresseanmälan om medlemskap i RSG. De två kommunerna organiserar idag den kommunala räddningstjänstverksamheten i ett gemensamt kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF).

Den här utredningen har analyserat förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale och utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap till RSG. I kapitel 21 beskrivs hur den fortsatta politiska processen kan utformas inklusive vilka huvudsakliga delbeslut som fordras. Tidplanen för förbundsutökningsprocessen och datum för inträdet av nya medlemskommuner beslutas av RSG:s politik.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Alla kommuner ska enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund organiserat med förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige bestående av kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet.

Räddningstjänstförbundet bildades 1993 då Göteborg och Mölndal började samverka genom bildandet av Räddningstjänstförbundet i Göteborg och Mölndal. Därefter har kommunerna Kungsbacka (1997), Härryda (1999), Partille (1999), Lerum (2007), Tjörn (2023), Stenungsund (2023) och Lilla Edet (2023) anslutits till förbundet.

Kommunerna Kungälv och Ale har inkommit med var sin intresseanmälan om medlemskap i RSG. De två kommunerna organiserar idag den kommunala räddningstjänstverksamheten i ett gemensamt kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF), som bildades 1 januari 2013.

RSG:s förbundsstyrelse har gett förbundsdirektören i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale som i sin tur har utsett Carina Björkman som ansvarig för utredningsuppdraget.

2.2 Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag har varit att analysera förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale samt att utreda för- och nackdelar av en förbundsutökning. Utredningen har lagt stor vikt vid att identifiera de utgångspunkter och förutsättningar som är väsentliga för förståelse av nuvarande räddningstjänstverksamhet samt tydliggöra utmaningar och framtida utveckling inom kommunerna Kungälvs och Ales räddningstjänstverksamhet som idag är organiserad i ett gemensamt kommunalförbund, BORF.

Arbetsmetodiken i utredningen har varit samtal och dialogmöten samt inläsning av relevant dokumentation. Resurser från BORF, Kungälvs kommun, Ale kommun och RSG har medverkat. Håkan Lundgren, seniorkonsult RSG och f.d. förbundschef BORF har bidragit med värdefull historik och fakta om verksamheten.

3 Uppdrag enligt förbundsordning

BORF:s uppdrag som kommunalförbund regleras i förbundsordningen. I gällande förbundsordning som antogs av medlemskommunerna i juni 2022 framgår att BORF ansvarar för att i förbundsmedlemmarnas ställe fullfölja:

- De skyldigheter som vilar på kommunerna enligt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO)
- De skyldigheter som vilar på kommunerna om tillsyn och tillståndsgivning enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- De skyldigheter som vilar på kommunerna enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer
- Att enligt punkt ett ovan (FSO) fullgöra skyldigheter om kommunernas plan för räddningsinsatser enligt lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

I förbundsordningen framgår också att BORF utför utbildning i brandskydd och hjärt- och lungräddning för förbundsmedlemmarnas personal samt ingår i förbundsmedlemmarnas krisorganisationer. Förbundsordningen beskriver även BORF:s roll i samhällsutvecklingen och att förbundet biträder förbundsmedlemmarna med kompetens kring brand och säkerhet.

RSG:s nuvarande förbundsordning är något mindre detaljerad och mer övergripande jämfört med BORF:s. Bedömningen är ändå att uppdraget i praktiken inte avviker i någon större omfattning mellan de två kommunalförbunden.

Vid en utökning av RSG med fler medlemskommuner så kommer RSG:s nuvarande förbundsordning att behöva revideras för att sedan på nytt antas av RSG:s politik samt samtliga medlemskommuners styrelse och fullmäktige.

---

4 Utmaningar

BORF har under 2022 påverkats av en något högre personalomsättning jämfört med tidigare år och den arbetsmiljöundersökning som inleddes under senhösten 2021 lyfte fram förbättringsområden inom både kommunikation och delaktighet. Parallellt med detta påverkas BORF liksom övriga räddningstjänster i Sverige av ett alltmer omfattande och komplext uppdrag som en följd av förändringar i omvärlden och ökade krav och utmaningar utifrån förändringar i lagstiftning.

BORF har identifierat ett antal utmaningar att hantera på både kort och lite längre sikt:

- Kraftigt expanderande kommuner vilket innebär ett ökat invånarantal och fler företag samt en mer belastad infrastruktur.
- Närheten till storstaden Göteborg gör att vissa sociala risker förknippade med storstad ökar.
- Förändrad riskbild som påverkar BORF:s totala uppdrag och som ställer ökade krav på större förmåga. Exempelvis höga byggnader och klimatförändringar som leder till havsnivåhöjning och höjd vattennivå i Göta älv och Nordre älv vilket leder till fler och större översvämningar i bland annat centrala Kungälv. Ett ökat varierat flöde i Göta älv ökar även risk för ras och skred i skredkänsliga områden utmed älven.
- Svårt att upprätthålla personalnumerär med formell kompetens inom både det operativa och det förebyggande uppdraget då det är brist på kompetent personal över hela landet samt att trenden är att personal söker sig till storstäder i första hand.
- Större krav på "expertkompetens" för att framledes kunna hantera mer komplexa farliga verksamheter samt ras och skred då samhällets risker ökar.
- Större krav på egen förmåga avseende HR, administration, IT-utveckling och IT-säkerhet i takt med att medlemskommunerna Kungälv och Ale expanderar.
- Ökat uppdrag med anledning av uppbyggnaden av totalförsvaret.
- BORF:s utryckande styrkor består till 2/3 av RiB-anställd personal (**R**äddningstjänstpersonal **i B**eredskap). Det är ett begränsat underlag till nyrekrytering vilket ger stora problem i dagsläget att upprätthålla beredskapsnumerär vid stationerna i Surte och Marstrand. Detta resulterar i att den operativa förmåga som ska upprätthållas vid respektive station vid vissa tillfällen inte är fullgod, exempelvis förmåga rökdykning.
- Stora problem med att rekrytera tillräckligt med sommarvikarier, gäller både heltid och RiB.

5 Organisation

5.1 Politisk organisation

BORF är ett kommunalförbund med förbundsdirektion, som även är förbundsstyrelse. Förbundsdirektionen består av 4 ledamöter och 4 ersättare där Kungälvs och Ales kommuner väljer vardera 2 ledamöter och 2 ersättare samt utser ordförande och vice ordförande. Ordförandeskapet roterar mellan de två förbundsmedlemmarna i tvåårs intervaller och innehas under perioden 2023-2024 av Ale kommun.

Förbundsdirektionen har bland annat i uppdrag att fastställa och övervaka mål och planer för förbundets verksamhet, personalbehov och ekonomi samt redovisa detta för förbundsmedlemmarna (kommunstyrelserna). Förbundsdirektionens verksamhet som helhet är reglerad i reglemente för förbundsdirektionen.

Innan beslut tas om avtal av större dignitet, beslut av principiell/strategisk betydelse, större investeringar, större ändringar av verksamheten eller annat av större vikt ska samråd ske med förbundsmedlemmarna. Kostnadsförändringar med anledning av nya investeringar, uppdrag eller annat av principiell karaktär ska antas av alla medlemmars kommunfullmäktige.

Förbundet har även 2 revisorer, en vald kommunrevisor från vardera förbundsmedlemmen för granskning av kommunalförbundets verksamhet. Revisorernas verksamhet regleras i reglemente.

RSG är ett kommunalförbund med förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse. Förbundsfullmäktige är förbundets högsta beslutande organ. Med dagens nio medlemskommuner så utses 33 ledamöter och 33 ersättare där Göteborg utser 17 ledamöter och 17 ersättare och övriga medlemskommuner utser 2 ledamöter och 2 ersättare vardera. Förbundsstyrelsen består av 14 ledamöter och 11 ersättare där Göteborg utser 6 ledamöter och 3 ersättare och övriga medlemskommuner utser 1 ledamot och 1 ersättare vardera.

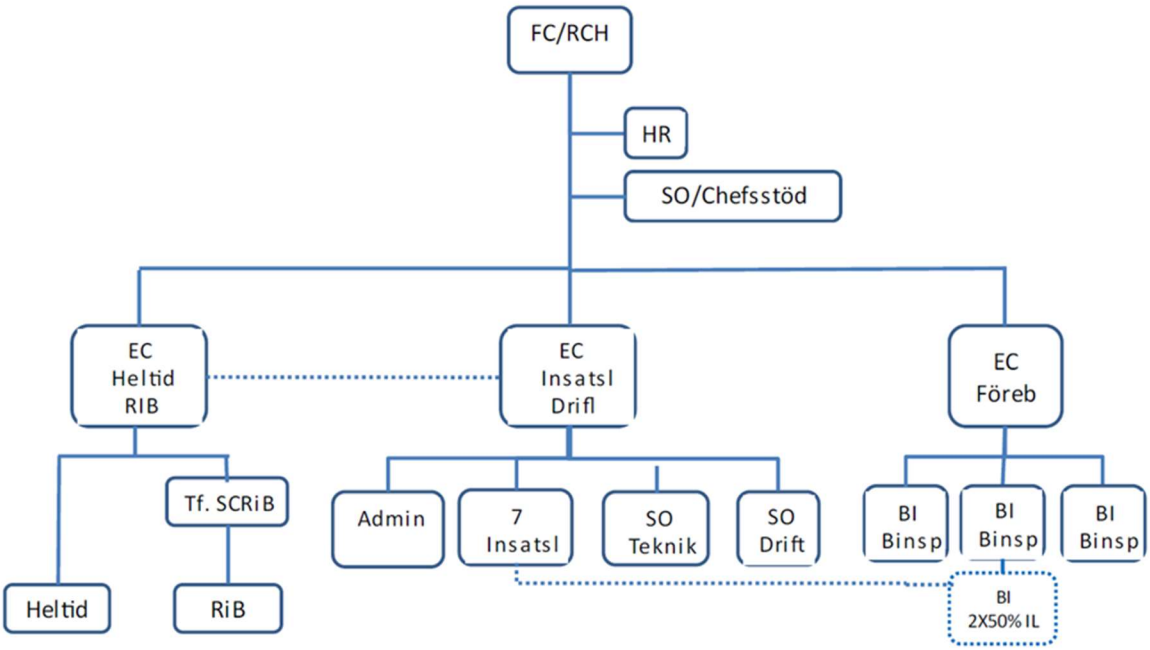
Innan beslut tas om avtal av större dignitet, större investeringar eller större ändringar av verksamheten ska samråd ske med samtliga medlemskommuner. Medlemssamråd i mötesform hålls i regel två gånger per år med två företrädare per medlemskommun.

Förbundsfullmäktige väljer 9 revisorer, en från respektive medlemskommun, för granskning av kommunalförbundets verksamhet.

På Förbundsstyrelsens sammanträde den 8 februari 2023 (FS § 20) beslutades att tillsätta en politisk arbetsgrupp bestående av presidiet med syfte att utreda den mest fördelaktiga politiska organisationen i ett eventuellt större RSG.

5.2 Räddningstjänstverksamhetens organisation

Enligt BORF:s årsredovisning 2022 var det 151 anställda i förbundet vid årsskiftet 2022/2023. Av dessa var 51 personer hel- eller deltidsanställda och 100 personer var räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB).

Figur 1 BORF:s organisation (mars 2023)

Ledning, HR och chefsstöd

Förbundet leds och styrs av förbundschef/räddningschef. Från oktober 2022 leds den dagliga verksamheten i förbundet av en räddningschef som lånats in från RSG och förbundsdirektören i RSG är tillika förbundschef i BORF.

Direkt underställd räddningschef finns HR-resurs samt en samordnare/chefsstöd som är brandingenjör med ansvar för uppdragen enligt LSO avseende olycksundersökning, RUHB samt förbundets uppdrag att hantera brandskyddskontroll och rengöring (sotning) via avtal med leverantörer.

Insatsledning och drift

På enheten finns 7 insatsledare i kombitjänster som på sina dagtidspass arbetar med olika arbetsuppgifter som exempelvis tillsyner, utbildning/övning, personal-planering/schemaläggning och drift/förvaltning av anläggningar och utrustning.

Enheten har också till uppgift genom 2 samordnare samt insatsledare i kombitjänst att tillsammans med fastighetsägare sköta driften vid förbundets samtliga brandstationer samt förvalta samtliga fordon, maskiner och övrig utrustning som används inom enheten. Enheten ansvarar även för drift och utveckling av förbundets övningsanläggning samt hanterar skyddsronder, tillbudsrapportering, automatlarm och SBA inom hela förbundet.

Periodvis köps arbetstid in på timmar av ledig personal samt projekt, ansvar och skötsel läggs till stor del ut på platsansvarig RiB-personal på respektive station samt på övrig anställd heltidspersonal med hänsyn till kompetens och intresse.

På enheten finns även en administratör som hanterar förbundets administrativa arbetsuppgifter.

Förebyggande

Förebyggande-enheten består av 4 tjänster, en enhetschef och tre brandinspektörer. I skrivande stund pågår rekrytering av enhetschef men temporärt är chefsbefattningen tillsatt av personal från Räddningstjänsten Mitt Bohuslän en dag i veckan. Bedömningen är att enheten är underdimensionerad med en tjänst som brandinspektör med anledning av reviderad lagstiftning samt ökade krav på rättssäkerhet i ärendehanteringen. Ekonomisk tilldelning till denna tjänst inför verksamhetsåret 2023 är beslutad och rekrytering pågar. Tills vidare upprätthålls denna tjänst genom timanställning av personal från RSG motsvarande 50% av en heltid.

Förebyggande-enheten säkerställer myndighetsuppgifterna tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) samt tillsyn och tillståndsgivning enligt lag (2010:222) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Det förebyggande brandskyddsarbetet innebär också att vara delaktiga i plan- och byggprocessen som remissinstans för kommunernas byggnadsnämnder samt att vara remissinstans till kommunernas och polisens tillståndsenheter gällande alkoholservering och offentlig tillställning.

Tillsynsverksamheten planeras genom verksamhetsplanering, både på lång sikt och inför varje verksamhetsår, i form av en tillsynsplan. Tillsynsplanen fastställs årligen av förbundsdirektionen.

De förebyggande arbetsuppgifterna handläggs till största delen av personal som är stationerad på brandstationen i Kungälv.

Medlemskommunerna Kungälv och Ale lägger stor vikt vid samarbete med BORF och ser gärna ökad närvaro i kommunens förebyggande arbete.

Det finns idag etablerade samarbeten mellan BORF och kommunerna inom följande områden:

- Deltagande i kommunernas plan- och byggmöten
- Närvaro och samarbete i planeringen med vård, skola och omsorgsarbetet

- Samarbete och samverkan avseende räddningstjänstens och kommunernas uppbyggnad av verksamhet under höjd beredskap
- Trygghetsarbete med kommunernas säkerhetsavdelningar
- Aktivt deltagande i kommunernas POSOM-grupper
- Ungdomsarbete med ”ungdomar på glid”

Heltid / RiB

Enheten svarar för att den operativa personalen är rätt i numerär, har rätt kompetens, är väl förtrogen med förbundets risker samt har utrustning för att kunna utföra räddningsinsatser. Enheten svarar även för olycksundersökning enligt LSO. Inom BORF finns fem brandstationer. De är placerade i Kungälv, Kode, Marstrand, Nol och Surte. Varje år genomförs ca 800-900 räddningsinsatser fördelat på dessa fem brandstationer.

Figur 2 Geografisk placering av brandstationerna i BORF

Den geografiska placeringen av brandstationerna inom BORF framgår av (Figur 2).

Stationerna i Kode, Marstrand, Nol och Surte är brandstationer med beredskapspersonal (RiB) där brandmännen har sin huvudanställning på annat håll än i förbundet. En sådan brandstation är inte bemannad dygnet runt, utan har i stället anspänningstid (från larm till utryckning) på 4-5 minuter. Räddningspersonal i beredskap jobbar i huvudsak med operativ verksamhet.

Brandstationen i Nol är även bemannad med heltidspersonal (1+2) vardagar dagtid. Brandstationen i Kungälv är en heltidsstation och är bemannad dygnet runt. För heltiden är anspänningstiden 90 sekunder. Heltidsbrandmännen jobbar förutom med utryckning även med förebyggande arbete såsom utbildning, information till allmänheten och insatsplanering. Mycket tid läggs också på materialvård, service, övning och fysträning.

5.3 Systemledning VRR, ledningscentral

BORF:s utalarmering och systemledning hanteras genom avtal med RSG, *"Avtal om larmning och övergripande ledning RSG-BORF".* Förbundet har även avtal tecknat med VRR avseende "Gränslös Räddningstjänst", *"Avtal om samverkan vid räddningstjänst".*

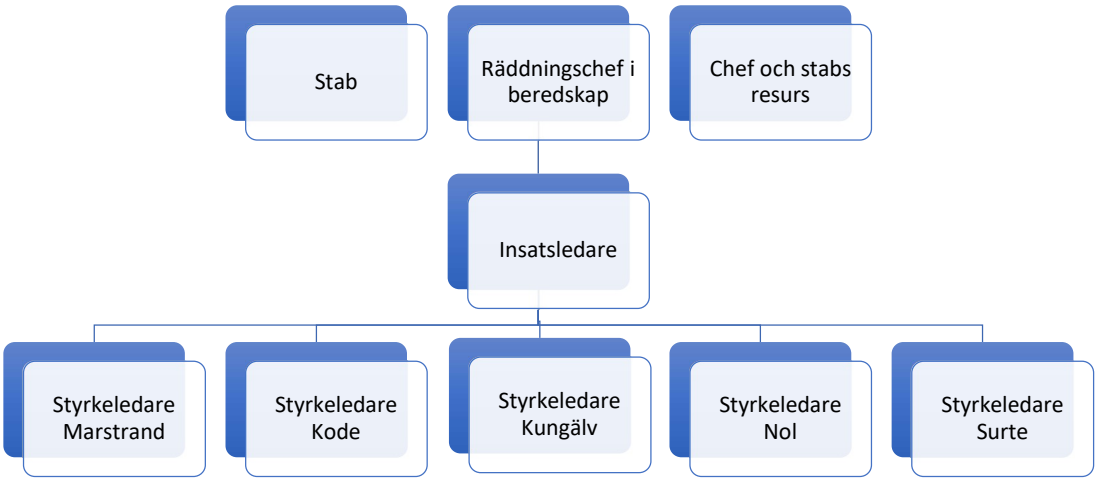
Arbetet med ovanstående samverkan/avtal påbörjades 2015 och 2018 anslöts BORF till systemet. Anslutningen har fungerat väl och Kungälvs och Ales kommuner har genom dessa avtal fått en bättre hantering av såväl proaktivt arbete inför räddningsinsatser samt i själva genomförandet av dessa.

BORF har även en egen förmåga till en mindre ledningscentral placerad i Kungälvs brandstation. Ingen bemanning av ordinarie personal i dagsläget men den kan tas i drift vid behov och då finns möjlighet till lokal "stab- och ledning".

5.4 Operativ beredskapsorganisation

I BORF finns en ledningsorganisation för att leda ett flertal mindre samtidiga räddningsinsatser. Ledningsförmågan ska kunna växlas upp när flera styrkor behövs vid samma insats för att motverka skadeförloppet och tillgodose hjälpbehovet. Förbundet har ett djupgående samarbete inom Västra Räddningsregionen (VRR) för att bättre kunna tillgodose hjälpbehovet vid större och mer komplexa händelser.

Ledningsorganisationen i normalläge visas i (Figur 3)

Figur 3 BORF:s ledningsorganisation i normalläge

Förbundets anspänningstider under normala förhållanden är för personalen vid respektive räddningsstyrka:

- Kungälv 90 sekunder
- Kode 300 sekunder
- Marstrand 300 sekunder
- Nol 240 sekunder samt 90 sekunder för heltid vardagar dagtid
- Surte 300 sekunder

Det pågår ett arbete med att etablera en fulltalig dagstyrka vid brandstationen i Nol som förstärker förbundet vardagar 06.00-18.00 med 1+2, det vill säga en styrkeledare och två brandmän. Denna styrka är ännu inte med som en formell enhet i förbundets handlingsprogram.

Dagstyrkan i Nol är en del i arbetet med att upprätthålla numerären i den östra delen av förbundet då det är stor utpendling av medarbetare i RiB-styrkan under dagtid och därför svårt att uppfylla kraven på personal under dessa tider. Dagstyrkan är även en del i projektet att succesivt fram till 2026 inrätta en dygnstjänstgörande styrka (1+5) i östra delen av förbundet.
Enhetens anspänningstid är 90 sekunder och åker med eget utrustat fordon direkt till skadeplats. Ordinarie beredskapsstyrka, RiB, ansluter succesivt.

5.5 Externa funktioner och tjänster

BORF har avtal med RSG avseende larmning och övergripande ledning. Larmning genom anslutning till RSG:s ledningscentral och övergripande ledning genom anslutning till gemensamt ledningssystem, Västra Räddningsregionen (VRR), med RSG som driftsansvarig.

Det finns ett beslut i samband med förbundets bildande om att Kungälvs kommun ska tillhandahålla ekonomi och personal (HR). Kungälvs kommun tillhandhåller ekonomisk kompetens, en budgetekonom samt en redovisningsekonom samt HR-kompetens som bistår vid avancerade personalärenden och övergripande ärenden såsom löneprocess. Kungälvs kommun bistår även via avtal med kommunjurist, upphandlingsresurs för hjälp med upphandlingar, samt GDPR-kompetens i form av ett dataskyddsombud.

Lönehantering samt fakturahantering sker genom SOLTAK och Kungälvs kommuns avtal med SOLTAK.

Det finns även ett beslut som fattades i samband med förbundets bildande om att Ale kommun ska leverera IT och IT-tjänster till BORF. Det finns även ett avtal med Ale kommuns kommunikationsavdelning om att sköta BORF:s hemsida samt vara behjälpliga vid kontakter med press, media och vid större händelser.

6 Riskbild

Nedanstående text är en sammanfattning av riskanalysen hämtad ur BORF:s handlingsprogram för 2020-2023.

Förbundet, med sina två kommuner, är ett område som förändras och expanderar i hög takt. Riskanalysen visar att befolkningsunderlaget ökar kraftfullt. Befolkningsprognoser visar att förbundet inom en relativ kort framtid kan ha ett befolkningsunderlag som överstiger 100 000 personer. Befolkningsunderlag och risk bedöms vara tätt sammankopplade. Detta gör därmed att framtiden bedöms ha en ökad riskbild. Riskanalysen visar att ett ökat befolkningsunderlag och en ökad expansion medför fler olyckor som också kan ge flera variationer.

Genom trendanalyser så bedöms ökning av transporter ske. Detta i form av fordon på väg, transporter inom järnvägstrafiken och transporter som sker till havs. En koppling mellan andel transporter som sker i eller i närhet av förbundet och olyckor till följd av dessa bedöms öka. Ur den aspekten är det ur ett rimlighetsperspektiv möjligt att göra bedömningen att detta medför ett ökat antal utryckningar vilket förbundet behöver hantera.

Inom förbundets geografiska område visar riskanalysen att det finns risker som kan medföra stora konsekvenser för människor, egendom och miljö. I förbundet finns det två definierade farliga verksamheter enligt LSO, 2 kap 4 § som dessutom uppnår den högre kravnivån inom Sevesolagstiftningen. Dessa är Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel) och Perstorp Oxo AB. Olyckor som sker inom dessa verksamheter bedöms generera stora konsekvenser. Ytterligare risk för stora konsekvenser bedöms kunna ske genom naturhändelser såsom skred. Göta älv som passerar genom förbundet omges av skredkänslig mark. Undersökning visar att det framför allt finns två områden inom förbundets geografiska område som har höga skredrisker. Dessa är vid Älvängens industriområde samt vid centrala Kungälv.

Det ska tilläggas att riskerna inom förbundet bedöms öka framöver. Dock visar inte undersökningen att antalet utryckningar skiljer sig nämnvärt från liknade kommuner. Detta när man beaktar larm fördelat per invånare.

Förbundet bedöms framöver även behöva hantera nya typer av problem och störningar. Andra myndigheter bedömer att det exempelvis finns en risk för en ökad kriminalitet inom vissa områden i förbundet. Till följd av detta kan rutiner och utryckningsbestämmelser ändras.

Det finns idag även en ökad medvetenhet om en ny hotbild mot Sverige och dess nationella säkerhet.

7 Handlingsprogram

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) är kommuner, eller av kommuner bildade kommunalförbund, skyldiga att ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet samt ett handlingsprogram för räddningstjänst. BORF har ett handlingsprogram som är fastställt av förbundsdirektionen och som gäller 2020-2023. Med anledning av de lagändringar i LSO som trädde i kraft 1 januari 2021 samt föreskrifter och allmänna råd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram har BORF reviderat handlingsprogrammet per 1 januari 2022.

Avsikten med förändringarna i LSO är att öka styrningen för ett tillfredställande och mer likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet. Kommunerna ska på ett tydligare och mer jämförbart sätt redogöra för vilken räddningstjänstförmåga de har för att hantera de risker för olyckor som finns i kommunen.

RSG har ett handlingsprogram 2020-2023 enligt LSO. Från den 1 januari 2023 är även kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet medlemmar i RSG. År 2023 kommer vara en övergångsperiod då formerna för det nya utökade RSG ska bestämmas och av denna anledning kommer ett nytt handlingsprogram enligt LSO inte kunna tas fram tills årsskiftet 2023/2024. Arbetet med det nya handlingsprogrammet för det utökade RSG kommer påbörjas under innevarande år för att samrådas och fastställas under första halvåret 2024.

RSG:s handlingsprogram enligt LSO ska omfatta alla medlemskommuner så vid en ytterligare utökning av RSG så måste ett nytt handlingsprogram tas fram, samrådas och fastställas. Både RSG:s och BORF:s nuvarande handlingsprogram är uppdaterade utifrån gällande föreskrifter och allmänna råd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om innehåll och struktur så handlingsprogrammen har samma uppbyggnad vilket är en fördel.

---

8 Förebyggande verksamhet

8.1 Tillsyn LSO och LBE

Tillsyn utövas enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). I BORF:s handlingsprogram 2020-2023 anges att tillsynsverksamheten planeras genom verksamhetsplanering, både på lång sikt och inför varje verksamhetsår i form av en tillsynsplan som fastställs av förbundsdirektionen. Tillsynen i förbundet planeras med utgångspunkt i objektserfarenhet, geografiska/demografiska risker, nationell/internationell forskning samt inträffade händelser. Under 2022 har även anpassningar gjorts efter de förutsättningar som ny lagstiftning och föreskrifter inneburit. Räddningschefen innehar delegationsrätten till den personal som utövar tillsynen.

BORF har gjort bedömningen att de under 2023 ska genomföra 170 tillsyner enligt LSO och LBE. Antal genomförda tillsyner 2020-2022 redovisas i (Figur 4). Åren 2020-2021 påverkades antalet tillsyner av Covid-19 och under 2022 har personalomsättning och resursbrist inneburit begränsningar för tillsynsverksamheten.

Tillsyner - BORF	2022	2021	2020
Tillsyn LSO	58	39	39
Tillsyn LBE	3	18	18
Totalt:	61	57	57

Figur 4 Antalet utförda tillsyner

8.2 Farlig verksamhet

Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön är ägaren eller den som utövar verksamheten skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådan skador. Dessa verksamheter kallas farlig verksamhet och definieras i 2 kap 4 § LSO. Det är Länsstyrelsen som fattar beslut om en verksamhet ska bli en farlig verksamhet.

I dagsläget är 5 anläggningar (Figur 5) klassificerade som farlig verksamhet i kommunerna Kungälv och Ale där två anläggningar, Nouryon Pulp and Performance

Chemicals AB och Perstorp Oxo AB inom Ale kommun även uppnår den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

Kungälvs kommun	Ale kommun
Bergtäkt på fastigheten Skälebräcke 1:16 och 1:24	Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel)
	Perstorp Oxo AB
	Bergtäkt på fastigheten Stora Viken 2:1
	Surte Damm, Surtesjön

Figur 5 Anläggningar inom BORF som klassas som farlig verksamhet enligt 2 kap 4 § LSO

Under 2022 påbörjades tillsynsarbetet med Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB och det beräknas avslutas under 2023. Gemensam övning på Nouryon genomfördes i december 2022. Perstorp Oxo AB har under 2022 gjort förbättringar gällande brandvattenförsörjning samt skydd av cisterner. Gemensam övning planeras under 2023.

8.3 Tillstånd LBE

BORF utfärdar tillstånd för hantering av brandfarlig och explosiv vara enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) på delegation av förbundets direktion. Antal utfärdade tillstånd redovisas i (Figur 6).

Tillstånd LBE - BORF	2022	2021	2020
Brandfarlig vara	28	21	41
Explosiv vara	6	6	8
Totalt:	34	27	49

Figur 6 Antalet utfärdade tillstånd LBE

8.4 Remisshantering

Det finns ett bra samarbete och en god dialog mellan BORF:s förebyggande-verksamhet och medlemskommunernas plan- och bygglovsverksamhet genom regelbundna möten. Antalet hanterade remissärenden inom plan- och bygg redovisas i (Figur 7).

Remisser plan och bygg	2022	2021	2020
Plan-och byggärenden Kungälv	58	124	104
Plan- och byggärenden Ale	26	68	70
Totalt:	70	192	174

Figur 7 Antalet hanterade remisser inom plan och bygg

BORF hanterar även remisser åt polismyndigheten och medlemskommunernas tillståndsenheter gällande offentliga arrangemang samt serveringstillstånd och under 2022 hanterades totalt 23 remisser vilket är en svag uppgång jämfört med pandemiåren 2020-2021. Innan pandemin, år 2019, hanterades 89 remisser av denna typ.

8.5 Brandskyddskontroll och rengöring (sotning)

År 2017 övertog BORF kommunernas ansvar för brandskyddskontroll och rengöring (sotning) enligt LSO. Under 2019 genomförde BORF en upphandling av sotningstjänster i kommunerna Kungälv och Ale med hjälp av upphandlingsenheten i Kungälvs kommun. Både brandskyddskontroll och rengöring (sotning) utförs på entreprenad genom avtal med privata sotningsföretag. Kungälvs Sotarna AB utför enligt avtal brandskyddskontroll och rengöring (sotning) i Kungälvs kommun och Gösab Sotning AB utför enligt avtal brandskyddskontroll och rengöring (sotning) i Ale kommun. Avtalen började gälla 2020-08-01 och har medfört att sotnings-verksamheten nu är likformig i båda kommunerna. Avtalen medförde även att sotnings-leverantörerna arbetar med brandförebyggande arbetsuppgifter i samverkan med brandskyddsföreningen. Detta handlar exempelvis om att kontrollera brandvarnare och brandsläckare samt att utbilda fastighetsägarna om hur de ska agera vid brand.

Det har varit ansträngt för den nya sotningsleverantören i Ale kommun beroende på brister i kontrollboken från tidigare leverantör. Detta har medfört omfattande administrativa utmaningar för både sotningsleverantören och för BORF. Kommunerna har tillgång till uppdaterade objektregister (kontrollbok). Ale erhåller

kontrollbok i excel format från leverantör 1gg/månad och Kungälv har inloggning till kontrollboken. Utöver detta erhålls kontrollbok vid begäran där rapporterade uppgifter från leverantör och kund kan kontrolleras.

BORF har ca 16 300 objekt som omfattas av brandskyddskontroll enligt 3 kap 4 § LSO.

Verksamhetsansvaret för brandskyddskontroll och rengöring (sotning) ingår inte i förebyggande-enhetens uppdrag utan hanteras separat direkt underställt räddningschefen.

8.6 Information och extern utbildning

I BORF:s förbundsordning finns det inskrivet att förbundet ska utföra utbildning i brandskydd samt hjärt- och lungräddning för medlemskommunernas personal. Under 2022 utbildades 877 kommunanställda i brandkunskap och hjärt-och lungräddning.

Förutom ovanstående uppdrag sker även utbildning och information till kommuninvånare. Viss efterfrågan av behovsstyrd information genomförs också.

Utbildningar/information som bedrivs är bland annat:

- Brandkunskap
- Hjärt-och lungräddning
- PAR i åk 8 (Par=Polis Ambulans Räddningstjänst)
- Barn på buss i åk 2 (Skolelever med skolskjuts)
- SBA
- Heta arbeten
- Deltagande i olika grupper med äldre kommuninvånare, pensionärer.
- "Trygga Kungälv" och likaledes i Ale.
- "Öppet hus" vid samtliga stationer i samband med 1:a advent.
- Övrigt deltagande/uppvisningar vid event i kommunerna.

BORF har lagt stor vikt vid att medverka externt så mycket som möjligt samt att bistå kommunerna i deras brandförebyggande arbeten vid förfrågan gällande exempelvis skolor, problemområden, anlagda bränder.

RSG utbildar medarbetare i medlemskommunerna inom ramen för det så kallade ”Kommunkonceptet”. Genom Kommunkonceptet erbjuds utbildningar inom exempelvis verksamhetsanpassad brandkunskap, SBA-utbildningar, HLR-första hjälpen, anläggningsskötare (brandlarm) och föreståndare brandfarlig vara till en förmånlig kostnad så att alla kommunala verksamheter i medlemskommunerna ska ha möjlighet att utbilda sin personal i brand- och säkerhetsfrågor.

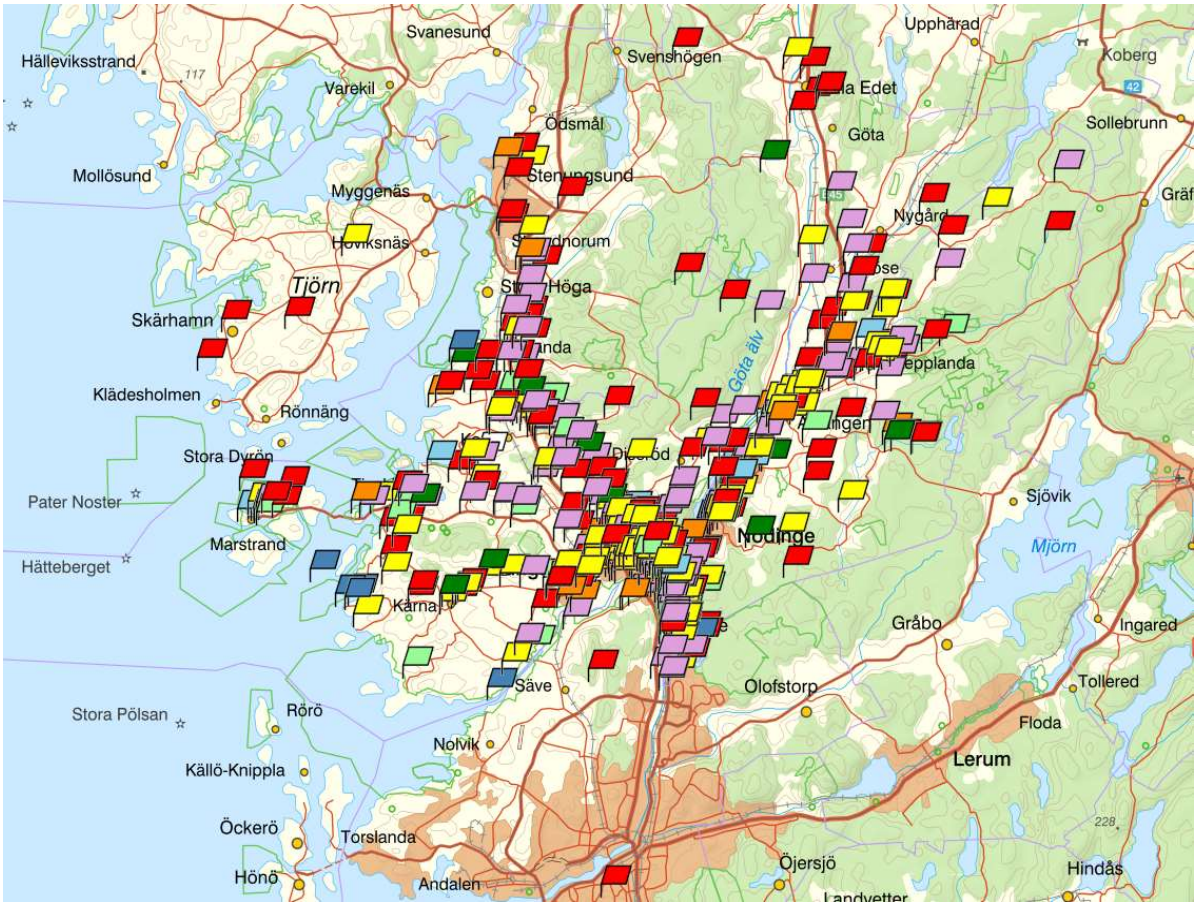
9 Räddningsuppdrag

Totalt har BORF hanterat 943 räddningsuppdrag under 2022, jämfört med 850 uppdrag 2021 och 894 uppdrag 2020 (Figur 8). Antalet händelser har totalt ökat med 11% 2022 jämfört med 2021 och antalet automatiska brandlarm har ökat med 34% under samma period.

Räddningsuppdrag	2022	2021	2020
Bränder	186	165	205
Trafikolyckor	166	151	139
Automatiska brandlarm	303	226	240
Övrigt	288	308	310
Totalt:	943	850	894

Figur 8 Antalet räddningsuppdrag

En kartbild i (Figur 9) visar lokalisering av samtliga räddningsinsatser inom BORF år 2021.

Figur 9 Lokalisering av räddningsuppdrag inom BORF 2021

10 Operativ förmåga

10.1 Insatsförmåga enligt handlingsprogram

Bedömningen är att BORF:s operativa förmåga som beskrivs i handlingsprogrammet upprätthålls då bemanningen är fullgod på stationerna och de fysiska förutsättningarna såsom material och fordon är fullgott.

Periodvis finns viss förmågesänkning inom Marstrands och Surtes insatsområden då det är stora problem att rekrytera RiB samt att viss personal saknar fullgod utbildning på grund av nyanställningar. Speciell utbildningsinsats har genomförts i Marstrand under 2 år.

BORF klarar grundläggande insatser avseende farligt gods samt kemikalieinsats men bedömningen är att förbundet bör öka denna kunskap. Projekt kopplat till detta pågår inom BORF.

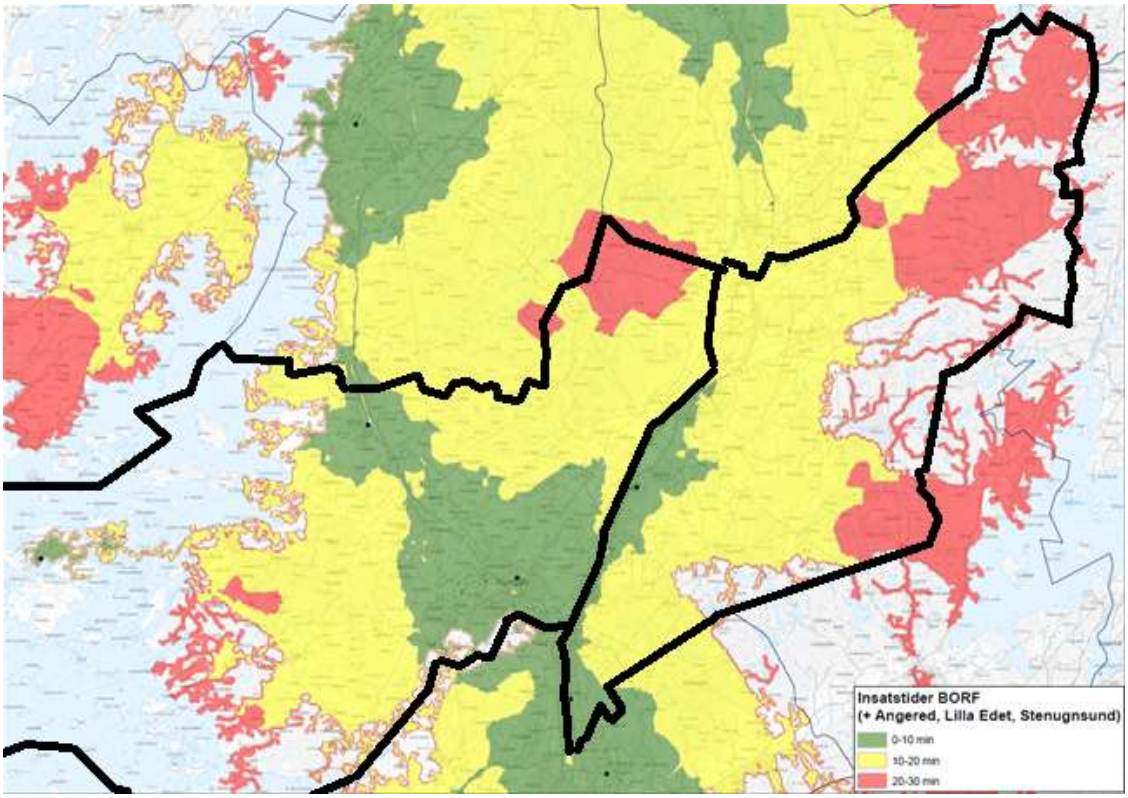
I västra delen av förbundet finns stora havsområden. Marstrandsfjorden och Hakefjorden gränsar mot BORF och i detta område och i dessa vatten förekommer mycket turism samt en stor mängd handels- och tankfartyg. Inloppet till den petrokemiska industrin i Stenungssund sker denna väg med mycket stort tonnage av farligt gods. Vindarna i detta område är, 75% av året, SV-NV vilket innebär att ett utsläpp av farligt gods drar mot BORF:s område och förmågan att hantera en räddningsinsats till sjöss är bristfällig.

Nyligen reviderad oljeskyddsplan, upprättad tillsammans med kommunerna Ale och Kungälv, finns som stöd vid olyckor med utsläpp av olja. BORF deltager i länets, Bohuskustens, gemensamma oljeskyddsberedskap genom utbildad personal samt fysiska system för oljeskyddsbekämpning inköpta genom samverkan med RSG.

Operativa instruktioner finns i stor omfattning inom BORF med "Gemensamma utryckningsbestämmelser, VRR" som bas. En stor del av instruktionerna är dock i behov av revidering.

10.2 Insatstider

Insatstider inom förbundets geografiska område med stöd av styrkor från Angered, Stenungsund och Lilla Edet framgår av (Figur 10).

Figur 10 Insatstider inom BORF:s område med stöd från Angered, Stenungsund och Lilla Edet

Det finns ett avtalat samarbete om "Gränslös samverkan" inom VRR (Västra Räddningsregionen) vilket gör att området i nordöstra delen av förbundet får hjälp av stationen i Sollebrunn (Alingsås). Även innan samarbetet med VRR upprättades fanns ett avtal avseende denna hjälp till förmåga.

Etablering av ny brandstation i Ale pågår och den ska bemannas med heltidspersonal över tid. Det kommer medföra att insatstiderna i framför allt mellersta, östra och nordöstra delen av BORF:s område kommer att minska.

Förbundet har även ett stort antal bebyggda öar utmed kusten mot havet. Under vintertid med isläggning är det svårt att upprätthålla insatstider till dessa öar då framkomst med båt är begränsad. Under sommartid är befolkningsökningen stor, framför allt i området runt Marstrand. Även tiden till förstärkning av insatsstyrkor från Kode och Kungälv ökar sommartid då enda vägen till Marstrand, LV 168, är mycket trafikerad och det bildas ofta bilköer.

10.3 Båtförmåga

Avtal finns med Sjöfartsverket, Lotsen i Marstrand, om båtförmåga, befälhavare samt maskinist, vid samtliga kommunala räddningstjänstinsatser.

Mindre båtar anpassade för älv, sjöar och hamnbassängen i Marstrand finns placerade vid stationerna Marstrand, Kode, Kungälv samt Nol.

10.4 Stegåtagande

Medlemskommunerna har tillåtit viss bebyggelse med hänsyn till räddningstjänstens förmåga att agera alternativ utrymningsväg med höjdfordon. Detta gäller vissa uppförda fastigheter med 4–8 våningsplan.

Dessa fastigheter finns uppförda i Kungälvs tätort samt i Surte centrum. Höjdfordon finns placerade vid Kungälvs brandstation (stegbil) och vid Surte brandstation (hävare). Utredning har visat att stegbilen från Kungälvs brandstation med tanke på körtiden klarar att upprätthålla förmågan alternativ utrymningsväg även för fastigheterna i Surte.

10.5 Farlig verksamhet - Seveso

Inom BORF finns det två definierade farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 § LSO som uppnår den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Dessa är Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel) och Perstorp Oxo AB. Olyckor som sker inom dessa verksamheter bedöms generera stora konsekvenser.

10.6 Specialförmåga

BORF har utvecklat förmågan att hantera olyckor med tunga fordon med inriktning på bussar som en specialförmåga. Denna förmåga finns både personellt och materiellt vid Kungälvs brandstation. Denna resurs står till förfogande som specialförmåga inom VRR.

10.7 Övning

Övningar för att upprätthålla den operativa förmågan sker genom årligen fastställda övningsscheman.

Varje station övar var för sig lokalt samt vid ett gemensamt övningsfält vid Kungälvs brandstation där större basövningar såsom exempelvis rökdykning, brandförlopp, bussolycka kan genomföras.

Personalens övningsnärvaro och kompetens redovisas i verksamhetssystemet Daedalos.

Heltidsanställda brandmän och styrkeledare har schemalagd övningstid på 150 h/år samt extra övningstid vid behov exempelvis ny utrustning, nytt fordon, förarutbildning. RiB-anställda har schemalagd övningstid på 60 h/år samt extra övningstid vid behov och räddningschef samt ledningsenheterna har schemalagd övningstid på 50 h/år.

En uppskattad övningsskuld har identifierats inom några områden. Bandvagnar finns placerade på två stationer, Kungälv och Nol, men utbildade förare på samtliga skiftlag finns endast på station Kungälv. Beslut är taget om att Kungälv skall bistå med förare även i Nol men det kvarstår att utbilda tillräckligt antal förare i Kungälv.
Ett höjdfordon, Hävare 7630, finns placerad på station Surte men på grund av personalomsättning och att styrkan består av RiB föreligger ett utbildningsbehov av förare på detta fordon. Oljeskyddsutbildning pågår vid samtliga berörda stationer men behöver ökas både teoretiskt och praktiskt.

10.8 Fordonspark

Varje station är utrustad med fordon för att kunna klara av räddningsuppdrag enligt beslutad förmåga i BORF:s handlingsprogram.

- Kungälvs heltidsstation har bland annat två släckbilar, tankbil, höjdfordon (stegbil), insatsledarfordon, räddningsbåt, 6-hjuling med slang/terrängkärra på släpvagn och bandvagn
- Kode RiB-station har en släckbil, en tankbil, ett transportfordon samt en mindre gummibåt
- Marstrands RiB-station har en släckbil, en tankbil, transportfordon och räddningsbåt på Koön samt en Mercedes Sprint utrustad med skärsläckare, 6-hjuling samt stegkärra på Marstrandsön. På Klåverön står en slang/terrängkärra stand-by.
- Nol RiB-station med en heltidsstyrka dagtid har bland annat en släckbil, tankbil, 6-hjuling med terrängkärra på släpvagn, bandvagn, räddningsbåt samt ett första insatsfordon (FIP)
- Surte RiB-station har bland annat en släckbil, tankbil, höjdfordon (hävare), och räddningsbåt

Samtliga fordon ägs av BORF och bedöms hålla en bra standard. En räddningsenhet samt en lastväxlare finns som reservfordon att nyttjas inom förbundet.

BORF har skärsläckare på 5 av 6 räddningsenheter samt på Mercedes Sprint på Marstrandsön och på första insatsfordon i Nol. Samtliga räddningsenheter är utrustade med Holmatro räddningsverktyg likvärdigt med RSG nivå 3. BORF har inte släcksystemet CAFS (Compressed air foam system).

Samtliga tunga fordon har serviceavtal för både fordon och utrustning. De lätta fordonen har inga serviceavtal. Mindre reparationer/service utförs på brandstationerna av egen personal.

10.9 Andningsskydd för rökdykning

BORF har fullgod tillgång till andningsskydd för rökdykning på samtliga stationer. Service samt årskontroller utförs av kompetensutbildad personal vid Kungälvs brandstation där även luftfyllning sker. BORF använder dubbelflaskor och utrustningen är från Interspiro.

RSG:s andningsskydd är också från Interspiro men med singel flaska. Det finns stora fördelar med att använda samma typ av andningsskydd inom ett och samma räddningstjänstförbund för ett bättre och flexiblare resursutnyttjande så ett utbyte av andningsskydd kan bli aktuellt vid ett medlemskap i RSG.

11 Fastigheter - lokaler

11.1 Station Kungälv

Brandstationen i Kungälv ligger centralt belägen med närhet till E6:an och innerstaden. Från början var stationen en RiB-station men anpassades på 1990-talet till en heltidsstation med både förebyggande och utryckande personal.

Brandstationen är utrustad med 12+1 portar samt 16 kontorsarbetsplatser och 8 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra men trångbodda avseende kontorsarbetsplatser då dagtidspersonalen har utökats samt att övernattningsrummen som är lokaliserade i en vidbyggd modulbyggnad behöver moderniseras. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och goda träningsmöjligheter i form av gymnastikhall, gym, konditionsrum, löpspår och utegym. Gymnastikhallen hyrs ut externt via kommunen under dagtid.

Den tekniska servicen på brandstationen består av slangtvätt/slangvård för hela förbundet, ny maskin installerad 2021. Luftkompressor samt verkstad för andningsskydd vilken servar hela förbundet samt materialtvätt. Det finns även tvättutrustning för förbundets larmkläder och andningsskydd som utvecklats enligt konceptet ”renare arbetsplats” för att undvika kontaminering av skadliga ämnen och utsläpp av kontaminerat tvättvatten.

På brandstationen finns även en tvätthall och verkstadshall för mekaniskt arbete och fordonsreparationer/service, smörjgrop, lastbilslyft, travers.

Brandstationens nuvarande placering är inte optimal. Området runt stationen har förtätats med bland annat utbyggt sjukhus, en stor mängd bostäder samt affärskomplex. Utryckning från brandstationen har försvårats samt möjligheten till framtida utveckling av övningsfält är minimerad. Därtill ligger inte stationen optimalt ur insatsperspektivet då riskbilden förflyttats/förändrats/ökat.
En utredning med efterföljande politisk dialog har skett om nybyggnation av brandstation strax söder om Kareby i anslutning till E6:an. Önskemål om att även övningsfält inryms i planeringen av ny brandstation har framförts.

11.2 Station Kode

Brandstationen i Kode ligger i Kungälvs kommun och byggdes 2010. Stationen är strategiskt placerad alldeles intill påfart och avfart till E6:an.

Enligt bedömning är stationen en fullt funktionsduglig RiB-station utrustad med 4 portar, en kontorsarbetsplats och 2 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män samt träningsmöjligheter i form av gym och konditionsträning.

Tvätt av stationskläder och lätt smutsade larmställ görs på brandstationen. Det finns även en tvätthall och möjlighet till enklare reparationer av fordon/utrustning.

11.3 Station Marstrand

Marstrand som ligger i Kungälvs kommun består av två öar, Marstrandsön och Koön. Brandstationen är belägen på Koön. Marstrand är en trähusstad som blomstrar under sommarmånaderna med mycket turister och evenemang.

Bedömningen är att Station Marstrand är en funktionsduglig RiB-station utrustad med 2 portar, en kontorsarbetsplats och 4 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra men det är generellt trånga utrymmen. Det finns separerade omklädningsrum för kvinnor och män samt tillgång till mindre gym och konditionsträning.

Tvätt av stationskläder görs på brandstationen men larmställ tvättas på Kungälvs brandstation. Det finns ingen tvätthall men det finns möjlighet till enklare reparationer av fordon/utrustning.

På Marstrandsön hyrs två garageplatser inomhus i undervåningen på en bostadsfastighet ägd av FÖRBO där fordon och dubbla uppsättningar larmställ huserar.

11.4 Station Nol

Brandstationen i Nol ligger i Ale kommun och byggdes på 1960-talet men har byggts ut sedan dess. På hösten 2004 fick stationen en tillbyggnad med bland annat träningsanläggning och nya serviceutrymmen.

Brandstationen är byggd som en RiB-station med 7 portar och några kontorsarbetsplatser. I dagsläget har förmågan i denna del av förbundet utvecklats med en heltidsstyrka (1+2) under dagtid vardagar och en utveckling mot dygnsstyrka pågår. Stationen fungerar men är för liten och kan i nuvarande utförande inte husera dygnstjänstgörande personal då det saknas övernattningsrum. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och tillgång till gym och konditionsträning.

Den tekniska servicen på brandstationen består av en mindre andningsskydds-verkstad, verkstad, smörjgrop och tvätthall. Stationskläder kan tvättas på stationen men inte larmställ som tvättas på Kungälvs brandstation.

11.5 Station Surte

Brandstationen i Surte ligger i södra delen av Ale kommun. Brandstationen bedöms vara en fullt funktionsduglig RiB-station utrustad med 3 portar, en kontorsarbetsplats och ett övernattningsrum. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och tillgång till gym och konditionsträning.

På brandstationen kan mindre reparationer utföras men det finns ingen tvätthall så tvätt av fordon sker utomhus. Stationskläder kan tvättas på stationen men inte larmställ som tvättas på Kungälvs brandstation.

Brandstationen ligger i en fastighet som ägs av Surte Lagerservice AB. Brandstationen har ingen egen yta utomhus utan delar utomhusyta med andra företag som exempelvis bedriver transport- och lagerverksamhet inom fastighetsområdet.

11.6 Ny brandstation i Ale kommun

Projekt för att etablera en ny brandstation i Ale kommun som ska ersätta de två befintliga stationerna i Nol och Surte pågår men lokaliseringen är i dagsläget inte fastställd. Ale kommun ansvarar för projektet och har utsett en projektledare. BORF deltar i projektet med medarbetare i projektgruppen.

Den nya brandstationen ska ha en central placering för att hantera beredskapen för både Nol och Surte. Det finns behov av en övningsplats i anslutning till den nya brandstationen vilket BORF har framfört till Ale kommun.

12 Övningsanläggning

BORF:s övningsfält finns placerad i anslutning till brandstationen i Kungälv.

Vid detta övningsfält genomförs bland annat rökdykarövningar, brandförlopps-övningar, bussräddning. Planering och bokning av övningar sker genom en intern utbildnings- och övningsgrupp inom förbundet. Interna instruktörer finns utbildade och vid behov köps externa instruktörer in. Möjlighet till enklare skyddsutrustning såsom overaller, hjälmar, skyddshandskar finns att låna. Anställd räddningspersonal använder sin egen personliga utrustning vid övning. På övningsfältet finns en lektionssal med plats för ca 20 personer samt möjlighet till omklädning och dusch.

Övningsfältet är besiktigat av inspektörer från kommunens miljö- och hälsoskyddsavdelning och miljöfrämjande åtgärder har genomförts exempelvis minimering av fordon drivna med fossila bränslen som behöver vara i gång under övning för att säkra vattenförsörjning har gjorts genom separat framdragen vattenledning med tryckförhöjande el-pump. Mätning och utredning av PFAS kontaminering pågår. Övningsfältet är placerat i samma område som Kungälvs kommuns deponi av miljöfarligt avfall såsom asfalt och andra äldre oljebaserade produkter.

Övningar av mindre dignitet och som inte kräver övningsmateriel genomförs lokalt vid varje station. Uppskattningsvis genomförs ca 90-95% av BORF:s övningsverksamhet inom förbundet, på brandstationer eller vid övningsfältet.

Övningsfältet hyrs även ut till andra aktörer exempelvis andra räddningstjänster, polis, sjukvård, hemvärn.

13 Säkerhet

13.1 Informationssäkerhet och GDPR

BORF:s IT-plattform ägs, samt hanteras av Ale kommuns IT-avdelning. Ale kommun har direktiv gällande IT- och informationssäkerhet som även omfattar BORF.

Enligt BORF:s förbundsordning är förbundsdirektionen personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som förbundet behandlar i sin verksamhet. Kungälvs kommun tillhandahåller enligt avtal ett dataskyddsombud (DSO) till BORF som ska fungera som dataskyddsombud i enlighet med dataskyddsdirektivet. Några centrala delar i denna tjänst rör tillsyn och rådgivning i det som rör organisationens personuppgifts-behandlingar, eventuella personuppgiftsbiträdesavtal, framtagande av rutiner kring dataskyddsarbete och incidentrapportering vid felbehandlingar.

Förbundsdirektionen har i dagsläget inte fattat beslut om att utse DSO och inte heller anmält DSO till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). På grund av detta har DSO inte påbörjat arbetet med tillsyn och rådgivning enligt avtalet med Kungälvs kommun.

Utredningen har inte kartlagt hur GDPR och informationssäkerhet inklusive hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras i praktiken inom BORF men utredningens bedömning är att det kan finnas brister. Vid en fortsatt process för medlemskap i RSG är det viktigt att BORF beskriver sin hantering av information och personuppgifter och eventuella brister för bedömning av konsekvenser på informationshanteringen inför en eventuell verksamhetsövergång.

RSG har idag egna resurser med kompetens inom informationssäkerhet och GDPR men resursbehovet kan vid en utökning av RSG behöva ses över då det saknas resurser inom BORF med dessa kompetenser.

13.2 Säkerhetsskydd

Enligt Säkerhetsskyddslag (2018:586) ska den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet utreda behovet av säkerhetsskydd (säkerhetsskyddsanalys). Säkerhetsskyddsanalysen ska dokumenteras. Med utgångspunkt i analysen ska verksamhetsutövaren planera och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, förekomst av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och övriga omständigheter. BORF har nyligen genomfört en säkerhetsskyddsanalys och avser att utse räddningschefen att vara säkerhetsskyddschef. Arbetet med att skapa en säkerhetsskyddsorganisation kommer att pågå under 2023.

Enligt Säkerhetsskyddslag (2018:586) ska den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet säkerhetsprövas. BORF har säkerhetsprövat personal i säkerhetsklass 2 och 3 med hänsyn till funktion, befattning och uppdrag.

För att kunna bedriva ett säkerhetsskyddsarbete enligt gällande lagar och föreskrifter är utredningens bedömning att det idag saknas resurser och kompetens inom BORF.

Inom RSG finns idag resurser och kompetens för att bedriva säkerhetsskyddsarbete enligt gällande lagar och föreskrifter men vid en utökning av RSG kan ytterligare resurser behöva tillföras.

13.3 Passersystem

BORF har ett förbundsgemensamt system där inpassering i förbundets lokaler sker genom ett tag-system där varje passerande registreras. Behörighet till lokaler anpassas efter behov och funktion.

14 Allmänna handlingar och arkiv

BORF hanterar och arkiverar samtliga handlingar i det interna verksamhetssystemet Daedalos. Kungälvs kommun är enligt förbundsordningen förbundets arkivmyndighet. Kungälvs kommuns arkivreglemente och regler för arkivlokaler gäller även i BORF.

Enligt en revision som genomfördes 2021 av kommunarkivarie i Kungälvs kommun konstaterades att BORF saknar vissa grundläggande delar som är viktiga för att korrekt efterfölja Kungälvs kommuns arkivreglemente och den arkivvård som BORF ansvarar för som arkivbildare. Dokument som saknas är dokumenthanteringsplan, arkivbeskrivning och arkivförteckning.

Organisatoriska förändringar innebär i princip alltid konsekvenser för arkivvården och arkivbildningen. Enlig 4 § arkivlagen (1990:782) ansvarar varje myndighet för vården av sina allmänna handlingar, ett ansvar som även inkluderar arkiv eller delar av arkiv som övertagits från en annan myndighet. Enligt 6 § arkivförordningen (1991:446) ska en myndighets arkivbildning ses över i samband med att organisationen ändras.

Utifrån de brister som finns idag i BORF rörande allmänna handlingar och arkiv så är utredningens bedömning att BORF inför ett medlemskap i RSG bör genomföra en inventering som omfattar såväl fysiska som elektroniska handlingar i samtliga verksamheter samt inom centrala stödfunktioner och arkiv. Resultatet av en sådan inventering ligger sedan till grund för beslut om överlämnande eller överlämnande och införlivande av allmänna handlingar i samband med ett medlemskap i RSG.

RSG har idag egen kompetens inom området arkiv och allmänna handlingar men resursbehovet kan vid en utökning av RSG behöva ses över då det inte finns resurser inom BORF med denna kompetens, exempelvis arkivarie.

15 IT och kommunikation

15.1 IT-infrastruktur

Det är Ale kommun som tillhandahåller och driftar den IT-plattform som BORF använder. Det finns inget avtal som reglerar detta utan beslutet finns i ett protokoll från 2012-09-28 där interimsstyrelsen för räddningstjänstförbundet Ale-Kungälv fattade beslut om att Ale kommun ska leverera IT. IT-leveransen till BORF styrs av beslutat arbetssätt i Ale kommun och inga särskilda anpassningar har gjorts till BORF:s verksamhet.

Det finns fiberanslutning och trådlöst nätverk på samtliga brandstationer inom BORF. Skrivare samt stationära och mobila datorarbetsplatser leasas av Ale kommun inklusive programvara och support. BORF har tillgång till support via Ale kommuns IT under dagtid och via en beredskapstjänst övrig tid.

BORF äger även egna servrar samt datorer vilka främst är avsedda för utalarmering.

En grundlig nulägesanalys avseende IT-infrastruktur och hårdvara är nödvändig i samband med en fortsatt medlemskapsprocess för att identifiera konsekvenser, beroenden och kostnader.

15.2 IT-system

Daedalos används både som verksamhetssystem och diariehanteringssystem och driftas från servrar hos LPA i Lund.

BORF använder Microsoft 365 och samtliga förbundets medarbetare har en personlig mailadress i Outlook. Inom Ale kommun används Microsoft 365 utan begränsningar, Onedrive och Sharepoint används som lagringsytor för personliga och gemensamma dokument. Inom BORF lagras gemensamma dokument fortfarande i en filstruktur på filserver och de egna dokumenten lagras på en personlig lagringsyta i Onedrive.

BORF har en extern webbsida vilken hanteras både internt och tillsammans med kommunikationsavdelningen i Ale kommun. BORF håller på att utveckla en intern webb (intranät) men är inte klara med detta arbete.

RIA används som inrapporteringssystem för tillbud och olyckor.

Personec används som personalsystem och Unit4 används som ekonomisystem och tillhandahålls via Kungälvs kommuns avtal med SOLTAK.

BORF har avtal med AddSecure och har en utalarmeringsserver på Kungälvs brandstation för hantering av räddningstjänstlarm och automatlarm. Både Kungälvs och Ales kommuner använder BORF:s licens och utalarmeringsserver för kommunens egna inbrottslarm och driftslarm. Dessa larm skickas internt mellan BORF och kommunerna och inte via internet. Hur påverkan på kommunerna blir om BORF:s verksamhet skulle bli en del av RSG måste utredas vidare i den fortsatta processen.

En grundlig nulägesanalys av befintliga IT-system och deras information är nödvändig i samband med en fortsatt medlemskapsprocess för att tydliggöra konsekvenser, beroenden och kostnader.

15.3 Telefoni/kommunikation

BORF har via Ale kommun tillgång till växelfunktion, fast telefoni, IP-telefoni samt mobiltelefoni. Abonnemang tecknas genom hängavtal till Ale kommuns upphandlade avtal. BORF äger samtliga mobiltelefoner och inköp sker via Ale kommun.

Det finns även ett antal fasta, hemliga, telefonabonnemang för kommunikation och utalarmering.

Förbundet nyttjar RAKEL som kommunikationssystem vid räddningsinsatser och det finns redan idag en samverkan/samarbete med RSG genom VRR (Västra Räddningsregionen).

BORF hanterar VMA för bägge medlemskommunerna vilket innebär att de servar och driftar samtliga signalhorn åt kommunerna samt säkerställer alarmering lokalt samt via SOS och RSG ledningscentral.
Årlig ersättning från MSB till kommunerna för detta åtagande tillförs BORF genom internfakturering.

16 Avtal

16.1 Hyresavtal

Station Surte

Hyresvärd är Ale kommun som i sin tur hyr lokalen av Surte Lagerservice AB. Avtalet är tecknat till 2024-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 1 år åt gången. Fastigheten delas med externa företag men brandstationen har ett eget skalskydd till lokalen/stationen men utomhusytan delas av flera olika företag.

Station Nol

Hyresvärd är Ale kommun. Avtalet är tecknat till 2017-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 1 år åt gången.

Station Kungälv

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Det finns två avtal, ett för brandstationen och ett för en vidbyggd sovmodul. Avtalet för brandstationen är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet för sovmodulen är tecknat till 2014-01-31 och uppsägning ska ske 7 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 6 månader åt gången. Avtalen ska enligt uppgift revideras under 2023.

Station Kode

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet ska revideras under 2023.

Station Marstrand, Koön

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet ska enligt uppgift revideras under 2023.

Station Marstrand, Marstrandsön

Hyresvärd är FÖRBO. Avtalet är tecknat till 2000-09-30 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången.

Övningsfält Kungälv

Det finns inget avtal tecknat rörande övningsfältet. Det finns ett avtal för lektionssalarna som hyrs av Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången.

Vid ett medlemskap i RSG så kan nya avtal gällande fastigheter, lokaler och övningsfält behöva tecknas med RSG där avtalsvillkoren justeras så att RSG:s gemensamma principer för kostnadstäckning tillämpas.

När RSG bildades 1993 bestämdes att samma principer för kostnadstäckning ska tillämpas när RSG hyr lokaler, fastigheter eller annan fast utrustning av någon av medlemskommunerna, oavsett vilken medlemskommun, eller av medlemskommun utsedd organisation, som är uthyrare. Samtidigt bestämdes att självkostnadshyra ska gälla som princip. Det som bestämdes vid bildandet har vidhållits vid efterföljande utvidgningar av RSG. Självkostnadsprincipen har tillämpats när RSG hyr lokaler och fastigheter av medlemskommuner och kommunala fastighetsbolag.

En överenskommelse om ansvar för miljöskador behöver också tecknas mellan RSG och nya medlemskommuner.

16.2 Sotning och brandskyddskontroll

Avtal med Kungälvs Sotarna i Kungälvs kommun och Gösab i Ale kommun som trädde i kraft 2020-08-01. I avtalet har BORF option på förlängning om 2 år som får göras med 1 år i taget så i dagsläget är avtalet förlängt till 2023-07-31 och kan som längst förlängas till 2024-07-31 då en ny upphandling måste vara genomförd.

Inom RSG är sotningen på entreprenad men brandskyddskontrollen utförs i egen regi. Vid ett medlemskap i RSG är utredningens rekommendationen att BORF:s avtal med aktuella leverantörer övertas av RSG i ett första skede. RSG kan då senare och under ordnade former överta brandskyddskontrollen i egen regi i kommunerna Kungälv och Ale.

16.3 Operativa avtal

Avtal med Sjöfartsverket om transport av brandpersonal och utrustning till förbundets öar. Sjöfartsverkets båtar och dess besättning är belägna på Koön-Marstrand och bedriver normalt lotsverksamhet.

Avtal med Västra Räddningsregionen, VRR, avseende gemensamt nyttjande av räddningsresurser.

Avtal med RSG avseende ”Larm och ledning”.

Avtal med Alingsås-Vårgårda om hjälp vid räddningsinsats i förbundets nordöstra område.

Avtal med SBRF numera RSG om hjälp vid räddningsinsats E6:an och Stenungsunds södra kommundel samt E45:an i Lilla Edets kommun

Avtal med RSG om hjälp vid räddningsinsats i den norra delen av Hisingen samt E6.

Avtal med Brandskyddsföreningen avseende restvärdesräddning.

Avtal med VG-regionen, Kungälvs sjukhus om medverkan vid IVPA (**I v**äntan **p**å **a**mbulans) i stationsområde Kungälv, Kode, Marstrand/Koön, Nol och Surte

Vid medlemskap i RSG så är utredningens rekommendation att de operativa avtal som fortsatt ska gälla överförs till RSG.

16.4 Leverantörsavtal

Inom ramen för den här utredningen görs ingen genomgång av befintliga leverantörsavtal inom BORF då det löpande sker förändringar. Om processen går vidare och beslut fattas kring BORF:s medlemskap i RSG så måste samtliga leverantörsavtal inventeras och beslut fattas om de ska sägas upp eller överföras till RSG.

I den fortsatta medlemskapsprocessen så måste samtliga leverantörsavtal inom BORF inventeras och RSG får utifrån inventeringen ta ställning till vilka avtal som ska överföras till RSG, vilka avtal som kan avslutas samt vilka befintliga avtal hos RSG som även kan omfatta kommunerna Kungälv och Ale.

16.5 Avtal och överenskommelser med medlemskommunerna

Det finns ett avtal med Kungälvs kommun om att tillhandahålla ett dataskyddsombud åt BORF till en kostnad av 30 000 kr/år samt en överenskommelse om att utföra BORF:s upphandlingar till en kostnad av 58 000 kr/år.

Kungälvs kommun tillhandahåller ekonomitjänster till BORF med både egen personal och via SOLTAK till en kostnad av 550 000 kr/år. Kungälvs kommun tillhandahåller även HR- och lönetjänster via både egen personal och via SOLTAK till en kostnad av 300 000 kr/år.

IT och IT-tjänster tillhandahålls av Ale kommun till en kostnad av ca 1,3 mkr/år. BORF:s utnyttjande av Ale kommuns växel kostar 46 000 kr/år.

16.6 Automatlarm

BORF hanterar automatiska brandlarm, såväl myndighets- som ambitions-anläggningar och har avtal med anläggningsägare, samt med RSG (VRR) och SOS för hantering av dessa brandlarm. Idag finns det ca 345 anslutningar varav 192 anslutningar är direktkopplade till SOS. Intäkten 2022 som består av årsavgifter och obefogade larm var på 3 244 tkr. Årsavgiften står för 1433 tkr och intäkten för obefogade larm står för 1 811 tkr. Ett obefogat automatlarm faktureras en kostnad på ca 7 200 kr per tillfälle.

För den praktiska hanteringen av automatiska brandlarm så finns en utsedd handläggare.

Vid förbundsutökningen 2023 övertog RSG inga automatlarmsavtal från Södra Bohusläns räddningstjänstförbund (SBRF) utan valde i stället att låta SBRF:s automatlarmskunder teckna nya avtal med RSG enligt RSG:s villkor och prislista för att få en likartad hantering inom RSG av samtliga automatlarmskunder. Utredningens rekommendation är att detta tillvägagångsätt även används om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale.

---

17 HR

17.1 Centrala och lokala avtal

Centralt framtagna avtal är förhandlade att gälla som grund både avseende heltidsanställd personal, RiB samt vikariat och timanställningar.

Lokala överenskommelser, LOK, finns för personalkategorierna heltidsanställda och RiB. Följande lokala avtal har identifierats i utredningen:

- Ersättning för utbildare/instruktör. För brandman heltid utges ersättning som fyllnadslön samt ob-ersättning. För RiB-personal utbetalas ersättning motsvarande fastställd timlön för vikarierande brandman.
- Sommaravtal för RiB om förhöjd sommarersättning samt max tak för beredskapstid.
- Avtal för RiB som kallas "arbete på annan station" (täckning av vakans på annan ort). Avtalet innebär att man får ersättning 50% av den totala tjänstgöringstiden och gäller från det att man lämnar stationen tills man är åter.
- Styrkeledar-/stf styrkeledarersättningen på RiB är ett lokalt avtal med en höjning jämfört med det centrala avtalet.

17.2 Arbetstider

I BORF:s årsredovisning 2022 beskrivs att det finns olikheter inom förbundet som bland annat resulterat i ett arbete för att skapa ”Ett BORF” som ett uttryck för att inkludera heltidpersonalen i Kungälv med den nyetablerade heltidsbemanningen i Nol genom utbyte av personal och fordon för att lära känna varandras verksamheter bättre. Det nämns också att ett mål är att ta fram förslag på schema som bidrar mer till ”Ett BORF”. Arbetstider idag är enligt nedan:

- Heltid Kungälv; dygn 07.30-07.30
- Tjänstgöringstid 42 h/vecka för de som går på Bilaga R, Styrkeledare har 43 h
- Heltid dagtid Nol, ej Bilaga R, 40 h/veckan

Nya regler för dygnsvila ska träda i kraft 1 oktober 2023 vilket kan komma att påverka möjligheten till dygnstjänstgöring. EU-kommissionen har ifrågasatt om kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) är förenligt med arbetstidsdirektivet i vissa delar. Därför har parterna kommit överens om att skärpa kollektivavtalets regler om dygnsvila i syfte att värna individernas skydd och säkerställa att avtalet är förenligt med arbetstidsdirektivet.

17.3 Rekrytering

BORF har på senare tid haft en något högre personalomsättning än tidigare så under 2022 har det gjorts ett stort arbete med att nyrekrytera både operativ, förebyggande och administrativ personal. Vissa befattningar har varit svåra att rekrytera, det gäller framför allt befattningar där det krävs ingenjörskompetens. Vakanser täcks upp av bland annat timanställd personal som har sin grundanställning inom annat räddningstjänstförbund.

Rekrytering av RiB-personal till samtliga stationer är en stor utmaning. Rekryterings-kampanjer riktade mot RiB genomförs kontinuerligt.

I den fortsatta medlemskapsprocessen är det viktigt att kartlägga hur många vakanser som täcks av timanställda som har sin grundanställning i annat räddningstjänstförbund exempelvis RSG.

Rekryteringskrav, tester brandman heltid och RiB:

Grundläggande krav vid rekrytering brandman heltid är guldbojen (max 1 år gammalt) och åldersrelaterat rullbandstest (max 6 månader gammalt). BORF har inget krav på SMO-utbildning utan rekryterar utifrån vilken kompetens som saknas i brandmanna-gruppen vid aktuellt rekryteringstillfälle.

Brandman heltid har följande tester i samband med rekrytering:

- Höjdtest
- Tekniktest (praktiskt handlag, verktygskännedom)
- Intervju
- Momentbana (fysiskt ansträngande med brandmansrelaterade uppgifter)
- Fordonskörning med lastbil på heltidsanställning, personbil vid sommarvik
- Löpning 3 km på tiden 13 min15 sek

Brandman RiB har följande tester vid rekryteringstillfället:

- Enklare ”rökdykning” i en mörklagd tvätthall för att testa klaustrofobi, arbeta med mask m.m.
- Höjdtest
- Tekniktest (verktygskännedom, koppla släpvagn på dragkrok)
- Intervju
- Fordonskörning med personbil och släp
- Löpning 500 meter i tempo 4,25 min/km

RSG har idag samma rekryteringskrav och tester för brandmän på heltid och RiB. Vid rekrytering till RSG genomförs intervju, stresstest, höjdtest och ett antal fysiska tester så som stående längdhopp, löpning, handstyrketest, bänkpress, lyft till hakan med skivstång, roddtest och simtest.

17.4 Fack och förhandling

BORF har inga samverkansavtal utan arbetar utifrån MBL.

Det finns en årligen beslutad mötesordning med representanter för de olika fackförbunden. Vid dessa möten genomförs dialog, information samt förhandlingar enligt MBL. Arbetsgivaren har däremellan kontinuerlig kontakt med fackliga representanter i verksamhetsfrågor och behov av formellt möte kan begäras av bägge parter utöver ordinarie möten.

17.5 Arbetsmiljö

BORF har en skyddskommitté som sammanträder enligt en årligen fastställd mötesordning. BORF har idag utsedda skyddsombud på heltidsstationerna Kungälv och Nol men målet är att ha fler skyddsombud på fler stationer. Skyddsronder genomförs enligt fastställd årlig mötesordning där även fastighetsrepresentant är närvarande. BORF använder systemet RIA som inrapporteringssystem där tillbud och olycksfall såväl tekniskt som personellt rapporteras in.

Ett omfattande arbetsmiljöarbete startades upp i september 2022 med utgångspunkt från två rapporter gällande dels organisatorisk och social arbetsmiljökartläggning enligt AFS 2015:4 som genomfördes av företagshälsovården Pe3 Företagshälsa och dels den fördjupade utredningen med åtgärdsrekommendationer som sammanställdes av HR-enheten i Ale kommun. Utifrån rapporterna prioriterades tre områden; information, kommunikation och värdegrund där samtliga medarbetare har kunnat bidra med förslag på förbättringsåtgärder genom dialog och delaktighet. Arbetet fortgår under 2023.

17.6 Pensionsåtaganden

(Ur BORF:s årsredovisning för verksamhetsår 2022)

”Pensioner från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen inklusive löneskatt. Beräkning har skett enligt RIPS19. Pensionsåtagande avseende anställda före år 2013 redovisas som åtagande i Ale- respektive Kungälvs kommuns årsredovisning.

Från och med 2000 har arbetstagaren själv fått möjlighet att placera en del av sin tjänstepension. Det innebär att BORF årligen betalar ut den intjänade individuella delen till KPA som administrerar fördelningen av pensionspengarna till respektive individs valda förvaltare. Den del av pensionsskulden med tillhörande löneskatt, som betalas ut under 2023, bokas upp som kortfristig skuld under 2022 enligt KPA:s prognos.

Inga medel är placerade för att möta framtida pensionsutbetalningar. Pensionsåtagande finns för den före detta förbundschefen vid dennes pensionsavgång, i övrigt har förbundet inga pensionsåtaganden för personer i ledande ställning eller direktionen.

BORF har en avsättning för pensioner inklusive löneskatt. Varje år bokförs förändringen (ökningen/minskningen) av skulden mot årets resultat."

I RSG finns det en separat medlemsavgift för pensionskostnader som budgeteras och redovisas baserat på pensionsprognoser från KPA och RSG hålls kostnadsneutrala. Fördelningen av pensionskostnaderna mellan medlemskommunerna beräknas enligt fastställd andel i förbundet.

17.7 Personalförmåner

Utredningen har identifierat följande personalförmåner inom BORF:

- Flextid
- Löneväxling
- Semesterväxling, ej för Kommunal
- Friskvård: Träning 1 h/vecka på arbetstid – admin.personal
- Friskvårdsbidrag 700 kr/år
- Skobidrag: träningsskor 1 000 kr, kontorsskor 1 500 kr (admin.personal)

17.8 Lönenivåer - löneskillnader

BORF har löpande gjort lönejämförelser med andra förbund/organisationer i motsvarande storlek och omfattning, senast inför lönerevision 2022. Bedömningen var att BORF:s löner är likvärdiga med jämförda förbund.

I jämförelse med RSG ligger BORF:s löner något lägre inom vissa operativa befattningar utifrån den lönestatistik som funnits att tillgå.

I den fortsatta medlemskapsprocessen får eventuella löneskillnader analyseras.

---

18 Ekonomi

18.1 Driftbudget

I (Figur 11) redovisas BORF:s driftbudget för åren 2023 och 2022. Förbundsbidraget uppräknas årligen enligt procentsats som fastslås på ägarsamrådet. Förbundsbidraget är uppräknat med 2 % i 2023-års driftbudget.

Driftbudget, tkr	2023	2022
Intäkter	5 000	4 160
Personalkostnader	-58 402	-55 822
Hyror	-8 300	-8 100
Övriga kostnader	- 18 433	-18 738
Avskrivningar	-6 700	-6 600
Förbundsbidrag	-86 835	-85 100

Figur 11 Driftbudget BORF

18.2 Förbundsbidrag

Kostnaderna för BORF:s verksamhet ska täckas genom bidrag från förbundsmedlemmarna, Kungälv och Ale. Utgångspunkten är att förbundsbidraget fördelas mellan medlemskommunerna utifrån befolkningstalet. Nuvarande fördelning enligt (Figur 12)

	Invånare 31/12-2021	Fördelningsnyckel
Kungälvs kommun	48 271	60 %
Ale kommun	32 148	40 %
	80 419	100%

Figur 12 Nuvarande fördelning förbundsbidrag BORF

Förbundsbidragets storlek och fördelning mellan medlemskommunerna för åren 2023 och 2022 redovisas i (Figur 13)

Förbundsbidrag	2023	2022
Kungälvs kommun	52 101	51 060
Ale kommun	34 734	34 040
Summa:	86 835	85 100

Figur 13 Förbundsbidrag fördelat per kommun

18.3 Investeringsplan

I (Figur 14) redovisas investeringsbehov 2023 och planerade investeringar fram till och med 2025. De planerade investeringarna 2024-2025 är preliminära och påverkas av framtida beslut om organisationsutveckling, nybyggnation brandstation m.m.

Investeringar, tkr	Avskrivningstid	2023	Plan 2024	Plan 2025
Släck-/räddningsfordon	15 år		6 000	
Tankfordon/lastväxlare	15 år	2 800		1 300
Höjdfordon	20 år			
Mindre fordon	10 år	1 050	850	2 350
Båtar/båtmotorer	20/10 år			
Räddningstjänstutrustning	5/10 år	2 450	2 700	3700
Övningsfält	10 år	200	200	200
Summa:		6 500	9 750	7 550

Figur 14 Investeringsplan BORF

18.4 Anläggningstillgångar

År 2022 uppgick BORF:s materiella anläggningstillgångar avseende maskiner och inventarier till ca 43 mkr i balansräkningen. Anläggningstillgångarna i balansräkningen har upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planmässiga avskrivningar och nedskrivningar. Den ekonomiska livslängden ska överstiga tre år och anskaffningsvärdet ska överstiga minst ett halvt prisbasbelopp.

Anläggningstillgångar som övertogs från medlemskommunerna vid förbundets bildande 2013 är upptagna till det bokförda värde objekten hade i respektive medlemskommuns balansräkning.

Vid ett medlemskap i RSG så överförs de anläggnings- och omsättningstillgångar som BORF disponerar till RSG. Undantag kan komma att göras för eventuella fastigheter och för tillgångar som RSG inte önskar överta.

19 Ekonomiska förutsättningar vid medlemskap i RSG

Utredningen beskriver de ekonomiska förutsättningarna för medlemskap i stort och vilka parametrar som ingår. Vid en formell medlemsansökan till RSG så kommer RSG:s politik i samråd med RSG:s medlemssamråd att fastställa de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale.

19.1 RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift

Medlemsavgiften består av två delar, medlemsavgift för räddningstjänstverksamhet och medlemsavgift för pensionskostnader.

År 2017 beslutade medlemskommunerna att anta en ny beräkningsmodell för medlemsavgiften avseende räddningstjänstverksamhet. Tidigare medlemsavgifter för respektive kommun byggde på beslut om avgiftens storlek vid tillfället då kommunen anslöts till förbundet. Syftet med den nya beräkningsmodellen var att skapa en transparent och enkel modell för finansieringen av förbundet och modellen skulle vara möjlig att tillämpa vid eventuell utökning av förbundet.

I fördelningsmodellen vägdes folkmängd, landareal samt en grundavgift enbart för Göteborgs Stad samman. Grundavgiften för Göteborgs Stad motiverades av dess specifika riskbild avseende storstadens täta befolkning, komplexa byggnader och infrastruktur samt hamnar och industrier varav ett antal klassificeras som farlig verksamhet.

Beräkningarna i modellen utgick vid tidpunkten från 16 500 kr/km^2 landareal, 442 kr/invånare samt 75 mkr i grundavgift för Göteborgs Stad. I beräkningsunderlaget användes uppgifter från Statistiska centralbyrån per 2015-11-01 för folkmängd och per 2015-01-01 för landareal samt därutöver årlig procentuell uppräkning.

Den förändrade fördelningen fasades in med början 2019 och gäller fullt ut från och med 2021. Av medlemsavgiften grundade sig 77,3 % på folkmängd, 6,4 % på landareal och resterande 16,3 % utgjordes av grundavgift.

När kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet anslöts till RSG den 1 januari 2023 gjordes beräkningen av medlemsavgifterna med avseende på antal invånare och landareal enligt ovan beskrivna modell. Beloppet räknades därefter upp till samma nivå som 2022 års medlemsavgift.

Grundavgift bedömdes motiverat för Stenungsunds kommun utifrån dess specifika riskbild med avseende på industri klassificerad som farlig verksamhet, motsvarande fallet med Göteborgs Stad. Medlemssamrådet enades om att grundavgiften för Stenungsunds kommun skulle uppgå till 10 mkr.

Det totala beloppet avseende medlemsavgift för räddningstjänstverksamhet per kommun ger därmed respektive kommuns procentuella andel i förbundet enligt (Figur 15).

Andel i RSG per medlemskommun 2023	
Göteborg	64,35 %
Mölndal	6,03 %
Kungsbacka	8,91 %
Härryda	4,11 %
Partille	3,39 %
Lerum	4,36 %
Stenungsund	4,78 %
Lilla Edet	2,18 %
Tjörn	1,89 %
Summa:	100 %

Figur 15 Andel i RSG per kommun 2023

Medlemsavgiften för pensionskostnader budgeteras och redovisas baserat på pensionsprognoser från KPA och RSG hålls kostnadsneutrala. Fördelningen mellan kommunerna beräknas enligt fastställd andel för kostnadstäckning.

19.2 Jämförelsekostnad per invånare

I (Figur 16) görs en jämförelse av kostnad per invånare mellan RSG:s medlemskommuner och BORF:s medlemskommuner baserat på medlemsavgift RSG för räddningstjänstverksamhet respektive förbundsbidrag BORF fördelat på antalet invånare per november 2022.

	Invånarantal nov 2022	Medlemsavgift RSG 2023, kr	Förbundsbidrag BORF 2023, kr	Kostnad per invånare, kr
Göteborg	595 574	383 870 628		645
Mölndal	70 205	35 940 296		512
Kungsbacka	85 738	53 176 413		620
Härryda	39 715	24 522 048		617
Partillle	39 772	20 226 611		509
Lerum	43 481	25 990 107		598
Stenungsund	27 842	28 525 939		1 025
Lilla Edet	14 460	13 027 574		901
Tjörn	16 268	11 264 813		692
RSG totalt:	933 055	596 544 428		639
Kungälv	48 930		52 101 000	1 065
Ale	32 378		34 734 000	1 073
BORF totalt:	81 308		86 835 000	1 068

Figur 16 Kostnad per invånare i 2023-års nivå inom RSG respektive BORF

Om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale och om RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift tillämpas så skulle kostnaden per invånare för kommunerna Kungälv och Ale minska kraftigt. Kungälvs kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 600 kr och Ales kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 655 kr i 2023-års nivå. Det innebär en kostnadsminskning för Kungälvs kommun på ca 44% och en kostnadsminskning för Ales kommun på ca 39%.

Utredningens bedömningen är att en kostnadsminskning på ca 40% inte är möjligt att uppnå inom räddningstjänstverksamheten i kommunerna Kungälv och Ale vilket medför att RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift inte är tillämpbar vid en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale.

19.3 Medlemsavgift i RSG för kommunerna Kungälv och Ale

RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift för räddningstjänst är inte tillämpbar utifrån de intresserade kommunernas ingångsvärden för invånarantal och areal. RSG:s medlemsavgiftskonstruktion skulle i 2023-års nivå generera en medlemsavgift för kommunerna Kungälv och Ale på totalt 50,6 mkr att jämföra med BORF:s driftbudget för 2023 som är på 86,8 mkr och där bara personalkostnaderna är budgeterade till 58,4 mkr.

Utredningens rekommendation är att medlemsavgiften för kommunerna Kungälv och Ale vid ett medlemskap i RSG bör motsvara den driftkostnad som krävs för att bedriva dagens räddningstjänstverksamhet i BORF med hänsyn tagen till kända framtida kostnader.

Utredningens rekommendation grundar sig i att RSG:s befintliga medlemskommuner inte ska belastas av ökade kostnader i samband med en förbundsutökning med nya medlemskommuner.

Utredningen gör också bedömningen att de tjänster som ”försvinner” i samband med medlemskap i RSG exempelvis förbundschef/räddningschef inte påverkar kostnadsbilden då det i gengäld i samband med en verksamhetsövergång till RSG kommer att saknas ett stort antal funktioner/tjänster inom ekonomi, administration, kansli, upphandling, juridik, miljö, säkerhet, IT/digitalisering som idag antingen ”köps in” via kommunerna eller saknas helt i befintlig organisation.

19.4 Eget kapital

Vid ett medlemskap i RSG erhåller kommunerna Kungälv och Ale var sin andel i RSG:s tillgångar och skulder och ska därför tillskjuta kapital till RSG. Tillskottet ska baseras på eget kapital i RSG per inträdesdatum och de andelstal i förbundet som framgår av den förbundsordning som träder i kraft vid inträdet.

19.5 Inträdesavgift

Vid en förbundsutökning kan det krävas resurser inte minst ekonomiska för att bygga upp verksamheten och utjämna skillnader. Grundförutsättningen är att RSG:s nio befintliga medlemskommuner inte ska finansiera tillkommande kommunernas uppbyggnad. Finns det behov att finansiera inträdet och uppbyggnaden kan en inträdesavgift tillämpas under ca 5 år. Beloppet fördelas mellan de nya kommunerna baserat på inbördes andelar i förbundet och räknas upp årligen enligt beslut om budgetuppräkning.

Inträdesavgiften ingår inte i underlaget för beräkning av medlemskommunernas andelsfördelning i förbundet.

20 Fördelar och nackdelar med ett större räddningstjänstförbund

En av utredningens huvudfrågor är om kommunerna Kungälv och Ale ska ingå i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) och om ett utökat RSG bättre kan hantera framtida utmaningar. I kapitel 2 beskrevs ett antal utmaningar som identifierats av BORF men som i stort är lika för många räddningstjänster i Sverige. Bedömningen är att flera av dessa utmaningar lättare kan tas om hand i en större och resursstarkare organisation.

RSG:s organisation har tidigare till stora delar varit anpassad till förutsättningar och behov kring storstad och storstadsnära områden. I och med utökningen av förbundet med Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet har RSG påbörjat ett arbete med att skapa en organisation som bättre är anpassad till nya förutsättningar och behov i ett större geografiskt område som mer sträcker sig från storstad till glesbygd. Det viktigaste incitamenten i detta arbete är att RSG vill uppfattas som ”kommunens räddningstjänst” genom att vara decentralistiska inom vissa områden för att skapa lokal närvaro men centralistiska i andra för att skapa effektivitet och stordriftsfördelar. RSG:s ambition är också att skapa en organisationsstruktur med tydliga beslutsvägar och likvärdiga förutsättningar för alla medarbetares delaktighet oavsett geografisk placering eller anställningsform (ex heltid/RiB).

Nedan följer utredningens bedömning av hur BORF:s identifierade utmaningar kan hanteras i ett gemensamt utökat RSG:

- **Kraftigt expanderande kommuner vilket innebär ett ökat invånarantal och fler företag samt en mer belastad infrastruktur.**
  En reviderad lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) började gälla 2021 och därutöver har även nya föreskrifter antagits. Revideringen av lagstiftningen med tillhörande föreskrifter ställer ökade krav på räddningstjänsterna avseende bland annat ledning av stora räddningsinsatser, både övergripande ledning så kallad systemledning och operativ ledning. Utöver detta ställs nya och förändrade krav på det förebyggande arbetet, utökade krav på olycksutredning samt mer detaljerade krav om utformning av kommunens handlingsprogram för räddningstjänst.
  RSG och BORF har idag ett operativt samarbete i form av övergripande ledning genom anslutning till gemensamt ledningssystem, Västra Räddningsregionen (VRR), med RSG som driftsansvarig. Samarbetet inom VRR påverkar inte BORF:s ansvar för att räddningstjänsten i kommunerna Kungälv och Ale ska vara ändamålsenligt ordnad efter aktuella förutsättningar och risker.
  I ett större räddningstjänstförbund med full rådighet i ett större geografiskt område kan befintliga resurser, specialförmågor och expertis bättre samordnas och koordineras för att skapa en mer kvalitativ och kostnadseffektivare räddningstjänst över tid.

- **Närheten till storstaden Göteborg gör att vissa sociala risker förknippade med storstad ökar.**
  RSG har god kunskap och lång erfarenhet av att arbeta med sociala risker och relationsskapande aktiviteter. I ett gemensamt utökat RSG kan redan etablerade arbetssätt anpassas och användas efter behov och situation inom samtliga medlemskommuner.

- **Förändrad riskbild som påverkar BORF:s totala uppdrag och som ställer ökade krav på större förmåga. Exempelvis höga byggnader och klimatförändringar som leder till havsnivåhöjning och höjd vattennivå i Göta älv och Nordre älv vilket leder till fler och större översvämningar i bland annat centrala Kungälv. Ett ökat varierat flöde i Göta älv ökar även risk för ras och skred i skredkänsliga områden utmed älven. Större krav på "expertkompetens" för att framledes kunna hantera mer komplexa farliga verksamheter samt ras och skred då samhällets risker ökar.**
  Ett större räddningstjänstförbund förfogar över många olika kompetenser inom räddningstjänstområdet både förbyggande och operativt. Den operativa organisationen som ett utökat RSG kommer att förfoga över fullt ut blir stor till numerären och besitter många olika specialförmågor för att hantera komplexa händelser. Inom ett större räddningstjänstförbund ökar tillgången till resurser och kunskap och förmågan att investera i teknik och utrustning stärks.

- **Svårt att upprätthålla personalnumerär med formell kompetens inom både det operativa och det förebyggande uppdraget då det är brist på kompetent personal över hela landet samt att trenden är att personal söker sig till storstäder i första hand.**
  En större organisation som är närvarande inom ett stort geografiskt område är troligtvis mer attraktiv att söka sig till. Ett gemensamt utökat RSG kan både erbjuda goda utvecklingsmöjligheter och närhet för medarbetarna.

- **Större krav på egen förmåga avseende HR, administration, IT-utveckling och IT-säkerhet i takt med att medlemskommunerna Kungälv och Ale expanderar.**
  Inom all offentlig verksamhet ökar kraven på rationell och rättssäker hantering av det samlade förvaltningsuppdraget, vilket för många räddningstjänster är en stor utmaning då det oftast saknas resurser inom exempelvis områdena säkerhet, digitalisering, HR, administration, juridik, miljö. I dagens RSG finns tillgång till mycket god kompetens inom dessa områden vilket ger goda förutsättningar för att ett utökat RSG kan fortsätta utvecklas från brandkår till räddningstjänstmyndighet. En större organisation med möjlighet till fler medarbetare inom de olika special- och stödområdena blir även mindre sårbar.

- **Ökat uppdrag med anledning av uppbyggnaden av totalförsvaret.**
  Det här är ett område där det finns mycket att vinna på att kunna samordna arbetet i ett större räddningstjänstförbund. Här finns stordriftsfördelar främst inom planeringsområdet där det resursmässigt inte blir så stor påverkan även om det geografiska området ökar.

- **BORF:s utryckande styrkor består till 2/3 av RiB-anställd personal. Det är ett begränsat underlag till nyrekrytering vilket ger stora problem i dagsläget att upprätthålla beredskapsnumerär vid stationerna i Surte och Marstrand. Detta resulterar i att operativ förmåga som skall upprätthållas vid respektive station vid vissa tillfällen inte är fullgod, exempelvis förmåga rökdykning.**
  Bemanningsproblematiken löses inte per automatik med ett utökat RSG men möjligheten att tillsätta särskilda resurser som aktivt arbetar med rekryteringsutmaningar ökar i ett större räddningstjänstförbund. När vakanser trots allt uppstår, vilket kommer hända även i framtiden, så förfogar ett utökat RSG över ett stort antal personer i ständig beredskap som kan omprioriteras och förflyttas baserat på behov och riskbild.

- **Stora problem med att rekrytera tillräckligt med sommarvikarier, gäller både heltid och RiB.**
  Denna utmaning löses inte per automatik med ett större räddningstjänstförbund men ett gemensamt utökat RSG med stor geografisk spridning och goda utvecklingsmöjligheter skulle kunna vara en mer attraktiv arbetsgivare att söka sig till.

21 Rekommendation

Syftet med utredningen har varit att utreda om det finns förutsättningar för kommunerna Kungälv och Ale att bli en del av ett utökat RSG.

Utredningen konstaterar att det finns goda förutsättningar att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale. Ett utökat RSG med kommunerna Kungälv och Ale bygger ihop förbundet geografiskt och ger tillgång till ytterligare heltidsstationer vilket innebär att spetsfunktioner/specialkompetenser kan spridas på fler stationer och på så sätt skapa möjlighet att etablera nya specialkompetenser för att kunna möta nya riskbilder och en föränderlig omvärld. Gemensam systemledning är redan etablerad mellan RSG och BORF och ett utökat RSG skulle på ett positivt sätt öka rådigheten och styrningen över den beredskap som finns inom det utökade geografiska området.

Dessutom är de två kommunerna Kungälv och Ale en del av GR (Göteborgsregionen) vars ändamål är att verka för samarbete över kommungränserna för att stärka Göteborgsregionen regionalt och nationellt. Det finns en trend i omvärlden som pekar i riktning mot större regioner både inom statliga myndigheter och kommuner och denna utveckling finns även inom organisering av räddningstjänst både i Sverige och i våra nordiska grannländer. Förändringar i omvärlden i kombination med ökade krav och utmaningar på kommunal räddningstjänst utifrån förändringar i lagstiftning, ökade nationella krav och skärpta krav på optimering av nyttjandet av de resurser som finns att tillgå talar för att ett utökat RSG är rätt väg att gå för både RSG som organisation och för kommunerna Kungälv och Ale.

Utredningen kan inte se att det finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner. På kort sikt ser utredningen inga direkta ekonomiska besparingar för kommunerna Kungälv och Ale att ingå i ett utökat RSG. BORF:s egna ekonomiska prognoser för kommande år visar på en kostnadsökning för att kunna ha en ändamålsenlig räddningstjänst i framtiden. Detta tillsammans med i utredningen identifierade brister både gällande resurser och kompetens inom BORF att uppfylla intentionerna med säkerhetsskydds-lagsstiftningen, cybersäkerhet, informationssäkerhet och arkiv, allmänna handlingar ger att ett medlemskap i RSG bedöms öka förmågan inom dessa områden.

För att det ska bli en framgångsrik och hållbar förbundsutökning behöver det finnas en samstämmig politisk vilja hos RSG:s politiska ledning, RSG:s medlemskommuner, de politiska kommunledningarna i Kungälv och Ale samt hos den politiska ledningen i BORF för att signalera en tydlig gemensam inriktning.

21.1 Fortsatt process

Efter RSG:s senaste förbundsutökning med kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet beslutade RSG:s förbundsstyrelse i september 2022 att tillsätta en arbetsgrupp för att utvärdera och dokumentera erfarenheter från processen avseende införlivandet. Arbetsgruppen bestod av RSG:s presidie plus en ledamot för att bredda med oppositionen samt två tjänstepersoner från RSG för att bistå arbetsgruppen. Den politiska beslutsprocessen för RSG:s förbundsutökning 2023 pågick i cirka 1 år varav formaliaprocessen pågick ett halvår. Arbetsgruppens sammanfattning är att den politiska förankringsprocessen behöver ta längre tid. Arbetsgruppen gjorde vidare bedömningen att det kan behövas en hel eller möjligtvis halv mandatperiod för att förankringsprocessen inför en förbundsutökning av RSG ska bli bra.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap till RSG. I punktlistan nedan beskrivs hur den fortsatta politiska processen kan utformas inklusive vilka huvudsakliga delbeslut som fordras. Tidplanen för förbundsutökningsprocessen och datum för inträdet av nya medlemskommuner beslutas av RSG:s politik.

1.	Kommunerna Kungälv och Ale ansöker formellt om medlemskap i RSG.
2.	RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar.
3.	Kommunerna Kungälv och Ale tar ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.
4.	RSG påbörjar arbetet med att ta fram underlag för beslut avseende; • anslutning av nya kommuner • reviderad förbundsordning • avtal mellan medlemskommunerna för reglering av specifika frågor
5.	Beslut i RSG:s förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige gällande anslutning nya kommuner, reviderad förbundsordning och avtal mellan medlemskommunerna.
6.	Likalydande beslut i befintliga medlemskommuners KS och KF gällande anslutning nya kommuner, reviderad förbundsordning och avtal mellan medlemskommunerna.
7.	Beslut i Kungälvs kommuns och Ale kommuns KS och KF gällande anslutning till RSG, förbundsordning RSG och avtal mellan medlemskommunerna i det utökade förbundet.

Parallellt med den politiska beslutsprocessen att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale så behöver arbetet med att säkerställa övergången av BORF:s verksamhet till RSG startas upp.

I punktlistan nedan beskrivs den övergripande processen för verksamhetsprojektet. Utifrån erfarenheter från RSG:s senaste förbundsutökning 2023 är bedömningen att arbetet som inkluderar både förberedelser och verkställande (pkt A-E) kräver en tidplan på minst 12 månader under förutsättning att vissa aktiviteter då kan behöva verkställas innan alla politiska beslut är fattade.

A.	En gemensam projektorganisation utses med representanter från RSG, BORF och kommunerna Kungälv och Ale. Projektet bör exempelvis omfatta följande områden: • IT/digitalisering • Informationshantering • Arkiv, allmänna handlingar • Avtal • Ekonomi och taxor • HR, verksamhetsövergång personal • Operativa riktlinjer och instruktioner
B.	Projektdirektiv som inkluderar ansvarsfördelning, resursbehov och budget tas fram.
C.	Förberedelse genom att inventera verksamhetsområden, utse ansvariga och genomföra utförliga nulägesanalyser.
D.	Verkställande av aktiviteter som måste genomföras för att säkra verksamhetsövergången till beslutat inträdesdatum.
E.	Det nya utökade RSG med 11 medlemskommuner startar sin verksamhet på beslutat inträdesdatum.
F.	Avveckling av räddningstjänstförbundet BORF.

KUNGÄLVS KOMMUN

ALE

Till företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg

Vi översänder denna skrivelse mot bakgrund av den remissrunda till nuvarande medlemskommuner i RSG som initierats med anledning av Ales och Kungälvs ansökan om medlemskap i förbundet. Vi har inte beretts tillfälle att kvalitetsgranska de slutliga underlagen innan de skickades ut och vi ser att några delar som var av betydelse för vår del inte omhändertagits i remissunderlagen. Det handlar om att vi i arbetsprocessen under hösten 2025 var tydliga med att den individuella avgiften behöver ses över och vi ville vidare ha en avtrappning i den delen i likhet med vad som gällde för t.ex. Stenungsunds kommun när de blev medlem i förbundet. I avtalsförslaget finns en uppgift om att senast vid utgången av 2030 förväntas RSG och medlemskommunerna inleda en översyn av avgiftskonstruktionen.

När det gäller nivån på den individuella avgiften önskade vi ett kort klargörande möte mellan kommunstyrelsernas ordförande i ansökande kommuner och RSG:s ordförande. Från RSG:s ordförande hänvisades vi till ett skriftligt förfarande.

Beräkningen av den individuella avgiften utgörs enkelt uttryckt av mellanskillnaden mellan medlemsavgiften och den faktiska kostnaden för räddningstjänstverksamhet i Ale och Kungälvs kommuner. Utgångspunkten att vårt kommande medlemskap inte ska belasta nuvarande medlemskommuner ekonomiskt är något som vi helt håller med om. Vi kan dock konstatera att BORF har sänkt kostnadsnivån genom flera åtgärder sedan beräkningsåret 2024, se tabell, samt att ett medlemskap i RSG innebära att kostnader som idag belastar förbundet inte följer med. Exempelvis utbildar BORF 1120 medarbetare per år i HLR/BKA vilket finansieras inom medlemsavgiften för BORF men inte för RSG.

Kostnadspost	Belopp tkr	Kommentar
Arvoden förtroendevalda	1083	Totalkostnad för förtroendevalda i BORF är högre. Summan avser den fasta kostnaden men ej förlorad arbetsinkomst samt sammanträdes-ersättning
Revisorer	369	Kostnad som försvinner vid medlemskap
Avgångsvederlag	80	Ingen stadigvarande kostnad
Surte brandstation	1677	Surte brandstation finns inte kvar sedan 2025. Kostnaden här avser tidigare hyra, lokalvård, el/VA
Avskrivning Surte brandstation	131	Helt avskrivet 2025
Övertid 50%	500	I beräkningsunderlag för individuell avgift finns 2 nya tjänster därmed minskad övertidskostnad till hälften i underlaget

Kungälvs kommun
442 81 Kungälv

Telefon
0303-23 80 00

Organisationsnummer
212000-1371

E-post
kommun@kungalv.se

Ale kommun
449 80 Alafors

Telefon
0303-70 30 00

Organisationsnummer

E-post
kommun@ale.s

Ränta på lån	57	Ett reverslån som inte finns sedan 2025
Ränta pensionsavsättning	847	Denna kostnad missades när övriga pensioner räknades av. Då kommunerna ansvarar för pensionskostnader vid medlemskap ingår denna summa i kommunens åtagande och räknas nu dubbelt.
Summa	4744	

Att Ale och Kungälv även kommande år ska betala för kostnader som inte längre finns eller betala samma kostnad två gånger är helt enkelt inte rimligt. Det är dessutom tveksamt om det är lagenligt. Det är Kungälvs och Ales uppfattning att detta inte ska belasta den individuella avgiften. Efter en genomgång av ekonomiskt utfall 2024 tillsammans med RSG återkopplade RSGs medarbetare till ekonomicheferna att de kostnadsposter som redovisas nedan borde hanteras innan den individuella avgiften fastställs i ett avtal.

Den individuella avgiften ska enligt avtalet följa indexuppräkning samt har ingen begränsning i tid. Det innebär att de kostnader som avgiften avser ska redovisas separat vid ett medlemskap då det enligt kommunallagen framgår att en kommun inte ska ta hand om uppgifter som åvilar annan kommun. Den individuella avgiften kan alltså inte finansiera verksamhet i annan kommun än den betalande kommunen.

Kungälv och Ale har fortsatt arbetet med processen för ett eventuellt medlemskap i RSG och gått igenom avtal och ekonomiska underlag då båda kommunernas kommunfullmäktige ska få tillgång till ett robust och sakligt beslutsunderlag. Efter dialog mellan förbunds- och kommundirektörer emotser vi skriftliga underlag på de principer inom RSG som avtalet hänvisar till såsom principer för kostnadstäckning vid hyra.

Vid en positiv återkoppling på frågan om den individuella avgiften är vi redo att föra upp frågan för beslut i respektive kommunfullmäktige i juni. Verksamhetsmässigt ser vi liksom RSG fördelar för såväl ansökande som nuvarande medlemskommuner. Även ekonomiskt har utredningen identifierat synergieffekter som kommer hela förbundet till del när fler kommuner delar på förbundets fasta kostnader.

Enligt uppdrag

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef Ale

Håkan Sandahl
Kommundirektör Kungälv

2026-04-24

KUNGÄLVS KOMMUN

ALE

Till medlemskommuner och företrädare för Räddningstjänsten Storgöteborg

Vi översänder denna skrivelse för att informera om vår uppfattning av läget kring ett eventuellt medlemskap i RSG.

Kungälv och Ale ansökte om medlemskap i maj 2023. Under tiden från intresseanmälan hösten 2022 till ansökan i maj 2023 togs ett underlag fram som visade på förutsättningarna för ett medlemskap. Rapporten är genomarbetad och omfattande och berör allt från organisation till operativ förmåga och administrativa funktioner men belyser inte de ekonomiska förutsättningarna som också behövde hanteras inför beslut. Vid ett medlemssamråd i mars 2025 lyftes frågan om eventuellt medlemskap. Arbetet med de ekonomiska förutsättningarna hade blivit försenat och inleddes först efter överenskommelse vid detta möte. Processen låg således stilla under perioden maj 2023-mars 2025

I oktober 2025 redovisade Vergenta, ett konsultföretag som RSG tagit in för arbetet, sin ekonomiska analys utifrån verksamhetsåret 2024 och förslag till fördelning av kostnaderna per kommun. Flera frågor lyftes från kommunerna och efter mötet sökte ekonomicheferna kontakt med Vergenta för att få siffrorna kvalitetssäkrade. Frågan om hantering av individuell avgift var en del som kommunerna villa ha ett klargörande kring. Inför möte i december presenteras kommunerna för ett avtalsförslag och en budget som skulle skickas ut på samråd till RSGs medlemskommuner. I underlaget fanns av RSG tillagda tjänster men däremot hade inte kostnader för räntor, räddningstjänststation som inte längre är i bruk och kostnader för en hel förbundsdirektion tagits bort. Differensen mellan Vergentas bedömning och kommunernas var motsvarande 5,8%.

Efter ytterligare politisk dialog hölls ett möte mellan förtroendevalda och tjänstepersoner från kommunerna och RSG. Den politiska överenskommelsen var att åter ge ekonomicheferna uppdraget att hitta en lösning. RSG bedömde att det var synnerligen viktigt att kommande möte hölls samma vecka. Ändå dröjde inbjudan och däremellan kom ett ”bud” om ekonomisk hantering.

Vi har inte beretts tillfälle att kvalitetsgranska de slutliga underlagen innan de skickades ut på remiss till er i de berörda kommunerna och vi ser att några delar som var av betydelse för vår del inte omhändertagits i remissunderlagen. Avtalet i sig visade sig vara exakt samma avtal som använts för Stenungsund, Lilla Edet och Tjörn med undantag av två saker. Den individuella avgiften ska hanteras på ett nytt sätt och det finns ett tillägg om översyn av medlemsavgifterna i sin helhet.

Kungälvs kommun
442 81 Kungälv

Telefon
0303-23 80 00

Organisationsnummer
212000-1371

E-post
kommun@kungalv.se

Ale kommun
449 80 Alafors

Telefon
0303-70 30 00

Organisationsnummer

E-post
kommun@ale.s

I arbetsprocessen under hösten 2025 var vi tydliga med att den individuella avgiften behöver ses över och vi ville vidare ha en avtrappning i den delen i likhet med vad som gällde för t.ex. Stenungsunds kommun och tidigare Lerums kommun när de blev medlemmar i förbundet. Vi har efterfrågat bland annat de principer för kostnadstäckning vid hyra av lokaler som avtalet hänvisar till. Då vi planerar nybyggnation är den finansieringen av stor vikt för framtiden.

Utgångspunkten att vårt kommande medlemskap inte ska belasta nuvarande medlemskommuner ekonomiskt är något som vi helt håller med om. Vi kan konstatera att BORF har sänkt kostnadsnivån genom flera åtgärder sedan beräkningsåret 2024 samt att ett medlemskap i RSG innebära att kostnader som idag belastar förbundet inte följer med. Exempelvis utbildar BORF 1120 medarbetare per år i HLR/BKA vilket finansieras inom medlemsavgiften för BORF men inte för RSG.

Att Ale och Kungälv även kommande år ska betala för kostnader som inte längre finns eller betala samma kostnad två gånger är helt enkelt inte rimligt. Det är dessutom tveksamt om det är lagenligt.

Den individuella avgiften ska enligt avtalet följa indexuppräkning samt har ingen begränsning i tid. Det innebär att de kostnader som avgiften avser ska redovisas separat vid ett medlemskap då det enligt kommunallagen framgår att en kommun inte ska ta hand om uppgifter som åvilar annan kommun. Den individuella avgiften kan alltså inte finansiera verksamhet i annan kommun än den betalande kommunen.

Kungälv och Ale har i processen seriöst gått igenom de underlag vi fått till oss då båda kommunernas kommunfullmäktige ska få tillgång till ett robust och sakligt beslutsunderlag. Verksamhetsmässigt ser vi liksom RSG flera fördelar för såväl ansökande som nuvarande medlemskommuner. Även ekonomiskt har utredningen identifierat synergieffekter som kommer hela förbundet till del när fler kommuner delar på förbundets fasta kostnader.

Vi har försökt arbeta konstruktivt för att ge rätt förutsättningar för ett medlemskap, men mot bakgrund av att vi inte fått gehör för vad vi anser är sakligt motiverade invändningar samt att det finns områden där RSG som förbund har ett utvecklingsbehov när det gäller exempelvis principer, riktlinjer och ekonomistyrning är det vår sammanvägda bedömning att vi har svårt att rekommendera våra respektive kommunfullmäktige att fatta beslut om medlemskap i dagsläget.

Henrik Fogelklou
Kommunstyrelsens ordförande Ale

Jesper Eneroth
Kommunstyrelsens ordförande Kungälv

Insatsledarnas oro angående medlemsprocessen BORF-RSG

Inledning

Vi har under den här processen känt en övertygelse om att det bästa valet vore att göra en sammanslagning mellan BORF och RSG. Vi har även uppfattat att detta har hela tiden varit er politikers uppfattning och därmed trott att detta kommer bli av. Därför kom det som en chock och en stor oro kom efter onsdagens information om att man inte längre ser en sammanslagning som vägen framåt. Vi alla har kombitjänster och jobbar därmed med olika verksamhetsområden i organisationen. Vi har således en ganska bred bild av vilka utmaningar BORF står inför. Det ska tilläggas att samtliga trivs väldigt bra i BORF och upplever att det är en god arbetsmiljö på vår arbetsplats. Men vi vill utrycka vår oro kring vilka utmaningar vi tror BORF står inför ifall vi ska fortsätta ensamma som egen organisation.

Historia/Nuläge

Sedan BORF bildades så har organisationen blivit mer snävt dimensionerad med fler och nya arbetsuppgifter som tillkommit på befintlig personal. Som följd av detta har det under en längre tid upplevts att vi har problem att lösa våra befintliga arbetsuppgifter. Det har även funnits en ganska stor personalförflyttning från BORF till andra organisationer vilket inneburit att vi ofta under längre perioder gått underbemannade, samt fått utbilda ny personal och svårt att behålla kompetens.

Sedan ansökansprocessen till RSG startade har vi fått hjälp av dem och lyckats bygga en fungerande arbetsplats med en bra arbetsmiljö. En stor del till detta tror vi är de tilldelade resurserna och det nära samarbete vi idag har byggt upp med RSG. Stor del av dessa resurser och samarbete har etablerats på grund av att en sammanslagning skulle bli av. Vi känner då en farhåga att vi kommer landa tillbaka i samma mönster som tidigare, med hög personalomsättning och ständiga vakanser. Hur BORF som kommer vara helt omringad av RSG, och närheten till ytterligare ett stort Räddningstjänstförbund som Fyrbodal, ska klara hantera detta ser vi som utmanande.

Framtida utmaningar

Då vår bild är att BORF är snävt dimensionerat så saknas det resurser för utveckling och utrymme att lägga till ytterligare arbetsuppgifter. Att då möta räddningstjänstens framtida utmaningar som till exempel utökad myndighetsutövning och allt vad räddningstjänst under höjd beredskap innebär så kommer det krävas utökade resurser och kompetens som vi saknar idag. Det kommer även tillkomma krav på säkerhet och teknik som kommer kräva stora arbetsinsatser och ansenliga investeringar de kommande åren. Vår bild är att BORF behöver utöka med nya tjänster i flera år framöver samtidigt som vi måste behålla nuvarande personal. Hur realistiskt detta är med närheten till de stora räddningstjänstförbunden oroar oss.

Trenden för räddningstjänsterna i Sverige är att bli större och dela på arbetsbelastningen och bli mer robusta för att få bättre effekter av detta. Att BORF då med sin geografiska placering inte väljer detta ser vi som märkligt. Många av de utmaningar som kommer till räddningstjänsterna är RSG redan dimensionerade för, och bättre organiserade för att hantera. Det finns helt andra resurser för att arbeta med utveckling och strategiska frågor.

Summering

Med denna text vill vi uppmärksamma de risker vi tror BORF står inför ifall man väljer att vara en egen organisation. Vi kommer respektera det beslut som fattas, men önskar att det är ett väl genomtänkt beslut och att ni verkligen förstått vad beslutet kan innebära.

Vi hoppas att det vägval ni nu väljer framåt är välgrundat och något ni verkligen tror på. Att BORF kan utvecklas på lång sikt och få bra förutsättningar att möta framtidens utmaningar.

Om man har bilden av att en ny medlemsansökan kan ske inom några år med samma medlemsprocess, tror vi att BORF och RSG kommer ha dubbelarbetet mycket. BORF har då lagt massa resurser och tid på vad RSG redan har hanterat.

Med vänliga hälsningar

Johan Häger – Fordonsansvarig/Insatsledare

Fredrik Johansson – Räddningstjänst under höjd beredskap/Insatsledare

Jimmy Törnqvist – Övningssamordnare/Insatsledare

Magnus Lindström – Metod och taktik/Insatsledare

Fredrik Johansson – Teknik och Rakel/Insatsledare

Fredrik Larsson – Förebyggande/Insatsledare

RÄDDNINGSTJÄNSTEN
STORGÖTEBORG

Datum: 2026-05-19

Dnr 2023/430

Svar på brev per den 260425

Till Jesper Eneroth och Henrik Fogelklou

Jag har, som ordförande för RSG fått i uppdrag av presidiet att svara på ert brev.

Jag vill börja med att säga att det är väldigt tråkigt att vi hamnat där vi är nu. Båda parter har ju ändå haft en ambition under hela denna process, att vi ska lyckas.

Det mesta som står i brevet har vi pratat om, och kunnat konstatera att vi helt enkelt inte är överens.

Med tanke på tillkommande krav på räddningstjänsten på grund av samhällsutvecklingen, klimatförändringar, utökning av det civila försvaret och inte minst ökande kostnader, kommer vi behöva stora robusta organisationer i framtiden.

Dessutom kommer utbildningskraven och kompetensutveckling för brandmän bli högre och viktigare inom en snar framtid.

Med detta sagt hoppas jag att vi / våra efterträdare framöver kan göra ett omtag och komma överens om ett avtal som alla kan tycka är rimligt och bra. Det kommer båda våra organisationer och kommuninvånare att tjäna på.

Med vänlig hälsning

Presidiet RSG / *Ingrid Andreae*

Räddningstjänstförbundet Storgöteborg
Telefon, växel: 031-335 26 00
Telefax: 031-335 27 71
E-post: raddningstjansten@rsgbg.se
Hemsida: www.rsgbg.se
Postadress: Box 5204, 402 24 GÖTEBORG
Besöksadress: Åvägen 2
Org. nr 222000-0752
Bankgiro: 5853-4009

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 157

KS 2026/351

Ägartillskott Ale Utveckling AB

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

garantera Ale Utveckling AB kapital om 35 miljoner kronor i syfte att fullgöra byggnationen av ett nytt handelshus på Nödinge 1:22, första skiftet.

ägartillskottet ska utbetalas succesivt för att täcka bolagets projektkostnader under projektperioden i form av lån till bolaget.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale Utveckling AB äskar medel för byggnation av ett nytt handelshus vid Ale Torg, på den plats där det tidigare legat en grönsakshandel. Bolaget behöver externt kapital för att kunna finansiera och genomföra byggnationen. Bolaget redovisar en kalkyl för projektet om knappa 30 miljoner kronor men äskar 35 miljoner för att kunna hantera eventuella osäkerheter. Förvaltningen bedömer att kapitaltillskottet ska ske succesivt i projektet i form av lån från ägaren.

Projektet är tidskritiskt. Bolaget behöver vidta åtgärden för att ge plats åt ett kommunens hus samt för att undvika risk för ersättningsanspråk från befintliga hyresgäster. Bolaget har inhämtat aktuella hyresgästers avsiktsförklaringar att fortsätta sina verksamheter i det nya handelshuset. Försenas handelshusprojektet finns risk att huvudprojektet med byggnation av ett kommunens hus och försenas. Fullmäktige har tidigare beslutat att huvudprojektet med kommunens hus är högprioriterat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-01

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Ale Utveckling AB

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/351
Datum: 2026-06-01
Processledare Martin Hellström

Kommunstyrelsen

Ägartillskott Ale Utveckling AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

- garantera Ale Utveckling AB kapital om 35 miljoner kronor i syfte att fullgöra byggnationen av ett nytt handelshus på Nödinge 1:22, första skiftet
- ägartillskottet ska utbetalas succesivt för att täcka bolagets projektkostnader under projektperioden i form av lån till bolaget

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale Utveckling AB äskar medel för byggnation av ett nytt handelshus vid Ale Torg, på den plats där det tidigare legat en grönsakshandel. Bolaget behöver externt kapital för att kunna finansiera och genomföra byggnationen. Bolaget redovisar en kalkyl för projektet om knappa 30 miljoner kronor men äskar 35 miljoner för att kunna hantera eventuella osäkerheter. Förvaltningen bedömer att kapitaltillskottet ska ske succesivt i projektet i form av lån från ägaren.

Projektet är tidskritiskt. Bolaget behöver vidta åtgärden för att ge plats åt ett kommunens hus samt för att undvika risk för ersättningsanspråk från befintliga hyresgäster. Bolaget har inhämtat aktuella hyresgästers avsiktsförklaringar att fortsätta sina verksamheter i det nya handelshuset. Försenas handelshusprojektet finns risk att huvudprojektet med byggnation av ett kommunens hus och försenas. Fullmäktige har tidigare beslutat att huvudprojektet med kommunens hus är högprioriterat.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Dp 234

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige har beslutat att det ska planeras för och byggas ett kommunens hus vid de södra delarna av Ale Torg. Projektet beslutades vara högprioriterat. För ändamålet har fullmäktige beslutat att Ale Utveckling AB (bolaget) ska förvärva mark av Balder. Förvärvet genomfördes under 2025 som en fastighetsreglering, där förvärvet lades till bolagets fastighet Nödinge 1:22 (där den gamla grönsakshandeln låg). Fastigheten består nu av två skiften, där ursprungsfastigheten ärt det första skiftet och förvärvet från Balder är det andra skiftet.

Samhällsbyggnadsnämnden arbetar med detaljplanen för området. Planen har passerat samrådsskedet.

Servicenämnden ansvarar för arbetet med att planera och verkställa men att bolaget som nuvarande fastighetsägare ska äga projektet Kommunens Hus.

I de hus som ingick i förvärvet bedrivs verksamheter. Sedan bolaget tog över husen och hyresavtalen har arbetet pågått för att tömma lokalerna på hyresgäster i syfte att kunna riva husen så att de kan lämna plats för den tilltänkta exploateringen så som den uttrycks i detaljplanen. Arbetet med att säga upp hyresgäster inleddes 2025 och under samma år flyttade de första hyresgästerna ut. Under 2026 har de resterande hyresgästerna sagts upp. Avflytt är planerad att ske under 2026/27.

Parallellt med uppsägningarna har även ett arbete genomförts för att, om möjligt, skapa andra lokaler där nuvarande verksamheter kan drivas vidare, i andra lokaler. Bolaget har ett formellt ansvar att erbjuda ersättningslokaler för de företag som har besittningsrätt. Bolaget har arbetat för att hitta lösningar inom bolagets eget bestånd eller genom samarbete med Balder. Just nu befinner sig bolaget i en situation där ett handelshus behöver byggas i vilket fyra av sex kvarstående hyresgäster kan erbjudas lokaler. För en hyresgäst som saknar besittningsrätt kommer bolaget inte att kunna erbjuda någon lokal. För en hyresgäst med besittningsrätt pågår en formell uppsägningsprocess med tillhörande arbete och förhandlingar om lösningar. Bolaget kommer återkomma till fullmäktige i det ärendet.

Bolaget har inte de ekonomiska musklerna att på egen hand finansiera byggnationen. Det krävs någon form av ägartillskott för att bolaget ska klara det. Om byggnationen inte genomförs och nya lokaler inte kan erbjudas hyresgäster med besittningsrätt riskerar bolaget dryga och svårberäknade ersättningsbelopp till de drabbade. Inte heller dessa har bolaget ekonomiska muskler att bära. Styrelsen för bolaget har därför kommit fram till att det är bättre att investera i något beständigt som kan komma lokalsamhället till nytta.

Nybyggnation

Norr om handelslängan vid Ale Torg avser bolaget att bygga ett handelshus. I handelshuset är det tänkt att befintliga hyresgäster med besittningsrätt ska kunna etablera sig. Med mindre än 18 månader kvar till en tänkt inflyttning är projektet tidspressat eftersom huset där verksamheterna idag bedrivs ska rivas för att ge plats åt det större exploateringsprojektet vid Ale Torg syd. Nybyggnationen av det nya handelshuset behöver vara klart till årsskiftet 2027/28 varvid en planerad rivning av de befintliga husen kan inledas.

Bolaget eftersträvar att nybyggnationen ska ha en god gestaltning och i möjligaste mån vara flexibel och vara anpassningsbar till nya hyresgästers önskemål.

De fyra hyresgäster som är tänkta att inrymmas i det nya handelshuset har samtliga tecknat överenskommelser om avsägelse av sina besittningsrätter för nuvarande lokaler tillsammans avsiktsförklaringar om att fortsätta sina verksamheter i det nya handelshuset. Nya hyresavtal är tänkta att tecknas under 2027 i god tid före inflyttning.

Svefa är bolaget upphandlade projektledning och projektstöd i projektet. Svefa var djupt involverade i det exploateringsprojekt kring Ale Torg som lades ned 2023.

Kalkylen

Kalkylen för projektet bedöms ligga i spannet 24-30 miljoner kronor. Men dessa siffror är fortfarande lite osäkra. Det är fortfarande för många okända delar för att kalkylen ska kunna omsättas till en budget. Projektet befinner sig tidigt i en tidspressad process där det krävs en del utredningar, inte minst behöver huset ritas upp och planeras tillsammans med hyresgästerna. Osäkerheterna kring geoteknik, pålning och geoteknik behöver rätas.

Enligt kalkylen kan investeringen ge en avkastning runt 5% under förutsättning att lokalerna är uthyrda. Kostnaden för investeringen bedöms vara högre än marknadsvärdet vilket inne bär att bolaget bör vara i kommunal ägo under ett antal år innan fastighetsvärdet kan ha ökat till den grad då en eventuell försäljning inte ska lämna ett underskott efter sig.

Kalkylen sammanfattas i nedanstående tabell.

Byggherrekostnader: avser kostnader för arkitekt, konsulter, utredningar, advokat, anslutningsavgifter och myndighetskostnader. Kostnaderna baseras på erfarenhet, tidigare genomförda uppdrag och offertförfrågningar.

	Låg	Medel	Hög
Byggherrekostnader	6 000 000	6 250 000	6 500 000
Byggkostnader	15 000 000	17 500 000	20 000 000
Finansieringskostnader	370 000	400 000	430 000
Riskkostnader	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Total kostnad	**24 170 000**	**26 950 000**	**29 730 000**
Totala kostnader exkl risk	21 370 000	24 150 000	26 930 000

Byggkostnader: uppskattade byggkostnader har inhämtats från två olika aktörer och är redovisade exklusive pålning (kostnaden för pålning ligger förnärvarande inom Riskkostnad)

Finansiering: avser kostnaden för att finansiera projektet med en ränta om 3,5%.

Riskkostnader: Största posten i riskkostnad är pålning på 1,5 mkr. Det finns en hög sannolikhet för att pålning behövs men inte självklart.

Process- och tidplan

Om bolaget ska leverera sina delar av det som fullmäktige tidigare beslutat behöver bolaget hålla uppe tempot i projektet. Processen är därför redan inledd. Den återstående tidplanen ser ut enligt följande och förutsätter att allvarliga och oförutsedda händelser inte inträffar:

- Juni – augusti 2026
  Projekteringsstart och konsultupphandlingar
- Augusti – oktober 2026
  Projektering, bygglov och förfrågningsunderlag
- Oktober 2026
  upphandling entreprenör
- November 2026
  Preliminär byggstart
- December 2027
  Preliminärt färdigställande och inflyttning

Risker

I projektet finns risker.

Risker som kan påverka tidplanen

Myndighetsbeslut kan överlagas, företrädelsevis bygglov och upphandlingar. Långa rättsprocesser eller omtag kan leda till förseningar och fördyrningar.

Pålning och grundläggning ökar risken att projektets högre kalkylnivå inträffar. Pålning kan medföra påverkan på närområdet, vilket i sig kan medföra en ekonomisk risk. Omfattning är svårbedömd. Pålningen medföra att projektet försenas jämfört med om pålning kan undvikas.

Väntetider inom vissa trånga konsultsektorer kan försena projektet. Trots att byggbranschen generellt sett har en något negativ trend kan vissa sektorer inom dessa vara högtryck vilket kan medföra tidsmässigt kostsamma väntetider.

Långa leveranstider för platsspecifika delar i byggnationen riskeras att försena projektet.

Bolagisering

Kommunstyrelsen hanterar ärendet ”Bildande av bolag för fastigheten Nödinge 1:22” på sitt sammanträde i juni 2026. Om kommunstyrelsen och sedermera även fullmäktige beslutar att bifalla ärendet kommer det nya bolaget att överta det pågående projektet med alla dessa olika ansvar. Alla ingångna avtal gäller för det nya bolaget.

Ale Utveckling ABs framtida ekonomi

Bolaget har på olika sätt rapporterat att den långsiktiga ekonomin bygger på att bolaget har förmåga att sälja sina tillgångar till rätt pris. Bolagets uppdrag och affärsupplägg är inte att vara en långsiktig fastighetsförvaltare.

När bolaget förvärvade mark och hus av Balder ingick kunder och hyresavtal som har generat överskott till bolaget. I takt med att hyresgäster sägs upp och avflyttar kommer bolagets intäkter att sjunka. Samtidigt stiger bolagets kostnader för det pågående planarbetet. Situationen kan leda till att bolagets ekonomi snabbt urholkas vilket bolaget vill uppmärksamma både kommunstyrelse och ägaren om.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att bolagets äskande är rimligt. Förvaltningen bedömer dock att bolaget ska tilldelas lån och inte ett direkt ägartillskott. Förvaltningen bedömer att den kalkyl som ligger till grund för beslutet visar på att bolaget bör kunna bära de nödvändiga finansierings- och förvaltningskostnaderna för investeringen.

Alternativet till att upplåta lån till bolaget bedöms som ett sämre alternativ än ägartillskott då bolaget är under uppbyggnad.

Förvaltningen ser det som lämpligt att bolaget kontinuerligt avrapporterar projektet till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ägartillskottet bedöms vara ett långsiktigt ekonomiskt alternativ till lån för att minskar ersättningar som inte leder till något mervärde för kommunens invånare. Den föreslagna investeringen bedöms ha en relativt sett låg lönsamhet men sett till alla alternativkostnader vara värd det.

Ägartillskottet om 35 000 tkr inkluderar eventuella risker utöver projekterad kostnad för byggnation. Förslaget innebär att ägartillskottet utbetalas succesivt för att täcka faktiska kostnader.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Ärendet bidrar till att vidmakthålla och utveckla den lokala servicenivån i Ale kommun men särskilt för Nödinge tätort. Utan en nybyggnation har flertalet av de näringsidkare som berörs varit tvungna att flytta eller lägga ned sina verksamheter, vilket hade försämrat den lokala servicenivån. Med nybyggnationen finns bättre förutsättningar för verksamheter att vara kvar och utvecklas kring Ale Torg.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

En vidmakthållen och utökade närservice bedöms ha en positiv påverkan på hållbarhetsperspektivet, inte minst beaktat att antalet resor annars hade riskerat att öka.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet är en förutsättning för att kunna etablera ett kommunens hus vid den södra delen av Ale Torg, där de blivande hyresgästerna i det nya handelshuset bedriver sin verksamhet idag.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att beslutet om ägartillskott genomförs.

Ale Utveckling AB ansvarar för att byggnationen genomförs.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Ale Utveckling AB

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 151

KS 2026/258

Nulägesanalys 2026 – kommunstyrelsen och övriga nämnder

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta upprättad nulägesanalys för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anteckna samtliga nämnders nulägesanalyser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I enlighet med Ale kommun styrmodell - Policy för övergripande styrningsprinciper i Ale kommun ska nämnder årligen fastställa en nulägesanalys för den kommande budgetprocessen. Utgångspunkten för nulägesanalysen är att den ska ge ett underlag för beslut om mål och budget 2027.

Kommunfullmäktige ska få information om samtliga nämnders nulägesanalyser. Jävsnämnden, valnämnden och överförmyndarnämnden upprättar inte en nulägesanalys och omfattas därmed inte.

Beslutsunderlag

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-16
- Nulägesanalys 2026 – kommunstyrelsen
- Nulägesanalys 2026 – samhällsbyggnadsnämnden
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-17
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 105 2026-04-29
- Socialnämndens beslut § 51 2026-04-30
- Nulägesanalys 2026 – socialnämnden
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-10
- Nulägesanalys 2026 – servicenämnden
- Servicenämndens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-24
- Servicenämndens beslut § 49 2026-04-30
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-02
- Nulägesanalys 2026 – utbildningsnämnden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

- Utbildningsnämndens beslut § 75 2026-04-29

- Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts beslut § 33 2026-04-28
- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-15
- Nulägesanalys 2026 – kultur- och fritidsutskottet

Beslutet skickas till

Budgetberedningen

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/258
Datum: 2026-04-16
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Nulägesanalys 2026 – kommunstyrelsen och övriga nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta upprättad nulägesanalys för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anteckna samtliga nämnders nulägesanalyser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I enlighet med Ale kommun styrmodell - Policy för övergripande styrningsprinciper i Ale kommun ska nämnder årligen fastställa en nulägesanalys för den kommande budgetprocessen. Utgångspunkten för nulägesanalysen är att den ska ge ett underlag för beslut om mål och budget 2027.

Kommunfullmäktige ska få information om samtliga nämnders nulägesanalyser. Jävsnämnden, valnämnden och överförmyndarnämnden upprättar inte en nulägesanalys och omfattas därmed inte.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys 2026 – kommunstyrelsen
- Nulägesanalys 2026 – kultur- och fritidsutskottet
- Nulägesanalys 2026 – samhällsbyggnadsnämnden
- Nulägesanalys 2026 – servicenämnden
- Nulägesanalys 2026 – socialnämnden
- Nulägesanalys 2026 – utbildningsnämnden

Ärendet

I enlighet med Ale kommun styrmodell - Policy för övergripande styrningsprinciper i Ale kommun ska nämnder årligen fastställa en nulägesanalys för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen ska ses som en del i att underlätta för de förtroendevalda att fatta välinformerade beslut. Utgångspunkten för nulägesanalysen är att den ska ge ett underlag för beslut om mål och budget kommande år.

Nulägesanalysen är uppbyggd på att beskriva nuläget utifrån dagens utmaningar, trender, kunddialoger och jämförelser med andra kommuner inom ramen för kommunstyrelsens ansvarsområden. Till sist redovisas förslag på förbättringar för såväl kommunledningsförvaltning som kommunövergripande förslag. De kommunövergripande förslagen är framtagna i samverkan med övriga förvaltningar.

Inarbetat i nulägesanalysen är målet som finns i Alesamverkans mål och budget 2025 - *Innovation och ständiga förbättringar*. Målet innebär att organisationen kontinuerligt ska ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet och/eller sänka kostnader. Detta redogöras för i nulägesanalysens kapitel om förslag på förbättringar. I enlighet med uppdraget *Innovation och ständiga förbättringar* så redovisas förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som motsvarar minst 0,25 procent av tilldelad budget. Detta utifrån uppdragets syfte att nämnden ska ges möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande detta.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att nulägesanalysen ger bred bild inom de områden som kommunstyrelsen ansvarar för.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalysen fungerar som ett underlag till mål och budget och har därmed ingen direkt koppling till kommunfullmäktiges mål utan bör snarare ses som ett underlag till mål- och uppdragsformuleringar för kommande verksamhetsår.

Remiss och samberedning

Samberedning har skett i framtagandet av kommunövergripande förslag på förbättringar mellan utbildnings-, social-, samhällsbyggnad-, service- och kommunledningsförvaltningen.

Samberedning mellan utbildnings-, social-, samhällsbyggnad-, service- och kommunledningsförvaltningen har också skett i framtagandet av det kommungemensamma avsnittet om förändringar och trender.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunstyrelsens nulägesanalys utgör tillsammans med övriga nämnders nulägesanalyser underlag för mål och budget 2027.

Beslutet skickas till:

Budgetberedningen

Nulägesanalys 2026

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 7
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 9
4.1 Verksamhetens resultat idag 9
4.2 I jämförelse med andra kommuner 10
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 16
6 Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 18
6.1 Kommunövergripande förslag på ständiga förbättringar 18
6.1.1 Nya förslag på förbättringar 18
6.1.2 Tidigare förslag som ej prioriterats 19

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Flera av de större förändringar och trender som påverkar Ale kommun får konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Samhällsförändringar skapar förväntningar på kommunen, exempelvis vad gäller hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI.

Viktiga trender som påverkar kommunens verksamhet är förändringen i befolkningens åldersstruktur, att behovet av beredskap för kris och krig uppmärksammas allt mer och klimatförändringar och förlust av arter och livsmiljöer.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar också aleborna.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Till kommunledningsförvaltningens största utmaningar hör:

- en hög sjukfrånvaro jämfört med andra kommuner
- behov av att få med folkhälsa och social hållbarhet som perspektiv tidigt i processer inom exempelvis strategisk planering och samhällsutveckling
- behov av att stärka organisation och struktur för utvecklingsarbete
- brister i helhetsperspektiv på informationsförvaltning
- att få nya digitalt utvecklingsarbete att leda hela vägen till önskad effekt.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Avsnittet visar kommunens resultat i jämförelse med andra kommuner utifrån kvalitetsindikatorer och utifrån den medborgarundersökning som genomfördes 2025. Resultatet visar på ett genomsnittligt resultat jämfört med andra kommuner inom många områden. I medborgarundersökningen svarar 92 procent att Ale kommun är en bra plats att bo och leva på.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Förslagen avser:

- AI-stödd samtalsanalys inom kontaktcenter
- kvalitativ uppföljning inköp
- förstärkt utvecklingsförmåga
- ständigt värdera möjlighet till samverkan med kommuner och andra aktörer
- utreda hur kommunen bör organisera arbetet med digitalisering för att förbättra prioritering av resurser
- effektiv lokalanvändning och omställningsbara lokaler.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser – kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Den pågående förändringen där de äldre utgör en allt större andel av Ales invånare ställer på flera sätt krav på Ale kommun som arbetsgivare. Kommunstyrelsen är kommunens personalorgan och leder de övergripande och strategiska personalfrågorna. På sikt behöver kommunen mindre personal i förskola och skola, jämfört med i äldreomsorgen där det behövs mer personal. Det innebär att det finns en möjlighet för kommunen att stötta och motivera omställning för medarbetare, för att hantera att behoven minskar i en del av verksamheten samtidigt som de ökar i en annan. På samma gång beräknas antalet personer i arbetsför ålder minska, vilket gör att ökade behov i äldreomsorgen inte bara kan hanteras genom rekrytering av mer personal. Kommunledningsförvaltningen behöver därför arbeta med strategier för att behålla befintlig personal och stötta förvaltningarna i att hitta nya sätt att möta äldres behov med de personalresurser som kommunen har. Förändringen innebär också att kommunen behöver se över möjligheterna att ställa om lokaler för att användas av andra verksamheter. Det gäller befintliga lokaler, men det är också ett perspektiv kommunen behöver ha med när nya verksamhetslokaler byggs.

För att kommunen ska klara av den kompetensförsörjningsutmaning som finns i att en växande andel äldre sammanfaller med en minskande arbetskraft, är det också viktigt att kommunen är en hållbar arbetsplats. Kommunledningsförvaltningen behöver därför fortsätta att arbeta för en låg sjukfrånvaro och personalomsättning, att anställda kan och orkar arbeta heltid och att de medarbetare som är 65 år eller äldre ses

som värdefulla resurser.

Kraven ökar på kommunens arbete med beredskap för kris och krig, brottsförebyggande arbete och annat säkerhetsarbete såsom informationssäkerhet. Kommunledningsförvaltningens säkerhetsenhet har utökats för att möta de ökande kraven. Utvecklingen i omvärlden, ny lagstiftning och ett stärkt säkerhetsperspektiv ställer höga krav på den kommunala organisationens förmåga till snabb utveckling och anpassning.

Utvecklingen inom AI ställer krav på kommunledningsförvaltningen att stötta kommunens verksamheter med kunskap och ett gemensamt och övergripande perspektiv. För att kunna använda AI-verktyg på ett säkert och ändamålsenligt sätt är det viktigt att kommunen utvecklar informationsförvaltning och informationssäkerhetsarbete. Många tillämpningar av AI kräver att AI-verktyget har tillgång till data av hög kvalitet. För att kunna använda AI som ett verktyg i verksamhetsutveckling krävs därmed att kommunledningsförvaltningen arbetar för en god hantering av kommunens data.

SKR lyfter att skillnaderna i exempelvis inkomster och hälsa ökat i Sverige, samtidigt som livsvillkoren generellt blivit bättre. Den inkomstrelaterade och etniska boendesegregationen pekas som en utmaning med konsekvenser för många svenskar. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande arbete med folkhälsa och social hållbarhet. För att kommunen ska kunna arbeta med dessa frågor är det viktigt att förvaltningen har kunskap om hur den nationella utvecklingen tar sig uttryck i Ale kommun. Åren 2016 och 2022 genomförde förvaltningen ”Sociala kartläggningar”, för att ge en nulägesbild av livsvillkoren i Ale kommun. Kartläggningarna har varit ett viktigt underlag för kommunens arbete med social hållbarhet, men kunskapen behöver aktualiseras.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron bland anställda i Ale kommun steg i samband med coronapandemin, liksom den gjorde i hela landet. På riksnivå har sjukfrånvaron i kommunerna sedan dess haft en sjunkande trend, medan den i Ale kommun haft en svagt ökande trend under samma tid. Ale kommun hade 2025 en total sjukfrånvaro på 9,5 procent, jämfört med 7,2 procent för hela riket och i snitt 7,9 procent för Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med 2020 har sjukfrånvaron i Ale kommun till 2025 ökat med 0,5 procentenheter. Under samma tid har sjukfrånvaron minskat med 0,9 procentenheter i hela riket och med 1,1 procentenheter i snitt bland Göteborgsregionens kommuner.

Folkhälsa och social hållbarhet – behov av tidig samverkan på strategisk nivå

Ett framgångsrikt arbete med folkhälsa och social hållbarhet behöver ske med en hög grad av samverkan i hela kommunkoncernen. Det behövs också en tillräcklig dialog mellan förvaltningen och förtroendevalda på området, där förvaltningen skapa så bra förutsättningar för styrning som möjligt genom att tillhandahålla information till förtroendevalda. I nuläget ser förvaltningen en utmaning i att få till denna samverkan. Det är en utmaning att i ett tidigt skede och på koncernnivå uppmärksamma folkhälsa och social hållbarhet som ett perspektiv på strategiska frågor. Att aktualisera kommunens samlade kunskap om livsvillkoren i Ale är en förutsättning för detta. Många av kommunens invånare har också kommunen som arbetsgivare. En stor potential för kommunens folkhälsoarbete ligger därför i kommunens roll som arbetsgivare.

Utvecklingsarbete för effektiva processer

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för många processer som påverkar alla förvaltningar i kommunen. Många av processerna fungerar effektivt, men det finns också ett behov av förbättringsarbete, både för att säkerställa effektiv resursanvändning och för att viktiga processer ska hålla förväntad kvalitet. I föregående års nulägesanalys lyftes att utvecklingsarbete får stå tillbaka för att förvaltningen ska kunna hantera dagligt operativt arbete. Denna utmaning kvarstår. När kommunledningsförvaltningens processer brister i effektivitet och kvalitet påverkar det ofta hela kommunen, eftersom många processer berör andra förvaltningar.

En generell utmaning kopplat till utvecklingsarbete finns i att kommunledningsförvaltningen delvis saknar en ändamålsenlig organisation och struktur för att styra, leda och samordna utvecklingsarbete, exempelvis i form av program- och portföljstyrning och en struktur för process- och projektledning. Konsekvensen blir att det riskerar att uppstå många parallella strukturer för utvecklingsarbete, som var för sig kan vara bra, men som tillsammans inte utgör en effektiv organisation. Det är också viktigt för kommunens förmåga att genomföra större och mer komplexa förändringar och anpassningar av verksamheten.

En samordnad informationsförvaltning

I föregående års nulägesanalys lyftes att begränsade resurser gjorde det svårt att upprätthålla ett robust informationssäkerhetsarbete. Kommunledningsförvaltningen har sedan dess rekryterat en utvecklingsledare för informationssäkerhetsarbetet, som är placerad inom säkerhetsenheten. Förvaltningen bedömer att det ger nya med att stärka det grundläggande informationssäkerhetsarbetet, arbeta med efterlevnad av ny lagstiftning och att stärka kunskapen om informationssäkerhet i hela organisationen. Samtidigt har informationssäkerhetsorganisationen fortfarande begränsade resurser i förhållande till de förbättringar som krävs.

Förvaltningen ser ett behov av att samordna arbetet med information i kommunen till en samlad informationsförvaltning. Idag saknas delvis ett helhetsperspektiv på förvaltningen av information i kommunen, vilket bland annat innebär en risk för att informationssäkerhetsaspekten inte beaktas tillräckligt när information hanteras. En samordnad informationsförvaltning med ett välfungerande informationssäkerhetsarbete är också en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna använda AI som ett verktyg för verksamhetsutveckling på ett effektivt och säkert sätt.

Förbättringsarbete kräver digital utveckling

Kommunledningsförvaltningen är i stora delar en digital arbetsplats. Effektiva processer kräver därför effektiva digitala processer, och förbättringsarbete kräver ofta framgångsrik digital utveckling. Kommunledningsförvaltningen har flera utmaningar kopplat till detta, som i slutändan handlar om att digital utveckling också ska leda till faktiska förbättringar och effektiva processer i verksamheten.

En utmaning är att digitala system som används i kommunen i för stor utsträckning inte är integrerade med varandra. Det begränsar informationsöverföring och effektiva arbetsflöden som kräver arbete i flera system. En annan utmaning är att driva digitaliseringsprojekt hela vägen till effekthemtagning. För att nya digitala arbetssätt ska få effekt i praktiken behöver kommunen bli bättre på att skickliggöra användare av nya digitala arbetssätt. Omfattningen av förvaltningens digitaliseringsarbetet behöver ta hänsyn till att digitaliseringsprojekt eller nya digitala system behöver implementeras fullt ut för att få önskad effekt. Risken är annars att den investering av resurser som projektet eller systemet innebär inte resulterar i önskad effekt.

3.3 Kompetensbehov

Kommunstyrelsens kompetensbehov

Kommunstyrelsen har sammantaget identifierat ett kompetensbehov som främst handlar om att stärka förvaltningens långsiktiga förmåga att säkra rätt kompetens inom verksamhetskritiska områden. Behovsbilden varierar mellan verksamheter, men samlat finns ett tydligt behov av att öka robustheten, säkerställa specialistkompetens, bredda kompetensbasen och stärka den långsiktiga planeringen.

De mest framträdande behoven avser:

- minskad sårbarhet i specialist- och solitärkompetenser, där kunskap och ansvar i vissa fall är koncentrerade till ett fåtal medarbetare
- stärkt kunskapsöverföring, dokumentation och introduktion för att säkerställa kontinuitet och minska personberoende
- ökad kompetens inom digitala verktyg, systemförvaltning och dataanalys, bland annat kopplat till Evolution, Stratsys, Microdata, robotisering och Power BI
- förmåga att hantera ett mer komplext och föränderligt uppdrag, med ökade krav på rättssäkerhet, kvalitet och leverans
- långsiktig kompetensförsörjning kopplad till bemanning, rekrytering och pensionsavgångar, särskilt inom svårrekryterade specialistroller

Behoven tar sig olika uttryck inom förvaltningen. I flera verksamheter finns behov av att säkra och bredda kompetens inom exempelvis arbetsrätt, komplexa personalärenden, systemförvaltning, ärendehantering, fakturahantering samt registratur och arkiv- och e-arkivfrågor.

Samtidigt visar underlagen att kompetensbehovet inte enbart handlar om enskilda roller, utan även om kapacitet att hantera ett uppdrag som blivit mer omfattande och komplext. I vissa delar handlar det om att stärka bemanning och utvecklingsförmåga, medan det i andra delar främst handlar om att skapa kontinuitet genom

kunskapsöverföring och intern kompetensbreddning.

Kompetensförsörjningsplanerna visar också att förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Medan vissa delar beskriver behov av förstärkning och specialistkompetens, bedömer exempelvis ekonomiavdelningen att kompetensförsörjningen i nuläget är tillgodosedd och lyfter arbetsrotation och gemensamma rutiner som sätt att minska sårbarhet.

Sammantaget innebär detta att kompetensförsörjningsarbetet behöver vara gemensamt i sin inriktning men anpassat efter verksamheternas olika förutsättningar, med särskilt fokus på specialistförsörjning, digital förmåga, rättssäker hantering och långsiktig kunskapsöverföring.

Kommunens samlade kompetensbehov

När förvaltningarnas analyser sammanställs framträder en kommunövergripande bild där kompetensförsörjningen påverkas av flera gemensamma faktorer. Trots skillnader mellan verksamheterna finns ett antal återkommande mönster.

Ett centralt tema är en ökad konkurrens om arbetskraft, där vissa kompetenser är svåra att rekrytera. Det gäller både specialistroller och yrkesgrupper med hög efterfrågan eller begränsad utbildningstillgång. Flera förvaltningar lyfter därför behovet av att stärka kommunens förmåga att attrahera, rekrytera och behålla kompetens över tid.

En annan återkommande iakttagelse är sårbarheten i funktioner där kunskap och ansvar är koncentrerade till ett fåtal medarbetare. Pensionsavgångar, personalomsättning och svårigheter att ersätta specialistkompetens förstärker behovet av strukturerad kunskapsöverföring, dokumentation och intern kompetensbreddning.

Digitalisering och teknikutveckling utgör ytterligare ett gemensamt område. Förvaltningarna beskriver ökade krav på digital kompetens, systemförståelse och förmåga att använda teknik som stöd i verksamheten. Det gäller såväl administrativa system som AI-relaterade arbetssätt och välfärdsteknik. Detta ställer krav på kontinuerlig kompetensutveckling och tillräcklig kapacitet att driva utveckling parallellt med den dagliga driften.

Vidare framträder behovet av hållbara organisatoriska förutsättningar. Det omfattar arbetsmiljö, hållbara chefsuppdrag, välfungerande introduktion samt möjligheter till kompetensutveckling. Kompetensförsörjning handlar därmed inte enbart om rekrytering, utan i hög grad också om att utveckla och behålla befintlig kompetens.

Sammantaget behöver kommunen arbeta långsiktigt och samordnat med kompetensförsörjningen, samtidigt som insatserna anpassas till respektive verksamhets uppdrag. Den gemensamma inriktningen handlar om att stärka attraktiviteten som arbetsgivare, säkra kritiska kompetenser, utveckla digital och verksamhetsnära kompetens samt skapa förutsättningar för kunskapsöverföring och hållbar bemanning över tid.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

SCB:s medborgarundersökning

2025 deltog Ale kommun i SCB:s medborgarundersökning. 434 invånare i Ale kommun svarade på undersökningen. Medborgarundersökningen är en attitydundersökning som riktar sig till kommunens invånare och bland annat ger svar på hur invånare i kommunen bedömer att kommunen sköter sina verksamheter. Kommuner kan välja att delta i undersökningen. Innan 2025 deltog Ale kommun senast 2023.

Resultatet av medborgarundersökningen visar att 92 procent tycker att Ale kommun är en bra plats att bo och leva på. 2023 var andelen 91 procent. 79 procent tycker att kommunen sköter sina olika verksamheter bra. 2023 var andelen 76 procent.

Undersökningen visar flera **områden där aleborna är mer nöjda än invånare i andra kommuner**.

Närhet och tillgänglighet till samhällsservice och kommunikationer:

- 83 procent har svarat att det finns bra tillgång till kommunal service, exempelvis skola, äldreomsorg och bibliotek, utanför kommunens centralort. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av de 159 kommuner som deltog i undersökningen.
- 83 procent har svarat att det finns bra möjlighet för kommunens invånare att bo kvar i kommunen och genomföra eftergymnasiala studier. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.
- 73 procent har svarat att möjligheten att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor är bra, och 87 procent har svarat att utbudet av pendlarparkering är bra. Vad gäller pendlarparkering är Ale näst bäst av de 159 kommuner som deltog i undersökningen.
- 88 procent har svarat att utbudet av platser för förpackningsåtervinning är bra. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.
- 73 procent har svarat att utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra. Det är klart sämre än genomsnittet av deltagande kommuner (81 procent).

Underhåll av den offentliga miljön:

- 77 procent har svarat att skötsel och snöröjning av gator och vägar fungerar bra i kommunen. Det är mer än tio procentenheter bättre än genomsnittet för de deltagande kommunerna. Det är också ett bättre resultat än 2023. Resultaten är liknande för skötsel och snöröjning av gång och cykelvägar.
- 84 procent har svarat att skötsel av badplatser i kommunen fungerar bra, vilket är ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.

Det finns också ett antal **områden där Ale har ett genomsnittligt resultat jämfört med andra deltagande kommuner**.

Trygghet:

- 85 procent har svarat att de känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute. 2023 var andelen 77 procent.
- 82 procent har svarat att de har en låg oro för att drabbas av inbrott i hemmet. 2023 var andelen 78 procent.
- 82 procent har svarat att det är få problem med våldsbrott i kommunen. 2023 var andelen 75 procent.
- 81 procent har svarat att det är få problem med bristande eller trasig utomhusbelysning i kommunen. 2023 var andelen 80 procent.
- 80 procent har svarat att kommunen informerar bra vid samhällsstörningar. 2023 var andelen 80 procent.

Skola och omsorg:

- 72 procent har svarat att grundskolan fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 68 procent.

Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 73 procent.

- 70 procent har svarat att gymnasieskolan fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 49 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 75 procent.
- 61 procent har svarat att äldreomsorgen fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 63 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 57 procent.
- 56 procent har svarat att socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 40 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 54 procent.
- 59 procent har svarat att kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 72 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 67 procent.

Undersökningen visar också ett par **områden där aleborna är mindre nöjda än invånare i andra deltagande kommuner**.

Förtroende och medborgarinflytande:

- 21 procent har svarat att kommuninvånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra. 2023 var andelen 20 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 23 procent.
- 34 procent har svarat att de har förtroende för kommunens politiker. 2023 var andelen 35 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 38 procent.
- 19 procent har svarat att beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade. 2023 var andelen 20 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 26 procent.
- 67 procent har svarat att det fungerar bra att få svar på frågor till kommunen. 2023 var andelen 68 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 70 procent.
- 37 procent har svarat att möjligheten att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra. 2023 var andelen 32 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 36 procent.

Mötesplatser, idrott, motion och friluftsliv

- 27 procent har svarat att det finns ett bra utbud av ställen för unga att träffas på. 2023 var andelen 25 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 34 procent.
- 39 procent har svarat att det finns ett bra utbud av ställen för äldre att träffas på i kommunen. 2023 var andelen 44 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 55 procent.
- 69 procent har svarat att det finns bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar. 2023 var andelen 73 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 76 procent.
- 46 procent har svarat att det finns ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen. 2023 var andelen 45 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 65 procent.
- 81 procent har svarat att det finns ett bra utbud av friluftsområden i kommunen. 2023 var andelen 87 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 87 procent.

Kontaktcenters servicemätning

Kontaktcenter är för många Alebor kommunens ansikte utåt och vägen in till Ale kommun genom kanalerna telefon, personligt besök, e-post och sociala medier. Alebornas upplevelse av bemötandet i kontaktcenter följs upp genom en årlig servicemätning. Alebornas bedömning av bemötandet via telefoni var 4,4 på en femgradig skala. Alebornas bedömning av enkelhet via telefoni var 4,1 på en femgradig skala.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Kommunens finansiella ställning

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Kommunal skattesats, procent	21,37	20,54	21,44	21,64	21,19	20,89
Resultat, kr/inv	3 208	1 676	3 671	2 397	2 708	3 988

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Soliditet inklusive pensionsåtagande, procent	41,3	33,6	26,8 (2024)	23,7	40,4	31,7
Självfinansieringsgrad av investeringar, procent	54,2	47,8	64,9 (2024)	64,0	99,2	93,5
Skulder totalt kommunkoncern, kr/inv	73 836	117 175	105 398 (2024)	80 894	73 989	103 800
Skulder totalt kommun, kr/inv	34 292	58 736	93 944	69 988	72 760	66 719

Kommunens finansiella ställning är god. Kommunen gör ett högre resultat per invånare än tvillingkommunerna och högre än snittet för kommunerna i Göteborgsregionen (GR). Den kommunala skattesatsen sänktes med 50 öre till 2025, jämfört med 2024. Skattesatsen är efter sänkningen högre än snittet i Göteborgsregionen, men lägre än både Kungälv och Stenungsund.

Självfinansieringsgraden av investeringar varierar normalt med hur stora investeringar kommunen gör ett enskilt år. Den påverkas också av om en kommun hyr verksamhetslokaler eller bygger egna. Ale kommun har haft en hög självfinansieringsgrad, men i samband med att planerade större investeringar realiseras sjunker den avsevärt. För att tillgodose invånarnas behov krävs investeringar inom flera kritiska infrastrukturområden såsom skola, vattenförsörjning och vägar. Den relativt låga belåningsgraden jämfört med tvillingkommunerna och Göteborgsregionens kommuner är ett resultat av att kommunen gjort goda ekonomiska resultat, vilket inneburit att investeringar kunnat finansieras utan lån.

Personal

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Heltidanställda månadsavlönade, andel	96%	91%	90%	84%	87%	89%
Personalkostnader, kr/inv	48 044	52 531	saknas	55 592	51 201	51 439
Årsarbetare, kommunalt anställda i ledningsarbete delat på antal anställda	4,9%	5,1%	4,4%	5,8%	5,2%	5,6%
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, andel	9,5%	7,0%	8,6%	7,1%	7,9%	7,6%
Långtidssjukfrånvaro, andel av sjukfrånvaro	48,4%	44,3%	43,0%	42,1%	43,7%	44,4%

Ale kommun har en hög andel heltidsanställda månadsavlönade, jämfört med andra kommuner. Heltidsarbete leder till högre inkomst och pension för kommunens medarbetare. För kommunen som arbetsgivare innebär fler arbetade timmar att behovet av att rekrytera fler minskar. En hög andel heltidsanställda kan samtidigt försvåra schemaläggning och innebära högre personalkostnader i verksamheter som behöver bemannas på obekväma tider.

Personalkostnaderna i Ale kommun är lägre än i tvillingkommunerna och lägre än snittet både i Göteborgsregionen och bland liknande kommuner. Jämförelsen påverkas dock av förutsättningar så som andelen privata utförare i olika verksamheter.

Andelen anställda i ledningsarbete ger en bild av hur många chefer som finns anställda i relation till det totala antalet anställda. Ale kommun har något färre chefer i förhållande till antalet anställda än Kungälv och snittet för Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Stenungsund och gruppen liknande kommuner är skillnaden ännu något större. Kungälvs kommun har en lägre andel chefer i förhållande till antalet anställda än Ale. Den sammantagna bilden är att Ale inte sticker ut från jämförelsekommunerna, men att kommunen i jämförelse har en relativt något lägre andel av de anställda som utgörs av chefer.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög i Ale kommun jämfört med jämförbara kommuner. Sjukfrånvaron är 1,6 procentenheter högre än snittet för Göteborgsregionens kommuner, 1,9 procentenheter högre än i gruppen liknande kommuner och högre än i samtliga tre tvillingkommuner. Jämfört med 2020 har sjukfrånvaron i Ale kommun till 2025 ökat med 0,5 procentenheter. Under samma tid minskade den genomsnittliga sjukfrånvaron bland Göteborgsregionens kommuner med 1,1 procentenheter.

En relativt hög andel av sjukfrånvaron utgörs av långtidssjukfrånvaro, det vill säga sjukfrånvaro i 60 dagar eller längre. I Ale kommun är 48,4 procent av sjukfrånvaron långtidssjukfrånvaro, att jämföra med 43,7 procent i snitt

bland Göteborgsregionens kommuner, 44,4 procent i gruppen liknande kommuner och mellan 42,0 och 44,3 procent bland tvillingkommunerna.

Folkhälsa

Procent	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Fysisk aktivitet	66,7	59,8	72,5	68,1	68,7	65
Självskattad hälsa	70,2	72,5	77,4	67,8	72,4	70,5
Psykisk ohälsa vuxna	87,2	88,2	83,0	85,5	86,4	87,6
Psykisk ohälsa barn och unga	8,0	11,1	7,8	8,6	8,8	9,9
Alkohol, riskkonsumtion	11,9	11,6	15,6	16,7	14,7	14
Utsatt för våld eller hot om våld	5,4	5,6	4,7	4,4	4,9	4,2
Gymnasiebehörighet	82,3	84,4	83,7	88,2	85,1	84,2
Inskriven i förskola	94,9	97,0	94,7	97,0	96,1	96,7

Ett antal mått med koppling till folkhälsa i Ale kommun redovisades och analyserades i föregående års nulägesanalys. Måtten hämtades huvudsakligen från Nationella folkhälsoenkäten, som genomförs i samarbete mellan Folkhälsomyndigheten och regionerna. Undersökningen genomförs vartannat år, och det finns därför inga nya resultat att redovisa. Jämförelserna nedan är därmed till viss del samma som i den förra nulägesanalysen. Några mått kommer från andra källor och har uppdaterats för i år.

Fysisk aktivitet. Andel av befolkning, 16 år eller äldre, som är fysiskt aktiva minst 150 minuter i veckan (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Fysisk aktivitet är kopplat till psykisk hälsa och fullföljda studier. Ale kommun ligger på en jämförelsevis genomsnittlig nivå.

Självskattad hälsa. Genomsnittliga bedömningen av allmänna hälsoläget av befolkningen som är 16 år eller äldre (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Ale kommun ligger något lägre i självskattad hälsa än jämförelsekommunerna bortsett från Stenungsund. Statistiken som visar att Ale har en högre andel kvinnor med F-diagnos speglar dessa siffror (läs mer om detta under punkten Psykisk sjukdom).

Psykisk ohälsa vuxna. Andel invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Den psykiska ohälsan är ett prioriterat område för folkhälsoarbetet i Ale. Inom folkhälsoarbetet finns det möjligheter att påverka den psykiska hälsan i positiv riktning genom att sänka tröskeln till fysisk aktivitet och meningsfull fritid, minska skärmtid, skapa trygga hälsofrämjande skolmiljöer och matmiljöer och arbeta med föräldrastöd och kompetensutveckling för personer i barn och ungdomars närhet samt kunskapshöjning om psykisk hälsa hos ungdomar och främja ett känslospråk hos barn.

Psykisk ohälsa barn och unga. Andel personer 0–19 år med psykisk ohälsa (Socialstyrelsen 2024). Arbetet för att öka den psykiska hälsan bland barn och unga har prioriterats, genom att starta ett team inom samverkansforumet Tidiga samordnade insatser som tar fram förslag till insatser som främjar psykisk hälsa. För att insatserna ska få effekt behöver resurser prioriteras för implementering.

Alkohol, riskkonsumtion. Andelen av befolkningen som är 16 år eller äldre som har en riskkonsumtion av alkohol (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Ale ligger jämförelsevis lågt vad gäller riskkonsumtion av alkohol. Ale har ett mångårigt ANDTS-preventionsarbete (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel) som behöver vidmakthållas och anpassas till svängningar i trender och bruk. Förebyggande arbete med information till föräldrar om hur de kan stärka skyddsfaktorer och framför allt inte bjuda på alkohol är av stor vikt. Ale behöver därför fortsätta med föräldrainformation via ANDTS-foldern samt utveckla kommunikationen för att nå fler föräldrar.

Utsatt för våld eller hot om våld. Andel av befolkningen 16 år eller äldre som de senaste 12 månaderna blivit utsatta för fysiskt våld, hot eller hotelser av våld (Nationella folkhälsoenkäten 2024). I Ale anger personer att de blivit utsatt för våld eller hot om våld, de senaste 12 månaderna, i något högre utsträckning än hos jämförelsekommuner.

Gymnasiebehörighet. Andel elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun (SCB och Skolverket 2025). Ales elever har haft en positiv trend avseende betyg över tid, men med sämre resultat både 2023 och 2025 går det inte längre att se en stabil uppåtgående trend. År 2024 var det 12,6 procent av elever folkbokförda i Ale kommun som slutade årskurs 9 utan gymnasiebehörighet. 2025 var andelen 17,7 procent. Ale behöver fortsätta att prioritera arbetet med fullföljda studier. Folkhälsoarbetet har fokus på främjande och förebyggande arbete

med föräldrastöd, psykisk hälsa, en aktiv fritid och närvarorutinen inom utbildning. Områden där folkhälsoarbetet kan stärkas upp är att främja föräldrars relation till förskola och skola, främja psykisk hälsa i förskola och skola. Det är även av stor vikt att skolmiljöerna och matmiljöerna i skolan är trygga och hälsofrämjande för alla elever.

Inskriven i förskola. Andel barn 3–5 år inskrivna i förskola (SCB och Skolverket 2025). En medelhög andel barn är inskrivna i förskolan i Ale kommun. Andelen är lägre än snittet för Göteborgsregionens kommuner och än kommungruppen liknande kommuner. Forskningen visar att en god relation med förskolan främjar anpassning till skolan och fullföljda studier. Insatser för att systematiskt stärka relationen mellan föräldrar och förskolan kan med fördel stärkas.

Näringsliv

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Pendlings-kommun nära storstad
Företagsklimat Insikt - Totalt (index 0-100)	73	69	72	78	73	75
Företagsklimat Insikt - Upphandling (index 0-100)	64	69	59	62	62	65
Undersökningen Lokalt företagsklimat - Totalt (placering)	64	170	195	83	-	92
Undersökningen Lokalt företagsklimat - Upphandling (placering)	17	95	166	88	-	125

Genom SKR:s enkätundersökning Insikt mäts den kommunala myndighetsutövning och servicen gentemot företag. Enkäten besvaras av företag och redovisas i form av Nöjd-Kund-Index, NKI. Sedan år 2020 undersöks även området upphandling. Ale kommun redovisar ett liknande resultat som jämförelsekommunerna och jämförelsegrupper. Resultatet är högre än för Eslöv och Kungälv, men lägre än för Stenungsund. Resultatet är i höjd med snittet för Göteborgsregionens kommuner och något lägre än kommungruppen pendlingskommun nära storstad. Även på upphandlingsområdet är Ales resultat mer eller mindre i höjd med jämförelsekommunerna. Resultatet är lägre än för Eslöv, men högre än för Kungälv, Stenungsund och snittet för Göteborgsregionens kommuner. Resultatet är en indexpunkt lägre än snittet i kommungruppen pendlingskommun nära storstad.

Svenskt Näringsliv genomför en årlig enkätundersökning bland företag, som resulterar i en ranking av Sveriges kommuner utifrån företagsklimat. Undersökningen är en attitydundersökning. Ale kommun placerar sig 2025 på plats 64 på rankingen, vilket är en förbättring från plats 100 året innan. Det är högre än jämförelsekommunerna och högre än snittet i gruppen pendlingskommun nära storstad.

En del av undersökningen avser företagens upplevelse av kommunens upphandling. Där placerar sig Ale på plats 17 av Sveriges kommuner. Även det är klart högre än alla tre jämförelsekommuner och klart högre än snittet i gruppen pendlingskommun nära storstad.

Valdeltagande

		2006	2010	2014	2018	2022
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)						
	Ale	79,1	82,6	84	86	82
	Eslöv	78,9	80,3	81,9	84	80
	Kungälv	84,2	86,3	87,8	89	86
	Stenungsund	80,8	84,1	86,2	88	86
Valdeltagande i senaste regionvalet, andel (%)						
	Ale	78,2	81,6	83,4	85	81
	Eslöv	78,7	79,8	82	83	80
	Kungälv	83,6	85,3	87,1	89	86
	Stenungsund	79,8	83,1	85,6	87	86
Valdeltagande i senaste riksdagsvalet, andel (%)						
	Ale	81,7	85	86,2	89	86

		2006	2010	2014	2018	2022
	Eslöv	80,7	82,7	84,4	87	85
	Kungälv	86,1	88,3	89,1	91	89
	Stenungsund	83,7	86,6	88	91	89

Kommunens Kvalitet i Korthet

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) är ett samarbete mellan staten och SKR, med uppdrag att tillhandahålla statistik om kommuners och regioners verksamhet för att underlätta uppföljning och analys. RKA sammanställer årligen kommuners resultat för ett antal nyckeltal (verksamhetsmått) i rapporten Kommunens Kvalitet i Korthet. Nyckeltalen är utvalda för att redovisa en lägesbild av kommunens prestation inom områdena barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. Resultatet redovisas så att det för varje nyckeltal framgår om kommunen hör till den bättre (grön) eller den sämre (röd) fjärdedelen av Sveriges kommuner, eller om kommunen hör till den mittersta hälften (gul).

För 2025 finns resultat för 21 av 33 nyckeltal i rapporten. Bland dessa 21 hör Ale till den bättre fjärdedelen för 5 nyckeltal och till den sämre fjärdedelen för 3 nyckeltal. För resterande 13 hör Ale varken till den bättre eller den sämre fjärdedelen av Sveriges kommuner.

En majoritet av nyckeltalen avser andra nämnders verksamhet och redovisas här utifrån att kommunstyrelsens nulägesanalys även har ett kommunövergripande perspektiv.

Nyckeltal (2025)	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, lägeskommun, andel (%)	**42**	49	52	51
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesproven i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	**72**	72	76	72
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	**75,0**	64,3	77,3	73,7
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	**69,9**	73,6	71,9	77,7
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	**82,3**	84,4	83,7	88,2
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	**64,1**	67,2	45,3	66,4
Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	**73,1**	69,4	73,3	72,4
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	**75,1**	72,1	76,1	75,2
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år				
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år				
Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)				
Handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar, andel (%)		91,9	89,8	20,5
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)				
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18+ år				
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	**69**	71	71	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, lägeskommun, andel (%)	**85**	87	83	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde			122	91
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	**87**	74	74	83
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	**86**	87	85	88
Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Platser i särskilt boende/sjuksköterska, äldreomsorg, vardagar, antal	**24,2**	25,3	23,0	25,5
Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal som är undersköterska, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)	**90**	85	59	76
Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv				
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)	**92,3**			

Nyckeltal (2025)	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenungsund
Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)	**79,7**			
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	**44**	35	18	22
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, ny definition	**73**	69	72	78
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar				
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)				
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)				
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)				
Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)	**78,6**			
Nöjdhet med bibliotekets utbud och främjande av lokalt kulturliv, andel (%)	**80,1**			
Nöjdhet med kommunens utbud av platser för idrott, friluftsliv och ställen att träffas på, andel (%)	**58,8**			

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån uppdraget *0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar* i mål och budget 2026 ska förslag till innovation och förbättring presenteras som motsvarar 0,25 procent av tilldelad budget. 0,25 procent av budget för kommunledningsförvaltningen motsvarar cirka 250 000 kr.

Förslag nedan beskriver förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar. Dessa ständiga förbättringar ska inte blandas ihop med de ständiga förbättringar som sker inom kommunen där små förbättringar sker ute på respektive enhet. Nedan beskrivna förbättringar är i någon form förslag som ska hanteras inom ramen för Ale kommuns mål och budget 2027 och prioriteras av de förtroendevalda.

Besparingar

- Generella minskningar av stödfunktioner mot andra förvaltningar och förtroendevalda

Idag består en stor del av kommunledningsförvaltningens arbetstid i att stötta andra förvaltningar och vid möten med förtroendevalda. En stor del av denna tid består av stöd som inte krävs utifrån lagstiftning utan snarare som avlastning och för att säkerställa en likvärdig hantering inom hela kommunen. Den centrala hanteringen innebär också kommunen kan ha olika "expertkompetenser" inom exempelvis HR och ekonomi. Exempel på detta skulle kunna vara att nämndsekreterare enbart deltar vid möten där protokoll behöver skrivas. I annat fall kan detta ersättas med exempelvis Co-pilot eller liknande tjänst.

Förvaltningen bedömer att detta på sikt skulle kunna innebära övertalighet alternativt att tjänster inte bemannas. Besparingspotentialen bedöms vara cirka två till fyra miljoner kronor på sikt. Motsvarande kostnader bedöms dock riskera uppstå inom andra förvaltningar i olika hög grad beroende på vilka typer av stöd som skulle decentraliseras. Risken ökar då för en högre arbetsbelastning för enhetschefer och de följdeffekter detta kan få.

- Ta bort annonser i Alekuriren

Idag betalar kommunen cirka 300 tkr för att annonsera i Alekuriren. Genom ta bort helt eller minska antalet annonser skulle kostnaderna för detta minska. Förvaltningen bedömer idag att spridningen är effektiv genom tidningen vilket skulle generera en minskad möjlighet att kommunicera med kommunens invånare.

Utvecklingsförslag

- AI-stödd samtalsanalys inom kontaktcenter

Förvaltningen ser en möjlighet till att nya digitala verktyg inom kontaktcenter skulle kunna bidra till kortare svarstider och en mer effektiv hantering. Ett verktyg som skulle kunna prövas är att telefonsamtal till kontaktcenter analyseras med stöd av AI.

I nuläget ”taggar” eller kategoriserar kommunvägledare inkommande samtal manuellt efter varje samtal för att möjliggöra statistik och viss analys. Genom att låta ett AI-verktyg analysera samtal skulle möjligheter till att analysera inkommande samtal förbättras. Mer omfattande och träffsäkra analysunderlag från inkommande samtal kan ge underlag för att planera kontaktcenters verksamhet på ett sätt som möjliggör en förbättrad service, till exempel genom att ha rätt telefontider.

Förslaget bedöms vara genomförbart inom verksamhetens ram eller inom digitaliseringsprocessen, beroende på omfattningen.

- Kvalitativ uppföljning inköp

I samband med att en leverantörsfaktura attesteras, kontrolleras att den levererade varan eller tjänsten lever upp till ställda krav. Förvaltningen ser dock att uppföljning av kvaliteten på avtalade varor och tjänster kan utvecklas. Till exempel kan enkätundersökningar eller intervjuer användas för att under avtalstiden följa upp den levererade kvaliteten inom vissa avtalsområden. Det går också att utveckla kontrollen av olika kvalitetsindikatorer kopplade till varan eller tjänsten.

Uppföljning av avtal sker även idag, men för att utveckla detta vidare skulle ett första steg vara att kommunledningsförvaltningen i dialog med övriga förvaltningar ser över vilka möjligheter som finns till förbättrad kvalitativ uppföljning av kommunens inköp.

- Förstärkt utvecklingsförmåga

Kommunen står inför behov av större utvecklingsarbete på flera områden. Betydande investeringar i bland annat verksamhetslokaler och infrastruktur är planerade att genomföras som ett resultat av de planer som kommer färdigställas och som möjliggör ny byggnation i kommunen. En god förmåga att nyttja digitalisering och AI-utveckling för att utveckla verksamheten är viktig. Omvärldsläget ställer fortsatt höga krav på kommunens arbete med beredskap och säkerhet, inte minst på den digitala arenan. Befolkningsutvecklingen ställer krav på förmåga till anpassning och omställning i organisationen.

För att klara av dessa utmaningar är det viktigt för kommunledningsförvaltningen att på medellång sikt se till att strukturer och förmåga finns på plats för att större utvecklingsarbeten ska kunna genomföras på ett effektivt sätt.

6 Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

I mål och budget 2024 fick alla nämnder i uppdrag att genomföra en genomlysning av hela organisationen med särskilt fokus på det förvaltningsöverskridande. Varje nämnd har inom ramen för respektive nulägesanalys redovisat förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar. Nedan redovisas de kommunövergripande pågående förbättringsarbetena och förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar.

6.1 Kommunövergripande förslag på ständiga förbättringar

Nedan följer förslag på förbättringar som förvaltningarna gemensamt ser kan ge effekt på ett kommunövergripande plan. Förslag beskrivs utifrån problembild idag och vilket effekt förslaget skulle kunna ha.

6.1.1 Nya förslag på förbättringar

Ständigt värdera möjlighet till samverkan med kommuner och andra aktörer

Beskrivning

Kraven på kompetens och leveransförmåga ökar kontinuerligt genom såväl lagstiftning som från invånare, företagare och besökare. Ett antal frågor kräver, ibland vid särskilda händelser eller av andra anledningar periodvis, specialistkompetens som är svår att helt upprätthålla i kommunens förvaltning. För att klara kommunens framtida utmaningar ser förvaltningen behovet av att öka samverkan för att klara detta. En sådan utveckling skulle behöva ske såväl internt, som i dialog med andra kommuner och kan beröra alla förvaltningar. Exempel på samarbeten som finns redan idag är det kommunala räddningstjänstförbundet, samarbetet med andra kommuner vad gäller dataskyddsombud och avtalssamverkan kring alkohol- och tobakstillsyn.

Det är svårt att förutse vilken utveckling och behov som kommer att kräva samverkan framöver. Förvaltningen ser att behovet kan hanteras genom att stärka ett arbetssätt och en kultur där möjligheten till samverkan värderas kontinuerligt på ett mer genomgripande sätt än idag. Syftet är att bedriva verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt och att förbättra tillgången till kompetens inom områden där det är svårt och ineffektivt för en enskild kommun att ha en fullständig täckning i sin egen förvaltning.

Utreda hur kommunen bör organisera arbetet med digitalisering för att förbättra prioritering av resurser

Beskrivning

Digitalisering är på lång sikt avgörande för att kommunen ska lyckas med sitt uppdrag. Framförallt kommunens mindre förvaltningar ser idag ett behov av kompetens som kan föreslå innovativa och digitala lösningar men också att stötta i genomförandet och implementeringen.

En central del av digitaliseringsarbetet är förmågan att prioritera resurser och vid behov avveckla system. Förvaltningen ser att denna del av digitaliseringsarbetet skulle kunna utvecklas. Den beredningsgrupp för digitalisering som finns idag är bra, men är enbart med i processen för beslut om nya digitaliseringsaktiviteter som föreslås av förvaltningarna.

En utredning kan föreslå möjliga vägar framåt för att stärka förmågan att prioritera resurser i digitaliseringsarbetet, för att minska risken att genomförande och implementering av digitaliseringsprojekt inte når fram och får önskad effekt.

Effektiv lokalanvändning och omställningsbara lokaler

Beskrivning

Den pågående befolkningsförändringen, där en växande andel äldre prognostiseras att sammanfalla med en minskande arbetskraft, behöver kommunen använda sina lokaler på ett effektivt sätt. Det handlar dels om att hitta sätt att nyttja lokaler effektivt inom förvaltningar och verksamheter, dels om att olika förvaltningar ska kunna samnyttja lokaler på ett effektivt sätt. Det kommer också vara viktigt för kommunen att kunna ställa om lokaler för att användas i olika verksamheter, i takt med att behoven förändras.

Arbete med att använda lokaler på ett effektivt sätt pågår redan idag, men kommunen skulle kunna undersöka möjligheterna att utveckla det arbetet för att skapa förutsättningar för mer samnyttjande och omställning av lokaler mellan olika förvaltningar och verksamheter.

Den önskade effekten är ett mer effektivt nyttjande av kommunens lokaler genom ökad beläggningsgrad och ökad kundnytta när lokalerna i högre grad används till verksamhet som kommer invånarna till del.

6.1.2 Tidigare förslag som ej prioriterats

Undersöka kommunen utifrån kundperspektivet

Beskrivning

Ale kommuns viktigaste funktion är att leverera kommunal service som håller hög nivå. I en orolig omvärld är det viktigt att kommunens resurser förvaltas så effektfullt som möjligt. I kommunens verksamhetsplan för 2024 står att resurser ska omfördelas så att de i högre grad läggs på verk-samhet i direkt anslutning till kommunens invånare. När verksamheter effektiviseras får det inte enbart handla om att spara pengar, lika viktigt är att utveckla och förbättra den kommunala servicen till invånarna.
Genom att kartlägga olika invånares behov och resa i mötet med kommunen kan nya insikter och perspektiv utveckla det förbättringsarbete som pågår i kommunen. Kartläggningen ska omfatta olika typer av invånare som exempelvis barnfamilj, pensionär, ensamhushåll med olika behov, ekonomiskt socialt utsatta väletablerade. Detta arbetssätt kan stärka vår förståelse över hur kommunen uppfattas och hur tjänsterna faktiskt fungerar, men också hjälpa till upptäcka glapp och dubbelarbete mellan förvaltningarna.
Den önskade effekten är en förbättrad service till invånarna och en mer effektiv förvaltning av kommunens resurser.

Skola mitt i byn vid nybyggnation

Beskrivning

Vid nybyggnation av skolor ska utgångspunkten vara ”skola mitt i byn” som ett nav för social hållbarhet. Skola mitt i byn innebär att skolans lokaler används till en mängd olika verksamheter tillexempel kulturskola, föreningsliv och studiecirklar via studieförbund. Andra behov kan vara vuxna som behöver vidare i utbildning genom komvux-kurser eller bara lokaler för sina studier på kvällstid. Socialtjänsten och andra myndigheters möjligheter att stödja barn och familjer kan öka om man finns på plats och det finns andra typer av frivilliga stödverksamheter som kan nyttja lokalerna för möten med aleborna.

Den önskade effekten är ökad beläggningsgrad i kommunens lokaler och ökad kundnytta. Effekt på längre sikt är ökad sammanhållning i lokalsamhället vilket kan skapa större trygghet och ökad tillit mellan individer och ökad tilltro till samhällets institutioner.

Generella minskningar av stödfunktioner mot andra förvaltningar och förtroendevalda

Beskrivning

Idag består en stor del av kommunledningsförvaltningens arbetstid i att stötta andra förvaltningar och vid möten med förtroendevalda. En stor del av denna tid består av stöd som inte krävs utifrån lagstiftning utan snarare som

avlastning och för att säkerställa en likvärdig hantering inom hela kommunen. Den centrala hanteringen innebär också kommunen kan ha olika "expertkompetenser" inom exempelvis HR och ekonomi. Exempel på detta skulle kunna vara att nämndsekreterare enbart deltar vid möten där protokoll behöver skrivas. I annat fall kan detta ersättas med exempelvis Co-pilot eller liknande tjänst.

Förvaltningen bedömer att detta på sikt skulle kunna innebära övertalighet alternativt att tjänster inte bemannas. Besparingspotentialen bedöms vara cirka två till fyra miljoner kronor på sikt. Motsvarande kostnader bedöms dock riskera uppstå inom andra förvaltningar i olika hög grad beroende på vilka typer av stöd som skulle decentraliseras. Risken ökar då för en högre arbetsbelastning för enhetschefer och de följdeffekter detta kan få.

Digital arbetsmiljö - pilot

Beskrivning

Digitala system och verktyg är en stor del av många medarbetes arbetsmiljö och de behöver riskbedömas på samma sätt som arbetsmiljön i övrigt. Genom att arbeta systematiskt, jobba tillsammans och tidigt upptäcka olika risker kan arbetsgivaren minska frustration och stress, förbättra produktiviteten och få en hjärnvänligare arbetsmiljö.

Förslaget bedöms vara genomförbart genom en pilot och testverksamhet och kan då hanteras inom ram.

Nulägesanalys 2026

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 7
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 10
4.1 Verksamhetens resultat idag 10
4.2 I jämförelse med andra kommuner 11
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 15

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Produktivitetsmått och nyckeltal samhällsbyggnad

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Samhällsbyggnadsförvaltningen påverkas av omvärldsförändringar som ställer nya krav på planering, prioritering och arbetssätt. En åldrande befolkning och minskad arbetskraft skapar osäkrare planeringsförutsättningar och ökar behovet av flexibla lösningar. Digitalisering och AI förändrar både invånares förväntningar och förvaltningens arbetssätt och ställer krav på datamognad och säkerhet. Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald innebär större behov av klimatanpassning, investeringar och komplexa avvägningar i den fysiska planeringen. Ett mer sårbart samhälle och ett förändrat säkerhetsläge förstärker dessutom behovet av samordnad beredskap och robust infrastruktur.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Förvaltningen påverkas av ett osäkert konjunkturläge, lågt bostadsbyggande och svårigheten att bedöma framtida investeringsbehov. Klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och krav på klimatanpassning och grön omställning innebär komplexa avvägningar, kostnader och behov av samordning. Bristen på verksamhetsmark, tids- och resurskrävande hantering av förorenade områden samt markkonkurrens i tätort försvårar utveckling. Underhållsbehoven i VA-nät och vägar är betydande och kompetensförsörjningen utmanas av brist på specialistkompetens och hög konkurrens i regionen.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

VA-verksamheten redovisar fortsatt högt förtroende för dricksvattenkvaliteten och ett minskat svinn i dricksvattennätet, medan inläckaget i spillvattennätet är stort och kräver fortsatt arbete. Inom renhållningen minskar mängden restavfall och grovavfall ökar, samtidigt som införandet av fastighetsnära insamling innebär ökat behov av information. Bygglovsverksamheten har färre inkomna ärenden och får goda omdömen i bemötande, medan tillgänglighet och handläggningstid ligger lägre i jämförelser. Miljöverksamheten visar förbättrade NKI-resultat och ett stort antal avslutade ärenden. Inom planering och exploatering visar jämförelser långa ledtider och få detaljplaner som vunnit laga kraft.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

De förslag som redovisas avser nya eller ännu inte beslutade åtgärder och utgör ett underlag för nämndens prioriteringar i det kommande budgetarbetet. Förslagen omfattar bland annat att genomföra en marknadsundersökning om behovet av verksamhetsmark, att stärka det systematiska arbetet med skredrisker samt att införa egna och långsiktiga mätningar av grundvattennivåer. Vidare föreslås att pröva digitala arbetssätt, bland annat en pilot med digital självservice för hantering av provresultat inom miljö- och hälsoskydd, vilket kan effektivisera ärendehantering och öka tillgänglighet.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Samhällsbyggnadsförvaltningen påverkas i hög grad av de kommungemensamma trender som beskrivs i den inledande analysen. Trenderna påverkar hur verksamheterna behöver planeras, prioriteras och utvecklas.

Nedan fördjupas analysen med avseende på hur utvalda trender, med utgångspunkt i SKR:s omvärldsanalys *Vägval för framtiden 5.1,* påverkar samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter och dem förvaltningen finns till för. Analysen kompletteras i vissa delar med perspektiv från kommunledningspartnerskapet *Leda och organisera för förnyelse och transformation* (LOFT) och deras framtidsrapport *Utblick 2026 - Sönderfall* som har tagits fram i syfte att stödja kommuners arbete med ledning och styrning i en alltmer komplex omvärld. Medlemmar i LOFT är bland andra RISE, Mälardalens högskola och en rad svenska kommuner.

Demografin förändras och utmanar - konsekvenser för planering och behov av nya arbetssätt

För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär den rådande demografiska utvecklingen att det blivit svårare att prognosticera och planera långsiktigt. Det påverkar antaganden för exempelvis bostadsförsörjning, infrastruktur och investeringar.

Den regionala politiska överenskommelsen om hur storstadsregionen GR ska utvecklas fram till år 2050 har precis antagits och den säger att målet är en befolkningstillväxt i regionen om i snitt 1 procent per år. Ale

kommuns bostadsförsörjningsprogram har fortfarande 2 procents tillväxt per år som mål, men den faktiska utvecklingen i Ale pekar på en väsentligt lägre tillväxttakt framöver. Kommunens uppdaterade befolkningsprognos utgår från att det mest sannolika scenariot innebär en tillväxt om cirka 0,5 procents tillväxt i snitt de närmaste tio åren och en befolkning som ökar med sammanlagt cirka 2 000 personer. Det innebär i sin tur att den prognos för bostadsbyggande som görs årligen kommer att behöva justeras. Inom göteborgsregionen planeras det ännu så länge för sammanlagt över 60 000 nya bostäder inom tio år. Den demografiska prognosen talar emellertid för att det inte längre finns efterfrågan på så många nya bostäder inom regionen. Osäkerheten i planeringsförutsättningarna förstärker behovet av att utgå från flera möjliga demografiska scenarier.

Samtidigt som det sannolikt inte kommer att finnas efterfrågan på så många bostäder som nu planeras för i regionen visar den bostadsmarknadsanalys som kommunen beställt att Ale kan erbjuda en kombination av mycket goda kollektivtrafikförbindelser och lägre kvadratmeterpriser. Kommunen har förhållandevis få små lägenheter och efterfrågan på sådana bedöms finnas samtidigt som efterfrågan på småhus också kvarstår. Det är fullt möjligt att det blir lättare att sälja bostäder i Ale kommande år än i en del andra kommuner. Nuvarande planering strävar dock efter att förtäta och bygga stationsnära vilket har fått till följd att kommunens planerade bostadsbyggande innehåller närmare 75 procent lägenheter. Det är en klar skillnad mot tidigare där det till exempel under åren 2012-2025 byggdes dryga 45 procent lägenheter.

Att den äldre befolkningens andel av totalbefolkningen ökar de kommande tio åren driver rimligen efterfrågan på mindre bostäder samtidigt som tillgången till nya små lägenheter öppnar för flyttjkedjor när äldre säljer sina hus och yngre familjer flyttar in.

AI förändrar allt - påverkan på arbetssätt, kompetens och styrning

Utvecklingen inom AI innebär både nya tekniska möjligheter och förändrade förutsättningar för hur samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhet bedrivs. AI kan bli ett viktigt stöd i flera delar av förvaltningens arbete, exempelvis inom myndighetsutövning, planering samt VA och teknisk drift. Samtidigt handlar påverkan inte enbart om teknik utan även om förändrade arbetssätt, kompetensbehov och styrning. Förvaltningens möjligheter att tillvarata nyttan är samtidigt beroende av tillgång till relevant data, rätt kompetens och tydliga ramar för användning.

Även om utvecklingen går snabbt tar det tid innan nya lösningar kan få bred och stabil tillämpning i kommunal verksamhet. Regelverk, ekonomi och befintliga IT-miljöer innebär begränsningar som ställer krav på prioritering och organisatorisk mognad. LOFT pekar på att många offentliga organisationer ännu saknar tillräcklig datamognad och grundläggande förutsättningar för säker informationshantering, vilket riskerar att begränsa den faktiska nyttan av AI i praktiken. LOFT lyfter även att den digitala utvecklingen sker parallellt med en ökande hotbild, där cyberangrepp mot offentliga aktörer blir allt vanligare, vilket gör frågor om digital robusthet och kontinuitetshantering särskilt relevanta även för samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter. AI-utvecklingen förstärker därmed behovet av kompetensutveckling och kontinuerligt lärande, samtidigt som kraven på säker och ansvarsfull hantering av information ökar.

För invånare och företagare kan AI på sikt bidra till mer tillgänglig och effektiv service, samtidigt som utvecklingen ställer krav på transparens och rättssäkerhet i myndighetsutövningen, vilket kan påverka tilliten till kommunens beslut och service.

Klimatförändringar och biologisk mångfald

De accelererande klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald påverkar redan nu förutsättningarna för samhällsbyggandet både på kort och lång sikt. Ett förändrat klimat medför ett ökat behov av klimatanpassning, exempelvis kopplat till dagvattenhantering, värmeböljor/torka och robusthet i samhällsfunktioner. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär det ökade krav på hur den fysiska miljön och den tekniska infrastrukturen planeras, byggs och förvaltas över tid.

SKR lyfter också fram att klimatförändringar och biologisk mångfald är tätt sammanlänkade, men ofta hanteras var för sig, vilket riskerar att försämra den lokala planeringen. Förlusten av biologisk mångfald och tillkommande krav kopplade till skydd och restaurering av naturmiljöer innebär att frågor om naturvärden och ekosystemtjänster i realiteten har fått ökad betydelse i fysisk planering. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär det att avvägningar mellan intressen blir mer komplexa och i större utsträckning behöver hanteras med helhetssyn inom ordinarie plan- och tillståndsprocesser.

Ökat fokus på samhällets sårbarhet

I *Vägval för framtiden 5.1* beskrivs hur fokus på samhällets sårbarhet har ökat till följd av bland annat klimatförändringar, ökad digitalisering och ett förändrat säkerhetsläge. Utvecklingen innebär att kommuner i högre grad behöver säkerställa att samhällsviktiga funktioner fungerar även vid olika former av störningar och påfrestningar.

LOFT placerar denna utveckling i ett bredare geopolitiskt sammanhang där krig i Europa, hybridhot och ökade cyberangrepp innebär att kommuner i allt högre grad påverkas direkt av globala händelser. Samhällsviktig infrastruktur såsom vattenförsörjning, energisystem och digitala tjänster är inte längre skyddade av geografiska avstånd, vilket förändrar riskbilden även på lokal nivå.

För samhällsbyggnadsnämnden är detta relevant eftersom delar av nämndens ansvar rör samhällsviktig och teknisk infrastruktur. Verksamheter inom VA, renhållning, gator och teknisk drift har en central roll för att upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner, vilket gör frågor om robusthet, kontinuitet och långsiktigt underhåll till viktiga planeringsförutsättningar.

I Ale bedrivs redan arbete som syftar till att stärka robusthet och minska sårbarhet, bland annat genom investeringar i teknisk infrastruktur. Samtidigt bidrar ökad digitalisering och elektrifiering till att tekniska system blir mer sammanlänkade och beroende av fungerande el- och informationsförsörjning. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär detta ett fortsatt behov av att stärka arbetet med robusthet och kontinuitet i planering och prioriteringar, i samverkan med andra. För invånare, företagare och besökare handlar detta ytterst om trygghet och tillit till att grundläggande samhällsfunktioner fungerar även vid störningar.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Konjunkturläget

Efter flera år av hög inflation och stigande kostnader har det ekonomiska läget stabiliserats. Inflationen ligger nära målet och Riksbanken har sedan 2024 sänkt styrräntan, som i början av 2026 uppgår 1,75 procent, vilket ger något förbättrade förutsättningar för hushåll och byggmarknad. Samtidigt bedöms konjunkturåterhämtningen vara långsam och fortsatt osäker.

För samhällsbyggnadsnämnden innebär detta att bostadsbyggandet fortsatt ligger på lägre nivåer än under den förra högkonjunkturen, vilket påverkar inflödet av bygglovsärenden samt intresset för planläggning och exploatering. Boverkets byggprognos visar visserligen på en försiktig uppgång i bostadsbyggandet under 2025-2026, men återhämtningen sker från låga nivåer och hämmas av en fortsatt försiktighet hos både hushåll och företag.

Det krig som bröt ut i mellanöstern i februari 2026 har fått många analytiker att förutspå att inflationen tar ny fart igen och att påverkan på konjunkturen kan bli påtagligt negativ med återhållsamma hushåll och ökade energipriser. Noteras bör dock att inflationssiffror för mars 2026 indikerade en inflation i Sverige som är fortsatt lägre än åren före. Det osäkra omvärlds- och konjunkturläget, i kombination med ökade behov av klimatanpassningsåtgärder och tekniska utredningar, försvårar arbetet med investeringsbehov. Detta innebär ett behov av flexibilitet i planering och prioritering av investeringar.

Grön omställning och klimatförändringar

Svenska kommuner har en central roll i att hantera den omställning som innebär minskad klimatpåverkan genom hållbart byggande, mobilitet och resursanvändning, samt klimatanpassningsåtgärder som skydd mot översvämningar, värmeböljor, ras/skred och erosion. Kommuner tenderar också att missa möjligheterna som finns i den gröna omställningen med exempelvis företagsetableringar, ökad sysselsättning och en robust energiförsörjning. Ale kommun saknar till del resurser i form av viss expertis och ekonomi för att hantera komplexa klimat- och omställningsfrågor. Det kan leda till att hållbarhetsaspekter riskerar att prioriteras ner i situationer av högt tempo.

För att växla upp i klimatarbetet behöver Ale kommun arbeta med att i högre grad integrera klimatanpassning och grön omställning i översiktsplaner, detaljplaner och infrastrukturprojekt med mera. I dagsläget arbetar kommunen inte sällan vid sidan om med detta. Risk finns att nyttan med tidig planering för klimatanpassning går om intet och försvårar för kommunen när anpassningar måste göras i efterhand. Det blir inte sällan en dyrare lösning. Samverkan i tidigt skede med länsstyrelse, fastighetsägare och näringsliv med flera är viktig för framfart och slutresultat, men också en tydligare lagstiftning. En annan utmaning handlar om konkurrens om markytor i

tätort som gör det svårt att reservera plats för dagvattendammar, gröna stråk eller skyfallsytor. Befintlig bebyggelse, där kommunen ofta äger liten del av marken, kan vara svår att anpassa då ansvaret ligger främst på fastighetsägare.

Brist på nationell vägledning och tydliga statliga styrmedel innebär organisatoriska, ekonomiska och legala hinder som fördröjer utveckling. Finansieringssvårigheter - det vill säga höga kostnader för åtgärder jämfört med omedelbar nytta - samt långsamma tillståndsprocesser är också utmanande.

Förmågan att möta våra invånares, företagares och besökares behov och förväntningar på våra tjänster när samhället förändras

Utmaningen ur ett samhällsbyggnadsperspektiv handlar om att säkerställa att kommunens tjänster fortsätter att vara relevanta, effektiva och tillgängliga i ett samhälle som förändras snabbt. Digitalisering, utvecklingen av AI, nya regelverk samt förändrade behov och förväntningar från invånare, brukare och företag ställer ökade krav på flexibilitet, kompetens och arbetssätt. För att möta detta behöver samhällsbyggnadsförvaltningen utveckla sin förmåga att anpassa processer, använda ny teknik på ett ansvarsfullt sätt och samtidigt behålla fokus på service, tillgänglighet och hållbarhet. Det innebär både organisatoriska och tekniska utmaningar, men också möjligheter att skapa mer effektiva, transparenta och användarcentrerade tjänster.

Att ha en aktiv och strukturerad omvärldsbevakning för att tidigt kunna identifiera förändringar i samhället som påverkar kommunens uppdrag är viktigt. Genom att följa utvecklingen inom exempelvis lagstiftning, teknik, hållbarhet och samhällsplanering kan organisationen bättre förutse kommande behov och krav. Omvärldsbevakningen ger också möjlighet att lära av hur andra kommuner, myndigheter och aktörer hanterar liknande utmaningar. På så sätt kan kommunen utveckla mer proaktiva arbetssätt och fatta mer välgrundade beslut.

Kommunspecifika utmaningar i samhällsbyggandet

Kommuner står inför lite olika typer av utmaningar i samhällsbyggnadsprocessen. Här följer några av de utmaningar som bedöms vara mer framträdande i Ale.

Västsverige har idag landets lägsta andel yta lediga verksamhetslokaler. För att kunna bygga sådana lokaler behövs mark. Bristen på etableringsklar verksamhetsmark redo för större industrietableringar är dock tydlig även i Ale. Samtidigt som mindre etableringsklara ytor finns tillgängliga på några ställen i kommunen. Samtal pågår om ett större område verksamhetsmark i Stora Viken, men i övrigt pågår inget planarbete för sådan mark. Etableringsklar mark behövs först och främst för att nya företag ska kunna etablera sig i kommunen. Men verksamhetsmark behövs också för att lokala företag ska kunna växa och flytta till större lokaler. Slutligen behövs ny verksamhetsmark för att kommunen ska kunna erbjuda ny plats till företag som behöver flytta från tätortsnära verksamhetsmark när den succesivt tas i anspråk för bostadsbyggande. Att företag kan etablera sig och växa har betydelse för den lokala arbetsmarknaden och viljan att bosätta sig i kommunen. I förlängningen också för skatteunderlaget.

Ale har förhållandevis många förorenade markområden från olika industriepoker. För att kunna exploatera sådan mark för verksamhets- eller bostadsändamål behöver ansvar utredas, de ansvariga åläggas att sanera och pengar sökas från statliga myndigheter. Det är emellertid tids- och resurskrävande att driva sådana processer fram till sanerad och klar mark. Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver satsa mer tid och resurser än tidigare under flera år på att utreda och åtgärda förorenad mark i syfte att kunna exploatera. Ju längre tiden går - desto svårare blir det att ställa någon till ansvar och risken för att skattebetalarna får stå för hela kostnaden ökar.

Det kommunala gatunätet omfattar drygt 41 km bilväg och drygt 35 km gång- och cykelbana. Vägnätet dras med en "underhållsskuld" likt i de flesta kommuner - en skuld som kräver en medveten satsning under relativt många år framöver för att uppdatera vägnätet till dagens krav och trafikbelastning. Antalet personbilar har ökat med över 35 procent de senaste 35 åren i Sverige och lastbilstransporterna nästan fördubblats i tonkilometer räknat sedan början av 90-talet. Men underhållet av vägnätet släpar efter.

Vägnätets indelning i bärighetsklasser **(BK1–BK4)** ska uppdateras till 2029 för att visa vilken maximal fordonsvikt som får trafikera en vägsträcka utan att skada väg och bärlager. Uppgifter som används bl.a. av yrkestrafik för att planera rutter utifrån fordonets vikt och axeltryck. Klassificeringen följer EU-bestämmelser för godstransporter och är viktig för att undvika skador på vägar och broar. Arbetet med att uppdatera vägnätets klassificering i Ale är en viktig uppgift för samhällsbyggnadsförvaltningen under de närmsta två åren.

Väg- och tågförbindelserna i nord-sydlig riktning är utmärkta i Ale i och med E45:an och vänerbanans sträckning

genom kommunen. Men i öst-västlig riktning är förbindelserna desto sämre. Med det förändrade säkerhetsläget i Europa och NATO-medlemskapet har behovet av ett redundant vägnät fått förnyad aktualitet. Sedan flera år pågår ett politisk arbete för att på sikt skapa en tvärförbindelse från Alingsås, över Lerum och Ale och vidare över Kungälv och Stenungsund med en ny bro över Göta älv. Om dagens Jordfallsbro slås ut och passagen söderut via E45 blockeras hamnar Ale kommun i ett mycket utsatt läge med dåliga kommunikationer. I händelse av att NATO-trupper och materiel behöver komma in via västkusten utgör broarna i Trollhättan, Lilla Edet och Ale kritiska nyckelpunkter.

VA-anläggningar och ledningsnät tillhör några av Ales viktigaste samhällsfunktioner både i fredstid och i händelse av kris eller krig. Ales VA-nät omfattar nästan 640 km ledningar, exklusive servisledningar, och ett 60-tal pumpstationer. På samma sätt som för kommunens vägar dras VA-nätet med en "underhållskuld" som kräver medvetna satsningar under ett antal år framöver. Ett förbättrat ledningsnät kommer bland annat att medföra minskat svinn (läckage), färre avbrott, lägre driftskostnader och mindre belastning på GRYYAB:s anläggningar. Samhällsbyggnadsförvaltningens medvetna arbete har gjort att svinnet i dricksvattenledningarna har minskat från 24 till 17 procent mellan 2020 och 2025. Det motsvarar över 150 000 m2 och innebär en besparing motsvarande 2 mkr. Ett fortsatt arbete med minskat svinn är av vikt både för att minska kommunens kostnader och anläggningens sårbarhet. Den mängd spillvatten kommunen skickar till rening är fyra gånger större än den mängd dricksvatten som köps in. Det betyder att dagvatteninströmning och inläckage står för 75 procent av den mängd spillvatten som går till reningsverken - en nästan helt onödig överbelastning på kostsam samhällsviktig infrastruktur.

3.3 Kompetensbehov

Att säkra kompetensförsörjningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen är fortsatt helt centralt. Arbetsmarknaden för samhällsbyggnadssektorn i Göteborgsregionen är utmanande, då det råder brist på vissa typer av kvalificerad arbetskraft, samtidigt som pensionsavgångar påverkar tillgången och behovet av nya typer av kompetenser ökar i takt med teknikutveckling och hållbarhetskrav. Detta blir kännbart vid vissa rekryteringar såsom olika specialistkompetenser inom till exempel VA, projektledning och inspektörer inom miljö- och livsmedelsområdet. Det är relativt sett ett litet antal nyutexaminerade som kommer ut på arbetsmarknaden inom vissa kategorier. Därmed blir det stor konkurrens om befintlig arbetskraft och utlysta tjänster kan vara svåra att tillsätta.

Närheten till Göteborg innebär emellertid möjligheter, då det finns goda pendlingsmöjligheter - bättre än i flera jämförbara kommuner. Samhällsbyggnads flytt från Alafors till Nödinge bedöms har inverkat positivt på rekryteringsarbetet. Det är totalt sett färre vakanser idag jämfört för ett par år sedan. Dock riskerar närheten till Göteborg samtidigt att leda till att det är svårare att behålla medarbetare. Det är en ständig utmaning för Ale som kranskommun. Förvaltningen samverkar idag genom nätverk och gemensamma projekt för att knyta kontakter och marknadsföra kommunen som arbetsgivare. I dessa forum behöver förvaltningen öka sin medverkan. Samtidigt har förvaltningen med framgång gett fler praktikanter från olika lärosäten möjlighet att göra praktik under en termin eller längre. Det bedöms vara klart gynnsamt för kompetensförsörjningsarbetet att lära känna individer redan innan de tar examen.

Sammantaget gör nuläge att det är viktigt för förvaltningen att jobba för att stärka förutsättningarna att arbeta i Ale, för att öka attraktionskraften och kunna rekrytera nya medarbetare, men även för att behålla befintliga medarbetare.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Avsnittet redovisar hur samhällsbyggnadsnämndens verksamheter fullgör sitt uppdrag, baserat på kundundersökningar och andra uppföljningar avseende kvalitet, tillgänglighet och service.

Som ett led i att stärka uppföljningen av verksamheternas resultat har förslag till produktivitetsmått och nyckeltal tagits fram inom respektive verksamhetsområde. Måtten är avsedda för intern uppföljning över tid och är inte utformade för jämförelser med andra kommuner. Eftersom datainsamlingen för flera mått ännu inte är etablerad kan inte alla följas upp med data i nuläget. Under respektive verksamhetsavsnitt nedan redogörs kortfattat för de mått som bedöms relevanta. En samlad redovisning av måtten finns i **bilaga 1.**

Nyckeltal som möjliggör jämförelser med andra kommuner redovisas i avsnitt 4.2.

Infrastruktur och VA

Infrastruktur- och VA-verksamheterna ansvarar för drift och underhåll av ledningsnät för dricksvatten, spillvatten och dagvatten samt för gator och trafik. Verksamheterna kombinerar ett löpande arbete med att hantera driftstörningar med långsiktiga förebyggande insatser för att minska framtida avbrott och kostnader. I samband med större arbeten genomförs informationsmöten med berörda fastighetsägare, vilket ger möjlighet till tidig återkoppling och bidrar till bättre projektresultat.

Förtroendet för dricksvattenkvaliteten är högt och stabilt. Andelen invånare som bedömer vattnet som ganska bra eller mycket bra har uppgått till 95, 93 respektive 94 procent vid de tre senaste mätningarna (vart tredje år). Informationen om korrekt avloppsanvändning har förbättrats där andelen som upplever sig välinformerade ökat från 68 till 79 procent.

Svinnet i dricksvattennätet har minskat från cirka 20 till 17 procent, vilket innebär minskad resursförbrukning och lägre kostnader. Inläckaget i spillvattennätet uppgår till cirka 75 procent, vilket kräver fortsatt långsiktigt arbete med läcksökning och ledningssanering.

År	Köpt vatten	Svinn m3	Svinn %	Kostnad svinn
2023	1 867 592	565 395	30%	5 370 303
2024	1 593 955	285 433	18%	2 711 709
2025	1 608 288	276 201	17%	2 623 910

Infrastrukturenhetens utveckling följs genom nyckeltal avseende utbyggnad av gång- och cykelväg, genomförda trafiksäkerhets- och dagvattenåtgärder samt hantering av fri-siktärenden. Tillgänglighet och service följs genom svarstider i felanmälningssystemet Fixa min gata och antalet felanmälda belysningsstolpar. Datainsamling för flera av måtten påbörjades under januari 2026 och utvecklingen följs över tid.

Renhållning

Under 2025 ökade insamlad mängd grovavfall med cirka 12 procent jämfört med 2024, medan restavfall minskade med cirka 8 procent. Matavfall låg på oförändrad nivå. Förändringarna bedöms i huvudsak återspegla hushållens konsumtionsmönster.

Fastighetsnära insamling av förpackningar, som enligt lag ska vara infört senast 2027, infördes under 2025 för villor och fritidshus. Arbete pågår för att även flerbostadshus och samfälligheter ska omfattas.

I samband med förändringar i avfallssystemet har behovet av tydlig och lättillgänglig information ökat. Antalet inkommande frågor och ärenden har varit fortsatt högt, främst kopplat till införandet av systemet och förändrade hämtningsintervall. En kundundersökning planeras under 2026 för att utgöra underlag för fortsatt utveckling av tjänster och kommunikation

Verksamhetens produktivitet följs genom två prioriterade mått: mängden restavfall per invånare, som speglar hur effektivt det fastighetsnära insamlingssystemet bidrar till ökad sortering, samt kostnad per tömning av rest- och

matavfall, som belyser ekonomisk effektivitet och resursutnyttjande.

Bygg

Bygglovsenheten tog under 2025 emot 377 ärenden, vilket är en minskning jämfört med både 2024 och 2023.

Ale deltar i den nationella NKI-undersökningen för bygglov. Resultaten visar att kommunen placerar sig något under jämförbara kommuner, med handläggningstider som ett identifierat förbättringsområde. Resultaten redovisas mer utförligt i avsnitt 4.2.

Som ett led i arbetet med att följa verksamhetens produktivitet och resursutnyttjande har förenklade produktivitetsmått tagits fram. Dessa omfattar bland annat antal ärenden per handläggare, debiterade timmar per ärende samt kostnadstäckningssgrad och är avsedda för uppföljning över tid.

Miljö

Under 2025 startades 446 nya ärenden inom miljöenheten, varav 225 avslutades. Utöver dessa avslutades ytterligare 1 159 ärenden under 2025 från tidigare år. Vid årsskiftet var 1 609 ärenden pågående, främst inom miljöskyddsområdet, där några ärendetyper som exempelvis avloppsärenden naturligt löper över mer än ett år.

NKI-resultaten för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll visar en positiv utveckling jämfört med 2023–2024 och redovisas utförligare i avsnitt 4.2. Svarsfrekvensen i undersökningarna är låg och minskar, vilket begränsar möjligheterna att dra säkra slutsatser.

Uppföljning av produktivitet och resursutnyttjande inom miljöverksamheten är sammantaget svår att belysa, eftersom tillsynsområdena skiljer sig väsentligt åt och tillgängliga data hittills varit begränsade. Flera lagstadgade uppgifter är dessutom avgiftsfinansierade. Med införandet av tidsredovisning och en mer detaljerad ekonomisk uppföljning förbättras möjligheterna till uppföljning över tid.

Planering och exploatering

Jämförelser med andra kommuner redovisas i avsnitt 4.2. Tillgängliga nyckeltal för planering och exploatering är begränsade, särskilt inom exploateringsverksamheten. Ett antal mått bedöms vara relevanta för intern uppföljning framöver. För planverksamheten avser måtten antal beviljade planbesked, antal pågående planer fördelade per skede samt ledtider från planbesked till planstart och från planstart till antagen plan. För mark- och exploateringsverksamheten följs inköp av strategisk mark i relation till investeringsbudget, tillskapad verksamhetsmark, antal bostäder som tillkommit genom detaljplaner samt antal omförhandlade avtal.

Stöd- och utvecklingsstaben

Staben ansvarar till stor del för interna stödfunktioner men viss verksamhet riktar sig också externt, exempelvis kart- och mättjänster. Under 2025 har kundnöjdheten för nybyggnadskartor följts upp via enkät. Svarsunderlaget är begränsat men resultaten är positiva.

Stöd och utvecklingsstaben hanterar framtagande av strategiska styrdokument. Kommunens första trafikstrategi har antagits och framtagandet av en grön- och blåplan har startats. Samhällsbyggnadsförvaltningen har för tillfället 30 olika styrdokument fördelat på olika nivåer från riktlinje till strategi.

Eftersom verksamheten till stor del utgörs av interna stödfunktioner är möjligheterna till nyckeltalsjämförelser begränsade. De mått som bedöms relevanta för intern uppföljning framöver avser antal genomförda riskutredningar inom Götaälvområdet, andel hållbara resor, nyttjandegraden av GIS- och mättjänster, störningsvolym, digital mognad samt andel överklagade strandskyddsbeslut som inte ändras av högre instans.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Avsnittet redovisar resultat i jämförelse med andra kommuner där sådana jämförelser är relevanta och möjliga. Som tidigare nulägesanalyser visat är det inom flera delar av samhällsbyggnadsområdet en utmaning att hitta nyckeltal som är fullt jämförbara mellan kommuner. För flera verksamheter skiljer sig förutsättningarna mellan kommuner åt på ett sätt som riskerar att göra jämförelser missvisande.

Infrastruktur och VA

Inga nyckeltal har identifierats som lämpar sig för jämförelse med andra kommuner på ett rättvisande sätt för

infrastruktur och VA-drift. Förutsättningarna skiljer sig i hög grad mellan kommuner, exempelvis när det gäller material i marken, ledningsnätens ålder och dimensioner, geografiska förhållanden samt omfattning av verksamheten.

Utvecklingen inom dessa verksamheter följs därför i stället över tid inom den egna kommunen, bland annat genom uppföljning av svinn i dricksvattennätet, inläckage i spillvattenledningar samt genomförda åtgärder inom gata, trafik och dagvatten. Samtidigt finns ett intresse av att följa hur andra kommuner har löst liknande utmaningar och att ta del av erfarenheter inom VA- och trafikområdet, även om detta i nuläget inte sker genom kvantitativa nyckeltalsjämförelser.

Renhållning

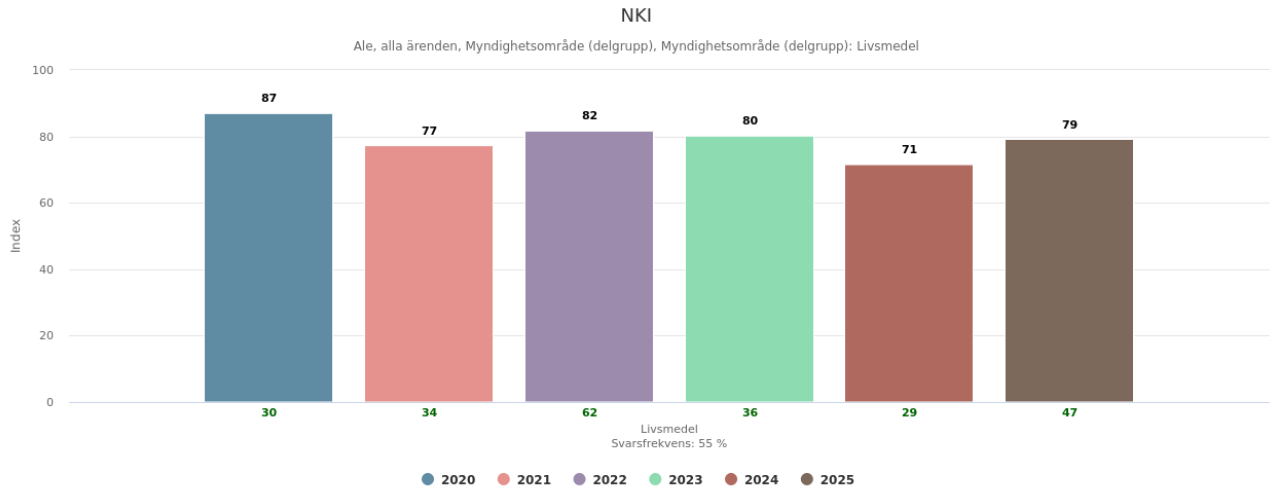
Inom renhållningsverksamheten finns i teorin möjlighet att jämföra exempelvis insamlade avfallsmängder och vissa kundrelaterade mått med andra kommuner. I nuläget bedöms dock sådana jämförelser ha begränsat värde, eftersom kommunerna har olika insamlingssystem och befinner sig i olika skeden av införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar.

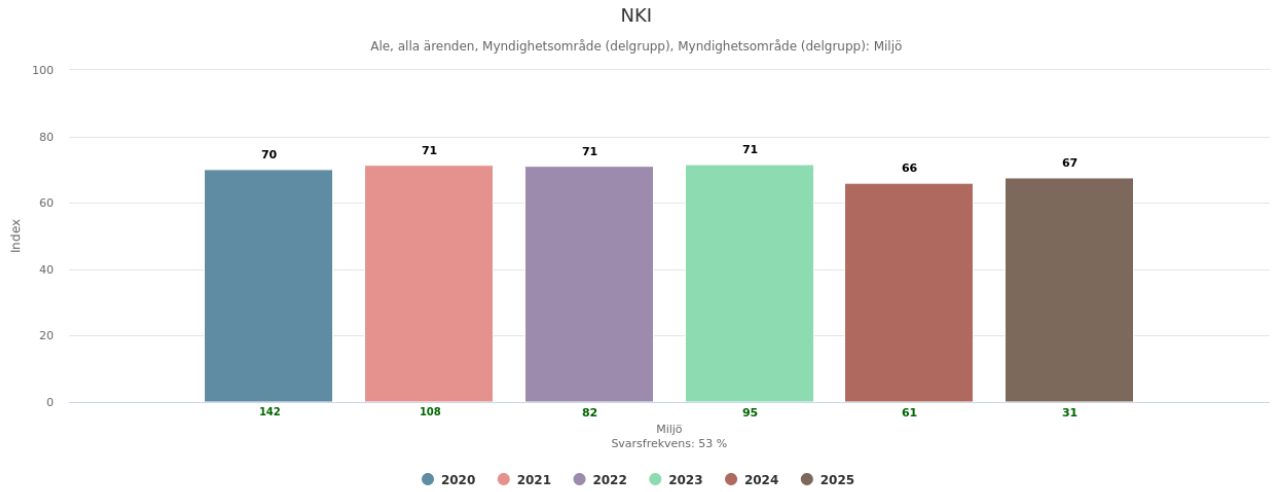
Från och med 2027, när samtliga kommuner ska ha infört fastighetsnära insamling av förpackningar, bedöms förutsättningarna för mer relevanta jämförelser förbättras. Fram till dess följs verksamhetens utveckling främst genom uppföljning över tid inom organisationen.

Miljö

Ale kommun deltar i den årligen återkommande nöjdkundindexundersökningen (NKI) inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll. Resultaten för 2025 visar att kommunen står sig väl i jämförelse med både riket som helhet och utvalda jämförelsekommuner.

Nyckeltal	Ale	Kungälv	Stenungsund	Eslöv	Riket
NKI Miljö 2025-Företag	72	71	76	62	71
NKI Miljö 2025 - Alla	68	55	76	62	69
NKI Livsmedel 2025-Företag	80	82	79	78	77
NKI Livsmedel 2025 - Alla	79	83	79	78	78

Både inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll har resultaten förbättrats jämfört med 2024. De största förbättringarna syns inom bemötande och rättssäkerhet.

Tillgänglighet är det område där resultaten inte har förbättrats i samma utsträckning, och inom livsmedelskontrollen har en viss nedgång noterats. Sammantaget visar resultaten fortsatt höga betyg, särskilt när det gäller bemötande.

Planering och exploatering

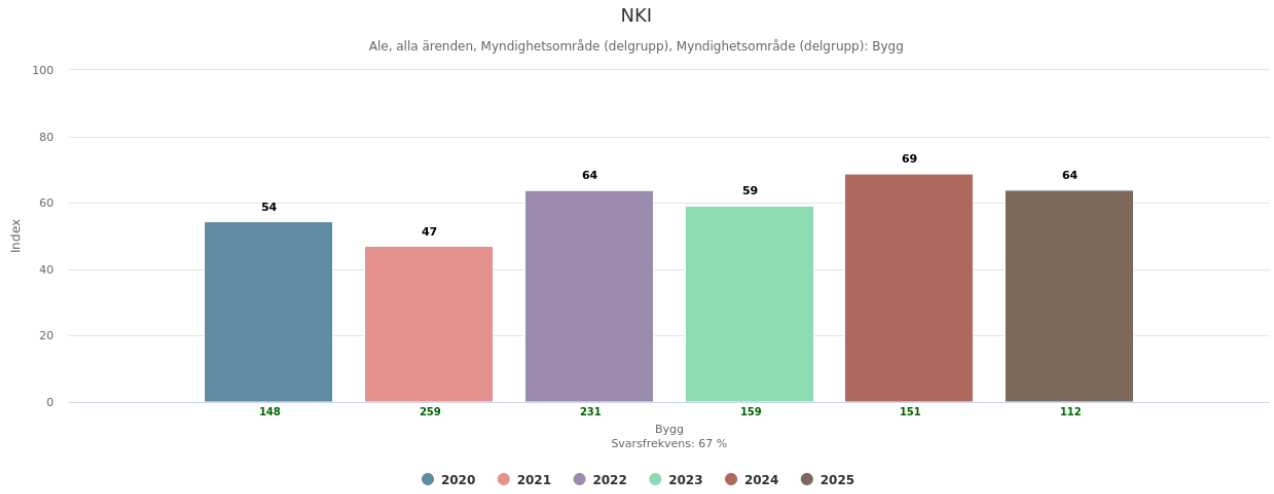
Jämförelsen visar att Ale har ett stort antal pågående detaljplaner, att få planer vunnit laga kraft och att ledtiderna är långa – ett mönster som återfinns i flera kommuner. Det påverkar planprioritering, lokalförsörjning och långsiktig samhällsutveckling. Att pågående planer färdigställs och att planbesked löpande aktualitetsprövas bedöms vara centralt för att säkerställa att rätt detaljplaner pågår.

Nyckeltal Göteborgsbenchen	Ale	Kungälv	Stenungsund
Antal laga kraft vunna planer 2020-2025	7	17	8
Pågående detaljplaner	24	33	21
Exploatörsdrivna detaljplaner	2	4	3
Ledtider			
Planstart - samråd	19 månader	18 månader	18 månader
Samråd - granskning	14 månader	11 månader	8 månader
Granskning - antagande	9 månader	6 månader	5 månader

Bygg

Bygglovsverksamheten ingår också i ovanstående NKI-undersökning. Resultaten visar att Ale placerar sig på en nedre mitt i den senaste undersökningen. De områden där Ale får lägre betyg än jämförelsekommunerna är främst tillgänglighet, handläggningstid och effektivitet. Samtidigt visar undersökningen att bemötande och kontakt med handläggare fungerar väl. De digitala hjälpmedel som erbjuds inom bygglovsprocessen får däremot ett lägre betyg, vilket påverkar den samlade kundupplevelsen.

Nyckeltal	Ale	Kungälv	Stenungsund	Eslöv	Riket
NKI Bygg 2025	63	61	78	66	68
NKI Bygg Företag 2025	65	61	78	66	69

NKI
Ale, alla ärenden, Myndighetsområde (delgrupp), Myndighetsområde (delgrupp): Bygg
Index
100
80
60
40
20
0
54
47
64
59
69
64
148
259
231
159
151
112
Bygg
Svarsfrekvens: 67 %
2020
2021
2022
2023
2024
2025

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

De förslag som redovisas i detta avsnitt avser nya eller ännu inte beslutade åtgärder och utgör ett underlag för nämndens prioriteringar i det kommande budgetarbetet. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen bedrivs samtidigt ett kontinuerligt förbättrings- och effektiviseringsarbete inom ramen för ordinarie verksamhet. Sådana pågående initiativ beskrivs inte närmare här.

Undersök marknaden för verksamhetsmark i Ale

Det råder en viss brist på obebyggd och planerad verksamhetsmark i Ale kommun. Idag finns ingen pågående detaljplan för verksamhetsområde. För att undersöka behov, efterfrågan och möjligheter finns behov av att göra en marknadsundersökning om behovet av verksamhetsmark i Ale kommun, likt bostadsanalysen och handelsutredningen som gjorts under 2025 i kommunen. En undersökning är första steget på vägen till mer verksamhetsmark i Ale kommun och på sikt behöver kommunen bygga upp en planreserv för verksamhetsmark. Undersökningen behövs för att kunna planera på rätt platser samt att säkerställa efterfrågan hos marknaden.

Förändrad hantering av geodatalösningar

Kommunens nuvarande GIS (geografiska informations system) program är en extern systemlösning med dyra licenskostnader. En open source (öppen källkod) lösning skulle innebära ett nytt angreppssätt för kommunen då man hanterar all systemuppbyggnad internt. Det ställer andra krav på kommunens kompetenser inom GIS men också på användare av GIS-programmen. IT kan också bli berörda av förändringen. En open source-lösning kommer att medföra att kommunen får en programvara som mer motsvarar våra behov där vi kan styra utvecklingen på egen hand. Det skulle innebära en förbättring men också en effektivisering. Utifrån det ekonomiska perspektivet kan det bli en ökad kostnad år ett men därefter en trolig besparing.

Systematiskt arbete med skredriskområden

Utifrån utmaningar med klimatpåverkan finns det behov av att systematiskt arbeta för att utreda kommunens skredriskområden och föreslå möjliga åtgärder för att minska risken för ras. Det förväntas leda till besparingar och förbättringar. En långsiktigt plan gör också att budget kan planeras i god tid samt att det i vissa fall kan samorganiseras med andra projekt i kommunen.

Mäta grundvattennivåer i kommunen i egen regi

Variationer i grundvattennivåer påverkar släntstabiliteten varför det är viktigt att mäta grundvattennivåer kontinuerligt. Ale kommun nyttjar konsulthjälp för de mätningarna. De håller god kvalitet men är ofta begränsade till enskilda planprojekt och är därmed kortvariga. Genom att kommunen etablerar en egen och långsiktig mätning med elektroniska instrument kan långa mätserier byggas upp som bättre beskriver nivåförändringar över tid.

Egen kompetens för mätning och datahantering möjliggör också leverans av nödvändig grunddata till konsulter i planärenden, vilket kan bidra till minskade kostnader för geotekniska utredningar. Mätdata kan nyttjas av flera kommunala verksamheter, exempelvis vid hantering av torka, brandrisk och översvämning.

Digital självservice för provresultat inom miljö- och hälsoskydd

Inom miljö- och hälsoskydd har Kungsbacka kommun genomfört en pilot med digital självservice för hantering av provresultat via e-tjänst. Verksamhetsutövare har lämnat uppgifter och bifogat provresultat digitalt, vilket möjliggjort tillsyn utan fysiska platsbesök i dessa ärenden.

Pilotarbetet i Kungsbacka visade hög användning och positiv respons från verksamhetsutövare. Den digitala hanteringen upplevdes inte försämra kontakten med handläggare, utan snarare öka tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebar arbetssättet minskad administration, tidsbesparingar i ärendehanteringen samt ökad samsyn i bedömningar genom gemensam genomgång av provresultat.

En pilot skulle kunna genomföras även i Ale, där arbetssättet testas i utvalda tillsynsärenden som komplement

eller alternativ till platsbesök. Pilotens resultat kan därefter ligga till grund för ställningstagande om eventuell vidare implementering.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/148
Datum: 2026-04-17
Verksamhetsutvecklare Matilda Lindberg

Samhällsbyggnadsnämnden

Nulägesanalys 2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta nulägesanalysen 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I enlighet med Ale kommuns styrmodell ska varje nämnd årligen fastställa en nulägesanalys inför den kommande budgetprocessen. Utgångspunkten för nulägesanalysen är att den ska utgöra ett underlag för beslut om mål och budget 2027.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Jenny Ronnebro
Enhetschef, stöd och utvecklingsstaben

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys 2026 (Samhällsbyggnadsnämnden) (3) 2026-04-09

Ärendet

Nulägesanalysen tas fram årligen enligt Ale kommuns styrmodell och syftar till att ge en objektiv och faktabaserad bild av läget i nämndens verksamheter som underlag för kommunfullmäktiges mål- och budgetbeslut. I nulägesanalysen beskrivs vilka förändringar och trender som påverkar nämndens verksamhet framgent, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att nulägesanalysen ger en samlad bild av förvaltningens resultat och utmaningar inom de områden nämnden ansvarar för.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalysen har ingen direkt koppling till kommunfullmäktiges mål utan fungerar ses som ett underlag till mål- och budgetarbetet för kommande verksamhetsår.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Samhällsbyggnadsnämndens nulägesanalys utgör tillsammans med övriga nämnders nulägesanalyser ett underlag i den kommande budgetprocessen.

Beslutet skickas till:

Kommuncontroller, demokratiavdelningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
SBN § 105

SBN 2026/148

Nulägesanalys 2026

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta nulägesanalysen 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Nulägesanalysen tas fram årligen enligt Ale kommuns styrmodell och syftar till att ge en objektiv och faktabaserad bild av läget i nämndens verksamheter som underlag för kommunfullmäktiges mål- och budgetbeslut. I nulägesanalysen beskrivs vilka förändringar och trender som påverkar nämndens verksamhet framgent, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-27
- Nulägesanalys 2026 (Samhällsbyggnadsnämnden) (3) 2026-04-09

Beslutet skickas till

Kommuncontroller, demokratiavdelningen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-30
SN § 51

SN 2025/394

Nulägesanalys 2026, socialnämnden

Beslut

Socialnämnden beslutar att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Socialnämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Nulägesanalysen är grunden inför det fortsatta arbetet med budget 2027.

I nulägesanalysen beskrivs vilka förändringar och trender som påverkar nämndens verksamhet, utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar. Nedan ges en kortfattad sammanfattning av rapportens innehåll;

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

- **Demografi**: Färre i arbetsför ålder, fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter.
- **AI- och teknikutvecklingen** går snabbt och kräver omfattande kompetensutveckling och livslångt lärande. Samtidigt ökar risken för cyberangrepp och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet.
- **Ökade skillnader i livsvillkor** skapar samhällsutmaningar som ökad kriminalitet, lägre tillit och ökad ohälsa, vilket innebär att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större.
- **Orolig omvärld** med krig och konflikter kan påverka flyktingmottagande och antalet personer i behov av försörjningsstöd.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

- Kompetensförsörjningen
- Ställa om för att möta nya och förändrade behov
- Införa digitala lösningar i den takt som krävs
- Information och desinformation
- Samverkan – både en utmaning och en möjlighet
- Tillräckligt med boendeplatser i rätt tid

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

- Kostnaden för daglig verksamhet fortsätter sjunka även 2024 och ligger fortsatt strax under snittet för GR.
- Andelen vuxna biståndsmottagare (18+) med långvarigt ekonomiskt bistånd ligger på en förhållandevis hög nivå. Det kommande aktivitetskravet kan påverka positivt.
- Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I Ale ses en markant ökning från 2023 och framåt.
- Andel medarbetare med rätt kompetens (undersköterska respektive stödassistent) är fortsatt hög inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.
- Beviljade hemtjänsttimmar per brukare och månad ökar vilket speglar målgruppens mer komplexa behov.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

- Undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer** för att möta behov hos en målgrupp som hamnar mellan stolarna.
- Fortsätta och, om möjligt, öka takten avseende **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen.
- Testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras** i syfte att bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde och kostnadsbesparingar för verksamheten.

- Testa att erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet.**

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-10
- Nulägesanalys 2026, socialnämnden

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Förvaltningsledningen, socialförvaltningen

Nulägesanalys 2026

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 7
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 13
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 24

I Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

- **Demografi:** Färre i arbetsför ålder, fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter.
- **AI- och teknikutvecklingen** går snabbt och kräver omfattande kompetensutveckling och livslångt lärande. Samtidigt ökar risken för cyberangrepp och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet.
- **Ökade skillnader i livsvillkor** skapar samhällsutmaningar som ökad kriminalitet, lägre tillit och ökad ohälsa, vilket innebär att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större.
- **Orolig omvärld** med krig och konflikter kan påverka flyktingmottagande och antalet personer i behov av försörjningsstöd.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

- Kompetensförsörjningen
- Ställa om för att möta nya och förändrade behov
- Införa digitala lösningar i den takt som krävs
- Information och desinformation
- Samverkan – både en utmaning och en möjlighet
- Tillräckligt med boendeplatser i rätt tid

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

- Kostnaden för daglig verksamhet fortsätter sjunka även 2024 och ligger fortsatt strax under snittet för GR.
- Andelen vuxna biståndsmottagare (18+) med långvarigt ekonomiskt bistånd ligger på en förhållandevis hög nivå. Det kommande aktivitetskravet kan påverka positivt.
- Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I Ale ses en markant ökning från 2023 och framåt.
- Andel medarbetare med rätt kompetens (undersköterska respektive stödassistent) är fortsatt hög inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.
- Beviljade hemtjänsttimmar per brukare och månad ökar vilket speglar målgruppens mer komplexa behov.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

- Undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer** för att möta behov hos en målgrupp som hamnar mellan stolarna.
- Fortsätta och, om möjligt, öka takten avseende **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen.
- Testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras** i syfte att bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde och kostnadsbesparingar för verksamheten.
- Testa att erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet.**

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommu-

ner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Som beskrivits ovan börjar den demografiska förändringen göra sig påmind i verksamheterna. Även om befolkningen, generellt sett, är friskar längre upp i åren blir dock behoven hos de som behöver hjälp och stöd mer komplexa, vilket medför utmaningar avseende tillgång till platser, samverkan med region avseende patienter som skrivs ut från slutenvården och rent ekonomiskt vilket beskrivits i nämndens delårsrapporter och årsredovisning för 2025.

Kompetensförsörjningen kvarstår som en utmaning och effekt av den demografiska förändringen där konkurrensen om arbetskraften hårdnar samtidigt som processen med att hitta alternativa arbetssätt, både utifrån tillgänglig teknik och nya former för samverkan (där den enskilde inkluderas på ett tydligare sätt än tidigare), kommer behöva accelerera.

Utvecklingen av AI går fort och tempot i teknikutvecklingen utmanar den offentliga förvaltningens traditionella arbetssätt. Dock menar bedömare att tekniken fullt ut kommer slå igenom i början av 2030-talet (Vägval för framtiden 5.1). Den snabba digitala utvecklingen driver på behovet av kompetensutveckling och livslångt lärande för nämndens medarbetargrupper. Utmaningen för verksamheten är att kunna nyttja tekniken och införa denna på ett säkert sätt i den takt som krävs. Med ett ökat digitalt beroende kommer också en ökad sårbarhet avseende cyberangrepp, intrång och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet. För nämndens målgrupper kan den digitala utvecklingen och användningen av AI på sikt bidra

till en mer tillgänglig och effektiv service, samtidigt som utvecklingen ställer krav på transparens och rättssäkerhet i myndighetsutövningen.

Ökade skillnader i livsvillkor både utifrån ett ekonomisk och socialt perspektiv utmanar samhället i stort. Stora skillnader i livsvillkor innebär att hela samhället utsätts för slitningar i form av ökad kriminalitet, färre gemensamma värderingar, lägre tillit, ökad ohälsa och att ansvaret och engagemanget för samhällets gemensamma riskerar att minska. För nämndens verksamheter innebär det att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större. Det förebyggande arbetet och samverkan med andra aktörer kommer bli alltmer nödvändigt för att stävja negativ utveckling om de gemensamma värderingarna och tilliten till varandra och till samhällets institutioner minskar.

Till detta kommer en alltjämt orolig omvärld med krig och oroligheter på flera håll. Beroende på utvecklingen och påverkan på samhället i stort kan det få konsekvenser avseende exempelvis flyktingmottagande och antalet försörjningsstödsmottagare beroende på konjunkturens utveckling.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Kompetensförsörjningen är en kvarstående utmaning med påverkan på samtliga av nämndens verksamheter, både utifrån att få sökande vid rekrytering samt att behålla befintlig personal så att kompetens från arbetsgruppen inte förloras. En stor omsättning påverkar exempelvis köpta platser då dessa tenderar att öka i tider av hög omsättning av medarbetare. Dessutom är det en utmaning för verksamheterna att rusta samtliga medarbetare med rätt kompetens – dels utifrån att en del sökande saknar viss formell kompetens, dels utifrån mer komplexa arbetsuppgifter. En dubbel utmaning avseende kompetensförsörjningen är att när målgrupperna blir sämre och får mer komplexa behov ökar behovet av personal i form av dubbelbemanning.

Som beskrivits i trenderna ovan så förväntas delvis nya målgrupper ha behov av insatser från nämndens verksamheter. Ett exempel är yngre demenssjuka. Med yngre avses personer under 65 år och även fast målgruppen inte är så stor behöver insatserna till denna målgrupp utvecklas och anpassas. Dessutom behöver nämndens verksamheter anpassa sig för att möta kraven som lyfts i samsjuklighetsutredningen som förväntas träda ikraft 1 juli 2027. Syftet med reformen är att säkerställa att personer med skadligt bruk och beroende och psykisk ohälsa får en mer sammanhållen och ändamålsenlig vård och ett samordnat stöd. Reformen kommer innebära att resurser förs över från kommuner till region, trots att vissa arbetsuppgifter, så som det förebyggande och uppsökande arbetet, fortsatt kommer ligga kvar på kommunerna. Utmaningen för kommunen kan bli att under en övergångsperiod kunna fullgöra sitt uppdrag samtidigt som resurserna omfördelats.

Morgondagens målgrupper kommer med stor sannolikhet ha en annan förväntan på hur kontakten med verksamheten ska se ut. För att fylla gapet mellan behovet av personal och antal tillgängliga personer lyfts ofta digital teknik som en lösning. Utmaningarna kopplat till detta är dock flera, att realisera alla idéer om hur digital teknik kan underlätta för framför allt den enskilde och i förlängningen verksamheten stöter ofta på svårigheter, exempelvis på grund av lagstiftning, ekonomi eller begräsningar avseende IT-miljön och personalresurser både inom och mellan förvaltningar. Det finns en diskrepans mellan önskvärd förändringstakt avseende digitalisering och faktiskt leverans.

Att ta reda på vad framtida målgrupper har för behov och vad nuvarande tycker eller önskar avseende de insatser som tillhandahålls lyfts som en utmaning inom samtliga verksamheter. Svårigheter finns att tolka resultaten av exempelvis enkäter då en mängd faktorer spelar in i hur den enskilde besvarar en undersökning/enkät. Dessutom är det en utmaning i sig att få en tillräckligt god svarsfrekvens för att kunna dra relevanta slutsatser av resultatet. För att få en bättre bild av framtida behov och bättre underlag för lokal planering och prioritering deltar förvaltningen i en datadriven forskningsstudie om förebyggande socialt arbete tillsammans med andra GR-kommuner och Göteborgs universitet. Syftet är att kartlägga tidiga riskfaktorer för framtida behov av stöd och identifiera grupper som är relevanta för förebyggande insatser. Dessutom undersöks behovet av en uppdaterad social kartläggning. Kartläggningen syftar till att på ett mer samlat sätt beskriva hur invånarna i Ale mår och har det. Sociala kartläggningar har tidigare genomförts 2016 och 2022. Inför att reformen kopplad till samsjuklighetsutredningen kommer att träda ikraft den 1/7 2027 kommer GR och FoU i väst genomföra en kartläggning av målgruppen för att få en bild över målgruppens behov och storlek och därmed bättre kunna överblicka konsekvenserna för kommunerna i och med reformen.

Att nå fram till allmänheten med korrekt information är svårare idag då det finns många informationskanaler att

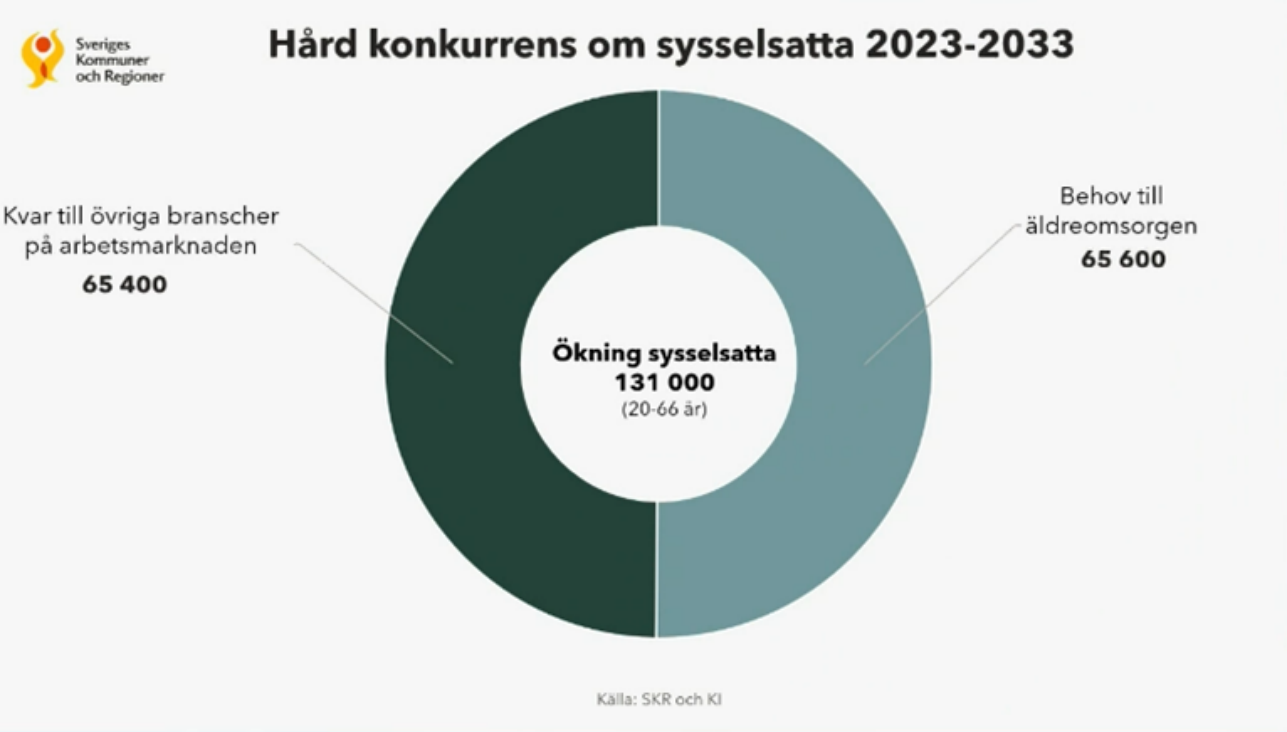
tillgå. Dessa används även av andra aktörer för att sprida desinformation om verksamheterna vilket exempelvis kan få till följd att personer avstår från att söka stöd och hjälp av rädsla för att socialtjänsten kommer omhänderta deras barn. Att hitta forum och kanaler för att nå ut till allmänheten med korrekt information på ett så bra sätt som möjligt för att förebygga missuppfattningar är en utmaning som kvarstår alltjämt.

Samverkan är något som både är en möjlighet och en utmaning och det gäller såväl den interna som den externa samverkan. Den interna samverkan både inom förvaltningen och kommunen som helhet är något enklare att adressera men likväl en utmaning att få till. Flera initiativ på temat har gjorts under 2025 och fortsätter under året. Gällande samverkan med externa aktörer (främst regionen) påverkas förutsättningarna bland annat av att det i Ale finns, relativt sett, många vårdaktörer med olika driftsformer. Att samverkan måste till på ett bättre sätt än idag för att klara framtida utmaningar verkar dock stå klart.

En förutsättning för att kunna bedriva god och säker vård och omsorg är att det finns tillräcklig tillgång avseende boendeplatser, både avseende särskilt boende för äldre och boende för personer med funktionsvariationer. I dagsläget är detta en utmaning att få till i den tid som krävs för att möta målgruppernas behov. Behoven av boenden beskrivs årligen i nämndens lokalbehovsanalys men tidsplanen för färdigställande är försenad. Detta får konsekvenser både för målgrupperna och rent ekonomiskt då det är ett dyrare alternativ att köpa platser.

3.3 Kompetensbehov

Idag är det ca 25% av alla personer i arbetsför ålder som arbetar inom välfärden (och med det avses *hela* välfärden). Givet att den äldre målgruppen i framtiden har samma behov av vård och omsorg som idag, att personaltätheten är densamma och att verksamheten arbetar på samma sätt som man gör idag skulle enbart äldreomsorgen behöva hälften av de personer som kommer ut på arbetsmarknaden fram till 2033.

Även om den äldre målgruppen ökar är dessa dock friskare längre upp i åren än tidigare. Samtidigt märks det tydligt i verksamheterna att komplexiteten avseende behoven ökar vilket i sin tur ställer krav på både fler medarbetare och rätt kompetens. Framgent behöver nämndens verksamheter fortsätta arbetet med differentierade arbetsuppgifter och möjlighet till kompetensförstärkning både avseende att nå upp till basnivå som exempelvis undersköterska via validering och specialistkompetens för att möta målgruppernas allt mer komplexa behov.

Vidare behöver utvecklingen och införandet av teknik som stöder medarbetaren fortsätta så som exempelvis digital hemtjänst, transkribering via AI och olika form av välfärdsteknik. Verksamheterna ser stor potential i användandet av digitala verktyg och arbetssätt. Utmaningen ligger framför allt i långa införandeprocesser.

De personer som är i arbetsför ålder behöver i högre utsträckning vara friska och i aktivt arbete, samt vilja arbeta (och stanna kvar) i nämndens verksamheter. God arbetsmiljö, bra introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling är här viktiga delar. I kompetensförsörjningsplanen lyfts socialsekreterare, enhetschefer, psykiatrisjuksköterskor och arbetsterapeuter som exempel på svårrekryterade grupper. Sedan gäller det att bibehålla den höga andelen utbildade inom nämndens stora medarbetargrupper inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.

I Socialstyrelsens rapport ”Personalen i äldreomsorgen 2026 – Lägesbild med statistik” framgår att undersköterskor i äldreomsorgen har dubbelt så höga sjuktal som genomsnittet för alla yrkesgrupper på arbetsmarknaden 2023. Det gäller både om man jämför hur många dagar man är sjuk och antalet nya sjukfall som startat under året. Vidare konstateras i rapporten att;

- Äldre medarbetare är mer sjukskrivna än yngre
- Inrikes födda är mer sjukskrivna än utrikesfödda. Detta samband kvarstår även när Socialstyrelsen har kontrollerat för bakgrundsvariabler som kön, ålder och yrkesroll (undersköterska eller vårdbiträde).
- Undersköterskor är mer sjukskrivna än vårdbiträden.

Även om skillnaden i Ale inte är lika stor som i riket avseende sjuktalen för undersköterskor så ligger utfallet för undersköterskorna ändå över utfallet för kommunen i stort.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid bland månadsanställda i ett urval verksamheter och yrkesgrupper, 2025

	Samtliga månads-anställda	Personal inom Vård & social omsorg	Under-sköterskor	Personal inom Skola & barnomsorg	Barn-skötare	Förskol-lärare	Grundskol-lärare	Gymnasie-lärare	Stöd-assistenter	Social-sekreterare	Chefer
Kungsbacka	6,6	9,6	12,2	6,0	9,3	7,6	3,5	3,2	9,4	3,8	1,7
Stenungsund	7,3	9,9	11,3	6,6	8,9	6,2	5,7	4,1	11,4	5,8	3,5
Mölndal	7,3	9,6	11,3	7,0	11,7	9,2	4,2	2,2	10,3	6,4	2,2
Alingsås	7,4	9,6	11,3	7,0	9,4	10,4	5,5	2,9	10,6	7,8	2,5
Tjörn	7,5	9,8	11,8	7,0	11,6	6,4	6,2	-[1]	12,2	6,0	3,1
Lerum	7,7	9,8	12,0	7,8	8,7	12,3	5,1	4,6	8,6	8,1	3,0
Härryda	7,7	9,4	11,2	8,4	13,3	9,8	6,4	3,1	11,2	4,0	2,0
Göteborg	7,8	9,4	10,7	8,8	11,6	10,3	6,0	3,8	12,1	6,5	2,5
Partille	7,9	8,6	10,3	9,3	10,1	10,8	6,9	8,8	8,5	7,6	1,4
Öckerö	8,5	11,0	11,7	9,1	9,2	11,0	6,7	1,2	17,1	5,3	3,4
Kungälv	8,6	11,9	15,2	7,6	13,0	9,4	3,9	3,4	14,2	4,4	2,1
Lilla Edet	8,8	12,2	13,0	7,8	8,3	8,2	6,2	-[1]	18,2	7,4	4,5
Ale	9,5	12,0	14,0	8,6	12,4	11,4	4,1	2,3	14,6	9,4	4,0
HELA GR	**7,8**	**9,7**	**11,5**	**8,1**	**11,2**	**9,8**	**5,4**	**3,6**	**11,7**	**6,4**	**2,5**

Kommentar: Månadsanställda avser tillsvidareanställda och anställda med tidsbegränsad anställning (dvs. exkluderar timavlönade).

[1]Yrkesgruppen saknas.

GRs rapport; Nyckeltal personalhälsa 2025

Avseende personalomsättningen så visar GR:s rapport att den successivt sjunkit i kommunen som helhet sedan 2017 och även statistik för enbart omsättningen i nämndens medarbetargrupper visar på samma trend.

Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen *utöver pensionsavgångar*, 2013–2025 (procent)

	2013	2017	2023	2024	2025
Göteborg	4,5	8,6	7,8	6,0	6,0
Öckerö	-	12,5	11,4	8,6	6,4
Lerum	11,0	12,9	9,9	7,4	6,6
Stenungsund	4,1	14,1	10,7	9,4	6,8
Kungälv	9,9	11,7	10,5	7,7	7,3
Tjörn	5,3	11,3	11,6	8,8	7,3
Lilla Edet	6,0	11,3	8,8	8,3	7,4
Härryda	6,9	11,2	9,8	7,4	7,7
Mölndal	10,1	12,4	9,8	7,2	7,8
Partille	6,7	12,6	12,8	9,0	8,2
Ale	8,1	15,1	12,5	9,8	8,5
Kungsbacka	6,3	14,6	10,1	7,4	8,6
Alingsås	5,3	10,3	9,7	9,0	8,8
HELA GR[1]	**5,9**	**10,5**	**9,0**	**7,0**	**6,9**

Kommentar: Resultaten avser genomgående externa avgångar. Den interna rörligheten i form av avgångar som leder till ny anställning inom kommunen ingår alltså inte.

Andelen baseras på genomsnittligt antal tillsvidare-anställda under året (antalet för samtliga kalender-månader genom 12).

Kommunerna är rangordnade efter andelen avgångar utöver pensionsavgångar.

[1]GR-resultatet baseras på ingående kommuner respektive år.

GRs rapport; Nyckeltal personalhälsa 2025

Personalomsättning inom enbart socialnämndens verksamheter

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	16,1	18,4	-2,3	20,6
Total, extern	13,0	14,4	-1,4	17,7
Extern, exklusive pensionsavgångar	11,7	12,5	-0,8	16,8

Tabell från Årsredovisning 2025, socialnämnden

Som framhållits ovan är det inte bara av vikt att de som är i arbetsför ålder är friska och i aktivt arbete utan också att de i så stor utsträckning som möjligt arbetar heltid. Inom nämndens verksamheter påbörjades den så kallade *heltidsresan* för flera år sedan och andelen heltidsarbetande har successivt ökat i kommunen och har nu stabiliserat sig på en hög nivå.

Andel med 100 % tjänst över tid (procent)

	2017	2021	2022	2023	2024	2025
Göteborg	92	94	95	95	96	96
Ale	77	92	93	94	95	95
Härryda	82	87	87	90	89	90
Kungälv	72	83	85	88	89	90
Alingsås	72	81	84	85	87	89
Partille	77	83	85	87	88	89
Mölndal	78	84	86	87	88	88
Lilla Edet	55	65	70	78	82	86
Lerum	78	81	82	83	85	86
Kungsbacka	77	79	81	83	83	84
Stenungsund	69	78	80	81	82	84
Tjörn	58	70	74	78	84	80
Öckerö	54	70	70	73	73	73
OVIKTAT MEDELVÄRDE	**72**	**80**	**83**	**85**	**86**	**87**

Kommentar: Mätdatum är den 1 november respektive år. Redovisad sysselsättningsgrad utgår från anställningsavtalet.

GR rapport, Nyckeltal personalhälsa 2025

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	888	847	41	859
Antal deltidsanställda	38	40	-2	61

Tabell från Årsredovisning 2025, socialnämnden

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Resultat från brukarundersökningar
Inom äldreomsorgen genomförs årligen en enkätundersökning av Socialstyrelsen till alla som är 65 år och äldre och som har hemtjänst eller bor i särskilt boende (”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen”). Undersökningen består främst av upplevelse- och nöjdhetsfrågor och syftar till att fånga de äldres uppfattning om äldreomsorgen. Även inom funktionsstöd genomförs brukarundersökningar; dels via SKR, dels i egen regi. Undersökningen via SKR kommer från och med i år endast genomföras vartannat år. Frågorna i undersökningen fokuserar på kontakten med socialtjänsten och riktar sig till vuxna personer med funktionsnedsättning inom boenden, boendestöd och daglig verksamhet/sysselsättning.

Gällande den kommunala primärvården genomför FoU i väst sedan några år tillbaka undersökningar riktade till samtliga inskrivna i den kommunala primärvården Enkäten innehåller frågor både om vad patienterna tycker om vården samt i vilken grad vården upplevs vara personcentrerad. Undersökningen genomförs varje höst och resultaten presenteras på våren året efter.

Resultaten i sin helhet återfinns på socialstyrelsens webbplats ("Vad tycker de äldre..."), Koladas webbplats (brukarundersökning funktionsstöd) samt Göteborgsregionens webbplats (Nyckeltal kommunal primärvård i Göteborgsregionen).

Inom individ- och familjeomsorgen genomförs inte några brukarundersökningar i dagsläget. 2017 och 2019 deltog man i SKR;s undersökningar. Dock upplevdes dessa som alltför administrativt belastande, samtidigt som det var svårt att få en bra svarsfrekvens och därmed ett resultat som verksamheten kunde använda i sitt förbättringsarbete.

Hemtjänst
Sammantagen nöjdhet inom hemtjänsten ligger på 86% vilket är lite högre än både snittet för riket och för Västra Götaland. Gällande utfallet på de (sedan 2024) nytillkomna frågorna om språk och kompetens som handlar om att personalen pratar på ett sådant sätt att omsorgstagaren förstår samt frågan om kunskap och kompetens ligger Ales utfall över snittet för både Västra Götaland och riket.

I jämförelse med tidigare års undersökningar har följande områden något sämre resultat 2025 och behöver bevakas framåt:

- Personalen kommer på avtalad tid och meddelar förändringar innan.
- Påverkan på tider för insatser
- Möjligheten att komma i kontakt med hemtjänsten

Det viktigaste arbetet under 2026 blir dock att arbeta med att den fasta omsorgskontakten i högre grad ska möta omsorgstagare som de ansvarar för. Här behöver både personal och koordinatorer arbeta fram en förändring i arbetssätt.

Särskilt boende
På särskilt boende svarade 65 personer på enkäten vilket motsvarat ca 44%. Som komplement genomför även omsorgshandledarna en separat undersökning (muntligt) som baseras på samma frågor. Resultatet från denna är dock ännu inte sammanställt.

Den sammantagna nöjdheten på särskilt boende har ökat och ligger på 87 %. Alla frågor kring hjälpens utförande har ökat i nöjdhet, medan nöjdheten med aktiviteterna minskat något.

Generellt ligger svaren i paritet med utfallet för riket eller Västra Götaland. Områden som sticker ut i positiv bemärkelse är till exempel att måltiderna upplevs som en trevlig stund på dagen, personalens bemötande och språkkunskaper. Framgent behöver frågan om gemensamma utrymmen hållas under uppsikt liksom frågan om aktiviteter.

Funktionsstöd
För de brukare som inte kunnat svara verbalt har alternativa brukarundersökningar och stöd i alternativ och kompletterande kommunikation utvecklats. Effekten av detta arbete syns tydligt i förbättrad delaktighet och trygghet för brukarna, samt i ett mer nyanserat underlag som ger verksamheten möjlighet att planera insatser utifrån individens behov och önskemål.

Ett exempel på framgångsrikt arbete är Klöverstigen där samtliga boenden deltog i brukarundersökningen. Resultaten visar på hög grad av trygghet och trivsel. Kommunikationen fungerar väl samtidigt som personalen arbetar aktivt med att ytterligare stärka förståelsen i vardagligt bemötande och förhållningssätt.

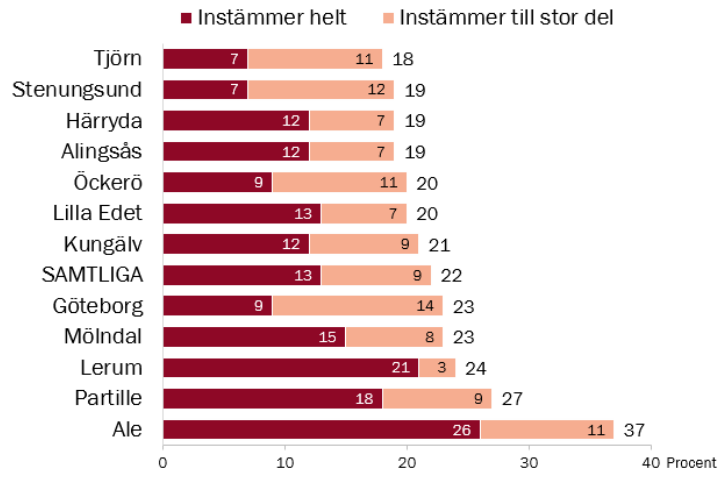
Trots positiva förflyttningar kvarstår utvecklingsområden, särskilt kring kommunikation, inflytande och kontinuitet i bemötande och förhållningssätt. I vissa verksamheter upplevs fortfarande osäkerhet kring att få rätt stöd eller förstå personalens budskap, vilket visar på behovet av fortsatt fokus på relationer, trygghet och individanpassad kommunikation. Vidtagna åtgärder utifrån brukarundersökningen följs systematiskt upp via handlingsplaner, APT och husmöten.

Kommunal primärvård
Resultatet av enkäten som är riktad till samtliga inskrivna patienter i den kommunala primärvården visar att andelen personer som är nöjda eller mycket nöjda med den kommunala primärvården i Ale ligger på 84 % både 2023 och 2024, medan resultaten för övriga GR kommuner generellt sett försämrats 2024.

Förbättringsområden handlar om att patienter upplever att det är för många olika personer som ger dem kommunal primärvård samt att det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården. På båda dessa frågor ligger Ales resultat under snittet för GR. Avseende upplevd personcentrering ligger Ales resultat däremot strax över snittet för samtliga GR-kommuner.

Diagram B4

Andel patienter i ordinärt boende som instämmer i påståendet att det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården, 2024

Kommentar: Resultaten avser patienter 18 år eller äldre som var inskrivna i kommunal primärvård den 15 september 2024 och var bosatta i ordinärt boende. Alla Göteborgsregionens medlemskommuner utom Kungsbacka genomförde undersökningen.

Påståendet löd: *Det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården när jag behöver det*. Svarsskalan var 6-gradig, där det första svarsalternativet motsvarade *Instämmer inte alls* och det sjätte motsvarade *Instämmer helt och hållet*. Värde 5 motsvaras i diagrammet av "instämmer till stor del".

Den sammanlagda andelen som instämmer i påståendet motsvarar inte alltid exakt summan av de två svarsalternativen på grund av att dessa andelar är avrundade i diagrammet.

Datakälla: Göteborgsregionens enkät till patienter inskrivna i kommunal primärvård 2024.

Utfallet avseende tillgängligheten förvånar då verksamheten har tydliga kontaktvägar och rutiner för detta. Verksamheten kommer att fokusera på tillgängligheten genom att se över aktuella rutiner, jämföra dem med hur grannkommuner arbetar samt titta på vilka åtgärder som kan vidtas för att höja den upplevda tillgängligheten.

Resultat från enhetsundersökningen
Enhetsundersökningen är en nationell undersökning som genomförs årligen av Socialstyrelsen och där representanter från hemtjänstverksamheter, särskilda boenden, daglig verksamhet och bostad med särskild service får svara på frågor om sin verksamhet. Målet är att stimulera till verksamhetsförbättringar som kommer brukaren/omsorgstagaren till gagn och kan ses som ett komplement till de brukarundersökningar som också genomförs. Nedan sammanfattas 2025 års utfall och de förbättringsområden som identifierats i verksamheterna. Resultaten i sin helhet återfinns på socialstyrelsens webbplats.

Både inom hemtjänsten och särskilt boende har Ale en hög andel medarbetare som är utbildade undersköterskor, både i relation till riket och i jämförelse med länet. Detta gäller såväl vardagar som under helg.

Även inom funktionsstöd visar undersökningen på en god kompetensnivå bland medarbetarna. Inom verksamhetsområdet har dessutom beslut fattats om att alla medarbetare successivt ska genomgå utbildning i AKK (alternativ och kompletterande kommunikation). Detta ses som en viktig gemensam satsning som på sikt kan bidra till mer likvärdig kompetens inom kommunikation, stärkt delaktighet för brukarna och bättre möjligheter för varje individ att uttrycka sina behov och önskemål.

Avseende olika rutiner som efterfrågas i undersökningen konstateras att rutiner för misstanke om undernäring, våld i nära relation, misstanke om beroende eller missbruk av läkemedel och alkohol eller andra beroendeframkallande medel saknas inom äldreomsorgen. Även en skriftlig rutin för fördelning av fast omsorgskontakt inom hemtjänsten behöver tas fram.

Inom funktionsstöd saknas tydliga rutiner för hur personal ska agera vid misstanke om eller upptäckt av våld eller övergrepp på vissa enheter och vid andra behöver rutiner för utmanande beteende samt misstanke om missbruk eller beroende utvecklas vidare. Samtidigt är rutinerna för hälso- och sjukvård och hjälpmedel genomgående väl etablerade inom verksamhetsområdet.

När det gäller inne- och utemiljö på särskilt boende har Ale generellt sett ett lite lägre utfall än riket i stort. Det kan handla om färgsättning, likhet i färger i golvet, korridorers utformande och ljussättningar. Dessa aspekter blir viktiga att ta i beaktande vid nybyggnationer. Vissa saker kan vara svårt att justera i efterhand. På Garverivägen har verksamheten exempelvis skapat nya väggmålningar för ökad trivsel och bättre möjlighet att se skillnader på våningsplan och enheter.

Arbetet med genomförandeplaner framträder som ett utvecklingsområde för funktionsstöd i undersökningen, dels är inte alla planer aktuella, dels behöver arbetet utifrån IBIC stärkas i verksamheten. Under 2026 kommer funktionsstödsverksamheten utveckla handledning och målgruppskunskap samt införa gemensamma rutiner för våld, övergrepp, utmanande beteende och missbruk.

Gällande verksamheternas övriga kvalitets- och patientsäkerhetsarbete finns detta att ta del av i den årliga kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen.

Kostnad per brukare
Under våren genomför nämndens verksamheter återigen mätningen *Kostnad per brukare* (KPB). Mätningen syftar till att ge en tydlig bild av vad som driver kostnader och identifiera utvecklingsområden och omfattar analys av brukarmix, produktivitet, konsumtion och resultat. Resultaten kommer presenteras för nämnden på sammanträdet i juni.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Inledning
Socialförvaltningens verksamheter använder ett flertal nyckeltal för uppföljning, analys och jämförelse. I den här rapporten är fokus på de som kan kopplas till de utmaningar och trender som beskrivits i de inledande avsnitten. Merparten av nyckeltalen är hämtade från Kolada. Nyckeltal och resultat jämförs främst med kommungrupper eftersom jämförelse med enskilda kommuner kan vara missvisande utifrån tillfälliga svängningar. Göteborgsregionen (GR) och liknande kommuner i vissa avseende är de jämförelsegrupper som används framförallt. De senaste jämförelsemåtten finns i de flesta till och med 2024. Resultaten för 2025 i Kolada tillgängliggörs vid olika tidpunkter under 2026 beroende på nyckeltal.

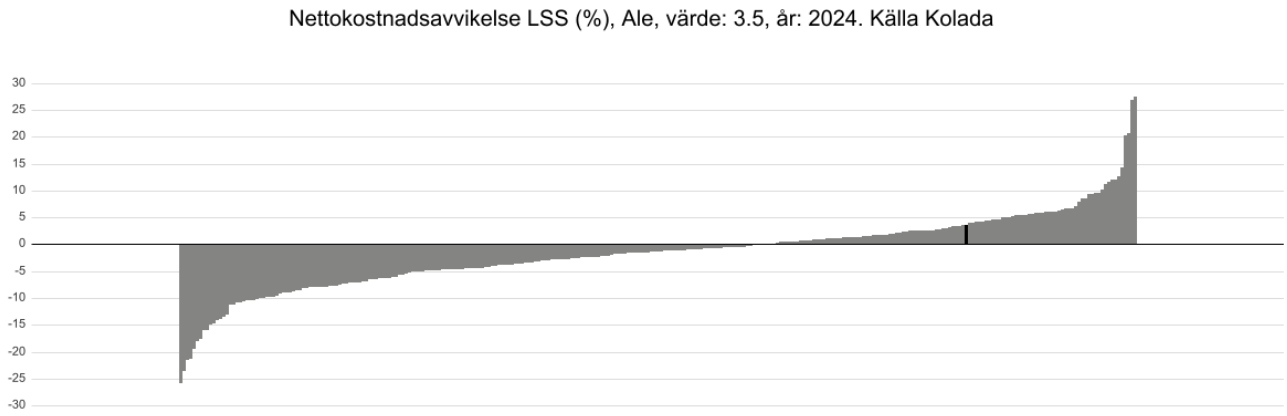
Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad). Det är alltså en förväntad kostnad givet de strukturer som finns i kommunen. Strukturer som måtten tar hänsyn till kan till exempel vara kommunens geografi och åldersstrukturen i befolkningen. Positiva värden indikerar ett högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Alla uppgifter för nettokostnadsavvikelser baseras på kommunernas räkenskapssammandrag som samlas in årligen av SCB. I räkenskapssammandraget kan det dock skilja sig åt hur kommunerna fördelar vissa kostnader så som exempelvis kostnaden för den kommunala primärvården. Detta påverkar i sin tur utfallet och huruvida en verksamhet är att betrakta som dyr eller billig i jämförelse med andra kommuner. Typiskt med nettokostnadsavvikelse är också att det gäller verksamheter som det finns en kostnadsutjämning för.

Nettokostnadsavvikelse LSS bygger ej på strukturella faktorer (så som det gör för äldreomsorg och individ- och familjeomsorgen) då det inte finns kända strukturella faktorer till varför en kommun har högre eller lägre kostna-

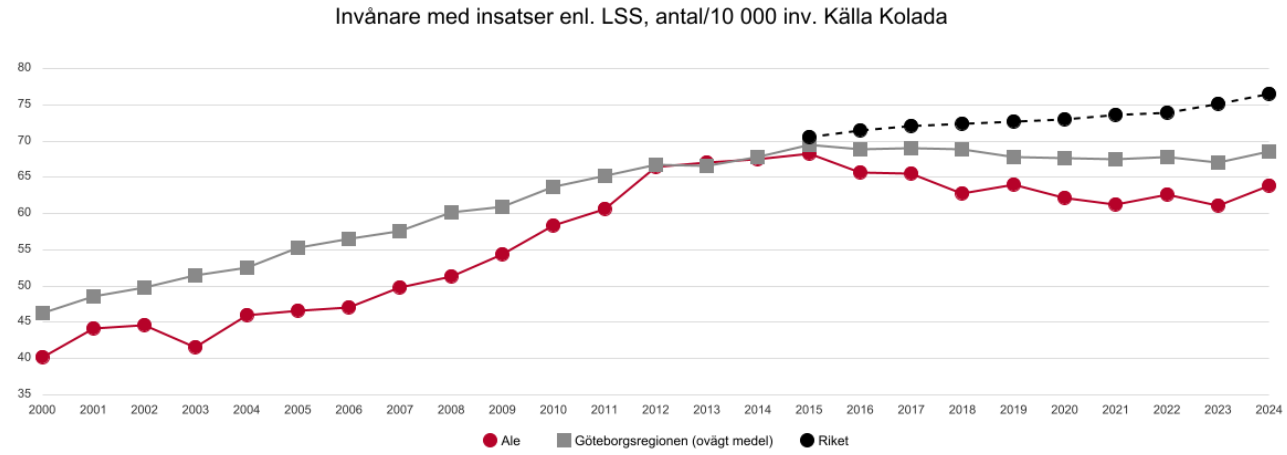
der. Måttet baseras i stället på kommunens beslut om insatser samt personalkostnadsindex. Värt att notera är att man kan ha höga kostnader för verksamheten men dessa kan samtidigt vara lägre än de förväntades vara och tvärtom.

Funktionsstöd

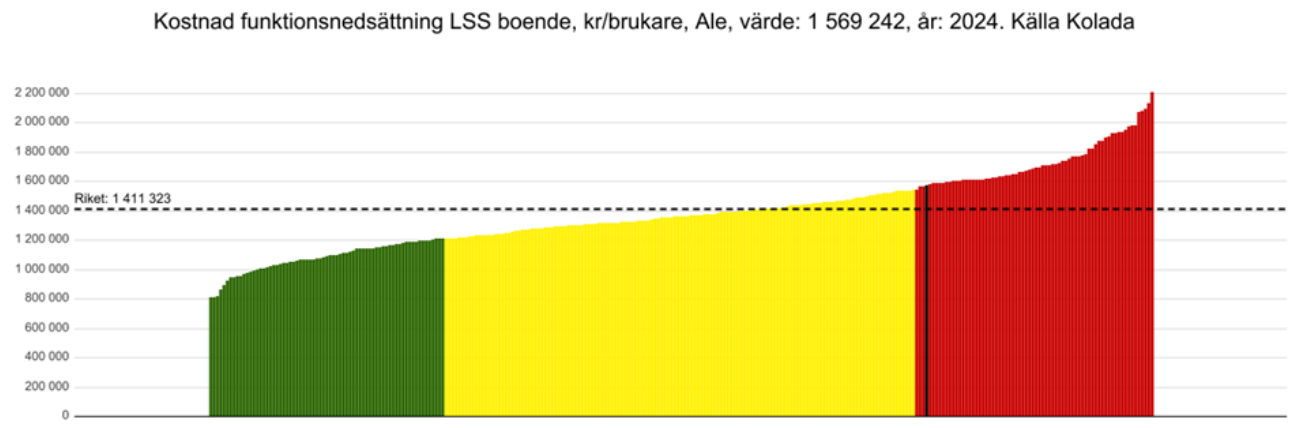

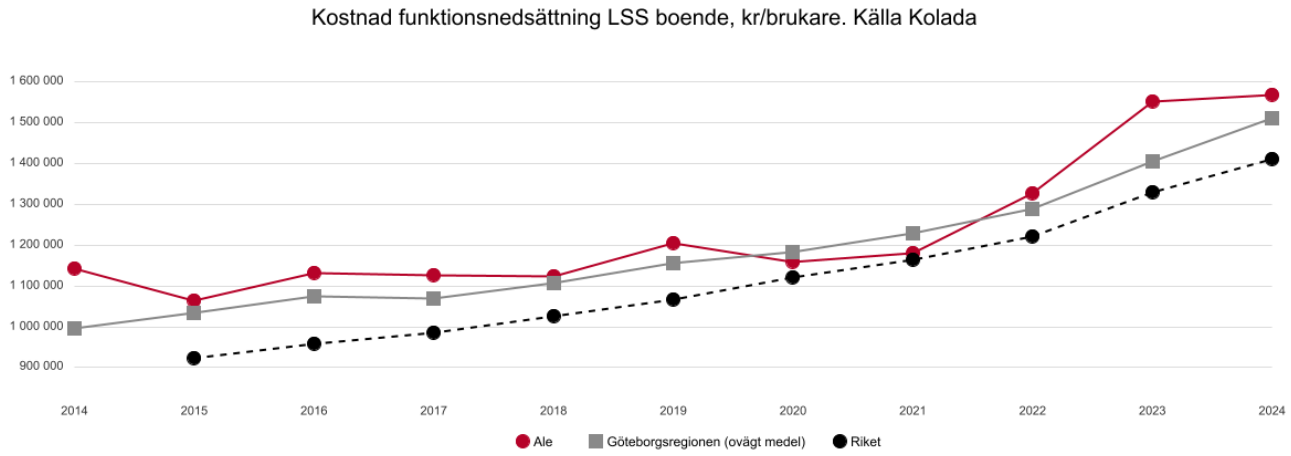
Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	6.4	3.6	3.2	5.1	3.5

Nettokostnadsavvikelsen har sjunkit 2024 jämfört med 2023. Uppgången 2023 beror rimligen på tillskottet av nya gruppboendeplatser då kostnadsläget alltid är något högre vid uppstart av en ny verksamhet. Exempelvis har nybyggda lokaler ett högre kvadratmeterpris vilket kan ge en ökad snittkostnad.

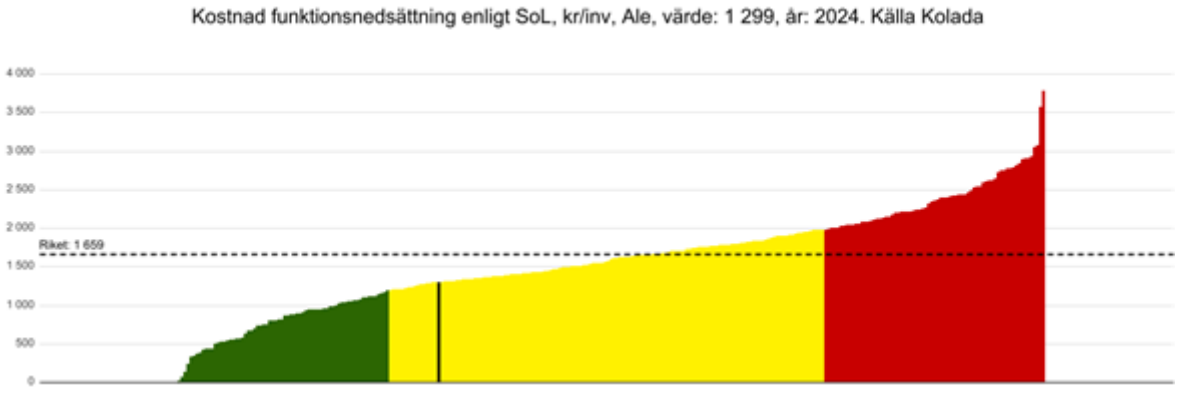

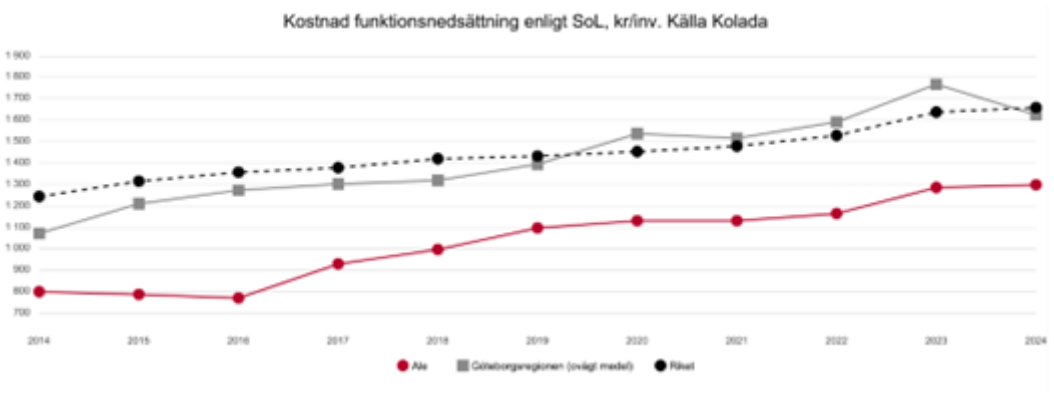
I relation till både GR och riket är antalet person med insatser enligt LSS något lägre, men har ökat under 2024 till att vara på samma nivå som 2019. Per 100 inflyttade/tillkommande kommuninvånare finns statistiskt sett knappt en person med behov av insats enligt LSS. Ofta har personen dessutom flera olika behov som måste tillgodoses, så som exempelvis bostad med särskild service och daglig verksamhet. Enligt befolkningsprognosen för år 2025-2034 beräknas Ales befolkning öka med i snitt 585 personer per år vilket bör generera cirka 6 personer per år med olika behov av insatser enligt LSS, varav 1-2 per år med boendebeslut.

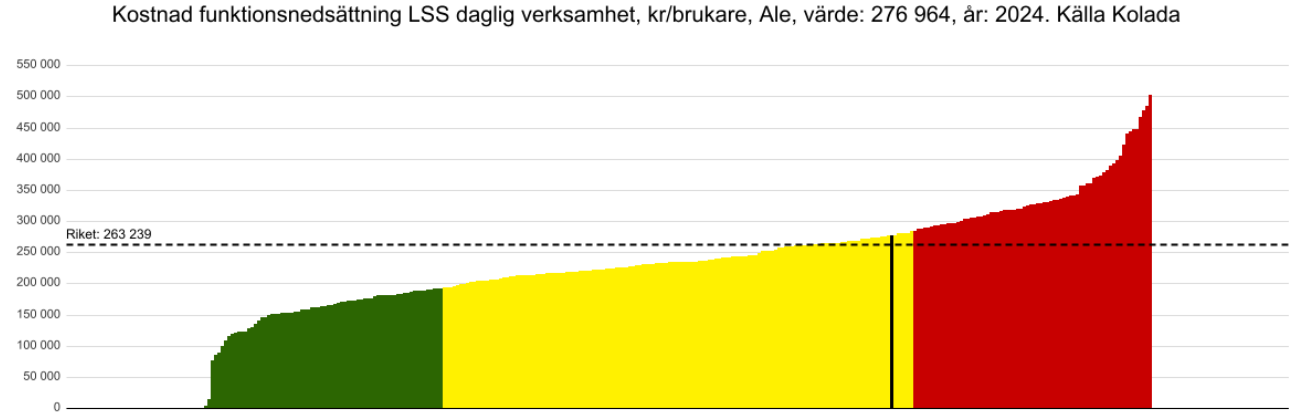

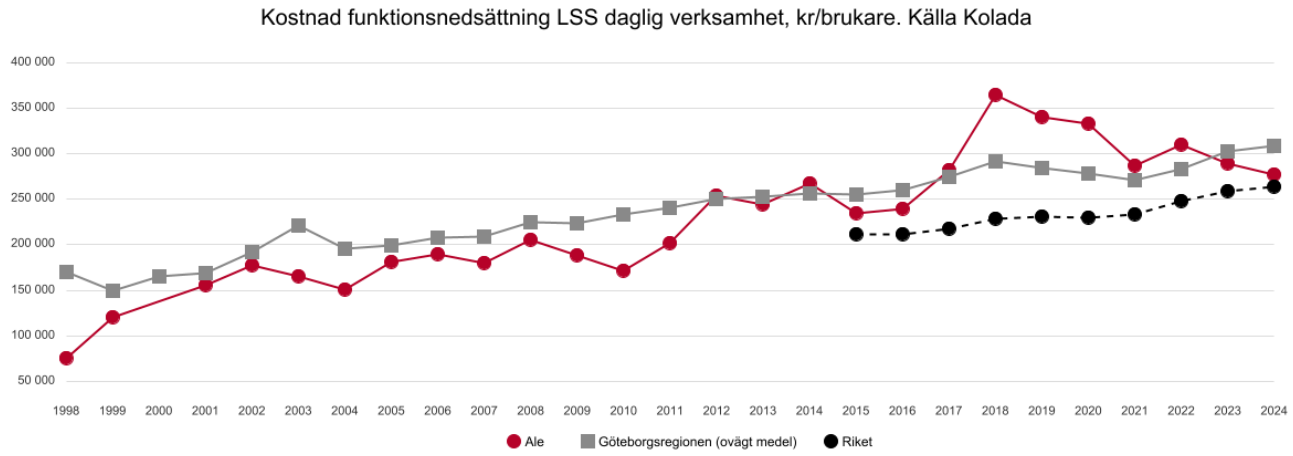
Tillskottet på bostäder inom funktionsstöd som lyftes i relation till nettokostnadsavvikelsen ovan ses även avseende kostnaden för LSS boende med en markant ökning 2023 för att sedan plana ut något 2024.

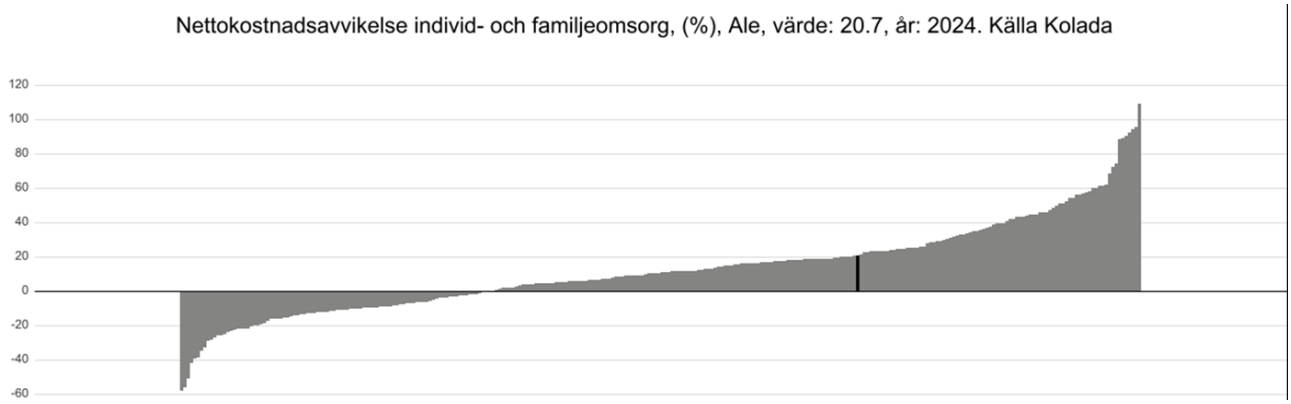
Avseende kostnaderna relaterade till SoL-insatser inom funktionsstöd (så som exempelvis boendestöd, olika stödinsatser och SoL-boende) ligger dessa markant under snittet för riket även om en långsam ökning kan skönjas. Ökningen beror delvis på ett ökat antal personer som får boendestöd.

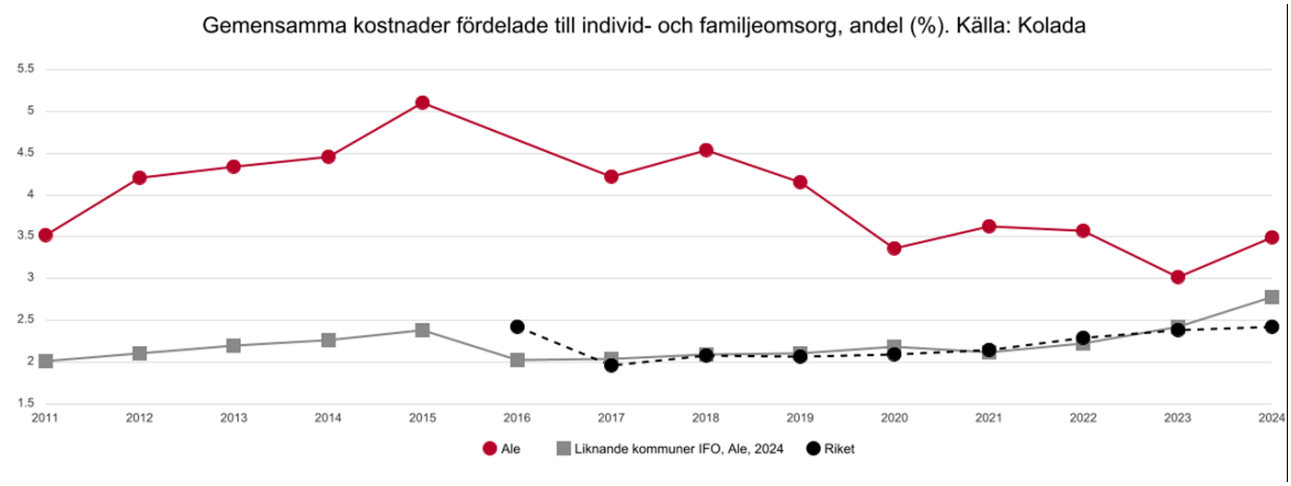
Även om kostnaden för daglig verksamhet ligger något över snittet för riket så har den negativa trenden med höga kostnader brutits och kostnaderna ligger nu under snittet för GR. Åtgärder som vidtagits och som verkar ha gett effekt avseende att stävja kostnadsutvecklingen är att se över samtliga inköp och avtal avseende daglig verksamhet, liksom brukarnas arbetstider och resor. Verksamheten har vidare sett över brukarkombinationer utifrån att optimera personalresurserna. En kontinuerlig översyn av schema och bemanning har också gjorts.

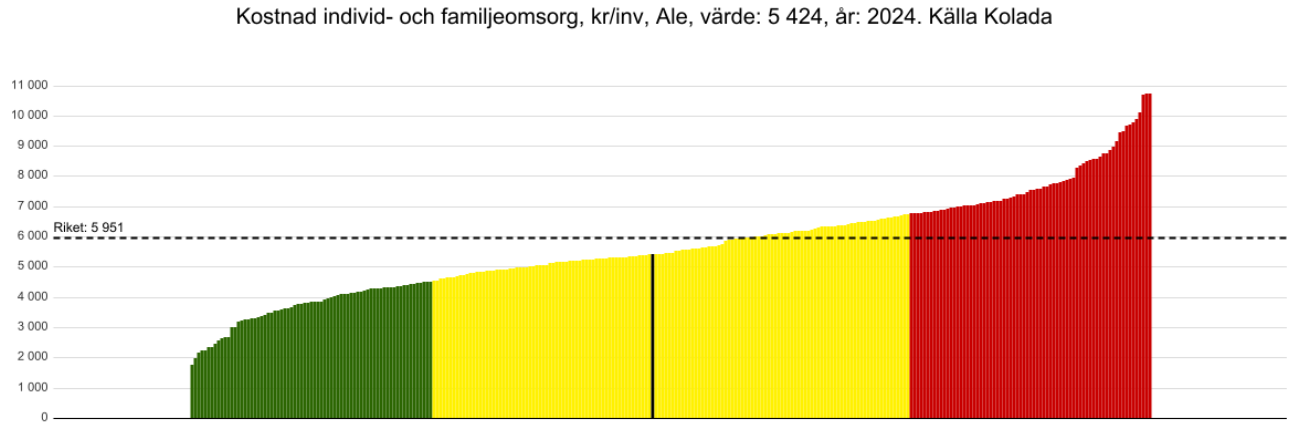
Individ- och familjeomsorg

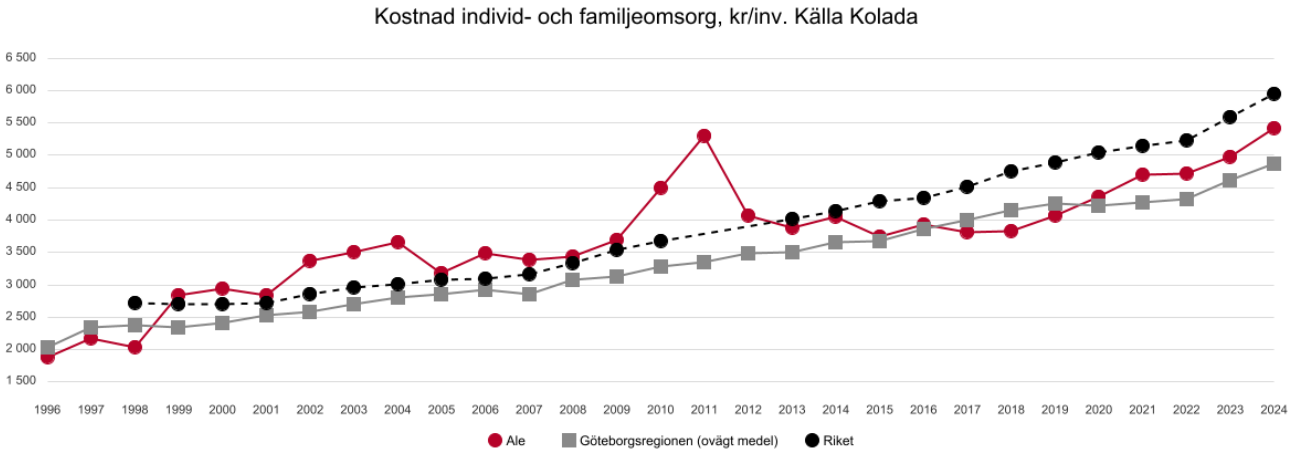

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	18.7	25.2	24.2	23.8	20.7

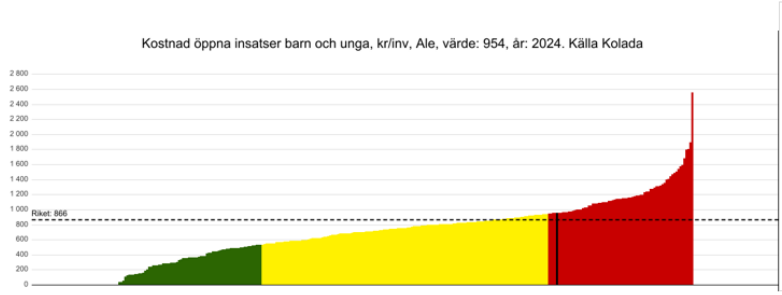
Även om nettokostnaden för individ- och familjeomsorgen (IFO) är något högre än den (enligt måttet) borde vara har den dock minskat sedan 2021. Noteras bör fördelningen av gemensamma kostnader (i diagrammet nedan) som visar att en större andel av kommunens gemensamma kostnader fördelas till IFO än hos liknande kommuner. vilket påverkar kostnadsbilden.

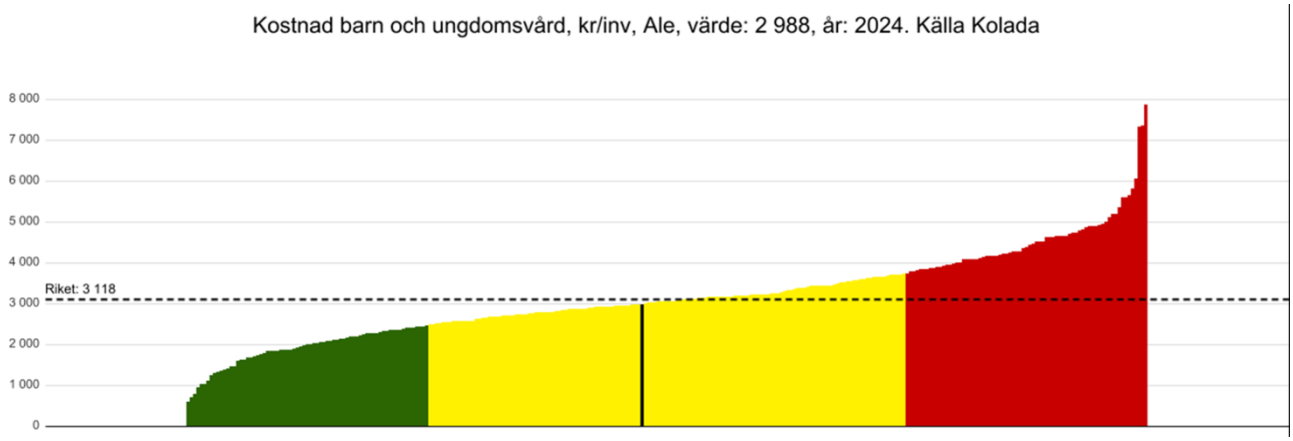

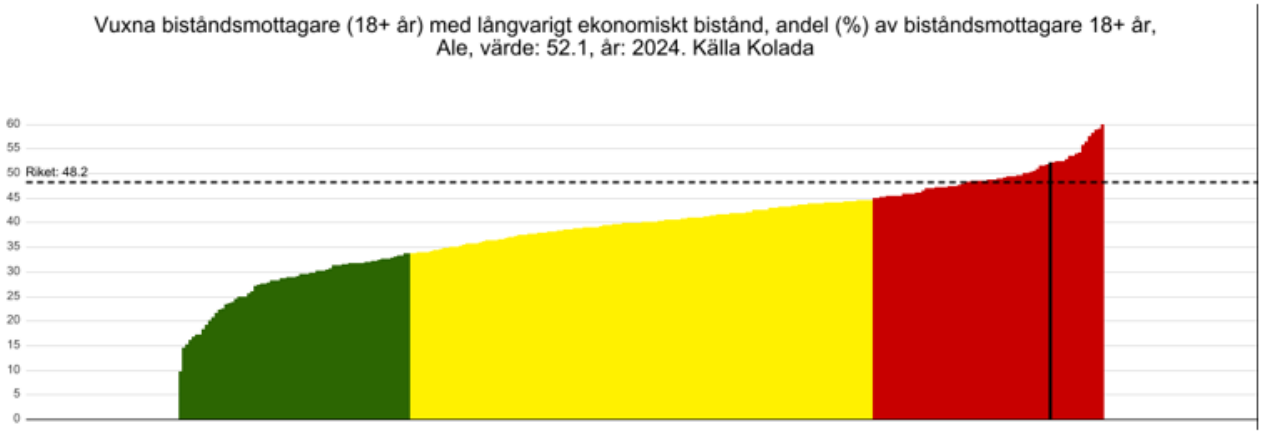
I jämförelse med övriga kommuner ligger den totala kostanden för IFO ganska precis i mitten och under snittet för riket. Precis som för övriga kommuner har kostnaderna ökat genom åren. Nedan ges några nyckeltal för några ingående delar i den totala kostnaden.

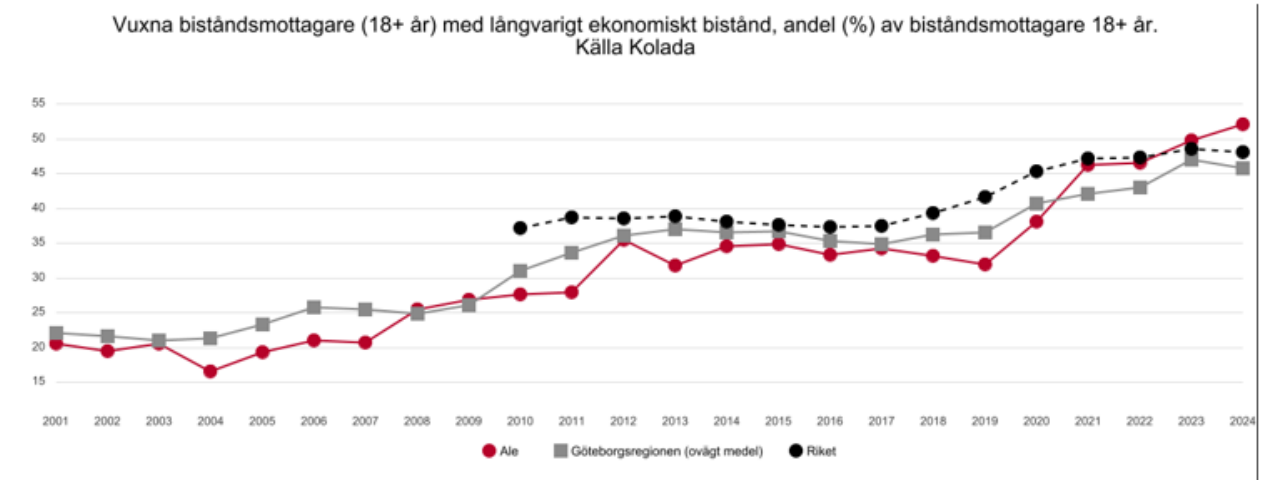

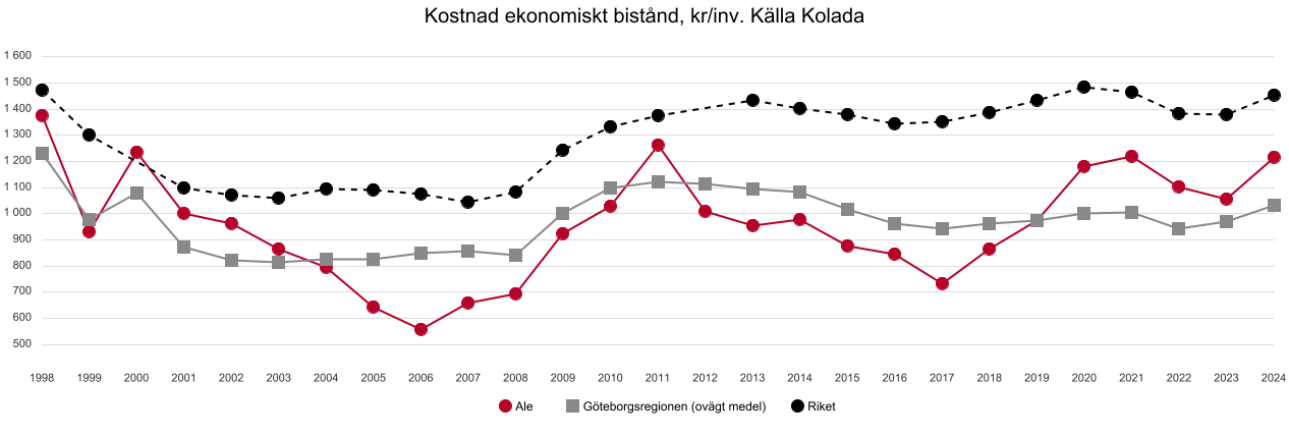

I diagrammet som visar externa placeringar framgår att kostnad för institutionsvård och köpt öppenvård har minskat, det vill säga det är bara köpt öppenvård som redovisas i diagrammet. I Koladas siffror ingår kostnad för både intern och extern öppenvård. I diagrammet där de totala kostnaderna för barn- och ungdomsvård visas framgår att Ales kostnadsläge ligger ganska precis i mitten.

Ensolution (som genomför mätningen kostnad per brukare) drog slutsatsen redan 2017 att Ale hade jämförelsevis många sjukskrivna utan rätt till sjukpenninggrundande inkomst vilket kan vara en delförklaring till det höga utfallet avseende vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. Ett ökat antal ärenden totalt sett påverkar också den disponibla tiden per ärende. Verksamhetens förändrade arbetssätt med att nu arbeta mer teambaserat utifrån olika grader av behov av stöd för att både individanpassa och effektivisera stödet till egenförsörjning och självständighet har hittills visat på goda resultat i de lokala uppföljningar som gjorts. Förhoppningsvis kan det visa sig även på sikt i statistiken i Kolada. Även införandet av aktivitetskravet kan komma att göra skillnad.

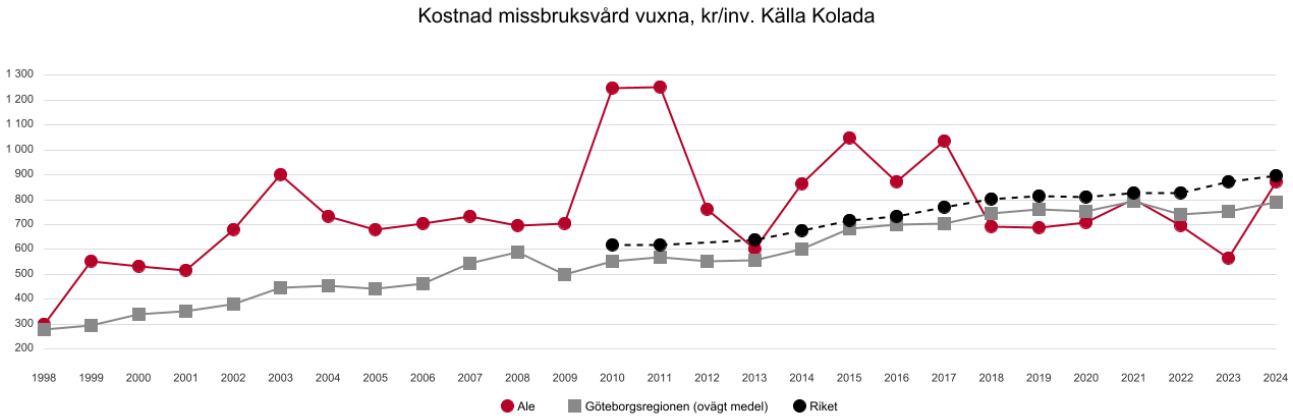

Avseende kostnad för ekonomiskt bistånd ligger Ale fortfarande över både snittet för GR och liknande kommuner IFO. Ekonomiskt bistånd betalas ut enligt riksnorm och möjligen skulle målgruppernas sammansättning (så som andel kvotflyktingar, samt en högre andel yngre i befolkningen som inte kan få stöttning hemifrån) kunna vara en förklaring till avvikelsen. Förhoppningsvis kommer mätningen KPB kunna ge mer information om bru-

karmixen. Ytterligare en parameter med bäring på utfallet är den genomsnittliga inkomsten för invånarna som för Ales del ligger över snittinkomsten i riket men under snittet i GR-kommunerna. När levnadsomkostnader ökar i samhället är det rimligt att kommuner med lägre snittinkomst betalar ut kompletterande försörjningsstöd (exempelvis för höga elräkningar) i större utsträckning än kommuner där snittinkomsten är högre.

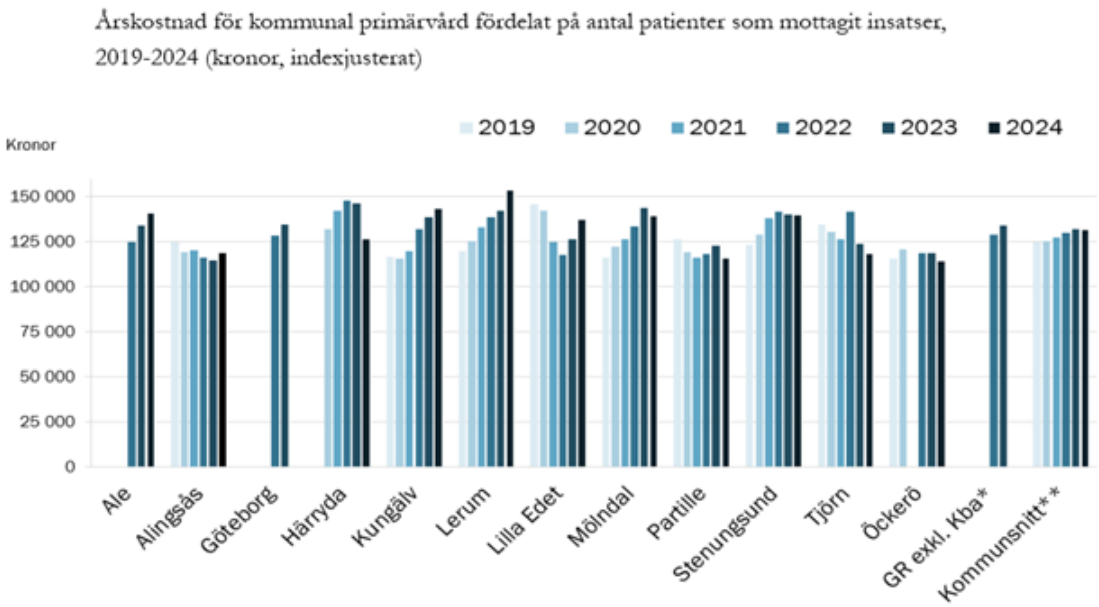
Genomsnittlig inkomst före skatt för personer 20-64 år (år 2024) hämtat från SCB;

- Sverige: 35 083 kronor per månad.
- GR: 38 641 kr per månad.
- Ale: 36 167 kr per månad.

Kostnaderna för skadligt bruk och beroende (missbruk) varierar kraftigt över åren vilket speglar antalet personer i målgruppen som får vård enligt LVM (Lagen om vård av missbrukare i vissa fall) där varje individ ger ett stort utslag i statistiken.

Myndighet och specialiststöd

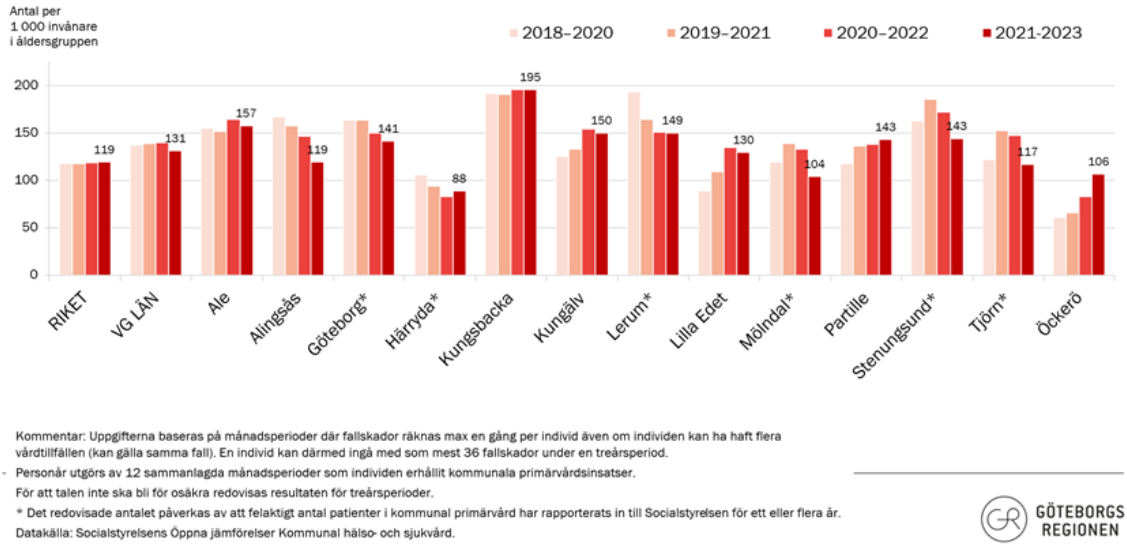
Ett sätt att jämföra kommuners kostnader för den kommunala primärvården är att sätta kostnaden i relation till antalet patienter i kommunen som har mottagit insatser. År 2024 varierade den kostnaden i kommunerna mellan cirka 114 000 och cirka 154 000 kronor, det vill säga en skillnad som uppgår till cirka 40 000 kronor.

För en mer relevant jämförelse över tid är samtliga årskostnader före 2024 omräknade till 2024 års penningvärde enligt omsorgsprisindex (OPI). OPI är framtaget av SKR i samarbete med Vårdföretagarna och Sobona. Det finns svårigheter att helt fånga kostnaderna för den kommunala primärvården, men förhoppningen är att KPB-

mätningen kommer kunna ge ett kvalitetssäkrat underlag. Att kostnaderna stiger över åren är förväntat då behoven i målgruppen ökat.

Diagram D1

Antal fallskador per 1 000 personår bland personer 65 år eller äldre med kommunal primärvård i ordinärt boende

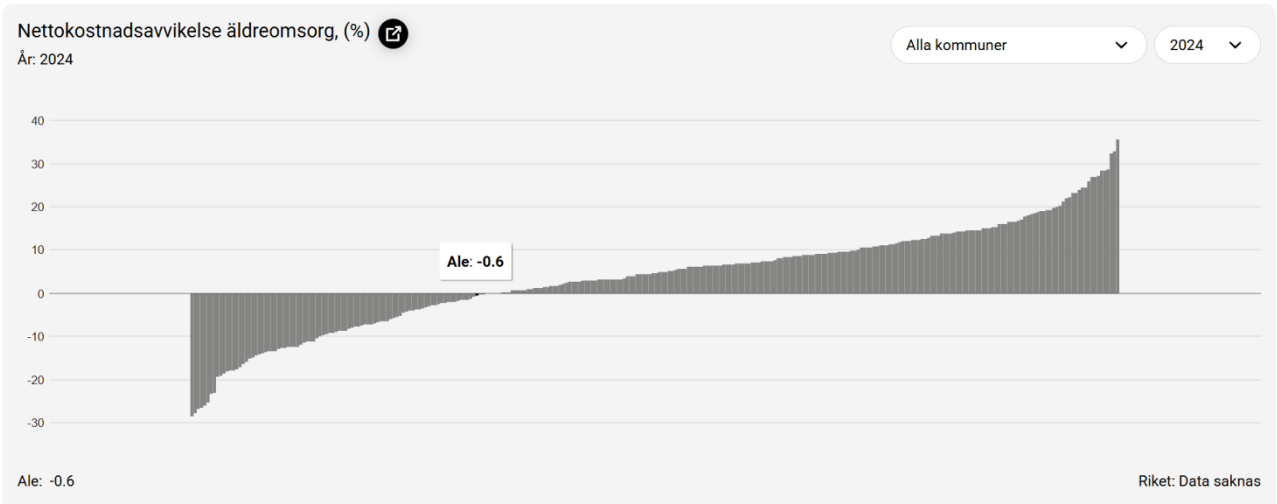
Kommentar: Uppgifterna baseras på månadsperioder där fallskador räknas max en gång per individ även om individen kan ha haft flera vårdtillfällen (kan gälla samma fall). En individ kan därmed ingå med som mest 36 fallskador under en treårsperiod.
- Personår utgörs av 12 sammanlagda månadsperioder som individen erhållit kommunala primärvårdsinsatser.

För att talen inte ska bli för osäkra redovisas resultaten för treårsperioder.
* Det redovisade antalet påverkas av att felaktigt antal patienter i kommunal primärvård har rapporterats in till Socialstyrelsen för ett eller flera år.
Datakälla: Socialstyrelsens Öppna jämförelser Kommunal hälso- och sjukvård.

GÖTEBORGS REGIONEN

Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I ordinärt boende i Ale visar statistik från verksamhetssystemet Treserva på en markant ökning från 2023 och framåt. Ökningen av totala antalet registrerade fallhändelser kan hänga samman med att omsorgstagarna generellt sett har sämre hälsa, högre omsorgsbehov och högre ålder, samt att fler avvikelser numera rapporteras. Att allt fler i målgruppen har kognitiv svikt och därmed exempelvis bristande insikt om sin förmåga att till exempel resa sig bidrar också till ökningen. Skillnaderna mellan olika kommuner borde dock vara försumbar då det är osannolikt att man ramlar mer i en kommun jämfört med en annan. De flesta fallen sker också inomhus. Skillnaderna beror sannolikt till del på rapporteringsbenägenhet samt hur man rapporterar fallen i verksamheten.

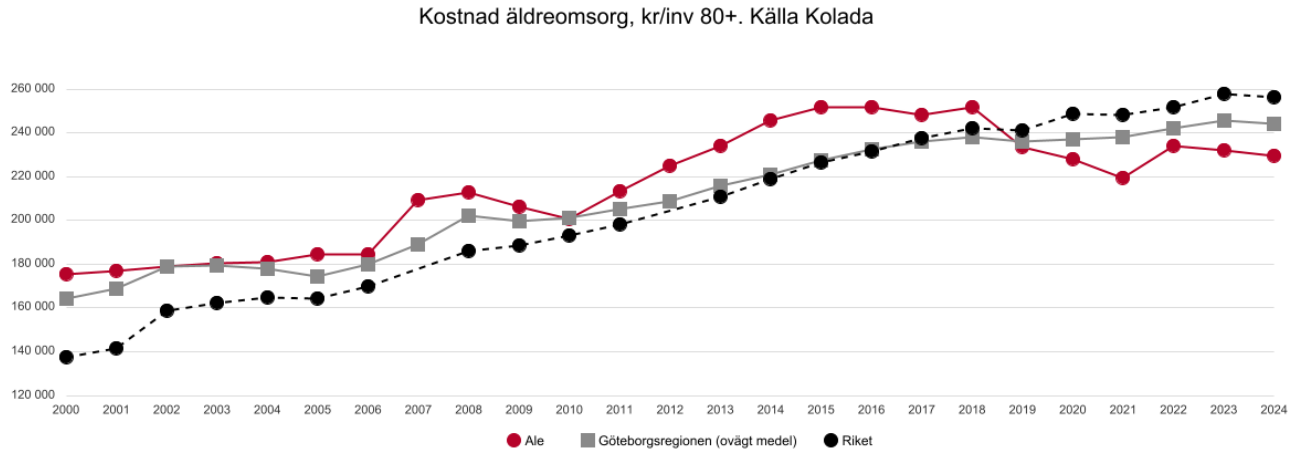
<u>Äldreomsorg</u>

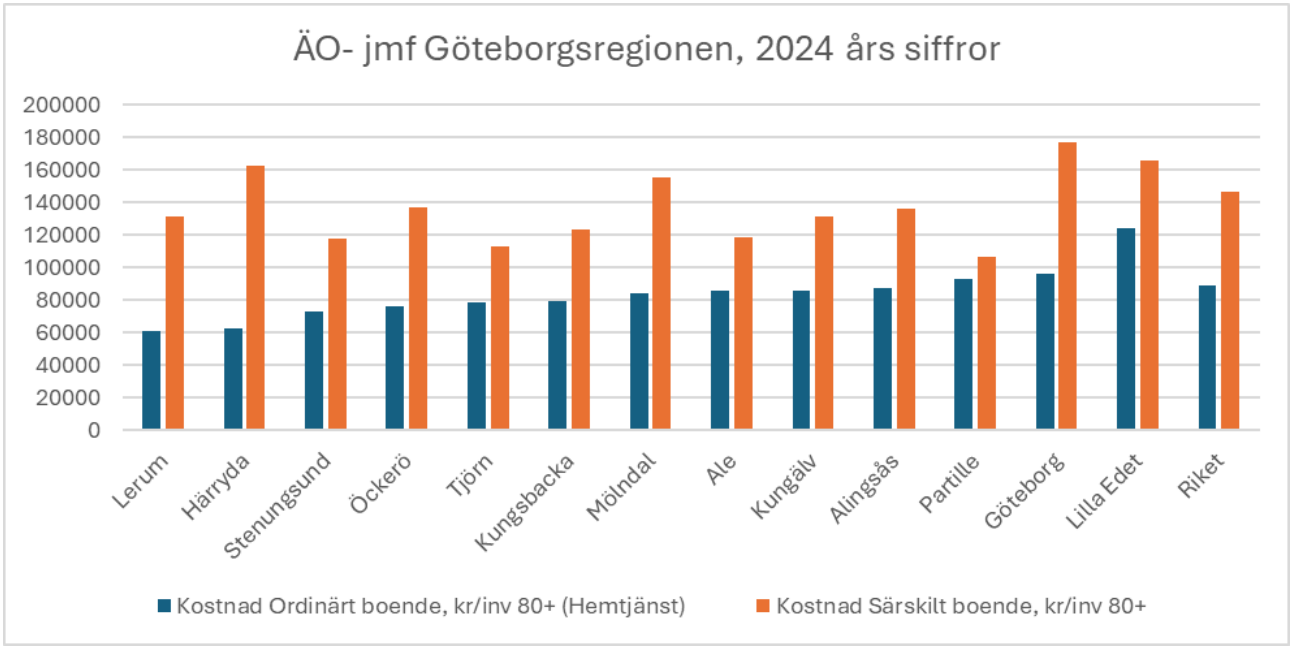
Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-6.6	-8.6	1.2	-1.0	-0.6

Nettokostnadsavvikelsen ligger fortsatt på minus även om den gått upp något jämfört med 2023 och ligger fortsatt bra till även i jämförelse med andra. Öppnande av nya platser framgent (vilket det finns ett stort behov av)

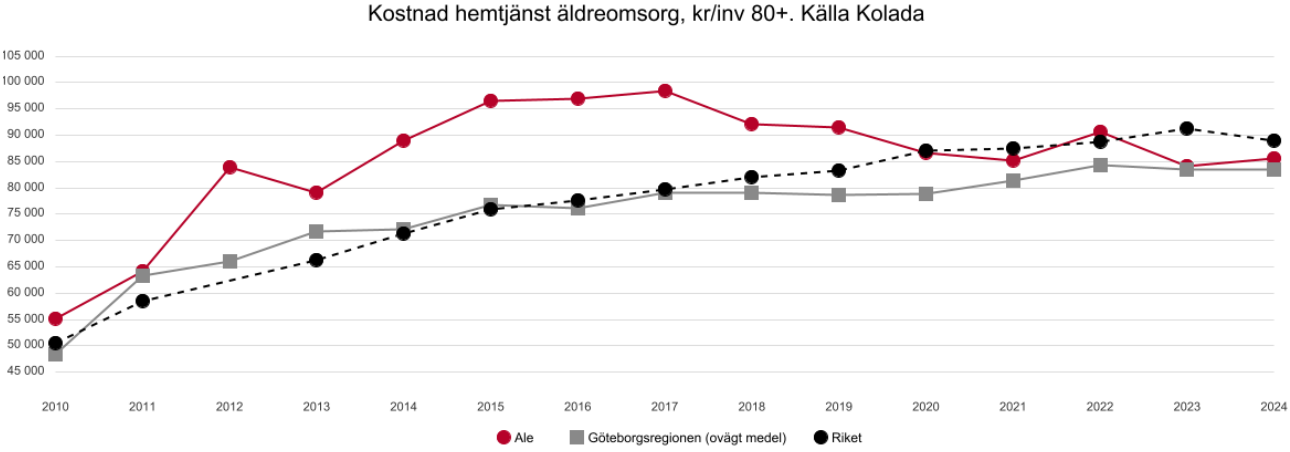
kommer påverka nettokostnadsavvikelsen som då kommer öka.

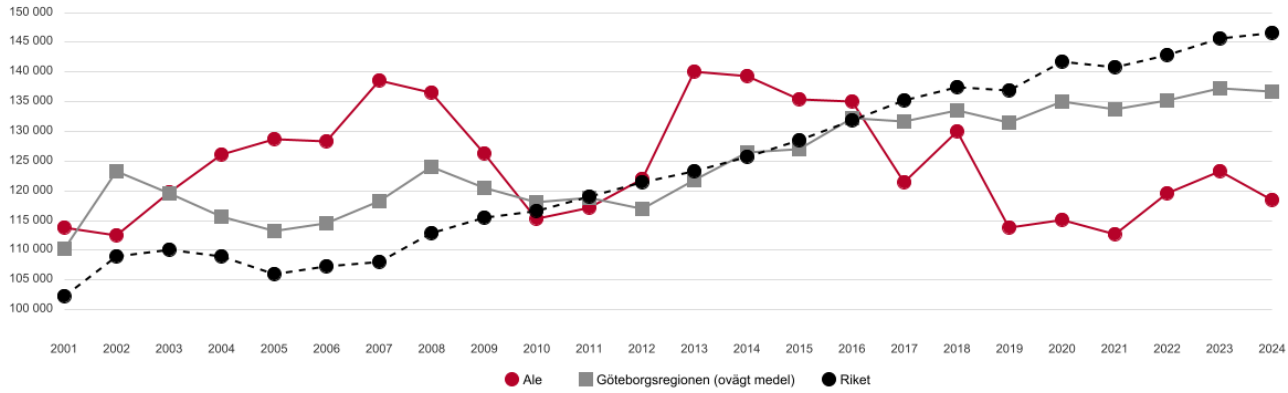
Kostnaden för äldreomsorg fördelad på invånare 80+ ligger under både snittet för riket och GR.

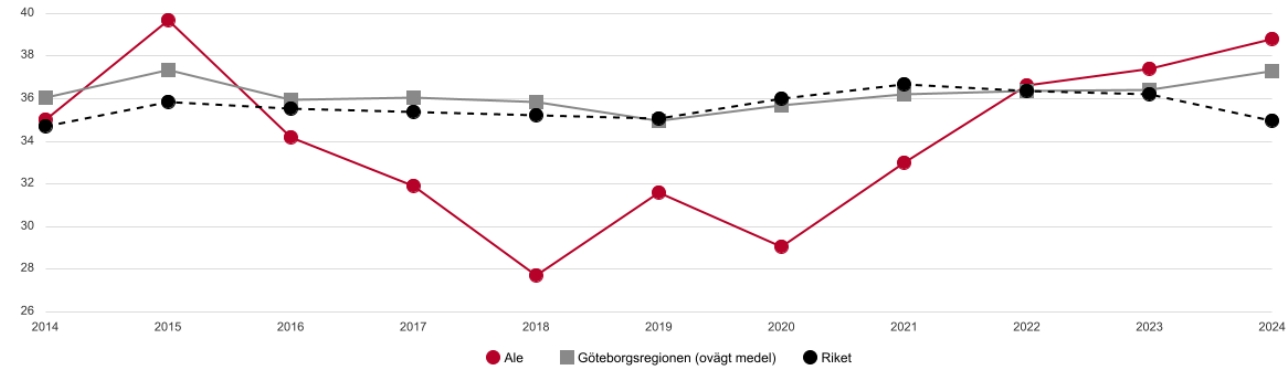
När den totala kostnaden för äldreomsorgen delas upp på ordinärt boende respektive särskilt boende har Ale en lägre kostnad än merparten av GR-kommunerna avseende särskilt boende medan kostnaderna för ordinärt boende ligger mer i mitten. Utvecklingen över tid framgår i diagrammen nedan.

Kostnad särskilt/annat boende äldreomsorg, kr/inv 80+. Källa Kolada

Beviljade antal hemtjänsttimmar per brukare och månad för timregistrerade hemtjänsttagare 65+ i ordinärt boende, timmar/hemtjänsttagare. Källa Kolada

Målgruppens mer komplexa behov speglas i diagrammet ovan där antalet beviljade timmar per brukare ökar med 10 timmar mellan 2020 och 2024.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån målgruppernas mer komplexa behov och att det även tillkommer nya målgrupper förslås att vidare undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer.** Idag finns personer som faller mellan stolarna och behovet skulle behöva utredas vidare ihop med annan kommun då Ale inte ensamt skulle fylla ett sådant boende. Det kan handla om äldre med missbruksproblematik eller personer som är utsatta men inte har missbruk eller uppfyller kraven för särskilt boende för äldre. Här kan säkerligen resultatet från KPB-mätningen ge mer underlag till frågan.

Så som framhålls i många sammanhang behöver **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** accelerera för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen. Olika välfärdstekniska lösningar liksom pågående förstudier avseende AI-transkribering, rekrytering med hjälp av AI samt digital hemtjänst omhändertas i den kommungemensamma processen avseende digitala införanden och följs i handlingsplan digitalisering. Inom ramen för digitaliseringsprocessen ryms även ett ytterligare förslag som handlar om att förbättra förutsättningarna att samordna användandet av grundutrustning via ett digitalt inventeringssystem.

Samverkan beskrivs i denna rapport som både en utmaning och en möjlighet. Ett förslag avseende intern samverkan är att testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras.** Förslaget bygger på att arbetsterapeut deltar, tillsammans med socialsekreterare, vid det första besöket när en person ansöker om insatser eller har förändrade behov. Genom en tidig aktivitets- och funktionsbedömning kompletteras underlaget för biståndsbeslut. Att bedömningen görs tidigt i processen är en stor fördel, eftersom den kan leda till förebyggande insatser som gör att personen kan fortsätta vara så självständig som möjligt. Arbetssättet kan bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde såväl som kostnadsbesparingar för verksamheten. Ett försök skulle kunna följas via ISU – individbaserad systematisk uppföljning.

Ytterligare ett förslag på temat att underlätta i kompetensförsörjningsutmaningen handlar om att inom ramen för arbetsmarknads- och försörjningsstöds verksamhet kunna erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med till exempel **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet** som börjar gälla den 1 juli i år.

Inom nämndens verksamheter bedrivs ett kontinuerligt förbättrings- och effektiviseringsarbete inom ramen för ordinarie verksamhet. Sådana pågående initiativ beskrivs inte närmare i detta avsnitt.

Socialförvaltningen
Diarienummer: SN 2025/394
Datum: 2026-04-10
Utvecklingsledare Hanna Kämpe

Socialnämnden

Nulägesanalys 2026, socialnämnden

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Socialnämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Nulägesanalysen är grunden inför det fortsatta arbetet med budget 2027.

I nulägesanalysen beskrivs vilka förändringar och trender som påverkar nämndens verksamhet, utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys 2026, socialnämnden

Ärendet

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Nulägesanalysen är grunden inför det fortsatta arbetet med budget 2027.

I nulägesanalysen beskrivs vilka förändringar och trender som påverkar nämndens verksamhet, utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar. Nedan ges en kortfattad sammanfattning av rapportens innehåll;

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

- **Demografi**: Färre i arbetsför ålder, fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter.
- **AI- och teknikutvecklingen** går snabbt och kräver omfattande kompetensutveckling och livslångt lärande. Samtidigt ökar risken för cyberangrepp och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet.
- **Ökade skillnader i livsvillkor** skapar samhällsutmaningar som ökad kriminalitet, lägre tillit och ökad ohälsa, vilket innebär att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större.
- **Orolig omvärld** med krig och konflikter kan påverka flyktingmottagande och antalet personer i behov av försörjningsstöd.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

- Kompetensförsörjningen
- Ställa om för att möta nya och förändrade behov
- Införa digitala lösningar i den takt som krävs
- Information och desinformation
- Samverkan – både en utmaning och en möjlighet
- Tillräckligt med boendeplatser i rätt tid

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

- Kostnaden för daglig verksamhet fortsätter sjunka även 2024 och ligger fortsatt strax under snittet för GR.
- Andelen vuxna biståndsmottagare (18+) med långvarigt ekonomiskt bistånd ligger på en förhållandevis hög nivå. Det kommande aktivitetskravet kan påverka positivt.
- Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I Ale ses en markant ökning från 2023 och framåt.
- Andel medarbetare med rätt kompetens (undersköterska respektive stödassistent) är fortsatt hög inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.
- Beviljade hemtjänsttimmar per brukare och månad ökar vilket speglar målgruppens mer komplexa behov.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

- Undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer** för att möta behov hos en målgrupp som hamnar mellan stolarna.
- Fortsätta och, om möjligt, öka takten avseende **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen.
- Testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras** i syfte att bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde och kostnadsbesparingar för verksamheten.
- Testa att erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet.**

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att nulägesanalysen svarar upp mot syftet med rapporten. Mätningen kostnad per brukare, som genomförs under våren, kommer ge ett kompletterande underlag och närmare beskriva vad som driver kostnader samt identifiera utvecklingsområden. Resultaten kommer presenteras för nämnden på sammanträdet i juni. Inom samtliga verksamheter bedrivs ett kontinuerligt förbättrings- och effektiviseringsarbete inom ramen för ordinarie verksamhet. Sådana pågående initiativ beskrivs inte närmare i föreliggande rapport utan beskrivs i den ordinarie uppföljningen i delår 2 och årsbokslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Invånarna och då primärt målgrupperna för nämndens verksamhet kan komma att påverkas av det arbete som görs utifrån nulägesanalysen.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalysen har framför allt koppling till riktningsmålet ”En effektivare organisation i Ale” och målet om att ”Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen och i ett förvaltningsövergripande perspektiv”. I beskrivningen till målet anges att arbetet ska redogöras för i nulägesanalysen.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

När nulägesanalysen beslutats av nämnd kommer den ingå som underlag i kommunfullmäktiges budgetarbete inför budget 2027.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Förvaltningsledningen, socialförvaltningen

Nulägesanalys 2026

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning....2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen....3
3 Utmaningar, förändringar och trender....4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser....4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt....4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt....5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt....8
3.3 Kompetensbehov....10
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra....12
4.1 Verksamhetens resultat idag....12
4.2 I jämförelse med andra kommuner....12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar....14

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Serviceförvaltningen påverkas av ett osäkert omvärldsläge med ökade kostnader, leveransstörningar och högre krav på krisberedskap. Inflation och omvärldsfaktorer försvårar budgethållning och kräver tydliga prioriteringar för att säkra samhällsviktiga funktioner. Samtidigt råder hård konkurrens om kompetens, kommande pensionsavgångar och förändrade förväntningar hos medarbetare, vilket ökar behovet av ledarskap och kompetensutveckling. Ökad digitalisering och AI skapar nya möjligheter men ställer krav på IT-säkerhet och digital mognad. Sammantaget krävs balans mellan kvalitet, utveckling och kostnadskontroll samt stärkt samverkan och robusta arbetssätt.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Serviceförvaltningen står inför flera samtidiga utmaningar som påverkar kvalitet, leveranssäkerhet och resurseffektivitet. Ökade kostnader inom livsmedel, energi, material och teknik pressar verksamheten inom givna budgetramar och försvårar långsiktig planering. Samtidigt råder brist på nyckelkompetenser och kommande pensionsavgångar ökar sårbarheten. Otydlighet kring uppdrag, mandat och prioriteringar försvårar styrning och omprioritering. Därtill finns ett växande behov av underhåll och utveckling av lokaler samt ökade krav på digitalisering och IT-säkerhet. Sammantaget krävs tydligare styrning, prioriteringar och samordning för att möta både dagens och framtidens krav.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Servicenämndens verksamheter arbetar systematiskt med kunddialoger som grund för utveckling och förbättring. Nationella jämförelser via Kolada och SCB är begränsade då verksamheterna främst är interna stödprocesser.Uppföljning sker därför genom egna nyckeltal och jämförelser med tvillingkommuner. Tvillingkommuner har liknande storlek och struktur. En extern genomlysning visar att Ale har en slimmad serviceorganisation jämfört med Eslöv, Härryda, Mark och Vänersborg. Bedömningen grundas i lägre bemanning inom lokalvård och vaktmästeri efter flera omorganisationer sedan 2015 utan motsvarande resursökning. Detta har gett kostnadseffektivitet men utmaningar vid sjukfrånvaro och ökad efterfrågan.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Utifrån identifierade utmaningar har serviceförvaltningen tagit fram förbättrings-, effektiviserings- och kostnadsbesparingsförslag inom nämndens rådighet. Fokus ligger på effektivare resursanvändning, tydligare styrning och planering, utvecklad beställarkompetens samt ökad digitalisering. Åtgärder som effektiv bemanning, ökad intern utförandeförmåga, tydligare uppdrag och digitala stöd ska minska kostnader, sårbarhet och administration. Förslagen omfattar även ökad samverkan och långsiktig kompetensutveckling. Sammantaget syftar åtgärderna till att stärka kvalitet, leveransförmåga och robusthet samt möjliggöra långsiktig planering inom givna ekonomiska ramar.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i

inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Serviceförvaltningen verkar i en omvärld som kännetecknas av ökande komplexitet, snabb förändringstakt och ökade krav på både leveransförmåga och kostnadskontroll. Flera tydliga förändringar och trender påverkar förvaltningens samtliga verksamheter och får konsekvenser för såväl verksamhet, ekonomi som kompetensförsörjning.

Omvärldsläge, kostnadsutveckling och krisberedskap

Ett fortsatt osäkert omvärldsläge med inflation, störningar i leveranskedjor och ökade säkerhetsrisker påverkar serviceförvaltningens grunduppdrag. För kostverksamheten innebär detta ökade livsmedelskostnader, periodvis brist på råvaror samt ett ökat behov av flexibilitet i menyer och inköp. För fastighetsverksamheten innebär utvecklingen ökade kostnader för material, entreprenader och energi, vilket leder till svåra prioriteringar mellan underhåll, investeringar och nyproduktion.

Samtidigt ökar kraven på kommunens krisberedskap. Förvaltningen behöver säkerställa förmågan att upprätthålla

samhällsviktiga funktioner som måltidsleveranser och drift av lokaler även vid längre störningar eller kriser. Bristande beredskap riskerar att direkt påverka invånarnas trygghet och tillit till kommunen.

Konsekvenser:

- Svårare att hålla verksamheten inom beslutad budgetram.
- Ökat behov av prioriteringar och omställning i verksamheterna.
- Risk för minskad leveranskvalitet vid längre kriser.
- Behov av stärkt planering, samverkan och robusta arbetssätt.

Kompetensförsörjning, arbetsmarknad och generationsskifte

En tydlig trend är ökad konkurrens om kompetens. Förvaltningen ser i flera verksamheter svårigheter att rekrytera kompetent personal, exempelvis kockar, teknisk personal och IT-kompetens. Samtidigt står kommunen inför kommande pensionsavgångar som ytterligare försvårar kompetensförsörjningen.

Arbetsmarknaden förändras också genom nya förväntningar hos medarbetare. Ett generationsskifte innebär förändrade krav på arbetsgivaren, minskad lojalitet till livslånga anställningar och större fokus på individens behov och förväntningar. Detta ställer ökade krav på ledarskap, introduktion, kompetensutveckling och tydlighet i uppdrag och ansvar.

Konsekvenser:

- Ökat behov av rekrytering och kompetensutveckling.
- Risk för sårbarhet i verksamheten vid vakanser och personalomsättning.
- Ökade krav på tydlig styrning, ledarskap och prioritering av uppdrag.
- Behov av att utveckla nya arbetssätt för att attrahera och behålla medarbetare.

Digitalisering, AI och informationssäkerhet

Efterfrågan på digitala tjänster och användning av AI ökar både internt och från övriga förvaltningar. Samtidigt varierar den digitala mognaden inom serviceförvaltningen. Grundläggande förutsättningar kring IT-säkerhet, systemförvaltning och kompetens behöver utvecklas i takt med nya behov och förväntningar.

Den ökade digitaliseringen innebär även en ökad riskbild kopplat till cybersäkerhet, personuppgiftshantering och informationsläckage. Förvaltningen behöver balansera utveckling och innovation med stabil drift och säkerhet.

Konsekvenser:

- Svårigheter att möta efterfrågan på digitala lösningar och AI-stöd.
- Ökade risker kopplat till informationssäkerhet och cyberhot.
- Behov av kompetenshöjning, gemensamma arbetssätt och tydliga prioriteringar mellan drift och utveckling.

Förändrade förväntningar och ökade krav från omgivningen

Serviceförvaltningen möter ökade och ibland motstridiga förväntningar från verksamheter, invånare, brukare, vårdnadshavare, föreningar och politiken. Det handlar exempelvis om krav på kvalitet, hållbarhet, tillgänglighet, flexibilitet och kostnadseffektivitet – ofta samtidigt.

Förväntningar på exempelvis individanpassad kost, moderna och tillgängliga lokaler, digitala tjänster och snabb service ökar, även när ekonomiska ramar är begränsade. I vissa fall saknas också tydlighet kring uppdrag, mandat och ansvarsfördelning mellan förvaltningar.

Konsekvenser:

- Risk för bristande samsyn och förtroende mellan verksamheter.
- Ökad belastning på organisationen.
- Behov av tydligare uppdrag, prioriteringar och dialog mellan nämnder, förvaltningar och verksamheter.

Sammanfattande konsekvensbild

Sammantaget innebär förändringarna att serviceförvaltningen står inför ett ökat behov av:

- Tydliga prioriteringar inom ekonomiska ramar
- Stärkt kompetensförsörjning och ledarskap

- Utvecklad krisberedskap och robusta arbetssätt
- Ökad samverkan både internt och externt
- Balans mellan kvalitet, utveckling och kostnadskontroll

Dessa förutsättningar behöver beaktas i kommande beslut och inriktningar för att säkerställa att serviceförvaltningen även framåt kan leverera ändamålsenlig, hållbar och kostnadseffektiv service till kommunens verksamheter och invånare.

Invånare, företagare och besökare i Ale kommun möter i ökande grad en kommunal service som påverkas av omvärldsläge, teknikutveckling, förändrade förväntningar och ökade säkerhetskrav. Serviceförvaltningens verksamheter har en central roll i att möjliggöra kommunens kärnverksamheter och bidra till attraktiva, trygga och fungerande miljöer för kommunens invånare och besökare.

Ökade förväntningar på kvalitet, tillgänglighet och individanpassning

En tydlig trend är ökade och mer individualiserade förväntningar från invånare, vårdnadshavare, anhöriga, föreningar och andra användare av kommunens service. Inom kostverksamheten handlar detta exempelvis om önskemål kring kvalitet, variation, hållbarhet och individanpassad kost. Inom fastighetsområdet rör det sig om moderna, välskötta, tillgängliga och säkra lokaler, medan verksamhetsservice möter ökade krav på snabb service, digitala lösningar och stöd till övriga verksamheter.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Risk för missnöje om förväntningar inte kan mötas fullt ut.
- Minskad upplevd kvalitet och tillgänglighet i kommunens service.
- Bristande förståelse för kommunens ekonomiska och organisatoriska ramar.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökad belastning på verksamheterna.
- Svårare prioriteringar inom givna budgetramar.
- Behov av tydligare dialog, uppdragsbeskrivningar och förväntanshantering gentemot både verksamheter och invånare.

Omvärldsläge, kostnadsökningar och leveransförmåga

Det rådande omvärldsläget påverkar invånare och besökare genom ökade kostnader, risk för brist på vissa varor och en större osäkerhet kring samhällsservice vid kris. För invånare kan detta exempelvis yttra sig i att vissa råvaror inte alltid kan erbjudas eller att kostnader för lokaler och tjänster ökar.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Begränsat utbud eller förändringar i exempelvis måltider och service.
- Risk för störningar i service vid längre kriser.
- Ökad känslighet för prisförändringar och avgifter.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökade kostnader för livsmedel, material, energi och entreprenader.
- Behov av prioriteringar, anpassningar och effektivare arbetssätt.
- Förstärkt behov av krisberedskap och robusta leveranslösningar.

Digitalisering och tillgänglighet av tjänster

Invånare, företagare och besökare förväntar sig i allt högre grad att kommunens tjänster är digitalt tillgängliga, enkla att använda och effektiva – exempelvis vad gäller lokalbokning, felanmälan och informationshantering. Samtidigt innebär ökad digitalisering en ökad sårbarhet.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förbättrad tillgänglighet och service när digitala lösningar fungerar väl.
- Risk för minskat förtroende vid driftstörningar, låg digital tillgänglighet eller säkerhetsincidenter.
- Ökad oro kring hantering av personuppgifter och informationssäkerhet.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Behov av att utveckla digital mognad och säkra system.
- Krav på stabil drift, informationssäkerhet och kontinuerlig uppföljning.
- Balans mellan utveckling av nya digitala lösningar och säker förvaltning av befintliga system.

Säkerhet, trygghet och ökad hotbild

En ökad hotbild i samhället påverkar även förväntningarna på kommunens fastigheter och anläggningar. Invånare och besökare förväntar sig trygga miljöer, välfungerande skydd, och att kommunen har beredskap för olika typer av störningar.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förväntan på trygga lokaler, tillgång till skyddsrum och tydlig krishantering.
- Oro om säkerhetsnivån upplevs som otillräcklig.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökade krav på säkerhetsanpassningar, underhåll och uppföljning.
- Behov av investeringar och långsiktig planering av lokaler och anläggningar.
- Tydligare samverkan med andra förvaltningar och externa aktörer.

Klimatförändringar och hållbarhetskrav

Klimatförändringar och ökade hållbarhetskrav påverkar både invånarnas förväntningar och kommunens ansvar. Det handlar om hållbara måltider, klimatanpassade fastigheter och robust infrastruktur.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förväntan på hållbara, klimatsmarta lösningar i kommunens service.
- Påverkan från exempelvis extremväder som kan påverka tillgänglighet och funktion.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Behov av klimatanpassning och långsiktiga investeringar.
- Ökade krav på planering, uppföljning och kostnadskontroll.

Samlad konsekvens för nämndens verksamheter

De förändringar och trender som identifierats innebär sammantaget att Servicenämndens verksamheter behöver:

- Säkerställa kvalitet och leverans inom begränsade ekonomiska ramar
- Arbeta mer förebyggande med säkerhet, krisberedskap och hållbarhet
- Utveckla digitala och fysiska tjänster utifrån invånarnas behov
- Förtydliga roller, ansvar och förväntningar gentemot övriga verksamheter och invånare

Detta ställer krav på fortsatt utveckling av arbetssätt, prioriteringar och samverkan för att nämnden även framåt ska kunna leverera ändamålsenlig service med hög kvalitet och god tillgänglighet.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Serviceförvaltningens verksamheter står inför flera samtidiga och sammanhängande utmaningar som påverkar förmågan att bedriva verksamhet med god kvalitet, hög leveranssäkerhet och effektiv resurshushållning. Utmaningarna återfinns inom områdena ekonomi, kompetensförsörjning, uppdrag och styrning, lokaler och infrastruktur samt förändrade krav från omvärlden.

Ekonomiska ramar och kostnadsutveckling

En genomgående utmaning för samtliga verksamheter är att hantera ökade kostnader inom givna ekonomiska ramar. Kostnadsökningar kopplade till livsmedel, material, energi, entreprenader och tekniska lösningar påverkar förvaltningens ekonomi i hög grad. Samtidigt ryms inte önskade kvalitetshöjningar, effektiviseringar eller nya behov inom befintlig budget.

Beslut som fattas utanför förvaltningen kan få betydande ekonomiska konsekvenser för verksamheterna, utan att

motsvarande ekonomisk kompensation eller rådighet följer med besluten. Detta märks särskilt vid vissa digitaliseringsinitiativ där beslut fattas om genomförande av digitalisering som sedan bygger på fortsatt drift av IT men där resurser saknas.

Hinder i nuläget:

- Begränsat ekonomiskt handlingsutrymme vid ökade kostnader.
- Svårigheter att genomföra nödvändiga utvecklings- och kvalitetsåtgärder.
- Utmaningar att planera långsiktigt när förutsättningarna förändras snabbt.

Kompetensförsörjning och personal

Förvaltningen påverkas av en allt mer utmanande kompetensförsörjning. Inom flera verksamheter råder brist på specifik kompetens, exempelvis kockar, fastighetsteknisk kompetens och IT-kompetens. Samtidigt står förvaltningen inför kommande pensionsavgångar som riskerar att förstärka sårbarheten.

Arbetsmarknaden förändras, med ökade förväntningar från medarbetare och nya krav på arbetsgivaren. Personalomsättningen förväntas öka, samtidigt som konkurrensen om kompetens hårdnar.

Hinder i nuläget:

- Svårigheter att rekrytera och behålla rätt kompetens.
- Begränsade resurser för kompetensutveckling och introduktion.
- Risk för ökad arbetsbelastning och sårbarhet vid vakanser.

Uppdrag, mandat och styrning

En tydlig utmaning är otydlighet kring uppdrag, mandat och ansvar. Verksamheterna får i flera fall ökade eller förändrade uppdrag, utan att omfattning, prioritering eller resurser är fullt utredda. Detta gäller både inom förvaltningen och i relation till andra förvaltningar.

Samtidigt finns ett behov av tydligare styrning och gemensam förståelse för serviceförvaltningens roll, leverans och begränsningar.

Hinder i nuläget:

- Otydliga uppdragsbeskrivningar och förväntningar.
- Bristande samsyn kring prioriteringar.
- Svårigheter att säga nej eller omprioritera när efterfrågan ökar.

Lokaler, anläggningar och infrastruktur

Förvaltningen ansvarar för lokaler och anläggningar som i flera fall är i behov av underhåll, anpassning eller utveckling. Bristfälliga eller otidsenliga lokaler påverkar både arbetsmiljö och verksamheternas effektivitet.

Trycket på föreningsanläggningar och kommunala lokaler ökar samtidigt som resurserna för underhåll och investeringar är begränsade. Klimatförändringar och ökade säkerhetskrav ställer ytterligare krav på fastighetsförvaltningen.

Hinder i nuläget:

- Underhållsbehov som överstiger tillgängliga resurser.
- Svårprioriterade investeringar mellan nybyggnation, anpassning och drift.
- Stort investeringsbehov för nybyggnation och ombyggnation av kommunala lokaler men begränsad investeringsbudget begränsar förvaltningens möjlighet att möta framtida behov med långsiktig planering.

Digitalisering, IT-säkerhet och verksamhetsstöd

Behovet av digitala lösningar och tekniskt stöd ökar både inom serviceförvaltningen och från övriga verksamheter i kommunen. Samtidigt varierar den digitala mognaden och förmågan att möta nya krav.

Efterfrågan på AI, digitalisering och automatisering ökar snabbare än vad nuvarande organisation, kompetens och säkerhetsnivå medger.

Hinder i nuläget:

- Bristande resurser för utveckling i relation till efterfrågan.

- Ojämn kompetens och digital mognad.
- Ökad riskbild kopplat till IT- och informationssäkerhet.

Samlad nulägesbild – förvaltningens övergripande utmaningar

Sammantaget visar nulägesanalysen att serviceförvaltningens största utmaningar idag och framåt är att:

- Leverera hög kvalitet inom begränsade ekonomiska ramar
- Säkerställa långsiktig kompetensförsörjning
- Skapa tydlighet i uppdrag, prioriteringar och mandat
- Hantera ökade krav på lokaler, säkerhet, hållbarhet och digitalisering
- Samordna utveckling och drift i en allt mer komplex verksamhetsmiljö

Dessa faktorer samverkar och förstärker varandra och utgör centrala hinder som behöver hanteras genom tydliga prioriteringar, stärkt styrning och fortsatt utveckling av arbetssätt och samverkan.

3.3 Kompetensbehov

För att Servicenämndens verksamheter ska kunna möta kommande utmaningar, fullfölja sitt grunduppdrag och genomföra nämndens prioriteringar krävs en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Serviceförvaltningens kompetensbehov påverkas av förändringar i omvärlden, ökade krav på verksamheterna samt förvaltningens nuvarande kompetensstruktur. Bedömningen utgår från den kompetensförsörjningsplan som förvaltningen tagit fram för perioden 2026–2027.

Omvärldsanalys – arbetsmarknad och rekryteringsförutsättningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av ökande konkurrens om kompetens inom flera yrkesområden som är centrala för serviceförvaltningen. Inom kostverksamheten minskar tillgången på utbildade kockar, samtidigt som utbildningarnas innehåll i vissa fall inte fullt ut motsvarar verksamheternas behov. Inom IT och tekniska funktioner är efterfrågan hög, vilket försvårar rekrytering och ökar risken för kostnadsdrivande lösningar.

Samtidigt förändras arbetsmarknaden genom kortare anställningstider, ökad rörlighet och nya förväntningar på arbetsgivare. Förvaltningen behöver i ökad utsträckning arbeta med attraktionskraft, praktik- och traineesatsningar samt interna utvecklingsvägar för att säkra framtida kompetens.

Bedömning:

- Flera av de kompetenser som behövs är i dag **svårrekryterade**.
- Konkurrensen om arbetskraft ökar, särskilt inom kost, IT och tekniska roller.
- Förvaltningen behöver stärka sin förmåga att attrahera, utveckla och behålla kompetens.

Nämndens behov – kompetens för att möta framtida utmaningar

Utifrån nämndens uppdrag, identifierade utmaningar och förändrade omvärldskrav finns ett tydligt behov av både breddad och fördjupad kompetens inom flera områden.

Förvaltningen behöver:

- **Yrkeskompetens** inom kost, fastighet, lokalvård, IT och verksamhetsservice för att säkerställa stabil drift och kvalitet.
- **Breddkompetens** hos vissa roller, exempelvis servicemedarbetare inom verksamhetsservice och fastighet, för att öka flexibilitet och minska sårbarhet.
- **Digital kompetens** för att möta ökade krav på digitalisering, IT-säkerhet, systemförvaltning och AI-relaterade frågor.
- **Ledarskaps- och arbetsledande kompetens** för att hantera förändrade krav, omställning och ökade förväntningar.
- **Kompetens inom specialområden**, såsom specialkost, livsmedelshygien, tekniska installationer, beställarkompetens och entreprenadjuridik.

Bedömning:

- Förvaltningens framtida leveransförmåga är starkt kopplad till rätt kompetens i rätt tid.
- Nya och förändrade uppdrag ställer krav på kontinuerlig kompetensutveckling snarare än enbart

ersättningsrekrytering.

Befintlig kompetens – nuläge, sårbarhet och utvecklingsbehov

Serviceförvaltningen har i dag en hög grad av erfarenhet och verksamhetskunskap inom samtliga verksamhetsområden. Samtidigt finns sårbarheter kopplade till få medarbetare per befattning, enskilda specialistroller och kommande pensionsavgångar.

Inom vissa verksamheter finns så kallade ”solitärer”, där kunskap riskerar att förloras vid personalförändringar. Skillnader i digital mognad och behov av ökad systematik i dokumentation och kunskapsöverföring har också identifierats.

Fastighetsverksamheten bedömer i nuläget sin kompetensförsörjning som relativt välbalanserad, medan kostverksamheten och verksamhetsservice står inför större långsiktiga utmaningar kopplat till rekryteringsbas, kompetenskrav och förändrade uppdrag.

Utmaningar kopplat till befintlig kompetens:

- Risk för kunskapsförlust vid pensionsavgångar och personalomsättning.
- Begränsad redundans i vissa funktioner.
- Behov av stärkt och mer strukturerad kompetensöverföring.
- Varierande sysselsättningsgrad och åldersstruktur mellan verksamheter.

Samlad analys av kompetensbehov

Sammantaget visar analysen att Servicenämndens framtida kompetensbehov i hög grad handlar om att:

- Säkerställa rätt grundkompetens för drift och kvalitet
- Stärka intern rörlighet och breddkompetens för att minska sårbarhet
- Utveckla digital och teknisk kompetens i takt med verksamheternas behov
- Arbeta mer strategiskt med kompetensutveckling, praktik och introduktion
- Skapa förutsättningar för kunskapsöverföring och långsiktig bemanning

Kompetensförsörjning är därmed en avgörande förutsättning för att nämnden ska kunna möta förändringar, hantera identifierade utmaningar och genomföra sina prioriteringar inom givna ekonomiska ramar.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

I detta avsnitt redovisas servicenämndens utfall av genomförda kunddialoger och eventuella verksamhetsförändringar som dessa dialoger gett upphov till.

Verksamhetsservice

Verksamheten har haft kontinuerliga kunddialoger på främst verksamhetsnivå men även vid behov på enhetsnivå. Införande av nytt arbetssätt har också lett till ökat behov av kommunikation, vilken förväntas fortgå kontinuerligt. Det framkommer ökade behov av servicetjänster inom flera förvaltningar men också frågor och vem som gör vad och vad som blir effektivast i nya samverkansformer. Gällande IT-enheten har kommunikationsytorna ökat på kommunövergripande nivå och mellan verksamhetsnivå/avdelningsnivå.

Kostverksamheten

Verksamheten har kontinuerligt goda dialogmöten på verksamhetsnivå och enhetsnivå. Fortsatt dialog och samarbete krävs mellan kostverksamhet och utbildning då måltiden har betydelse för hälsan, men också är en förutsättning för trivsel och lärande. Fortsatt dialog och samarbete kommer även ske med socialförvaltningen för att måltiderna skall upplevas så bra som möjligt för de boende på särskilda boenden. I dialog mellan socialförvaltning och kost gicks bland annat resultatet från brukarundersökningen igenom och diskussion fördes hur nöjdheten kring maten och måltidsmiljön kunde ökas.Måltidsråd hålls på alla enheter där måltidsgästerna är delaktiga.

Fastighet

Verksamheten har kontinuerligt informations- och dialogmöten på nämnds-, förvaltnings-, verksamhets-, och enhetsnivå utifrån frågeställningarnas art. Som exempel har verksamhetens drift- och underhållsenhet en funktion som fastighetsförvaltare var uppdrag är att ansvara för verksamhetens kunddialoger. Därtill har en systematisk dialog formats och utvecklats mellan olika nivåer inom verksamheten. Både ur ett hyresgästs- och hyresvärdsperspektiv har detta resulterat i en ökad förståelse för varandras uppdrag och utmaningar och lösningar har formats utifrån en samsyn. Verksamheten ansvarar även för månadsvisa styrgruppsmöten för lokalprojekt där verksamheten har goda dialoger med respektive förvaltningschef och lokalplanerare om pågående och framtida lokalbehov.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

I nulägesanalysen efterfrågas jämförelser med andra kommuner utifrån externa nyckeltal, exempelvis via Kolada eller SCB. För Servicenämndens verksamheter finns dock begränsade möjligheter till sådana jämförelser, vilket är en utmaning som delas av många kommunala serviceförvaltningar.

Begränsningar i nationella jämförelser

Servicenämndens ansvarsområden består till stor del av interna stöd- och serviceverksamheter såsom fastighet, lokalvård, kost, IT och verksamhetsservice. Dessa verksamheter är i huvudsak inte lagreglerade och riktar sig primärt till kommunens egna verksamheter snarare än direkt till invånare. Nationella databaser som Kolada fokuserar framför allt på invånarnära kärnverksamheter inom exempelvis skola, vård och omsorg, vilket innebär att relevanta jämförelsetal för serviceverksamheter i stor utsträckning saknas.

Som en följd av detta återfinns Servicenämndens verksamheter inte i Kolada i någon större omfattning och nämnden har därmed inga så kallade ”nyckeltal” i dessa jämförelser. Det innebär dock inte att verksamheterna saknar uppföljning eller styrning, utan snarare att uppföljningen sker med andra typer av indikatorer som är bättre anpassade till verksamheternas uppdrag.

Alternativa jämförelser och nyckeltal

Serviceförvaltningen arbetar i stället med verksamhetsnära nyckeltal som mäter kostnad, effektivitet, produktivitet och kvalitet i relation till uppdraget. Exempel på sådana nyckeltal är:

- kostnad per serverad måltid och matsvinn inom kostverksamheten
- energianvändning per kvadratmeter och yta per barn i skola inom fastighetsverksamheten
- städad yta per årsarbetare, handläggningstider och ärendedata via Pythagoras inom verksamhetsservice

Utöver detta rapporteras statistik regelbundet till nämnden och används för intern styrning och förbättringsarbete.

Jämförelser via genomlysning och tvillingkommuner

Under nov/dec 2025 genomfördes en extern genomlysning av serviceförvaltningen som bland annat innehöll jämförelser med fyra så kallade tvillingkommuner med liknande struktur, demografi och uppdrag. Jämförelserna avsåg bland annat kostnadsnivåer, bemanning, energianvändning, produktivitet och organisationsform.

Genomlysningen visar att:

- Ale kommun har en slimmad serviceorganisation jämfört med jämförbara kommuner. Bedömningen att Ale kommun har en slimmad serviceförvaltning baseras på jämförelser av bemanning, organisation och resursutnyttjande mellan Ale och fyra jämförbara kommuner (Eslöv, Härryda, Mark och Vänersborg). Genomlysningen visar att Ale, efter flera omorganisationer sedan 2015, har en betydligt lägre personalvolym inom framför allt lokalvård och vaktmästeri än tvillingkommunerna, utan att detta fullt ut har kompenserats genom ökade resurser inom andra servicefunktioner. Detta har gett en kostnadseffektiv organisation med hög produktivitet, men samtidigt begränsad redundans och ökad sårbarhet vid frånvaro, kompetensbortfall och ökande efterfrågan.
- Serviceverksamheterna i jämförbara kommuner i huvudsak följs upp med fokus på kostnad, volym och resursutnyttjande, medan mätetal för samlad servicenivå och kundnytta är mindre utvecklade även där.
- Kompetensförsörjning är en gemensam utmaning för samtliga jämförda kommuner.

Genomlysningen pekar också på vikten av att utveckla jämförelser som bättre speglar intern service, kundvärde och verksamhetsnytta snarare än enbart produktionsmått.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis är möjligheterna till nationella jämförelser via Kolada och SCB begränsade för Servicenämndens verksamheter, då dessa i huvudsak utgör interna stödprocesser utan etablerade nationella nyckeltal. Förvaltningen använder därför andra relevanta uppföljningsmått samt jämförelser via tvillingkommuner och externa analyser.

Bedömningen är att dessa jämförelser ger ett mer rättvisande och verksamhetsnära beslutsunderlag för nämnden och bättre stödjer fortsatt utveckling, prioritering och effektivisering av serviceförvaltningens uppdrag.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån identifierade utmaningar, förändringar och trender har serviceförvaltningen identifierat ett antal förbättrings-, effektiviserings- och kostnadsbesparingsåtgärder. Förslagen syftar till att stärka verksamheternas förmåga att leverera kvalitet och samhällsnytta inom befintliga ekonomiska ramar samt minska sårbarhet och långsiktiga kostnader. Samtliga förslag ligger inom nämndens ansvarsområde och rådighet.

Effektivare resursanvändning och arbetssätt

En central inriktning är att fortsätta utveckla resurseffektiva arbetssätt. Inom kostverksamheten handlar detta om fortsatt effektiv bemanning utifrån verksamhetens behov, vilket kan minska vikariekostnader och öka kontinuiteten. Vidare finns behov av att se över omfattning och hantering av anpassad kost och specialkost för att säkerställa kvalitet, likvärdighet och kostnadskontroll.

Inom fastighetsverksamheten finns potential att minska kostnader genom att utföra mer arbete i egen regi, särskilt inom vissa tekniska områden som VVS. En ökad intern utförandeförmåga kan minska beroendet av köpta tjänster och bidra till bättre kostnadsstyrning.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Ökade kostnader inom givna budgetramar
- Brist på ekonomiskt handlingsutrymme
- Behov av effektivare prioriteringar

Förbättrad styrning, planering och beställarkompetens

Verksamheterna har identifierat ett behov av att stärka arbetet med styrning, planering och uppföljning. För fastighetsverksamheten handlar detta bland annat om att bli en tydligare och mer kompetent beställare gentemot entreprenörer, samt att systematiskt arbeta med driftuppföljning och skötselplaner. Detta bidrar till bättre beslut, minskad risk för kostnadsavvikelser och mer långsiktig hållbarhet.

Även inom verksamhetsservice finns förslag om förändrade och tydligare arbetssätt i dialogen med andra förvaltningar, exempelvis kring prioritering, uppdragsbeskrivningar och förväntningar på leverans.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Otydliga uppdrag och mandat
- Bristande samsyn kring prioriteringar
- Svårigheter att planera långsiktigt

Digitalisering som stöd för effektivitet och kvalitet

Digitala lösningar pekas ut som ett viktigt verktyg för både effektivisering och kvalitetsförbättring. Exempel på åtgärder är utveckling av enklare och mer tillgängliga system för lokalbokning, digital onboarding för nya medarbetare samt förbättrad övervakning och uppföljning av IT-drift.

Syftet är att minska manuella moment, sänka administrativa kostnader, öka tillgängligheten och frigöra tid till kärnuppdraget. Samtidigt behöver digitaliseringen ske kontrollerat och med fokus på säker drift och informationssäkerhet.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Ökad efterfrågan på digitala tjänster
- Ojämn digital mognad
- Ökade krav på effektivitet och säkerhet

Ökad samverkan inom och mellan verksamheter

Flera förbättringsförslag rör ökad och fördjupad samverkan – både inom serviceförvaltningen och med andra

förvaltningar. Exempel är gemensamma lösningar för fordonsflotta, samverkan kring lokaler och anläggningar samt interna samarbeten för att nyttja kompetenser mer effektivt.

Ökad samverkan kan bidra till såväl kvalitetshöjning som kostnadsbesparingar genom minskat dubbelarbete och bättre helhetssyn.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Begränsade resurser
- Ökade krav och behov
- Behov av helhetsperspektiv och gemensamma prioriteringar

Kompetensutveckling och långsiktig bemanning

För att möta framtida krav och minska sårbarheten föreslås riktade satsningar på kompetensutveckling och nya arbetssätt kring bemanning. Det kan exempelvis handla om utveckling av nya roller, intern kompetensöverföring, praktik- och utbildningssamarbeten samt strukturerad introduktion av nya medarbetare.

Att bygga rätt kompetens internt bedöms på sikt kunna både sänka kostnader och minska beroendet av externa resurser.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Kompetensbrist och pensionsavgångar
- Ökad konkurrens om arbetskraft
- Behov av stabil och långsiktig leveransförmåga

Samlad bedömning

De identifierade förbättrings- och effektiviseringsförslagen syftar sammantaget till att:

- Öka verksamheternas effektivitet och kvalitet
- Minska kostnadsutvecklingen över tid
- Stärka förvaltningens robusthet och leveransförmåga
- Skapa bättre förutsättningar för långsiktig planering inom givna ramar

Förslagen utgör ett viktigt underlag för Servicenämndens fortsatta prioriteringar och visar på hur förvaltningen, inom sitt uppdrag och ansvar, arbetar aktivt för att möta såväl dagens som framtidens utmaningar.

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/50
Datum: 2026-04-24
Förvaltningschef Maria Augustsson

Servicenämnden

Nulägesanalys 2026 Servicenämnden

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att fastställa nulägesanalys 2026 för servicenämnden.

Servicenämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Servicenämndens nulägesanalys 2026 har tagits fram i enlighet med Ale kommuns styrmodell och syftar till att ge en objektiv och faktabaserad bild av nämndens nuläge som underlag för kommunfullmäktiges budgetarbete. Analysen belyser hur ett osäkert omvärldsläge med inflation, ökade kostnader, leveransstörningar och högre krav på krisberedskap påverkar nämndens verksamheter och ekonomiska förutsättningar. Samtidigt identifieras utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, pensionsavgångar, digitalisering, IT-säkerhet samt behov av tydligare styrning, prioriteringar och samverkan.

Verksamhetsuppföljning visar att servicenämndens verksamheter arbetar systematiskt med utveckling och dialog, men att organisationens slimmade struktur har gett kostnadseffektivitet men utmaningar vid sjukfrånvaro och ökad efterfrågan. Mot denna bakgrund redovisas förslag på förbättringar, effektiviseringar och kostnadsbesparingar inom nämndens rådighet, med fokus på effektivare resursanvändning, stärkt intern utförandeförmåga, digitalisering och långsiktig kompetensutveckling.

Maria Augustsson

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Beslutsunderlag

- Nulägesanaslys 2026 – Servicenämnden 2026-04-08
- IFM minnesanteckningar 2026-04-21

Ärendet

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Servicenämndens nulägesanalys ska presentera nuläget för nämnden som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka utmaningar, förändringar och trender som påverkar verksamheternas resultat idag samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och kostnadsbesparingar. I nulägesanalysen 2026 beskriver och analysera servicenämnden sitt utvecklingsbehov med anledning av de trender och skeenden i omvärlden som har bäring på nämndens verksamhet.

Förvaltningens bedömning

Nulägesanalysen utgör serviceförvaltningens bedömning av sitt nuläge och förvaltningen bedömer att analysen är framtagen enligt de riktlinjer som angivits för framtagande av denna handling i enlighet med Ale kommuns styrmodell. Analysen ger en objektiv och faktabaserad bild av serviceförvaltningens nuläge i huvudsak utifrån rubrikerna nedan.

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Serviceförvaltningen påverkas av ett osäkert omvärldsläge med ökade kostnader, leveransstörningar och högre krav på krisberedskap. Inflation och omvärldsfaktorer försvårar budgethållning och kräver tydliga prioriteringar för att säkra samhällsviktiga funktioner. Samtidigt råder hård konkurrens om kompetens, kommande pensionsavgångar och förändrade förväntningar hos medarbetare, vilket ökar behovet av ledarskap och kompetensutveckling. Ökad digitalisering och AI skapar nya möjligheter men ställer krav på IT-säkerhet och digital mognad. Sammantaget krävs balans mellan kvalitet, utveckling och kostnadskontroll samt stärkt samverkan och robusta arbetssätt.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Serviceförvaltningen står inför flera samtidiga utmaningar som påverkar kvalitet, leveranssäkerhet och resurseffektivitet. Ökade kostnader inom livsmedel, energi, material och teknik pressar verksamheten inom givna budgetramar och försvårar långsiktig planering. Samtidigt råder brist på

nyckelkompetenser och kommande pensionsavgångar ökar sårbarheten. Otydlighet kring uppdrag, mandat och prioriteringar försvårar styrning och omprioritering. Därtill finns ett växande behov av underhåll och utveckling av lokaler samt ökade krav på digitalisering och IT-säkerhet. Sammantaget krävs tydligare styrning, prioriteringar och samordning för att möta både dagens och framtidens krav.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Servicenämndens verksamheter arbetar systematiskt med kunddialoger som grund för utveckling och förbättring. Nationella jämförelser via Kolada och SCB är begränsade då verksamheterna främst är interna stödprocesser. Uppföljning sker därför genom egna nyckeltal och jämförelser med tvillingkommuner. Tvillingkommuner har liknande storlek och struktur. En extern genomlysning visar att Ale har en slimmad serviceorganisation jämfört med Eslöv, Härryda, Mark och Vänersborg. Bedömningen grundas i lägre bemanning inom lokalvård och vaktmästeri efter flera omorganisationer sedan 2015 utan motsvarande resursökning. Detta har gett kostnadseffektivitet men utmaningar vid sjukfrånvaro och ökad efterfrågan.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Utifrån identifierade utmaningar har serviceförvaltningen tagit fram förbättrings-, effektiviserings- och kostnadsbesparingsförslag inom nämndens rådighet. Fokus ligger på effektivare resursanvändning, tydligare styrning och planering, utvecklad beställarkompetens samt ökad digitalisering. Åtgärder som effektiv bemanning, ökad intern utförandeförmåga, tydligare uppdrag och digitala stöd ska minska kostnader, sårbarhet och administration. Förslagen omfattar även ökad samverkan och långsiktig kompetensutveckling. Sammantaget syftar åtgärderna till att stärka kvalitet, leveransförmåga och robusthet samt möjliggöra långsiktig planering inom givna ekonomiska ramar.

Serviceförvaltningen föreslår därmed servicenämnden att anta nulägesanalysen 2026 för servicenämnden.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Samtliga verksamhetsområden inom servicenämndens uppdrag har i nulägesanalysen konstaterat att det rådande ekonomiska läget innebär fortsatta utmaningar för verksamheternas ekonomi pga. ökade priser på tjänster och varor.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Nulägesanalysen visar att invånare, företagare och besökare i Ale kommun påverkas av ökade kostnader, förändrade förväntningar och ett mer osäkert omvärldsläge. Detta kan innebära förändringar i utbud, kvalitet och tillgänglighet inom kommunens service, exempelvis avseende måltider, lokaler och servicefunktioner. Samtidigt ökar kraven på individanpassning, hållbarhet och tillgänglighet, vilket ställer höga krav på prioriteringar inom givna ekonomiska ramar.

Invånarnas upplevelse av trygghet och tillit till kommunen påverkas också av förmågan att upprätthålla samhällsviktiga funktioner vid störningar eller kriser samt av stabila och säkra digitala tjänster. För att fortsatt kunna möta invånarnas behov krävs en balans mellan kvalitet, kostnadskontroll och utveckling samt tydlig förväntanshantering och robusta arbetssätt i serviceförvaltningens verksamheter.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2027. Analysen utgår från vilka utmaningar, förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och kostnadsbesparingar. Dokumentet som sådant tar sikte på servicenämndens nuläge inför kommande budgetarbete med för nämnden ännu okända kommande budgetmål från kommunfullmäktige. Koppling till rådande kommunfullmäktiges mål följs upp i andra kommande ärenden såsom delårsrapport 1 och 2 för 2026 samt årsredovisning för 2026.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-04-21

Informerad enligt MBL 2026-04-21. Se minnesanteckningar som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutet skickas till:

Sune Rydén ordföranden Servicenämnden
Jessika Loftbring vice-ordförande Servicenämnden
Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-30
SERN § 49

SERN 2026/50

Nulägesanalys 2026 - Servicenämnden

Beslut

Servicenämnden beslutar att fastställa nulägesanalys 2026 för servicenämnden.

Servicenämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Servicenämndens nulägesanalys 2026 har tagits fram i enlighet med Ale kommuns styrmodell och syftar till att ge en objektiv och faktabaserad bild av nämndens nuläge som underlag för kommunfullmäktiges budgetarbete. Analysen belyser hur ett osäkert omvärldsläge med inflation, ökade kostnader, leveransstörningar och högre krav på krisberedskap påverkar nämndens verksamheter och ekonomiska förutsättningar. Samtidigt identifieras utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, pensionsavgångar, digitalisering, IT-säkerhet samt behov av tydligare styrning, prioriteringar och samverkan.

Verksamhetsuppföljning visar att servicenämndens verksamheter arbetar systematiskt med utveckling och dialog, men att organisationens slimmade struktur har gett kostnadseffektivitet men utmaningar vid sjukfrånvaro och ökad efterfrågan. Mot denna bakgrund redovisas förslag på förbättringar, effektiviseringar och kostnadsbesparingar inom nämndens rådighet, med fokus på effektivare resursanvändning, stärkt intern utförandeförmåga, digitalisering och långsiktig kompetensutveckling.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-24
- Nulägesanaslys 2026 – Servicenämnden 2026-04-08

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/109
Datum: 2026-04-02
Verksamhetsutvecklare Jenny Hagman

Utbildningsnämnden

Nulägesanalys 2026

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt Ale kommuns styrmodell ska varje nämnd fastställa en nulägesanalys en gång per år. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar och vad det finns för utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar. Nulägesanalysen utgår från förändringar och trender som påverkar nämndens verksamheter och de största utmaningarna för verksamheterna idag. En viktig utgångspunkt i nulägesanalysen är Sveriges kommuner och regioners (SKR) senaste trendanalys, Vägval för framtiden 5.1 samt Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026.

Förbättringsförslag fokuserar på ökad elevnärvaro och bättre resultat, mer förebyggande arbete, stärkta tidiga insatser och utvecklad kompetens inom förskola och skola. Effektiviseringar handlar bland annat om minskad sjukfrånvaro, anpassade lokaler, effektivare administration, digital utveckling och förändrade arbetssätt, inklusive användning av AI.

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys utbildningsnämnden 2026

Ärendet

Enligt Ale kommuns styrmodell ska varje nämnd fastställa en nulägesanalys en gång per år. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar och vad det finns för utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar.

Utgångspunkt för nulägesanalysen
Nulägesanalysen utgår från förändringar och trender som påverkar nämndens verksamheter och de största utmaningarna för verksamheterna idag. En viktig utgångspunkt i nulägesanalysen är Sveriges kommuner och regioners (SKR) senaste trendanalys, Vägval för framtiden 5.1 samt Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026. Nulägesanalysen utgår också från statistik, främst från Skolverket och statistikdatabasen Kolada.se som drivs av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), men också lokal statistik, ekonomiska prognoser och uppföljning samt befolkningsprognosen. Utbildningsnämnden i Ale möter i stor utsträckning samma utmaningar som Sverige nationellt och ett stort antal kommuner. I Skolverkets lägesbedömning beskrivs de nationella utmaningarna. De kategoriseras inom områdena segregation med ökade skillnader i elevers kunskaper, trygghet och säkerhet, den demografiska utvecklingen med minskat barnantal, kompetensförsörjning.

Den snabba förändringstakten i den nationella styrningen av skolan är utmanande. Skolväsendet står inför flera reformer som kräver omfattande implementeringsinsatser. Finansieringen av reformerna är ofta inte tillräcklig, enligt den kommunala finansieringsprincipen ska staten finansiera ambitionshöjningar och nya uppdrag men flera av de kommande lagförslagen kommer att innebära ökade kostnader för kommunen som inte finansieras av staten.

De utredningar och lagförslag som kommer ha störst påverkan på utbildningsnämndens verksamheter är Tid för undervisningsuppdraget, Förbättrad elevhälsa, Förbättrat stöd, Likvärdigt betygssystem samt Likvärdig förskola i de fall de genomförs.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar
Förslagen i nulägesanalysen utgår från de utmaningar som beskrivs i Skolverkets bedömning och Ales lokala analyser och bedömningar, samt de förslag som ligger för beslut i riksdagen utifrån utredningarna. Samtliga förslag innebär höga kostnader för att genomföra. Att förbättra elevnärvaron och skolresultaten, ställa om till mer förebyggande arbete och förskjuta resurser till de yngre åldrarna. Utveckla och förstärka kommunens barnhälsa och utökad samverkan med socialtjänsten i tidigare åldrar genom socionom i förskolan, samt öka andelen i förskollärare i förskolan. Tid för utvecklingsarbete och professionellt lärande är avgörande för en förbättrad undervisning som möter alla elever. Då undervisningstiden kommer att minska i och med den nya statliga regleringen bör tiden för lärande kunna öka inom ramen för den angivna kostnaden för förändringen.

För förbättrade framtidsmöjligheter för Ales ungdomar och vuxna behöver gymnasiet på sikt utvecklas, studie- och yrkesvägledningen förstärkas och verksamheten inom komvux och lärcentrum utvecklas.

Att minska sjukfrånvaron är ett av de främsta sätten att nå god resurshushållning. Arbetet är omfattande och långsiktigt.

Övriga förslag på effektiviseringar och kostnadsbesparingar handlar om att anpassa lokaler utifrån demografiska förändringar som minskade barnantal, utbildningsnämnden behöver bidra till att hålla nere investeringsvolymen för kommunen vilket på lång sikt är ett viktigt bidrag till den gemensamma ekonomiska planeringen. Att effektivisera de administrativa delarna av organisationen pågår och är ett nämnduppdrag som finns sen den förra nulägesanalysen. Nya och utökade arbetsuppgifter som till exempel ökad krisberedskap och informationssäkerhet hanteras inom nuvarande ram genom utvecklade processer och flexiblare fördelning av arbetsuppgifter. Att förbättra den digitala infrastrukturen kommer initialt att innebära en ökad kostnad bland annat i form av dubbla system under en övergångsperiod. Effektivisering med hjälp av AI innebär att arbetsinnehåll och arbetssätt förändras.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att underlaget ger de förtroendevalda ett faktabaserat beslutsunderlag som stöd i den kommande budgetprocessen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Nulägesanalysen fungerar som ett faktabaserat underlag till kommunens budgetprocess. Nulägesanalysen innehåller också förslag på förbättringar och effektiviseringar. Den ekonomiska effekten beror på vilka beslut fattas i den kommande budgetprocessen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalysen har koppling till kommunfullmäktiges tre riktningsmål: kundnytta, effektivitet och trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-04-14

Informerad enligt MBL 2026-04-14.

Beslutets påverkan och genomförande

Nulägesanalysens roll i styrmodellen är att fungera som ett faktaunderlag i den kommande budgetprocessen tillsammans med övriga nämnders nulägesanalyser.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen
Ekonomichef
Kommuncontroller

Nulägesanalys 2026

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 21

Bilagor

Bilaga 1: Utredningar och lagförslag mars 2026
Bilaga 2: Diagrambilaga nulägesanalys UBN 2026
Bilaga 3: Källförteckning

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Samhällsförändringarna idag är komplexa vilket gör det svårt för en enskild förvaltning eller kommun att själv hantera förändringens konsekvenser med tillräckligt genomgripande åtgärder.

Antalet födda barn är på rekordlåga nivåer och förändrar förutsättningarna för att bedriva utbildningsverksamheter.

Arbetsmarknaden förändras snabbt. Ale har fler invånare med låg utbildningsnivå än GR och det behövs arbetsmarknadsnära utbildning, möjligheter till omställning och kompetensutveckling i arbetet.

De som inte lyckas i skolan löper allt större risk att hamna i ekonomiskt och socialt utanförskap. Det bidrar till kriminalitet och ohälsa och kommuner får större utmaningar att uppfylla sina uppdrag.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Den demografiska förändringen innebär att utbildningsverksamheten står mitt i stora anpassningar både avseende organisation och lokaler.

Att möta nya och mer komplexa behov och ändå förbättra kunskapsresultaten, öka kvaliteten i alla utbildningsformer samt förebygga skolfrånvaro är fortsatta utmaningar som kräver stort fokus och den utstakade riktningen behöver hållas i och intensifieras.

Aktuella reformer och förändringar i den nationella styrningen innebär omfattande implementeringsinsatser, finansieringsbehov samt ökar på kompetensförsörjningsutmaningen.

Arbetet med krisberedskap och säkerhet utmanar avseende resurssättning och kompetens.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Skolresultaten för årskurs 9 har ökat en längre tid men var låga både 2023 och 2025 i jämförelse med pendlingskommuner nära storstad, men något högre än kommuner som socioekonomiskt liknar Ale. Frånvaron har minskat något men ligger fortfarande som riket på en allt för hög nivå.

Förskolan lyckas erbjuda platser enligt lag men något färre får nu plats på förskola på önskad ort. Förskolan har också ökat andelen förskollärare, nöjdheten ligger på 4,4 på en femgradig skala, samma nivå som GR och inskrivningsgraden är hög.

Kostnaderna för de stora posterna ligger på planerad nivå och de resultat som syns i Kolada för 2024 har förvaltningen arbetat vidare med och prognoser finns för 2026.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Det pågår ett ständigt arbete med förbättringar och effektiviseringar. Arbetsinnehållet är inte statiskt utan inom ramen för den stora budgeten pågår en dynamisk omvandling där visst arbetsinnehåll försvinner genom effektivisering och annat tillkommer då förändringar, till exempel trenderna, nödvändiggör det.

Ett förslag på förbättring är en ekonomistyrning som är flerårig.

En flexibel anpassning till reviderade befolkningsprognoser med minskat investeringsbehov som följd är ett viktigt bidrag till kommunens minskade kostnader.

Att minska sjukfrånvaron är ett av de främsta sätten att nå god resurshushållning. Arbetet är omfattande och långsiktigt.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och

skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Vårt samhälle är globalt sammanlänkat. Vad som sker i en del av världen kan påverka Ale kommun i flera avseenden. Samtidigt blir samhällsutmaningarna allt mer komplexa. I SKRs (Sveriges kommuner och regioner) rapport "*Vägval för framtiden 5.1 - En spaning mot år 2035"* lyfts flera trender som påverkar utbildningsnämndens verksamhet i varierande omfattning.

Livsvillkoren har generellt förbättrats, men ekonomiska, sociala och kulturella skillnader ökar mellan olika samhällsgrupper. Ojämlikheter i samhället är nära sammanlänkat med ett lägre förtroende för nationella institutioner. Den emotionella polariseringen tilltar och med ytterligare hot och hat undviker allt fler den öppna dialogen, vilket utmanar demokratin. Skillnader i förmögenhet och inkomst tros öka beroende på bland annat föräldrarnas bostadskarriär, vart man bor i landet, utbildningsnivå, språkkunskaper och vilka nätverk man tillhör. Skolsegregationen har ökat och samhället har blivit hårdare mot de som hamnar efter och bland annat lämnar skolan utan fullständiga betyg. De med utmaningar att lyckas i skolan löper större risk att hamna i ekonomiskt och socialt utanförskap. Ojämlika livsvillkor bidrar till slitningar i samhället vilket kan leda till ett minskat gemensamt engagemang, lägre tillit, ökad kriminalitet och ohälsa samtidigt som kommuner kan få större utmaningar att uppfylla sina uppdrag.

Antalet födda barn är på rekordlåga nivåer. Under 2024 var antalet födda barn per kvinna 1,43, vilket är betydligt lägre än reproduktionssiffran på 2,1. Folkmängden ökade i 121 kommuner och minskade i resterande 169 kommuner. Enligt den senaste befolkningsprognosen för Ale som kom i april 2026 förväntas antalet barn i åldern 1–5 år minska med över 200 barn den närmaste femårsperioden medan grundskoleleverna förväntas minska med

drygt 100 under samma period. Gymnasieleverna fortsätter att öka under perioden. Med ett minskat antal barn och elever behöver förskolor och skolor stänga, som en konsekvens av ett lägre barn- och elevunderlag. Samtidigt blir de äldre allt fler. När befolkningsstrukturen förändras ökar kraven på anpassning och omställning. När andelen arbetsföra minskar samtidigt som behovet ökar, tilltar konkurrensen om arbetskraften. Behoven och utmaningarna kommer ej att tillgodoses genom enbart rekrytering.

Allt större vikt tenderar att ges åt individers eller gruppers åsikter än vetenskaplig forskning, expertis eller objektiv evidens, vilket riskerar leda till att beslut i större utsträckning baseras på personliga preferenser än analys och verifierad kunskap. För att vidga perspektiven behövs reflektion och granskning. Samtidigt ökar behovet av källkritik och förmågan att urskilja fakta från desinformation när alltmer information finns tillgänglig online. Detta ställer ytterligare krav på utbildning i och medvetenhet om källkritik och informationshantering.

Informellt och socialt lärande får en större roll när kunskap delas via nätverk och i digitala miljöer. Arbetslivet har blivit alltmer kunskapsintensivt där förändringar i arbetsmarknadens kompetenskrav leder till ett ökat behov av vidareutbildning och kompetensutveckling. Den kompetens och kunskap som efterfrågas förändras kontinuerligt och behovet av alternativa utbildningsupplägg ökar. Det finns förslag på att begränsa tillträdet till lärarutbildningen genom högre behörighetskrav. Samtidigt innebär ett minskat antal unga att allt färre kan utbildas på högre nivå.

Den tekniska utvecklingen och AI accelererar snabbt och ställer krav på anpassning och nya arbetssätt. Samtidigt som AI kan användas som ett värdefullt verktyg medför en ökad digitalisering även risker och sårbarhet, där fördelar och effektivitet behöver vägas mot en säker och ansvarsfull användning. Hur organisationer förhåller sig till teknikutvecklingen och investerar i teknik, organisation och kompetens påverkar förutsättningarna att nyttiggöra sig tekniken och lyckas i omställningen. AI förväntas få en mer framträdande roll i utbildning och lärande, samtidigt som teknikutvecklingen ökar behovet av kompetensutveckling och ny digital förmåga.

Med tydliga spänningar som sträcker sig över världen och ett förändrat säkerhetsläge innebär att Sveriges förmåga att hantera kriser kontinuerligt behöver stärkas. I takt med ökad elektrifiering och digitalisering blir kritisk infrastruktur mer sårbar. Kommuner utgör en central roll för civil beredskap och den gemensamma tryggheten i flera avseenden. Det finns en uttalad oro hos barn och elever vad gäller krig, klimatkris, den egna situationen och möjligheter i framtiden. I ett allt mer osäkert världsläge får skolan som en trygg plats en allt viktigare roll i flera avseenden. Mindre förbättringar räcker inte till för att möta utmaningarna, det behövs nya sätt att tänka, samverka, organisera och utveckla nya arbetssätt där framtiden kontinuerligt tas i beaktande.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Utbildningsnämnden möter i stor utsträckning samma utmaningar likt nationellt. I Skolverkets lägesbedömning beskrivs de nationella utmaningarna (Skolverket, 2026). Utmaningarna kan främst kategoriseras inom områdena segregation, kompetensförsörjning och trygghet och säkerhet. Skolverket beskriver dem enligt följande:

- Demografi och reformer påverkar skolan kommande år
- Ökade skillnader i elevers kunskaper
- Elevers situation i och utanför skolan påverkar skolresultaten
- Förutsättningarna för undervisning ser olika ut
- Stödet till elever är ofta otillräckligt
- Splittrat skolsystem påverkar likvärdigheten
- Arbetsmarknad i förändring ställer nya krav på utbildningssystemet
- Skolan en viktig del av Sveriges civila försvar och beredskap

I Ale identifieras utmaningar som i stort överensstämmer med de som framgår av aktuella trender och Skolverkets beskrivningar. Därutöver finns lokala utmaningar som påverkar verksamheten. Utmaningarna i Ale beskrivs under följande rubriker.

Kvalitet och kunskapsutveckling
För att utveckla undervisningens kvalitet och främja elevers kunskapsutveckling ser Skolverket följande områden som särskilt viktiga att förbättra (Skolverket, 2026):

- Skillnader i barns och elevers förutsättningar och kunskapsutveckling behöver kompenseras för genom tidigare insatser. Elevhälsans arbete behöver stärkas för att kunna möta utmaningar i ett tidigare skede.

- Otrygghet i skolan behöver motverkas och arbetet med studiero behöver prioriteras.
- Den pedagogiska segregationen behöver brytas och andelen behöriga lärare behöver öka på skolor med mindre gynnsamma förutsättningar. Behovet av kompletterande kompetenser behöver ses över för att möjliggöra för lärare att i större utsträckning fokusera på sitt huvuduppdrag.
- Rektorernas förutsättningar att utföra sina uppdrag behöver stärkas för att minska rektorsomsättningen och skapa bättre kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet.

Skillnaderna mellan olika grupper ökar, vilket ställer högre krav på att säkerställa likvärdighet och att kompensera för barns och elevers skilda förutsättningar. För att kunna möta de varierande behoven behöver verksamhetens kompensatoriska förmåga stärkas.

Att öka kvaliteten och förbättra kunskapsresultaten är en fortsatt utmaning som kräver stort fokus. För de elever med försämrade betyg behöver stödinsatser så tidigt som möjligt sättas in för att minska ojämlikheter och skapa bättre förutsättningar till en lyckad skolgång och fullföljda betyg.

I Skolverkets kvalitetsrapport för 2024 anges fyra utvecklingsområden i syfte att höja utbildningsresultaten. Dessa grundar sig i forskning och i Skolverkets nationella kvalitetssystem (Skolverket, 2024).

- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus
- Förtroendefullt klimat och tydlig roll- och ansvarsfördelning
- Hälsofrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser
- Kompetent ledarskap och professionell utveckling

Skolfrånvaron är en fortsatt utmaning som kräver ett närvarofrämjande fokus. För att förebygga långvarig frånvaro behöver risker identifieras och insatser sättas in i ett tidigare skede. Samtidigt finns behov av att möta de elever som redan etablerat långvarig problematisk skolfrånvaro med insatser för tillbakagång till undervisningen. Allt fler unga upplever psykisk ohälsa. Det finns ett tydligt samband mellan psykisk ohälsa och skolfrånvaro, vilket påverkar skolprestation och kunskapsresultat negativt. Samverkan mellan flera aktörer både internt och externt utgör en viktig del för att vidta nödvändiga åtgärder för ett motverka skolfrånvaro. Barn- och elevhälsan behöver förstärkas för att tydligare integreras med förskolans och skolans arbete och för att i större utsträckning samordna individanpassade insatser i ett tidigare skede.

Att fånga upp ungdomar och unga vuxna som varken arbetar eller studerar är en utmaning. Gruppen präglas ofta av upprepade skolmisslyckanden, ofta i kombination med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsvariationer och omfattar individer med skiftande behov och förutsättningar. Insatserna för denna målgrupp sträcker sig från grundskolan för elever med långvarig och problematisk frånvaro till det förebyggande arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret för att förhindra avbrott av pågående studier eller stödja övergångar till andra utbildningsvägar. För unga över 20 år utgör vuxenutbildningen en central möjlighet att återuppta studier och stärka vägen mot arbete. Gemensamt för målgruppen är ett behov av att skapa en god och tillgänglig stödstruktur för dem på vägen mot arbete och studier.

För att få en ytterligare helhetsbild av utmaningarna för Ale undersöks behovet av en uppdaterad social kartläggning. Kartläggningen syftar till att på ett mer samlat sätt beskriva hur invånarna i Ale mår och har det. Sociala kartläggningar har tidigare genomförts 2016 och 2022.

Snabb förändringstakt i den nationella styrningen
Den snabba förändringstakten i den nationella styrningen av skolan är utmanande. Skolväsendet står inför flera reformer som kräver omfattande implementeringsinsatser. Finansieringen av reformerna är ofta inte tillräcklig, enligt den kommunala finansieringsprincipen ska staten finansiera ambitionshöjningar och nya uppdrag men avseende flera av de kommande lagförslagen är finansieringen inte tillräcklig.

De utredningar och lagförslag som kommer ha störst påverkan på utbildningsnämndens verksamheter är Tid för undervisningsuppdraget, Förbättrad elevhälsa, Förbättrat stöd, Likvärdigt betygssystem samt Likvärdig förskola i de fall de genomförs. Kommande utredningar som har en påverkan på utbildningsnämndens verksamheter är samlade i bilagan *Utredningar och lagförslag mars 2026*.

Förändrade statsbidrag
Statsbidragen utgör en relativt liten andel av utbildningsnämndens totala budget år 2026, motsvarande 6,2 procent. Samtidigt rör det sig om ett betydande belopp på 66 265 tkr.

En stor omfördelning från riktade till generella statsbidrag pågår och berör bland annat nedanstående statsbidrag:

- Stärkt kunskapsutveckling
- Skolsociala team
- Akutskolor
- Lärarassistenter

Statsbidrag för Kunskapsutveckling minskas från dagens nivå på 27,5 mkr till prognostiserad tilldelning på 22,7 mkr år 2027 samt 17,0 mkr år 2028. Idag går 75 procent av statsbidraget direkt till skolenheterna i form av resursgrupper, SU-grupper, mindre gruppering samt elevkoordinatorer för årskurs 7–9. Statsbidraget för maxtaxa höjs med 3,6 mkr i budgeten för 2026. Syftet är att möjliggöra sänkta avgifter i förskola och fritidshem från och med 1 juli 2026.

Även om ambitionen att minska administrationen kring statsbidragen är positiv innebär förändrade statsbidrag, oavsett om de slås ihop eller flyttas till generella, att det tar tid och kraft att rapportera till Skolverket men också förstå och prognostisera för att kunna genomföra en effektiv ekonomistyrning.

Statsbidraget för undervisningsuppdraget kommer vara en del av de generella statsbidragen och beräknas att komma hösten 2027.

Utvecklingen av AI
Utvecklingen av AI innebär möjligheter men också utmaningar i att implementera på ett säkert och ansvarsfullt sätt. I takt med att AI får en alltmer framträdande roll i det dagliga arbetet inom lärande, undervisning och administrativa processer ökar behovet av ny kompetens och förståelse för vad förändringen innebär utifrån skolans uppdrag och villkor. Samtidigt behöver eleverna få möjlighet till lärande inom området. I och med digitalisering blir kunskaps- och informationsflödet mer intensivt och lättillgängligt. Eleverna behöver ges goda förutsättningar att utveckla ett källkritiskt och vetenskapligt grundat förhållningssätt för att kritiskt kunna granska och urskilja fakta från desinformation. Att stärka elevernas förmåga till ett källkritiskt förhållningssätt vid informationssökning och kunskapsbildning är en central del i arbetet mot intellektuell och akademisk segregation.

Enligt internationell arbetsmarknadsforskning innebär teknikutvecklingen främst att arbetsuppgifterna förändras snarare än att den totala sysselsättningen påverkas. Vissa delar i arbetsprocessen kan tas över av teknik och nya arbetsuppgifter tillkomma. Förändringen med AI sker gradvis och påverkas av flera faktorer så som konjunktur, demografi och kompetens. Arbetsuppgifter och arbetssätt omformas när AI kompletterar det mänskliga arbetet och samspelar med människor. AI förväntas främst förändra arbetsinnehållet snarare än ersätta arbetsuppgifter där effekten anses vara särskilt tydlig inom kunskaps- och tjänstemannayrken. Effekten på den totala sysselsättningen blir där med begränsad där produktivitetseffekterna kan realiseras innan tydliga sysselsättningseffekter syns eftersom det är arbetsuppgifterna som förändras och inte arbetsrollerna. Utvecklingen av AI anses därmed främst innebär förändrade arbetsuppgifter och nya kompetenskrav snarare än förändringar i den totala sysselsättningen (Arbetsmarknadens AI-råd, 2026).

Digitalisering
Möjligheterna till effektivisering, nya arbetssätt och lärandevillkor är goda men ökar kraven på att integrera den digitala utvecklingen inom verksamheten på ett säkert sätt. Samtidigt står utbildningsförvaltningen inför utmaningar avseende det digitala arvet med en föråldrad digital infrastruktur. Digitala system inom både förvaltningen och kommunens centrala funktioner är i hög grad isolerade från varandra och integrationer saknas. Detta leder till ineffektiva arbetsprocesser, onödig administration och kvalitetsbrister då data förflyttas manuellt mellan olika system. Det behövs en övergripande strategi, kompetens och i vissa fall nya system som möjliggör smidiga och tillförlitliga informationsflöden, både inom förvaltningen och kommunens centrala system.

Demografi och ett förändrat samhälle
Den demografiska förändringen med ett minskat antal barn och elever innebär att utbildningsverksamheten kontinuerligt behöver anpassas både avseende organisation och lokaler. Den snabba omställningen efter rådande befolkningsprognos inför kommande budgetår utmanar förutsättningarna för dialog med berörda parter internt och externt.

Utbildningsverksamheterna möter stora utmaningar kopplat till vårdnadshavare och övriga intressenter där klyftan mellan verksamheten och andra aktörer blir alltmer påtaglig. I samband ett ökat AI-användande och att information och åsikter delas online har tyckonomin fått större utrymme samtidigt som tilliten och samhällskontraktet ifrågasätts genom överklagande och begäran av allmänna handlingar i allt större grad.

Krisberedskap och säkerhet
Med snabba förändringar i omvärlden och ett spänt säkerhetsläge behöver förmågan att hantera kriser stärkas. Förväntningarna på kommuners förmåga att hantera vardagliga störningar, höjd beredskap och samhällskriser har ökat, vilket ställer krav på långsiktig planering och samverkan över förvaltningsgränserna. Förskola och skola utgör en viktig del i civil beredskap. Utbildningsverksamheten ska upprätthållas i så stor utsträckning som möjligt vid en eventuell störning eller kris för att tillgodose alla barns rätt till utbildning samtidigt som beredskap för nya behov så som barnomsorg under obekväm arbetstid behöver säkerställas för vårdnadshavare med samhällsviktiga yrken (Ale kommun, 2025).

Förskolan och skolan ska vara en trygg plats för alla barn, elever och personal. I och med förändringar i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2025 med *"6 a kap. säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte"* som ett nytt kapitel, tydliggörs huvudmannens ansvar för att förskolan och skolan ska vara en trygg och säker plats för alla. Flera händelser i omvärlden under de senaste åren har skapat oro hos barn, elever och personal och påverkat känslan av trygghet negativt. En förskola och skola som präglas av trygghet och studiero är en förutsättning för lärande och utveckling. Ett kontinuerligt arbete med trygghetsskapande insatser är därför av stor betydelse.

Kompetensförsörjning
Trots ett minskat barn- och elevunderlag kvarstår utmaningen att tillgodose behovet av behöriga förskollärare och lärare och behovet går inte att tillgodoses genom enbart rekrytering. Vilket ställer krav på andra åtgärder. Att minska sjukfrånvaron och skapa goda förutsättningar för hållbara uppdrag är en fortsatt utmaning som kräver kontinuerliga insatser för att i så stor utsträckning som möjligt behålla och använda den kompetens som finns inom verksamheten.

3.3 Kompetensbehov

Utbildningsförvaltningen står inför mångfacetterade utmaningar utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv. Med en omvärld i snabb förändring är det mycket som påverkar samhället och skolväsendet. Utbildningsförvaltningen möter i stort samma utmaningar som nationellt. Ale ligger väl framme i några avseenden men har även utmaningar i att anpassa sig till den snabba förändringstakten.

Flertalet parametrar påverkar kompetensbehovet i utbildningsförvaltningen, demografin utmanar och trots att det är ett till viss del minskat barn- och elevunderlag kvarstår behovet av behöriga lärare och förskollärare. Ett aktivt arbete med att öka frisknärvaron och minska personalomsättningen är fortsatt viktiga områden för att kunna nyttja den kompetens som finns i förvaltningen fullt men möjliggör också för fler att arbeta längre underlättar kompetensbehovet. Därtill utmanar den nationella styrningen av skolan, en stor mängd kommande lagförslag förväntas beslutas under våren 2026 som vid genomförande i stor utsträckning påverka utbildningsförvaltningens kompetensbehov.

Utifrån befolkningsprognosen från våren 2025 kommer förskolan behöva minska antalet årsarbetare med 1,8 procent till år 2030. Utifrån dagens organisation innebär det en minskning med 6,6 årsarbetare. Under 2024 var andelen legitimerade förskollärare 42 procent, i samband med att behoven av personal i förskolan minskar kommer det ske en kompetensväxling där andelen förskollärare ökar.

Forskningen visar att andelen utbildade förskollärare är en av de starkaste strukturella faktorerna för hög kvalitet i förskolan. När förskollärartätheten ökar förbättras förutsättningarna för undervisning, systematiskt kvalitetsarbete och barns utveckling. Satsningar på att öka förskollärartätheten är en av de mest träffsäkra åtgärderna för att stärka kvaliteten i förskolan. Detta stöds av nationella och internationella studier. Med en förskola av god kvalitet förebyggs och fångas behov upp i ett tidigt stadie som annars kan bli mycket stora och svårlösta på sikt.

Den demografiska utvecklingen påverkar grundskolan på olika sätt. För grundskolans yngre åldrar, årskurs F-6, kommer elevunderlaget minska något de kommande fem åren. Utifrån dagens organisation innebär det att behovet av lärare är oförändrat fram till år 2030. I grundskolans äldre åldrar, årskurs 7–9, visar befolkningsprognosen att barn 13–15 år huvudsakligen ökar under hela prognosperioden. Det innebär att mellan år 2025–2030 behöver antalet årsarbetande lärare öka med 6,7 procent, det är en ökning med tio lärare. Inom grundskola förväntas kompetensbehovet öka markant till följd av flera av de föreslagna lagändringarna de kommande åren, särskild påverkan kommer förslaget enligt *Tid för undervisningsuppdraget*. Förändringen föreslås genomföras redan till höstterminen 2027 (Prop. 2025/26:196). Se bilaga *Utredningar och lagförslag, mars 2026* för mer detaljer om kommande utredningar.

Kompetensbehovet inom anpassad grundskola antas öka, även om behovet följer befolkningsutvecklingen är det

andelen elever som går i anpassad grundskola som påverkar kompetensbehovet. Hur denna utveckling ser ut framåt är svårt att förutspå. Från sommaren 2028 kommer det krävas speciallärarutbildning med inriktning intellektuell funktionsnedsättning (IF) för att ansvara för undervisningen i anpassad grundskola. Idag har alla lärare som anställdes före 1 juli 2011 möjlighet att ansvara för undervisningen och betygssättning även om de inte har legitimation för undervisningen i anpassad grundskola, detta undantag gäller till och med 30 juni 2028 (SFS: 2011:326). Detta ökar behovet av speciallärare markant men undantaget kan komma att förlängas då det är få huvudmän som kommer ha möjlighet att faktiskt genomföra förändringen.

Utredningen om en förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) lämnade flera förslag som ökar kompetensbehovet inom elevhälsans verksamhet. Förslaget, om det införs, skulle innebära ett ökat behov av skolsköterskor, skolläkare, kuratorer och skolpsykologer till följd av ett utökat vårduppdrag och ökad närvaro vid skolenheterna. Därtill föreslås att uppdraget som skolkurator utökas och därmed ställs det krav på att legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer ska utföra uppdraget som skolkurator. Det kommer innebära ett behov av att vidareutbilda befintliga skolkuratorer samt en ny utmaning i att konkurrera med regionerna i att rekrytera hälso- och sjukvårdskuratorer och ytterligare öka efterfrågan på befintliga bristyrken.

Hållbara uppdrag för skolledare

Forskning visar att ett fortsatt fokus på skolledarrollen är bland det viktigaste huvudmannen kan göra. Det innebär att stödja, utmana och skapa goda förutsättningar. Utöver att utveckla ledarskapet behövs ett fortsatt fokus på att skapa hållbara uppdrag för rektorer där antalet medarbetare per chef följs upp och att det finns en god stödstruktur kring rektor. Richards avhandling om skolledaromsättning från 2025 visar att just stödet kring rektor av särskilt stor vikt så att man som rektor kan arbeta mer med kärnuppdraget och genomföra ett undervisningsnära pedagogiskt ledarskap. Utredningen *Rektor i fokus* (SOU 2026:4) föreslår också att det ska regleras att rektorns ansvarsområde inte får vara mer omfattande än att rektorn kan utöva sitt pedagogiska ledarskap. Under 2025 minskade personalomsättningen av rektorerna i Ale vilket visar att de insatser som genomförts har haft en positiv inverkan. Fortsatt bevakning av rektorers förutsättningar för pedagogiskt ledarskap och stöd undersöks fortsättningsvis under 2026.

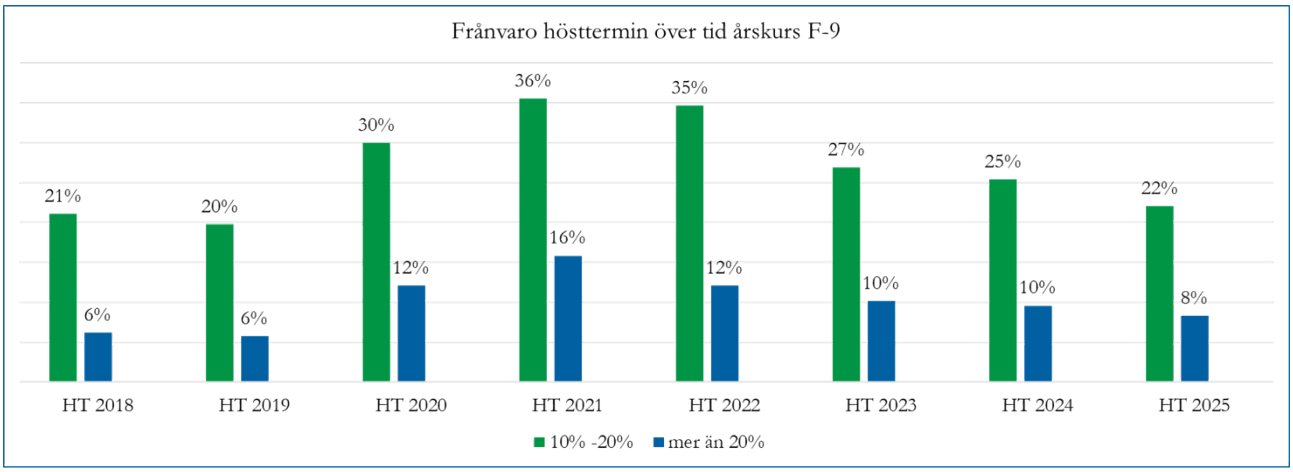
Se utbildningsförvaltningens kompetensförsörjningsplan för en mer detaljerad beskrivning av utmaningar och behov (UBN 2026/21).

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Kunskapsresultat
Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och därmed ett av utbildningsnämndens viktigaste resultat. Läsåret 2024/2025 minskade andelen behöriga till nationellt program på gymnasiet till 81 procent, jämfört 86 procent året innan. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen, jämfört med 77 procent föregående år. 77 elever avslutade årskurs 9 utan behörighet till nationella program, varav 41 elever hade mer än 20 procent frånvaro vårterminen 2025. De allra flesta av dessa elever har börjat på ett introduktionsprogram för att bli behörig till nationellt program på gymnasiet.

Skolnärvaro
Elevfrånvaron minskade under höstterminen 2025. Skolfrånvaron i Ale bedöms ligga på en nivå som motsvarar rikets genomsnitt enligt tillgänglig statistik. Trots samma nivå som riket bedöms frånvaron fortfarande som hög, att öka närvaron är därför ett fortsatt prioriterat område. Under höstterminen 2025 hade 30 procent av eleverna i årskurs F–9 en frånvaro på tio procent eller mer, vilket innebär en minskning med fem procentenheter jämfört med hösten 2024. Även andelen elever med frånvaro över 20 procent har minskat något. Under 2025 har ett intensivt arbete genomförts för att främja skolnärvaro både avseende kultur och struktur. De centrala närvaroteamen har skiftats till tre områdesvisa skolsociala team, och det har arbetats vidare med frånvaroutredningar, utveckling av riktlinje för skolnärvaro och ledighet under terminstid.

Källa: Ales verksamhetssystem Skola24

Nationella program
Under 2025 har nationella gymnasieprogram startat vid Älvgymnasiet. Det är en långsiktig satsning för att fler ska klara gymnasiet. Gymnasieverksamheten är igång och ett antal elever går men en mer tillförlitlig bedömning av resultatet kan ske först efter uppföljning av en längre tidsperiod.

Fler i sysselsättning
Lärcentrum är en del i att få fler i sysselsättning. Flera insatser genomförs redan men det finns behov av ytterligare åtgärder. Lärcentrum har under 2025 erbjudit stöd till studerande och språkutvecklande aktiviteter har genomförts. Café Ale hjärtat har flyttat in och kombinerar språkträning, undervisning och arbetsträning. Inom insteget har fokus varit på mer komplexa ärenden som kräver samverkan samtidigt som nätverksmöten och uppföljning av studier för placerade ungdomar fortsatt.

Den senaste statistiken i Kolada visar att av eleverna som bor i Ale och avslutade gymnasium 2023 har 85 procent etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen. Av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter och 20 procent studerar.

Plats i förskola och skola
Utbildningsnämnden strävar ständigt efter att alla ska få sitt förstahandsval avseende plats i förskola och skola.

När vårdnadshavare ansöker om förskoleplats ska kommunen erbjuda plats inom fyra månader. Ale kommun erbjuder alltid plats inom denna tidsperiod. De demografiska förändringarna och anpassning av lokaler har däremot bidragit till att färre får plats på önskad ort. Under 2025 ökade antalet som inte fått önskad plats inom förskolan på sin ort. I årets skolval till förskoleklass fick 100 procent sitt förstahandsval och 95 procent fick sitt förstahandsval till årskurs 7.

Förskolans resultat
Helhetsomdömet i den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare i förskolan var 4,4 under 2025 (skala 1–5 där 5 är det mest positiva). En högre andel förskollärare bidrar till ökad kvalitet i verksamheten. Detta påverkar vårdnadshavares upplevelse av verksamheten och återspeglas i ett mer positivt enkätresultat. En förbättrad kvalitet kan därmed förväntas leda till en högre inskrivningsgrad.

Klagomålshantering och anmälningar
Klagomålshanteringen har under 2025 fortsatt att utvecklas för att upprätthålla en god kvalitet. Under 2025 har totalt 160 klagomål inkommit till utbildningsförvaltningen. Skolinspektionen har genomfört sju utredningar. Skolinspektionen delger inte kommunerna samtliga anmälningar, utan enbart vid de tillfällen då Skolinspektionen väljer att utreda och huvudmannen ombeds inkomma med yttrande. Antalet inkomna klagomål och anmälda ärenden till Skolinspektionen kan vara en signal om relationen mellan verksamhet och vårdnadshavare och huruvida verksamheten upplevs som tillförlitlig och lever upp till vårdnadshavares förväntan. Antalet inkomna klagomål och anmälningar till Skolinspektionen kan utgöra en indikator för relationen mellan verksamhet och vårdnadshavare samt i vilken utsträckning verksamheten upplevs som tillförlitlig och motsvarar vårdnadshavarnas förväntningar.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Utbildningsverksamheterna använder ett flertal nyckeltal och resultat för uppföljning, analys och jämförelse med andra kommuner, varav några av de mest väsentliga beskrivs här nedan. Samtliga nyckeltal nedan är hämtade från Kolada. Förvaltningen använder nyckeltalen både för historisk analys och jämförelser och för att skapa prognoser för framtiden, bland annat i samband med budgetarbetet.

Nyckeltalen behöver jämföras över en längre tid eftersom ett enskilt år alltid kan innebära tillfälliga svängningar och avvikelser. Förvaltningen jämför främst resultat och nyckeltal med kommungrupper eftersom det kan vara svårt att hitta rätt kommun att jämföra sig med. Nackdelen med nyckeltal för kommungrupper är dock att det är ett genomsnitt med ovägt medel, vilket innebär att en stor kommun som till exempel Göteborg får samma tyngd som en liten kommun med färre invånare. Kommungruppen pendlingskommuner nära storstad är den kommungrupp Ale ingår i. Även Göteborgsregionen, Västra Götalands kommuner och Riket finns med i jämförelserna, samt grupper av liknande kommuner i vissa avseenden. De senaste jämförelsemåtten avser i de flesta till och med 2024, men i de fall förvaltningen vet presenteras resultat och prognos för Ale 2025, samt i vissa fall prognos för 2026. Resultaten för 2025 kommer att presenteras under 2026. Nytt för årets nulägesanalys är ett försök att jämföra Ale med bästa kommun inom vissa avseenden. För att dessa jämförelser ska vara relevanta och ge inspiration till förbättring behöver kommunen likna Ale i väsentliga avseenden, till exempel storlek och socioekonomiska förutsättningar. Utgångspunkten för att ta fram bästa kommun har i ett första skede varit effektivitetsmåtten för grundskola. Dessa mått är ett försök att visa hur mycket kvalitet kommunen får ut av insatta resurser. Måttet innebär dock en begränsning i och med att en insats sällan ger resultat samma år.

I avsnittet nedan finns ett litet urval av nyckeltal och indikatorer som bäst speglar utbildningsverksamheterna i Ale i jämförelse med andra. Eftersom gymnasieverksamheten i Ale än så länge har få elever på nationella program är statistiken inte jämförbar med andra kommuner och finns därför inte med här. Nyckeltal som rör resultat för gymnasieelever avser elever som bor i Ale oavsett vilken skola de går i.

Övriga nyckeltal, samt beräkningar av kommande personal- och lärartäthet finns med som en bilaga till nulägesanalysen.

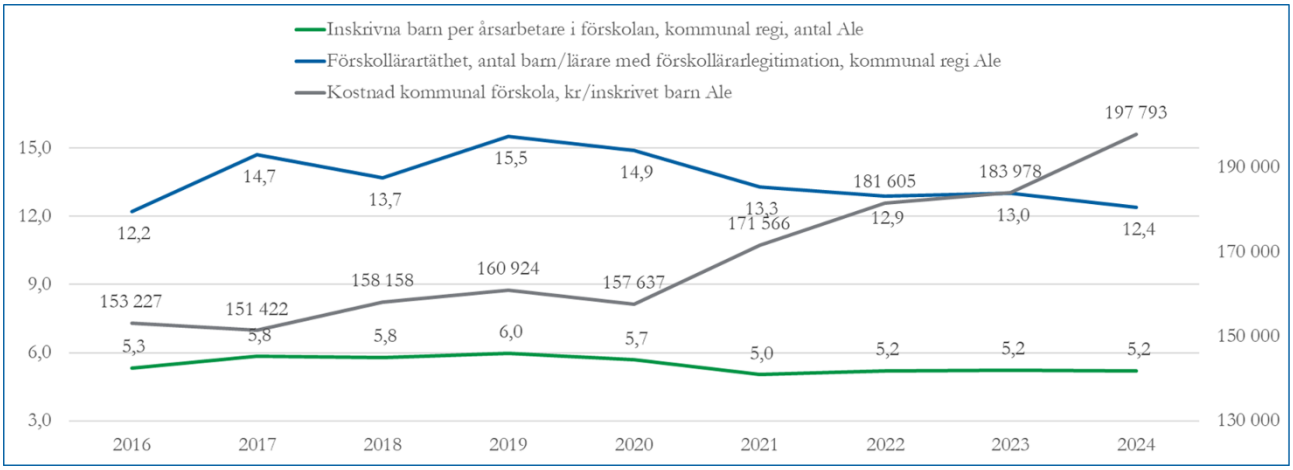
Förskola
Att delta i undervisning i förskola bidrar till att skapa lika möjligheter för barn och elever. Inskrivningsgraden i förskolan i Ale är ungefär samma nivå som i riket och pendlingskommuner nära storstad. Av de barn som är 3–5 år och bor i Ale är över 96 procent inskrivna i förskoleverksamhet (N11821). Nyckeltalet är relevant utifrån skrivning i skollagen om att fler barn, från och med tre år, ska gå i förskolan. Barn som ska fylla tre år ska få en reserverad plats på förskolan även om inte vårdnadshavarna har ansökt om det. Lagändringarna började tillämpas

efter den 1 juli 2023.

Personaltätheten i förskolan ligger nu jämförelsevis bra till i Ale. De senaste åren har varit på nästan samma nivå som riket och något högre än de jämförbara kommungrupperna, 5,2 barn per årsarbetare 2024. För 2025 syns en förbättring i Ale, 5 barn per årsarbetare. Från och med 2024 mäter Ale även grundbemanning av personal (då löpartjänster inte räknas in). Jämförelsemått saknas för detta, men för 2025 har Ale samma nivå som pendlingskommuner nära storstad och liknande kommuner förskola har totalt sett för 2024. Andelen behöriga förskollärare i Ale har ökat något och är nu högre än pendlingskommuner nära storstad, men lägre än liknande kommuner avseende förskola och liknade socioekonomi, cirka 12,4 barn per legitimerad förskollärare.

Kostnader och effektivitet

Ales kostnader per inskrivet barn i förskola har varierat över tid, 2022 låg kostnaderna på hög nivå jämfört med anda kommuner, höga lokalkostnader samt satsning på fler vikarier påverkade kostnaden, men inte personaltätheten, därefter har lokalkostnaderna minskat. 2023 som var ett år med stora effektiviseringar som gjorde att kostnaderna hölls nere, både på grund av ett generellt ansträngt budgetläge och minskat barnantal. På grund av ett aktivt arbete med att hålla barnpeng på samma nivå kunde personaltätheten ändå bibehållas på samma nivå under hösten 2023. Inför budget 2024 ökade kommunen budgeten för förskolan för att klara anpassningen med ytterligare minskat barnantal. Det minskade barnantalet och ökningen av budget innebar också en ökad förskollärartäthet. Diagrammet nedan visar personaltäthet, förskollärartäthet och kostnad för förskola i Ale 2016–2024. Graferna visar att det finns en tydlig korrelation mellan kostnader och personal/förskollärartäthet vilket innebär att resurserna gått till personal som avsett.

Källa: Kolada ID: N11032, ID: N11813, ID: N11010

För att klara ytterligare anpassningar 2025 fick förskolan en stötdämpning som har gjort att personaltätheten för 2025 kunnat förbättras vilket också kommer att synas som ökade kostnader i Kolada när resultaten för 2025 presenteras under våren 2026. Även jämförelse av nettokostnadsavvikelsen mellan kommunerna visar att Ale har lagt mer resurser på förskola än statistiskt förväntat av samma skäl som ovan. För 2026 har förskolans ram höjts för att kunna bibehålla personaltätheten på samma nivå som 2025.

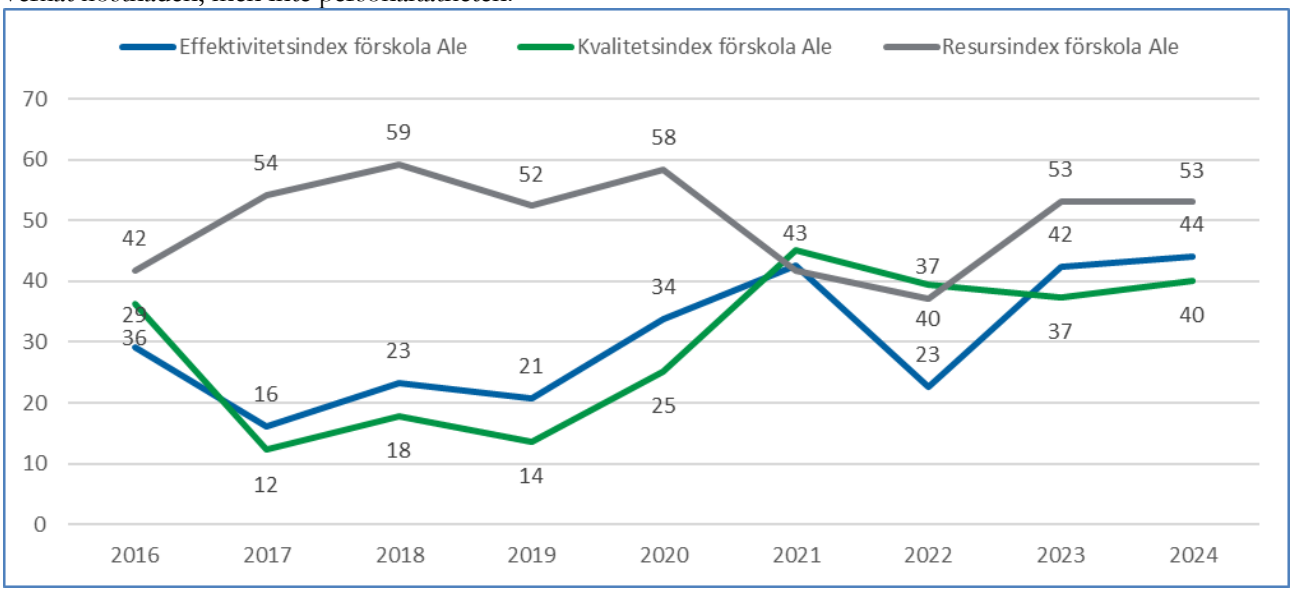
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl öppen förskola, miljoner kronor, ID: N11038 (Kolada)									
Ale	**2**	**-4**	**-11**	**-12**	**-9**	**4**	**10**	**2**	**7**
Göteborgsregionen (ovägt medel)	-14	-8	-11	3	4	5	11	6	-6
Liknande kommuner förskola, Ale, 2024	-6	2	5	2	-3	-8	-6	-4	1
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	-8	-5	-8	-10	-10	-11	-9	-7	-8
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-22	-22	-28	-34	-35	-38	-39	-47	-49
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	-9	-5	-5	-3	-1	0	3	3	2
Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat									

Källa: Kolada

Effektivitetsindex är ett utvecklingsnyckeltal och väger samman flera nyckeltal som avser kvalitet och resurser. Det är ett försök att svara på frågan om hur mycket kvalitet i form av till exempel behörig personal och måluppfyllelse som resurserna ger. En jämförelse av effektivitetsindex visar att Ales resultat har förbättrats över tid, men

är lägre än jämförbara kommungrupper. Att effektivitetsindexet är lägre än jämförelsekommunerna är huvudsakligen på grund av att Ale har en lägre andel förskollärare.

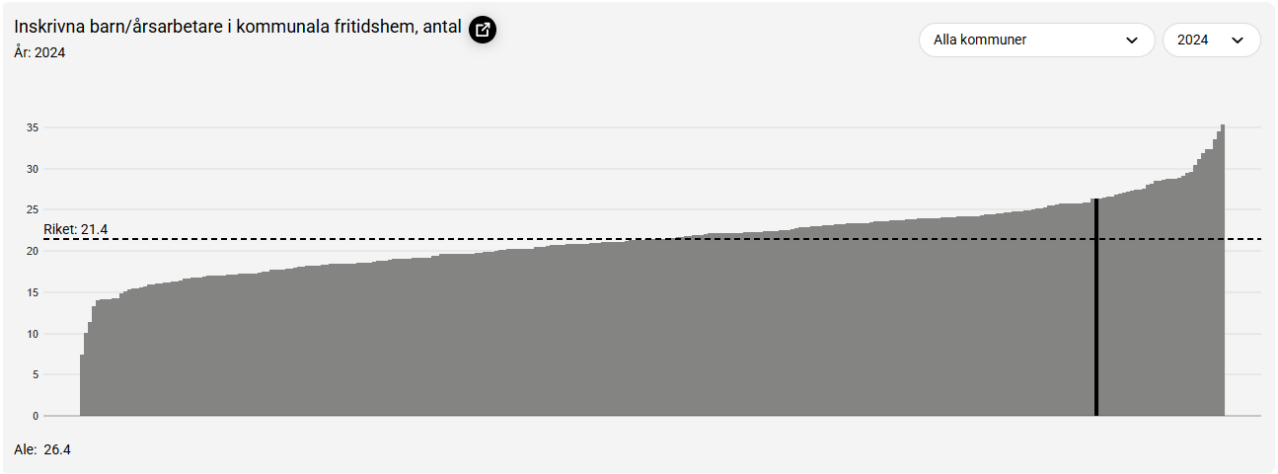
Diagrammet nedan visar index för effektivitet, kvalitet och resurser för Ale över tid. Grafen över tid visar att det är kvalitetsindexet som drar ner effektivitetsindex beroende på att en låg andel av personalen är legitimerade förskollärare och låg personaltäthet i förskolan. Från och med 2021 har både personaltäthet och andel förskollärare förbättrats. Det låga värdet för 2022 beror främst på höga lokalkostnader samt satsning på fler vikarier vilket påverkat kostnaden, men inte personaltätheten.

Källa: Kolada ID: U11901, ID: U11404, ID: U11001

Fritidshem

I Ale var 88 procent av eleverna i åldern 6–9 år inskrivna i fritidshemmen 2024, (N13890) vilket var något lägre än Göteborgsregionen och pendlingskommuner nära storstad, men högre än riket och genomsnittet för Västra Götalands kommuner. Det finns däremot en stor skillnad avseende personaltäthet då Ale har fler elever per heltidsanställd personal och väsentligt lägre andel behöriga lärare än de flesta kommuner och kommungrupper. Av landets 290 kommuner är det få som hade lägre personaltäthet än Ale 2024. Diagrammet nedan visar alla Sveriges 290 kommuner, det svarta strecket visar Ale. En avstämning för oktober 2025 visar en förbättring till 24 elever per personal. Detta beror delvis på en tillfällig extra satsning på fritidshemmen hösten 2025, samt en stor förbättring av personaltätheten på anpassad skolas fritidshem.

Källa: Kolada: ID: N13805

I Ale hade knappt 29 procent av personalen pedagogisk högskoleutbildning, en marginell förbättring jämfört med året innan (N13015). Pendlingskommuner nära storstad har något större andel cirka 30 procent, medan rikets övriga jämförbara kommungrupper har 35–40 procent.

Ales kostnader för fritidshem har tidigare inte speglat den låga personaltäthet som Ales fritidshem har, men från

och med 2024 är kostnadsfördelningen mellan grundskola och fritidshem kvalitetssäkrad och kostnaderna är nu precis som personaltätheten väsentligt lägre än jämförelsekommuner (N13028).

Grundskola

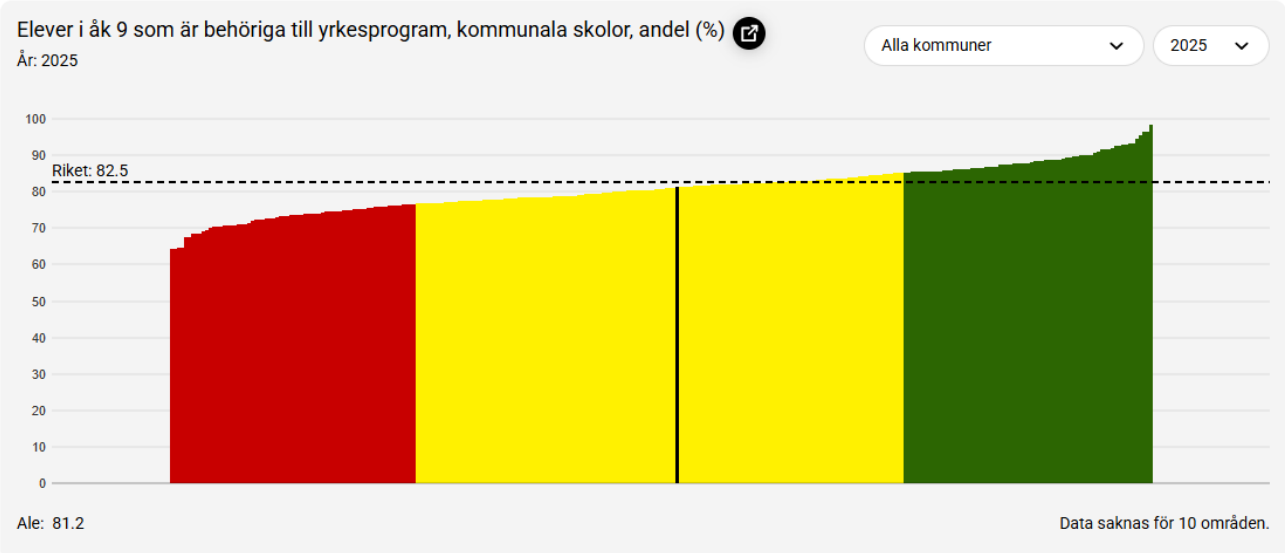
Ales elever har haft en positiv trend avseende betyg över tid, men med sämre resultat både 2023 och 2025 går det inte längre att se en stabil uppåtgående trend. Ales resultat för eleverna som slutade årskurs 9 2025 är lägre än genomsnittet för riket och de jämförbara kommungrupperna förutom liknande kommuner avseende socioekonomi. Det är alltså svårt att göra jämförelser över tid då Ales resultat har svängt mycket mellan åren.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) ID: N15436 (Kolada)										
Ale	80.5	79.1	84.0	87.0	86.3	84.3	86.9	81.0	86.4	81.2
Göteborgsregionen (ovägt medel)	88.1	82.1	86.3	85.0	87.4	86.5	84.7	84.9	83.7	83.9
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	87.5	79.6	83.0	81.4	85.9	86.8	82.5	83.1	81.3	80.4
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	89.7	86.1	87.7	87.5	88.6	88.2	87.5	86.4	85.9	86.2
Riket	86.0	80.5	82.7	82.5	84.0	84.6	83.3	83.7	82.1	82.5
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	85.5	79.4	82.0	82.1	83.3	84.2	82.4	82.7	80.3	80.1

Källa: Kolada

Diagrammen nedan visar alla Sveriges 290 kommuner för 2024 och 2025, det svarta strecket visar Ale som 2024 låg bland de 25 procent av Sveriges kommuner med högst andel elever behöriga till gymnasiet i de kommunala skolorna. 2025 ligger Ale mitt i det gula området med lägre andel med gymnasiebehörighet.

Källa: Kolada ID: N15436

Lärartätheten i Ales grundskolor, årskurs 1–9, har över tid varit relativt låg i jämförelse med riket och andra kommuner. 2024 hade Ale 12,8 elever per heltidsanställd lärare och det var då bara 38 kommuner som hade lägre lärartäthet än Ale (N15034). Pendlingskommuner nära storstad låg dock något lägre med 13,1 elever per lärare. Prognosen i samband med budget för 2025 var 13 elever per heltidsanställd lärare. På grund av en tillfällig satsning med fler lärare i årskurs 9 hösten 2025 samt skolans inre organisation med mer resurser till grundskola än fritidshem blev lärartätheten 12,4 elever per lärare 2025. I budget för 2026 fick utbildningsnämnden en ramhöjning för grundskolan på 1,5 mkr för att kunna bibehålla lärartätheten med 13 elever per lärare. Den tillfälliga satsningen med tvålärarsystem för en årskurs hösten 2026 kommer att innebära en lärartäthet med cirka 12,4 elever per lärare.

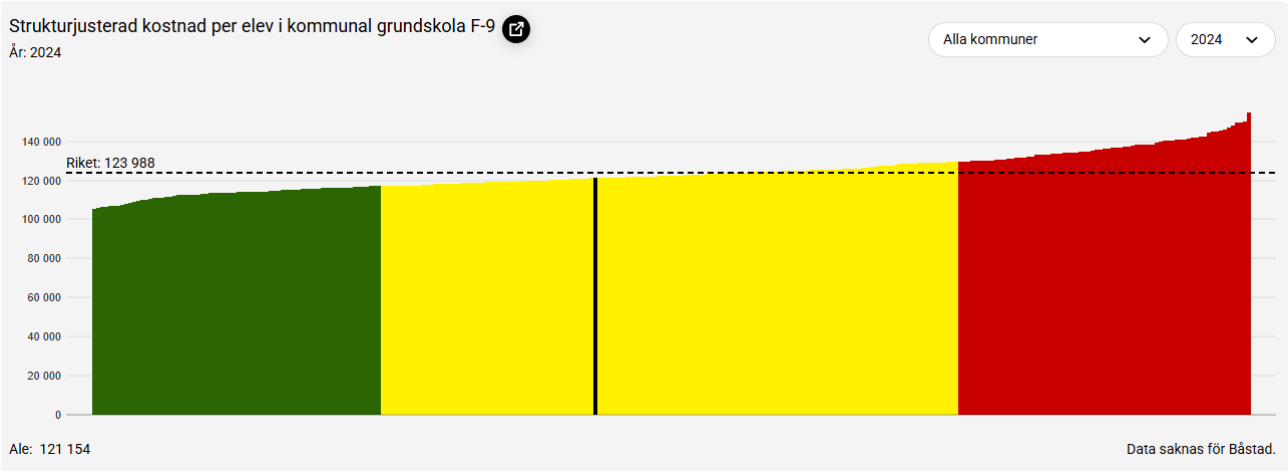
En jämförelse av nettokostnadsavvikelsen visar att Ale hade lägre kostnader för grundskolan än statistiskt förväntat, vilket också visar en bättre kostnadsbalans över tid. Ökningen jämfört med 2023 beror dels på en omfördelning mellan fritidshem och grundskola, då en del av kostnaderna för fritidshemspersonal felaktigt har redovisats på grundskola, och dels på grund av förstärkning, 2023 var ett år med stora kostnadsminskningar i kommunen. Både pendlingskommuner nära storstad, liknande kommuner avseende grundskola och socioekonomi hade lägre kostnader 2024, medan Göteborgsregionen och Västra Götalandskommuner hade högre kostnader.

Tabellen nedan visar att utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen för Ale i stort sett haft en trend med lägre kostnader i takt med ett medvetet arbete med ekonomistyrning, men att de låga kostnaderna också innebär en lägre lärartäthet än de flesta kommuner. Kommungrupperna visar genomsnitt av kommunernas nettokostnadsavvikelse och här finns en variation inom varje grupp. För 2025 ligger Ales kostnader för grundskolan högre beroende på den tillfälliga satsningen hösten 2025 med fler lärare i årskurs 9. Även för 2026 kommer den tillfälliga satsningen på tvålärarsystem innebära att kostnaderna är högre.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, miljoner kronor ID: N15045 (Kolada)									
Ale	**27**	**3**	**9**	**-1**	**-7**	**-10**	**-9**	**-41**	**-15**
Göteborgsregionen (ovägt medel)	25	25	24	23	12	31	35	26	36
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-31	-30	-30	-37	-40	-42	-47	-56	-53
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	7	7	8	6	5	9	11	8	12
Liknande kommuner grundskola, Ale, 2024	-24	-23	-27	-32	-35	-35	-38	-42	-37
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	-12	-9	-6	-9	-7	-9	-9	-6	-36
Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat									

Källa: Kolada

Den totala kostnaden per elev i kommunal grundskola 1-9 i Ale var 2024 lägre än de flesta kommuner. Diagrammet nedan visar alla Sveriges 290 kommuner, det svarta strecket visar Ale. Kostnaden är strukturjusterad vilket innebär att hänsyn har tagits till bebyggelse, befolkningsstruktur och socioekonomiska förhållanden.

Källa: Kolada ID U15049

Effektivitetsindex för grundskolan (se förklaring under förskola ovan) visar att resultatet för Ale har förbättrats över tid, men visar en försämring både 2022 och 2023. 2023 hade Ales elever i årskurs 9 låga skolresultat och de låga skolresultaten våren 2025 samt extra satsningar på lärare hösten 2025 innebär att effektivitetsindex för 2025 kommer att vara lågt.

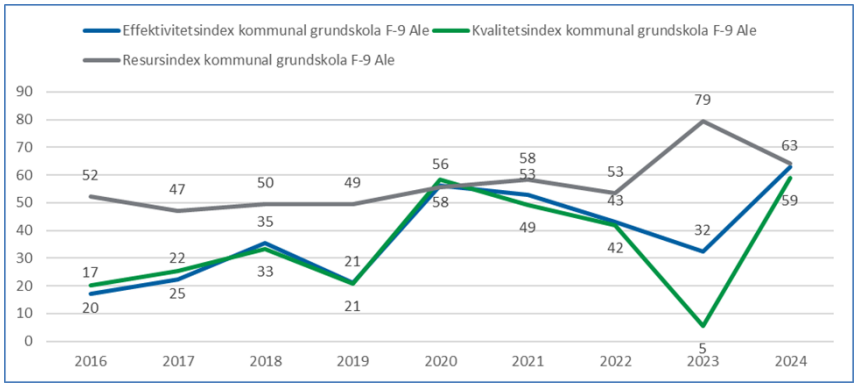
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9, ID: U15900 (Kolada)						
Ale	21	56	53	43	32	63
Göteborgsregionen (ovägt medel)	36	48	47	41	37	46
Liknande kommuner grundskola, Ale, 2024	62	71	64	66	61	72
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	52	58	58	54	48	60
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	53(-)	64	61	62	57	65
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	46(-)	49(-)	50(-)	45(-)	39(-)	45(-)

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för kommunal grundskola F-9. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. För att inte extremvärden ska få för stort genomslag sätts värdet till 0 för kommuner med värden under percentil 2,5, och 100 för kommuner med värden över percentil 97,5. För de kommuner som har data på både kvalitetsindex och resursindex beräknas ett medelvärde, och därefter normaliseras även medelvärdet till en skala från 0 till 100 på samma sätt. Index utgörs av det normaliserade medelvärdet. Källa: RKA:s beräkningar baserade på uppgifter från SKR, SCB, Skolverket och Skolinspektionen

Källa: Kolda

I kvalitetsindex ingår resultat från skolenkäten och kunskapsresultat i årskurs 9. I resursindex ingår kostnad per elev. Alla index är strukturjusterade utifrån elevsammansättning och kommunens förutsättningar.

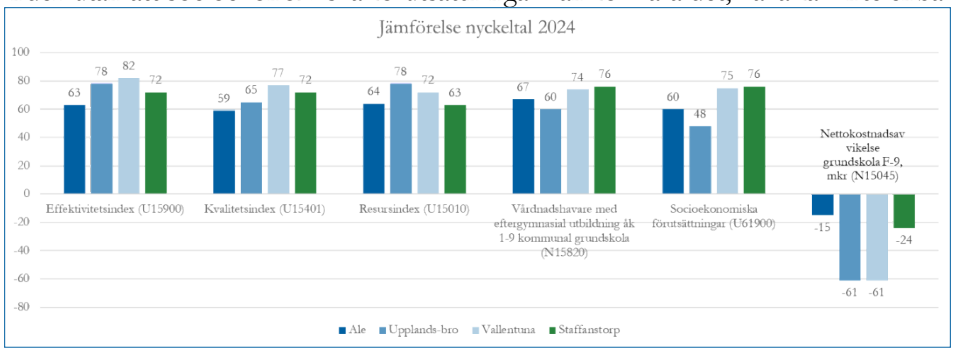
Diagrammet till höger visar index för effektivitet, kvalitet och resurser för Ale över tid. För 2023 är kvalitetsindex lågt på grund av de låga betygsresultaten för årskurs 9 våren 2023, För 2024 är index högt på grund av förbättrade skolresultat våren 2024.

Källa: Kolada ID: U15900, ID: U15401, ID: U15010

Bästa kommun grundskola

Utifrån ambitionen att undersöka "bästa kommun" inom grundskola har kommunerna Upplands-Bro, Vallentuna och Staffanstorp identifierats. Samtliga kommuner är pendlingskommuner nära storstad och har en befolkning på 27 000–35 000 invånare. Fördelningen av kommunala och fristående skolor är liknande, även om dessa tre har något fler fristående aktörer än Ale. Kommunerna är intressanta att undersöka utifrån att de har högre kvalitetsindex än Ale trots att de inte finansierar skolan mer än andra kommuner och/eller har ett högt kvalitetsindex utan att socioekonomiska förutsättningar kan förklara det, i alla fall inte enbart.

Diagrammet till vänster visar ett urval av nyckeltal med Upplands-Bro, Vallentuna och Staffanstorp i jämförelse med Ale.

Källa Kolada ID: U15900, ID: U15401, ID: U15010, ID: U61900, ID: N15045

Förvaltningen har initierat dialogutbyte och har haft ett första samtal med Upplands-Bro och Vallentuna. Dialogen visar att Ale i stort sett står inför samma utmaningar som både Upplands-Bro och Vallentuna. Båda kommunerna har ett tydligt fokus på skolnärvaro och undervisningsnära ledarskap har gett framgångar. Båda kommunerna har väsentligt lägre sjukfrånvaro än Ale. En jämförelse avseende betyg för årskurs 9 visar att Upplands-Bro har betyg i nivå med Ale och varierar över tid precis som Ale, medan Vallentuna har en hög betygsnivå över en längre tidsperiod. Låg rektorsomsättning och låg sjukfrånvaro kan vara delförklaringar till det höga indexvärdet. Ett djupare och bredare erfarenhetsutbyte krävs för att identifiera vilka lärdomar Ale kan dra nytta av i det fortsatta utvecklingsarbetet. Både Upplands-Bro och Vallentuna är intresserade av fortsatt dialog och utbyte.

Anpassad grundskola

Andel elever i anpassad grundskola har ökat över tid, både i Ale och riket som helhet. Den senaste statistiken från Skolverket visar att andel elever i anpassad grundskola har fortsatt att öka något även läsåret 2025/26 och är nu 1,6 procent av elevantalet. I Ale har ökningen kommit något senare. Läsåret 2024/25 var andelen i Ale 1,1 procent, men ökade hösten 2025 till drygt 1,4 procent av det totala elevantalet. Prognosen för Ale är en fortsatt ökning de närmaste åren, och 2027 förväntas andelen vara nära samma nivå som nu.

Ales kostnader för elever i anpassad grundskola var hög jämfört med "tvillingkommunerna" och pendlingskommuner nära storstad. Det är dock svårt att jämföra mellan kommunerna eftersom det är en liten elevgrupp med olika behov som varierar stort över tid. Som alla verksamheter beror det också på volymen på verksamhet man bedriver där de något större kommunerna har bättre förutsättningar. Verksamheten har behövt arbeta med effektiviseringar 2025 och inför 2026. Kostnaden för anpassad grundskola för hemkommun ligger högre i Ale och är bland de 25 procent av kommunerna med högst kostnad. Här ingår specialplatser för elever som går i skola i andra kommuner och är svårare att påverka kostanden för Ale.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kostnad för kommunal anpassad grundskola, kr/elev, N18027 (Kolada)									
Ale	510 800	545 800	525 400	553 800	508 400	534 000	502 800	569 200	649 700
Göteborgsregionen (ovägt medel)	502 823	542 100	557 054	614 554	625 438	587 577	587 115	652 185	691 746
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	508 000	550 374	601 274	599 665	822 234	533 787	524 797	550 782	573 292
Riket	457 000	483 200	497 500	500 600	482 700	476 500	483 700	515 500	536 200
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	512 602	532 274	586 361	686 000	876 557	796 924	858 864	952 871	650 364
Kostnad anpassad grundskola hemkommun, kr/elev ID: N18021 (Kolada)									
Ale	432 282	489 846	469 220	544 636	585 585	686 789	595 000	707 619	756 795
Göteborgsregionen (ovägt medel)	467 382	505 562	494 687	503 926	537 877	625 582	605 373	673 381	716 902
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	506 342	530 112	510 140	501 056	515 013	574 894	585 531	635 825	659 376
Riket	440 142	455 893	476 059	469 202	459 833	519 161	529 942	573 571	592 865
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	485 931	523 839	561 089	558 930	531 663	684 211	635 180	691 622	710 985

Källa: Kolada

Elevhälsa nyckeltal

Kostnaden för elevhälsa i grundskola, årskurs 1–9, avser skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive eventuella köpta tjänster från exempelvis regionen. Ales kostnad var för 2024 på samma nivå som Göteborgsregionen, men något högre än pendlingskommuner nära storstad. Utifrån hög elevfrånvaro och många elever med psykisk ohälsa har Ale anpassat och stärkt elevhälsan minst i takt med målgruppsökningen de senaste åren. Kostnaden för elevhälsan inom anpassad grundskola ligger på ungefär samma nivå som snittet för Göteborgsregionen, men högre än de flesta kommuner i landet, vilket är en del av förklaringen till höga kostnader för anpassad grundskola. Hur mycket elevhälsa som behövs för anpassad grundskola beror på elevernas behov. Kostnaderna för elevhälsan på gymnasiet är inte jämförbar med andra kommuner vars gymnasieskolor har ett bredare utbud av nationella gymnasieprogram.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev, ID: N15014 (Kolada)									
Ale	5 060	4 387	4 154	3 480	3 719	4 504	4 957	5 164	5 187
Göteborgsregionen (ovägt medel)	3 616	3 844	4 081	4 208	4 175	4 581	4 953	5 191	5 190
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	3 100	3 389	3 493	3 618	3 790	3 936	4 246	4 671	4 726
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	2 937	3 218	3 446	3 678	3 810	4 143	4 356	4 713	4 935
Riket	3 060	3 318	3 516	3 735	3 932	4 200	4 433	4 768	5 053
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	3 573	3 779	3 980	4 387	4 495	4 900	4 951	5 333	5 625
Kostnad för elevhälsa i kommunal anpassad grundskola, kr/elev, ID: N18032 (Kolada)									
Ale	10 000	9 230	11 660	9 530	11 220	15 210	15 110	15 950	15 140
Göteborgsregionen (ovägt medel)	11 275	11 257	10 576	10 372	13 445	13 138	13 980	15 961	15 138(-)
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	9 280	11 417	10 217	12 026	10 314	8 877(-)	7 265(-)	9 403	9 591
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	10 867	12 333	13 123	9 981	11 260	10 130	10 155	11 526	12 445(-)
Riket	7 050	8 020	8 060	8 630	8 040	8 470	8 310	8 660	9 410
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	9 603	10 308	10 345	11 868	10 284	9 563	10 754	10 824	10 779(../-)

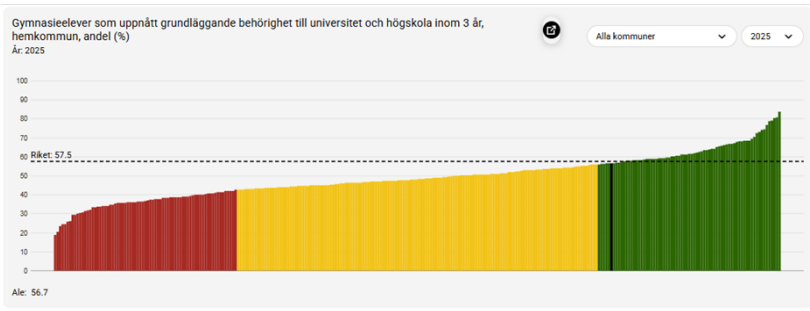
Källa: Kolada

Gymnasium

Eftersom nästan alla gymnasieelever som bor i Ale går i gymnasieskolor i andra kommuner i regionen jämförs resultaten för elever i hemkommun. 95 procent av eleverna 16–18 år som bor i Ale är inskrivna på gymnasieskola (N17899) det är något högre andel än riket och pendlingskommuner nära storstad, men på ungefär samma nivå som Göteborgsregionens kommuner. Av de elever som slutade årskurs 9 våren 2025 var det knappt en procent av Ales elever som inte var inskrivna på något gymnasium hösten 2025 (N17528). Det är en lägre andel jämfört med både riket och kommungrupperna. Det är få kommuner som har en lägre andel inskrivna.

73 procent av gymnasieeleverna som bor i Ale klarade gymnasieexamen inom tre år, det är två procentenheter högre än riket och ungefär samma nivå som genomsnittet för Göteborgsregionens kommuner, men två procentenheter lägre än pendlingskommuner nära storstad. 57 procent av gymnasieleverna som bor i Ale har uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år vilket är lägre än Göteborgsregionen och något lägre än genomsnittet för riket. Ale tillhör de 25 procent av kommunerna som har högts andel med behörighet till universitet och högskola.

Ale har små möjligheter att påverka kostnaden för gymnasium då de flesta elever går i skolor med andra huvudmän. Kostnaden per elev ligger i nivå med jämförbara kommungrupper och är ungefär som genomsnittet för riket.

Källa Kolada ID: N17473

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

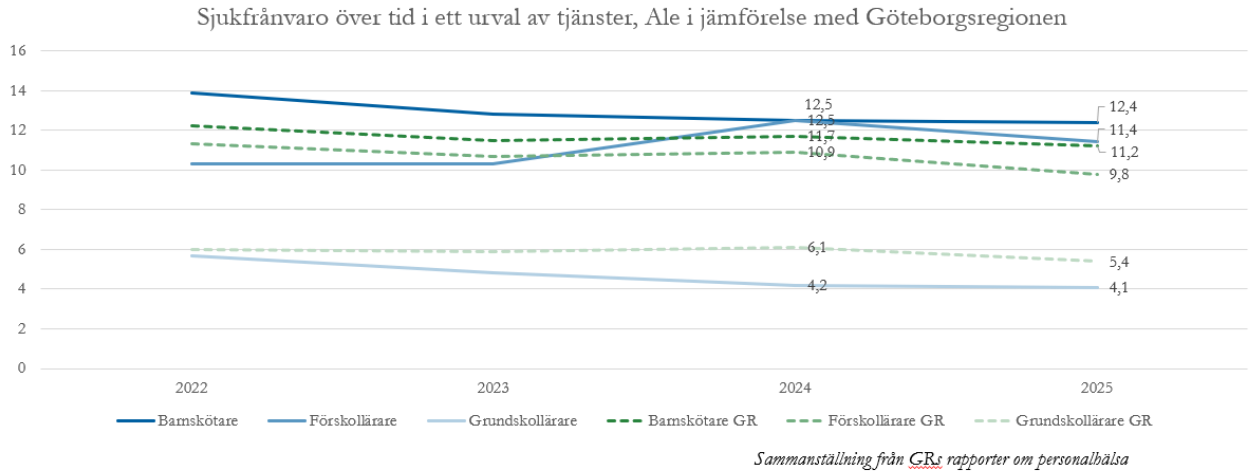
Den senaste statistiken i Kolada visar att av eleverna som bor i Ale och avslutade gymnasium 2023 har 85 procent etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen (N18601). Av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter, (N18958) vilket är en högre andel än genomsnittet för jämförbara kommungrupper. 20 procent studerar året efter avslutad gymnasial utbildning på komvux (N18942) vilket är ungefär samma nivå som kommungrupperna. 63 procent av eleverna i Ales vuxenutbildning avslutade med godkända betyg, det är en minskning jämfört tidigare år. Det är också en lägre andel än riket och jämförbara kommungrupper (N18961).

Av Ales invånare i ålder 18–24 år var 5,5 procent arbetslösa 2025 (N03935). Det är en högre andel, cirka en procentenhet, än de jämförbara kommungrupperna. 2,3 procent är inskrivna i program med aktivitetsstöd och 3,2 procent är öppet arbetslösa. Det behöver dock poängteras att detta är statistik från Arbetsförmedlingen och ungdomar i lokalt aktivitetsstöd eller de som får lokala insatser finns inte med i denna statistik.

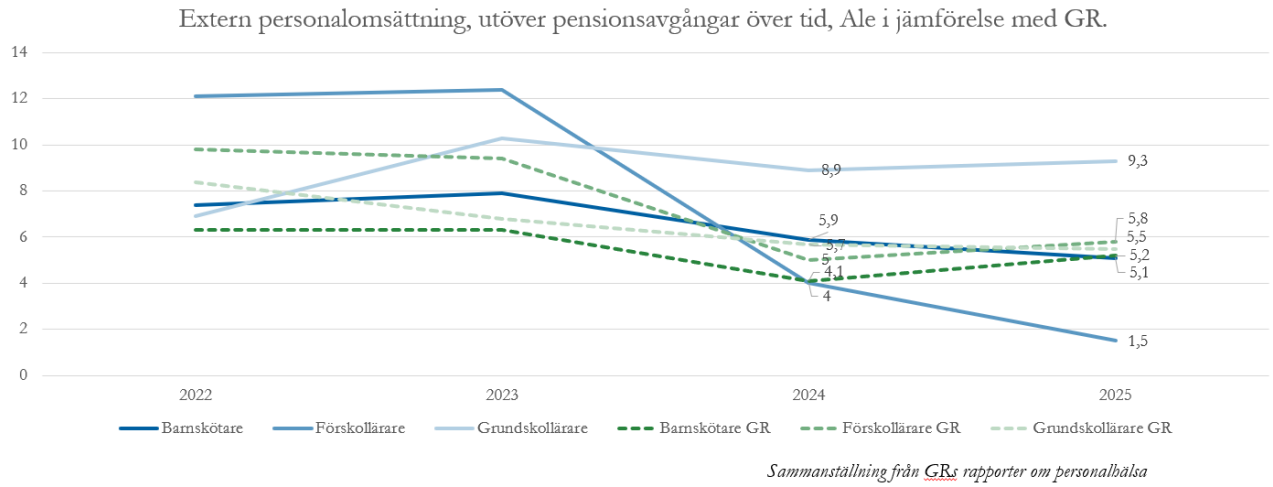
Personalhälsa

I jämförelse med Göteborgsregionen (GR) är sjukfrånvaron för Ales förskollärare och barnskötare över genomsnittet i GR medan personalomsättningen för förskollärare är betydligt lägre än genomsnittet. Personalomsättningen för barnskötare är på samma nivå som genomsnittet i GR. För förskollärare är det endast Lerum som har en högre andel sjukfrånvaro än Ale. För barnskötare är sjukfrånvaron högre än Ale i Kungälv och Härryda.

För grundskollärare är utvecklingen den omvända med bland den lägsta sjukfrånvaron i GR, men också den högsta personalomsättning i GR. Sjukfrånvaron för grundskollärare är under 2025 endast lägre i Kungälv och Kungsbacka (Göteborgsregionen, 2026).

Källa: Göteborgsregionens kommunförbund

Källa: Göteborgsregionen 2026

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Effektiviseringar och förbättringar ingår i uppdraget och det kontinuerliga arbetet. Inför och under varje budgetår görs en stor mängd anpassningar, justeringar och omfördelningar för att hantera nytillkomna krav och behov. Dessa som redan har hanterats eller hanteras lyfts inte här. Det är viktigt att det stora, långsiktiga och mest väsentliga får fokus nedan oavsett om det är nya idéer eller pågående arbete. Då det är avgörande att öka skolresultaten lyfts en mängd förbättringsförslag med kostnader.

Minska lokalbehovet
En träffsäker och snabb anpassning till befolkningsprognosen är den viktigaste effektiviseringen och kostnadsbesparingen som utbildningsförvaltningen kan göra. Det handlar både om det korta perspektivet med stängningar av förskolor och det långa perspektivet att komma med underlag och förslag på hur investeringar kan minska. Särskild vikt läggs vid beredskap kopplat till risken att kommande befolkningsprognoser blir lägre än förväntat, alternativt revideras ned genom beslut. Nuläget är följande:

Under 2025 stängdes tre förskolor baserat på tidigare utredningar och beslut. Inför 2026 så valdes att inte stänga någon förskola då minskningen i barnantal var relativt liten men inför 2027 blir frågan aktuell igen. Så snart ny befolkningsprognos finns som utgångspunkt så tas ett underlag fram för beslut. Då inget budgetbeslut kommer vid den tidpunkten i år så får beslut om stängning fattas frikopplat från beslut om budget för förskolan om det ska kunna verkställas i tid.

Avseende underlag och förslag på lång sikt så arbetar utbildningsförvaltningen aktivt i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen. På anmodan tar utbildningsförvaltningen fram uppdaterade behovsunderlag per område som är aktuellt och arbetar därefter med alla tänkbara lösningar som kan minska investeringsvolymen. Ett exempel är skolbyggnad Nödinge där en fördjupad genomgång av både behov och kapacitet gör att förvaltningen inför kommande lokalbehovsanalys lämnar underlag som anger att behovet kan lösas i befintliga byggnader avseende skolornas behov, kvarstår gör eventuella andra behov. I nästa skede bearbetas behovet av ny förskola i Älvängen, efter Hövägens rivning.

Kostnadsbesparing: Omfattande. Avsikten är att bidra till att hålla nere investeringsvolymen för kommunen vilket på lång sikt är ett viktigt bidrag till den gemensamma ekonomiska planeringen.

Ökad frisknärvaro
En avsevärd förbättring och kostnadsbesparing som omfattar hela förvaltningen och har potential att göra stor skillnad i kvalitet och god resursanvändning är en minskad sjukfrånvaro. Därför initierade utbildningsförvaltningen en egen handlingsplan kopplad till HR:s åtgärdsplan. Den beslutades i november 2025, implementeras fortsatt under 2026 och består av åtgärder på både kort och lång sikt som avser både individ, kultur och struktur. Åtgärderna behöver få fortsatt tid, kraft och fokus och är bland det viktigaste som kan göras för att öka kvaliteten i verksamheterna.

Att räkna och prognostisera minskade kostnader för sjukfrånvaro är svårt då kostnaden för sjuklön varierar beroende på lönenivå för den sjukfrånvarande samt hur sjukfrånvaron är fördelad de första dagarna och därmed hur stor andel som är karensavdrag. PO-kostnaderna varierar mellan åren så PO-kostnaderna behöver exkluderas vid jämförelse över tid, men samtidigt behöver det finnas med för att synliggöra den totala kostnaden av sjukfrånvaron. Dessutom följer sjuklönekostnaden löneökningen så över tid kommer alltid sjuklönen öka i takt med löneökningen.

Den totala kostnaden för sjuklön var under 2025 på 11,8 mkr, exklusive PO. Förvaltningens möjliga målbild är att nå tre procents korttidssjukfrånvaro och tre procents långtidssjukfrånvaro. En minskning av korttidssjukfrånvaron till tre procent skulle innebära en kostnadsbesparing av sjuklönekostnader på 2,2 mkr, inklusive PO. Om korttidsfrånvaron minskas till tre procent förväntas vikariekostnaderna minskas med 4 mkr, inklusive PO, under förutsättning att det finns en tydlig vikarieplanering. Det skulle innebära en kostnadsbesparing på 6,24 mkr. Kostnadsberäkningen är endast gjord på korttidssjukfrånvaro, för arbetsgivaren är korttidssjukfrånvaron dyrast men även långtidssjukfrånvaro innebär en kostnad som inte är inkluderad i beräkningen.

Kostnadsbesparing: 6,24 mkr som främst återgår i ökad närvaro och kvalitet på enheterna.

Ekonomistyrning
Ett möjligt utvecklingsområde inom ekonomistyrningen är att komplettera den ettåriga budgeten med ett flerårigt perspektiv. Som modellen ser ut i dag finns det en risk att den hämmar mer långsiktiga effektiviseringar, särskilt sådana som kräver investeringar initialt och där nyttan uppstår först senare. Den kan också bidra till viss ryckighet mellan åren, till exempel i planeringen av personal, lokaler och olika stödinsatser.

Det kan även vara intressant att se över resursfördelningsmodellen. Barn- och elevpengen, som idag följer varje individ, ger visserligen en tydlig koppling mellan ersättning och elevantal, men kan samtidigt skapa svängningar även vid mindre förändringar. Att gå mot en mer stabil grundersättning, exempelvis kopplad till klass eller avdelning, skulle kunna ge bättre förutsättningar för långsiktig planering och rikta mer kraft mot att arbeta med kvalitetsstyrning istället för månadsvisa budgetanpassningar.

Vidare kan incitament användas som uppmuntrar till effektivisering. Ett sätt skulle kunna vara att låta verksamheter behålla delar av eventuellt överskott.

Förbättring/effektivisering: Ökat fokus på kvalitetsutveckling och minskad tid till att hantera svängningar i budget.

Förbättringar av elevresultat och närvaro
Då resultaten för årskurs 9 inte visar en tillräckligt hög nivå behöver inom detta område insatsförslag beskrivas inom ramen för rubriken *förbättringar*. Den mest omfattande ekonomiskt är ett statligt initiativ, en proposition som behandlas i juni.

Tid för undervisningsuppdraget (Prop. 2025/26:196)
Förslagen på förändringarna i skollagen (2010:800) avseende tid till undervisningsuppdraget syftar till att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag och öka lärar- och förskollärayrkets attraktivitet. Förändringarna innebär att förskollärares och lärares undervisningsuppdrag regleras i skollagen gällande tid för undervisning samt planering och uppföljning av undervisningen.

Kostnad: En preliminär beräkning visar en helårskostnad på cirka 21 mkr (räknat på 2026 års genomsnittslön och PO). För 2027 beräknas kostnaden till cirka 11 mkr, varav cirka 4 mkr täcks av statsbidrag (mycket preliminära beräkningar).

Ställa om till förebyggande arbete och förstärka inom yngre åldrar
Ett prioriterat förbättringsområde är att förskjuta resurser mot de yngre åldrarna. Utredningen *Vägar till ett tryggare samhälle Kraftsamling för barn och unga* (SOU 2022:67) och Skolverket (2026) betonar att tidiga insatser bygger en robust grund för fortsatt lärande och minskar behovet av omfattande åtgärder senare, medan sena insatser ofta är mer resurskrävande och har begränsad effekt.

Att förskjuta resurser till de yngre åldrarna kräver en omställningsperiod där huvudmannen parallellt måste hantera akuta behov i senare skeden och samtidigt bygga upp en stark bas av främjande och förebyggande strukturer. I takt med att insatser stärker underifrån kan de åtgärdande resurserna för äldre elever minska på sikt.

Med en modell för tillskott och långsiktig förskjutning av resurser kan det satsas 1 mkr/årskurs från 3-åringar i förskolan till årskurs 9 som totalt blir 13 mkr första året och sedan minskas med 1 mkr per år över 7 år. Då kvarstår insatser för de yngre och insatser för de äldre har minskat i behov och finansieras av ordinarie elevpeng.

Förslag på förbättringar i förskolan

Öka andelen förskollärare
Genom att öka andelen förskollärare i förhållande till barnskötare/förskoleassistenter skapas bättre kvalitet för de yngsta och byggs bättre förutsättningar för deras fortsatta lärande. Att öka till 50 procent förskollärare innebär en ökad kostnad per år på 4,7 mkr. Vid 60 procents förskollärare skulle det innebära en kostnadsökning på cirka 10 mkr.

Förbättring: Ökad andel förskollärare om 50 procent kostar cirka 4,7 mkr, vid 60 procent förskollärare beräknas en kostnad på cirka 10 mkr (räknat på 2026 genomsnittslön och PO).

Socionom i förskolan
Som ett led i att stärka resurserna till yngre åldrar behöver kommunens barnhälsa utvecklas och förstärkas. Arbetet med förskjutning av resurser till yngre år pågår inom ramen för förvaltningens förbättringsarbete. Det innebär att förskolan får ökat stöd med t ex psykolog. Utöver det har ett arbete påbörjats med att undersöka införandet av socionom i förskolan. Erfarenheter från andra kommuner visar att detta skapar förutsättningar för att tidigt identifiera familjer i behov av stöd, möjliggöra en lättillgänglig och avdramatiserad insats samt att bygga ett sam-

arbete som är gynnsamt inför skolstart och vidare skolgång.

Förbättring: Detta skulle innebära en kostnad för socialnämnden, men en förbättring av det förebyggande arbetet som på lång sikt skulle innebära en kostnadsbesparing för båda nämnderna.

Förslag på förbättringar i skolan

Tid för utvecklingsarbete och professionellt lärande är avgörande för en förbättrad undervisning som möter alla elever. Då undervisningstiden kommer att minska i och med den nya statliga regleringen bör tiden för lärande kunna öka inom ramen för den angivna kostnaden för förändringen. Detta innebär en förbättring men med en omfattande kostnad enligt ovan.

En utökning till sammanlagt 15 skolsociala team, ett team på varje skolenhet, skulle medföra en personalkostnad om 20 565 000 kr, uppdelat på 10 290 000 kr för utbildningsförvaltningen och 10 275 000 kr på socialtjänsten. Det finns statsbidrag att söka för skolsociala team, där bidraget täcker hälften av kostnaderna för skolpersonal och socialtjänstpersonal i teamen. Det innebär att det skulle vara möjligt men inte troligt att få totalt cirka 10 mkr täckta, då medlen är begränsade.

Förslag på förbättring: 5 mkr

För 2026 tillsattes under ett år medel på 4 mkr för skolsociala insatser med elevkoordinatorer på kommunens mellanstadieskolor. Att behålla och utöka dessa tjänster som arbetar strukturerat och förebyggande med trygghet och socialt stöd i skolmiljön till samtliga grundskolor skulle innebära en kostnad om cirka 8 mkr årligen.

Förslag på förbättring: 8 mkr

För att möta behoven hos de elever som har stor frånvaro krävs andra former av undervisning och skolmiljöer. Ale kommun skulle kunna utveckla en verksamhet i egen regi som fungerar som ett samordnande nav, till exempel inom ramen för Lärcentrum, där relevanta aktörer kan samarbeta och eleven ges möjlighet till undervisning både på plats och via distans. Syftet är att skapa förutsättningar för en hållbar tillbakagång till skolan. Göteborg Distans har kostnader som motsvarar cirka 150–200 tkr/elev.

Förslag på förbättring: 2–4 mkr för 10–20 elever.

Att erbjuda undervisning på varje hemskola på tid utanför ordinarie schema skulle innebära en ökad kostnad för fler lärartjänster. Cirka en lärartjänst per skola går åt för att täcka eftermiddagsundervisning och kostar 730 000 kr i snitt per år.

Förslag på förbättring: Omfattningen en extra lärartjänst på varje grundskoleenhet innebär 14 tjänster vilket ger en total kostnad om 10,2 mkr, på tre högstadier blir det 2,2 mkr.

För fördjupat underlag se utredning "Utveckla skolnärvaro i Ale kommun".

Förbättrade framtidsmöjligheter

Förstärkt studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledningen behöver förstärkas för att ge eleverna mer valkompetens och skapa trygghet i framtidsmöjligheterna. Genom att påbörja studie- och yrkesvägledningen tidigare under elevernas skolgång, utveckla hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledningen samt undersöka möjligheten att implementera arbetssättet "Modern arbetslivsorientering" (MOA) avser förvaltningen att stärka elevernas karriärlärande och valkompetens.

Praktik, APL och PRAO-samordning

En samordnare för praktik, APL och PRAO antas kunna ge både fler och mer kvalitativa platser samt en bättre och enklare kontaktväg både för våra olika skolenheter i behov av plats och gentemot våra företag som får en kontaktväg in. Praktikplatser kan också samordnas med AMFE (arbetsmarknads- och försörjningsstöds enheten) för att på ett mer effektivt sätt nyttja tillgängliga platser genom att det tillgängliga utbudet av platser optimeras utifrån det som ger bäst effekt för individens behov.

Utveckling av Älvgymnasiet

Ale vill fortsatt ta en del av ansvaret för regionens gymnasieutbildningar och för den lokala arbetsmarknadens kompetensförsörjning. Vid renoveringen av lokalen i Alafors var perspektivet tio år (2025–2035) för att i ett senare skede bedöma hur förutsättningarna för utveckling ser ut. En mer attraktiv lokaliseringen kan bidra till ett ökat söktryck.

Komvux
Vuxenutbildningen har en viktig roll för invånare för att kompetensväxla och vara attraktiva på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen är även en viktig faktor som en andra chans att utbilda sig för de invånare som inte har en fullständig gymnasieutbildning eller behöver komplettera ämnen för att skaffa sig ny kompetens eller komma in på en utbildning. Detta medför att de får en möjlighet att bättre möta arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft genom studier via vuxenutbildningen. Förvaltningen arbetar med behovet av att skifta mot mer sammanhållet stöd och specialpedagogisk kompetens i och med en förändrad målgrupp med mer behov av stöd för att lyckas med sina studier. En ytterligare faktor är kraven från våra invånare på mer flexibla studieformer för att kombinera studier och arbete, exempelvis genom distansstudier eller hybridundervisning kombinerat med stöd i lärcentrum och möjligheter att få tillgång till studieplatser i lärcentrum för de som ej har möjlighet att studera hemma.

Göta älvdalens lärcentrum
Genom att erbjuda stöd för studier, studie- och yrkesvägledning samt yrkesväxling är lärcentrum ett verktyg för att stärka invånarnas möjlighet att kliva in på arbetsmarknaden och stadigvarande kvarstå i arbetsmarknaden. Vilket i förlängningen stärker skattekraften i kommunen. Inom lärcentrums verksamhet finns det behov av ett bredare utbud av stöd genom tillgång till specialpedagogisk kompetens samt att öka öppethållandet till alla dagar i veckan då flera av de studerande inte har möjlighet att studera i hemmiljön.

Tentamenservice vid Göta älvdalens lärcentrum kan öka möjligheterna för invånare att studera och kompetensväxla genom distansutbildning. Att kunna studera på distans och göra tentamen lokalt på plats i lärcentrum möjliggör ett breddare utbildningsutbud och tillgängligheten till studier ökar.

En Plug-In liknande verksamhet inom lärcentrum kan öka möjligheterna för ungdomar inom det kommunala aktivtetsansvaret (KAA) och ungdomar över 20 år som saknar en gymnasieexamen att studera och etablera sig på arbetsmarknaden. Genom sammanhållande studiemotiverande och studiestödjande insatser kan fler fullfölja sin gymnasieutbildning, skaffa behörighet för vidare studier eller yrkesutbildning samt utveckla sin valkompetens.

Delar av dessa satsningar kan genomföras i samverkan med Älvgymnasiet och blir i vissa delar ett lärcentrum som kan användas av båda enheterna. Exempelvis genom att ha gemensam personal som arbetar i lärcentrum.

Vidareutveckling av caféverksamheten Alehjärtat kan möjliggöra för fler SFI-elever som behöver stöd i att etablera sig på arbetsmarknaden eller är i behov av extra språkträning att delta i verksamheten.

Förbättringsförslagen "Förbättrade framtidsmöjligheter": 2,5 mkr för utvecklad verksamhet; personal och lokaler som syftar till att generera fler Alebor i sysselsättning och ökad skattekraft.

Effektivisering: Förstärkt studie- och yrkesvägledning kan justeras inom nuvarande organisation.

Administrativa tjänster och besparingar
Administration i offentlig förvaltning har växt de senaste åren. Enligt Alvehus och Kastberg Weichselberger (2024) har den både expanderat samt förändrats i status och betydelse och tenderar att samlas i mitten av organisationer. Begreppet mittokrati har därför förts fram för att beskriva utvecklingen. Det är kan dock vara svårt att minska administrationen eftersom den har en viktig funktion, både som stöd och i att säkerställa en rättssäker hantering av ärenden och processer. Att minska antalet administrativa tjänster innebär att arbetsuppgifterna måste utföras av annan personal, vilket riskerar att belasta kärnverksamheten och motverkar uppdraget att minska den administrativa bördan för lärare. Administrativa enhetens arbetsinnehåll förändras kontinuerligt, och ett löpande förbättringsarbete är en etablerad del av enhetens kultur och arbetssätt. I takt med utvecklingen av AI kan arbetsuppgifter komma att förändras, men anses inte minska i omfattning.

Uppdraget att minska kostnaden för administrativa tjänster med 1,8 mkr enligt utbildningsnämndens nämndplan med budget 2026 pågår men kan resultera i förslag på omfördelning snarare än besparing.

Effektivisering: Nya och utökade arbetsuppgifter ska hanteras inom nuvarande ram genom utvecklade processer och flexiblare fördelning av arbetsuppgifter. En viktig åtgärd för att förebygga administration är att vidare implementera tillitsbaserad styrning internt men också utveckla arbetet för att skapa tillitsfulla relationer mellan skola och hem.

AI och effektivisering
Utvecklingen av AI innebär möjligheter till nya arbetssätt, ökad kvalitet och att pedagogisk personal får mer tid till arbetet med barn och elever. Vissa moment kan effektiviseras och tas över av tekniken samtidigt som nya ar-

betsmoment kan tillkomma. Användandet av AI behöver utvecklas och integreras i verksamheterna på ett säkert sätt. AI innebär att arbetsinnehåll och arbetssätt förändras där AI behöver integreras i verksamheten som en del i ett datainformerat arbetssätt. Organisations- och lärandestrukturer behöver utvecklas för att förbättra möjligheterna att arbeta tillsammans över tid.

Effektivisering med hjälp av AI kan ge stor effekt och genomförs inom förvaltningens ramar. Utvecklingen kräver lärandetid och innebär en stor omställning att hantera utifrån rådande förutsättningar. Förvaltningen arbetar med ambitionen att utveckla AI i takt med att AI bidrar till att effektivisera andra delar av verksamheten.

Förbättrad digital infrastruktur
Den föråldrade digitala infrastrukturen bidrar till utmaningar avseende effektivitet och kvalitetssäkring då systemen är isolerade från varandra och saknar integrationer. Med en förnyad digital infrastruktur som möjliggör smidiga informationsflöden och minskar den manuella handpåläggningen, både inom förvaltningen och kommunens centrala system, kan bättre kvalitet uppnås och arbetsprocesser effektiviseras. Införandet av vissa nya system och integrationer behöver ske på central kommunövergripande nivå.

Kostnad: Dubbelkostnad under en övergångsperiod för upphandling och byte av system, cirka 2 mkr.

Krisberedskap, trygghet och skolsäkerhet
Barnens rätt till utbildning och trygghet ska värnas. Utbildningsnämndens verksamhet ska därmed upprätthållas under en eventuell samhällsstörning eller kris. Vissa funktioner inom verksamheten kan tillfälligt nedprioriteras samtidigt som nya behov kan uppstå (Ale kommun, 2025). Verksamheten behöver snabbt kunna anpassas efter rådande situation för att fortsätta fungera vid samhällsstörningar, vilket förutsätter en ständigt god beredskap.

Skolan ska vara en trygg plats för alla. Med påtagliga förändringar i säkerhetsläget och en ökad oro hos barn, elever och personal har förskolan och skolan en viktig roll i det trygghetsskapande arbetet. Säkerheten i skolmiljön och beredskapen för att hantera allvarliga hot- och våldssituationer behöver stärkas för att skapa trygghet för alla.

Kamerabevakning är en del i att öka tryggheten på skolorna och ett förebyggande inslag i enheternas förebyggande arbete med skolsäkerhet. Utbyggnad av kamerabevakning för de högre åldrarna årskurs 7-9 är och eventuellt gymnasiet är aktuellt framöver.

Flera insatser behöver genomföras. Ett fortsatt arbete tillsammans med serviceförvaltningen krävs för att stärka kontinuitetsplaneringen. Verksamheten behöver ha beredskap och förbereda gymnasielever att mobiliseras till barnomsorgen och andra arbetsuppgifter vid en eventuell krissituation. Därutöver behöver beredskap finnas för att kunna ställa om barn- och skolbarnomsorgen för vårdnadshavare med samhällsviktiga tjänster.

Effektivisering: Omställning har genomförts och ett utökat säkerhetshandläggaruppdrag på 30 procent har skapats inom ram under 2026 men det finns ett fortsatt behov att utöka ytterligare.

Tillit, tyckonomi och relationen skola-hem
I takt med att personliga åsikter får större utrymme, information sprids snabbare online och informellt lärande ökar, har klyftan mellan verksamheten och vårdnadshavare förstärkts. Arbetet med klagomål och anmälningar behöver tydligare kopplas till frågor om tillit och relationen till vårdnadshavare. Förvaltningen behöver vidga tillitshorisonten genom att arbeta med kulturen. Tillitsdialogerna är en del i arbetet men ytterligare insatser behövs i att förstärka den juridiska kompetens och handhavandet av allmän handling. Ambitionen är att växla arbetsuppgifter inom ramen för förvaltningens alla administrativa tjänster.

Översikt utredningar och lagförslag som kommer ha en påverkan på utbildningsnämndens verksamheter

Kommande lagförslag som kommer ha en påverkan på utbildningsnämndens versamheter

Tid för undervisningsuppdraget

Regeringen vill se ändringar i skollagen i syfte att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag och öka lärar- och förskolläraryrkets attraktivitet. I regeringens proposition 2025/26:196, Tid för undervisningsuppdraget, föreslås följande:

- Det ska regleras i skollagen att det i lärares och förskollärares undervisningsuppdrag ingår undervisning samt planering och uppföljning av undervisningen. Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om omfattningen av tiden för de olika delarna av undervisningsuppdraget.
- Information om barnets eller elevens utveckling ska ges vid tillfällen som bestäms av personal på förskolan, fritidshemmet eller skolan, i stället för att den ska ges fortlöpande. Utvecklingssamtal ska äga rum minst en gång per läsår, i stället för en gång per termin och de skriftliga planerna ska fokusera på elevers kunskapsutveckling.
- Det ska förtydligas att all personal i verksamhet enligt skollagen ska vara skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier i verksamheten och se till att sådana händelser hanteras.
- Personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten ska även gälla alla fall där ett barn eller en elev anser sig utsatt för kränkande behandling av någon i personalen.

Lagändringarna om kränkande behandling föreslås träda i kraft 1 augusti 2026 och ändringarna om undervisningsuppdraget 1 juli 2027. Övriga ändringar föreslås träda i kraft 1 juli 2028.

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero

Regeringen vill se ett förtydligat ansvar för huvudmannen och rektorn vad gäller trygghet och studiero. I regeringens proposition 2025/26:193, Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan, föreslås bland annat följande:

- Utöver att bedriva ett förebyggande arbete ska huvudmannen och rektorn bedriva ett arbete för att tryggheten och studieron ska upprätthållas.
- Skolan ska göras mobilfri genom att elevernas mobiltelefoner samlas in vid skoldagens början och lämnas tillbaka vid skoldagens slut i de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet och öppen fritidsverksamhet.
- Dagens ordningsregler ska byta namn till skolregler, bli skolgemensamma och innehålla en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna.
- Möjligheterna att använda de disciplinära åtgärderna utvisning ur undervisningslokalen, tillfällig omplacering inom den egna skolenheten, tillfällig placering utanför den egna skolenheten och avstängning ska stärkas. I vissa fall ska det även bli möjligt att neka en elev tillträde till skolenheten om eleven hotar säkerheten för andra elever och personal.
- Skolans förväntningar på eleverna och deras vårdnadshavare ska tydliggöras genom ett förväntansdoku-

ment.

- Det ska bli möjligt att på entreprenad bedriva akutskola, det vill säga en verksamhet där elever tillfälligt ges undervisning utanför den egna skolenheten.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

Förbättrat stöd i skolan

Regeringen föreslår ändringar i skollagen för att förbättra stödet i skolan. Förslagen i regeringens proposition 2025/26:195, Förbättrat stöd i skolan, innebär i huvudsak följande:

- Det ska förtydligas i skollagen att alla barn och elever i undervisningen ska ges ledning och stimulans i syfte att de ska kunna följa undervisningen.
- Regleringen om garantin för tidiga stödinsatser och extra anpassningar ska avskaffas.
- Det ska genomföras standardiserade tester i början av höstterminen i vissa årskurser för att elever med stödbehov ska kunna identifieras.
- Elever ska ges stödundervisning i ett tidigt skede i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik.
- Bestämmelserna om särskilt stöd ska ändras. Ansvarig lärare eller mentor ska anmäla till rektorn om en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas och sådant behov ska utredas tidigare än i dag.
- Beslut om särskilt stöd i mindre undervisningsgrupp eller som enskild undervisning ska underlättas.
- Beslut om anpassad studiegång ska bara få fattas om alla andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga.
- Lärare inom kommunal vuxenutbildning ska ha tillgång till eller möjlighet till samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

Ett likvärdigt betygssystem

Regeringen föreslår ändringar som ska syfta till ett nytt och mer likvärdigt betygssystem och en ny modell för att beräkna meritvärde. Förslagen i proposition 2025/26:197, Ett likvärdigt betygssystem innebär följande:

- En ny modell för att beräkna elevernas meritvärden ska tas fram, där meritvärdet ska bestå dels av den sökandes betygsvärde, dels av resultatet från nationella slutprov.
- Det ska införas en betygsskala med tio betygssteg från 1 till 10, utan skarp gräns för godkänt, i de obligatoriska skolformerna och de frivilliga skolformerna på gymnasial nivå. Vid slutlig betygssättning i ett ämne ska lärare ha bedömningssamråd. Huvudmän ska lämna in uppgifter om betyg till en myndighet.
- Nationella slutprov ska införas i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Proven ska rättas centralt.
- För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan ska det krävas ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande.
- Gymnasieexamen ska utfärdas om en elev i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 poäng inklusive betyget 4 i gymnasiearbetet.
- Meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2028. För kommunal vuxenutbildning föreslås ändringarna dock träda i kraft den 1 januari 2031.

Samtliga propositioner är sammanfattade av JP Skolnet (2026-03-24).

Tioårig grundskola

I juni 2025 beslutade riksdagen att införa tioårig grundskola från höstterminen 2028, förskoleklassen ersätts med nya årskurs 1. Enligt proposition 2025/26:149 ska regeringen besluta om legitimation och behörighet i nya årskurs 1. Hur kraven kommer se ut är inte beslutat.

Utredningar och direktiv som ännu ej resulterat i en proposition

Utredningen om en förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) är på remiss under våren 2026. Utredningen föreslår omfattande förändringar där elevhälsans vårduppdrag ska förstärkas och det föreslås regleras en minimumbemanning av professionerna i elevhälsan på varje skolenhet.

14 januari 2026 - redovisades utredningen Rektor i fokus (SOU 2026:4). Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap och minska omsättningen av rektorer. Förslag på åtgärder är bland annat att se över rektorsutbildningarna men också reglera omfattningen av uppdraget som rektor.

I juni 2025 publicerades Utredningen om en nationell skolpengsnorm för ökad likvärdighet (SOU 2025:72). Utredningen var på remiss under hösten 2025. Utredningen kom fram till att det inte skulle vara gynnsamt att införa en bindande skolpengsnorm i nuläget. Istället föreslås en beräkningsmodell för att ge stöd till i resursfördelningen utifrån strukturella och socioekonomiska förutsättningar som är vägledande och inte obligatorisk att använda.

I juni 2026 ska utredningen om en likvärdig förskola presenteras. Utredningen ska lämna förslag på en obligatorisk språkförskola för barn som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för det svenska språket i sin hemmiljö och har en bristfällig språkutveckling. (Dir. 2024:113, Dir 2025: 102). Om det genomförs kan det innebära att något fler barn vistas i kommunens förskolor och att storleken på barngrupperna kan komma att regleras.

16 juni 2026 ska en utredare föreslå åtgärder för att specialpedagogisk kompetens ska tas tillvara på ett mer ändamålsenligt sätt. Utbildningarna till speciallärare respektive specialpedagog ska ses över för att se om det är möjligt att tillgodose behoven på ett mer flexibelt sätt. (Dir. 2025:93)

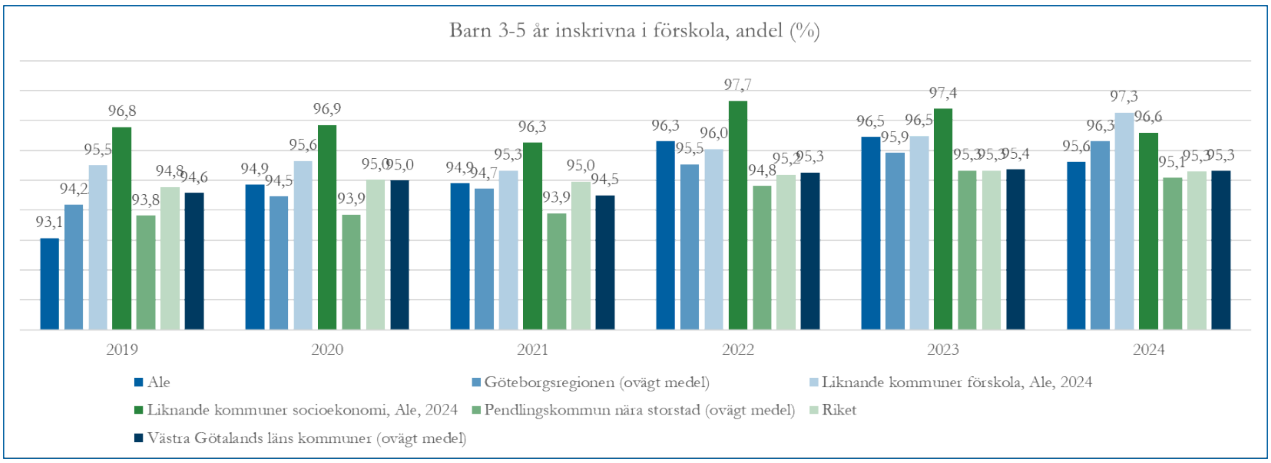
12 augusti 2026 ska utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet redovisas. (Dir. 2025:31)

18 november 2026 ska utredningen om tydligare regler och tillämpning av ledighet under termin och undantag från skolplikten redovisas. Utredaren ska föreslå hur skollagens bestämmelser om ledighet, fullgörande av skolplikten på annat sätt samt upphörande av skolplikten vid varaktig vistelse utomlands kan förändras. Syftet är att tydliggöra bestämmelserna och hur de ska tillämpas. (Dir. 2025:77, Dir. 2025:111).

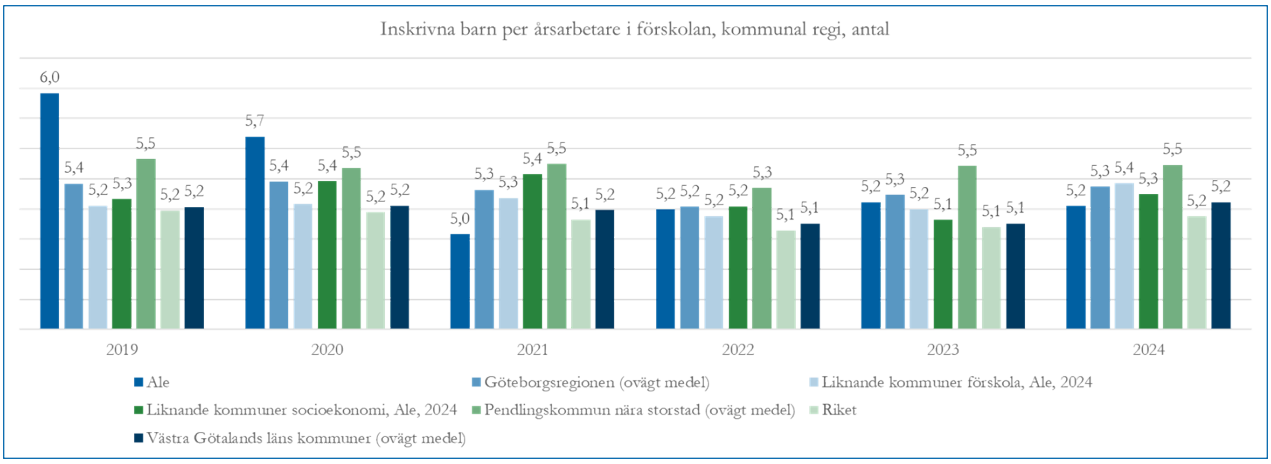
15 juni 2027 Ska en utredare lämna förslag på åtgärder för tydligare ansvar och högre kvalitet i komvux. Utredaren ska bland annat analysera varför arbetslösa som har anvisats utbildning i komvux i så liten utsträckning påbörjar och genomför utbildningen och föreslå åtgärder för att fler arbetslösa ska genomgå en reguljär utbildning (Dir. 2025:103).

Diagrambilaga till nulägesanalys

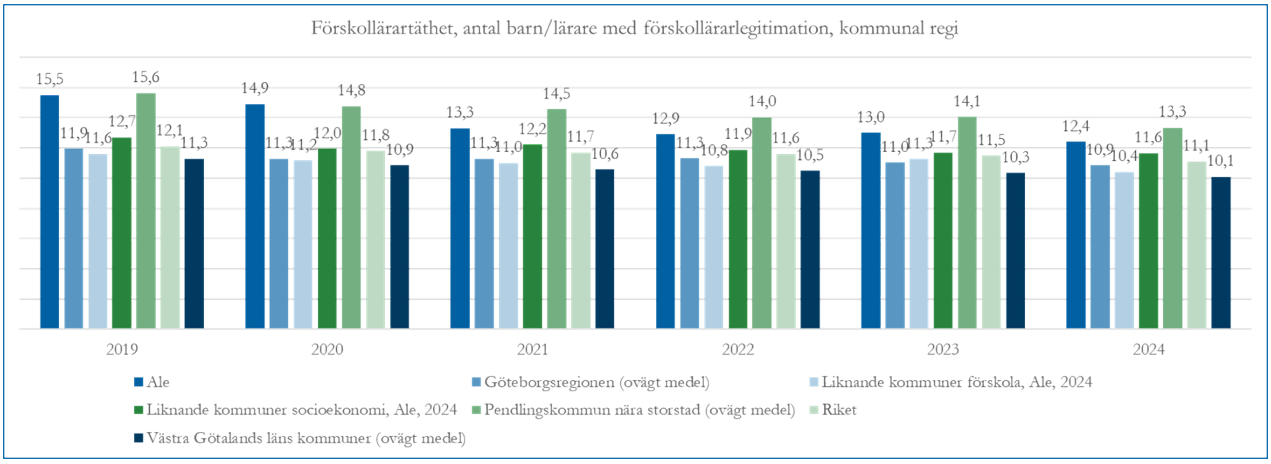
Förskola

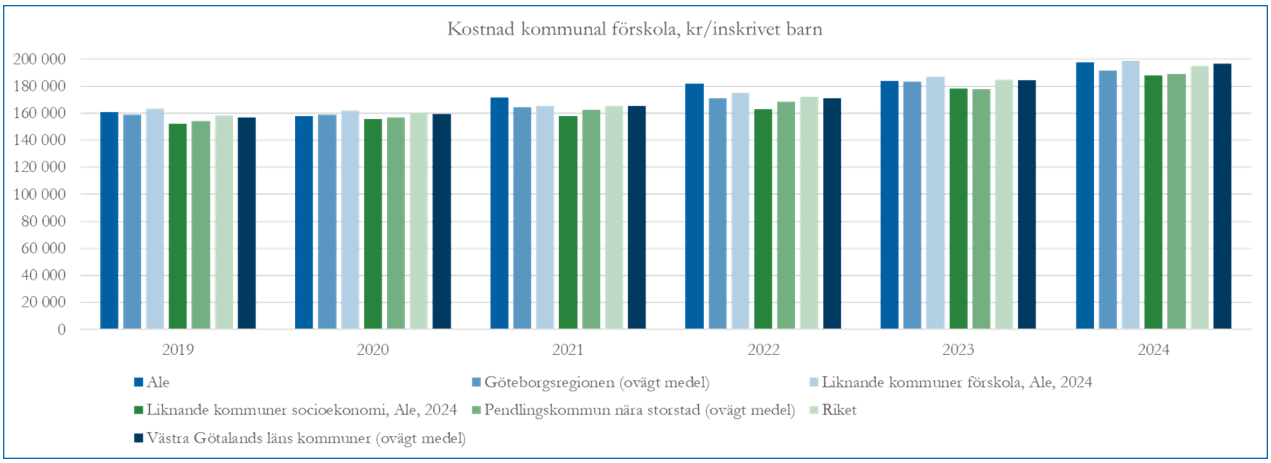
Kolada **ID:** N11821

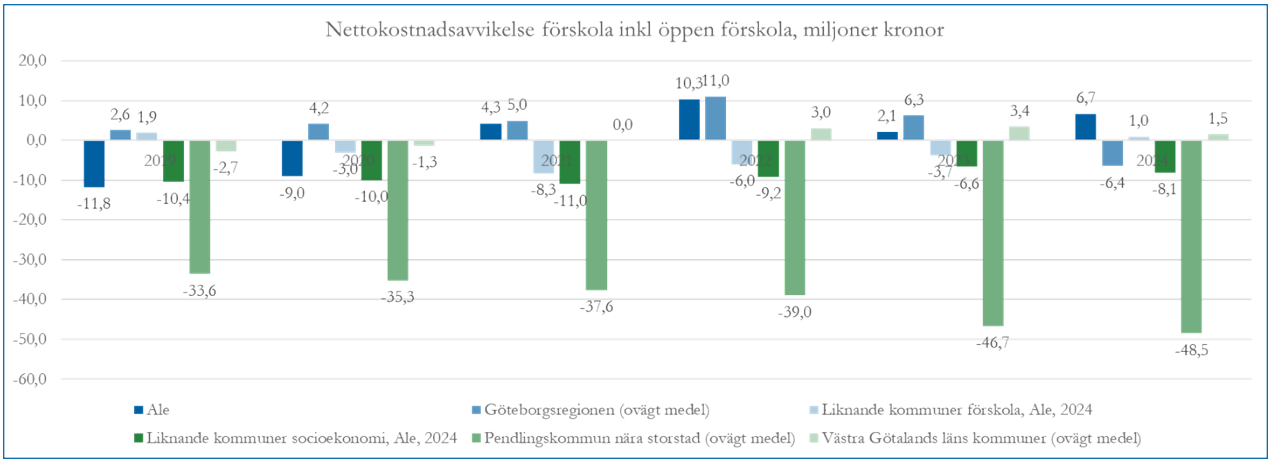
Kolada **ID:** N1101

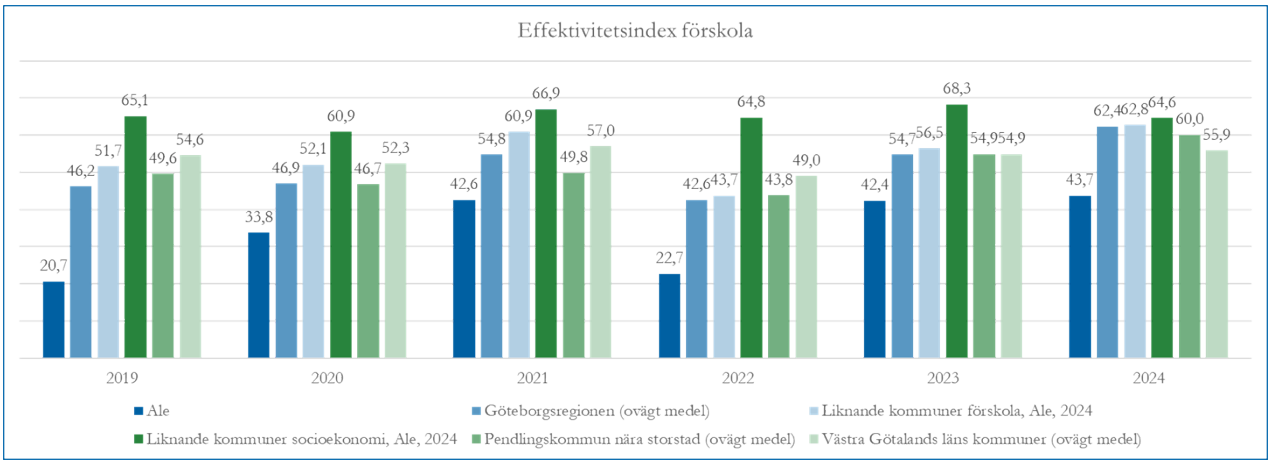
Kolada **ID:** N11813

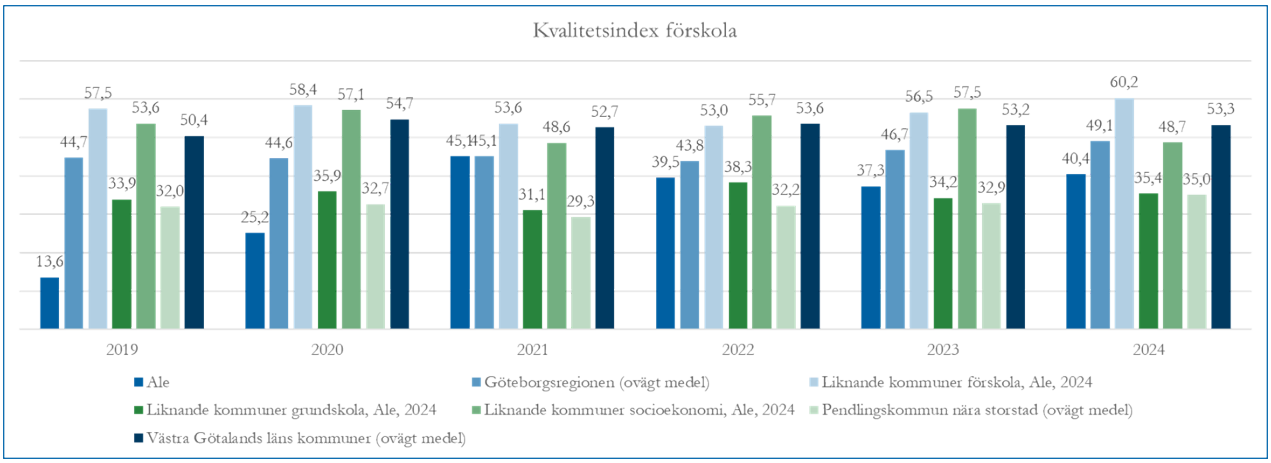
Kolada **ID:** N11032

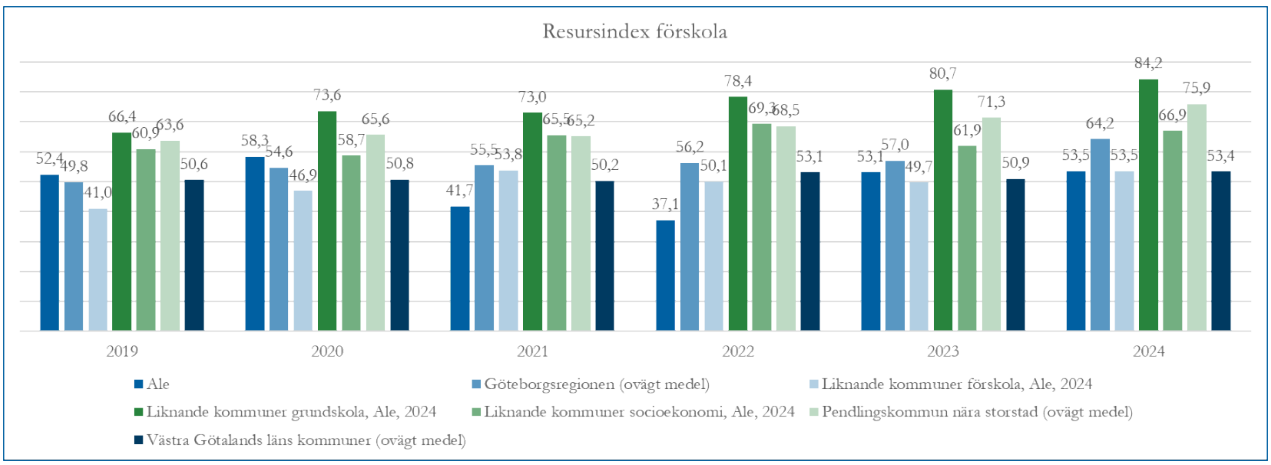
Kolada **ID:** N11038

Kolada **ID:** U11901

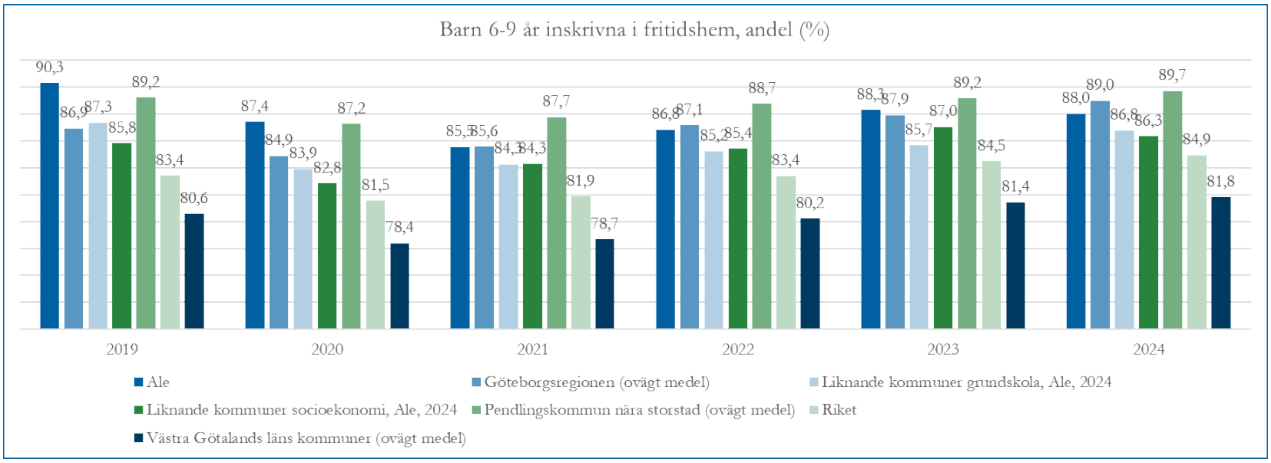

Kolada **ID:** U11404

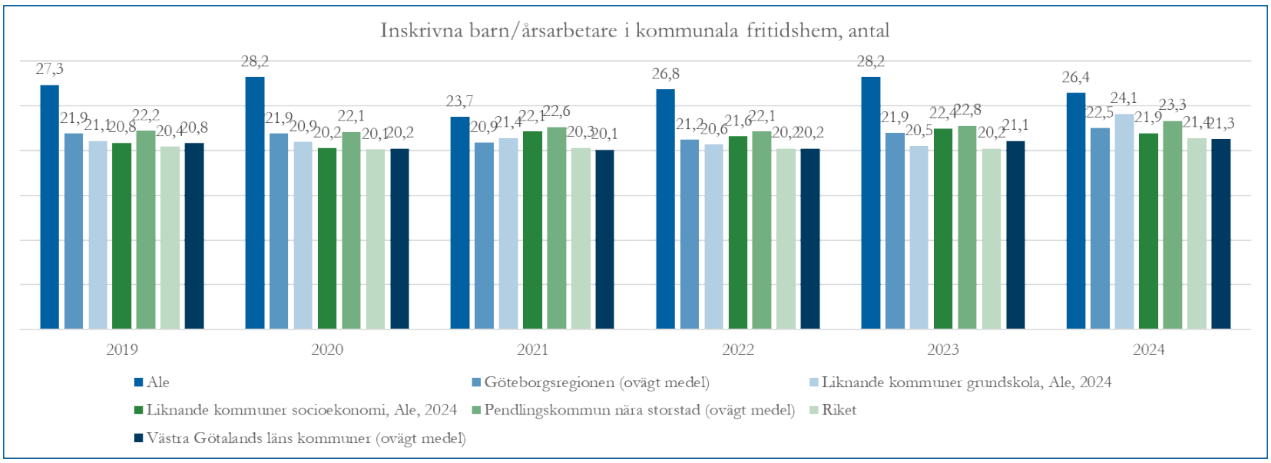

Kolada **ID:** U11001

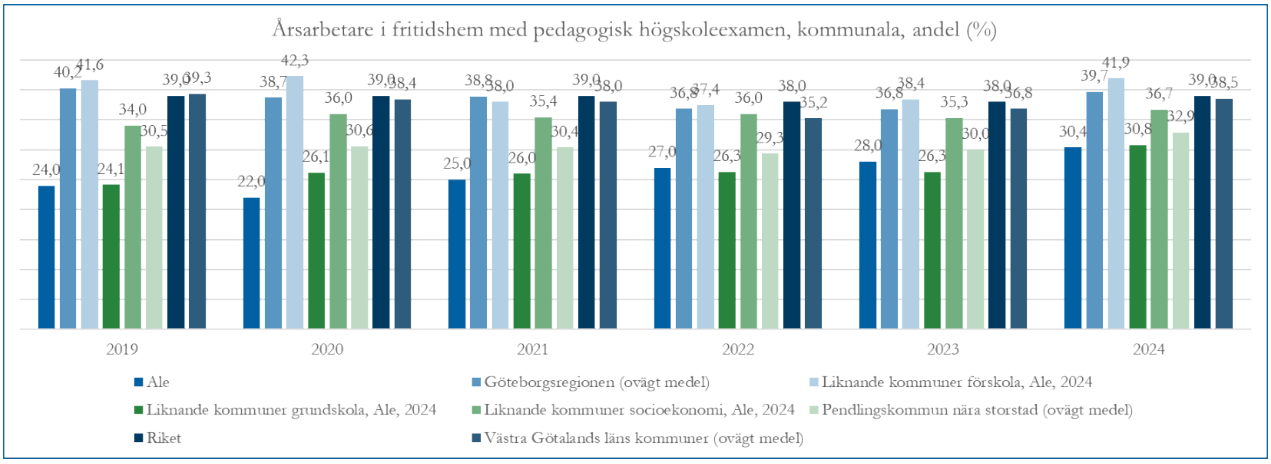
Fritidshem

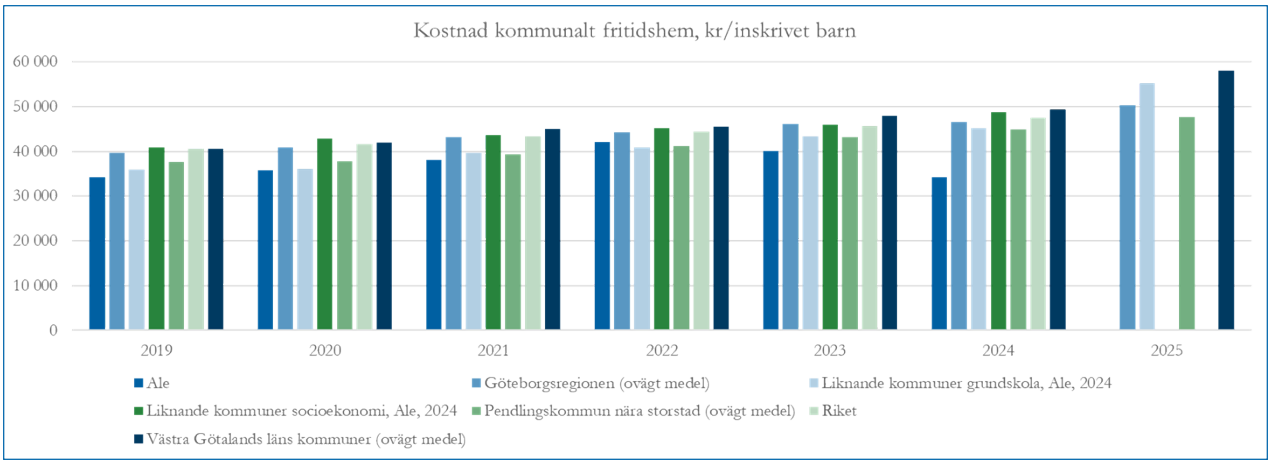
Kolada **ID:** N13890

Kolada **ID:** N13805

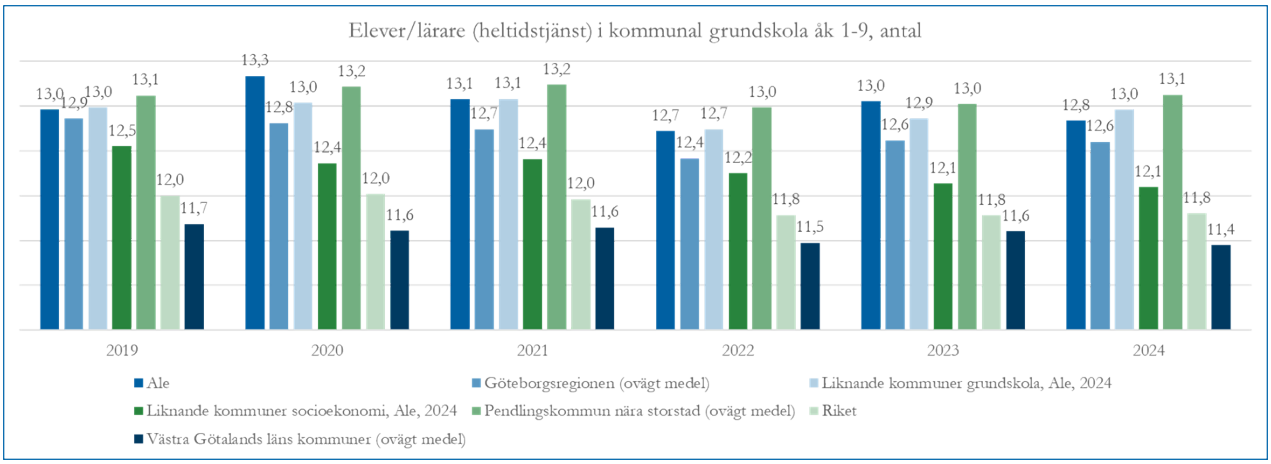

Kolada **ID:** N13037

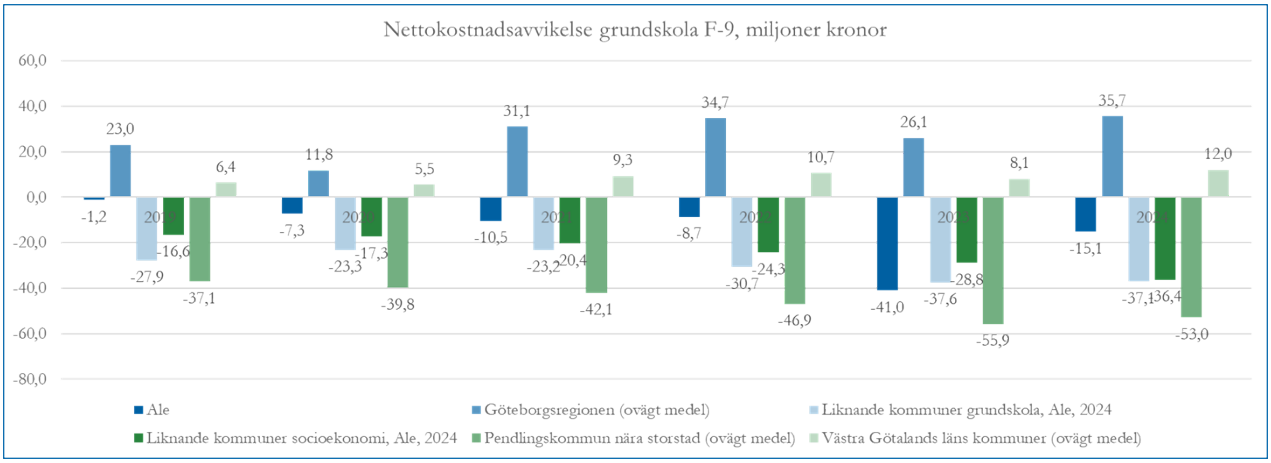

Kolada **ID:** N13028

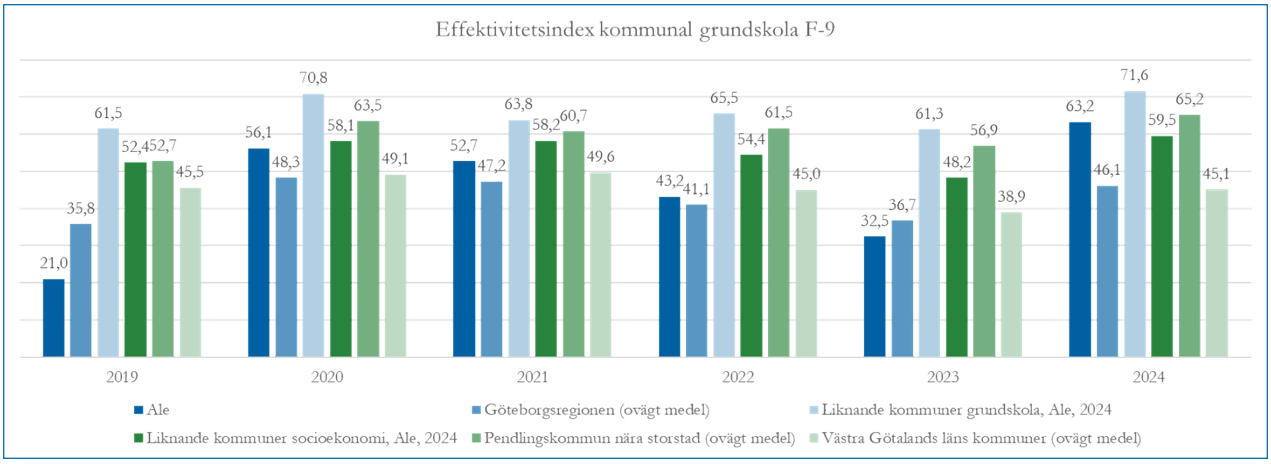
Grundskola

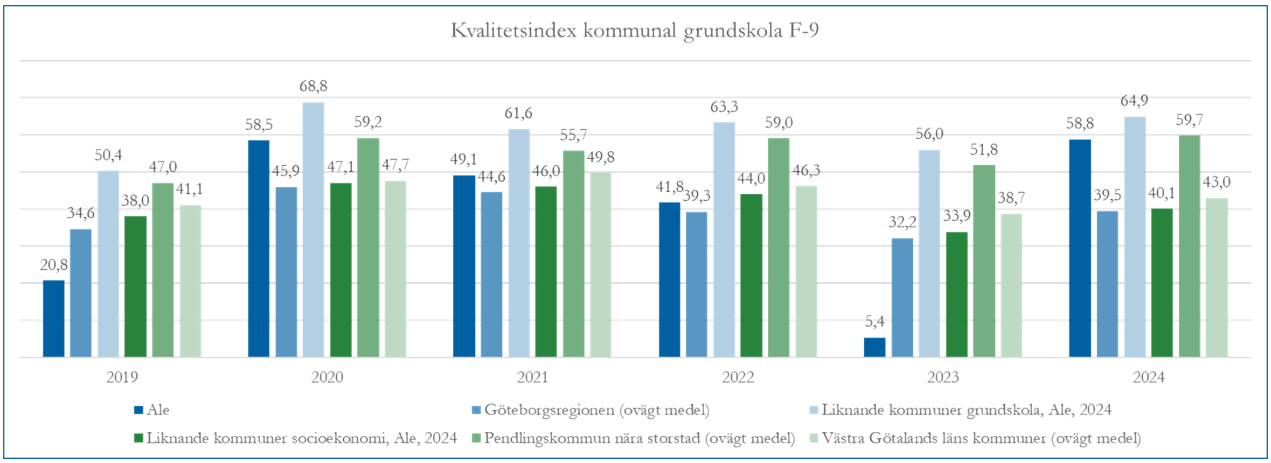
Kolada **ID:** N15034

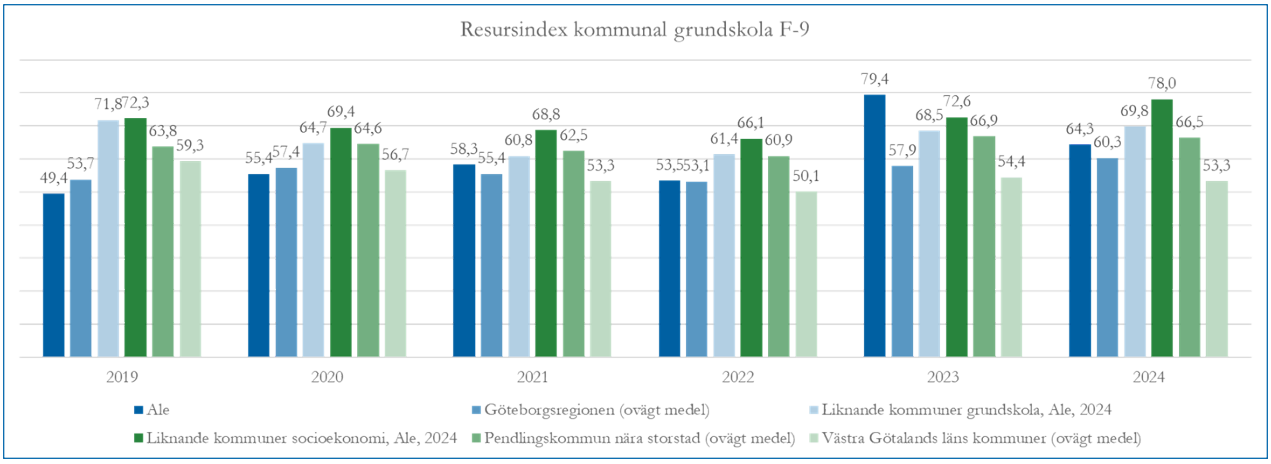
Kolada **ID:** N15045

Kolada **ID:** U15900

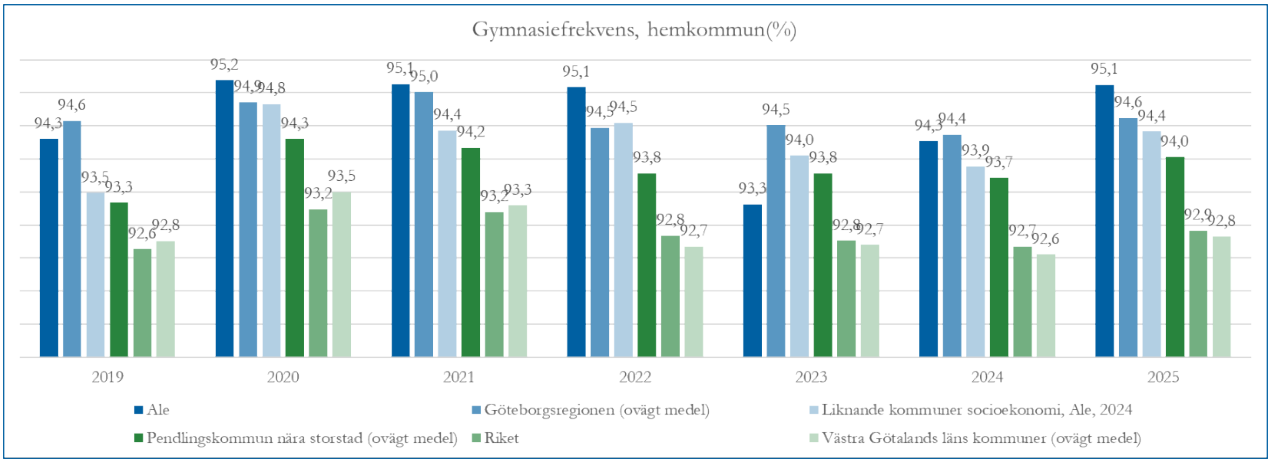

Kolada **ID:** U15401

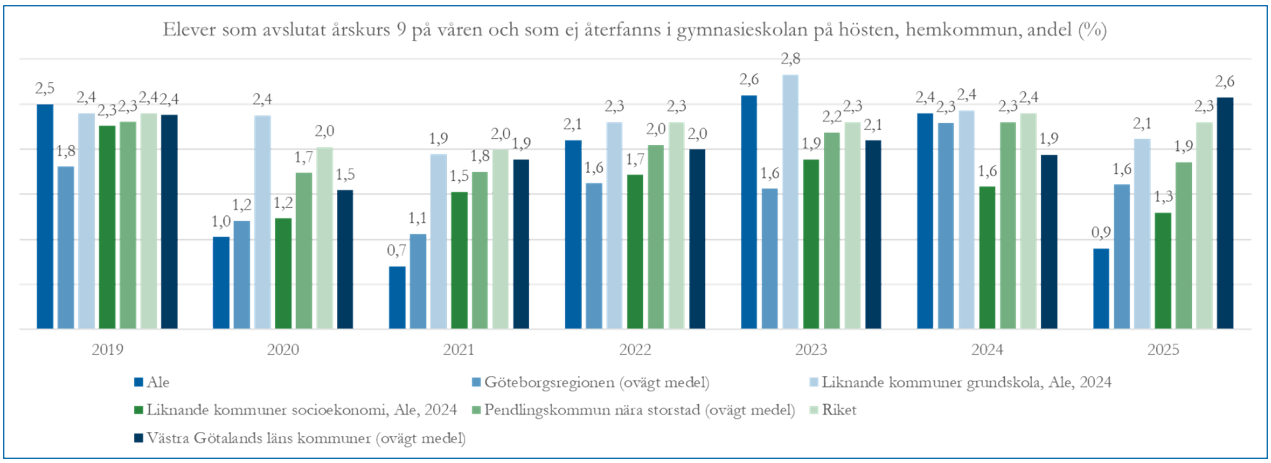

Kolada **ID:** U15010

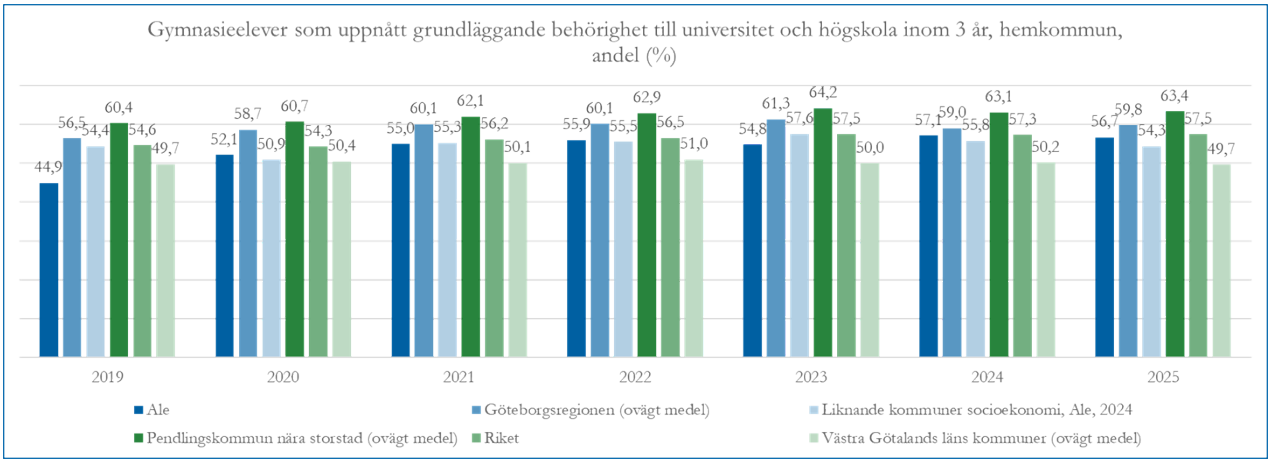
Gymnasium

Kolada **ID:** N17899

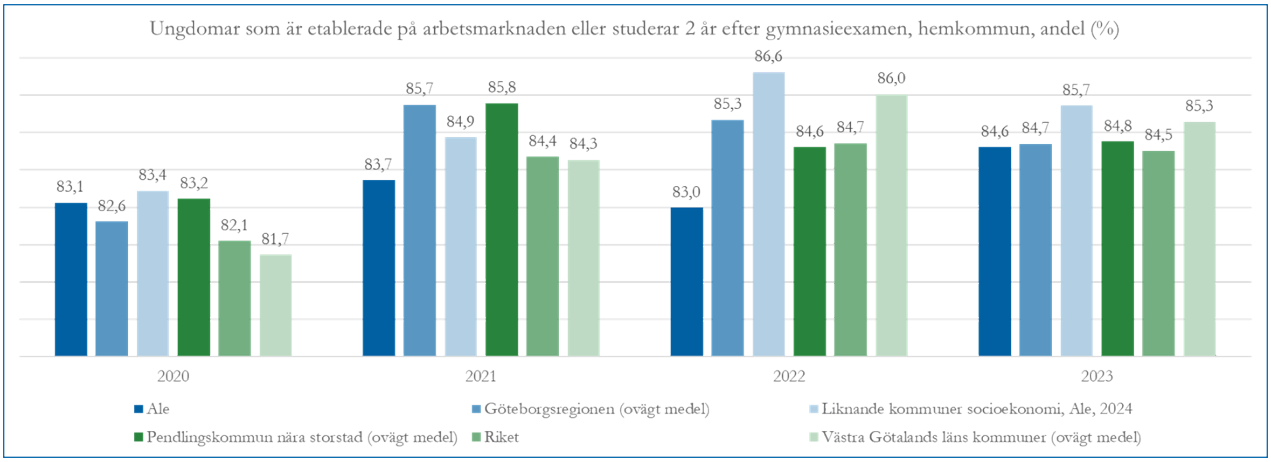

Kolada **ID:** N17528

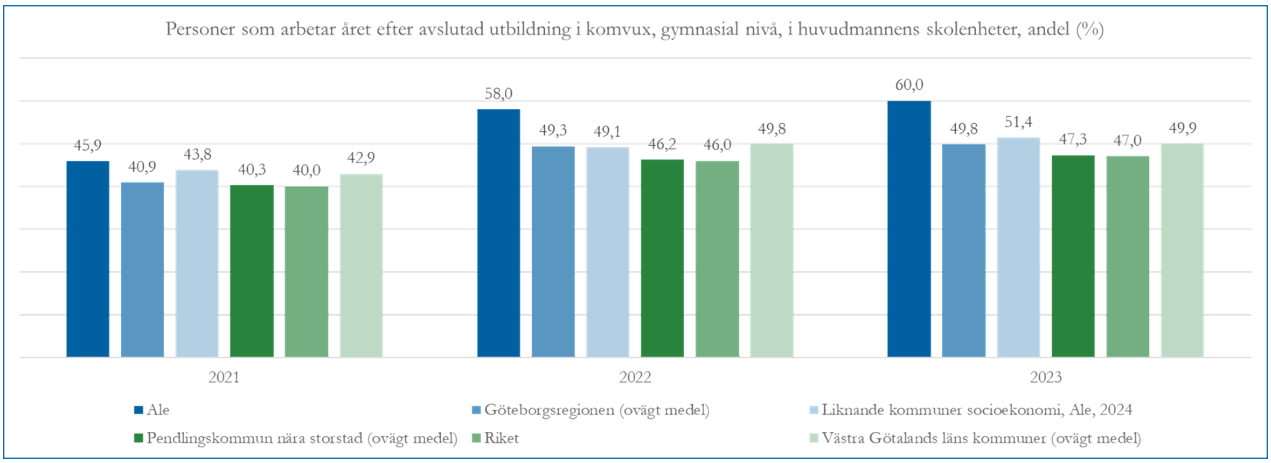

Kolada I**D:** N17473

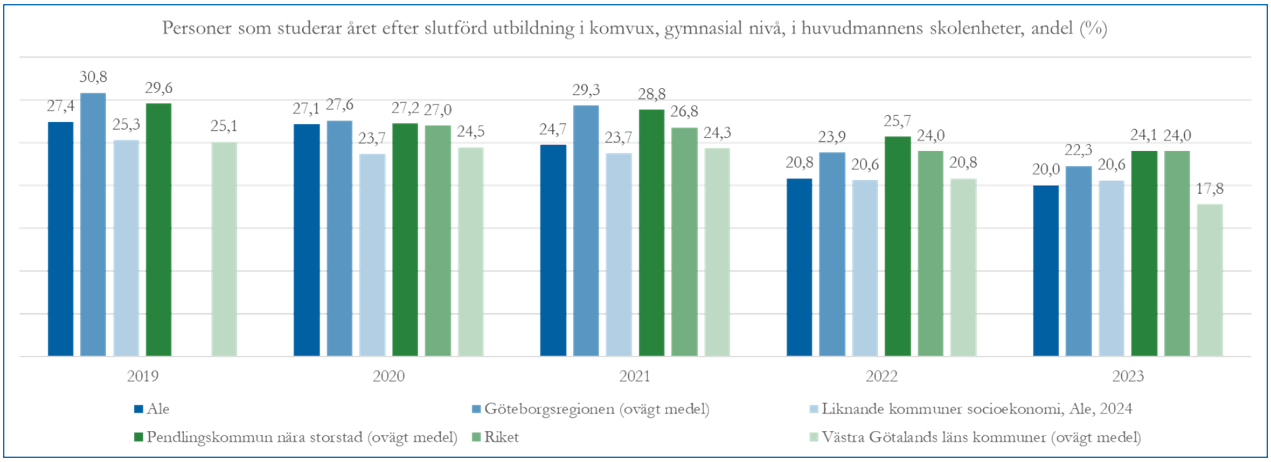
Vuxenutbildning och arbetsmarknad

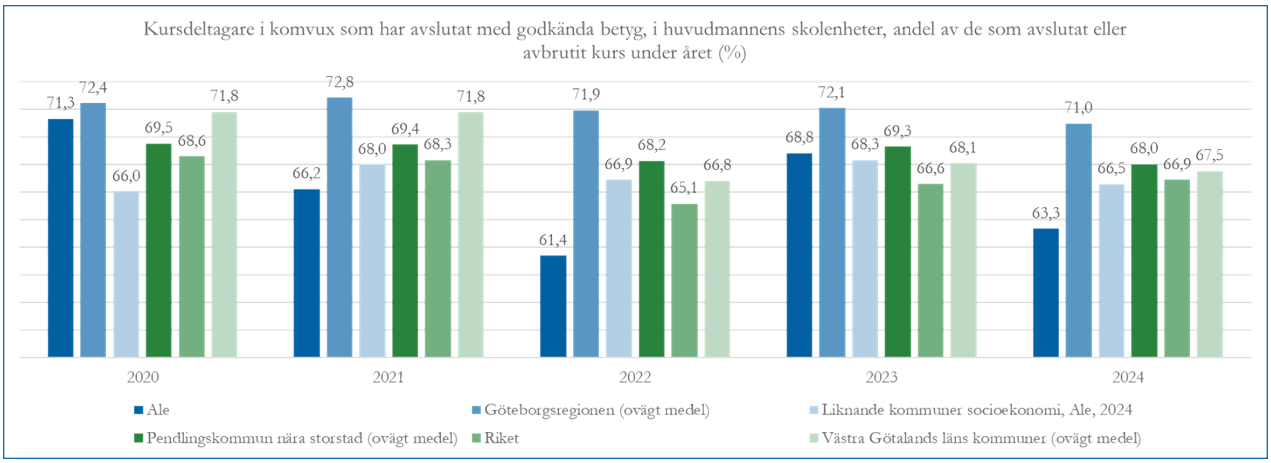
Kolada ID: N18601

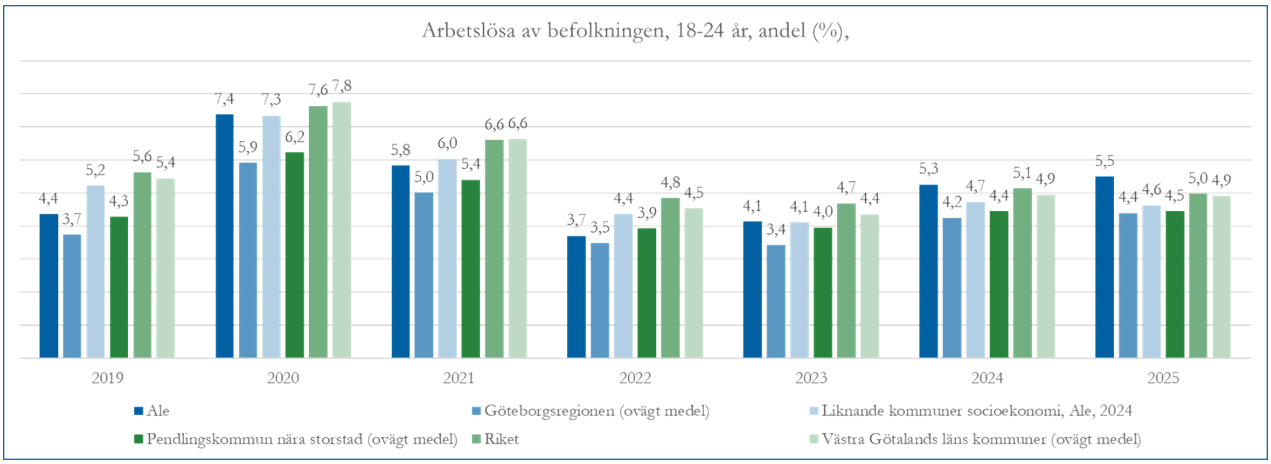
Kolada ID: N18958

Kolada **ID:** N18942

Kolada **ID:** N18961

Kolada ID: N03935

Källförteckning

Ale kommun. (2025). *Antagen version av Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap.* Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap.pdf

Alvehus, J., & Kastberg Weichselberger G. (2024). *Administration i offentlig sektor - Om expansion, elevering och mittokrati.* Studentlitteratur AB.

Arbetsmarknadens AI-råd. (2026). *Framtidens arbete – AI:s strukturella påverkan på svensk arbetsmarknad, Insiktsrapport #2.* AI Sweden. https://www.ai.se/sites/default/files/2026-02/Insiktsrapport%20%232%20%E2%80%93%C2%A0Arbetsmarknadens%20AI-ra%CC%8Ad.pdf

Göteborgsregionen. (2026). *Nyckeltal personalhälsa 2025*. Nyckeltal Personhälsa GR 2025 Helår.pdf

Prop. 2025/26:196. *Tid för undervisningsuppdraget*. Tid för undervisningsuppdraget (Proposition 2025/26:196) | Sveriges riksdag

SCB. *Statistikdatabas.* Statistikdatabasen - Välj tabell

SFS 2011:326. *Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.* Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare | Sveriges riksdag

SFS 2010:800. *Skollag.* Skollag (2010:800)

Skolverket. (2024). *Faktorer för framgångsrik skolutveckling.* Faktorer för framgångsrik skolutveckling

Skolverket. (2026). *Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026, rapport 2026:5.* Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026 - Skolverket

Skolverket. (2026). *PM - Elever i anpassade grundskolan läsåret 2025/26*
Elever i anpassade grundskolan Läsåret 2025/26 - Skolverket

Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2025). *Vägval för framtiden 5.1 - En spaning mot år 2035.* Vägval för framtiden 5.1

SOU 2022:67. *Vägar till ett tryggare samhälle Kraftsamling för barn och unga. Delbetänkande av Trygghetsberedningen.* Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga, SOU 2022:67

SOU 2025:113. *En förbättrad elevhälsa.* En förbättrad elevhälsa - Regeringen.se

SOU 2026:4. *Rektor i fokus.* Rektor i fokus (Statens offentliga utredningar 2026:4) | Sveriges riksdag

UBN 2026/21. (2026). *Utbildningsförvaltningens kompetensförsörjningsplan 2026.*

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
UBN § 75

UBN 2026/109

Nulägesanalys 2026 - Utbildningsnämnden

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt Ale kommuns styrmodell ska varje nämnd fastställa en nulägesanalys en gång per år. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar och vad det finns för utmaningar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar. Nulägesanalysen utgår från förändringar och trender som påverkar nämndens verksamheter och de största utmaningarna för verksamheterna idag. En viktig utgångspunkt i nulägesanalysen är Sveriges kommuner och regioners (SKR) senaste trendanalys, Vägval för framtiden 5.1 samt Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026.

Förbättringsförslag fokuserar på ökad elevnärvaro och bättre resultat, mer förebyggande arbete, stärkta tidiga insatser och utvecklad kompetens inom förskola och skola. Effektiviseringar handlar bland annat om minskad sjukfrånvaro, anpassade lokaler, effektivare administration, digital utveckling och förändrade arbetssätt, inklusive användning av AI.

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys utbildningsnämnden 2026
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-02

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen
Ekonomichef
Kommuncontroller

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
KS-KFu § 33

KS 2026/268

Nulägesanalys 2026 Kultur- och fritidsutskottet

Beslut

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Nulägesanalysen presenterar nuläget för respektive nämnd/utskott som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år.

Kultur och fritidsutskottets nulägesanalys utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra, förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar samt kompetensbehov.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-15
- Nulägesanalys 2026 kultur- och fritidsutskottet 2026-04-09

Beslutet skickas till

Kommuncontroller, kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/268
Datum: 2026-04-15
Verksamhetsutvecklare Michélle Bödtker-Lund

Kommunstyrelsen

Nulägesanalys 2026 Kultur- och fritidsutskottet

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att anta upprättad nulägesanalys 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget. Nulägesanalysen presenterar nuläget för respektive nämnd/utskott som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år.

Kultur och fritidsutskottets nulägesanalys utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra, förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar samt kompetensbehov.

Maria Reinholdsson Kosterlind
Kommunchef

Jenny Svärdsäter
Avdelningschef invånarservice

Beslutsunderlag

- Nulägesanalys 2026 kultur- och fritidsutskottet 2026-04-09

Ärendet

I enlighet med Ale kommuns styrmodell ska nämnder och kultur- och fritidsutskottet varje år fastställa en nulägesanalys. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget som underlag för beslut om mål och budget 2027.

Rapporten innehåller sammanfattning, nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen, utmaningar, förändringar och trender, verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra och förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att nulägesanalysen är ändamålsenlig och ett underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Rapporten innehåller förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2027.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Nulägesanalysen innehåller en beskrivning av de kunddialoger som verksamheterna genomfört och utfallet av dessa.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Nulägesanalys 2026 ska utgöra ett underlag för kommunfullmäktiges beslut om mål och budget för 2027.

Remiss och samberedning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt avsnitt som är gemensam för samtliga nämnder.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Nulägesanalys 2026 ska utgöra ett underlag för kommunfullmäktiges beslut om mål och budget för 2027.

Beslutet skickas till:

Kommuncontroller, kommunledningsförvaltningen

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

Nulägesanalys 2026

Kultur- och fritidsutskottet

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 4
3 Utmaningar, förändringar och trender 5
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 5
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 5
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 7
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 8
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 17

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

De flesta unga i Sverige mår bra och är nöjda med sin fritid men skillnader finns. Unga med svagare ekonomi, i utsatta områden eller med funktionsnedsättning deltar mer sällan i fritidsaktiviteter och tjejer rapporterar oftare psykiska besvär. Detta påverkar möjligheten till en meningsfull fritid. I Ale är många nöjda med biblioteken men färre tar del av kultur- och nöjeslivet. Aktivitetsnivån inom barn- och ungdomsidrotten har minskat under 2000-talet, med en tydlig nedgång under pandemiåren. Sedan 2022 syns dock en återhämtning, och utvecklingen i Ale kommun följer i stort den nationella trenden.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Tillgången till kultur och fritid varierar i Ale, där geografiska avstånd gör det svårt att nå alla invånare. Många unga upplever brist på aktiviteter där de bor. Verksamheterna utmanas av behovet av bättre anpassade lokaler, ojämn tillgång till kultur, ökade krav på digitalt utbud och ett växande teknikbruk som påverkar ungas vardag. Föreningslivet utmanas av brist på ideella ledare, svårigheter att rekrytera till styrelser och minskat deltagande bland äldre ungdomar.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Kultur- och fritidsområdet i Ale visar genom enkäter och dialoger ett överlag högt förtroende; nöjdhet med kommunens stöd och bemötande samt ett växande intresse för att bedriva verksamhet i kommunen. Samtidigt återkommer behov av förenklade processer, stärkt delaktighet, bättre lokallösningar och utvecklat stöd. Utmaningarna liknar dem som lyfts i många andra kommuner, särskilt kring lokaler, ekonomi och minskat ideellt engagemang medan efterfrågan och samverkan fortsätter öka.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Organisationens kompetens kan stärkas genom intern kunskapsdelning, dokumenterade rutiner och riktade utbildningsinsatser. Samverkan med föreningslivet kan utvecklas, bland annat genom att utveckla IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) för mer långsiktiga och effektiva arbetssätt. Ökat samnyttjande av lokaler kan öka nyttjandegrad och tillgänglighet. Mobil biblioteksservice kan förbättra räckvidden i hela kommunen och översyn av kursutbud och schemaläggning kan effektivisera och bredda kulturskolans möjligheter.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser – kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Ung idag - Ungas levnadsvillkor

Rapporten *Ung idag 2025: En sammanfattad bild av ungas levnadsvillkor i Sverige*, som tagits fram av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ger en aktuell bild av ungas levnadsvillkor och fritid i Sverige. Rapporten visar att många unga generellt har goda levnadsvillkor men att det fortfarande finns tydliga skillnader mellan olika grupper. Här följer några centrala resultat:

- De flesta unga deltar i någon form av fritidsaktivitet och majoriteten uppger att de är nöjda med sin fritid. Omkring 74 procent av unga uppger att de är nöjda, där killar något oftare än tjejer uppger att de är nöjda.
- Samtidigt finns skillnader mellan olika grupper av unga när det gäller möjligheten att delta i fritidsaktiviteter. Unga som lever i socioekonomiskt utsatta områden eller med sämre ekonomiska förutsättningar deltar i lägre grad.
- Unga med funktionsnedsättning har generellt sämre möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och föreningsliv än andra unga, vilket påverkar både socialt deltagande och tillgången till meningsfull fritid.
- Fritiden spelar en viktig roll för ungas sociala relationer, återhämtning och personliga utveckling och möjligheten att delta i aktiviteter tillsammans med andra är en viktig faktor för välbefinnande.

- Samtidigt visar rapporten att många unga upplever psykiska eller psykosomatiska besvär, och att tjejer i lägre grad än killar uppger att de mår bra.
- Sammantaget visar rapporten att de flesta unga i Sverige har goda levnadsvillkor, men att skillnader i hälsa, ekonomi och tillgång till fritidsaktiviteter fortfarande påverkar ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

Barn och ungas hälsa

Fler unga upplever psykisk ohälsa och särskilt flickors psykiska mående har försämrats över tid. Samtidigt ökar förekomsten av övervikt och fetma i samhället och matvanorna förändras (Folkhälsomyndigheten: Hälsa på lika villkor). Det är därför viktigt att vidta både främjande och förebyggande åtgärder för att motverka den negativa utvecklingen.

Förutom vikten av fysisk aktivitet är det belagt genom forskning att konst och kultur är en av faktorerna som kan ge ökad livsglädje, läka psykisk ohälsa, lindra fysiska sjukdomstillstånd och främja ett friskt liv (*Folkhälsomyndigheten: kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande).*

Medborgarundersökningen i Ale kommun 2023

Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning är en årlig attitydundersökning som genomförs på uppdrag av kommunerna för att mäta invånarnas syn på sin kommun. I Ale kommun genomfördes den senaste undersökningen 2023. Resultaten visar att svaren är relativt få när det gäller frågor om bibliotek, kulturliv och mötesplatser, och många invånare uppger att de inte kan bedöma de enskilda frågorna inom dessa områden.

Bibliotek: Det finns en utbredd nöjdhet med bibliotekens utbud när det gäller såväl traditionellt som digitalt utbud. Trots detta framgår det också av undersökningen att många invånare inte besöker biblioteken. Ales geografi, med spridda samhällen och bibliotekens placering, kan vara en försvårande faktor. Dessutom är socioekonomi och utbildningsnivå faktorer som påverkar andelen aktiva låntagare.

Kultur och nöjesliv: Aleborna är mindre nöjda med det lokala kultur- och nöjeslivet jämfört med rikssnittet. Kommunens geografi med avstånd mellan samhällena gör det svårt att erbjuda ett brett utbud överallt. Verksamheten har ett uppdrag att främja kulturupplevelser i hela kommunen men driver också ett långsiktigt arbete med fokus på Ale kulturrum som en mötesplats med kulturarrangemang för alla åldrar under hela året. Det är inte säkert att alla, särskilt de som bor utanför Nödinge, upplever och tar del av utbudet som finns i Ale kulturrum. Närheten till Göteborgs nöjesliv påverkar troligen också Alebornas syn på det lokala nöjeslivet.

Nöjdhet bland äldre: Generellt sett är äldre Alebor mer nöjda än yngre invånare. De är särskilt nöjda med utbudet av mötesplatser för äldre. Dock är det oklart vad majoriteten av de äldre anser om det lokala kultur- och nöjeslivet.

Ställen för unga att träffas: På grund av låg svarsfrekvens finns en osäkerhet kring ungas uppfattning om utbudet av ställen att träffas på. Mellan 30%-70% av 18–29-åringarna i Ale tycker att utbudet av ställen för unga att träffas på är mycket eller ganska dåligt. En dryg tredjedel av de yngre svarar inte på frågan. Det kan finns flera skäl till detta. I enkäten exemplifieras ställen att träffas på med ”fritidsgårdar” och ”ungdomsklubbar”. Många av Ales ungdomar är aktiva i idrottsföreningar och många deltar också i kulturskolan, som är viktiga platser för unga att träffas på. Därtill umgås många ungdomar digitalt och har sitt sociala liv där.

Minskat föreningsidrottande över tid

En tredjedel av Sveriges befolkning är medlemmar i en idrottsförening men bland barn och unga är andelen högre. Trenden under 2000-talet är att aktivitetsnivån inom barn och ungdomsidrotten sjunker. Minskningen var särskilt framträdande under pandemiåren 2020 och 2021. Aktivitetsnivåerna för år 2022 till 2024 visar dock en vändning. Den nationella trenden motsvarar i stora drag utvecklingen i Ale kommun. (Riksidrottsförbundet/LOK-stöd- statligt lokalt aktivitetsstöd, SCB/Riksidrottsförbundet).

De tre vanligaste formerna av fysisk aktivitet bland svenskar är promenader, löpning och styrketräning. Fotboll är den enda lagsporten som finns med på topp tio-listan över populära motionsformer. (Riksidrottsförbundet/SCB)

Ungas livssituation i Ale

LUPP-enkäten, som tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har genomförts i Ale vart tredje år sedan 2007. Den senaste undersökningen genomfördes 2023. Enkätsvaren visar

att:

- Var fjärde ungdom i årskurs 8 upplever att det finns för lite att göra på fritiden och mer än var tredje saknar fritidsaktiviteter i närmiljön.
- Andelen ungdomar som är ganska eller mycket nöjda med sin fritid har ökat något sedan 2017, vilket tyder på viss förbättring av fritidsmöjligheterna.
- Ungefär hälften av ungdomarna i årskurs 8 är medlemmar i en förening, vilket är en minskning sedan den första LUPP-mätningen 2013, med en särskilt tydlig minskning bland tjejer.

Resultaten indikerar att det fortfarande finns behov av att öka tillgången till meningsfulla fritidsaktiviteter och att stärka föreningslivet, något som bland annat kan understödjas genom satsningar som fritidskort och fler öppna mötesplatser för unga. (MUCF, LUPP 2023 – Ungas livssituation i Ale kommun)

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter kan stärka känslan av tillhörighet och sammanhang, samtidigt som det har positiva effekter på hälsan. Enligt barnkonventionen har barn och unga rätt till fritid och att fritt delta i kulturlivet. Tillgången till kultur för barn och unga varierar i Ale, dock finns det från och med 2026 ett uppdrag ifrån kommunfullmäktige att implementera en kulturgaranti i Ale kommuns grundskolor.

Ale är en geografiskt utdragen kommun, spridd över flera mindre samhällen, vilket innebär en utmaning för både kultur- och fritidsverksamheter samt föreningsliv. Geografiska avstånd gör det svårt att tillhandahålla kultur- och fritidsaktiviteter på alla orter. En fråga som ofta lyfts när unga får komma till tals, exempelvis genom Påverkantorg och Ungdomsrådet, handlar om tillgången till aktiviteter och de långa avstånden till de aktiviteter som finns. Detta är särskilt problematiskt för ungdomar som bor utanför tätorterna. LUPP-resultaten för 2023 visar att en fjärdedel av ungdomarna i Ales årskurs 8 tycker att det finns för lite att göra på fritiden och mer än en tredjedel saknar fritidsaktiviteter där de bor.

För att kunna erbjuda fler aktiviteter och nå ut till alla kommundelar krävs bättre anpassade lokaler för föreningar samt kultur- och fritidsverksamheter i hela kommunen. Ett ökat samnyttjande av lokaler och strategisk lokalplanering är avgörande.

Besöksnäringen i kommunen är fortfarande svagt utvecklad men det finns en potential att genom samverkan, utveckla ortens museer för att öka och bredda deltagandet. Projekt *Nya Glasbruksmuseet* har initierats med syftet att utveckla och leverera ett förnyat innehåll för Glasbruksmuseet, i enlighet med den fastställda målbilden. Det nya Glasbruksmuseet ska även inrymma bibliotek och servering.

Det ökande teknikanvändandet, särskilt bland barn och unga, medför både utmaningar och möjligheter för verksamheterna. Förväntningarna på ett digitalt utbud växer och verksamheterna måste hitta digitala lösningar för att möta målgrupperna där de befinner sig, både fysiskt och digitalt. I september 2024 publicerade Folkhälsomyndigheten rekommendationer för en balanserad skärmanvändning bland barn. En generell tumregel är att barn ska använda skärmar max en till tre timmar per dag, beroende på ålder och att digitala medier inte får tränga undan sömn, fysisk aktivitet, relationer, måltider eller skolarbete. En stor utmaning för verksamheterna är att både främja fysisk aktivitet och fysiska möten, samtidigt som det digitala utbudet utvecklas.

Föreningslivet har ett stort behov av stöd, både ekonomiskt, konsultativt och i form av kompetensutveckling. Ett särskilt problem är bristen på ideella ledare och andra frivilliga krafter, vilket påverkar återväxten i föreningarna. Aktivitetsnivån inom barn- och ungdomsidrotten i Sverige minskar, särskilt efter 13-14 års ålder och verksamheterna står inför utmaningen att både stärka föreningslivet och erbjuda andra meningsfulla fritidsaktiviteter, såsom mötesplatser, kulturskola och kulturevenemang, samt att främja spontanidrott och friluftsliv.

Ett återkommande behov är den kontinuerliga kompetensutvecklingen av medarbetare och att utveckla verksamheterna för att bättre möta de olika behoven hos målgrupperna, vilket utgör en utmaning både på kort och lång sikt.

3.3 Kompetensbehov

Omvärldsanalys

Arbetsmarknaden inom flera av de verksamhetsområden som ingår i invånarservice präglas av konkurrens om kompetens och förändrade krav på yrkesroller. Inom delar av kultur- och fritids verksamheter finns en relativt begränsad rekryteringsbas, särskilt för roller som kräver specifik utbildning eller specialiserad kompetens. Detta gäller exempelvis pedagogiska roller inom kulturskolan samt medarbetare inom öppen ungdomsverksamhet.

Samtidigt förändras kompetenskraven i takt med ökad digitalisering, nya arbetssätt och högre förväntningar på service till invånare. Digitala system och ärendehantering ställer krav på teknisk kompetens och kontinuerlig kompetensutveckling hos medarbetare. I flera verksamheter innebär detta att systemkunskap blir central för verksamhetens kontinuitet.

Arbetsmarknaden påverkas även av förändrade arbetspreferenser, där exempelvis arbete på kvällar och helger kan göra vissa tjänster svårare att bemanna. Detta påverkar särskilt verksamheter som arbetar med ungdomars fritid och mötesplatser.

Sammantaget innebär detta att invånarservice behöver arbeta mer strategiskt och långsiktigt med kompetensförsörjning, kunskapsöverföring och utveckling av interna kompetenser, i syfte att minska sårbarheten och säkerställa en hållbar kompetensförsörjning över tid.

Verksamhetens behov

Invånarservice har generellt en bred kompetensbas med medarbetare som besitter specialistkunskaper inom sina respektive områden. Samtidigt innebär denna specialisering i flera fall att kompetensen är koncentrerad till enskilda individer, vilket skapar sårbarhet i organisationen.

I flera verksamheter finns arbetsuppgifter och systemkunskaper som endast hanteras av ett fåtal personer. Detta gäller exempelvis administrativa system, ärendehantering samt vissa pedagogiska kompetenser inom kulturskolan. Vid frånvaro, sjukdom eller avslut finns därför risk för kompetensförlust.

Även tjänstestrukturer och anställningsformer påverkar verksamhetens flexibilitet. Inom vissa delar av verksamheten finns deltids- eller timanställningar som kan försvåra planering och kontinuitet.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Kultur- och fritidsutveckling

2025 genomförde förvaltningen en föreningsenkät som besvarades av 53 föreningar. Resultatet visar att majoriteten är nöjda med föreningsbidragen och dess hantering, där reglerna upplevs som tydliga och i huvudsak rättvisa samt att tjänstepersoner får höga betyg för bemötande och kompetens. Bidragsutbetalningarna fungerar överlag bra, även om vissa saknar uppfattning och det finns önskemål om förenklingar, breddat aktivitetsstöd och återinförd nolltaxa. De största utbildningsbehoven som föreningarna uppger gäller marknadsföring, föreningsutveckling, styrelsekunskap och sociala medier. Inför framtiden lyfter föreningarna främst utmaningar kring lokaler, ekonomi, medlemsrekrytering och brist på ideellt engagemang, särskilt när det gäller ledare och styrelse. Samtidigt finns goda möjligheter i att växa, utveckla verksamheten och stärka samverkan. Föreningarna efterfrågar mer stöd från kommunen, särskilt kring lokaler, ekonomi och administration och sammantaget visar enkäten på hög nöjdhet men också behov av fortsatt dialog och utveckling.

Föreningsrådet har under 2025 bidragit med synpunkter på föreningsenkäten och flera kommunala ärenden, såsom friluftsinsatser, lokalbehov och nytt reglemente för råden. Rådet har också drivit frågan om bristande städning och skötsel av anläggningar, vilket är servicenämndens ansvarsområde.

För att utveckla kulturverksamheten har en digital kundundersökning genomförts, där besökare kunnat lämna synpunkter. Resultaten har bidragit till kommunikationsinsatser samt justeringar i planering, innehåll och tidpunkter för kulturarrangemang. I dialog med studieförbunden under det senaste året framkommer ett ökat intresse för att bedriva mer verksamhet i Ale. Samtidigt har en bredare samverkan kring aktiviteter i Ale kulturrum initierats.

Fritidsbanken får regelbundet förfrågningar om studiebesök från kommuner och andra aktörer, vilket indikerar ett växande intresse för Ale kommuns verksamhet.

Öppen ungdom och fält

Enheten genomför årligen en KEKS-enkät. KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan) är ett nätverk för kommuner och organisationer som bedriver öppen kultur- och fritidsverksamhet för unga. Enkäten ger underlag för uppföljning, analys och utveckling av verksamheten. Enkäten för 2025 visar att i öppen ungdomsverksamhet i Ale centrala svarade 61 ungdomar och i Ale norra 27. Trygghet och bemötande upplevs högt (index 84 % respektive 81 %), medan delaktighet och lärande varierar (59 % / 67 % i centrala och 43 % / 48 % i norra). Resultaten visar att verksamheten erbjuder trygga och attraktiva mötesplatser men pekar samtidigt på behov av ökat fokus på ungdomars inflytande, ansvar och lärande särskilt i Ale norra. Resultaten från 2025 års enkät har analyserats och legat till grund för utvecklingsarbete inom öppen ungdomsverksamhet. Arbetet har bidragit till ett fortsatt fokus på trygghet, bemötande och delaktighet.

Öppen ungdom och Fältenheten har gjort en strategisk förflyttning för att stärka de förebyggande insatser riktade mot mellanstadiet (årskurs 4–6.) Fält genom att erbjuda ett värdegrundsarbete på fem lektioner redan i årskurs 4 och öppen ungdom genom att hålla öppet för målgruppen under alla lov och även vid två tillfällen per månad för årskurs 6.

Fälts insatser har inletts vid Surteskolan och Alboskolan med syfte att bygga relationer tidigt, både med barn, familjer, pedagoger och andra i barnets närmiljö. Denna inriktning ligger i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Effekterna av arbetet bedöms främst kunna följas på längre sikt.

Kulturskolan

Kulturskolan erbjuder barn och unga aktiviteter på ett flertal områden och med brett kursutbud med gott resultat. Många barn tar del av utbudet där flera barn väljer att vara med i mer än en kurs som går över terminen. När terminskursernas platser är fullbokade har målgruppen möjlighet att ställa sig i en ”intresselista” och på det viset syns det inom vilka områden kulturskolans målgrupp önskar ta del av kurser. Dessa intresselistor är en vägledning för kulturskolans verksamhet framåt. Samtidigt kan kulturskolan inte erbjuda fler platser eller fler ämnen då kompetensen hos befintliga medarbetare inte täcker specifika ämnen. Ett ännu bredare utbud är

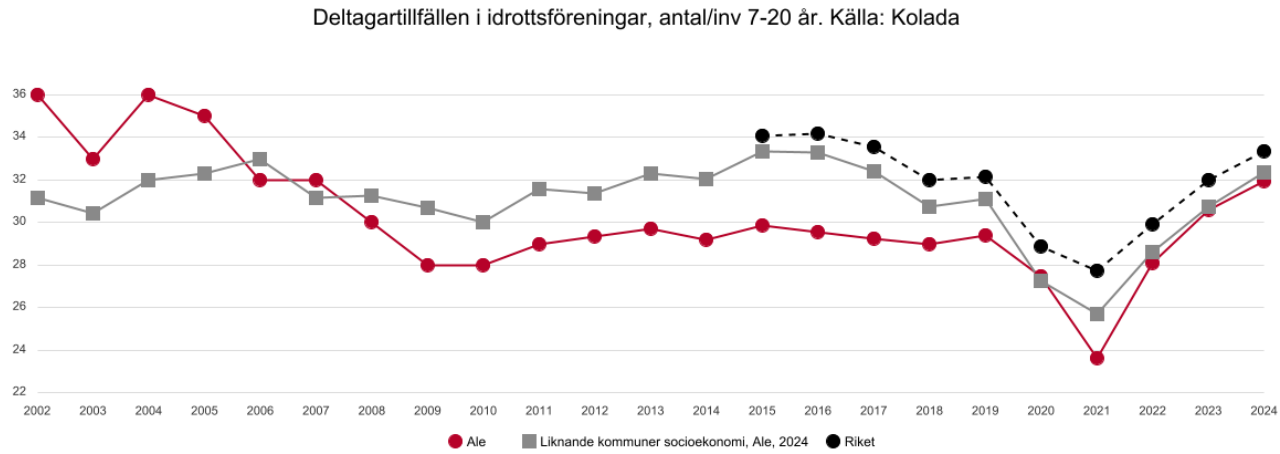
önskvärt för att få fart på kulturskolans synlighet i större utsträckning.

Biblioteket

Biblioteken i Ale är uppskattade av aleborna. Detta märks på olika sätt, exempelvis genom att det totala besöksantalet har ökat med 2,2% senaste året och att utlånen av både vuxen- och barnmedia ökat totalt med 4,8%. Noterbart är att de största ökningarna skett på två närbibliotek där vuxenutlånen på Surte Bibliotek ökat med 22,8% och barnutlånen på Älvängens Bibliotek ökat med 15,4%. Statistiken visar att närbiblioteken är viktiga för ortsborna. Man kan även se att I SCB:s medborgarundersökning att aleborna är nöjda med bibliotekens utbud av aktiviteter. (Kolada)

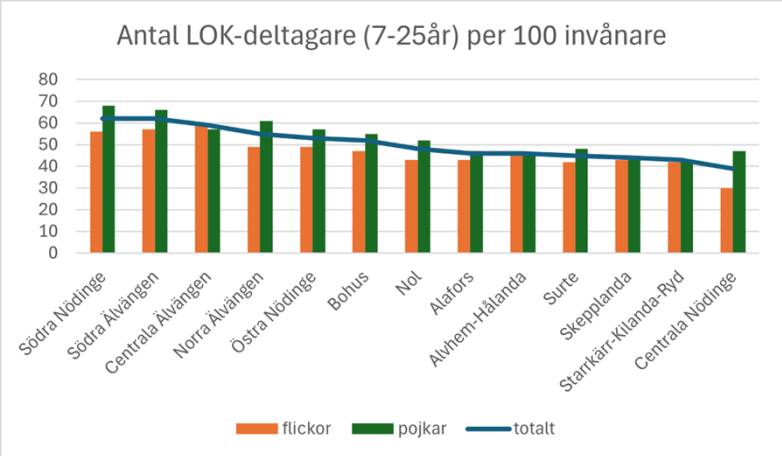
4.2 I jämförelse med andra kommuner

Deltagartillfällen i idrottsföreningar

Tabellen ovan visar senast publicerade uppgifter från LOK-stödsberättigade idrottsföreningar som erhållit statligt lokalt aktivitetsstöd via Riksidrottsförbundet. Trenden under 2000-talet är att aktivitetsnivån inom barn och ungdomsidrotten sjunker. Minskningen var särskilt framträdande under pandemiåren 2020 och 2021. Aktivitetsnivåerna för år 2022 till 2024 visar dock en vändning. I bilden jämförs Ale med riket samt kommuner med liknande socioekonomi. Antalet deltagartillfällen i Ale 2024 är i linje med kommunerna med liknande socioekonomi. Dock är resultatet något lägre än riket.

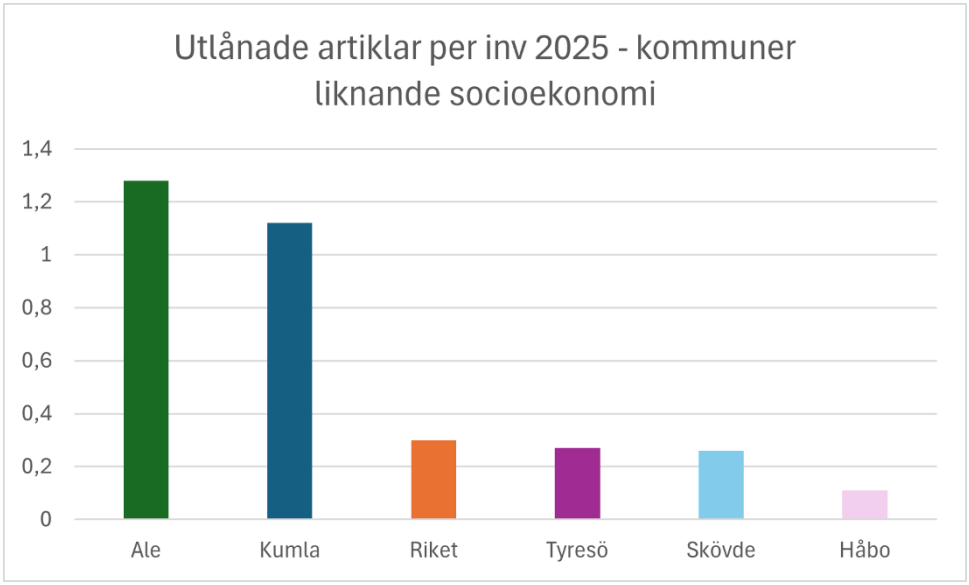
Deltagartillfällen i idrottsföreningar per område

Statistiken ovan visar hur vanligt det är att barn och ungdomar deltar i föreningsidrott i olika områden i Ale. Statistiken bygger på förteckningen över de barn och ungdomar (7-25 år) som deltog i minst en idrottsaktivitet som beviljades LOK-stöd 2024.

Det område som sticker ut med lägst andel deltagare är centrala Nödinge med 39 deltagare per 100 invånare. Utfallet visar också skillnader utifrån kön där flickors deltagande är särskilt lågt i centrala Nödinge. Högst deltagande har södra Nödinge och södra Älvängen med 62 andel deltagare per 100 inv. Därefter är det centrala Älvängen som har högst andel deltagare (59).

Fritidsbanken

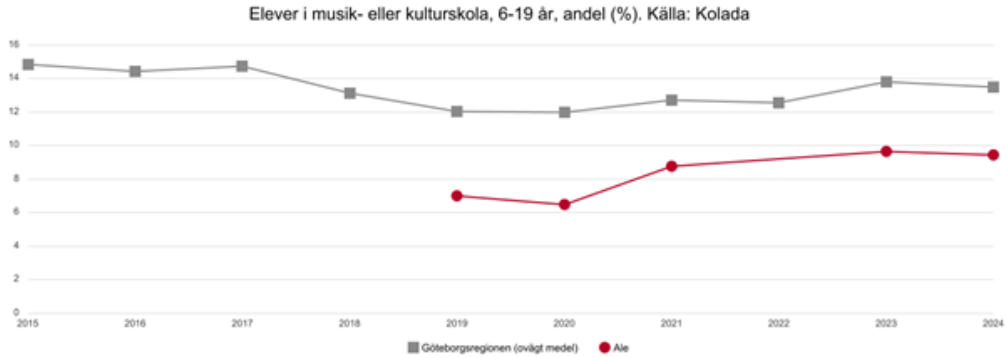

Statistiken ovan visar att Ale ligger bra till när det gäller det totala antalet utlånade artiklar 2025, både i jämförelse med snittet för riket och med kommuner med liknande socioekonomiska förutsättningar. För riket var snittet 0,3 utlånade artiklar per invånare, baserat på de 69 procent av Sveriges invånare som har tillgång till en Fritidsbank i sin kommun. För Ale kommun är motsvarande siffra 1,28 utlån per invånare. Enligt Fritidsbankens nationella kansli är minst ett lån per invånare en bra målsättning för kommuner med Fritidsbank.

En bidragande orsak till de höga siffrorna i Ale är den utåtriktade verksamheten, där lov-aktiviteter och skolbesök genomförs kontinuerligt. Detta skapar ett mervärde genom att aktivera fler personer än de som enbart nyttjar möjligheten att låna i butiken. Exempelvis genererade Pep up-turnén 2025 totalt 6 321 utlånade artiklar och nådde 2 107 deltagare under sommaren. Närheten till Alebacken har troligen också en positiv effekt på efterfrågan.

Samtidigt bör jämförelsen tolkas med viss försiktighet, då utfallet påverkas av lokala förutsättningar och skillnader mellan kommuner, exempelvis vad gäller personalsammansättning, tillgängliga lokaler och verksamhetens organisering.

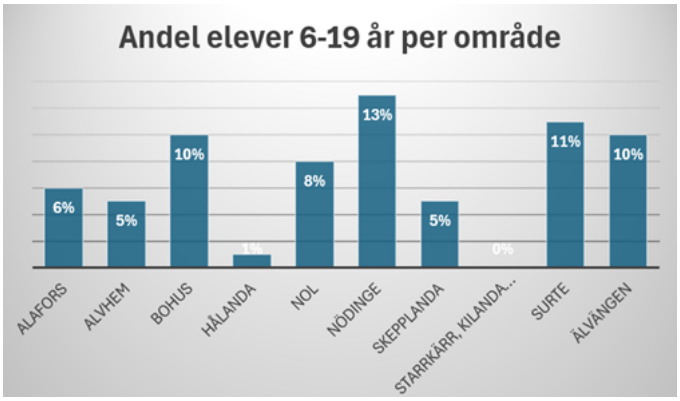
Elever i kulturskolan

I tabellen ovan framgår det att i Ale kommun deltar cirka 9 % av barn och unga i kulturskolans längre kurser. Detta ligger under genomsnittet för Göteborgsregionen, där motsvarande deltagandegrad är 13,5 %. Deltagandet

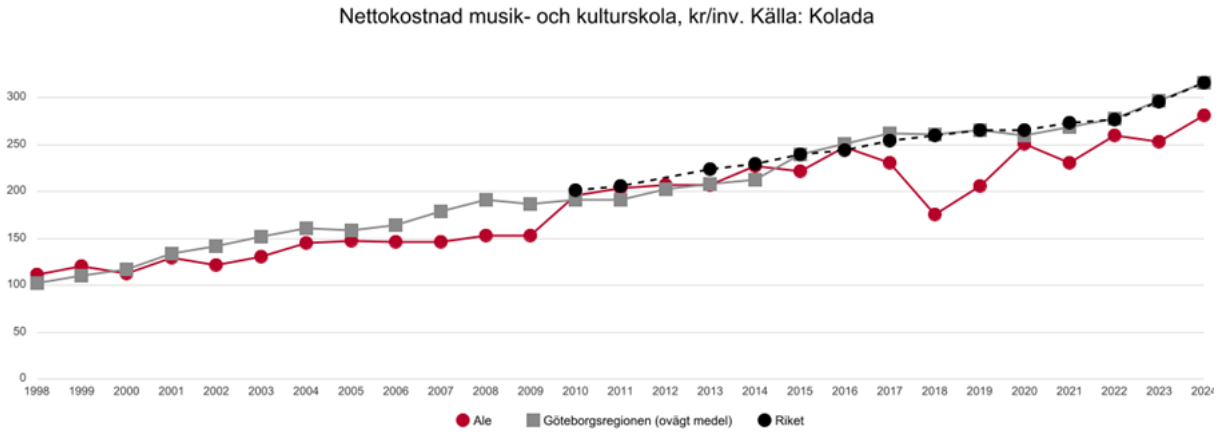
i Ale kulturskola varierar i omfattning. En majoritet, 73 %, är inskrivna i en terminskurs. Resterande 27 % deltar i två till sju terminskurser per termin. Utöver terminskurser erbjuder kulturskolan även lovverksamhet riktad till målgruppen samt samverkar med fritidshem och andra aktörer och kommuner för att nå fler barn och unga och bredda utbudet av kulturverksamhet.

Antal elever per geografiskt område - Ale kulturskola VT 2025

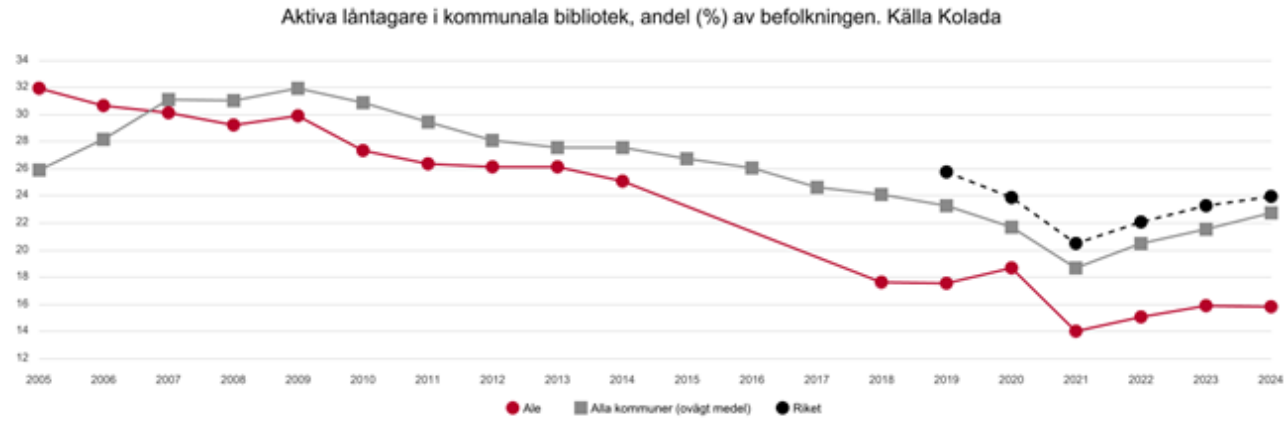
De redovisade siffrorna ovan speglar deltagandet i kulturskolans verksamhet utifrån respektive geografiskt område. Det högsta deltagandet återfinns i de delar av kommunen där kulturskolan har tillgång till flest och mest ändamålsenliga lokaler. I områden, där avstånden är längre till lokaler och kursutbud deltar barn och unga i lägre utsträckning eller inte alls. För vårterminen 2025 uppgår deltagarsnittet i de bokningsbara kurserna till 9 % av målgruppen.

Kommunal satsning per invånare för kulturskoleverksamhet

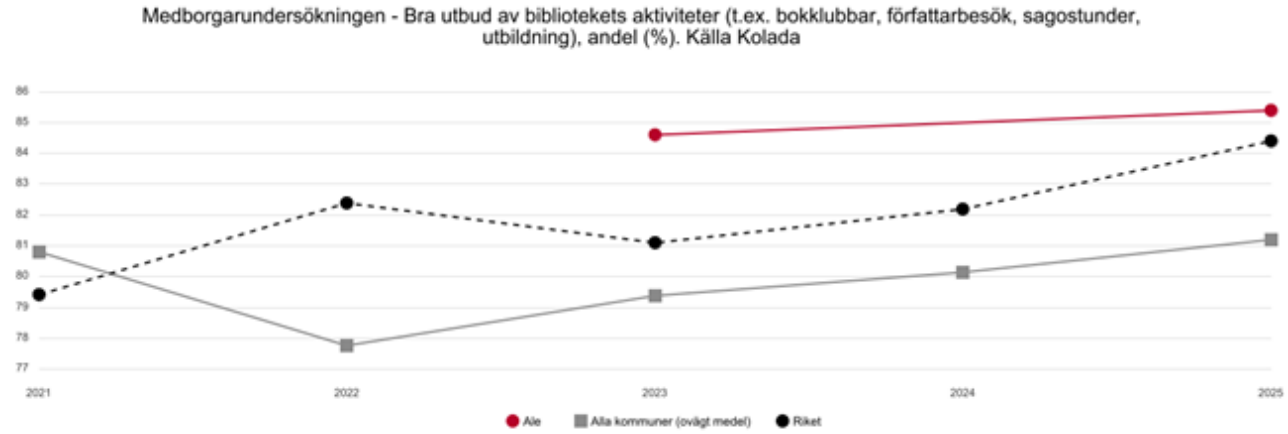
Siffrorna ovan visar kulturskolans nettokostnad dividerad med kommunens totala antal invånare. Uppgifterna från Kolada baseras på statistik hämtad ur SCB:s räkenskapssammandrag. Jämförelsen görs mot riket samt övriga kommuner inom Göteborgsregionen. Ale kommun satsar 281 kr per invånare, vilket ligger under både rikssnittet på 316 kr per invånare och Göteborgsregionens genomsnitt på 317 kr per invånare.

Aktiva låntagare i kommunala bibliotek

Diagrammet ovan visar att Ale har färre aktiva låntagare i förhållande till totala antalet invånare. Forskning visar att långa avstånd till närmsta bibliotek minskar sannolikheten att man besöker det, vilket skulle kunna vara en möjlig anledning till statistiken.

Medborgarundersökning - bra utbud av bibliotekets aktiviteter

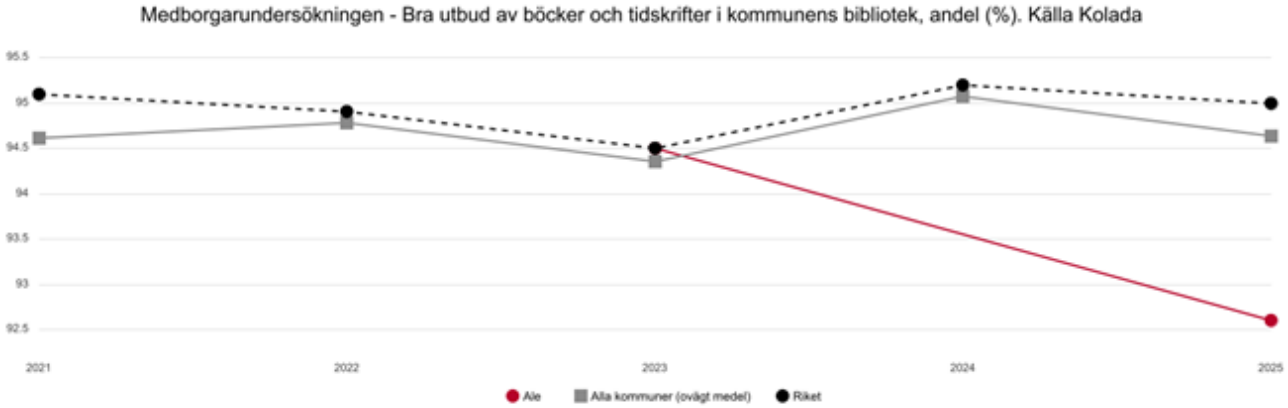

Diagram 1 ovan visar att aleborna är nöjda med bibliotekens utbud av aktiviteter. Diagram 2 visar att nöjdheten med bibliotekens utbud av böcker och tidskrifter är lägre än rikets och att det minskat med ca två procent, till 92,6. Även om nöjdheten är fortsatt hög kan man ändå notera trenden och fundera på om det beror på att medieanslaget inte räknats upp i samma takt som kostnaderna ökat för biblioteksutrustad media samt att kostnaderna för tidnings- och tidskriftsprenumerationer ökat kraftigt, vilket medfört att framförallt tidskriftsutbudet minskat.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Kompetensutveckling
Som en del av arbetet med förbättringar inom avdelningen finns goda möjligheter att stärka organisationens kompetens genom ökad intern kunskapsdelning, dokumentation av rutiner och riktade utbildningsinsatser. Genom att fler medarbetare får kompetens inom kritiska arbetsområden kan organisationens motståndskraft stärkas och sårbarheten minska.

Utveckla samverkan med föreningslivet
Ett förslag på förbättring och effektivisering är att undersöka möjligheten att i större utsträckning arbeta med idéburet offentligt partnerskap (IOP) i samverkan med föreningslivet. Genom att utveckla IOP samarbeten kan kommunen skapa mer långsiktiga och stabila finansieringslösningar jämfört med traditionella projektbidrag. Detta ger föreningar bättre möjligheter att planera sin verksamhet och behålla viktig kompetens. Samtidigt kan kommunen dra nytta av föreningslivets lokala förankring och flexibilitet, vilket bidrar till mer träffsäkra insatser. Arbetssättet kan också minska administration, vilket leder till en mer effektiv användning av resurser. IOP främjar dessutom en mer jämlik samverkan där båda parter bidrar med sina respektive styrkor för att skapa verksamhet för aleborna. Sammantaget kan en ökad användning av IOP bidra till både förbättrad kvalitet, innovativa lösningar och ökad effektivitet i verksamheten.

Ökat samnyttjande av lokaler och fordon i kommunen
För att kunna erbjuda ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i alla kommundelar krävs ändamålsenliga lokaler för föreningar, studieförbund samt för kultur- och fritidsverksamheter i hela kommunen. Genom bättre samordning och samnyttjande, vilket kräver förvaltningsöverskridande samarbete, kan nyttjandegraden öka. Potentialen är en mer effektiv resursanvändning i kommunen och fler tillgängliga lokaler för föreningar och studieförbund samt kultur och fritids verksamheter.
På samma sätt skulle ökat samnyttjande av fordon i kommunen kunna vara en besparing. Kultur- och fritidsutskottet leasar i dagsläget bilar för sitt behov, främst inom internservice fältverksamheten samt Fritidsbanken. En smartare samverkan i kommunen med en gemensam fordonsflotta skulle troligen kunna optimera användningen.

Samnyttjande av personal i det framtida Glasbruksmuseet
I det kommande museet kommer även bibliotek och allmänkultur att inrymmas och det finns stora vinster i ett samnyttjande av de personella resurserna mellan verksamheterna. Bemanningen behöver kunna användas mer flexibelt utifrån besöksflöden, evenemang och säsongsvariationer. Detta minskar sårbarhet vid frånvaro, ökar möjligheten att bemanna kvällar och helger samt stärker samverkan och helhetssyn i det publika uppdraget. Goda erfarenheter från detta arbete kan även nyttjas i avdelningens övriga verksamheter såsom t.ex. Kulturum.

Fortsatt ändamålsenlig lokal för Fritidsbanken
I slutet av 2023 flyttade Fritidsbankens verksamhet till Nödinge och hyr idag större och mer ändamålsenliga lokaler än tidigare. Antalet besökare har ökat markant sedan flytten från Älvängen.
Placeringen i Nödinge är dock tidsbegränsad då lokalen sannolikt kommer att rivas för att bereda plats för annan byggnation inom detaljplan Nödinge 38:2, ”Bobollplan”. I och med att placeringen i Nödinge har visat sig vara lyckosam är fortsatt placering där önskvärd. Nuvarande lokal ligger nära kollektivtrafik, relativt centralt i kommunen, i ett av de delområden där de enligt befolkningsprognosen bor flest människor och där befolkningsökningen är som störst den kommande tioårsperioden. Ytorna för en kommande butik bör vara motsvarande den yta som idag disponeras.

Mobil biblioteksservice för hela kommunen
Ale kommuns geografi, med flera orter och en stor landsbygd, kan göra att avståndet till närmsta bibliotek är

långt. Detta kan medföra att alebor inte kan besöka sitt bibliotek i den utsträckning man önskar. En möjlig förbättring skulle kunna vara att införa en mobil enhet, t ex bokbil eller bokbuss, som kan ta kvalitativ biblioteksverksamhet ut i hela kommunen.

Strategisk utveckling av kursutbud
Ett möjligt förbättrings- och effektiviseringsområde för kulturskolan är att se över flödet inom kursutbudet samt den övergripande schemaläggningen. Genom att optimera hur kurser planeras, grupperas och tidsätts kan den totala arbetstiden användas mer strategiskt och därigenom ge fler barn och unga möjlighet att ta del av kulturskolans verksamhet. Detta skapar inte bara ökat deltagande utan stärker även kulturskolans möjlighet att bidra till bildning, ett livslångt lärande där kreativitet, kultur och personlig utveckling främjas på ett inkluderande sätt.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18
KF § 104

KS 2026/208

Instruktion till bolagsstämma Ale Utveckling AB

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att ärendet bordläggs till den 17 juni.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges presidiums beslut § 2 2026-05-15
- Tjänsteutlåtande, 2026-05-13
- Årsredovisning – Ale Utveckling AB 2025
- Revisionsberättelse – Ale Utveckling AB 2025
- Lekmannarevisorns granskningsrapport – Ale Utveckling 2025
- Bolagsstyrningsrapport – Ale Utveckling AB 2025

Yrkande

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) yrkar att ärendet bordläggs till den 17 juni.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Ale Utveckling AB:s styrelse
Ale Utveckling AB:s vd
Ombud vid årsstämma för Ale Utveckling AB

PROTOKOLL
Kommunfullmäktiges presidium
Sammanträdesdatum: 2026-05-15
KF ber § 2

KS 2026/208

Instruktion till bolagsstämma Ale Utveckling AB

Beslut

Kommunfullmäktiges presidium beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för Ale Utveckling AB rösta för:

- att styrelse och verkställande direktör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025
- att godkänna styrelsens förslag till disposition av verksamhetsårets vinst enligt fastställd balansräkning
- att fastställa i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-13
- Årsredovisning – Ale Utveckling AB 2025
- Revisionsberättelse – Ale Utveckling AB 2025
- Lekmannarevisorns granskningsrapport – Ale Utveckling 2025
- Bolagsstyrningsrapport – Ale Utveckling AB 2025

Beslutet skickas till

Ale Utveckling AB:s styrelse
Ale Utveckling AB:s vd
Ombud vid årsstämma för Ale Utveckling AB

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/208
Datum: 2026-05-13
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Instruktion till bolagsstämma Ale Utveckling AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för Ale Utveckling AB rösta för:

- att styrelse och verkställande direktör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025
- att godkänna styrelsens förslag till disposition av verksamhetsårets vinst enligt fastställd balansräkning
- att fastställa i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Årsredovisning – Ale Utveckling AB 2025
- Revisionsberättelse – Ale Utveckling AB 2025
- Lekmannarevisorns granskningsrapport – Ale Utveckling 2025
- Bolagsstyrningsrapport – Ale Utveckling AB 2025

Ärendet

Ale Utveckling AB är ett helägt kommunalt bolag. Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Ombudsinstruktioner beslutas av kommunfullmäktige.

Varje år ska bolaget hålla bolagsstämma och där fastställa

- resultaträkning och balansräkning
- hur företaget ska disponera årets vinst eller förlust
- om styrelsen och den verkställande direktören ska få ansvarsfrihet för det avslutade räkenskapsåret.

Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionens granskning som redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse.

I revisionsberättelsen framgår att bolagets revisor tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen. Vidare tillstyrker bolagets revisor att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att bolagsstämman beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

I lekmannarevisorns granskningsrapport framgår att av kommunfullmäktige utsedd lekmannarevisor inte kan uttala sig om huruvida verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, eller om huruvida den interna kontrollen har varit tillräcklig. Detta beror enligt granskningsrapporten på att inga resurser har tilldelats för granskningen under 2025.

Utifrån att bolagen fastställer styrmodellen innebär detta också att bolagen årligen ska inkomma med en bolagsstyrningsrapport inför ansvarsprövning. I bolagsstyrningsrapporten redovisas bland annat de styrande dokument som fastställts av tidigare bolagsstämmor. Syftet är att förtydliga ägarens, kommunfullmäktiges, styrning. Eventuella avsteg från styrande dokument, som kommunfullmäktige och senare bolagsstämman fastställt, ska då också redovisas.

Förvaltningens bedömning

Bolagets ägare representeras på bolagsstämma av ett ombud som röstar för ägaren. I de flesta fall består ombudets instruktion enbart av formellt uppdrag som kan omfatta hur ombudet ska rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Ombudsinstruktionen är styrning av och stöd till kommunens ombud.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet expedieras bolagets styrelse som hanterar bolagsstämmans dagordning.

Kommunens ägarombud deltar vid årsstämma för Ale Utveckling AB och röstar i enlighet med beslut.

Granskningsredogörelsens rekommendationer ska hanteras av bolagets styrelse och informeras kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till:

Ale Utveckling AB:s styrelse
Ale Utveckling AB:s vd
Ombud vid årsstämma för Ale Utveckling AB

Bolagsstyrningsrapport 2025

Ale Utveckling AB
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
556086 - 0396

Telefon
0303-70 30 00

E-post
aleutveckling@ale.se

Webb
www.ale.se

1 Inledning

Helägda bolag ska årligen i särskild handling redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och i kommunens ägardirektivs angivna syfte och dess ramar. Syftet med en bolagsstyrningsrapport är att ge en beskrivning och underlag för ägarna hur bolaget bedriver sin verksamhet och uppfyller bolagets ändamål. Bolag ges därmed möjlighet att själva beskriva sin syn på nytta och ändamål av sin verksamhet.

I enlighet med Ale kommuns styrmodell ska denna rapport tillsammans med övriga underlag ligga till grund för kommunfullmäktige bedömning om ansvarsfrihet. Bolagsstyrningsrapporten har upprättats i enligt ägarens rapportmall.

2 Om bolaget

Beskriv kort om bolaget

3 Styrelsen

3.1 Styrelsens sammansättning under året

Namn	Roll	Kommentar
Mikael Berglund	Ledamot och ordförande	Valdes i april 2025
Johnny Sundling	Vice ordförande	Valdes i april 2025
Ken Gunnesson	Ledamot	
Martin Hellström	Ersättare	Avgick april 2025
Martin Hellström	Tf VD	Utsågs XX

3.2 Närvaro vid styrelsemöten redovisas

Namn	**Parti**	**Roll**	**29 apr**	**20 maj**	**17 jun**	**28 aug**	**23 sep**	**28 okt**	**3 dec**	**15 dec**
Mikael Berglund	(M)	Ordf	X	X	X	X	X	X	X	X
Johnny Sundling	(S)	V ordf	X	X	X	X	X	X	X	X
Ken Gunnesson	(Opol)	Led	X	X	X	X	X	X	X	X
Martin Hellström	(Opol)	Tf VD	X	X	X	X	X	X	X	X

Ale Utveckling AB SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 556086 - 0396 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** aleutveckling@ale.se | **Webb** www.ale.se

3.3 Styrelsens ärenden under året

Styrelsen har hanterat frågor som berör:

- Bolagets roll och uppdrag
- Administration, styrdokument, rutiner och system
- Samverkansavtal
- Fastighetsförvaltning
- Förstudier inför fastighetsförvärv
- Fastighetsförvärv
- Projekt Ale Torg
- Projekt kommunens hus

3.4 Redovisning av ärende som bedömts vara frågor av principiell betydelse eller av större vikt för kommunen

De frågor som styrelsen bedömt vara av principiell betydelse eller av större vikt har under 2025 varit:

- Förvärv i Nödinge
- Förvärv i Älvängen
- Aktieägartillskott för att kunna genomföra förvärven
- Förändrad bolagsordning
- Förändrat projektägarskap Kommunens hus

4 Efterlevnad av styrande direktiv

4.1 Efterlevnad av kommunfullmäktiges mål och budget

Styrelsen gör bedömningen att bolaget, i rimlig omfattning, levt upp till ägarens (fullmäktiges) mål och budget, inom ramen för vad ägaren (fullmäktige) givit bolaget i uppdrag att hantera.

4.2 Efterlevnad av det fastställda kommunala ändamålet

Bolaget gör bedömningen att det levt upp till ägarens ändamål med bolaget.

Ale Utveckling AB SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 556086 - 0396 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** aleutveckling@ale.se | **Webb** www.ale.se

4.3 Efterlevnad av de kommunala befogenheterna

Bolaget gör bedömningen att det levt upp till de kommunala befogenheterna.

4.4 Efterlevnad av ägardirektiv

Bolaget gör bedömningen att det levt upp till ägarens ägardirektiv och ändamål med bolaget.

4.5 Styrande dokument

Nedan redovisas de av kommunfullmäktige fastställda styrdokument som gäller kommunens helägda bolag. I de fall dessa ej bedömts som relevanta eller om avsteg har gjorts utifrån vad som finns fastställt redovisas detta nedan. I de fall avsteg gjorts redovisas kommenteras detta i nästa kapitel.

Styrdokument	Avsteg har gjorts	Bedömts ej relevant under året
Generellt ägardirektiv för kommunens bolag	NEJ	
Särskilt ägardirektiv	NEJ	
Bolagsordning	JA	
Styrmodell - Policy för övergripande styrningsprinciper i Ale kommun		Bedöms ej relevant under 2025
Arkivreglemente	JA	
Arbetsordning för styrelse och nämnder	NEJ	
Vision	NEJ	
Värdegrund	NEJ	
Mål och budget 2025-2028	NEJ	
God ekonomisk hushållning och finansiella mål	NEJ	
Finanspolicy för Ale kommunkoncern	NEJ	
Upphandlingspolicy	JA	
Sponsringspolicy		Bedöms ej relevant för 2025

Ale Utveckling AB SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 556086 - 0396 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** aleutveckling@ale.se | **Webb** www.ale.se

Arbetsgivarpolicy		Bedöms ej relevant för 2025
Lönepolicy		Bedöms ej relevant för 2025
Policy om förtroendeskapande verksamhet, etiskt regelverk gällande mutor, jäv och representation	NEJ	
Riktlinje för representation och gåvor	NEJ	
Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun	JA	
Policy kommunikation, service och bemötande	NEJ	
Program för civil beredskap Ale kommun 2023-2026		Bedöms ej relevant för 2025
Energi- och klimatstrategi		Bedöms ej relevant för 2025
Bostadsförsörjningsprogram		Bedöms ej relevant för 2025
Digitaliseringspolicy		Bedöms ej relevant för 2025
Brandskyddspolicy		Bedöms ej relevant för 2025

4.5.1 Redovisning om varför eventuella avsteg gjorts från fastställda styrdokument

Bolagsordning

Bolagsverket har varit aktiva med förelägganden om uppdateringar kring bolagsordningen. Den har därför varit under förändring under 2025 med anledning av namnbyte med mera. Bolaget har verkat som om den numera antagna och godkända bolagsordningen varit godkänd sedan den antogs första gången, trots att något registreringsbevis från bolagsverket erhållits. Det har inneburit att den politiskt tillsatta styrelsen fattat de politiska besluten medan de formella besluten och undertecknandet av formella handlingar skett av de personer som varit registrerade som firmatecknare för bolaget hos bolagsverket.

Arkivreglemente

Bolaget befinner sig i en uppbyggnads- och utvecklingsfas. Rutiner och system har helt eller delvis saknats under året. Detta har påverkat bolagets möjligheter att fullt ut följa reglementet.

Upphandlingspolicy

Bolaget befinner sig i en uppbyggnads- och utvecklingsfas. Ramavtal har helt eller delvis saknats under året. Detta har påverkat bolagets möjligheter att fullt ut följa reglementet.

Bolaget har gjort avrop mot kommunens ramavtal utan att bolaget varit avtalspart. Bolaget bedömer att det skett vid två till tre tillfällen och att kostnadernas omfattning varit ringa.

Ale Utveckling AB SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 556086 - 0396 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** aleutveckling@ale.se | **Webb** www.ale.se

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun

Bolagets förtroendevalda har efter avstämning med kommunledningsförvaltningen erbjudits möjligheten till arvode samt ersättning för förlorad arbetsförtjänst enligt arvodebestämmelserna för förtroendevalda i nämnderna. Fast årsarvode har ej utbetalats.

4.6 Intern kontroll

Samtliga avvikelser mot reglementet är upptagna som risker i bolagets internkontrollplan för 2026. Enligt kontrollplanen har VD i uppdrag att vid varje kvartal återrapportera till styrelsen hur arbetet fortlöper.

Nödinge 2026-01-17

Martin Hellström

t.f. VD

Ale Utveckling AB
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
556086 - 0396

Telefon
0303-70 30 00

E-post
aleutveckling@ale.se

Webb
www.ale.se

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Ale Utveckling AB Org.nr 556086-0396
Till kommunfullmäktige för kännedom

Under 2025 har jag haft uppdraget att, enligt kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisionssed, genomföra en granskning av bolagets verksamhet. Fullmäktige ansvarar, i enlighet med god revisionssed, för att lekmannarevisionen tilldelas tillräckliga resurser för sitt uppdrag, vilket innefattar stöd från sakkunniga i granskningsprocessen.

Då inga resurser har tilldelats för granskningen under 2025 kan jag inte uttala mig om huruvida verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Datum enligt digital underskrift

Irene Hellekant
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Penneo document key: 725A0-83WCJ-DREZ4-N9FB2-66V5J-88DV2

Årsredovisning
för räkenskapsåret 2025

Redovisningen omfattar	Sid
- Förvaltningsberättelse	2
- Resultaträkning	5
- Balansräkning	6
- Kassaflödesanalys	8
- Noter	9

Bolagets styrelse:

Mikael Berglund, ordförande
Johnny Sundling, vice ordförande
Ken Gunnesson, ledamot

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
Styrelsen och verkställande direktören för Ale Utveckling AB (556086–0396), avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Allmänt om verksamheten
Ägarförhållanden och verksamhet
Ale Utveckling AB (bolaget) är ett kommunalt exploateringsbolag, till 100% ägt av Ale kommun.

Bolaget ska förvärva, äga, förvalta, utveckla och försälja för kommunen strategiska fastigheter. Bolaget ska främja kommunens behov av strategiska fastigheters nyttjande för kommunala ändamål, infrastruktur och näringslivet ur ett kommunutvecklingsperspektiv.

Bolaget ska vara ledande i att driva en effektiv förvaltning och ägande av strategiska fastigheter. Bolaget ska genom en öppen och transparant redovisning av sina intäkter och kostnader bidra till att kommunfullmäktige har ett rättvisande underlag för fastställande av budget och affärsplan.

Bolaget ska genom kunskapsdelning samverka med andra utförare av liknande tjänster då det är tillämpligt.

Bolaget ska bedrivas med långsiktigt ekonomisk, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv.

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att nettokostnaderna för verksamheten hålls på en så låg nivå som möjligt. Investeringar kan finansieras med löpande intäkter samt lån, vilket sker genom kommunen.

Styrelsen och verkställande direktören bedömer att bolagets verksamhet är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår i bolagsordningen och övriga styrdokument.

Styrning
Bolaget har sitt säte i Ale kommun.

Styrelsen består sedan bolagsstämman i april 2025 av 3 ledamöter, varav en ordförande, en vice ordförande och en övrig ledamot.

Mikael Berglund (M), ordförande
Johnny Sundling (S), vice ordförande
Ken Gunnesson (-), ledamot

Dessförinnan bestod styrelsen av en ledamot, Ken Gunnesson, och en ersättare, Martin Hellström.

Tillförordnad VD är Martin Hellström sedan juni 2025.

Styrelsen har under året haft 8 protokollförda sammanträden.

Bolagets verksamhet är målstyrd. De övergripande styrdokumenten finns samlade i

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

”Styrdokument för helägda bolag i Ale kommun”. Utifrån dessa styrdokument fastställer styrelsen årligen bolagets affärs- och verksamhetsplan inklusive budget för 2026.

Fastigheter
Ale Utveckling AB ägde vid årsskiftet sex fastigheter

Nödinge
Nödinge 1:22 första skiftet, Nödingevägen 9
Nödinge 1:22 andra skiftet, Ale Torg 10-16*
Nödinge 1:226 (Preemmacken)

Älvängen
Utby 1:29, Postvägen 3*
Utby 1:30, Postvägen 5*
Utby 1:33, Kapellvägen*
Utby 1:34, Kapellvägen 6A-B*

* Fastigheter som har förvärvats under 2025.
Inga fastigheter har sålts under året.

Finansiering och finansnetto
Bolaget är under uppbyggnad. De förvärv som bolaget genomfört under 2025 har möjliggjorts av ägartillskott. Den långsiktiga finansieringen av bolaget bygger på att bolaget kan göra reavinster i den mark bolaget förädlar. Reavinsterna kan användas för framtida investeringar. Bolaget kommer ha hyresintäkter men dessa förväntas vara i paritet med eller lägre än bolagets utvecklingskostnader. Bolaget är därför initialt beroende av att kommande reavinster blir av samt att ägaren i någon form tillskjuter medel till bolaget.

Medarbetare
Bolaget har en VD motsvarande 15% av heltid. I övrigt har bolaget inga egna anställda. Bolaget samarbetar i stället med andra bolag och nämnder inom kommunkoncernen samt med extern kompetens. Bolaget har därför inte haft några sjuk- eller övriga frånvarotal.

Väsentliga händelser under året
Den senare delen av 2024 och den tidiga delen av 2025 innebar stora förändringar för bolaget. Ägaren utredde och verkställde förändrade mål och syften med bolaget. Från att ha varit ett passivt fastighetsbolag med endast en fastighet beslöt ägaren att bolaget ska utvecklas till kommunens exploateringsbolag. Bolaget har påbörjat uppbyggnads- och utvecklingsresan.

Det förändrade uppdraget har präglat verksamhetsåret 2025. Det har varit internt arbete med förändrat ägardirektiv, förändrad bolagsordning, ny politisk styrelse, ny tillförordnad VD, nya interna arbetsrutiner, samarbetsavtal inom koncernen och allmänt administrativt arbete.

Bolaget har gjort två fastighetsaffärer under året, dels i Nödinge vid Ale Torg, dels i Älvängens centrum. Bolaget ska med dessa fastigheter vara en delaktig part i de pågående centrumutvecklingsprojekten i de båda orterna.

De nya fastigheterna har för närvarande hyresgäster. Runt Ale Torg bedrivs handel, gym och mäkleriverksamhet. I Älvängen har vi bostäder i form av hyresrätter.

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

Fullmäktige har under året givit bolaget i uppdrag att ansvara för projektägarskapet för det nya kommunens hus som planeras på bolagets mark i Nödinge.

Under 2025 har bolaget ändrat namn från En väg efter rätt Tanke AB till Ale Utveckling AB vilket är godkänt av Bolagsverket. Bolaget har också bytt ekonomisystem från Visma Bokföring till Fortnox för att bättre kunna möta de behov som finns när bolagets uppdrag och omsättning ökat.

En frivillig kassaflödesanalys har upprättats.

Utblick 2026
Under 2026 väntar tre huvudsakliga utmaningar.

Projektet kring Ale Torg, med sina delprojekt, kommer vara det tyngsta och viktigaste uppdraget bolaget har att verkställa. Projektet kräver gott samarbete inom kommunkoncernen men också med andra aktörer.

Vidare kommer bolaget arbeta vidare med utveckling kring Älvängen centrum. Det projektet ligger inte lika långt i fram processen som Ale Torg och det kommer initialt inte heller medföra lika stor arbetsbelastning för bolaget.

Fortsatt uppbyggnad av bolaget när det gäller rutiner och administrativt arbete kommer ta tidsmässigt utrymme under 2026.

Därutöver behöver bolaget arbeta med att identifiera fler projekt för att säkerställa en långsiktig utvecklingsportfölj.

Ägarförhållande
Samtliga aktier ägs av Ale kommun från och med 2015-10-01.

Flerårsöversikt	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Nettoomsättning, tkr	2 483	167	167	185	193
Resultat efter fin poster, tkr	858	131	132	133	126
Soliditet %	95	99	95	93	87

Nettoomsättningen har ökat om en följd av genomförda fastighetsförvärv under året.

Förändring av eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2024-12-31	100 000	20 000	4 866 123	4 986 123
Utdelning	-	-	-	-
Aktieägartillskott			60 500 000	60 500 000
Årets resultat	-	-	510 956	510 956
Eget kapital 2025-12-31	**100 000**	**20 000**	**65 877 079**	**65 997 079**

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

Förslag till resultatdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande resultat:

	Kronor
Balanserad vinst	65 366 123
Årets resultat	510 956

Styrelsen föreslår att resultatet disponeras så att:

- i ny räkning balanseras	65 877 079

Bolagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

RESULTATRÄKNING

	Not	2025	2024
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	**2**	2 482 531	166 551
Summa rörelsens intäkter		**2 482 531**	**166 551**
Rörelsens kostnader			
Personalkostnader	**3**	0	0
Övriga externa kostnader		- 1 506 932	- 54 239
Avskrivningar		- 166 000	
Summa rörelsens kostnader		**- 1 672 932**	**- 54 239**
Rörelseresultat		**809 599**	**112 312**
Finansiella poster			
Ränteintäkter		50 019	19 210
Räntekostnader		- 1 590	- 1 003
Summa finansiella poster		**48 429**	**18 206**
Resultat efter finansiella poster		**858 028**	**130 519**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		- 214 507	0
Summa bokslutsdispositioner		**- 214 507**	**0**
Resultat före skatt		**643 521**	**130 519**
Skatter			
Skatt på årets resultat		- 132 565	- 11 256
Årets resultat		**510 956**	**119 263**

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

BALANSRÄKNING	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	**4**	64 277 573	0
Summa materiella anläggningstillgångar		**64 277 573**	**0**
Finansiella anläggningstillgångar	**5**		
Andra långfristiga fordringar		400	400
Förskott för byggnader och mark		0	4 300 000
Summa finansiella anläggningstillgångar		**400**	**4 300 000**
Summa anläggningstillgångar		**64 277 973**	**4 300 400**
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m			
Övriga lagertillgångar	**6**	1 040 441	0
Summa varulager		**1 040 441**	**0**
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		143 732	157 306
Upplupna intäkter		158 166	43 367
Fordringar hos koncernföretag		3 025 543	513 085
Summa kortfristiga fordringar		**3 327 441**	**713 758**
Kassa och bank			
Kassa och bank		0	0
Summa kassa och bank		**0**	**0**
Summa omsättningstillgångar		**4 367 882**	**713 758**
SUMMA TILLGÅNGAR		**68 645 855**	**5 014 158**

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

BALANSRÄKNING	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	**7**		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		100 000	100 000
Reservfond		20 000	20 000
Summa bundet eget kapital		**120 000**	**120 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		65 366 123	4 746 860
Årets resultat		510 956	119 263
Summa fritt eget kapital		**65 877 079**	**4 866 123**
Summa eget kapital		**65 997 079**	**4 986 123**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		214 507	0
Summa obeskattade reserver		**214 507**	**0**
Långfristiga skulder			
Övriga skulder		35 000	0
Summa långfristiga skulder		**35 000**	**0**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 959 525	0
Skatteskulder		115 219	- 6 090
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		324 525	34 125
Summa kortfristiga skulder		**2 399 269**	**28 035**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**68 645 855**	**5 014 158**

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

KASSAFLÖDESANALYS

	2025
Den löpande verksamheten	
Årets resultat	510 956
Justering för av- och nedskrivning	166 000
Justering för förändring av periodiseringsfond	214 507
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**891 463**
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	-101 225
Ökning/minskning förråd, varulager, pågående arbeten	-1 040 441
Ökning/ minskning av kortfristiga skulder	2 371 234
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**2 121 031**
Investeringsverksamheten	
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-64 443 573
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	4 300 000
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-60 143 573**
Finansieringsverksamheten	
Erhållet kapitaltillskott	60 500 000
Ökning/minskning av långfristiga skulder	35 000
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**60 535 000**
Årets kassaflöde	**2 512 458**
Likvida medel vid årets början	513 085
Likvida medel vid årets slut	3 025 543
Förändring likvida medel	**2 512 458**

Kassaflödesanalys presenteras för första gången, jämförelsetal för föregående år saknas därför.

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d017199924

Noter

Not 1
Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 *Årsredovisning i mindre företag*. Principerna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Avskrivning
Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde.

Fordringar, skulder och avsättningar
Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar, skulder samt avsättningar har värderats till anskaffningsvärden om annat ej anges.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet med avdrag för beräknat restvärde om detta bedöms vara väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.
Grundprincipen för avskrivning:
Avskrivning fastighet 25 år (4 %) för byggnader som ska finnas kvar över tid.

Utgångspunkten för inköp av fastigheter till bolaget är att dessa ska görs främst för exploateringssyfte. Finns byggnader på fastigheten är utgångspunkten att dessa kommer att rivas och inte finnas för stadigvarande bruk.

Rivningsfastigheter inköpta med kortare kvarvarande livslängd än 3 år skrivs inte av då utgångspunkten är att inköpspriset motsvarar tomtvärdet. För övriga rivningsfastigheter görs en bedömning i det enskilda fallet med utgångspunkt hur länge byggnaderna på fastigheten kommer att kvarstå och hur andelen mellan markvärde och byggnadsvärde görs. Bedömning har gjorts på 15 års avskrivning.

När fastigheten anses klar för exploatering kommer fastigheten att flyttas från materiella anläggningstillgångar till omsättningstillgångar.

Nyckeltalsdefinitioner
Soliditet: Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2

Nettoomsättning	**2025**	**2024**
Hyresintäkter	2 482 531	166 551
	2 482 531	**166 551**

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

Not 3
Anställda och personalkostnader
Bolaget har en VD men ingen ersättning har utbetalats.

Not 4

Byggnader och mark	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	4 816 532	4 816 532
Inköp	64 443 573	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**69 260 105**	**4 816 532**
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 4 816 532	- 4 816 532
Årets avskrivningar	- 166 666	- 0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-4 982 532**	**- 4 816 532**
Utgående redovisat värde	**64 277 573**	**0**

Not 5

Andra långfristiga fordringar		
Ingående anskaffningsvärden (Andelar i Ale Elförening)	400	400
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**400**	**400**
Förskott för byggnader och mark		
Ingående anskaffningsvärden	4 300 000	4 300 000
Årets förändring	- 4 300 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**0**	**4 300 000**
Utgående redovisat värde	**400**	**4 300 400**

Not 6
Övriga lagertillgångar
I posten ingår upparbetade kostnader avseende detaljplan och exploatering för projekt Ale Torg om 1 040 441 kr

Not 7
Eget Kapital
Aktiekapitalet utgörs av 1 000 aktier à 100 kr.

Not 8
Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut
Inga väsentliga händelser har skett efter räkenskapsårets slut.

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

Nödinge 2026

.....	.....	.....
Mikael Berglund	Johnny Sundling	Ken Gunnesson
Ordförande	Vice ordförande	Ledamot

Ernst & Young AB

.....	.....
Björn Hulthén	Irene Hellekant
Auktoriserad revisor	Lekmannarevisor

Signature reference: a83d9684-d0f0-424f-8c45-3a6d01719924

Shape the future
with confidence

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Ale Utveckling AB, org.nr 556086-0396

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Ale Utveckling AB för räkenskapsåret 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Ale Utveckling ABs finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Ale Utveckling AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Penneo dokumentnyckel: 0CLZ9-Q5CNV-CXH4M-GII2M-I4VA3-ITO1E

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Ale Utveckling AB för räkenskapsåret 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Ale Utveckling AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg, datum enligt elektronisk signatur

Ernst & Young AB

Björn Hulthén
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 0CLZ9-Q5CNV-CXH4M-GII2M-I4VA3-ITO1E

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/379
Datum: Godkänd datum skrivs automatiskt in
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Instruktion till bolagsstämma Ale Viken Projekt AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta att valt ombud instrueras att på bolagsstämma för Ale Viken Projekt AB rösta för:

- att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025
- att godkänna styrelsens förslag till disposition av verksamhetsårets vinst enligt fastställd balansräkning
- att fastställa i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionsberättelsen och i lekmannarevisors granskningsrapport.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025 – Ale Viken Projekt AB
- Revisionsberättelse 2025 – Ale Viken Projekt AB
- Lekmannarevisorns granskningsrapport Ale Viken Projekt AB 2025

Ärendet

Ale Viken Projekt AB är ett helägt kommunalt bolag. Enligt 7 kap. 1 § aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Ombudet röstar på stämman enligt utfärdad instruktion. Ombudsinstruktioner beslutas av kommunfullmäktige.

Varje år ska bolaget hålla bolagsstämma och där fastställa

- resultaträkning och balansräkning
- hur företaget ska disponera årets vinst eller förlust
- om styrelsen och den verkställande direktören ska få ansvarsfrihet för det avslutade räkenskapsåret.

Förslag till beslut om ansvarsfrihet grundas i revisionsberättelsen och i lekmannarevisors granskningsrapport.

I revisionsberättelsen framgår att bolagets revisor tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. Vidare tillstyrker bolagets revisor att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att bolagsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

I lekmannarevisorns granskningsrapport framgår att av kommunfullmäktige utsedd lekmannarevisor inte anser det aktuellt att bedöma om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Lekmannarevisorn uttalar sig inte heller om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter. Detta motiveras med att ingen verksamhet har bedrivits i bolaget under år 2025.

Helägda bolag ska årligen ska inkomma med en bolagsstyrningsrapport inför ansvarsprövning. Av förvaltningsberättelsen i bolagets årsredovisning framgår att bolaget inte har bedrivit någon verksamhet under året. Bolaget har därför inte upprättat en bolagsstyrningsrapport inför 2025.

Förvaltningens bedömning

Bolagets ägare representeras på bolagsstämma av ett ombud som röstar för ägaren. I de flesta fall består ombudets instruktion enbart av formellt uppdrag som kan omfatta hur ombudet ska rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Ombudsinstruktionen är styrning av och stöd till kommunens ombud.

Förvaltningen bedömer att det är rimligt att Ale Viken Projekt AB inte upprättat bolagsstyrningsrapport, beaktat att bolaget inte bedrivit verksamhet under året.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet expedieras bolagets styrelse som hanterar bolagsstämmans dagordning.

Kommunens ägarombud deltar vid årsstämma för Ale Viken Projekt AB och röstar i enlighet med beslut.

Granskningsredogörelsens rekommendationer ska hanteras av bolagets styrelse och informeras kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till:

Ale Viken Projekt AB:s styrelse

Ombud vid årsstämma för Ale Viken Projekt AB

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Ale Viken Projekt AB Org.nr 556223-3014
Till kommunfullmäktige för kännedom

Jag har, i enlighet med bestämmelserna i aktiebolagslagen, kommunallagen och god sed, granskat bolagets verksamhet under år 2025.

Under 2025 har ingen verksamhet bedrivits i bolaget. Det är därmed inte aktuellt att bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Datum enligt digital signatur

Wimar Sundeen
Av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Penneo document key: WC7X7-2434Y-MW1M9-7DN02-1B04S-PW27Y

Shape the future
with confidence

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Ale Viken Projekt AB, org.nr 556223-3014

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Ale Viken Projekt AB för räkenskapsåret 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Ale Viken Projekt AB:s finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Ale Viken Projekt AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Penneo dokumentnyckel: AA12U-NZFW4-Y5P2M-CKVTV-TKRNG-SHO65

Shape the future
with confidence

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning av Ale Viken Projekt AB för räkenskapsåret 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Ale Viken Projekt AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg, den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Ernst & Young AB

Björn Hulthén
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: AA12U-NZFW4-Y5P2M-CKVTV-TKRNG-SHO65

Org nr 556223-3014

Årsredovisning för Ale Viken Projekt AB

2025-01-01 – 2025-12-31

Styrelsen för Ale Viken Projekt AB avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01–2025-12-31.

Redovisningen omfattar	Sid
- Förvaltningsberättelse	2
- Resultaträkning	3
- Balansräkning	4
- Noter	5

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Bolagets styrelse:
Mikael Berglund
Ken Gunnesson
Johnny Sundling

Signature reference: 5dba10d1-0324-43d1-96fa-e3d492c97533

RESULTATRÄKNING

	Not	2025	2024
	1		
Rörelsens intäkter mm			
Övriga intäkter	2	0	28 354
Summa		**0**	**28 354**
Rörelsens kostnader			
Revision		20 000	0
Övriga externa kostnader	3	4 998	0
Summa rörelsens kostnader		**24 998**	**0**
Rörelseresultat		**-24 998**	**28 354**
Resultat från finansiella poster			
Räntekostnader	4	-14	0
Resultat efter finansiella poster		**-25 012**	**+ 28 354**
Skatt på årets resultat		**0**	**- 4 283**
Årets resultat		**-25 012**	**+ 24 071**

Signature reference: 5dba10d1-0324-43d1-96fa-e3d492c97533

Noter

Not 1
Redovisningsprinciper

Företagets årsredovisning har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 *Årsredovisning i mindre företag*. Principerna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:
Momspliktig extern försäljning: i den period som tjänsterna har utförts.
Övriga bidrag och intäkter i enlighet med de aktuella överenskommelsernas ekonomiska innebörd.

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år samt eventuella justeringar avseende tidigare års skatt.

Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall erläggas till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjande period. Avskrivningstid för inventarier är 5 år.

Kundfordringar redovisas som omsättningstillgångar till de belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra kundfordringar.

Not 2
Övriga intäkter

	2025	2024
Övriga intäkter	0	28 354
	0	**28 354**

Not 3
Övriga externa kostnader

	2025	2024
Övriga externa kostnader	- 4 998	0
	- 4998	**0**

Not 4
Räntekostander

	2025	2024
Räntekostander	- 14	0
	- 14	**0**

Not 5
Eget kapital

Aktiekapitalet utgörs av 1 000 aktier à 100 kr.

Signature reference: 5dba10d1-0324-43d1-96fa-e3d492c97533

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 143

KS 2026/330

Bildande av bolag för Nödinge 1:22

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

bemyndiga kommunstyrelsen att bilda ett aktiebolag för Nödinge 1:22(1)

ge kommunstyrelsen i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder och beslut för att bolagets namn ska ha en tydlig koppling till den nya fastighetens fastighetsbeteckning

fastställa bolagsordningen för det nya bolaget

fastställa ägardirektivet för det nya bolaget

bemyndiga det nya bolaget att förvärva Nödinge 1:22 (1) från Ale Utveckling AB

ge kommunstyrelsen i uppdrag att säkerställa bolagets finansiering av köpet medelst aktieägartillskott eller liknande

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Det pågår ett detaljplanarbete som syftar till att exploatera den södra delen av Ale Torg. Planen ska skapa förutsättningar för fler bostäder, ytterligare lokaler och ett kommunens hus. De befintliga husen vid Ale Torg 10-16 kommer därmed att rivas. Därmed försvinner en ansenlig mängd lokaler under ett anta år som är möjliga för handel runt torget. Ale Utveckling AB har för avsikt att exploatera Nödinge 1:22 (1) för att kunna erbjuda lokaler.

Ale Utveckling AB äger Nödinge 1:22(1) men föreslår att det bildas ett eget bolag enbart med syftet att äga, utveckla och förvalta fastigheten. Bolaget föreslås bli ett systerbolag till Ale Utveckling AB som direkt av Ale kommun eller av ett framtida kommunalt moderbolag. Det nya bolagets uppgifter blir kraftigt begränsade till förvaltningsåtgärder av fastigheten varför styrningen av bolaget kan hanteras av en opolitisk styrelse.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Förslag till Bolagsordning för XX AB
- Förslag till Särskilt ägardirektiv XX AB
- Ale Utveckling AB:s beslut § 37 2026-04-28
- Ale Utvecklings AB:s tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-24
- Bolagsordning XX AB
- Särskilt ägardirektiv XX AB

Beslutet skickas till

Kommunchef
Kommunstyrelsen
Valberedningen
Demokratiberedningen
Ale Utveckling AB

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/330
Datum: 2026-05-15
Processledare Martin Hellström

Kommunstyrelsen

Bildande av bolag för fastigheten Nödinge 1:22

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

- bemyndiga kommunstyrelsen att bilda ett aktiebolag för Nödinge 1:22(1)
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder och beslut för att bolagets namn ska ha en tydlig koppling till den nya fastighetens fastighetsbeteckning
- fastställa bolagsordningen för det nya bolaget
- fastställa ägardirektivet för det nya bolaget
- bemyndiga det nya bolaget att förvärva Nödinge 1:22 (1) från Ale Utveckling AB
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att säkerställa bolagets finansiering av köpet medelst aktieägartillskott eller liknande

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Det pågår ett detaljplanarbete som syftar till att exploatera den södra delen av Ale Torg. Planen ska skapa förutsättningar för fler bostäder, ytterligare lokaler och ett kommunens hus. De befintliga husen vid Ale Torg 10-16 kommer därmed att rivas. Därmed försvinner en ansenlig mängd lokaler under ett anta år som är möjliga för handel runt torget. Ale Utveckling AB har för avsikt att exploatera Nödinge 1:22 (1) för att kunna erbjuda lokaler.

Ale Utveckling AB äger Nödinge 1:22(1) men föreslår att det bildas ett eget bolag enbart med syftet att äga, utveckla och förvalta fastigheten. Bolaget föreslås bli ett systerbolag till Ale Utveckling AB som direkt av Ale kommun eller av ett framtida kommunalt moderbolag. Det nya bolagets uppgifter blir kraftigt begränsade till förvaltningsåtgärder av fastigheten varför styrningen av bolaget kan hanteras av en opolitisk styrelse.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Förslag till Bolagsordning för XX AB
- Förslag till Särskilt ägardirektiv XX AB
- Ale Utveckling AB:s beslut § 37 2026-04-28
- Ale Utvecklings AB:s tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-24
- Bolagsordning XX AB
- Särskilt ägardirektiv XX AB

Ärendet

Bakgrund

Ale Utveckling AB äger idag Nödinge 1:22 (1). Fastigheten ligger norr om handelslängan vid Ale Torg, öster om Preemmacken. Ale Utveckling AB har bedömt att marken bör exploateras för att kunna erbjuda befintliga hyresgäster möjlighet till fortsatt verksamhet runt Ale Torg. Vid torget sydvästra del avser kommunen och bolaget att de befintliga byggnaderna ska rivas för att ersättas med ett kommunhus, bostäder och annat.

När kommunen förvärvade mark av Balder för att kunna fortsätta arbetet med att utveckla Ale Torg bestämde att Ale Utveckling AB skulle förvärva marken genom fastighetsreglering. Affären genomfördes via en lantmäteriförrättning där den mark kommunen ville köpa av Balders fördes över från Balders fastighet till Nödinge 1:22. Syftet var att Ale Utveckling AB skulle utvecklas till ett exploateringsbolag.

Projektet med att exploatera den aktuella marken är starkt kopplat till planarbetet i den södra delen av torget. Byggnaderna där befintliga hyresgäster idag bedriver sina verksamheter behöver rivas inom två år för att förberedelser såsom ledningsdragning och annat ska kunna komma på plats. Ale Utveckling AB har beslutat och påbörjat arbetet med att planera för exploateringen.

Det nya bolaget plats i organisationen

Vid händelse av att kommunfullmäktige beslutar om inrättande av en koncernbildning av alla sina helägda kommunala bolag bör det nya bolaget placeras som ett dotterbolag till moderbolaget i koncernen. På liknande sätt bör kommunfullmäktige hantera Ale Utveckling AB. Därmed bör de båda bolagen bli systerbolag.

Bolagets mål och syfte

Bolaget för Nödinge 1:22 bör endast ha som mål och syfte att äga, utveckla och förvalta den aktuella fastigheten. Allt som går därutöver bör även det hanteras utanför bolaget.

Bolagsstyrning

Då bolagets mål och syfte enbart bör vara att äga, utveckla och förvalta blir de beslut som bolaget har att fatta enbart av förvaltningsmässig karaktär. De politiskt avgörande besluten fattas av moderbolaget och ytterst av kommunfullmäktige. Därmed kan, om ägaren så önskar, bolagets styrelse minskas till en ledamot samt en ersättare. Dessa personer kan vara politiskt tillsatta eller utgöras av tjänstepersoner inom den kommunala organisationen.

Om det finns en politisk önskan om att styrelsen ska vara politiskt tillsatt finns det inga hinder för att flera av systerbolagens styrelser har personunion med varandra. Men varje politiskt tillsatt bolagsstyrelse ska väljas av fullmäktige som därefter också ska bekräftas av respektive bolags bolagsstämma för att vara giltigt.

Bolagets förvaltning

Bolagets inkomster kommer ifrån de hyresintäkter som det nya handelshuset inbringar. Bolaget kommer å andra sidan ha löpande kostnader för underhåll och förvaltningsåtgärder av fastigheten och av bolaget själv. Trots det bör inte bolaget bygga upp en egen organisation för detta. I stället bör bolaget nyttja de kompetenser som finns tillgängliga inom koncernen.

Försäljningen

För att möjliggöra en försäljning av den aktuella fastigheten bör en fastighetsbildning komma till stånd så att den blir en egen fastighet. Idag utgör den det första skiftet på Nödinge 1:22.

Det säljande bolaget, Ale Utveckling AB, bör ansvara för att ansöka om förrättningen. Det förvärvande bolaget bör bekosta förrättningen. När förrättningen är klar och det nya bolaget är registrerat kan försäljningen genomföras.

Det förvärvande bolaget får förvärvskostnader såsom stämpelskatt. Stämpelskatten är 4,5% av köpeskillingen.

Det pågående exploateringsprojektet

Det nya bolaget bör överta ansvaret för det pågående exploateringsprojektet för den aktuella fastigheten som Ale Utveckling AB har startat.

Övrigt

Ale Utveckling AB har inte rätt att starta bolag eller förvärva bolag. Enligt gällande reglemente krävs beslut av fullmäktige och bolagsstämman. Styrelsen för Ale Utveckling AB har därför överlämnat ärendet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Ale Utveckling AB har inte begärt att det nya bolaget ska vara ett dotterbolag.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer det som lämpligt att Nödinge 1:22 (1) blir ett eget bolag. Vid händelse av att ägaren (Ale kommun) vill sälja bolaget (och därmed fastigheten) uppstår endast skatter och avgifter som har med bolagsförsäljningen att göra. Bolagspaketeringen är därmed, enligt förvaltningens bedömning, god hushållning med invånarnas resurser.

Ägardirektivet och Bolagsordningen

Kommunledningsförvaltningen bedömer att Ale Utveckling AB:s förslag till ägardirektiv i grund och botten är bra. Men det vore lämpligt att i styrdokumenten precisera bolagets begränsade arbetsområde, dvs att det enbart har behörighet att äga, utveckla och förvalta sin fastighet. Kommunledningsförvaltningen har därför en något annorlunda förslag än det förslag som Ale Utveckling AB har överlämnat.

En bolagsordning ska godkännas av bolagsverket. Bolagsverket kan ha synpunkter på olika delar i processen. Därför bör kommunfullmäktige bemyndiga kommunchefen att i linje med fullmäktiges beslut, fatta nödvändiga beslut som följer av berörda myndighetsbeslut. Kommunchefens beslut ska avrapporteras till kommunstyrelsen.

Val av styrelse

Som framgår ovan är det möjligt för fullmäktige att välja en politisk eller opolitisk styrelse för bolaget. Hur bolaget ska styras är strikt en politisk fråga som förvaltningen *överlämnar utan eget ställningstagande* till kommunstyrelsen och fullmäktige att ta ställning till.

Valen behöver vara hanterade av fullmäktige innan bolagsstämman kan förrätta valet enligt bolagsordningen.

Arvodering

Beroende på hur fullmäktige väljer att utse styrelse aktualiseras frågan om arvodering av styrelsen. Väljs en opolitisk tjänstemannastyrelse bör styrelsearbetet ses som en del i tjänsten varvid arvode kan anses vara överflödigt. Väljs en politisk styrelse behöver fullmäktige besluta hur bolagets arvodering av styrelsen ska hanteras. Förvaltningen konstaterar att tillkommande kommunala bolag inte omfattas av nuvarande arvodesbestämmelser.

Frågan om eventuell arvodering av styrelsen behöver vara hanterade av fullmäktige innan bolagsstämman kan fastställa den.

Val av revisorn och lekmannarevisor

Det nya bolaget behöver välja en auktoriserad revisor och lekmannarevisorer. Den auktoriserade revisorn bör tillsättas i enligt med kommunens upphandling av tjänsten. Val av lekmannarevisor överlämnar förvaltningen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige *utan eget ställningstagande*.

Val av revisor och lekmannarevisor behöver vara hanterade av fullmäktige innan bolagsstämman kan förrätta valet enligt bolagsordningen.

Bolagets namn

Förvaltningen bedömer att namnfrågan bör kopplas till den blivande fastighetsbeteckningen. Bolagets namn bör därför inte avgöras förrän lantmäteriförrättningen är klar.

Kapitalisering

Förvaltningen bedömer det som möjligt för kommunfullmäktige att delegera beslut som rör kapitalisering av det nya bolaget eller som utifrån ärendet har koppling till Ale Utveckling AB till kommunstyrelsen i enlighet med den redogörelse som framgår av detta tjänsteutlåtande. Frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen får inte delegeras. I och med de förslag till beslut som är aktuella i detta ärende är de principiella frågorna hanterade varvid en delegation för att hantera det påföljande arbetet torde ligga i linje med kommunallagens bestämmelser.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beslutet innebär att Ale kommun har förberett för ett effektivt sätt att avyttra fastigheten, om ett sådant politiskt beslut fattas. Med en bolagskoncern blir dessutom enklare att samordna och flytta resurser inom koncernen vilket kan bidra ett bättre resursutnyttjande och en effektivare organisation.

Det samlade bokförda värdet för de två fastigheterna som gränsar till varandra, Nödinge 1:22 (1) Nödingevägen 9 samt Nödinge 1:226, varav den senare är bebyggd av en automatstation är 3 812 430 kr. Varav värdet på fastigheten Nödinge 1:22 (1) som är aktuellt att avyttra till det nya bolaget borde uppgå till 3 000 000 kr då det är där som det finns ett reellt värde vid en eventuell senare försäljning.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplar till fullmäktiges mål om effektiv organisation.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunstyrelsen ansvarar för att det bildas ett bolag.

Kommunstyrelsen ansvarar för att det kallas till en konstituerande bolagsstämma.

Kommunstyrelsen ansvarar för att det nya bolaget kan kapitaliseras.

Valberedningen ansvarar för att ett förslag till styrelse föreläggs fullmäktige för beslut.

Demokratiberedningen ansvarar för att ett förslag rörande styrelsens eventuella arvodering föreläggs fullmäktige för beslut.

Ale Utveckling AB ansvarar för att en lantmäteriförrättning genomförs.

Ale Utveckling AB ansvarar för att försäljnings- och förvärvshandlingar upprättas.

Ale Utveckling AB och det nya bolaget ansvarar för att försäljningen/förvärvet genomförs.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Kommunstyrelsen
Valberedningen
Demokratiberedningen
Ale Utveckling AB

Bolagsordning för XX AB

Antagen av kommunfullmäktige:	
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	
Ansvarig handläggare	Kommunchef, Kommunstyrelsen

§ 1

Firma Bolagets firma är aktiebolaget XX AB

§ 2

Säte Bolagets styrelse har sitt säte i Ale kommun, Västra Götalands län.

§ 3

Föremål för bolagets verksamhet Bolaget har till föremål för sin verksamhet:

att ~~inom Ale kommun förvärva,~~ äga, förvalta~~,~~ och utveckla ~~och försälja för kommunen strategiska fastigheter~~ fastigheten XX.

§ 4

Ändamål med bolagets verksamhet Bolaget har till ändamål för sin verksamhet att främja kommunens ~~behov av strategiska fastigheters nyttjande för kommunala ändamål, infrastruktur och~~ näringsliv~~et~~ ur ett kommunutvecklingsperspektiv.

§ 5

Aktiekapital Aktiekapitalet ska utgöra lägst 25 000 kronor och högst 100 000 kronor

§ 6

Antal aktier Antalet aktier ska vara lägst 500 och högst 2000.

Aktiebreven ska ställas till viss man.

§ 7

Styrelse Bolagets styrelse skall bestå av ~~3~~ 1 ledamöter och ~~inga~~ 1 ersättare.

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Ale kommun för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

~~Kommunfullmäktige utser bland ledamöter ordförande och vice ordförande.~~

§ 8

Verkställande direktör Bolaget ska inte ha ~~en~~ någon verkställande direktör ~~*(15% av heltid)* som utses av styrelsen~~.

§ 9

Firmatecknare Bolagets firma tecknas av styrelsen i sin helhet. ~~eller av ordinarie styrelseledamot och verkställande direktören, två i förening. Verkställande direktören tecknar ensam bolagets firma enligt aktiebolagslagen i löpande ärenden.~~

§ 10

Räkenskapsår

Bolagets räkenskaper skall omfatta tiden 1 januari – 31 december dvs kalenderår. Årsredovisningen ska av styrelsen och verkställande direktören överlämnas till revisorerna senast en månad före ordinarie stämma.

§ 11

Revisorer

För granskning av styrelsens ~~och verkställande direktörens~~ förvaltning, bolagets årsredovisning samt räkenskaper utses en revisor ~~jämte en suppleant~~.

Revisorns ~~och suppleantens~~ uppdrag gäller till slutet av den ordinarie årsstämma enligt 9 kap. 7 § 1 st aktiebolagslagen som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12

Lekmanna-revisor

För samma mandattid som för bolagets styrelse skall kommunfullmäktige utse minst en ~~två~~ lekmannarevisor. ~~er~~

§ 13

Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev, fysiskt eller elektroniskt tidigast 4 veckor och senast 2 veckor före stämman. Tid och plats för bolagsstämman samt uppgift om de ärenden som ska behandlas ska samtidigt tillkännages på www.ale.se

§ 14

Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman.
3. Upprättande och fastställande av röstlängd.
4. Val av två justeringspersoner
5. Godkännande av dagordning
6. Fråga om kallelse till stämman skett i behörig ordning.
7. Föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmanna-revisorernas granskningsrapport.
8. Beslut om
   - Fastställande av resultat- och balansräkning.
   - Disposition beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
   - Ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören.
9. Fastställande av arvoden till styrelse, revisor och lekmannarevisor
10. Val av ~~1 st~~ revisor ~~och 1 st suppleant~~.
11. Övriga ärenden som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

~~**§15**~~	~~Beslut i följande frågor ska fattas av bolagsstämman~~
~~**Bolags-stämmans kompetens**~~	~~Bildande av bolag~~ Utgår, se §

§ 16

Öppen bolagsstämma	Ordinarie bolagsstämma skall vara offentlig och samtliga ledamöter i Ale kommunfullmäktige som närvarar vid bolagsstämman har rätt att ställa frågor i anslutning till verksamhet och årsredovisning.

§ 17

Inspektions-rätt	Kommunstyrelsen i Ale kommun och kommunens revisorer äger rätt att när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 18

Fullmäktiges yttranderätt	Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Ale kommun möjlighet att ta ställning innan beslut som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 19

Ändring av Bolagsordning	Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Ale kommun.

§ 20

Bolagets upplösning	Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Ale kommun.

Särskilt ägardirektiv för XX AB

Antagen av kommunfullmäktige:	datum
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	
Ansvarig handläggare	Kommunchef, Kommunstyrelsen

Detta ägardirektiv avser XX AB, xxxxxx-xxxx, (nedan kallat bolaget) beslutat av kommunfullmäktige ~~2025-03-03~~2026-xx-xx § ~~39~~ xx och fastställt av bolagsstämma xxxx-xx-xx

1. Allmänt

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet, i följande prioritetsordning, av:

- Bolagsordning (202~~5~~6-~~03-03~~ xx-xx KF § ~~39~~xx)
- Generella ägardirektiv, fastställt i kommunfullmäktige, 2025-03-03
- Särskild~~at~~ ägardirektiv, fastställt i kommunfullmäktige, ~~2025-03-03~~2026-xx-xx

2. Bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom ~~Ale kommun förvärva~~fastigheten XX, äga, förvalta och~~,~~ utveckla ~~och försälja för kommunen strategiska fastigheter~~verksamheten. Bolagets syfte är säkerställa den strategiska fastighetens nyttjande ur ett samhällsutvecklingsperspektiv.

Bolaget får inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får inte heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

3. Bolagets ändamål

Syftet och målsättningen för bolagets verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen,

Bolaget ska vara ledande i att driva en effektiv förvaltning och ägande av strategiska fastigheter,

Bolaget ska genom en öppen och transparent redovisning av sina intäkter och kostnader bidra till att kommunfullmäktige har ett rättvisande underlag för fastställande av budget och affärsplan,

Bolaget ska genom kunskapsdelning samverka med andra utförare av liknande tjänster då det är tillämpligt,

Bolaget ska bedrivas med långsiktigt ekonomisk, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv.

4. Ekonomi

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att nettokostnaderna för verksamheten hålls på en så låg nivå som möjligt.

Investeringar kan finansieras med löpande intäkter samt lån, vilket sker genom kommunen. Bolaget omfattas av kommunens koncernkonto i bank avseende likviditet, upplåning och betalflöde.

Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på lägst 30 procent

Borgensavgift skall erläggas på av bolaget upptagna lån med kommunal borgen. Borgensavgiften skall fastställas årligen av kommunfullmäktige i samband med kommunens fastställande av kommande års budgetram.

De skrivningar som finns i Ale kommuns mål och budget gäller även bolaget i tillämpliga delar.

5. Bolagsstämma

Bolaget ska årligen inför koncernbokslut, dock senast före utgången av juni månad, hålla bolagsstämma/årsstämma.

Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämman med angivande av tid och plats samt dagordning ska publiceras på bolagets hemsida senast två veckor i förväg. Samma information ska inom samma tid tillställas kommunen för möjliggörande av publicering på kommunernas hemsida.

PROTOKOLL
Ale Utveckling AB
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
AUAB § 37

AUAB 2026/43

Bildande av bolag för Nödinge 1:22 (1)

Beslut

Styrelsen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att

- bemyndiga kommunstyrelsen att bilda ett aktiebolag
- bolagets namn ska ha en koppling till den aktuella fastigheten
- fastställa bolagsordningen för det nya bolaget enligt bilaga
- fastställa ägardirektivet för det nya bolaget enligt bilaga
- det nya bolaget ska förvärva Nödinge 1:22 (1) av Ale Utveckling AB
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att säkerställa bolagets finansiering av köpet medelst aktieägartillskott eller liknande

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet handlar om kommunen bör bilda ett bolag vars ansvar är att äga och förvalta Nödinge 1:22(1). För att underlätta transaktioner mellan de kommunala bolagen samt möjliggöra fördelaktiga förutsättningar för en framtida försäljning föreslås en bolagspaketering.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-24
- Förslag till Särskilt ägardirektiv för XX AB
- Förslag till Bolagsordning XX AB

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunchef

Diarienummer: 2026/43
Datum: 2026-04-24
Processledare Martin Hellström

Ale Utveckling AB

Bildande av bolag för Nödinge 1:22(1)

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att

- bemyndiga kommunstyrelsen att bilda ett aktiebolag
- bolagets namn ska ha en koppling till den aktuella fastigheten
- fastställa bolagsordningen för det nya bolaget enligt bilaga
- fastställa ägardirektivet för det nya bolaget enligt bilaga
- det nya bolaget ska förvärva Nödinge 1:22 (1) av Ale Utveckling AB
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att säkerställa bolagets finansiering av köpet medelst aktieägartillskott eller liknande

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet handlar om kommunen bör bilda ett bolag vars ansvar är att äga och förvalta Nödinge 1:22(1). För att underlätta transaktioner mellan de kommunala bolagen samt möjliggöra fördelaktiga förutsättningar för en framtida försäljning föreslås en bolagspaketering.

Martin Hellström

t.f. VD

Beslutsunderlag

- Förslag till Särskilt ägardirektiv för XX AB
- Förslag till Bolagsordning XX AB

Ärendet

Ale Utveckling AB äger idag Nödinge 1:22 (1). Fastigheten ligger norr om handelslängan vid Ale Torg, öster om Preemmacken. Ale Utveckling AB har bedömt att marken bör exploateras för att kunna erbjuda befintliga hyresgäster möjlighet till fortsatt verksamhet runt Ale Torg. Vid torget sydvästra del avser kommunen och bolaget att de befintliga byggnaderna ska rivas för att ersättas med ett kommunhus, bostäder och annat.

När kommunen förvärvade mark av Balder för att kunna fortsätta arbetet med att utveckla Ale Torg bestämde att Ale Utveckling AB skulle förvärva marken genom fastighetsreglering. Affären genomfördes via en lantmäteriförrättning där den mark kommunen ville köpa av Balders fördes över från Balders fastighet till Nödinge 1:22. Syftet var att Ale Utveckling AB skulle utvecklas till ett exploateringsbolag.

Projektet med att exploatera den aktuella marken är starkt kopplat till planarbetet i den södra delen av torget. Byggnaderna där befintliga hyresgäster behöver rivas inom två år för att förberedelser såsom ledningsdragning och annat ska kunna komma på plats. Ale Utveckling AB har beslutat och påbörjat arbetet med att planera för exploateringen.

För att underlätta en framtida försäljning av fastigheten bör den paketeras som ett eget bolag. Paketeringen bör ske i ett så tidigt skede som möjligt, innan fastigheten har utvecklats. Skulle en försäljning av fastigheten bli aktuell är det inte längre själva fastigheten som säljs utan det bolag som äger fastigheten, med allt vad det för med sig. Det nya bolaget bör ingå i en koncernbildning där kommunen samlar sina bolag. Inom koncernen kan bolagens eventuella vinster och förluster kvittas mot varandra. På så sätt bevaras de värden som skapas vilket kan underlätta det fortsatta utvecklingsarbetet som var syftet med att bilda Ale Utveckling AB.

Ale Utveckling AB har inte rätt att starta bolag eller förvärva bolag för paketering av fastigheter, vilket möjligen skulle kunna övervägas. Ale Utveckling AB överlämnar förslag till ägardirektiv och bolagsordning för ett eventuellt nytt bolag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. De båda dokumenten har samma innehåll och formuleringar som gäller för Ale Utveckling. Vid en bolagsbildning bör kommunstyrelsen och kommunfullmäktige uppmärksammas om deras ansvar att utse styrelse och revisorer, fastställa eventuella arvoden med mera. Det är fullt möjligt att resonera i termer av att det kan vara en betydande fördel om det råder personunion mellan styrelserna Ale Utveckling AB och det nya bolaget.

Förvaltningens bedömning

Bolaget bedömer att det vore önskvärt med en bolagspaketering av Nödinge 1:22(1) så snart som möjligt.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

En försäljning av marken från Ale Utveckling AB kommer att äga rum eftre en lantmäteriförrättning där marken blir till en egen fastighet. Därmed uppstår en kostnad för lantmäteriförrättningen. Vidare kommer det nya bolaget att få betala stämpelskatt för förvärvet.

En bolagspaketering av Nödinge 1:22 (1) är ur ett ekonomiskt perspektiv gynnsam för dess ägare. Om bolaget generar vinst kan den vinsten kvittas mot andra kommunala bolags eventuella förluster, om bolagen ingår i en och samma bolagskoncern.

Vid händelse av att ägaren (Ale kommun) vill sälja bolaget (och därmed fastigheten) uppstår endast skatter och avgifter som har med bolagsförsäljningen att göra. Bolagspaketeringen är därmed god hushållning med invånarnas resurser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplar till kommunfullmäktiges mål om effektiv organisation.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Ärendet överlämnas efter beslut till kommunstyren som ansvarar för den fortsatta processen.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Kommunchef

Bolagsordning för XX AB

Antagen av kommunfullmäktige:	
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	
Ansvarig handläggare	Kommunchef, Kommunstyrelsen

§ 1

Firma Bolagets firma är aktiebolaget XX AB

§ 2

Säte Bolagets styrelse har sitt säte i Ale kommun, Västra Götalands län.

§ 3

Föremål för bolagets verksamhet Bolaget har till föremål för sin verksamhet:

att inom Ale kommun förvärva, äga, förvalta, utveckla och försälja för kommunen strategiska fastigheter.

§ 4

Ändamål med bolagets verksamhet Bolaget har till ändamål för sin verksamhet att främja kommunens behov av strategiska fastigheters nyttjande för kommunala ändamål, infrastruktur och näringslivet ur ett kommunutvecklingsperspektiv.

§ 5

Aktiekapital Aktiekapitalet ska utgöra lägst 25 000 kronor och högst 100 000 kronor

§ 6

Antal aktier Antalet aktier ska vara lägst 500 och högst 2000.

Aktiebreven ska ställas till viss man.

§ 7

Styrelse Bolagets styrelse skall bestå av 3 ledamöter och inga ersättare.

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Ale kommun för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser bland ledamöter ordförande och vice ordförande.

§ 8

Verkställande direktör Bolaget ska ha en verkställande direktör (*15% av heltid)* som utses av styrelsen.

§ 9

Firmatecknare Bolagets firma tecknas av styrelsen i sin helhet eller av ordinarie styrelseledamot och verkställande direktören, två i förening. Verkställande direktören tecknar ensam bolagets firma enligt aktiebolagslagen i löpande ärenden.

§ 10

Räkenskapsår

Bolagets räkenskaper skall omfatta tiden 1 januari – 31 december dvs kalenderår. Årsredovisningen ska av styrelsen och verkställande direktören överlämnas till revisorerna senast en månad före ordinarie stämma.

§ 11

Revisorer

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, bolagets årsredovisning samt räkenskaper utses en revisor jämte en suppleant.

Revisorns och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie årsstämma enligt 9 kap. 7 § 1 st aktiebolagslagen som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12

Lekmanna-revisor

För samma mandattid som för bolagets styrelse skall kommunfullmäktige utse två lekmannarevisorer

§ 13

Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev, fysiskt eller elektroniskt tidigast 4 veckor och senast 2 veckor före stämman. Tid och plats för bolagsstämman samt uppgift om de ärenden som ska behandlas ska samtidigt tillkännages på www.ale.se

§ 14

Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman.
3. Upprättande och fastställande av röstlängd.
4. Val av två justeringspersoner
5. Godkännande av dagordning
6. Fråga om kallelse till stämman skett i behörig ordning.
7. Föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmanna-revisorernas granskningsrapport.
8. Beslut om
   - Fastställande av resultat- och balansräkning.
   - Disposition beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
   - Ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören.
9. Fastställande av arvoden till styrelse, revisor och lekmannarevisor
10. Val av 1 st revisor och 1 st suppleant.
11. Övriga ärenden som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

§15	Beslut i följande frågor ska fattas av bolagsstämman
Bolags-stämmans kompetens	Bildande av bolag
§ 16	
Öppen bolagsstämma	Ordinarie bolagsstämma skall vara offentlig och samtliga ledamöter i Ale kommunfullmäktige som närvarar vid bolagsstämman har rätt att ställa frågor i anslutning till verksamhet och årsredovisning.
§ 17	
Inspektions-rätt	Kommunstyrelsen i Ale kommun och kommunens revisorer äger rätt att när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.
§ 18	
Fullmäktiges yttranderätt	Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Ale kommun möjlighet att ta ställning innan beslut som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.
§ 19	
Ändring av Bolagsordning	Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Ale kommun.
§ 20	
Bolagets upplösning	Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Ale kommun.

Särskilt ägardirektiv för XX AB

Antagen av kommunfullmäktige:	datum
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	
Ansvarig handläggare	Kommunchef, Kommunstyrelsen

Detta ägardirektiv avser Ale Utveckling AB, 556086-0396, (nedan kallat bolaget) beslutat av kommunfullmäktige 2025-03-03 § 39 och fastställt av bolagsstämma xxxx-xx-xx

1. Allmänt

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet, i följande prioritetsordning, av:

- Bolagsordning (2025-03-03 KF § 39)
- Generella ägardirektiv, fastställt i kommunfullmäktige, 2025-03-03
- Särskilda ägardirektiv, fastställt i kommunfullmäktige, 2025-03-03

2. Bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Ale kommun förvärva, äga, förvalta, utveckla och försälja för kommunen strategiska fastigheter. Bolagets syfte är säkerställa den strategiska fastighetens nyttjande ur ett samhällsutvecklingsperspektiv.

Bolaget får inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får inte heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

3. Bolagets ändamål

Syftet och målsättningen för bolagets verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen,

Bolaget ska vara ledande i att driva en effektiv förvaltning och ägande av strategiska fastigheter,

Bolaget ska genom en öppen och transparent redovisning av sina intäkter och kostnader bidra till att kommunfullmäktige har ett rättvisande underlag för fastställande av budget och affärsplan,

Bolaget ska genom kunskapsdelning samverka med andra utförare av liknande tjänster då det är tillämpligt,

Bolaget ska bedrivas med långsiktigt ekonomisk, ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv.

4. Ekonomi

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att nettokostnaderna för verksamheten hålls på en så låg nivå som möjligt.

Investeringar kan finansieras med löpande intäkter samt lån, vilket sker genom kommunen. Bolaget omfattas av kommunens koncernkonto i bank avseende likviditet, upplåning och betalflöde.

Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på lägst 30 procent

Borgensavgift skall erläggas på av bolaget upptagna lån med kommunal borgen. Borgensavgiften skall fastställas årligen av kommunfullmäktige i samband med kommunens fastställande av kommande års budgetram.

De skrivningar som finns i Ale kommuns mål och budget gäller även bolaget i tillämpliga delar.

5. Bolagsstämma

Bolaget ska årligen inför koncernbokslut, dock senast före utgången av juni månad, hålla bolagsstämma/årsstämma.

Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämman med angivande av tid och plats samt dagordning ska publiceras på bolagets hemsida senast två veckor i förväg. Samma information ska inom samma tid tillställas kommunen för möjliggörande av publicering på kommunernas hemsida.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 144

KS 2026/322

Omfördelning av investeringsbudget Ale torg 2026 och 2027

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tidigarelägga uppstart av investeringsprojekt Ale torg från 2027 till 2026 och flytta 3,5 mkr från 2027 års investeringsbudget för projektet till 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tidsplanen för starten av investeringsprojektet Ale Torg har tidigarelagts. Initialt har investeringsprojektet planerats att starta upp under 2027, men behovet har uppkommit att starta det inledande skedet redan under 2026. I uppstartsfasen i samverkansentreprenaden, för projektet Ale torg finns en upphandlad partnering med NCC. Som första steg bildas organisationen och man strukturerar samarbetet med framtagande av ex riktlinjer och styrdokument samt en samlad målbild. Första fasen är således själva grunden för hur samarbetet inom projektet skall drivas vidare. Första fasen (fas 0) tidigareläggs till 2026 för att man under 2027 ska kunna gå vidare direkt till nästa fas som är projekteringsfasen. Budget för uppstart uppskattas i detta läge till 3,5 mkr som är medtagna i det budgeterade beloppet på 37,2 mkr för projektet i investeringsbudgeten för 2027 avseende den skattefinansierade delen och således föreslås flyttas till 2026. Det är ingen förändring på den totala budgeten för projektet utan endast tidigareläggning av del av budget med 3,5 mkr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-13
- Ordförandebeslut - omfördelning av investeringsbudget Ale Torg, 2026-04-17

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Controller

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/322
Datum: 2026-05-13
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Omfördelning investeringsbudget Ale Torg 2026–2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tidigarelägga uppstart av investeringsprojekt Ale torg från 2027 till 2026 och flytta 3,5 mkr från 2027 års investeringsbudget för projektet till 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tidsplanen för starten av investeringsprojektet Ale Torg har tidigarelagts. Initialt har investeringsprojektet planerats att starta upp under 2027, men behovet har uppkommit att starta det inledande skedet redan under 2026. I uppstartsfasen i samverkansentreprenaden, för projektet Ale torg finns en upphandlad partnering med NCC. Som första steg bildas organisationen och man strukturerar samarbetet med framtagande av ex riktlinjer och styrdokument samt en samlad målbild. Första fasen är således själva grunden för hur samarbetet inom projektet skall drivas vidare. Första fasen (fas 0) tidigareläggs till 2026 för att man under 2027 ska kunna gå vidare direkt till nästa fas som är projekteringsfasen. Budget för uppstart uppskattas i detta läge till 3,5 mkr som är medtagna i det budgeterade beloppet på 37,2 mkr för projektet i investeringsbudgeten för 2027 avseende den skattefinansierade delen och således föreslås flyttas till 2026. Det är ingen förändring på den totala budgeten för projektet utan endast tidigareläggning av del av budget med 3,5 mkr.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Ordförandebeslut - omfördelning av investeringsbudget Ale Torg, 2026-04-17

Ärendet

Tidsplanen för starten av investeringsprojektet Ale Torg har tidigarelagts. Initialt har investeringsprojektet planerats att starta upp under 2027, men behovet har uppkommit att starta det inledande skedet Fas 0 redan under 2026. Fas 0 är uppstartsfasen i en samverkansentreprenad, för projektet Ale torg finns en upphandlad partnering med NCC. I Fas 0 bildas organisationen och man strukturerar samarbetet med framtagande av ex riktlinjer och styrdokument samt en samlad målbild. Fas 0 är således själva grunden för hur samarbetet inom projektet skall drivas vidare. FAS 0 tidigareläggs för att man under 2027 ska kunna gå vidare direkt till Fas 1 som är projekteringsfasen. Budget för Fas 0 uppskattas i detta läge till 3,5 miljoner kronor som är medtagna i investeringsbudgeten för 2027.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har inget att erinra mot samhällsbyggnadsnämndens begäran.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Då det handlar om en justering av budgeterade investeringsmedel mellan två år och till ett belopp om 3,5 mkr så får det inte någon direkt påverkan på kommunens ekonomi och eventuella upplåning.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Controller

DELEGERINGSBESLUT

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/187
Beslutsdatum: 2026-04-17

Delegeringsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att 3,5 miljoner kronor av investeringsmedel för Ale torg överflyttas från 2027 års investeringsbudget till 2026 års investeringsbudget.

Ärendet

Tidsplanen för starten av investeringsprojektet Ale Torg har tidigarelagts. Initialt har investeringsprojektet planerats att starta upp under 2027, men behovet har uppkommit att starta det inledande skedet Fas 0 redan under 2026. Fas 0 är uppstartsfasen i en samverkansentreprenad, för projektet Ale torg finns en upphandlad partnering med NCC. I Fas 0 bildas organisationen och man strukturerar samarbetet med framtagande av ex riktlinjer och styrdokument samt en samlad målbild. Fas 0 är således själva grunden för hur samarbetet inom projektet skall drivas vidare.

FAS 0 tidigareläggs för att man under 2027 ska kunna gå vidare direkt till Fas 1 som är projekteringsfasen.

Budget för Fas 0 uppskattas i detta läge till 3,5 miljoner kronor som är medtagna i investeringsbudgeten för 2027.

Ärendegrupp i Samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning

A7

Eddie Glans

Förtroendevald

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 145

KS 2026/256

Prövning av ansvarsfrihet för 2025 – stiftelsen Surtefonden

Beslut

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige att valt ombud instrueras, att på ordinarie årsstämma för stiftelsen Surtefonden, rösta för att ge ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för föregående års förvaltning om revisorerna bedömer att styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelsens stadgar eller årsredovisningslagen.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige notera årsredovisning, förvaltningsberättelse samt revisionsberättelse för verksamhetsåret 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Henrik Fogelklou (M), Dennis Ljunggren (S) och Robert Jansson (SD) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Surtefondens stadgar fastställer: ”*Förvaltningsberättelse samt revisionsberättelse skall föredragas inför Plåtmanufakturs styrelse, som beslutar om decharge för fondens förvaltning.*” Då Ale kommun idag förvaltar fonden bedömer kommunledningsförvaltningen att prövning om decharge, ansvarsfrihet, bör beslutas av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-16
- Årsredovisning 2025 inklusive förvaltningsberättelse och revisionsberättelse - Surtefonden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Beslutet skickas till

Stiftelsen Surtefonden

Ale kommuns ombud vid Stiftelsen Surtefondens årsstämma. Valda ombud är Claes-Anders Bengtsson (KD), Elaine Björkman (S) och Lars Kopp (M) i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 13 november 2022 (§ 157) för perioden 2022–2026.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/256
Datum: 2026-04-16
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Prövning av ansvarsfrihet – stiftelsen Surtefonden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige att valt ombud instrueras, att på ordinarie årsstämma för stiftelsen Surtefonden, rösta för att ge ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för föregående års förvaltning om revisorerna bedömer att styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelsens stadgar eller årsredovisningslagen.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige notera årsredovisning, förvaltningsberättelse samt revisionsberättelse för verksamhetsåret 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Surtefondens stadgar fastställer: ”*Förvaltningsberättelse samt revisionsberättelse skall föredragas inför Plåtmanufakturs styrelse, som beslutar om decharge för fondens förvaltning.*” Då Ale kommun idag förvaltar fonden bedömer kommunledningsförvaltningen att prövning om decharge, ansvarsfrihet, bör beslutas av kommunfullmäktige.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2025 inklusive förvaltningsberättelse och revisionsberättelse - Surtefonden (biläggs till kommunfullmäktige)

Ärendet

År 1894 valde Aktiebolag Surte Glasbruks aktieägare att avsätta vinstmedel till pension- och underhållsfond för sådana vid bolagets rörelse anställda arbetare och deras familjer. I samband med nedläggningen av Surte AB år 1983 fördes förvaltningen av fonden över till Ale kommun i enlighet med stiftelsens stadgar.

En stiftelse har inga ägare eller några medlemmar. Den är med andra ord inte ansvarig inför någon annan än sig själv om inte stiftelsens stadgar fastställer detta. Surtefondens stadgar fastställer dock: ”*Förvaltningsberättelse samt revisionsberättelse skall föredragas inför Plåtmanufakturs styrelse, som beslutar om decharge för fondens förvaltning.*”

Förvaltningens bedömning

Då Ale kommun idag förvaltar fonden bedömer kommunledningsförvaltningen att prövning om decharge, ansvarsfrihet, bör beslutas av kommunfullmäktige.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet expedieras stiftelsen Surtefonden, som ansvarar för årsstämmans dagordning samt delges Ale kommuns ombud.

Beslutet skickas till:

Stiftelsen Surtefonden

Ale kommuns ombud vid Stiftelsen Surtefondens årsstämma. Valda ombud är Claes-Anders Bengtsson (KD), Elaine Björkman (S) och Lars Kopp (M) i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 13 november 2022 (§ 157) för perioden 2022–2026.

2025

Surtefonden Org nr 863500-1004

Årsredovisning

Surtefonden

Årsredovisning 2025

Surtefonden

Organisationsnummer
863500-1004

Innehåll

Förvaltningsberättelse 3
Resultaträkning 4
Balansräkning 5
Noter 6
Nödinge 2026- 8
Bilaga 2025

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten
Stiftelsen har sitt säte i Ale kommun, Västra Götalands län. Enligt Kammarkollegiets beslut 1989-12-21 skall Surte fondens medel *i första hand* användas till en förbättring av pensionerna för tidigare anställda vid Surte Glasbruk eller annat ekonomiskt stöd till dem samt till begravningshjälp enligt normer antagna av Surte Arbetarfond.

I *andra hand* skall medlen användas till pensionärsverksamhet för tidigare anställda vid företaget och till främjande av fritidsverksamhet i Kvarnbyggnaden för boende i Surte.

Kammarkollegiet beslutade 2001-03-15 om permutation av föreskrifter för Surte fonden, innebärande att för utdelning till ändamålet får användas dels den årliga direktavkastningen från stiftelsens tillgångar samt vinster som uppkommit genom omsättning av stiftelsens tillgångar, i den mån de inte behövs för att trygga realvärdet av stiftelsens tillgångar.

Om inget annat anges, redovisas alla belopp i hela kronor(SEK).

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Kammarkollegiet beslutade 2025-06-18 om permutation av föreskrifterna om en ändring av stiftelsens ändamål där det nu finns ett tredje ändamål för utdelning, *"samt i tredje hand annan fritidsverksamhet för boende i Surte."*

"Vad som sedan återstår får användas i första hand för förbättring av pensionerna till tidigare anställda vid Surte glasbruk eller annat ekonomiskt stöd till dem samt för begravningshjälp enligt beslut av styrelsen för Surte Arbetarefond 1979-06-19, i andra hand till pensionärsverksamhet för tidigare anställda vid företaget och främjande av fritidsverksamhet i Kvarnbyggnaden för boende i Surte, samt i tredje hand annan fritidsverksamhet för boende i Surte."

Främjande av ändamålet
Under 2025 har medel beviljats på 43 tkr till Kulturföreningen Bruksongar.

Flerårsöversikt	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**
Intäkter från värdepapper, tkr	649	658	450	675
Resultat efter finansiella poster, tkr	552	533	326	531
Totalt eget kapital, tkr	10 954	10 559	10 146	9 786

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
Aktieutdelning		468 836	416 130
Realisationsvinst	2	180 442	242 363
		649 278	658 493
Stiftelsens kostnader			
Förvaltning		-91 932	-87 157
Revision		-28 813	- 23 125
Administration		-21 875	-23 360
Övriga kostnader		-1 455	-1 455
		-144 075	-135 097
Förvaltningsresultat		**505 203**	**523 396**
Övriga rörelsekostnader			
Realisationsförlust	2	- 3 196	- 39 766
Resultat före finansiella intäkter och kostnader		**502 007**	**483 630**
Övriga finansiella intäkter		49 703	49 256
Resultat före skatt		**551 710**	**532 886**
Årets skattekostnad	5	-113 652	-109 775
Redovisat resultat		**438 058**	**423 111**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
Anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	4	10 589 806	9 944 297
Summa Anläggningstillgångar		**10 589 806**	**9 944 297**
Omsättningstillgångar			
Skattefordringar	5	175 090	178 969
Andra kortfristiga fordringar	3	10 245	8 237
Likvida medel	3	203 983	472 815
Summa Omsättningstillgångar		**389 318**	**660 021**
Summa tillgångar		**10 979 124**	**10 604 318**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital	6	7 546 700	7 481 800
Fritt eget kapital	6	2 969 366	2 654 172
Årets resultat		438 058	423 111
Summa eget kapital		**10 954 124**	**10 559 083**
Kortfristiga skulder			
Övriga kortfristiga skulder	7	25 000	45 235
Summa kortfristiga skulder		**25 000**	**45 235**
Summa Eget Kapital och Skulder		**10 979 124**	**10 604 318**

Noter

1 Redovisningsprinciper

Stiftelsens årsredovisning har upprättats enligt Årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 årsredovisning för mindre företag. Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värderingsprinciper

Aktier, fonder och räntebärande instrument är upptagna till anskaffningsvärde samt minskat med eventuell nedskrivning. Posterna värderas kollektivt.

Anslag

Beviljade anslag redovisas direkt mot fritt eget kapital.

	2025-12-31	2024-12-31
2 Realisationsresultat		
Realisationsvinster	180 442	242 363
Realisationsförluster	-3 196	-39 766
Realisationsresultat	**177 246**	**202 597**
3 Likvida medel		
Skattekonto	10 245	8 237
Banktillgodohavande	203 983	472 815
	214 228	**481 052**
4 Aktier och andelar		
Aktier och andelar anskaffningsvärde	**10 589 806**	**9 944 297**
Se bilaga reskontra		
5 Skatt		
Årets skattekostnad		
Inkomstskatt	113 652	109 775
	113 652	**109 775**
Skattefordran		
Beräknad skatt 20,6 %	-113 652	-109 775
Inbetald skatt	288 750	288 750
	175 098	**178 975**

6 Eget kapital

	Bundet Eget kapital	Fritt Eget kapital	Summa Eget kapital
Belopp vid årets ingång	**7 481 800**	**3 077 283**	
Återbet bidrag		0	
Resultat före avsättning till bundet EK	7 481 800	3 077 283	
Avsättning enligt stadgar med 10%	64 900	-64 900	
Beviljat anslag			
Kulturföreningen Bruksongar	0	-43 017	
Begravningshjälp	0		
Årets resultat		438 058	
Belopp vid årets utgång	**7 546 700**	**3 407 424**	**10 954 124**

7 Kortfristiga skulder	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Ernst & Young	25 000	21 875
Ale kommun		23 360
	25 000	**45 235**

Nödinge 2026-05-21

Henrik Fogelklou
Ordförande

Dennis Ljunggren
1:e vice ordförande

Göran Svensson
Styrelseledamot

Robert Jansson
Styrelseledamot

Wivi-Anne Radesjö
Styrelseledamot

Eva Eriksson
Tjänstgörande suppleant

Vår revisionsberättelse har avgivits 2026-05-22

Ernst & Young AB

Björn Hulthén
Auktoriserad revisor

Irene Hellekant
Förtroendevald revisor

Atlas copco AB	1 850	91 878	307 192
Ericsson tel AB	2 440	223 656	221 064
Hexagon	1 526	165 723	167 097
Husqvarna	1 082	70 080	50 323
Sandvik	976	189 127	293 385
SKF	521	94 449	128 061
Volvo AB	1 616	208 765	478 174
Hennes & Mauritz	1 020	183 589	189 618
Securitas	1 695	167 350	249 504
Tele2	977	108 400	150 995
Castellum	750	93 056	79 800
NCC	511	64 979	112 522
Skanska	442	87 699	111 516
Investor	1 341	232 505	443 066
Handelsbanken	2 477	241 604	332 784
SEB	1 953	186 102	381 030
Swedbank	895	162 668	287 384
SEB Sverigefond småbolag	20 310	468 566	951 674
Essity	890	228 665	236 028
Totalt	**43 272**	**3 268 860**	**5 171 217**
Utländska aktier			
Astrazeneca	99	53 810	168 646
ABB	174	25 378	119 677
Alcur	831	161 570	204 047
SEB Stiftelsefond utland	171 285	1 449 318	2 438 697
Polar capital funds	1 912	278 867	302 421
T Rowe price sustainable US	1 870	229 630	439 374
SEB Indexnära	4 917	399 538	427 271
Totalt	**181 088**	**2 598 111**	**4 100 133**
Räntebärande instrument			
SEB Institutionell obligationsfond	179 804	1 419 419	1 369 134
SEB FRN fond hållbar G	752	777 850	833 446
SEB företagsobligationsfond	14 232	1 282 649	1 224 406
SEB Sustainable high yield	4 960	471 165	457 631
Sky habor	2 451	236 789	208 121
Brummer	343	339 485	334 792
Nordkinn	1 951	195 479	200 477
Totalt	**204 494**	**4 722 836**	**4 628 007**

Anskaffningsvärde	**2025**	**2024**
Svenska aktier	3 268 860	3 163 761
Utländska aktier	2 598 111	2 393 700
Räntebärande instrument	4 722 836	4 386 835
Totalt	10 589 806	**9 944 297**
Redovisat	10 589 806	**9 944 297**

Shape the future
with confidence

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Surtefonden, org.nr 863500-1004

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Surtefonden för räkenskapsåret 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Marknadsvärde	2025	2024
Svenska aktier	5 171 217	4 554 722
Utländska aktier	4 100 133	4 064 839
Räntebärande instrument	4 628 007	4 293 369
Totalt	**13 899 357**	**12 912 930**

Shape the future
with confidence

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning av Surtefonden räkenskapsåret 2025.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Göteborg den 22/5 2026

Ernst & Young AB

[redacted]

Björn Hulthén
Auktoriserad revisor

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 147

KS 2025/109

Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun daterat 2012-04-23.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 61 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har förvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med en separat arbetsordning som reglerar sammanträdena med kommunen.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Reglemente med instruktion till rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun 2012-04-23
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-03 § 138

- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 § 61
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

Beslutet skickas till

Nämnderna
Rådet för funktionshinderfrågor
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Minnesanteckning från möte om reglemente mellan kommunala råd och Ale kommun

Tid och Plats

6 maj 2026 klockan 15.30-17.00, Växthuset Älvängen:

Närvarande:

Från föreningsrådet Gerhard Sager och Gunilla Wallengren

Från kommunala pensionärsrådet (KPR) Daniel Höglund, Helen Johansson och Hans Hellman

Funktionshinderrådet - ingen representant deltog

Ale kommun

Henrik Fogelklou, Dennis Ljunggren, Patrik Skog och Alice Clark.

Agenda

Syftet med mötet är att gemensamt gå igenom slutligt förslag till reglemente samt arbetsordning som reglerar mötet mellan kommunen och råden.

Henrik Fogelklou kommenterar slutförslaget med dess upplägg och öppnar därefter upp för diskussion och synpunkter.

Synpunkter:

Föreningsrådet har synpunkter kring att det ej kommer att finnas sekreterarhjälp på interna möten.

- *Tydliggörs att föreningsutvecklarens roll kommer att kvarstå men att nämndsekreterare inte kommer att finnas på interna möten. Endast mötet med kommunen med nämndsekreterare är det som regleras i reglementet. Inte de möten som inte sker med kommunen.*

Föreningsutvecklaren arbetar mycket med valberedning och dylikt, föreningsrådet understryker vikten av att detta arbete kommer att fortsätta.

- *Finns i dagsläget inga tankar om att detta ska förändras, det regleras inte i reglementet.*

KPR undrar om arbetsordningen och reglementet är olika beslut?

- *Det är två ärenden, men de lär med största sannolikhet klubbas efter varandra. Förslaget är även att förändringar i reglemente tas i KS och ändringar i arbetsordning tas i KF.*

KPR har funderingar kring arbetsordning. I den nya arbetsordningen föreslås det att möten ska uppgå till max 2 timmar, i dagsläget utnyttjar KPR de 3 timmar som finns förfogade. Önskemål om att 3 timmar ska kvarstå.

- *Tiden på 2 timmar är satt för att alla 4 råd ska hinnas med på en arbetsdag. Ev förtydliga att det är MAX/UPP TILL 2 timmar i dokumentet. Tanken är att pröva detta, men skulle det visa sig att det inte fungerar får man eventuellt se över det. Frågor till möten behöver formaliseras tydligt.*

KPR har synpunkt på punkt 2.3 i arbetsordningen, undrar om det är sekreteraren som ska skriva protokoll?

- *Ev formulera tydligare att det är nämndsekreteraren som för protokoll? I dagsläget står det att sekreteraren hanterar protokoll.*

KPR är glada att socialnämndens ordförande och vice ordförande deltar.

Föreningsrådet undrar varför det är upp till 10 som får gå på möte med kommunen men att de måste vara 11?

- *Råden väljer själva vilka som representerar rådet, det rör inte kommunen. Men i mötet med kommunen regleras detta så att det blir rätt representation, spelar ingen roll om denna representant är ledamot eller ersättare. Tydliggör anledningen till att det är 12 representanter som får delta från KPR.*

Föreningsrådet har synpunkt på punkt 2.2.2 i arbetsordningen, i föreningsrådet blir man vald på 2 år och undrar om man då måste sitta 4 år i och med mandatperioden?

- *Det går att byta representant och då behövs detta anmälas till kommunstyrelsen.*

Fråga om punkt 2.4 från föreningsrådet, undrar varför det behövs 19 dagar?

- *Detta beror på att det krävs tid för beredning.*

KPR har fått kort svarstid på remisser. Undrar om detta går att reglera i reglementet?

- *Det regleras i hur vi hanterar ärendet generellt sett, inte i dessa dokument. Det ska finnas en rimlighet i svarstiden. Förslag att detta ska levereras 19 dagar innan rådets möte, men detta hinns inte alltid med. Det är svårt att reglera.*

KPR Har synpunkter kring sitt reglemente, tycker att det är ”klåfingrigt” att kommunen har pekpinnar kring hur rådet sammansätts, anmäla innan 31 december och konstituerande möte. De har tidigare löst vem som kallar till konstituerande möte tidigare och vill stryka följande mening: *”ordförande för den största pensionärsföreningen i kommunen ansvarar för att kalla till konstituerande möte. På detta möte ska rådet i sig utse en ordförande och en vice ordförande”.*

Föreningsrådet tycker att föreningen ska företrädas av en person som föreningen har valt. Denna person måste inte sitta i styrelsen, du ska kunna kandidera till rådet oavsett om föreningsmedlemmen sitter i styrelsen eller ej. Vill skriva till *”valbar till rådet är en medlem som föreningens styrelse eller högre föreningsorgan (årsmöte) har utsett att representera föreningen”.*

Föreningsrådet har frågor kring de föreningar som inte har möjlighet att söka bidrag och varför dom inte kan delta på stormöte.

- *Kraven ska vara uppfyllda, men du måste inte aktivt ha genomfört det som krävs.*

Föreningsrådet undrar om deras valberedning inför stormötet, undrar varför de behöver framföra förslag på ledamöter senast 31 augusti?

- *Tidigare har det stått 2 månader, detta anser föreningsrådet passar bättre.*

Undrar varför man inte får arvode på interna möten? De som reser lång till interna möten får ingen reseersättning.

- *Det har ändrats till att man endast får arvode vid de mötena med kommunen. De interna mötena regleras inte.*

KPR har också fråga om arvoden, undrar om det är arvode och reseersättning för de möten som är med kommunen?

- *Det stämmer.*

Undrar om ungdomsrådet fortfarande har sina arvoden?

- Deras reglemente ses också över

Tycker det ska tydliggöras att ungdomsrådet har ett eget reglemente. (Ev plocka bort ungdomsrådet ur den gemensamma arbetsordningen).

Föreningsrådet undrar om den styrelsen som valts på stormötet gäller från 1 januari eller direkt efter stormötet? Förra gången började den nya styrelsen arbeta direkt efter stormötet.

- *Detta har inte setts över. När den nya styrelsen anmäls till kommunen gäller den.*

Föreningsrådet undrar om föreningsutvecklaren anmäler ärenden till kommunen, i reglementet står det att ordförande gör detta.

- *Det regleras inte, om föreningsutvecklaren gör detta görs det på delegation.*

Mötets avslut

Henrik Fogelklou tackar för rådens engagemang och inspel. Underlagen har korrigerats under sittande möte och ärendet kommer nu att gå vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/109
Datum: 2026-05-15
Avdelningschef Patrik Skog

Kommunstyrelsen

Reglemente med instruktion för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun daterat 2012-04-23.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 61 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har förvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med en separat arbetsordning som reglerar sammanträdena med kommunen.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Reglemente med instruktion till rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun 2012-04-23
- KS beslut 2025-06-03 § 138
- KS beslut 2025-03-18 § 61
- KF beslut 2022-11-14 § 187

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll i Ale kommun. Beslutet innebar bland annat att:

- Råden ska fungera som självständiga demokratiaktörer,
- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken,
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper,
- Inga politiker ska vara ledamöter i råden,
- Kommunen ska bistå med administrativt stöd.

Kommunstyrelsen gavs samtidigt i uppdrag att revidera samtliga råds reglementen utifrån dessa principer. Beslutet hade sin grund i ett tidigare uppdrag från kommunfullmäktige den 25 januari 2021 att genomföra en översyn av rådens roll och reglementen.

Fortsatt beredning och återremiss

I samband med att kommunstyrelsen behandlade ärendet om revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor beslutades den 18 mars 2025 § 61 att återremittera ärendet för fortsatt beredning. Återremissen syftade till att:

- Se över råden samlat och ta fram en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem där det är lämpligt,
- Inkludera även näringslivsforum i översynen,
- Redovisa hur och till vad råden använder sina medel.

Återremissen innebar att arbetet behövde breddas till ett mer sammanhållet och övergripande angreppssätt.

Förvaltningen arbetade fram ett nytt förslag till *gemensamt* reglemente för råden och återrapporterade efterfrågade frågeställningar till kommunstyrelsen den 3 juni 2025 § 138. Samtidigt remitterade kommunstyrelsen förslaget till de kommunala råden med undantag av näringslivsforum då kommunfullmäktige den 22 maj 2023 § 92 upphävt dåvarande näringslivsrådets reglemente. Näringslivsforum agerar därefter självständigt i förhållande till

kommunen och ansvarar för sina arbetssätt i enlighet med kommunfullmäktiges ursprungliga uppdrag.

Remissvaren bearbetades internt och ett möte mellan kommunalråden, tjänstepersoner från förvaltningen och representanter från de kommunala råden genomfördes den 10 november 2025. Efter dialogen fortsatte förvaltningen att internt arbeta fram olika förslag till reglementen i syfte att dels möta kommunfullmäktiges beslutade inriktning och de synpunkter och egna förslag som råden själva presenterat. Förslagen har diskuterats med kommunalråden som även haft dialog med representanter för råden. Den 6 maj 2026 genomfördes ytterligare ett dialogmöte med representanter från råden där de slutliga förslagen presenterades och diskuterades. Representanter från funktionshinderrådet var inbjudna men deltog inte i vid detta tillfälle.

Då ungdomsrådet har sitt ursprung i tidigare ungdomsfullmäktige har bedömning gjorts att detta reglemente inte ingår i denna översyn utan behöver hanteras i separat ärendet med koppling till revidering av ungdomspolicy med tillhörande riktlinjer.

Nuvarande förslag

Mot bakgrund av ovanstående har förvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för rådet för funktionshinderfrågor. Reglementet tydliggör rådets uppdrag som ett forum för dialog, samråd och informationsutbyte mellan kommunen och företrädare för personer med funktionsnedsättning. I linje med kommunfullmäktiges beslut tydliggörs att rådet verkar som en självständig aktör utan politisk representation, där rådet i stor utsträckning självt ansvarar för sin mötesstruktur, interna arbetssätt och organisering i övrigt. En förändring är att arvode inte utgår för rådets interna arbete utan aktualiseras när representanter från råden har formellt sammanträde med kommunen vilket regleras av en separat arbetsordning. Rådet har inget administrativt stöd från kommunen i form av sekreterare för sitt interna arbete. Rådets budget kopplas till kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess där rådet ska presentera en plan för året liksom inkomma med verksamhetsberättelse som en del i kommunstyrelsens ordinarie uppföljning.

Reglementet kompletteras med en gemensam arbetsordning som reglerar de sex årliga sammanträden som råden har med Ale kommun.

Förvaltningens bedömning

Det nya reglementet, tillsammans med den framtagna arbetsordningen, innebär sammantaget en förändrad men mer sammanhållen styrning av rådet för funktionshinderfrågors uppdrag och relation till kommunen. Rådet flyttas formellt till kommunstyrelsen och får en mer strategisk roll som rådgivande organ, samtidigt som den tidigare detaljerade regleringen av arbetsformer, möten och sammansättning i stort sett tas bort ur reglementet. Denna avreglering balanseras dock av att centrala delar av samverkan i stället tydliggörs i arbetsordningen, där formerna för dialog, sammanträden, deltagande och beredning nu fastställs gemensamt för kommunens rådgivande organ.

Genom arbetsordningen säkerställs att rådet fortsatt har regelbunden och strukturerad kontakt med kommunens politiska ledning, med sex årliga sammanträden, tydlig mötesledning från

kommunstyrelsens presidium samt deltagande från berörda nämnder. Rådets möjlighet att lyfta ärenden, vara remissinstans, delta i samråd, få information och bidra med synpunkter kvarstår, men sker inom en mer formaliserad och gemensam process som styrs av kommunstyrelsen.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det reviderade reglementet för rådet för funktionshinderfrågor ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut om att tydliggöra och likställa rådens roll och bör godkännas att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet i kommunen. Kommunstyrelsen fick i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera rådens reglemente utifrån beslutad inriktning. Kommunstyrelsen bör fortsättningsvis få delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente efter dialog med rådet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Rådet för funktionshinderfrågor har en budget som är en del av Ale kommuns ordinarie budgetprocess vilket nu tydliggörs. Arvoden och övriga ersättningar regleras i kommunens arvodesbestämmelser. I övrig bedöms ärendet inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Rådet för funktionshinderfrågor är en viktig kanal för dialog mellan kommunen och personer med funktionsnedsättning genom deras organisationer. Det reviderade reglementet bedöms stärka denna funktion och bidra till ökad delaktighet och inflytande.

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på kommunens civila beredskap. Civil beredskap bör dock vara en fråga som diskuteras inom rådets verksamhet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms främst ha koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och kundnytta. Det föreslagna reglementet innebär ett mer effektivt administrativt arbete med en god struktur som främjar dialog och samverkan mellan rådet och kommunen.

Remiss och samberedning

Ärendet har varit utskickat på remiss till rådet för funktionshinderfrågor och har beretts i dialog med representanter från de kommunala råden.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Reglementet träder i kraft 2027-01-01. Ett förberedande arbete genomförs under hösten 2026 som bland annat kommer att innefatta framtagande av administrativa rutiner och sammanträdesplanering.

Beslutet skickas till:

- Nämnderna
- Rådet för funktionshinderfrågor
- Kommunchef
- Avdelningschef demokrati
- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten

Reglemente med instruktion till rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun

Fastställt av:	Vilken instans eller funktion som har fastställt dokumentet, till exempel socialnämnden eller kanslichef
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2025/109
Giltighetstid:	Ange alltid startdatum från när dokumentet är gällande. Ange om det finns ett upphörandedatum. Finns ej datum, anges tills vidare. Till exempel: 2025-01-01 – tills vidare

Innehåll

1 Syfte 2
2 Uppgifter 2
3 Särskilt om rådens sammansättning och hur det väljs 2
4 Interna arbetsformer 2
5 Arvode 3
6 Administrativt stöd....3
7 Budget, planering och uppföljning....3
8 Reglemente 3

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Syfte

Funktionshinderrådet är ett av Ale kommuns rådgivande samverkansorgan och är knutet till kommunstyrelsen. Detta reglemente beskriver rådets syfte och grundläggande uppgifter. Rådet ska vara en fri demokratiaktör som förenklar möjligheten för funktionshinderorganisationerna att bidra till Ale kommuns utveckling.

Rådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för funktionshinderorganisationerna och Ale kommun. Som demokratiaktör verkar rådet, utöver vad som framgår av detta reglemente, inom ramen för relevant lagstiftning eller motsvarande samt Ale kommuns värdegrund *”Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende”*.

Rådet förväntas bedriva självständigt internt och externt arbete samt delta i sammanträden med Ale kommun, vilket regleras i *”Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ.”*

2 Uppgifter

• Rådet ska stärka inflytandet i frågor som rör personer med funktionsnedsättning i Ale kommun.

• Rådet ska följa utvecklingen inom funktionshinderområdet och bidra med kunskap och perspektiv som stödjer kommunens långsiktiga planering och samhällsutveckling.

• Rådet ska vara ett forum för samråd, dialog och kunskapsspridning mellan kommunen och funktionshinderorganisationerna.

• Rådet kan initiera frågor och lyfta behov som rör personer med funktionsnedsättning till kommunstyrelsen.

• Rådet kan fungera som remissorgan och referensgrupp i frågor som berör personer med funktionsnedsättning.

• Vid sammanträden med kommunen ska rådet få löpande information om kommunens verksamhet och planerade förändringar som berör målgruppen.

• Rådet ska på motsvarande sätt informera kommunen om utvecklingen inom funktionshinderområdet och om frågor som är viktiga för målgruppen.

3 Särskilt om rådens sammansättning och hur det väljs

Funktionshinderorganisationerna, öppna för alla och anslutna till riksorganisationen, ska utse en ledamot och en ersättare vardera till rådet för funktionshinderfrågor. Rådet ska senast den 31 december under valår[1] hålla ett konstituerande möte.

4 Interna arbetsformer

Rådet ska anta arbetsformer för sitt interna arbete under mandatperioden. Arbetsformerna ska antas så att de kan börja gälla senast den 1 januari året efter valår. Arbetsformerna ska anmälas till kommunstyrelsen.

[1] Med valår avses det år det är allmänna val till riksdag, region och kommun

Arbetsformerna ska innehålla uppgifter om planerat antal möten per år, former för mötena och former för protokoll. Mötena ska planeras så att de på ett relevant sätt kan förbereda rådet för sammanträde med Ale kommun.

Ovanstående ska betraktas som grundläggande ramar för rådet. Rådet får utöver dessa formulera tillkommande arbetsformer om rådet så önskar.

5 Arvode

För rådets interna arbete utgår inget arvode. Arvode utgår i enlighet med kommunens arvodesbestämmelser för de ledamöter som deltar vid sammanträde med Ale kommun (se ”*Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ”.)*

6 Administrativt stöd

Ale kommun tillhandahåller inget sekreterarskap för rådets interna arbete.

7 Budget, planering och uppföljning

Rådets budget bereds som en del i kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess. Rådet ska vid möte med kommunen presentera en plan för hur budgeten kommer användas under året. Uppföljning av rådets arbete sker löpande vid möte med kommunen samt i samband med årsbokslut.

8 Reglemente

Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor fastställs av kommunstyrelsen. Ändring av reglementet kan initieras av rådet för funktionshinderfrågor eller kommunstyrelsen.

ALE KOMMUN

REGLEMENTE FÖR RÅDET FÖR FUNKTIONSHINDERFRÅGOR

Rådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för funktionshinderorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Syfte

Rådet ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller funktionshindrade

Rådet ska verka för att funktionshinderfrågor beaktas i nämndernas verksamhetsplanering

Rådet kan initiera nya funktionshinderfrågor i nämnder/kommunstyrelsen

Rådet kan vara remissorgan i frågor som berör funktionshindrade

Rådet ska vara ett forum för samråd och kunskapsspridning

Rådet för funktionshinderfrågor ska vara en mötesplats för samråd i välfärdsfrågor och i synnerhet i frågor som berör funktionshindrade.

Uppgifter/verksamhetsområde

Rådet för funktionshinderfrågor ska aktivt följa utvecklingen inom det välfärdspolitiska området och i synnerhet inom funktionshinderområdet.

Kommunen får, genom rådet, möjlighet att erhålla funktionshinderorganisationernas synpunkter samt möjligheten att samråda i ett tidigt skede av olika beredningsprocesser. Rådet får vid behov inhämta/adjungera medverkan från förvaltningsorganisationen.

De funktionshindrade har i rådet möjlighet att aktivt arbeta för förändringar i den kommunala verksamheten. De kan informera om och ge förslag till lämpliga anpassningar av det serviceutbud som berör funktionshindrades möjligheter till en god livskvalitet.

Rådets sammansättning

Rådet för funktionshinderfrågor är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen.

Rådet skall bestå av minst tio ledamöter, varav mer än hälften av de ordinarie ledamöterna med personlig ersättare. Fem ordinarie ledamöter med personliga ersättare utses av kommunen.

Kommunstyrelsen, omsorg- och arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden utser en ledamot samt en ersättare vardera. Kommunens ledamöter och ersättare utses för den tid som överensstämmer med den politiska mandatperioden.

Funktionshinderorganisationerna utser vilka föreningar som skall representeras i Rådet för funktionshinderfrågor. Ledamöter och ersättare kan utses för annan period än den som överensstämmer med den politiska mandatperioden tid, dock minst ett år.

Föreningarna samarbetar med varandra genom en referensgrupp.

Rådet för funktionshinderfrågor utser en ordförande bland de politiskt tillsatta ledamöterna och vice ordförande utses av funktionshinderorganisationerna.

Ersättarna för funktionshinderföreningarna får närvara vid Rådet för funktionshinderfrågor sammanträden.

Regionens hälso- och sjukvårdsnämnd, erbjuds medverkan med en representant (adjungeras).

Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande ska när rådet önskar, medverka vid rådets sammanträde för att informera och samråda i frågor/ärenden av större vikt.

Arbetsformer

Rådet sammanträder fyra gånger per år. . Extra sammanträde kan hållas om rådets ordförande, eller hälften av rådets ledamöter begär det.

Datum för sammanträden fastställs vid årets början.

Förslag till förteckning över ärenden som skall behandlas samt handlingar och beslutsunderlag skall delges rådets ledamöter och ersättare senast fem dagar före sammanträdet och på sådant sätt att vidare information och beredning underlättas.

Rådets ställningstagande skall efter varje sammanträde redovisas genom beslutsprotokoll, som delges rådets ledamöter och ersättare samt nämnder och kommunstyrelsen. Protokollet skall justeras inom 14 dagar.

Funktionshinderorganisationernas ledamöter ges möjlighet att deltaga i utbildningar, studiebesök m.m. som är kopplat till uppdraget. Kommunen svarar för rimlig kostnadsersättning.

Reglemente

Reglemente för Rådet för funktionshinderfrågor fastställs av kommunfullmäktige.

Ändring av reglementet kan initieras av Rådet för funktionshinderfrågor eller omsorg- och arbetsmarknadsnämnden.

Arvoden

För rådet gäller arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun.

För förtroendevald i Ale gäller kommunens arvodesbestämmelser.

ALE KOMMUN

Administrativt stöd

Rådet har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service

Antaget i kommunfullmäktige 2003-02-24, § 40.
Revidering, Kf § 51, 2005-04-25.
Revidering, Kf § 117, 2008-09-29 Rådets sammansättning- ett nytt sjunde stycke.
Revidering, Kf § 118, 2008-09-29 Namnbyte.
Revidering. Kf § 55, 2012-04-23

ALE KOMMUN

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03
KS § 138

KS 2025/332

Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att utan eget ställningstagande remittera förslaget till reglemente för råd i Ale kommun till föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet för inhämtande av rådens synpunkter.

Kommunstyrelsen beslutar att begära att råden yttrar sig över förslaget senast den 30 september 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har till följd av ett fullmäktigebeslut 2022-11-14 § 187 lämnat förslag på reviderade reglementen för de kommunala råden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-0-3-18 att återremittera förslagen till förvaltningen. Förvaltningen har arbetat fram ett förslag till gemensamt reglemente för föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet som nu föreslås remitteras till berörda råd för inhämtande av synpunkter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande - Remiss av förslag till reglemente för kommunala råd, 2025-05-23
- Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun
- Remissmissiv
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 §§ 60 - 63
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03

Protokollsanteckning

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning.

Vänsterpartiet hade önskat se ett "skall" istället för ett "kan" i reglementet för råden i frågan om remissinstans. Dock kommer det finnas en struktur i arbetsprocessen där ställning skall tas om ärendet är av remisskaraktär vilket vi ser som positivt.

Enligt lagen om LSS skall det finnas en samverkan med föreningar som har medlemmar i kommunen som har rätt till LSS. Vi har noterat att denna samverkan idag inte fungerar fullt ut och önskar återkoppling på hur detta skall kunna implementeras i kommunens arbete.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet

Kommunala pensionärsrådet

Rådet för funktionshinderfrågor

Ungdomsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 61

KS 2025/109

Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Det nuvarande rådet för funktionshinderfrågor är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för funktionshinderorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara funktionshindrades intressen.

Dagens råd för funktionshinderfrågor har en liten kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta vissa aktiviteter för sin målgrupp och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor, 2025-02-27

Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Förslag till arbetsordning för funktionshinderforum i Ale 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Funktionshinderrådet
Avdelningschef invånarservice
Avdelningschef demokrati

KF § 187 Dnr KS.2021.176

Förtydligande av rådens roll

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta följande punkter för att förtydliga och likställa rådens roll i kommunen:

- Samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga rådens reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Ale kommun har idag följande råd för samverkan i kommunen; näringslivsrådet, ungdomsrådet, föreningsrådet, pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Kommunfullmäktige beslutade på sitt sammanträde 2021-01-25 "att uppdra åt kommunstyrelsen att förtydliga rådens roll och att en översyn görs av reglementen för att likställa och samordna. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska vara referensgrupp i arbetet." Kommunstyrelsen har enligt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytande i kommunen.

Kommunstyrelsen har föreslagit ett förslag på tre punkter för att förtydliga och likställa rådens roll. Utifrån punkterna kommer samtliga råds reglementen att revideras för att likställa och samordna rådens uppdrag. Reglementena kommer inte att vara identiska men kommer att utgå från samma grunduppdrag.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut KS § 170, 2022-11-01

Tjänsteutlåtande, 2022-09-05

SPF Ale:s remissvar

Ungdomsrådet remissvar

KPR:s remissvar

FUB:s remissvar

Funktionshinderföreningens remissvar

Föreningsrådets remissvar

Yrkande

Mikael Berglund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Demokratiutvecklare

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 148

KS 2025/108

Revidering av reglemente för kommunala pensionärsrådet

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun daterat 2012-04-23.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 60 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för kommunala pensionärsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun, 2025-05-06
- Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun 2012-04-23
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-03 § 138

- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 § 60
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

Beslutet skickas till

Nämnderna
Kommunala pensionärsrådet
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Minnesanteckning från möte om reglemente mellan kommunala råd och Ale kommun

Tid och Plats

6 maj 2026 klockan 15.30-17.00, Växthuset Älvängen:

Närvarande:

Från föreningsrådet Gerhard Sager och Gunilla Wallengren

Från kommunala pensionärsrådet (KPR) Daniel Höglund, Helen Johansson och Hans Hellman

Funktionshinderrådet - ingen representant deltog

Ale kommun

Henrik Fogelklou, Dennis Ljunggren, Patrik Skog och Alice Clark.

Agenda

Syftet med mötet är att gemensamt gå igenom slutligt förslag till reglemente samt arbetsordning som reglerar mötet mellan kommunen och råden.

Henrik Fogelklou kommenterar slutförslaget med dess upplägg och öppnar därefter upp för diskussion och synpunkter.

Synpunkter:

Föreningsrådet har synpunkter kring att det ej kommer att finnas sekreterarhjälp på interna möten.

- *Tydliggörs att föreningsutvecklarens roll kommer att kvarstå men att nämndsekreterare inte kommer att finnas på interna möten. Endast mötet med kommunen med nämndsekreterare är det som regleras i reglementet. Inte de möten som inte sker med kommunen.*

Föreningsutvecklaren arbetar mycket med valberedning och dylikt, föreningsrådet understryker vikten av att detta arbete kommer att fortsätta.

- *Finns i dagsläget inga tankar om att detta ska förändras, det regleras inte i reglementet.*

KPR undrar om arbetsordningen och reglementet är olika beslut?

- *Det är två ärenden, men de lär med största sannolikhet klubbas efter varandra. Förslaget är även att förändringar i reglemente tas i KS och ändringar i arbetsordning tas i KF.*

KPR har funderingar kring arbetsordning. I den nya arbetsordningen föreslås det att möten ska uppgå till max 2 timmar, i dagsläget utnyttjar KPR de 3 timmar som finns förfogade. Önskemål om att 3 timmar ska kvarstå.

- *Tiden på 2 timmar är satt för att alla 4 råd ska hinnas med på en arbetsdag. Ev förtydliga att det är MAX/UPP TILL 2 timmar i dokumentet. Tanken är att pröva detta, men skulle det visa sig att det inte fungerar får man eventuellt se över det. Frågor till möten behöver formaliseras tydligt.*

KPR har synpunkt på punkt 2.3 i arbetsordningen, undrar om det är sekreteraren som ska skriva protokoll?

- *Ev formulera tydligare att det är nämndsekreteraren som för protokoll? I dagsläget står det att sekreteraren hanterar protokoll.*

KPR är glada att socialnämndens ordförande och vice ordförande deltar.

Föreningsrådet undrar varför det är upp till 10 som får gå på möte med kommunen men att de måste vara 11?

- *Råden väljer själva vilka som representerar rådet, det rör inte kommunen. Men i mötet med kommunen regleras detta så att det blir rätt representation, spelar ingen roll om denna representant är ledamot eller ersättare. Tydliggör anledningen till att det är 12 representanter som får delta från KPR.*

Föreningsrådet har synpunkt på punkt 2.2.2 i arbetsordningen, i föreningsrådet blir man vald på 2 år och undrar om man då måste sitta 4 år i och med mandatperioden?

- *Det går att byta representant och då behövs detta anmälas till kommunstyrelsen.*

Fråga om punkt 2.4 från föreningsrådet, undrar varför det behövs 19 dagar?

- *Detta beror på att det krävs tid för beredning.*

KPR har fått kort svarstid på remisser. Undrar om detta går att reglera i reglementet?

- *Det regleras i hur vi hanterar ärendet generellt sett, inte i dessa dokument. Det ska finnas en rimlighet i svarstiden. Förslag att detta ska levereras 19 dagar innan rådets möte, men detta hinns inte alltid med. Det är svårt att reglera.*

KPR Har synpunkter kring sitt reglemente, tycker att det är ”klåfingrigt” att kommunen har pekpinnar kring hur rådet sammansätts, anmäla innan 31 december och konstituerande möte. De har tidigare löst vem som kallar till konstituerande möte tidigare och vill stryka följande mening: *”ordförande för den största pensionärsföreningen i kommunen ansvarar för att kalla till konstituerande möte. På detta möte ska rådet i sig utse en ordförande och en vice ordförande”.*

Föreningsrådet tycker att föreningen ska företrädas av en person som föreningen har valt. Denna person måste inte sitta i styrelsen, du ska kunna kandidera till rådet oavsett om föreningsmedlemmen sitter i styrelsen eller ej. Vill skriva till *”valbar till rådet är en medlem som föreningens styrelse eller högre föreningsorgan (årsmöte) har utsett att representera föreningen”.*

Föreningsrådet har frågor kring de föreningar som inte har möjlighet att söka bidrag och varför dom inte kan delta på stormöte.

- *Kraven ska vara uppfyllda, men du måste inte aktivt ha genomfört det som krävs.*

Föreningsrådet undrar om deras valberedning inför stormötet, undrar varför de behöver framföra förslag på ledamöter senast 31 augusti?

- *Tidigare har det stått 2 månader, detta anser föreningsrådet passar bättre.*

Undrar varför man inte får arvode på interna möten? De som reser lång till interna möten får ingen reseersättning.

- *Det har ändrats till att man endast får arvode vid de mötena med kommunen. De interna mötena regleras inte.*

KPR har också fråga om arvoden, undrar om det är arvode och reseersättning för de möten som är med kommunen?

- *Det stämmer.*

Undrar om ungdomsrådet fortfarande har sina arvoden?

- Deras reglemente ses också över

Tycker det ska tydliggöras att ungdomsrådet har ett eget reglemente. (Ev plocka bort ungdomsrådet ur den gemensamma arbetsordningen).

Föreningsrådet undrar om den styrelsen som valts på stormötet gäller från 1 januari eller direkt efter stormötet? Förra gången började den nya styrelsen arbeta direkt efter stormötet.

- *Detta har inte setts över. När den nya styrelsen anmäls till kommunen gäller den.*

Föreningsrådet undrar om föreningsutvecklaren anmäler ärenden till kommunen, i reglementet står det att ordförande gör detta.

- *Det regleras inte, om föreningsutvecklaren gör detta görs det på delegation.*

Mötets avslut

Henrik Fogelklou tackar för rådens engagemang och inspel. Underlagen har korrigerats under sittande möte och ärendet kommer nu att gå vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/108
Datum: 2026-05-15
Avdelningschef Patrik Skog

Kommunstyrelsen

Reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun daterat 2012-04-23

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 60 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för kommunala pensionärsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Maria Kosterlind Reinholdson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun, 2025-05-06
- Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun 2012-04-23
- KS beslut 2025-06-03 § 138
- KS beslut 2025-03-18 § 60
- KF beslut 2022-11-14 § 187

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll i Ale kommun. Beslutet innebar bland annat att:

- Råden ska fungera som självständiga demokratiaktörer,
- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken,
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper,
- Inga politiker ska vara ledamöter i råden,
- Kommunen ska bistå med administrativt stöd.

Kommunstyrelsen gavs samtidigt i uppdrag att revidera samtliga råds reglementen utifrån dessa principer. Beslutet hade sin grund i ett tidigare uppdrag från kommunfullmäktige den 25 januari 2021 att genomföra en översyn av rådens roll och reglementen.

Fortsatt beredning och återremiss

I samband med att kommunstyrelsen behandlade ärendet om revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente beslutades den 18 mars 2025 § 60 att återremittera ärendet för fortsatt beredning. Återremissen syftade till att:

- Se över råden samlat och ta fram en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem där det är lämpligt,
- Inkludera även näringslivsforum i översynen,
- Redovisa hur och till vad råden använder sina medel.

Återremissen innebar att arbetet behövde breddas till ett mer sammanhållet och övergripande angreppsätt.

Förvaltningen arbetade fram ett nytt förslag till *gemensamt* reglemente för råden och återrapporterade efterfrågade frågeställningar till kommunstyrelsen den 3 juni 2025 § 138. Samtidigt remitterade kommunstyrelsen förslaget till de kommunala råden med undantag av näringslivsforum då kommunfullmäktige den 22 maj 2023 § 92 upphävde dåvarande näringslivsrådets reglemente. Näringslivsforum agerar därefter självständigt i förhållande till

kommunen och ansvarar för sina arbetssätt i enlighet med kommunfullmäktiges ursprungliga uppdrag.

Remissvaren bearbetades därefter internt och ett möte mellan kommunalråden, tjänstepersoner från förvaltningen och representanter från de kommunala råden genomfördes den 10 november 2025. Efter dialogen fortsatte förvaltningen att internt arbeta fram olika förslag till reglementen i syfte att dels möta kommunfullmäktiges beslutade inriktning och de synpunkter och egna förslag som råden själva presenterat. Förslagen har diskuterats med kommunalråden som även haft dialog med representanter för råden. Den 6 maj 2026 genomfördes ytterligare ett dialogmöte med representanter från råden där de slutliga förslagen presenterades och diskuterades.

Då ungdomsrådet har sitt ursprung i tidigare ungdomsfullmäktige har bedömning gjorts att detta reglemente inte ingår i denna översyn utan behöver hanteras i separat ärendet med koppling till revidering av ungdomspolicy med tillhörande riktlinjer.

Nuvarande förslag

Mot bakgrund av ovanstående har förvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för kommunala pensionärsrådet. Reglementet tydliggör rådets uppdrag som ett forum för dialog, samråd och informationsutbyte mellan kommunen och pensionärsorganisationer. I linje med kommunfullmäktiges beslut om rådens självständighet tydliggörs att rådet verkar som en självständig demokratiaktör utan politisk representation, där rådet i stor utsträckning självt ansvarar för sin mötesstruktur, interna arbetssätt och organisering i övrigt. En förändring är att arvode inte utgår för rådets interna arbete utan aktualiseras när representanter från råden har formellt sammanträde med kommunen vilket regleras av en separat arbetsordning. Rådet har inget administrativt stöd från kommunen i form av sekreterare för sitt interna arbete. Rådets budget kopplas till kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess där rådet ska presentera en plan för året liksom inkomma med verksamhetsberättelse som en del i kommunstyrelsens ordinarie uppföljning.

Reglementet kompletteras med en gemensam arbetsordning som reglerar de sex årliga sammanträden som råden har med Ale kommun.

Förvaltningens bedömning

Det nya reglementet, tillsammans med den framtagna arbetsordningen, innebär sammantaget en förändrad men mer sammanhållen styrning av pensionärsrådets uppdrag och relation till kommunen. Rådet flyttas formellt till kommunstyrelsen och får en mer strategisk roll som rådgivande organ, samtidigt som den tidigare detaljerade regleringen av arbetsformer, möten och sammansättning i stort sett tas bort ur reglementet. Denna avreglering balanseras dock av att centrala delar av samverkan i stället tydliggörs i arbetsordningen, där formerna för dialog, sammanträden, deltagande och beredning nu fastställs gemensamt för kommunens rådgivande organ.

Genom arbetsordningen säkerställs att rådet fortsatt har regelbunden och strukturerad kontakt med kommunens politiska ledning, med sex årliga sammanträden, tydlig mötesledning från

kommunstyrelsens presidium samt deltagande från berörda nämnder. Rådets möjlighet att lyfta ärenden, vara remissinstans, delta i samråd, få information och bidra med synpunkter kvarstår, men sker inom en mer formaliserad och gemensam process som styrs av kommunstyrelsen.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det reviderade reglementet för kommunala pensionärsrådet ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut om att tydliggöra och likställa rådens roll och bör godkännas att gälla från den 1 januari 2027.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet i kommunen. Kommunstyrelsen fick i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera rådens reglemente utifrån beslutad inriktning. Kommunstyrelsen bör fortsättningsvis få delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente efter dialog med rådet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kommunala pensionärsrådet har en budget som är en del av kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess vilket nu tydliggörs. Arvoden och övriga ersättningar regleras i kommunens arvodesbestämmelser. I övrigt bedöms ärendet inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Kommunala pensionärsrådet är en viktig kanal för dialog mellan kommunen och dess målgrupp genom dess organisationer. Det reviderade reglementet bedöms stärka denna funktion och bidra till ökad delaktighet och inflytande för äldre.

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på kommunens civila beredskap i sak. Civil beredskap bör dock vara en fråga som diskuteras inom rådets verksamhet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms främst ha koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och kundnytta. Det föreslagna reglementet innebär ett mer effektivt administrativt arbete med en god struktur som främjar dialog och samverkan mellan rådet och kommunen.

Remiss och samberedning

Ärendet har varit på remiss till kommunala pensionärsrådet och har beretts i dialog med representanter från de kommunala råden.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Reglementet träder i kraft den 1 januari 2027. Ett förberedande arbete genomförs under hösten 2026 som bland annat kommer att innefatta framtagande av administrativa rutiner och sammanträdesplanering.

Beslutet skickas till:

- Nämnderna
- Kommunala pensionärsrådet
- Kommunchef
- Avdelningschef demokrati
- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten

Reglemente med instruktion till kommunala pensionärsrådet i Ale kommun

Fastställt av:	Vilken instans eller funktion som har fastställt dokumentet, till exempel socialnämnden eller kanslichef
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2025/108
Giltighetstid:	Ange alltid startdatum från när dokumentet är gällande. Ange om det finns ett upphörandedatum. Finns ej datum, anges tills vidare. Till exempel: 2025-01-01 – tills vidare

Innehåll

1 Syfte 2
2 Uppgifter 2
3 Särskilt om rådens sammansättning och hur det väljs 2
4 Interna arbetsformer 2
5 Arvode 3
6 Administrativt stöd 3
7 Budget, planering och uppföljning 3
8 Reglemente 3

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Syfte

Pensionärsrådet är ett av Ale kommuns rådgivande samverkansorgan och är knutet till kommunstyrelsen. Detta reglemente beskriver rådets syfte och grundläggande uppgifter.

Rådet ska vara en fri demokratiaktör som förenklar möjligheten för pensionärsorganisationerna att bidra till Ale kommuns utveckling.

Rådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och Ale kommun. Som demokratiaktör verkar rådet, utöver vad som framgår av detta reglemente, inom ramen för relevant lagstiftning eller motsvarande samt Ale kommuns värdegrund *”Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende”*.

Rådet förväntas bedriva självständigt internt och externt arbete samt delta i sammanträden med Ale kommun, vilket regleras i ”*Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ.”*

2 Uppgifter

• Rådet ska stärka inflytandet i frågor som rör pensionärer i Ale kommun.

• Rådet ska följa utvecklingen som rör målgruppen och bidra med kunskap och perspektiv som stödjer kommunens långsiktiga planering och samhällsutveckling.

• Rådet ska vara ett forum för samråd, dialog och kunskapsspridning mellan kommunen och pensionärsorganisationerna.

• Rådet kan initiera frågor och lyfta behov som rör pensionärer till kommunstyrelsen.

• Rådet kan fungera som remissorgan och referensgrupp i frågor som berör pensionärer.

• Vid sammanträden med kommunen ska rådet få löpande information om kommunens verksamhet och planerade förändringar som berör målgruppen.

• Rådet ska på motsvarande sätt informera kommunen om utvecklingen inom äldreområdet och om frågor som är viktiga för målgruppen.

3 Särskilt om rådens sammansättning och hur det väljs

Pensionärsföreningar, öppna för alla och anslutna till riksorganisationen, ska utse en ledamot och en ersättare vardera till kommunala pensionärsrådet. Rådet ska senast den 31 december under valår[1] hålla ett konstituerande möte.

4 Interna arbetsformer

Rådet ska anta arbetsformer för sitt interna arbete under mandatperioden. Arbetsformerna ska antas så att de kan börja gälla senast den 1 januari året efter valår. Arbetsformerna ska anmälas till kommunstyrelsen.

[1] Med valår avses det år det är allmänna val till riksdag, region och kommun

Arbetsformerna ska innehålla uppgifter om planerat antal möten per år, former för mötena och former för protokoll. Mötena ska planeras så att de på ett relevant sätt kan förbereda rådet för sammanträde med Ale kommun.

Ovanstående ska betraktas som grundläggande ramar för rådet. Rådet får utöver dessa formulera tillkommande arbetsformer om rådet så önskar.

5 Arvode

För rådets interna arbete utgår inget arvode. Arvode utgår i enlighet med kommunens arvodesbestämmelser för de ledamöter som deltar vid sammanträde med Ale kommun (se ”*Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ”.)*

6 Administrativt stöd

Ale kommun tillhandahåller inget sekreterarskap för rådets interna arbete.

7 Budget, planering och uppföljning

Rådets budget bereds som en del i kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess. Rådet ska vid möte med kommunen presentera en plan för hur budgeten kommer användas under året. Uppföljning av rådets arbete sker löpande vid möte med kommunen samt i samband med årsbokslut.

8 Reglemente

Reglemente för kommunala pensionärsrådet fastställs av kommunstyrelsen. Ändring av reglementet kan initieras av kommunala pensionärsrådet eller kommunstyrelsen.

ALE KOMMUN

REGLEMENTE FÖR KOMMUNALA PENSIONÄRSRÅDET I ALE KOMMUN

Rådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Syfte

Rådet ska förstärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre

Rådet ska medverka vid förberedelser för upphandling av vårdgivare

Rådet ska verka för att pensionärernas frågor beaktas i nämndernas verksamhetsplanering

Rådet kan initiera nya pensionärsfrågor i nämnder/kommunstyrelsen och förvaltningar

Rådet kan vara remissorgan i frågor som berör pensionärerna

Rådet ska vara ett forum för samråd och kunskapsspridning

Uppgifter/verksamhetsområde

Pensionärsrådet ska aktivt följa utvecklingen inom det välfärdspolitiska området och i synnerhet inom äldreområdet. Kommunen ska i pensionärsrådet samråda i ett så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendets handläggning i aktuell nämnd. Kommunen ska informera om sin verksamhet, planerade förändringar samt resultatet av olika åtgärder som har eller kan få aktualitet för kommunens pensionärer.

Kommunen får, genom rådet, möjlighet att erhålla pensionärsorganisationernas synpunkter samt möjligheten att samråda i ett tidigt skede av olika beredningsprocesser.

Rådet får vid behov inhämta/adjungera medverkan från förvaltningsorganisationen.

Pensionärerna har i rådet möjlighet att aktivt arbeta för förändringar i den kommunala verksamheten. De kan informera om och ge förslag till lämpliga anpassningar av det serviceutbud som berör äldres möjligheter till en god livskvalitet

Rådets sammansättning

Kommunala pensionärsrådet är organisatoriskt knutet till omsorg- och arbetsmarknadsnämnden.

Rådet ska bestå av minst nio ledamöter, varav mer än hälften av de ordinarie ledamöterna med personliga ersättare, utsedda av pensionärsorganisationerna. Fyra ordinarie ledamöter och personliga ersättare utses av kommunen. Ledamöter och ersättare utses för den tid som överensstämmer med den politiska mandatperioden. Omsorg- och arbetsmarknadsnämnden utser två ledamöter (ordförande och vice ordförande i nämnden), samt två ersättare, samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen utser en ledamot och en ersättare vardera till det kommunala pensionärsrådet.

För pensionärsorganisationernas representant kan gälla annan period, dock minst ett år.

Pensionärsföreningar, öppna för alla och anslutna till riksorganisationen, skall utse en ledamot och en ersättare vardera.

Omsorg- och arbetsmarknadsnämnden utser ordförande bland de politiskt tillsatta ledamöterna och vice ordförande utses av pensionärsorganisationerna.

Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande ska när rådet önskar, medverka vid rådets sammanträde för att informera och samråda i frågor/ärenden av större vikt.

Ersättarna för pensionärsföreningarna får närvara vid pensionärsrådets sammanträden. För rådet gäller arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun.

Regionens hälso- och sjukvårdsnämnd, erbjuds medverkan med en representant. (adjungeras).

Arbetsformer

Rådet sammanträder sex gånger per år. Extra sammanträde ska hållas om rådets ordförande, eller hälften av rådets ledamöter begär det.

Datum för sammanträdesdagar fastställs vid årets början.

Förslag till förteckning över ärenden som skall behandlas samt handlingar och beslutsunderlag skall delges rådets ledamöter och ersättare senast två veckor före sammanträdet och på sådant sätt att vidare information och beredning underlättas.

Rådet kan överlåta vissa funktioner till ett presidium/beredningsgrupp.

Rådets ställningstaganden ska, efter varje sammanträde, redovisas genom beslutsprotokoll, som delges rådets ledamöter och ersättare samt kommunala nämnder och kommunstyrelsen. Protokollet skall justeras inom 14 dagar.

Pensionärsorganisationernas ledamöter ges möjlighet att deltaga i utbildningar, studiebesök m.m som är kopplat till uppdraget. Kommunen svarar för rimlig kostnadsersättning.

Reglemente

Reglemente för kommunala pensionärsrådet fastställs av kommunfullmäktige.

Ändring av reglementet kan initieras av kommunala pensionärsrådet eller omsorg- och arbetsmarknadsnämnden.

Arvoden

Sammanträdesarvode till pensionärsorganisationernas representanter utgår enligt kommunens arvodesbestämmelser.

För förtroendevald i Ale gäller kommunens arvodesbestämmelser.

ALE KOMMUN

Administrativt stöd

Rådet har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service

Antaget i kommunfullmäktige 2003-02-24, § 39.
Revidering, Kf § 51, 2005-04-25.
Revidering, Kf § 91, 2007-06-18
Revidering, Kf § 117, 2008-09-29, Rådets sammansättning- arvodesbestämmelserna skall gälla även för pensionärsrådet.
Revidering, KF § 54, 2012-04-23.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03
KS § 138

KS 2025/332

Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att utan eget ställningstagande remittera förslaget till reglemente för råd i Ale kommun till föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet för inhämtande av rådens synpunkter.

Kommunstyrelsen beslutar att begära att råden yttrar sig över förslaget senast den 30 september 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har till följd av ett fullmäktigebeslut 2022-11-14 § 187 lämnat förslag på reviderade reglementen för de kommunala råden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-0-3-18 att återremittera förslagen till förvaltningen. Förvaltningen har arbetat fram ett förslag till gemensamt reglemente för föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet som nu föreslås remitteras till berörda råd för inhämtande av synpunkter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande - Remiss av förslag till reglemente för kommunala råd, 2025-05-23
- Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun
- Remissmissiv
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 §§ 60 - 63
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03

Protokollsanteckning

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning.

Vänsterpartiet hade önskat se ett "skall" istället för ett "kan" i reglementet för råden i frågan om remissinstans. Dock kommer det finnas en struktur i arbetsprocessen där ställning skall tas om ärendet är av remisskaraktär vilket vi ser som positivt.

Enligt lagen om LSS skall det finnas en samverkan med föreningar som har medlemmar i kommunen som har rätt till LSS. Vi har noterat att denna samverkan idag inte fungerar fullt ut och önskar återkoppling på hur detta skall kunna implementeras i kommunens arbete.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet

Kommunala pensionärsrådet

Rådet för funktionshinderfrågor

Ungdomsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 60

KS 2025/108

Revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Det nuvarande kommunala pensionärsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara pensionärernas intressen.

Dagens pensionärsråd har en liten kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta vissa aktiviteter för sin målgrupp och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente, 2025-02-28

Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun

Förslag till arbetsordning för pensionärsforum i Ale kommun 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Kommunala pensionärsrådet

Avdelningschef invånarservice

Avdelningschef demokrati

KF § 187 Dnr KS.2021.176

Förtydligande av rådens roll

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta följande punkter för att förtydliga och likställa rådens roll i kommunen:

- Samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga rådens reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Ale kommun har idag följande råd för samverkan i kommunen; näringslivsrådet, ungdomsrådet, föreningsrådet, pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Kommunfullmäktige beslutade på sitt sammanträde 2021-01-25 "att uppdra åt kommunstyrelsen att förtydliga rådens roll och att en översyn görs av reglementen för att likställa och samordna. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska vara referensgrupp i arbetet." Kommunstyrelsen har enligt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytande i kommunen.

Kommunstyrelsen har föreslagit ett förslag på tre punkter för att förtydliga och likställa rådens roll. Utifrån punkterna kommer samtliga råds reglementen att revideras för att likställa och samordna rådens uppdrag. Reglementena kommer inte att vara identiska men kommer att utgå från samma grunduppdrag.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut KS § 170, 2022-11-01

Tjänsteutlåtande, 2022-09-05

SPF Ale:s remissvar

Ungdomsrådet remissvar

KPR:s remissvar

FUB:s remissvar

Funktionshinderföreningens remissvar

Föreningsrådets remissvar

Yrkande

Mikael Berglund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Demokratiutvecklare

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 149

KS 2025/107

Revidering av reglemente för föreningsrådet

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva reglemente för föreningsrådet i Ale kommun daterat 2018-02-22.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 62 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av föreningsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för föreningsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra föreningsrådets roll som självständig demokratiaktör samt att säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för föreningsrådet i Ale kommun 2018-02-22
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-03 § 138
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 § 62
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Beslutet skickas till

Nämnderna
Föreningsrådet
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Avdelningschef invånarservice
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Minnesanteckning från möte om reglemente mellan kommunala råd och Ale kommun

Tid och Plats

6 maj 2026 klockan 15.30-17.00, Växthuset Älvängen:

Närvarande:

Från föreningsrådet Gerhard Sager och Gunilla Wallengren

Från kommunala pensionärsrådet (KPR) Daniel Höglund, Helen Johansson och Hans Hellman

Funktionshinderrådet - ingen representant deltog

Ale kommun

Henrik Fogelklou, Dennis Ljunggren, Patrik Skog och Alice Clark.

Agenda

Syftet med mötet är att gemensamt gå igenom slutligt förslag till reglemente samt arbetsordning som reglerar mötet mellan kommunen och råden.

Henrik Fogelklou kommenterar slutförslaget med dess upplägg och öppnar därefter upp för diskussion och synpunkter.

Synpunkter:

Föreningsrådet har synpunkter kring att det ej kommer att finnas sekreterarhjälp på interna möten.

- *Tydliggörs att föreningsutvecklarens roll kommer att kvarstå men att nämndsekreterare inte kommer att finnas på interna möten. Endast mötet med kommunen med nämndsekreterare är det som regleras i reglementet. Inte de möten som inte sker med kommunen.*

Föreningsutvecklaren arbetar mycket med valberedning och dylikt, föreningsrådet understryker vikten av att detta arbete kommer att fortsätta.

- *Finns i dagsläget inga tankar om att detta ska förändras, det regleras inte i reglementet.*

KPR undrar om arbetsordningen och reglementet är olika beslut?

- *Det är två ärenden, men de lär med största sannolikhet klubbas efter varandra. Förslaget är även att förändringar i reglemente tas i KS och ändringar i arbetsordning tas i KF.*

KPR har funderingar kring arbetsordning. I den nya arbetsordningen föreslås det att möten ska uppgå till max 2 timmar, i dagsläget utnyttjar KPR de 3 timmar som finns förfogade. Önskemål om att 3 timmar ska kvarstå.

- *Tiden på 2 timmar är satt för att alla 4 råd ska hinnas med på en arbetsdag. Ev förtydliga att det är MAX/UPP TILL 2 timmar i dokumentet. Tanken är att pröva detta, men skulle det visa sig att det inte fungerar får man eventuellt se över det. Frågor till möten behöver formaliseras tydligt.*

KPR har synpunkt på punkt 2.3 i arbetsordningen, undrar om det är sekreteraren som ska skriva protokoll?

- *Ev formulera tydligare att det är nämndsekreteraren som för protokoll? I dagsläget står det att sekreteraren hanterar protokoll.*

KPR är glada att socialnämndens ordförande och vice ordförande deltar.

Föreningsrådet undrar varför det är upp till 10 som får gå på möte med kommunen men att de måste vara 11?

- *Råden väljer själva vilka som representerar rådet, det rör inte kommunen. Men i mötet med kommunen regleras detta så att det blir rätt representation, spelar ingen roll om denna representant är ledamot eller ersättare. Tydliggör anledningen till att det är 12 representanter som får delta från KPR.*

Föreningsrådet har synpunkt på punkt 2.2.2 i arbetsordningen, i föreningsrådet blir man vald på 2 år och undrar om man då måste sitta 4 år i och med mandatperioden?

- *Det går att byta representant och då behövs detta anmälas till kommunstyrelsen.*

Fråga om punkt 2.4 från föreningsrådet, undrar varför det behövs 19 dagar?

- *Detta beror på att det krävs tid för beredning.*

KPR har fått kort svarstid på remisser. Undrar om detta går att reglera i reglementet?

- *Det regleras i hur vi hanterar ärendet generellt sett, inte i dessa dokument. Det ska finnas en rimlighet i svarstiden. Förslag att detta ska levereras 19 dagar innan rådets möte, men detta hinns inte alltid med. Det är svårt att reglera.*

KPR Har synpunkter kring sitt reglemente, tycker att det är ”klåfingrigt” att kommunen har pekpinnar kring hur rådet sammansätts, anmäla innan 31 december och konstituerande möte. De har tidigare löst vem som kallar till konstituerande möte tidigare och vill stryka följande mening: *”ordförande för den största pensionärsföreningen i kommunen ansvarar för att kalla till konstituerande möte. På detta möte ska rådet i sig utse en ordförande och en vice ordförande”.*

Föreningsrådet tycker att föreningen ska företrädas av en person som föreningen har valt. Denna person måste inte sitta i styrelsen, du ska kunna kandidera till rådet oavsett om föreningsmedlemmen sitter i styrelsen eller ej. Vill skriva till *”valbar till rådet är en medlem som föreningens styrelse eller högre föreningsorgan (årsmöte) har utsett att representera föreningen”.*

Föreningsrådet har frågor kring de föreningar som inte har möjlighet att söka bidrag och varför dom inte kan delta på stormöte.

- *Kraven ska vara uppfyllda, men du måste inte aktivt ha genomfört det som krävs.*

Föreningsrådet undrar om deras valberedning inför stormötet, undrar varför de behöver framföra förslag på ledamöter senast 31 augusti?

- *Tidigare har det stått 2 månader, detta anser föreningsrådet passar bättre.*

Undrar varför man inte får arvode på interna möten? De som reser lång till interna möten får ingen reseersättning.

- *Det har ändrats till att man endast får arvode vid de mötena med kommunen. De interna mötena regleras inte.*

KPR har också fråga om arvoden, undrar om det är arvode och reseersättning för de möten som är med kommunen?

- *Det stämmer.*

Undrar om ungdomsrådet fortfarande har sina arvoden?

- Deras reglemente ses också över

Tycker det ska tydliggöras att ungdomsrådet har ett eget reglemente. (Ev plocka bort ungdomsrådet ur den gemensamma arbetsordningen).

Föreningsrådet undrar om den styrelsen som valts på stormötet gäller från 1 januari eller direkt efter stormötet? Förra gången började den nya styrelsen arbeta direkt efter stormötet.

- *Detta har inte setts över. När den nya styrelsen anmäls till kommunen gäller den.*

Föreningsrådet undrar om föreningsutvecklaren anmäler ärenden till kommunen, i reglementet står det att ordförande gör detta.

- *Det regleras inte, om föreningsutvecklaren gör detta görs det på delegation.*

Mötets avslut

Henrik Fogelklou tackar för rådens engagemang och inspel. Underlagen har korrigerats under sittande möte och ärendet kommer nu att gå vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/107
Datum: 2026-05-15
Avdelningschef Patrik Skog

Kommunstyrelsen

Reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna reviderat reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva reglemente för föreningsrådet i Ale kommun daterat 2018-02-22.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 62 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av föreningsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för föreningsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra föreningsrådets roll som självständig demokratiaktör samt att säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för föreningsrådet i Ale kommun 2018-02-22
- KS beslut 2025-06-03 § 138
- KS beslut 2025-03-18 § 62
- KF beslut 2022-11-14 § 187

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll i Ale kommun. Beslutet innebar bland annat att:

- Råden ska fungera som självständiga demokratiaktörer,
- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken,
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper,
- Inga politiker ska vara ledamöter i råden,
- Kommunen ska bistå med administrativt stöd.

Kommunstyrelsen gavs samtidigt i uppdrag att revidera samtliga råds reglementen utifrån dessa principer. Beslutet hade sin grund i ett tidigare uppdrag från kommunfullmäktige den 25 januari 2021 att genomföra en översyn av rådens roll och reglementen.

Fortsatt beredning och återremiss

I samband med att kommunstyrelsen behandlade ärendet om revidering av föreningsrådets reglemente beslutades den 18 mars 2025 § 62 att återremittera ärendet för fortsatt beredning. Återremissen syftade till att:

- Se över råden samlat och ta fram en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem där det är lämpligt,
- Inkludera även näringslivsforum i översynen,
- Redovisa hur och till vad råden använder sina medel.

Återremissen innebar att arbetet behövde breddas till ett mer sammanhållet och övergripande arbetssätt.

Förvaltningen arbetade fram ett nytt förslag till gemensamt reglemente för råden och återrapporterade efterfrågade frågeställningar till kommunstyrelsen den 3 juni 2025 § 138. Samtidigt remitterade kommunstyrelsen förslaget till de kommunala råden med undantag av näringslivsforum då kommunfullmäktige den 22 maj 2023 § 92 upphävde dåvarande näringslivsrådets reglemente. Näringslivsforum agerar därefter självständigt i förhållande till

kommunen och ansvarar för sina arbetssätt i enlighet med kommunfullmäktiges ursprungliga uppdrag.

Remissvaren bearbetades internt och ett möte mellan kommunalråden, tjänstepersoner från förvaltningen och representanter från de kommunala råden genomfördes den 10 november 2025. Efter dialogen fortsatte förvaltningen att internt arbeta fram olika förslag till reglementen i syfte att dels möta kommunfullmäktiges beslutade inriktning och de synpunkter och egna förslag som råden själva presenterat. Förslagen har diskuterats med kommunalråden som även haft dialog med representanter för råden. Den 6 maj 2026 genomfördes ytterligare ett dialogmöte med representanter från råden där de slutliga förslagen presenterades och diskuterades.

Då ungdomsrådet har sitt ursprung i tidigare ungdomsfullmäktige har bedömning gjorts att detta reglemente inte ingår i denna översyn utan behöver hanteras i separat ärende med koppling till revidering av ungdomspolicy med tillhörande riktlinjer.

Nuvarande förslag

Mot bakgrund av ovanstående har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för föreningsrådet. Reglementet tydliggör rådets uppdrag som ett forum för samverkan mellan kommunen och det ideella föreningslivet. I linje med kommunfullmäktiges beslut om rådens självständighet tydliggörs att rådet verkar som en självständig demokratiaktör utan politisk representation, där rådet i stor utsträckning självt ansvarar för sin mötesstruktur, interna arbetssätt och organisering i övrigt. En förändring är att arvode utgår när representanter från föreningsrådet har formellt sammanträde med kommunen vilket regleras av en separat arbetsordning. Rådet har inget administrativt stöd från kommunen i form av sekreterare för sitt interna arbete. Rådets budget kopplas till kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess där rådet ska presentera en plan för året liksom inkomma med verksamhetsberättelse som en del i kommunstyrelsens ordinarie uppföljning. Reglementet innehåller även fortsatt bestämmelser om stormöte och valberedning. Kommunledningsförvaltningen har gjort bedömningen att dessa delar, som reglerar rådets sammansättning och valprocess, i huvudsak bör kvarstå med endast mindre språkliga justeringar. Detta då de utgör en central och komplex del av föreningsrådets funktion och demokratiska uppbyggnad.

Reglementet kompletteras med en gemensam arbetsordning som reglerar de sex årliga sammanträden som råden har med Ale kommun.

Förvaltningens bedömning

Det nya reglementet, tillsammans med den framtagna arbetsordningen, innebär sammantaget en förändrad men mer sammanhållen styrning av föreningsrådets uppdrag och relation till kommunen. Rådet flyttas formellt till kommunstyrelsen och får en mer strategisk roll som rådgivande organ, samtidigt som den tidigare detaljerade regleringen av arbetsformer, möten och sammansättning i stort sett tas bort ur reglementet. Denna avreglering balanseras dock av att centrala delar av samverkan i stället tydliggörs i arbetsordningen, där formerna för dialog,

sammanträden, deltagande och beredning nu fastställs gemensamt för kommunens rådgivande organ.

Genom arbetsordningen säkerställs att rådet fortsatt har regelbunden och strukturerad kontakt med kommunens politiska ledning, med sex årliga sammanträden, tydlig mötesledning från kommunstyrelsens presidium samt deltagande från berörda nämnder. Rådets möjlighet att lyfta ärenden, vara remissinstans, delta i samråd, få information och bidra med synpunkter kvarstår, men sker inom en mer formaliserad och gemensam process som styrs av kommunstyrelsen.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det reviderade reglementet för föreningsrådet ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut om att tydliggöra och likställa rådens roll och bör godkännas att gälla från 2027-01-01.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet i kommunen. Kommunstyrelsen fick i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera rådens reglemente utifrån beslutad inriktning. Kommunstyrelsen bör fortsättningsvis få delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente efter dialog med rådet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Föreningsrådet har en budget som är en del av Ale kommuns ordinarie budgetprocess vilket nu tydliggörs. Arvoden och övriga ersättningar regleras i kommunens arvodesbestämmelser. I övrig bedöms ärendet inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Föreningsrådet är en viktig kanal för dialog mellan kommunen och det ideella föreningslivet. Det reviderade reglementet bedöms stärka denna funktion och därmed bidra till ökad delaktighet, social sammanhållning och folkhälsa. Ett stärkt föreningsliv har även en indirekt betydelse för näringslivet och den lokala utvecklingen.

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på kommunens civila beredskap. Civil beredskap bör dock vara en fråga som diskuteras inom rådets verksamhet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms främst ha koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och kundnytta. Det föreslagna reglementet innebär ett mer effektivt administrativt arbete med en god struktur som främjar dialog och samverkan mellan rådet och kommunen.

Remiss och samberedning

Ärendet har varit på remiss till föreningsrådet och har beretts i dialog med representanter från de kommunala råden.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Reglementet träder i kraft 2027-01-01. Ett förberedande arbete genomförs under hösten 2026 som bland annat kommer att innefatta framtagande av administrativa rutiner och sammanträdesplanering.

Beslutet skickas till:

- Nämnderna
- Föreningsrådet
- Kommunchef
- Avdelningschef demokrati
- Avdelningschef invånarservice
- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten

Reglemente med instruktion till föreningsrådet i Ale kommun

Fastställt av:	Vilken instans eller funktion som har fastställt dokumentet, till exempel socialnämnden eller kanslichef
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2025/107
Giltighetstid:	Ange alltid startdatum från när dokumentet är gällande. Ange om det finns ett upphörandedatum. Finns ej datum, anges tills vidare. Till exempel: 2025-01-01 – tills vidare

Innehåll

1 Syfte 2
2 Uppgifter 2
3 Särskilt om rådets sammansättning och hur det väljs 2
3.1 Valbarhet 2
3.2 Val 2
3.3 Stormöte 3
3.4 Valberedning 3
4 Interna arbetsformer 3
5 Arvode 4
6 Administrativt stöd 4
7 Budget, planering och uppföljning 4
8 Reglemente 4

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Syfte

Föreningsrådet är ett av Ale kommuns rådgivande samverkansorgan och är knutet till kommunstyrelsen. Detta reglemente beskriver rådets syfte och grundläggande uppgifter.

Rådet ska vara en fri demokratiaktör som förenklar möjligheten för ideella föreningar att bidra till Ale kommuns utveckling.

Rådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för föreningarna och Ale kommun. Som demokratiaktör verkar rådet, utöver vad som framgår av detta reglemente, inom ramen för relevant lagstiftning eller motsvarande samt Ale kommuns värdegrund *”Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende”*.

Rådet förväntas bedriva självständigt internt och externt arbete samt delta i sammanträden med Ale kommun, vilket regleras i ”*Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ”*.

2 Uppgifter

• Rådet ska stärka inflytandet i frågor som rör föreningslivet i Ale kommun.

• Rådet ska följa utvecklingen inom föreningsområdet och bidra med kunskap och perspektiv som stödjer kommunens långsiktiga planering och samhällsutveckling.

• Rådet ska vara ett forum för samråd, dialog och kunskapsspridning mellan kommunen och föreningarna.

• Rådet kan initiera frågor och lyfta behov som rör föreningslivet till kommunstyrelsen.

• Rådet kan fungera som remissorgan och referensgrupp i frågor som berör föreningars förutsättningar och utveckling.

• Vid sammanträden med kommunen ska rådet få löpande information om kommunens verksamhet och planerade förändringar som berör målgruppen.

• Rådet ska på motsvarande sätt informera kommunen om utvecklingen inom föreningslivet och om frågor som är viktiga för målgruppen.

3 Särskilt om rådets sammansättning och hur det väljs

Föreningsrådet består av ledamöter som utses vid höstens stormöte med föreningar i kommunen. Antalet ledamöter ska uppgå till minst 11. Mandatperioden är två år.

3.1 Valbarhet

Valbar till rådet är medlem som föreningens styrelse eller högre föreningsorgan (årsmöte) har utsett att representera föreningen.

3.2 Val

Varje år väljs hälften av ledamöterna för två år. Har en ledamot avsagt sig uppdraget eller upphört av att vara valbar ska nästkommande stormöte välja en ny ledamot för återstoden av mandatperioden.

3.3 Stormöte

Förening har en röst vid val av ledamöter i föreningsrådet, om föreningen bedriver verksamhet i Ale kommun och uppfyller de allmänna kraven för att vara bidragsberättigad i kommunen. Förening företräds vid val på stormöte av föreningsstyrelsens ordförande, om inte föreningens styrelse eller högre föreningsorgan har utsett annan föreningsmedlem att företräda föreningen.

Kallelse till stormöte utfärdas av föreningsrådet senast en månad före stormötet. Kallelsen ska anslås på kommunens hemsida under fliken föreningsråd. Kallelsen skickas dessutom via e-post till föreningar som anmält en e-postadress till kommunens föreningsregister samt till de av rådets och valberedningens ledamöter som har anmält en e-postadress till rådet. En information om kallelsen bör därutöver införas i en lokaltidning. I kallelsen ska anges att val till föreningsråd kommer att förrättas. Saknas ett beslutsmässigt föreningsråd eller har kallelse till höstens stormöte inte utfärdats senast den 15 oktober, får kommunens enhetschef för kultur- och fritidsutveckling utfärda kallelse till stormöte.

Vid inledningen av stormötet väljs en ordförande och en sekreterare. Intill dess att dessa har valts, leds stormötet av föreningsrådets ordförande, om föreningsrådet inte har utsett annan person att leda mötet.

3.4 Valberedning

Val av ledamöter i föreningsrådet ska beredas av en valberedning bestående av kommunens kultursamordnare och föreningsutvecklare samt tre föreningsrepresentanter.

Föreningsrepresentanterna i valberedningen utses av stormötet. Mandatperioden för föreningslivets ledamöter i valberedningen löper från det stormöte de väljs på till nästa stormöte. Om inte representanter väljs på stormötet ska dessa utses av föreningsrådet

Valberedningen ska på stormöte föreslå namn på ordförande och sekreterare för stormötet. Valberedningen ska på stormöte föreslå namn på de ledamöter i rådet som ska väljas under stormötet. Valberedningen får grunda sina förslag på framförda nomineringar eller på egna förslag.

Kommunens föreningsutvecklare är sammankallande för valberedningen.

De som har förslag på ledamöter till rådet, bör framföra förslagen till valberedningen senast två månader inför val på höstens stormöte. Uppkommer fråga om fyllnadsval vid annat stormöte, bör förslag framföras så tidigt som möjligt.

4 Interna arbetsformer

Rådet ska anta arbetsformer för sitt interna arbete under mandatperioden. Arbetsformerna ska antas så att de kan börja gälla senast den 1 januari året efter valår[1]. Arbetsformerna ska anmälas till kommunstyrelsen.

Arbetsformerna ska innehålla uppgifter om planerat antal möten per år, former för mötena och former för protokoll. Mötena ska planeras så att de på ett relevant sätt kan förbereda rådet för sammanträde med Ale kommun

[1] Med valår avses det år det är allmänna val till riksdag, region och kommun

Ovanstående ska betraktas som grundläggande ramar för rådet. Rådet får utöver dessa formulera tillkommande arbetsformer om rådet så önskar.

5 Arvode

För rådets interna arbete utgår inget arvode. Arvode utgår i enlighet med kommunens arvodesbestämmelser för de ledamöter som deltar vid sammanträde med Ale kommun (se ”*Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ”.)*

6 Administrativt stöd

Kommunstyrelsen tillhandahåller inget sekreterarskap för rådets interna arbete.

7 Budget, planering och uppföljning

Rådets budget bereds som en del i kommunstyrelsens ordinarie budgetprocess. Rådet ska vid möte med kommunen presentera en plan för hur budgeten kommer användas under året. Uppföljning av rådets arbete sker löpande vid möte med kommunen samt i samband med årsbokslut.

8 Reglemente

Reglemente för föreningsrådet fastställs av kommunstyrelsen. Ändring av reglementet kan initieras av föreningsrådet eller kommunstyrelsen.

Reglemente för föreningsrådet

Antagen av kultur- och fritidsnämnden den 22 februari 2018
KFN.2017.20

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

Reglemente för föreningsrådet

Inledande bestämmelser

Syfte

1 §

Föreningsrådet ska vara ett samverkansorgan för ideella föreningar i Ale kommun.

Föreningsrådet ska underlätta kontakten mellan föreningslivet och samhällsorgan i frågor av gemensam betydelse för flera föreningar.

Föreningsrådet ska genom sitt arbete stärka demokrati, folkhälsa och inkludering.

Definitioner

2 §

Finns kommunal myndighet eller befattningshavare nämnd i detta reglemente inte kvar efter omorganisation, ska uppgiften fullgöras av den som har tagit över huvuddelen av myndighetens verksamhet eller befattningshavarens arbetsuppgifter.

Föreningsrådets verksamhet

Allmänna uppgifter

3 §

Föreningsrådet ska verka för att utveckla föreningslivet i Ale kommun.

Föreningsrådet ska bevaka och driva föreningslivets intressen.

Föreningsrådet ska verka för att utveckla samverkan mellan föreningar.

Kommunala uppgifter

4 §

Föreningsrådet ska till kultur- och fritidsnämnden och andra myndigheter göra de framställningar som rådet finner behövliga.

Föreningsrådet ska avge remissvar på erhållna remisser i kommunala ärenden av betydelse för föreningslivets situation i Ale kommun.

Föreningsrådet får vara referensgrupp i frågor som rör föreningars situation.

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

Föreningsrådets sammansättning och val

Föreningsråd

5 §

Föreningsrådet ska bestå av minst elva ledamöter.

6 §

Föreningsrådet utses vid höstens stormöte med föreningar i Ale kommun. Ledamöternas mandatperiod är från det stormöte ordinarie val sker vid till och med det stormöte som val förrättas vid två år senare. Om föreningsrådet består av elva ledamöter, väljs sex ledamöter udda kalenderår och fem ledamöter jämnt kalenderår. Om stormötet beslutar att föreningsrådet ska bestå av fler ledamöter än elva, får stormötet samtidigt besluta om hur många ledamöter som ska väljas udda respektive jämnt år.

Förening har en röst vid val av ledamöter i föreningsrådet, om föreningen bedriver verksamhet i Ale kommun och uppfyller de allmänna kraven för att vara bidragsberättigad i kommunen. Förening företräds vid val på stormöte av föreningsstyrelsens ordförande, om inte föreningens styrelse eller högre föreningsorgan har utsett annan föreningsmedlem att företräda föreningen.

Avgår en ledamot i föreningsrådet i förtid, får ett stormöte förrätta fyllnadsval med en mandatperiod motsvarande återstoden av den avgångnes ursprungliga mandatperiod.

7 §

Kallelse till stormöte utfärdas av föreningsrådet senast en månad före stormötet. Kallelsen ska anslås på kommunens hemsida under fliken föreningsråd. Kallelsen skickas dessutom via e-post till föreningar som anmält en e-postadress till kommunens föreningsregister samt till de av rådets och valberedningens ledamöter som har anmält en e-postadress till rådet. En information om kallelsen bör därutöver införas i en lokaltidning.

I kallelsen ska anges att val till föreningsråd kommer att förrättas.

Saknas ett beslutsmässigt föreningsråd eller har kallelse till höstens stormöte inte utfärdats senast den 15 oktober, får kommunens enhetschef för Ale Fritid utfärda kallelse till stormöte.

8 §

Stormöte väljer i inledningen av ett stormöte en ordförande och en sekreterare vid mötet. Intill dess att dessa har valts, leds stormötet av föreningsrådets ordförande, om föreningsrådet inte har utsett annan person att leda mötet.

Valberedning

9 §

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

Val av ledamöter i föreningsrådet ska beredas av en valberedning bestående av kommunens kultursekreterare och föreningsutvecklare samt tre föreningsrepresentanter.

10 §

Valberedningen ska på stormöte föreslå namn på ordförande och sekreterare för stormötet.

Valberedningen ska på stormöte föreslå namn på de ledamöter i rådet som ska väljas under stormötet. Valberedningen får grunda sina förslag på framförda nomineringar eller på egna förslag.

11 §

Föreningsrepresentanterna i valberedningen utses av stormötet. Om inte representanter väljs på stormötet ska dessa utses av föreningsrådet. Mandatperioden för föreningslivets ledamöter i valberedningen är kalenderår, om inte föreningsrådet beslutar annat.

12 §

Kommunens föreningsutvecklare är sammankallande för valberedningen.

13 §

De som har förslag på ledamöter till rådet, bör framföra förslagen till valberedningen senast två månader inför val på höstens stormöte. Uppkommer fråga om fyllnadsval vid annat stormöte, bör förslag framföras så tidigt som möjligt.

Föreningsrådets arbetsformer

Ordförande

14 §

Föreningsrådet utser själv ordförande och vice ordförande i rådet.

Om ordförande inte är utsedd eller har förhinder, fullgörs ordförandens uppgifter av rådets vice ordförande.

Om vice ordförande inte heller är utsedd eller har förhinder, får kommunens enhetschef för Ale Fritid utfärda kallelse till sammanträde med föreningsrådet.

Sammanträden

15 §

Föreningsrådet bör hålla konstituerande sammanträde efter höstens stormöte på vilket ordinarie val har förrättats.

Föreningsrådet sammanträder därutöver minst fyra gånger under ett kalenderår.

Föreningsrådet bestämmer årligen när ordinarie sammanträden under ett kalenderår ska hållas. Detta bör ske i samband med rådets konstituerande sammanträde.

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

16 §

Extra sammanträde ska hållas om föreningsrådets ordförande eller mer än hälften av rådets ledamöter begär det.

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

17 §

Förslag till frågor som ska behandlas av föreningsrådet ska skickas till rådets ledamöter senast fem dagar före sammanträdet på det sätt som rådet finner lämpligt.

18 §

Föreningsrådets ställningstaganden ska efter varje sammanträde redovisas i ett protokoll, som inom 14 dagar ska justeras av ordföranden för sammanträdet och en vid sammanträdet utsedd justerare.

19 §

Sammanträde med föreningsrådet får hållas endast om mer än en tredjedel av rådets ledamöter är närvarande.

Svar på remisser

20 §

Om föreningsrådets beslut om remissvar inte är enhälligt, ska till svaret biläggas handlingar vilka utvisar avvikande meningar.

Utseende av valberedningsledamöter

21 §

Om tre ledamöter till valberedningen ej utsetts i samband med stormöte, ska föreningsrådet omgående underrätta sammankallande i valberedningen när rådet har utsett dessa i enlighet med § 11.

Rådets arbetsformer i övrigt

22 §

I övrigt bestämmer föreningsrådet själv sina arbetsformer.

Övrigt

Ändring av reglemente

23 §

Föreningsrådet är inrättat av kultur- och fritidsnämnden i Ale kommun. Reglementet för föreningsrådet ändras genom beslut av kultur- och fritidsnämnden.

24 §

Önskar föreningsrådet att reglementet ändras, ska rådet inlämna rådets förslag till kommunens kultur- och fritidsnämnd, som har att behandla förslaget.

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

Administrativt stöd

25 §

Föreningsrådet har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service från kommunens enhet Ale Fritid eller annan enhet som anvisas av kultur- och fritidsnämnden.

Ankom: 2018-02-27 Ärende: KS.2017.325 Handling: 794000

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03
KS § 138

KS 2025/332

Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att utan eget ställningstagande remittera förslaget till reglemente för råd i Ale kommun till föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet för inhämtande av rådens synpunkter.

Kommunstyrelsen beslutar att begära att råden yttrar sig över förslaget senast den 30 september 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har till följd av ett fullmäktigebeslut 2022-11-14 § 187 lämnat förslag på reviderade reglementen för de kommunala råden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-0-3-18 att återremittera förslagen till förvaltningen. Förvaltningen har arbetat fram ett förslag till gemensamt reglemente för föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet som nu föreslås remitteras till berörda råd för inhämtande av synpunkter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande - Remiss av förslag till reglemente för kommunala råd, 2025-05-23
- Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun
- Remissmissiv
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 §§ 60 - 63
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03

Protokollsanteckning

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning.

Vänsterpartiet hade önskat se ett "skall" istället för ett "kan" i reglementet för råden i frågan om remissinstans. Dock kommer det finnas en struktur i arbetsprocessen där ställning skall tas om ärendet är av remisskaraktär vilket vi ser som positivt.

Enligt lagen om LSS skall det finnas en samverkan med föreningar som har medlemmar i kommunen som har rätt till LSS. Vi har noterat att denna samverkan idag inte fungerar fullt ut och önskar återkoppling på hur detta skall kunna implementeras i kommunens arbete.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet

Kommunala pensionärsrådet

Rådet för funktionshinderfrågor

Ungdomsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 62

KS 2025/107

Revidering av föreningsrådets reglemente

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Föreningsrådet i Ale är ett samverkansorgan för ideella föreningar i Ale kommun. Det ska underlätta kontakten mellan föreningslivet och samhällsorgan och ska genom sitt arbete stärka demokrati, folkhälsa och inkludering. Det ska verka för att utveckla föreningslivet i Ale kommun och bevaka och driva föreningslivets intressen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara pensionärernas intressen.

Dagens föreningsråd har en kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta utbildningar eller föreläsningar för föreningar i Ale och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av föreningsrådets reglemente, 2025-02-27

Föreningsrådets reglemente (KS 2017.325)

Förslag till arbetsordning för föreningsrådets i Ale kommun 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet
Avdelningschef invånarservice
Avdelningschef demokrati

KF § 187 Dnr KS.2021.176

Förtydligande av rådens roll

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta följande punkter för att förtydliga och likställa rådens roll i kommunen:

- Samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga rådens reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Ale kommun har idag följande råd för samverkan i kommunen; näringslivsrådet, ungdomsrådet, föreningsrådet, pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Kommunfullmäktige beslutade på sitt sammanträde 2021-01-25 "att uppdra åt kommunstyrelsen att förtydliga rådens roll och att en översyn görs av reglementen för att likställa och samordna. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska vara referensgrupp i arbetet." Kommunstyrelsen har enligt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytande i kommunen.

Kommunstyrelsen har föreslagit ett förslag på tre punkter för att förtydliga och likställa rådens roll. Utifrån punkterna kommer samtliga råds reglementen att revideras för att likställa och samordna rådens uppdrag. Reglementena kommer inte att vara identiska men kommer att utgå från samma grunduppdrag.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut KS § 170, 2022-11-01

Tjänsteutlåtande, 2022-09-05

SPF Ale:s remissvar

Ungdomsrådet remissvar

KPR:s remissvar

FUB:s remissvar

Funktionshinderföreningens remissvar

Föreningsrådets remissvar

Yrkande

Mikael Berglund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Demokratiutvecklare

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 150

KS 2026/321

Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ att gälla från och med 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ efter dialog med råden.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 60-62 återremitterade kommunstyrelsen ärendena om revidering av rådens reglementen i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett förslag till en gemensam arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och kommunens rådgivande organ. Förslaget har vidareutvecklats efter dialog med berörda råd och kompletterar rådens specifika reglementen med instruktioner.

Arbetsordningen syftar till att tydliggöra roller, ansvar och arbetssätt samt att bidra till en enhetlig och effektiv struktur för rådens arbete.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ, 2026-05-06
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-03 § 138
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 § 60–62
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Beslutet skickas till

Nämnderna
Kommunala pensionärsrådet i Ale kommun
Rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun
Föreningsrådet i Ale kommun
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Avdelningschef invånarservice
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/321
Datum: 2026-05-15
Avdelningschef Patrik Skog

Kommunstyrelsen

Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ att gälla från och med 2027-01-01.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ efter dialog med råden.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 60-62 återremitterade kommunstyrelsen ärendena om revidering av rådens reglementen i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett förslag till en gemensam arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och kommunens rådgivande organ. Förslaget har vidareutvecklats efter dialog med berörda råd och kompletterar rådens specifika reglementen med instruktioner.

Arbetsordningen syftar till att tydliggöra roller, ansvar och arbetssätt samt att bidra till en enhetlig och effektiv struktur för rådens arbete.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ, 2026-05-06
- KS beslut 2025-06-03 § 138
- KS beslut 2025-03-18 § 60–62
- KF beslut 2022-11-14 § 187

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll i Ale kommun. Beslutet innebar bland annat att:

- Råden ska fungera som självständiga demokratiaktörer,
- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken,
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper,
- Inga politiker ska vara ledamöter i råden,
- Kommunen ska bistå med administrativt stöd.

Kommunstyrelsen gavs samtidigt i uppdrag att revidera samtliga råds reglementen utifrån dessa principer. Beslutet hade sin grund i ett tidigare uppdrag från kommunfullmäktige den 25 januari 2021 att genomföra en översyn av rådens roll och reglementen.

Fortsatt beredning och återremiss

I samband med att kommunstyrelsen behandlade ärendena om revidering av rådens reglementen beslutades den 18 mars 2025 § 60-62 att återremittera ärendena för fortsatt beredning. Återremissen syftade till att:

- Se över råden samlat och ta fram en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem där det är lämpligt,
- Inkludera även näringslivsforum i översynen,
- Redovisa hur och till vad råden använder sina medel.

Återremissen innebar att arbetet behövde breddas till ett mer sammanhållet och övergripande angreppsätt.

Förvaltningen arbetade fram ett nytt förslag till *gemensamt* reglemente för råden och återrapporterade efterfrågade frågeställningar till kommunstyrelsen den 3 juni 2025 § 138. Samtidigt remitterade kommunstyrelsen förslaget till de kommunala råden med undantag av näringslivsforum då kommunfullmäktige den 22 maj 2023 § 92 upphävde dåvarande näringslivsrådets reglemente. Näringslivsforum agerar därefter självständigt i förhållande till kommunen och ansvarar för sina arbetssätt i enlighet med kommunfullmäktiges ursprungliga uppdrag.

Remissvaren bearbetades därefter internt och ett möte mellan kommunalråden, tjänstepersoner från förvaltningen och representanter från de kommunala råden genomfördes den 10 november 2025. Efter dialogen fortsatte förvaltningen att internt arbeta fram olika förslag till reglementen i syfte att dels möta kommunfullmäktiges beslutade inriktning och de synpunkter och egna förslag som råden själva presenterat. Förslagen har diskuterats med kommunalråden som även haft dialog med representanter för råden. Den 6 maj 2026 genomfördes ytterligare ett dialogmöte med representanter från råden där de slutliga förslagen presenterades och diskuterades.

Då ungdomsrådet har sitt ursprung i tidigare ungdomsfullmäktige har bedömning gjorts att detta reglemente inte ingår i denna översyn utan behöver hanteras i separat ärende med koppling till revidering av ungdomspolicy med tillhörande riktlinjer.

Nuvarande förslag

Mot bakgrund av ovanstående har förvaltningen tagit fram ett samlat förslag bestående av reviderade reglementen samt en gemensam arbetsordning. Arbetsordningen kompletterar reglementena genom att reglera rådens praktiska arbetssätt, såsom, mötesformer, kallelser och dokumentation. Syftet är att skapa en enhetlig struktur och bidra till ökad likvärdighet mellan råden, samtidigt som respektive råds uppdrag beaktas.

Beredning av ärendet

Synpunkter har inhämtats genom dialoger med råden. Rådens remissvar och synpunkter vid dialoger har bidragit till att arbetsordningen anpassats efter rådens behov samtidigt som en gemensam grund utifrån kommunfullmäktiges inriktning säkerställs.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att den gemensamma arbetsordningen är en viktig del i genomförandet av kommunfullmäktiges beslut samt i att möta kommunstyrelsens intentioner i återremissen. Genom att komplettera reglementena med en gemensam arbetsordning skapas en praktisk grund för rådens arbete. Rådens remissvar och synpunkter vid dialoger har bidragit till att arbetsordningen anpassats efter rådens behov samtidigt som en gemensam grund utifrån kommunfullmäktiges inriktning säkerställs. Kommunledningsförvaltningen bedömer sammantaget att arbetsordningen bör antas samt att kommunstyrelsen fortsättningsvis får besluta om ändringar i arbetsordningen efter dialog med de kommunala råden.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet i kommunen. Kommunstyrelsen fick i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera rådens reglementen utifrån beslutad inriktning. Kommunstyrelsen bör därmed fortsatt få delegation på att revidera och besluta om ”Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ”, efter dialog med råden.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Den föreslagna arbetsordningen bedöms ha en positiv påverkan på invånarperspektivet genom att den stärker formerna för dialog mellan kommunen och representanter i samhället.

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på kommunens civila beredskap.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms främst ha koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och kundnytta. Det föreslagna reglementet innebär ett mer effektivt administrativt arbete med en god struktur som främjar dialog och samverkan mellan rådet och kommunen.

Remiss och samberedning

Ärendet har varit utskickat på remiss till berörda råd. Synpunkter har även inhämtats genom dialog med råden under beredningsprocessen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Arbetsordningen träder i kraft den 1 januari 2027. Ett förberedande arbete genomförs under hösten 2026 som bland annat kommer att innefatta framtagande av administrativa rutiner och sammanträdesplanering.

Beslutet skickas till:

- Nämnderna
- Kommunala pensionärsrådet i Ale kommun
- Rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun
- Föreningsrådet i Ale kommun
- Kommunchef
- Avdelningschef demokrati
- Avdelningschef invånarservice
- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten

Arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ

Fastställt av:	Vilken instans eller funktion som har fastställt dokumentet, till exempel socialnämnden eller kanslichef
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2026/321
Giltighetstid:	Ange alltid startdatum från när dokumentet är gällande. Ange om det finns ett upphörandedatum. Finns ej datum, anges tills vidare. Till exempel: 2025-01-01 – tills vidare

Innehåll

1 Inledning och syfte 2
2 Ale kommuns rådgivande organ 2
3 Sammanträden 2
3.1 Deltagare vid sammanträdet 2
3.1.1 Kommunens deltagare 2
3.1.2 Rådens deltagare vid sammanträde med Ale kommun 3
3.2 Administrativt stöd 3
3.3 Förberedelser 3
3.4 Förvaltningens närvaro 3
3.5 Protokoll 3
3.6 Arvode 3

Ale kommun
SE-449 80 Alafors
Organisationsnummer
212000-1439
Telefon
0303-70 30 00
E-post
kommun@ale.se
www.ale.se

1 Inledning och syfte

Ale kommun samverkar med andra organisationer inom specifika områden. Dessa organisationer fungerar som informationskällor och rådgivare till kommunens nämnder och kallas för rådgivande organ.

De rådgivande organen samråder med kommunens förtroendevalda. Därmed kan organisationerna ta del av och påverka kommande beslut inom sina intresseområden.

Detta dokument reglerar vilka de rådgivande organen är och hur kommunen möter dessa.

2 Ale kommuns rådgivande organ

Ale kommun har tre rådgivande organ:

- Föreningsrådet
- Kommunala pensionärsrådet
- Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunen utövar viss grundläggande styrning av de rådgivande organen. Föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor regleras i reglemente med instruktion till respektive råd.

Arbetsordningen avser sammanträden med föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor.

3 Sammanträden

Rådet sammanträder sex gånger årligen med kommunens förtroendevalda.

Sammanträdets längd beräknas till två timmar per tillfälle men kan variera beroende på agendans omfattning och ärendenas karaktär.

Sammanträdestider för nästkommande år beslutas av kommunstyrelsen i samband med att sammanträdesplaneringen fastställs. Sammanträdestiderna ska förläggas med hänsyn till fullmäktiges, styrelsens, nämndernas och övriga råds sammanträdestider.

3.1 Deltagare

3.1.1 Kommunens deltagare

Kommunstyrelsens ordförande leder sammanträdet. Kommunstyrelsens vice ordförande närvarar vid sammanträdena och leder sammanträdet i ordförandes frånvaro.

Vid sammanträden med kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor närvarar även socialnämndens ordförande och vice ordförande.

Kommunstyrelsens ordförande har rätt att även adjungera två ytterligare förtroendevalda, om det bedöms nödvändigt med anledning av de ärenden som ska behandlas.

3.1.2 Rådens deltagare

Kommunala pensionärsrådet har rätt att utse upp till 12 representanter till sammanträdet med kommunen. Föreningsrådet och rådet för funktionshinderfrågor har rätt att utse upp till 10 representanter till sammanträdet med kommunen.

Utsedda representanter ska anmälas till kommunstyrelsen via kommunstyrelsens kansli senast den 31 december valåret. Uppdraget anses vara påbörjat när kommunstyrelsens protokoll justerats. Mandatperioden följer den kommunala mandatperioden.

Vid byte av representant ska rådet anmäla detta till kommunstyrelsen, via kommunstyrelsens kansli. Den nya representanten anses ha tillträtt uppdraget när kommunstyrelsens protokoll justerats.

Att representanten har tillträtt uppdraget är en förutsättning för deltagande i sammanträde med Ale kommun.

3.1.3 Förvaltningens närvaro

Kommunstyrelsens ordförande avgör i samråd med övriga förtroendevalda om de ärenden som ska tas upp är av den karaktären att de behöver besvaras av, eller med stöd av, tjänstepersoner anställda av Ale kommun. Dessa kallas i sådana fall att närvara vid sammanträdet.

3.2 Administrativt stöd

Ale kommun ansvarar för sammanträdesadministrationen vilket omfattar förberedelse och utskick av kallelse, sekreterarskap vid sammanträde, arvodeshantering samt distribution av protokoll.

Sekreteraren har närvarorätt vid sammanträdena.

3.3 Förberedelser

Ale kommun förväntar sig att råden förbereder de ärenden som de vill ta upp vid sammanträdena. Rådets ordförande ansvarar för att anmäla ärenden till sammanträdet, via kommunstyrelsens kansli, senast 19 dagar före sammanträdet.

Råden kan vänta sig att Ale kommun lyfter frågeställningar där kommunen önskar rådens synpunkter. Sådana frågor ska anmälas till respektive råds ordförande, via kommunstyrelsens kansli, senast 19 dagar före sammanträdet.

Kallelse skickas på lämpligt sätt 5 dagar före sammanträdet.

3.4 Protokoll

Sammanträdena redovisas genom protokoll som delges rådets ledamöter och ersättare samt kommunstyrelsen och berörda kommunala nämnder.

3.5 Arvode

Arvode och reseersättning utgår till deltagarna på sammanträdet i enlighet med vad som framgår av Ale kommuns arvodesbestämmelser.

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03
KS § 138

KS 2025/332

Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att utan eget ställningstagande remittera förslaget till reglemente för råd i Ale kommun till föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet för inhämtande av rådens synpunkter.

Kommunstyrelsen beslutar att begära att råden yttrar sig över förslaget senast den 30 september 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har till följd av ett fullmäktigebeslut 2022-11-14 § 187 lämnat förslag på reviderade reglementen för de kommunala råden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-0-3-18 att återremittera förslagen till förvaltningen. Förvaltningen har arbetat fram ett förslag till gemensamt reglemente för föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och ungdomsrådet som nu föreslås remitteras till berörda råd för inhämtande av synpunkter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande - Remiss av förslag till reglemente för kommunala råd, 2025-05-23
- Gemensamt reglemente för råd i Ale kommun
- Remissmissiv
- Kommunstyrelsens beslut 2025-03-18 §§ 60 - 63
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-11-14 § 187

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-06-03

Protokollsanteckning

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning.

Vänsterpartiet hade önskat se ett "skall" istället för ett "kan" i reglementet för råden i frågan om remissinstans. Dock kommer det finnas en struktur i arbetsprocessen där ställning skall tas om ärendet är av remisskaraktär vilket vi ser som positivt.

Enligt lagen om LSS skall det finnas en samverkan med föreningar som har medlemmar i kommunen som har rätt till LSS. Vi har noterat att denna samverkan idag inte fungerar fullt ut och önskar återkoppling på hur detta skall kunna implementeras i kommunens arbete.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet

Kommunala pensionärsrådet

Rådet för funktionshinderfrågor

Ungdomsrådet

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 60

KS 2025/108

Revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Det nuvarande kommunala pensionärsrådet är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara pensionärernas intressen.

Dagens pensionärsråd har en liten kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta vissa aktiviteter för sin målgrupp och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente, 2025-02-28

Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun

Förslag till arbetsordning för pensionärsforum i Ale kommun 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Kommunala pensionärsrådet

Avdelningschef invånarservice

Avdelningschef demokrati

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 61

KS 2025/109

Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Det nuvarande rådet för funktionshinderfrågor är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för funktionshinderorganisationerna och berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara funktionshindrades intressen.

Dagens råd för funktionshinderfrågor har en liten kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta vissa aktiviteter för sin målgrupp och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor, 2025-02-27

Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Förslag till arbetsordning för funktionshinderforum i Ale 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Funktionshinderrådet
Avdelningschef invånarservice
Avdelningschef demokrati

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2025-03-18
KS § 62

KS 2025/107

Revidering av föreningsrådets reglemente

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Motivering till beslut

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021.176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer.

- Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken.
- Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga råds reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Föreningsrådet i Ale är ett samverkansorgan för ideella föreningar i Ale kommun. Det ska underlätta kontakten mellan föreningslivet och samhällsorgan och ska genom sitt arbete stärka demokrati, folkhälsa och inkludering. Det ska verka för att utveckla föreningslivet i Ale kommun och bevaka och driva föreningslivets intressen.

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige (KS 2021:176) att samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Därmed blir de inte längre en del av den kommunala styrningen och det reviderade styrande dokumentet föreslås därför få beteckningen *arbetsordning*. Eftersom kommunfullmäktige sedan tidigare har beslutat att ersätta näringslivsrådet med ett näringslivsforum kan begreppet ”forum” med fördel användas istället för ”råd” även för det organ som tar tillvara pensionärernas intressen.

Dagens föreningsråd har en kommunal budgetpost att tillgå för att kunna bekosta utbildningar eller föreläsningar för föreningar i Ale och förslaget innebär att Ale kommun bör ha en summa avsatt för detta ändamål även i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande - Revidering av föreningsrådets reglemente, 2025-02-27

Föreningsrådets reglemente (KS 2017.325)

Förslag till arbetsordning för föreningsrådets i Ale kommun 2025-2029

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet återremitteras för fortsatt beredning i syfte:

Att se över råden och hitta en principiell modell som i möjligaste mån likställer dem i de delar där så är lämpligt,

Att även inkludera näringslivsforum,

Att redovisa hur och till vad råden använder sina medel idag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer yrkandet om återremiss mot att ärendet avgörs idag.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras.

Beslutet skickas till

Föreningsrådet
Avdelningschef invånarservice
Avdelningschef demokrati

KF § 187 Dnr KS.2021.176

Förtydligande av rådens roll

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta följande punkter för att förtydliga och likställa rådens roll i kommunen:

- Samtliga råd ska fungera som självständiga demokratiaktörer. Råden ska bestämma över sin egen verksamhet och driva sina frågor självständigt gentemot politiken. Råden kan vara remissinstans i frågor som berör deras målgrupper. Inga politiker ska vara ledamöter i råden.
- Alla råden ska placeras organisatoriskt under kommunstyrelsen, med undantag för föreningsrådet som har kvar sin placering hos kultur- och fritidsnämnden.
- Kommunens roll ska vara att bistå med lokal och administrativ hjälp i form av en sekreterare.

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunstyrelsen att revidera samtliga rådens reglementen utifrån ovanstående punkter.

Sammanfattning

Ale kommun har idag följande råd för samverkan i kommunen; näringslivsrådet, ungdomsrådet, föreningsrådet, pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Kommunfullmäktige beslutade på sitt sammanträde 2021-01-25 "att uppdra åt kommunstyrelsen att förtydliga rådens roll och att en översyn görs av reglementen för att likställa och samordna. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska vara referensgrupp i arbetet." Kommunstyrelsen har enligt reglemente ansvar för att leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytande i kommunen.

Kommunstyrelsen har föreslagit ett förslag på tre punkter för att förtydliga och likställa rådens roll. Utifrån punkterna kommer samtliga råds reglementen att revideras för att likställa och samordna rådens uppdrag. Reglementena kommer inte att vara identiska men kommer att utgå från samma grunduppdrag.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut KS § 170, 2022-11-01

Tjänsteutlåtande, 2022-09-05

SPF Ale:s remissvar

Ungdomsrådet remissvar

KPR:s remissvar

FUB:s remissvar

Funktionshinderföreningens remissvar

Föreningsrådets remissvar

Yrkande

Mikael Berglund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Demokratiutvecklare

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 152

KS 2026/202

Riktlinje för användning av digital underskrift/namnteckning

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje för användning av digitala underskrifter.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ge alla nämnder i uppdrag att möjliggöra helt digital dokumenthantering med stöd av elektronisk underskrift för att minska administration och fysisk post.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun använder fortfarande fysiska underskrifter för interna handlingar, trots att digital signering blivit vanligare och ofta räcker. Endast ett fåtal dokument kräver fortfarande egenhändiga namnteckningar. Det finns därför möjlighet att effektivisera genom att införa digital signering för fler interna dokument.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Förslag till riktlinje för användning av elektroniska underskrifter

Beslutet skickas till

Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Kommunikationsenheten
Författningssamling

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/202
Datum: 2026-05-15
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Riktlinje för användning av elektroniska underskrifter/namnteckningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje för användning av digitala underskrifter.

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige besluta att ge alla nämnder i uppdrag att möjliggöra helt digital dokumenthantering med stöd av elektronisk underskrift för att minska administration och fysisk post.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun använder fortfarande fysiska underskrifter för interna handlingar, trots att digital signering blivit vanligare och ofta räcker. Endast ett fåtal dokument kräver fortfarande egenhändiga namnteckningar. Det finns därför möjlighet att effektivisera genom att införa digital signering för fler interna dokument.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Förslag till riktlinje för användning av elektroniska underskrifter

Ärendet

Inom Ale kommun hanteras handlingar i form av protokoll, avtal, beställningar, tjänsteutlåtanden mm. Historiskt har handlingar signerats i form av egenhändigt skriven namnteckning för att säkerställa handlingens äkthet och juridiska status.

Sedan en längre tid har den traditionella namnteckningen ersatts av digital signering i olika former. Den vanligaste är signering av avtal som skrivs under med en digital signatur som fastställs med BankId.

Inom kommunen är fortfarande fysisk namnteckning vanlig på flera handlingar. Det handlar om protokoll från interna möten, beställningar och överenskommelser. Kommunen har dock slutat underteckna tjänsteutlåtanden och delegationsbeslut då verksamhetssystemet funktionalitet innebär att dokument fastställs av behörig funktion direkt i systemet.

Det finns ett fåtal handlingar som kräver egenhändigt skriven namnteckning. Det handlar om fastighetsrättsliga avtal, dokument som måste bevittnas för sin giltighet som t.ex. testamente och gåvobrev och vissa EU-avtal. Vissa företag, myndigheter och privatpersoner kan kräva namnteckning men andelen minskar.

Inom Ale kommun är andelen handlingar som hanteras i internpost för underskrift fortfarande vanligt förekommande. Det finns effektiviseringsmöjligheter genom att möjliggöra digital signatur för ett flertal interna handlingar.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att möjligheten att digitalt hantera signaturer frigör administrativa resurser genom att främst färre interna handlingar skrivs ut och skickas via internpost.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ärendet har ingen direkt kostnadspåverkan. Effektiviseringen av att minska antalet internt skickade handlingar är svår att beräkna.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplas till kommunfullmäktiges mål om effektivitet. Möjligheten finns att minska utskrifter samt skicka internpost

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutad riktlinje publiceras i författningssamlingen samt informeras nämnderna och förvaltningarna.

Beslutet skickas till:

Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden

Riktlinje för användning av elektronisk underskrift/namnteckning

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Exempelvis: Ale kommun, kommunkoncernen, specifik nämnd eller organisationsenhet
Diarienummer:	2026/202
Giltighetstid:	Ange alltid startdatum från när dokumentet är gällande. Ange om det finns ett upphörandedatum. Finns ej datum, anges tills vidare. Till exempel: 2025-01-01 – tills vidare

Innehåll

1 Det här gäller riktlinjen 2
2 Tre nivåer av elektronisk underskrift 2
3 När du får använda elektronisk underskrift 3
4 Vilken nivå ska du välja? 4
5 Det här får du inte skriva under elektroniskt 5
6 Krav på signeringstjänsten 5
7 Så ska handlingen arkiveras 5
8 När alla inte kan skriva under elektroniskt 5
9 Vem ansvarar för vad 6
Bilaga. Rättslig grund 7

1 Det här gäller riktlinjen

Riktlinjen säger när du som arbetar i Ale kommun får skriva under handlingar elektroniskt och vilken nivå av underskrift du ska välja. Den säger också hur kommunen ska spara underskrivna handlingar och vem som ansvarar för vad.

Riktlinjen gäller alla nämnder, förvaltningar och kommunala bolag i Ale kommun.

Riktlinjen gäller däremot inte när du fastställer ett dokument direkt i ett verksamhetssystem med ditt inloggade konto, utan att signera med en särskild signaturmetod. Det räknas inte som elektronisk underskrift i lagens mening.

2 Tre nivåer av elektronisk underskrift

EU:s eIDAS-förordning delar in elektroniska underskrifter i tre nivåer. Ju högre nivå, desto starkare bevisvärde.

Nivå	Vad nivån innebär	Så här ser det ut i praktiken
Enkel (SES)	En elektronisk signal om att du står bakom innehållet. Lägst säkerhet och bevisvärde.	Skannad namnteckning, klick i en godkännandedialog, signering i ett verksamhetssystem med inloggat AD-konto. Exempelvis i NetPublicator.
Avancerad (AES)	Knyter underskriften till just dig och visar om någon ändrar dokumentet efteråt. Standardnivån för handlingar med rättslig betydelse.	BankID, Freja eID+, samt tjänster som Scrive, Visma Addo och Verified som signerar med dessa.
Kvalificerad (QES)	Avancerad nivå plus ett särskilt EU-godkänt certifikat. Räknas juridiskt som en handskriven underskrift.	Kvalificerat certifikat på smartkort eller från en EU-godkänd fjärrtjänst.

BankID från en svensk bank räknas normalt som avancerad elektronisk underskrift. BankID är däremot inte kvalificerad nivå, eftersom det inte finns på EU:s tillitsförteckning över kvalificerade tillhandahållare.

3 När du får använda elektronisk underskrift

Du får skriva under elektroniskt om alla fyra punkter nedan är uppfyllda:

- Det finns ingen lag som kräver fysisk, egenhändig underskrift.
- Du använder rätt nivå för handlingen (se tabellen i avsnitt 4).
- Handlingen kan sparas så att det går att kontrollera att underskriften är giltig även i framtiden.
- Om det finns en motpart accepterar denne en elektronisk underskrift.

Kontakta kommunjuristen om du är osäker.

4 Vilken nivå ska du välja?

Använd minst den nivå som anges i tabellen för respektive handling. Du får alltid välja en högre nivå om du vill.

Vilken handling ska du skriva under?	Lägsta nivå
Interna protokoll från informations-, förhandlings- och samverkansmöten	SES
Tjänstgöringsintyg och liknande arbetsrättsliga handlingar utan tvistepotential	SES
Interna beställningar, attesteringar och godkännanden	SES
Remissvar till andra myndigheter	SES
Justering av protokoll från fullmäktige, nämnd, styrelse och utskott	AES
Delegationsbeslut som inte fastställs direkt i verksamhetssystem	AES
Avtal med rättsverkan gentemot tredje part	AES
Handlingar som medför ekonomiska åtaganden för kommunen	AES
Anställningsbeslut, uppsägning, varning, avsked och förflyttning	AES
Fullmakter, borgensåtaganden och garantiförbindelser	AES
Handlingar där lag eller motpart kräver kvalificerad nivå	QES

5 Det här får du inte skriva under elektroniskt

Vissa handlingar måste fortfarande undertecknas på papper. Det gäller:

- Köp och andra överlåtelser av fast egendom eller tomträtt.
- Servitut.
- Handlingar som enligt lag måste bevittnas.
- Handlingar som enligt lag skriftligen måste undertecknas.
- Handlingar där en utländsk myndighet eller motpart kräver fysiskt original eller egenhändig namnteckning.

Kontakta kommunjuristen om du är osäker på om en handling hör till någon av punkterna.

6 Krav på signeringstjänsten

Tjänsten du använder för att skriva under elektroniskt ska:

- identifiera dig på den nivå som handlingen kräver,
- göra att en ändring av dokumentet upptäcks,
- knyta din underskrift till just det dokumentet,
- logga tidpunkt och vem som skrev under (och för AES och QES även certifikatuppgifter).

Använd bara en tjänst som kommunen har upphandlat eller som är godkänd av IT. Om tjänsten levereras av en extern leverantör som behandlar personuppgifter ska kommunen ha ett personuppgiftsbiträdesavtal med leverantören innan tjänsten används.

7 Så ska handlingen arkiveras

Spara elektroniskt underskrivna handlingar enligt arkivlagen och kommunens informationshanteringsplan.

Använd formatet PDF/A-2 eller PDF/A-3 med signaturuppgifter inbäddade enligt PAdES (standarden ETSI EN 319 142). Då bevaras både dokumentet och informationen om underskriften.

Spara även det valideringsbevis som tjänsteleverantören skickar med. Certifikat och tidsstämplar kan sluta gälla med tiden. Valideringsbeviset är då det enda sättet att i efterhand visa att underskriften var giltig när den gjordes.

8 När alla inte kan skriva under elektroniskt

Om en handling ska skrivas under av flera parter och någon part inte kan skriva under elektroniskt ska huvudregeln vara att alla skriver under på papper.

I undantagsfall får olika parter skriva under i olika form. Det förutsätter att den färdiga handlingen innehåller alla underskrifter och arkiveras tillsammans med valideringsbeviset.

9 Vem ansvarar för vad

Vem?	Gör vad?
Kommunfullmäktige	Antar och reviderar riktlinjen.
Kommunstyrelsen	Har uppsikt över att riktlinjen följs i hela kommunen.
Kommunjurist	Tolkar riktlinjen, ger stöd när det är oklart vilken nivå som ska användas och föreslår revideringar när lagen ändras.
Nämnd och förvaltningschef	Ser till att medarbetarna i den egna verksamheten använder rätt nivå.
Kansli	Upphandlar och förvaltar signeringstjänsten. Ser till att personuppgiftsbiträdesavtal finns.
Registrator och arkivansvarig	Diarieför, bevarar och gallrar elektroniskt underskrivna handlingar.

Bilaga. Rättslig grund

Riktlinjen utgår från följande författningar.

Författning	Det som styr riktlinjen
Förordning (EU) 910/2014 (eIDAS), ändrad genom (EU) 2024/1183	Art. 3.10, 3.12, 22, 25–27. Definierar de tre nivåerna och slår fast att elektronisk underskrift har rättsverkan. Art. 25.2: kvalificerad underskrift jämställs med egenhändig.
Lag (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering	Kompletterar eIDAS i svensk rätt.
Avtalslagen (1915:218)	Huvudregeln om formfrihet. Endast om annan lag uppställer formkrav är elektronisk underskrift utesluten.
Förvaltningslagen (2017:900)	Allmänna krav på dokumentation av beslut.
Kommunallagen (2017:725)	5 kap. 69 § och 6 kap. 35 §: justering av protokoll. 6 kap. 1 §: styrelsens uppsiktsplikt.
Arkivlagen (1990:782)	Kommunens skyldighet att bevara allmänna handlingar. Kompletteras av Ale kommuns arkivreglemente och informationshanteringsplan.
Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2009:1 och 2009:2)	Gäller formellt statliga myndigheter. Används av Ale kommun som vägledning för bevarande av elektroniska handlingar.
Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	Underskrivna handlingar är allmänna handlingar och kan omfattas av sekretess.
Dataskyddsförordningen (GDPR)	Art. 28: personuppgiftsbiträdesavtal vid extern signeringstjänst.
Jordabalken (1970:994)	4 kap. 1 § (köp av fast egendom), 13 kap. 7 § (tomträtt), 14 kap. 5 § (servitut). Formkrav som utesluter elektronisk underskrift.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 153

KS 2025/749

Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Riktlinje för Ale kommuns deltagande i myndighetsgemensamma insatser mot organiserad brottslighet. Riktlinjen beskriver syfte, mål, roller, ansvar och former för kommunens medverkan i samverkan med Polismyndigheten och övriga berörda myndigheter.

Riktlinjen tydliggör hur kommunen ska bidra med tillsynskompetens och personalresurser i de myndighetsgemensamma insatserna, med särskilt fokus på näringslivet. Den anger även hur samordning ska ske inom kommunen samt hur dialogen med Polismyndigheten ska bedrivas inför, under och efter genomförda insatser.

Riktlinjen beskriver även hur uppföljning ska ske genom årlig sammanställning av genomförda insatser, resultat och erfarenheter, samt hur detta ska redovisas till berörd nämnd eller kommunstyrelse som underlag för fortsatt utveckling av kommunens arbete mot organiserad brottslighet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-04
- Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Beslutet skickas till

Kommunchef
Samhällsbyggnadsnämnden
Säkerhetschef
Utvecklingsledare Brotts- och drogförebyggare
Verksamhetschef, Plan och myndighet
Författningssamling
Kommunikationsenheten

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/749
Datum: 2026-03-04
Utvecklingsledare John Dagerås

Kommunstyrelsen

Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Riktlinje för Ale kommuns deltagande i myndighetsgemensamma insatser mot organiserad brottslighet. Riktlinjen beskriver syfte, mål, roller, ansvar och former för kommunens medverkan i samverkan med Polismyndigheten och övriga berörda myndigheter.

Riktlinjen tydliggör hur kommunen ska bidra med tillsynskompetens och personalresurser i de myndighetsgemensamma insatserna, med särskilt fokus på näringslivet. Den anger även hur samordning ska ske inom kommunen samt hur dialogen med Polismyndigheten ska bedrivas inför, under och efter genomförda insatser.

Riktlinjen beskriver även hur uppföljning ska ske genom årlig sammanställning av genomförda insatser, resultat och erfarenheter, samt hur detta ska redovisas till berörd nämnd eller kommunstyrelse som underlag för fortsatt utveckling av kommunens arbete mot organiserad brottslighet.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser

Ärendet

Organiserad brottslighet utgör ett växande samhällsproblem som påverkar både näringslivet och tilliten till offentliga verksamheter. Genom olika former av brottslig verksamhet, såsom ekonomisk brottslighet, otillåten påverkan och utnyttjande av välfärdssystem, riskerar seriösa företag att konkurreras ut, samtidigt som kriminella aktörer kan försöka använda kommunens tillsyns- och myndighetsutövning för att legitimera, dölja eller underlätta brottslig verksamhet. För att möta denna utveckling har staten sedan 2009 bedrivit en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet, där ett flertal myndigheter samverkar under Polismyndighetens ledning.

Ale kommun deltar i dessa myndighetsgemensamma insatser genom att bidra med relevant tillsynskompetens utifrån kommunens ansvar och befogenheter. Det sker främst genom att tillhandahålla personal inom områden som bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelstillsyn samt alkohol- och tobakstillsyn. Syftet är att genom samordnade kontroller och insatser försvåra för kriminella aktörer att bedriva eller dölja brottslig verksamhet i näringslivet.

Den framtagna riktlinjen syftar till att tydliggöra hur kommunens deltagande ska ske på ett strukturerat, rättssäkert och långsiktigt sätt. Riktlinjen anger ramar för kommunens medverkan, roller och ansvar mellan berörda förvaltningar samt formerna för samverkan med Polismyndigheten. Den beskriver även hur många insatser som ska eftersträvas per år och hur kommunens resurser ska planeras och användas.

Riktlinjen är ett stöd för att säkerställa en enhetlig hantering inom kommunen och skapa tydlighet för både interna och externa samverkansparter. Den utgör även ett verktyg för att stärka kommunens brottsförebyggande arbete och bidra till ett tryggare och mer seriöst näringsliv i Ale kommun.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens bedömning är att det finns ett behov av att tydliggöra och strukturera kommunens deltagande i de myndighetsgemensamma insatserna mot organiserad brottslighet. Utan en fastställd riktlinje finns risk för otydlighet kring ansvar, roller och arbetssätt samt att kommunens medverkan blir personberoende.

Genom riktlinjen skapas ett gemensamt och enhetligt ramverk som stärker rättssäkerheten, förbättrar samordningen och ger bättre förutsättningar för ett långsiktigt och effektivt arbete.

Förvaltningen bedömer därför att riktlinjen bör antas, då den bidrar till ökad tydlighet, struktur och kvalitet i kommunens deltagande i myndighetsgemensamma insatser.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beslutet innebär ingen omfördelning av ekonomiska resurser eller några nya kostnader för kommunen. Arbetet bedrivs inom ramen för befintliga verksamheter och med redan avsatta personalresurser. Riktlinjen syftar främst till att strukturera och tydliggöra ett arbete som redan pågår, vilket innebär att inga merkostnader bedöms uppstå.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Myndighetsgemensamma insatser bedöms påverka kommuninvånarna både indirekt och i vissa fall direkt. Den indirekta påverkan består i att kommunens arbete mot organiserad brottslighet stärks, vilket bidrar till ett tryggare lokalsamhälle och främjar en sund konkurrens mellan företagare.

Den direkta påverkan avser de kommuninvånare som bedriver näringsverksamhet, då myndighetsutövning inom ramen för de myndighetsgemensamma insatserna sker gentemot berörda företag och verksamheter, exempelvis inom bygglov, miljö, livsmedel samt alkohol- och tobakstillsyn.

Detta kan innebära krav, förelägganden eller andra tillsynsåtgärder. Beslutet bedöms inte ha någon särskild påverkan på specifika grupper såsom barn, äldre eller personer med funktionsnedsättning.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Arbetet med myndighetsgemensamma insatser har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet, kundnytta och trygghet. Genom att samordna kommunens resurser och tillsynsfunktioner på ett mer strukturerat sätt skapas bättre förutsättningar för en effektiv organisation och ett mer ändamålsenligt nyttjande av befintliga resurser.

Riktlinjen bidrar även till ökad kundnytta genom att verka för ett seriöst och tryggt näringsliv där lika villkor råder, vilket stärker förtroendet för kommunens myndighetsutövning.

Vidare bidrar arbetet till ett tryggare Ale genom att kommunen tillsammans med andra myndigheter motverkar organiserad brottslighet och stärker kommunens robusthet samt tilliten till kommunen som samhällsaktör.

Remiss och samberedning

Säkerhetsenheten och samhällsbyggnadsenheten har samberett ärendet.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Säkerhetsenheten ansvarar för att samordna kommunens deltagande och vara kontaktpunkt gentemot Polismyndigheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningen påverkas genom att fortsätta bidra med relevant tillsynspersonal inom exempelvis bygglov, miljö, livsmedel samt genom samverkan kring alkohol- och tobakstillsyn via Partille kommun. Berörda förvaltningar ansvarar för att planera och avsätta personal i samband med planerade insatser samt att handlägga eventuella ärenden som uppkommer till följd av genomförda kontroller.

Genomförandet sker löpande i samband med att Polismyndigheten planerar myndighetsgemensamma insatser. Kommunens deltagande planeras i dialog mellan Polismyndigheten och säkerhetsenheten, som därefter säkerställer att rätt kompetenser finns representerade.

Beslutet påverkar främst kommunledningsförvaltningen genom säkerhetsenheten samt samhällsbyggnadsförvaltningen. Riktlinjen tydliggör ansvarsfördelning och arbetssätt, men innebär ingen förändring av uppdragets omfattning utan strukturerar ett redan pågående arbete.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Samhällsbyggnadsnämnden
Säkerhetschef
Utvecklingsledare Brotts- och drogförebyggare
Verksamhetschef, Plan och myndighet

Riktlinje kring myndighetsgemensamma insatser

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Säkerhetsenheten, utvecklingsledare brottsförebyggande
Dokumentet gäller för:	Ale kommun
Diarienummer:	2025/749
Giltighetstid:	2026-XX-XX – tillsvidare

Innehåll

Styrdokumentsmall **0**
1 Sammanfattning **2**
2 Inledning **2**
2.1 Syfte 2
2.2 Mål 2
3 Bakgrund **3**
3.1 Myndighetsgemensamma insatser 3
3.2 Ale kommuns deltagande 3
4 Roller och ansvar **3**
4.1 Ale kommuns roll och ansvar 3
4.2 Lokalpolisområde Kungälv/Ale 4
5 Uppföljning och ansvar **4**

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Sammanfattning

Organiserad brottslighet utgör ett allvarligt hot mot lokalsamhället genom att påverka näringslivet, konkurrensneutraliteten, samhällsservicen och tilliten till offentliga institutioner. För att möta denna utveckling deltar Ale kommun i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, där flera statliga myndigheter samverkar under Polismyndighetens ledning.

Syftet med denna riktlinje är att skapa en gemensam och tydlig inriktning för kommunens deltagande i myndighetsgemensamma insatser riktade mot näringslivet.

2 Inledning

Organiserad brottslighet utgör ett hot mot lokalsamhället genom att påverka näringslivet, konkurrensen, samhällsservicen och tilliten till offentliga institutioner. Flera myndigheter samarbetar därför i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, där Polismyndigheten samordnar insatser som riktas mot aktörer och strukturer där kriminella grupper bedriver eller understödjer brottslig verksamhet.

2.1 Syfte

Syftet med riktlinjen är att skapa en gemensam och tydlig inriktning för kommunens deltagande i myndighetsgemensamma insatser riktade mot näringslivet.

Riktlinjen ska säkerställa att insatserna genomförs med ett tydligt mandat, rättssäkert och med ett långsiktigt perspektiv där kommunen bidrar med sin kompetens och sina befogenheter för att motverka att organiserad brottslighet får fotfäste i Ale kommuns näringsliv.

Kommunen har en central roll i detta arbete genom sin breda kontakt med företag, tillsynsverksamhet och lokala kännedom.

Genom att delta i samordnade insatser, ledda av polismyndigheten, får kommunen bättre förutsättningar för att motverka organiserad brottslighet men även skapa en robusthet ur ett längre perspektiv.

2.2 Mål

Kommunens mål med deltagandet i myndighetsgemensamma insatser är:

- Förse med personal som besitter kompetens och de tillsynsfunktioner som krävs för att insatsen ska bli heltäckande och effektiv
- Kommunen ska deltaga med de handläggare och inspektörer som behövs för att säkerställa att aktuell lagstiftning följs.

3 Bakgrund

3.1 Myndighetsgemensamma insatser

Sedan 2009 samverkar 14 svenska myndigheter med underrättelser och operativa insatser mot kriminella individer, nätverk och fenomen i en satsning mot den organiserade brottsligheten. Satsningen är på uppdrag av regeringen.

Ursprungligen är de 14 myndigheterna; Polismyndigheten, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket, Åklagarmyndigheten och utbetalningsmyndigheten.

Uppdraget och målet som tilldelades är att de medverkande myndigheterna ska gemensamt bekämpa den organiserade brottsligheten genom brottsförebyggande åtgärder, administrativa åtgärder, exekutiva åtgärder, lagföring och återtagande av brottsvinster.

3.2 Ale kommuns deltagande

Ale kommuns deltagande i de myndighetsgemensamma insatserna sker genom att kommunen tillhandahåller relevant tillsynspersonal utifrån aktuella objekt.

Insatserna innebär vanligtvis att berörda resurser avsätter en heldag, och kommunen deltar normalt med 4–6 personer beroende på insatsens omfattning och karaktär.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar med personal inom bygglov, miljö och livsmedel, medan alkohol- och tobakstillsyn genomförs av Partille kommuns tillståndsenhet på uppdrag av Ale kommun enligt upphandlat avtal.

Målbilden är att genomföra totalt fyra insatser per år, fördelade på två insatser under våren och två under hösten.

4 Roller och ansvar

4.1 Ale kommuns roll och ansvar

Kommunens säkerhetsenhets roll är att ha det övergripande ansvaret för att samordna kommunens deltagande

Samhällsbyggnadsförvaltningen roll är att delta i arbetet och ansvar ligger i att förse med relevant personal samt att handlägga ärenden relaterade till den myndighetsgemensamma insatsen.

4.2 Lokalpolisområde Kungälv/Ale

Polismyndigheten har ansvar för att i god tid informera utvalda tjänstepersoner i kommunen om när en myndighetsgemensam insats är planerad att genomföras. Detta inkluderar att meddela datum och relevanta ramar för insatsen så att kommunen kan säkerställa att rätt kompetenser finns tillgängliga.

Polisen ansvarar även för att föra en löpande dialog med kommunen både inför och efter insatsen, särskilt avseende genomförda åtgärder, iakttagelser och resultat som är relevanta för kommunens fortsatta arbete.

5 Uppföljning och ansvar

Kommunen ska årligen följa upp sitt deltagande i den myndighetsgemensamma satsningen genom att sammanställa hur många insatser som genomförts, vilka resultat som uppnåtts och vilka lärdomar som framkommit.

Uppföljningen ska redovisas till berörd nämnd eller kommunstyrelse och utgöra underlag för fortsatt prioritering och utveckling av kommunens arbete mot organiserad brottslighet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att sina insatser genomförs i enlighet med denna riktlinje, medan den kommunala brottsförebyggaren samordnar helheten och kontakten med Polismyndigheten och övriga myndigheter.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 135

KS 2025/739

Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025, svar på återremiss

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa redovisningen av ”Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete (SBA) 2025 för samtliga nämnder”.

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att till kommunens nämnder och styrelser påtala vikten av att arbeta vidare med de konstaterade brister i det systematiska brandskyddsarbetets uppföljning för 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga. Arbetet syftar till att förebygga uppkomst av brand och att minska konsekvenserna om brand uppstår.

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningarna följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen efterföljande år. Uppföljningen ska omfatta om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt gällande lagstiftning och styrdokument.

Under året 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt systematiska brandskyddsarbete till egen nämnd. Detta ärende är en sammanställning av hela kommunens systematiska brandskyddsarbete. Resultatet är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt. Förbättringsområdena beskrivs närmre under rubriken förvaltningens bedömning.

Beslutsunderlag

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2026-05-13
- Kommunstyrelsens beslut § 64 2026-04-07
- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2026-03-09
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-10 § 309
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, samhällsbyggnadsnämnden
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-28
- Servicenämndens beslut 2025-12-11 § 107
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, servicenämnden
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-18
- Socialnämndens beslut 2025-12-11 §146
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, socialnämnden
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-19
- Utbildningsnämndens beslut 2025-12-10 §137
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, utbildningsnämnden

Yrkande

Dennis Ljunggren (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag samt gör följande tilläggsyrkande:

Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att till kommunens nämnder och styrelser påtala vikten av att arbeta vidare med de konstaterade brister i det systematiska brandskyddsarbetets uppföljning för 2025.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till Dennis Ljunggrens (S) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på Dennis Ljunggrens (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Kommunstyrelsen
Förvaltningschef Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef Servicenämnden
Förvaltningschef Socialnämnden
Förvaltningschef Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Servicenämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/739
Datum: 2026-05-13
Säkerhetschef Peter Dubrefjord

Kommunstyrelsen

Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025, svar på återremiss

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa redovisningen av ”Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete (SBA) 2025 för samtliga nämnder”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga. Arbetet syftar till att förebygga uppkomst av brand och att minska konsekvenserna om brand uppstår.

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningarna följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen efterföljande år. Uppföljningen ska omfatta om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt gällande lagstiftning och styrdokument.

Under året 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt systematiska brandskyddsarbete till egen nämnd. Detta ärende är en sammanställning av hela kommunens systematiska brandskyddsarbete. Resultatet är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt. Förbättringsområdena beskrivs närmre under rubriken förvaltningens bedömning.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 64 2026-04-07
- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2026-03-09
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-10 § 309
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, samhällsbyggnadsnämnden
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-28
- Servicenämndens beslut 2025-12-11 § 107
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, servicenämnden
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-18
- Socialnämndens beslut 2025-12-11 §146
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, socialnämnden
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-19
- Utbildningsnämndens beslut 2025-12-10 §137
- Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025, utbildningsnämnden

Ärendet

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens styrdokument. Målet är att förebygga uppkomsten av brand samt att minimera konsekvenserna om en brand ändå skulle inträffa.

Fakta i ärendet

Det systematiska brandskyddsarbetet i kommunens förvaltningar följs årligen upp av egen nämnd och redovisas till kommunstyrelsen året efter. Uppföljningen ska ge svar på om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs i linje med styrdokumenten för SBA.

Under 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt arbete med SBA till respektive nämnd. Dessa rapporter har sedan sammanställts till en övergripande redovisning för hela kommunen, vilken ligger till grund för detta ärende.

Omvärldsbevakning och relevant lagstiftning

Brandskyddsarbetet inom kommunen regleras av Lagen om skydd mot olyckor (LSO) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:12) om utformning av arbetsplatser, som ställer krav på att ägare och nyttjanderättshavare till byggnader och anläggningar vidtar åtgärder för att förebygga brand och begränsa skador om en brand skulle inträffa.

Kommunens brandskyddspolicy och bestämmelser för det systematiska brandskyddsarbetet utgör styrande dokument för hur arbetet ska bedrivas i praktiken. Arbetet är dessutom förenligt med

nationella riktlinjer och god praxis för att säkerställa att kommunen uppfyller sina skyldigheter enligt andra lagar, förordningar och föreskrifter.

Rapportering och uppföljning

Syftet med den årliga uppföljningen är att säkerställa att förvaltningarna arbetar i enlighet med policy och bestämmelser samt att identifiera eventuella förbättringsområden. Under 2025 har fokus från centralt håll legat på att identifiera förbättringsområden inom ramen för kommunens brandskyddsarbete, höja kunskap hos säkerhetshandläggare och säkerhetsombud samt stärka delaktigheten i brandskyddsarbetet och säkerställa att samtliga verksamheter har genomfört de åtgärder som krävs för att minska riskerna för brand.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt.
Uppföljning av internkontrollplan 2025 visar större avvikelse i egenkontroller av brandskydd samt utrymningsövningar. Underlaget för internkontroll bedöms vara litet, svarsfrekvens 37,5% respektive 57 %.
Baserat på förvaltningarnas rapporter, inkomna tjänsteutlåtanden, löpande konsultation och dialog med förvaltningarnas säkerhetshandläggare, identifierar kommunledningsförvaltningen följande behov:
-Stärka chefernas kompetens inom Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) så att arbetet blir en naturlig del av kommunens kärnverksamhet.
-Fortsatt höja medarbetarnas kompetens inom brandkunskap (BKA), hjärt-lungräddning (HLR) och genom regelbundna utrymningsövningar.
-Resurser i förvaltningarna behöver allokeras till lokala brandskyddsorganisationer.
-Digitalisera egenkontroller av brandskydd och utrymningsövningar för förbättrad och förenklad uppföljning inom respektive nämnd och kommunen som helhet.
-Kommunens riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet behöver revideras för att förenkla, förbättra och förtydliga arbetet och roller.
-Upptäckta och rapporterade brister måste åtgärdas.

Förvaltningen anser härmed att återremiss är hanterat och besvarat.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att kommunens verksamheter bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete som en naturlig del i kärnuppdraget för respektive verksamhet är av vikt för att skapa en säker vistelsemiljö för Ales kommuns invånare, verksamhetsdeltagare och näringsliv. Kommunledningsförvaltningen

bedömer att invånarperspektivet har tillgodosetts eftersom det finns etablerade brandskyddsorganisationer som arbetar aktivt med det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningarnas verksamheter.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Det systematiska brandskyddsarbetet minimerar risken för olyckor och bränder i Ale och bidrar direkt till att uppfylla kommunfullmäktiges mål "Ett tryggare Ale". På längre sikt främjar det målet "En effektivare organisation" genom att verksamheterna utvecklar planer och beredskap för att hantera nödsituationer på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt.

Remiss och samberedning

Samtliga förvaltningar har rapporterat sitt systematiska brandskyddsarbete till respektive nämnd och denna rapport utgör en sammanställning av dessa redovisningar. Parallellt har utvecklingsledare för brandskydd och säkerhetschef inom säkerhetsenheten fört en löpande dialog med förvaltningarnas säkerhetshandläggare, säkerhetsombud och andra nyckelpersoner. På detta sätt har ärendet beretts i samverkan med förvaltningarna, vilket säkerställer att samtliga berörda parter har varit delaktiga i processen och att deras insatser och perspektiv har integrerats i rapporten. Kommunledningsförvaltningen har beaktat att ärendets framställning är heltäckande och välgrundad i målen för gällande policy inom brandskydd i Ale kommun.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende

Beslutets påverkan och genomförande

I de verksamheter där det förekommer brister i det systematiska brandskyddsarbetet ska enligt linjeorganisationen utnämnd brandskyddsansvarig arbeta för att dessa åtgärdas metodiskt och skyndsamt.

I de verksamheter inom kommunen där det förekommer brist på utbildning inom brandkunskap och hjärt- och lungräddning, i enlighet med Ale kommuns bestämmelse för övning och utbildning. Ska varje enhetschef se till att skyndsamt boka utbildning för sin personal. I första hand genom Bohus räddningstjänstförbund och i andra genom den externa utbildningsaktören som är upphandlad för ändamålet.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef Kommunstyrelsen
Förvaltningschef Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef Servicenämnden
Förvaltningschef Socialnämnden
Förvaltningschef Utbildningsnämnden

Ale kommun	Organisationsnummer	Telefon	E-post	Webbplats
SE-449 80 Alafors	212000-1439	0303-70 30 00	kommun@ale.se	www.ale.se

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 64

KS 2025/739

Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet för att rätta till de skillnader mellan redovisningen och rapport internkontroll 2025.

Motivering till beslut

I de verksamheter där det förekommer brister i det systematiska brandskyddsarbetet ska enligt linjeorganisationen utnämnd brandskyddsansvarig arbeta för att dessa åtgärdas metodiskt och skyndsamt.

I de verksamheter inom kommunen där det förekommer brist på utbildning inom brandkunskap och hjärt- och lungräddning, i enlighet med Ale kommuns bestämmelse för övning och utbildning. Ska varje enhetschef se till att skyndsamt boka utbildning för sin personal. I första hand genom Bohus räddningstjänstförbund och i andra genom den externa utbildningsaktören som är upphandlad för ändamålet.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga. Arbetet syftar till att förebygga uppkomst av brand och att minska konsekvenserna om brand uppstår.

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningarna följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen efterföljande år. Uppföljningen ska omfatta om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt gällande lagstiftning och styrdokument.

Under året 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt systematiska brandskyddsarbete till egen nämnd. Detta ärende är en sammanställning av hela kommunens systematiska brandskyddsarbete. Resultatet är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt. Förbättringsområdena beskrivs närmre under rubriken förvaltningens bedömning.

Beslutsunderlag

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2026-03-09
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-10 § 309
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-28
- Servicenämndens beslut 2025-12-11 § 107
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-18
- Socialnämndens beslut 2025-12-11 §146
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-19
- Utbildningsnämndens beslut 2025-12-10 §137

Yrkande

Dennis Ljunggren (S) yrkar att ärendet återremitteras för att rätta till de skillnader mellan redovisningen och rapport internkontroll 2025.

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar bifall till Dennis Ljunggrens (S) förslag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på dels om ärendet ska återremitteras, dels om ärendet ska avgöras idag och finner att kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/739
Datum: 2026-03-09
Säkerhetschef Peter Dubrefjord

Kommunstyrelsen

Årsuppföljning Systematiskt brandskyddsarbete 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa redovisningen av ”Årsuppföljning systematiskt brandskyddsarbete (SBA) 2025 för samtliga nämnder”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga. Arbetet syftar till att förebygga uppkomst av brand och att minska konsekvenserna om brand uppstår.

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningarna följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen efterföljande år. Uppföljningen ska omfatta om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt gällande lagstiftning och styrdokument.

Under året 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt systematiska brandskyddsarbete till egen nämnd. Detta ärende är en sammanställning av hela kommunens systematiska brandskyddsarbete. Resultatet är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt. Förbättringsområdena beskrivs närmre under rubriken förvaltningens bedömning.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-20
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-10 § 309
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-28
- Servicenämndens beslut 2025-12-11 § 107
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-18
- Socialnämndens beslut 2025-12-11 §146
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-11-19
- Utbildningsnämndens beslut 2025-12-10 §137

Ärendet

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens styrdokument. Målet är att förebygga uppkomsten av brand samt att minimera konsekvenserna om en brand ändå skulle inträffa.

Fakta i ärendet

Det systematiska brandskyddsarbetet i kommunens förvaltningar följs årligen upp av egen nämnd och redovisas till kommunstyrelsen året efter. Uppföljningen ska ge svar på om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs i linje med styrdokumenten för SBA.

Under 2025 har samtliga förvaltningar rapporterat in sitt arbete med SBA till respektive nämnd. Dessa rapporter har sedan sammanställts till en övergripande redovisning för hela kommunen, vilken ligger till grund för detta ärende.

Omvärldsbevakning och relevant lagstiftning

Brandskyddsarbetet inom kommunen regleras av Lagen om skydd mot olyckor (LSO) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:12) om utformning av arbetsplatser, som ställer krav på att ägare och nyttjanderättshavare till byggnader och anläggningar vidtar åtgärder för att förebygga brand och begränsa skador om en brand skulle inträffa.

Kommunens brandskyddspolicy och bestämmelser för det systematiska brandskyddsarbetet utgör styrande dokument för hur arbetet ska bedrivas i praktiken. Arbetet är dessutom förenligt med nationella riktlinjer och god praxis för att säkerställa att kommunen uppfyller sina skyldigheter enligt andra lagar, förordningar och föreskrifter.

Rapportering och uppföljning

Syftet med den årliga uppföljningen är att säkerställa att förvaltningarna arbetar i enlighet med policy och bestämmelser samt att identifiera eventuella förbättringsområden. Under 2025 har fokus från centralt håll legat på att identifiera förbättringsområden inom ramen för kommunens brandskyddsarbete, höja kunskap hos säkerhetshandläggare och säkerhetsombud samt stärka

delaktigheten i brandskyddsarbetet och säkerställa att samtliga verksamheter har genomfört de åtgärder som krävs för att minska riskerna för brand.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllt. Baserat på förvaltningarnas rapporter, inkomna tjänsteutlåtanden, löpande konsultation och dialog med förvaltningarnas säkerhetshandläggare, identifierar kommunledningsförvaltningen följande behov:
-Stärka chefernas kompetens inom Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) så att arbetet blir en naturlig del av kommunens kärnverksamhet.
-Fortsatt höja medarbetarnas kompetens inom brandkunskap (BKA), hjärt-lungräddning (HLR) och genom regelbundna utrymningsövningar.
-Resurser behöver allokeras till lokala brandskyddsorganisationer.
-Digitalisera egenkontroller av brandskydd för förbättrad och förenklad uppföljning inom respektive nämnd.
-Kommunens riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet behöver revideras för att förenkla, förbättra och förtydliga arbetet och roller.
-Upptäckta och rapporterade brister måste åtgärdas.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att kommunens verksamheter bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete som en naturlig del i kärnuppdraget för respektive verksamhet är av vikt för att skapa en säker vistelsemiljö för Ales kommuns invånare, verksamhetsdeltagare och näringsliv. Kommunledningsförvaltningen bedömer att invånarperspektivet har tillgodosetts eftersom det finns etablerade brandskyddsorganisationer som arbetar aktivt med det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningarnas verksamheter.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Det systematiska brandskyddsarbetet minimerar risken för olyckor och bränder i Ale och bidrar direkt till att uppfylla kommunfullmäktiges mål "Ett tryggare Ale". På längre sikt främjar det målet "En effektivare organisation" genom att verksamheterna utvecklar planer och beredskap för att hantera nödsituationer på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt.

Remiss och samberedning

Samtliga förvaltningar har rapporterat sitt systematiska brandskyddsarbete till respektive nämnd och denna rapport utgör en sammanställning av dessa redovisningar. Parallellt har utvecklingsledare för brandskydd och säkerhetschef inom säkerhetsenheten fört en löpande dialog med förvaltningarnas säkerhetshandläggare, säkerhetsombud och andra nyckelpersoner. På detta sätt har ärendet beretts i samverkan med förvaltningarna, vilket säkerställer att samtliga berörda parter har varit delaktiga i processen och att deras insatser och perspektiv har integrerats i rapporten. Kommunledningsförvaltningen har beaktat att ärendets framställning är heltäckande och välgrundad i målen för gällande policy inom brandskydd i Ale kommun.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

I de verksamheter där det förekommer brister i det systematiska brandskyddsarbetet ska enligt linjeorganisationen utnämnd brandskyddsansvarig arbeta för att dessa åtgärdas metodiskt och skyndsamt.

I de verksamheter inom kommunen där det förekommer brist på utbildning inom brandkunskap och hjärt- och lungräddning, i enlighet med Ale kommuns bestämmelse för övning och utbildning. Ska varje enhetschef se till att skyndsamt boka utbildning för sin personal. I första hand genom Bohus räddningstjänstförbund och i andra genom den externa utbildningsaktören som är upphandlad för ändamålet.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef Servicenämnden
Förvaltningschef Socialnämnden
Förvaltningschef Utbildningsnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Diarienummer: 2025/501
Datum: 2025-11-20
Verksamhetschef Sonny Hellstrand

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete 2025

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska alla verksamheter, baserat på gällande lagar och kommunens säkerhetspolicy, genomföra ett aktivt och strukturerat brandskyddsarbete där alla är involverade och kan påverka. Det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningen granskas årligen och rapporteras till kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis har uppnåtts. Arbetet har under 2025 utvecklats från att ofta sakna en brandskyddsorganisation till att nu finnas inom de flesta delar av förvaltningen.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Sonny Hellstrand
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Uppföljning systematisk brandskyddsarbete 2025

Ärendet

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens säkerhetspolicy, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Kommunens samtliga verksamheter ska effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet. Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningen följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen. Uppföljningen ska omfatta om kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt policyn och av kommunchefen fastställda bestämmelser.

Förvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyll. Arbetet har under 2024 utvecklats från att till stor del saknat brandskyddsorganisation till att det numera finns inom de flesta delar av förvaltningen. Under 2026 behöver arbetet med att utveckla det systematiska brandskyddsarbetet fortsätta, bland annat behöver det säkerställas att aktuella brandskyddsorganisationer finns inom förvaltningens alla objekt. Förvaltningen delar numera lokaler med serviceförvaltningen varför brandorganisationen och rutiner bör ses över gemensamt av förvaltningarna.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut översänds till kommunstyrelsens säkerhetsenhet som sammanställer samtliga förvaltningars rapporter och rapporterar till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till:

För vidare hantering
Säkerhetsenheten

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-10
SBN § 309

SBN 2025/501

Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete 2025

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet 2025 med följande ändring:

Att punkten 2.6.2 ändras till att avvikelsen i punkt 2.1.2 är identifierad som en brist.

Att åtgärderna som görs för att åtgärda avvikelsen i punkt 2.1.2 återrapporteras till nämnden när de är genomförda.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska alla verksamheter, baserat på gällande lagar och kommunens säkerhetspolicy, genomföra ett aktivt och strukturerat brandskyddsarbete där alla är involverade och kan påverka. Det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningen granskas årligen och rapporteras till kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis har uppnåtts. Arbetet har under 2025 utvecklats från att ofta sakna en brandskyddsorganisation till att nu finnas inom de flesta delar av förvaltningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2025-11-20
Uppföljning systematisk brandskyddsarbete 2025

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på förvaltningens förslag till beslut.

Johan Nordin (S) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet 2025 med följande ändring:

Att punkten 2.6.2 ändras till att avvikelsen i punkt 2.1.2 är identifierad som en brist.

Att åtgärderna som görs för att åtgärda avvikelsen i punkt 2.1.2 återrapporteras till nämnden när de är genomförda.

Eddie Glans (M) yrkar bifall på Johan Nordins (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på Johan Nordins yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering
Säkerhetsenheten

Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 4

2 Kontrollområden 5

2.1 Brandskyddsorganisation 5
2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet? 5
2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet? 5
2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort 5
2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast? 5
2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare? 5
2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp 6
2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför? 6
2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden? 6
2.4 Brandskyddsregler har upprättats 6
2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet? 6
2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp 6
2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan 6
2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet 7
2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader? 7
2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade? 7
2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet? 7
2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd. 7

Anvisning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens brandskyddpolicy, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Vi skall effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud, genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet.

Detta för att säkerställa att de som vistas i de lokaler där kommunal verksamhet bedrivs ska känna sig trygga. Detta innebär att följande mål ska uppfyllas:

• En brandskyddsorganisation ska inrättas.

• Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort.

• Brandskyddsutbildningar för personalen ska genomföras och följas upp.

• Brandskyddsregler ska upprättas.

• Brandskyddskontroller ska regelbundet genomföras och följas upp.

• En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet ska ske. För att uppfylla policyn och dess krav ska ett systematiskt och kontinuerligt brandskyddsarbete bedrivas i hela organisationen. I detta ingår att brandskyddet ska dokumenteras.

Tidsplan:

- Frågor skall besvaras innan sista oktober utav förvaltningarna utsedd person.
- Förvaltningarna tar upp ett ärende till nämnderna för beslut i november/december 2025.
- Säkerhetschef tar fram ett kommunövergripande underlag till KS sammanträde feb-26, deadline i mitten av januari

Säkerhetshandläggare och skrivansvariga på nämndnivå:

- Kommunstyrelsen - Peter Dubrefjord
- Utbildning- Anders Hedman
- Kultur- och fritid - Martin Andersson
- Socialtjänst- Tilda Magnusson Tell
- Service - Carina Andersson
- Samhällsbyggnad - Sonny Hellstrand

Process:

- Besvara frågeställningarna under varje rubrik
- Gör en kvalitativ bedömning i vilken grad förvaltningen i sin helhet uppfyller kraven
- Beskriv vilka delar av verksamheterna uppfyller samt brister i brandskydd.

I Sammanfattning

Anvisning

Sammanfatta helheten kring brandskyddsarbetet i några rader och lyft de viktigaste punkterna.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har genomfört en uppföljning av sitt systematiska brandskyddsarbete (SBA) för 2025. Uppföljningen belyser både framgångar och områden som behöver förbättras.

- **Brandskyddsorganisation och rutiner**: Det finns en delvis upprättad brandskyddsorganisation inom samhällsbyggnadsförvaltningen bland annat ihop med serviceförvaltningen, men det behöver säkerställas att arbetet sker kontinuerligt.
- **Utbildning och övningar**: Brandskyddsutbildningar och utrymningsövningar har genomförts i varierande grad inom förvaltningen, men vissa enheter har inte haft möjlighet att delta fullt ut. Brister vid utrymningsövning har identifierats.
- **Kontroller och riskhantering**: Det finns behov av att säkerställa att brandriskinventeringar och månadskontroller utförs och dokumenteras.

2 Kontrollområden

2.1 Brandskyddsorganisation

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet?

Det finns en brandskyddsorganisation men det kan konstateras att arbetet behöver ta ny fart under 2026. Organisationen har funnits men under 2025 har det inte fungerat på framförallt Järnkontoret, där organisationen delas med serviceförvaltningen.

Bedömning av brandskyddorganisation

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet?

Det saknas aktuell utrymningsorganisation för bland annat Järnkontoret.

Bedömning av utrymningsorganisation/rutin

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
		X

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast?

De delar av förvaltningen som saknar en brandskyddsorganisation har inte gjort en brandriskinventering. Det finns ingen brandriskinventering gjord för Järnkontoret.

Bedömning av brandriskinventering

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare?

Ordningsreglerna har gjorts kända genom enhetschefer som under 2024 haft ansvaret att informera på enheterna, däremot har ingen gemensam satsning på information gjorts under 2025.

Bedömning av ordningsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför?

Under 2025 har flera enheter genomfört brandskyddsutbildningar, det har underlättat att det erbjuds fler tillfällen än tidigare.

Bedömning av brandskyddsutbildningar

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden?

Det har genomförts en utrymningsövning under våren 2025 i på Järnkontoret. Det uppdagades att inte alla känner till var återsamlingsplatsen är, samt att rutiner behövs för utrymningen bland annat när det gäller utrymningsledare.

Bedömning av utrymningsövning

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

2.4 Brandskyddsregler har upprättats

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet?

Uppfylls där risker är identifierade på lokal nivå. Renhållningen har säkerställt rutiner för att ta hand om saker i miljöstation och hantering av batterier. Anledningen till att frågan inte uppfylls helt är att det är oklart om alla verksamheter identifierat risker på lokalnivå.

Bedömning av brandskyddsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp

2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan

Ingen tillsyn av räddningstjänst under 2025.

Bedömning av tillsyn av räddningstjänst

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet

2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?

Det har delvis utförts månadskontroller inom förvaltningens lokaler. På Järnkontoret har en brandskyddsorganisation bildats men arbetet har haltat under året och ett omtag planeras att tas.

Bedömning av systematisk uppföljning av SBA

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade?

Punkten 2.1.2 är identifierad som en brist eftersom brandskyddsorganisationen inte fungerat på Järnkontoret under 2025.

Bedömning av åtgärdade brister

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
		X

2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet?

Det finns två säkerhetsombud inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Bedömning av säkerhetsombud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd.

Inga kända tillbud finns registrerade.

Bedömning av brandtillbud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad

Serviceförvaltningen

Diarienummer: 2025/205
Datum: 2025-11-28
Verksamhetschef Tony Jönsson

Servicenämnden

Uppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025 servicenämnden

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens årssammanställning för systematiskt brandskyddsarbete 2025 och sända den till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningen följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen i februari. Uppföljningen ska omfatta om kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt policyn och av kommunchefen fastställda bestämmelser.

För serviceförvaltningen har målen för det systematiska brandskyddsarbetet till stor del uppfyllts och arbetet bedrivs enligt rådande policy och fastställda bestämmelser.

Av totalt 13 frågeområden bedöms 11 helt uppfyllda och 2 delvis uppfyllda.

För de 2 som är delvis uppfyllda ”Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?” samt "Är upptäckta brister åtgärdade?” finns det fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna genomförs och dokumenteras och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026.

Maria Augustsson
Förvaltningschef

Tony Jönsson
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Uppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025 servicenämnden

Ärendet

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningen följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen i februari. Uppföljningen ska omfatta om kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt policyn och av kommunchefen fastställda bestämmelser.

För serviceförvaltningen har målen för det systematiska brandskyddsarbetet till stor del uppfyllts och arbetet bedrivs enligt rådande policy och fastställda bestämmelser.

Av totalt 13 frågeområden bedöms 11 helt uppfyllda och 2 delvis uppfyllda.

För de 2 som är delvis uppfyllda ”Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?” samt "Är upptäckta brister åtgärdade?” finns det fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna genomförs och dokumenteras och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026.

Förvaltningens bedömning

Det finns fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna genomförs och dokumenteras och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026.

Förvaltningen skulle välkomna ett digitalt system exempelvis Stratsys för att dokumentera månadskontroller så att dessa enklare kunde följas upp både lokalt och centralt inom förvaltningen under året.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens säkerhetspolicy, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Kommunens samtliga verksamheter ska effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Serviceförvaltningens förvaltningsledning ansvarar för att de mål som har avvikelser skyndsamt åtgärdas och återrapporteras till servicenämnden senast juni 2026.

Beslutet skickas till:

Säkerhetsenheten för vidare hantering

Serviceförvaltningen för kännedom

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-11
SERN § 107

SERN 2025/205

Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete 2025 servicenämnden

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens årssammanställning för systematiskt brandskyddsarbete 2025 och sända den till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Det systematiska brandskyddsarbetet i förvaltningen följs årligen upp och redovisas till kommunstyrelsen i februari. Uppföljningen ska omfatta om kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs enligt policyn och av kommunchefen fastställda bestämmelser.

För serviceförvaltningen har målen för det systematiska brandskyddsarbetet till stor del uppfyllts och arbetet bedrivs enligt rådande policy och fastställda bestämmelser.

Av totalt 13 frågeområden bedöms 11 helt uppfyllda och 2 delvis uppfyllda.

För de 2 som är delvis uppfyllda ”Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?” samt "Är upptäckta brister åtgärdade?” finns det fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna genomförs och dokumenteras och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-11-28
- Uppföljning systematiskt brandskyddsarbete 2025 servicenämnden

Beslutet skickas till

Säkerhetsenheten för vidare hantering

Serviceförvaltningen för kännedom

Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3

2 Kontrollområden 4

2.1 Brandskyddsorganisation 4
2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet? 4
2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet? 4
2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort 4
2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast? 4
2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare? 4
2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp 5
2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför? 5
2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden? 5
2.4 Brandskyddsregler har upprättats 5
2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet? 5
2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp 5
2.5.1 Tekniska brandskyddet 5
2.5.2 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan 6
2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet 6
2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader? 6
2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade? 6
2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet? 6
2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd. 6

I Sammanfattning

Av totalt 13 frågeområden bedöms 11 helt uppfyllda och 2 delvis uppfyllda.

För de 2 som är delvis uppfyllda ”Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?” samt "Är upptäckta brister åtgärdade?” finns det fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna genomförs och dokumenteras och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026. Förvaltningen skulle välkomna ett digitalt system exempelvis Stratsys för att dokumentera månadskontroller så att dessa enklare kunde följas upp både lokalt och centralt inom förvaltningen under året.

2 Kontrollområden

2.1 Brandskyddsorganisation

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet?

Förvaltningschef Maria Augustsson

Fastighetschef Tony Jönsson

Enhetschef Zarif Ljubijankic

Teknisk förvaltare säkerhet Carina Andersson

SBA samordnare Lennart Nilsson

Anläggningsskötare

Bedömning av brandskyddorganisation

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet?

SBA samordnare Lennart Nilsson har en utrymningsorganisation tillsammans med Säkerhetsavdelningen

Bedömning av utrymningsorganisation/rutin

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast?

Efter ombyggnationen på Järnkontoret har vi inventerat brandskyddet

Utrymningsplanerna är uppdaterade. Nya rökdetektorer är installerade. Orienteringsritningar och anläggarintyget är uppdaterat

Detta gjordes i juni 2024

Inga förändringar på kontoren Ale matservice och Hardesjö sedan tidigare

Bedömning av brandriskinventering

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare?

Förvaltningen arbetar fortlöpande med information om detta till samtliga medarbetare

Bedömning av ordningsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför?

Chef sammankallar medarbetare till BKA (Brand Kunskap Arbete) vart 5:e år

Bedömning av brandskyddsutbildningar

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden?

Serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen hade utrymningsövning på Järnkontoret den 17/6 2025. Förvaltningarna kommer kalla till informationsmöte på Järnkontoret om vad larmlagring är samt hur den fungerar samt förtydliga var utrymningsdörrar finns.

Bedömning av utrymningsövning

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.4 Brandskyddsregler har upprättats

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet?

Vi har inga egna brandskyddsregler. Vi följer kommunens policy och riktlinjer inom SBA

Bedömning av brandskyddsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp

2.5.1 Tekniska brandskyddet

Kvartalskontroller görs 4 gånger på år och alla kontroller dokumenteras i Pythagoras. Revisionsbesiktningar görs en gång per år på serviceboenden samt publika lokaler.

Bedömning av brandskyddskontroller

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.5.2 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan

Räddningstjänsten har uppdraget att utföra tillsyner på våra fastigheter

Blir det påpekande om brister så åtgärdas detta och återrapporteras till räddningstjänsten inom angiven tidsplan

Bedömning av tillsyn av räddningstjänst

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet

2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?

Tyvärr finns det fortsatt brister i att följa upp om kontrollerna görs och dokumenteras i delar av verksamheten och detta kommer därför att vara ett särskilt utvecklingsområde för serviceförvaltningen även under 2026.

Bedömning av systematisk uppföljning av SBA

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	Ja	

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade?

De brister som upptäcks vid kvartalsprov dokumenteras i Pythagoras och åtgärdas omgående. Upptäckta brister i månadskontroller åtgärdas fortlöpande men som noterats under tidigare fråga finns delvis brister i dokumentationen av månadskontrollerna varför detta kommer bevakas under 2026. Då förvaltningen inte med 100% säkerhet kan följa dokumentationen av månadskontrollerna inom vissa delar av verksamheten bedöms området enbart uppfyllts till viss del.

Bedömning av åtgärdade brister

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	Ja	

2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet?

Förvaltningen har inga säkerhetsombud utan säkerhetshandläggare och SBA samordnare.

Bedömning av säkerhetsombud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd.

Blir det ett tillbud så följs det upp och åtgärdas. Om verksamheten har brandtillbud så följer serviceförvaltningen upp händelsen och åtgärdar den skada som har uppstått.

Bedömning av brandtillbud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
Ja		

Socialförvaltningen

Diarienummer: 2025/340
Datum: 2025-11-18
Verksamhetssamordnare Tilda Magnusson Tell

Socialnämnden

Uppföljning av socialförvaltningens systematiska brandskyddsarbete 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet för år 2025 och överlämnar ärendet för vidare hantering av kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns brandskyddspolicy framkommer hur arbetet med det systematiska brandskyddsarbetet ska bedrivas utifrån nationella direktiv. Uppföljning av brandskyddsarbetet sker årligen och redovisas till kommunstyrelsen i februari 2025. Redovisningen sker i form av en rapport och underlaget är framtaget av säkerhetsenheten.

Arbetet med det systematiska brandskyddet inom socialförvaltningen har fortsatt att utvecklas under 2025. Säkerhetsenheten har under året genomfört en pilot med digitala månadskontroller i Stratsys samt reviderat styrdokument och handbok för SBA, i syfte att skapa en mer enhetlig och effektiv uppföljning. Revideringen har inneburit tydligare processer och dokumentationskrav, vilket bidrar till ökad struktur men kan medföra vissa skillnader i hur arbetet redovisas under en övergångsperiod.

Verksamheterna har erbjudits stöd i samband med utrymningsövningar och arbetet med att anpassa övningarna till olika målgrupper fortsätter. Genom dessa insatser stärks rutinerna och medvetenheten om brandskydd i hela organisationen.

Liksom tidigare år påverkas genomförandet av SBA av tillväxt och personalomsättning, vilket innebär fortsatta utmaningar i att upprätthålla en jämn nivå av efterlevnad. Fokus framåt ligger på att ytterligare stärka det förebyggande arbetet genom utbildning och stöd till verksamheterna. En säkerhetskonferens planeras under höst/vinter 2025 som en del av detta arbete.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Rapport: Uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) 2025, 2025-11-13

Ärendet

Ale kommuns brandskyddspolicy utgör grunden för det systematiska brandskyddsarbetet och anger följande mål:

- En brandskyddsorganisation ska inrättas.
- Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen.
- Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen ska genomföras och följas upp.
- Lokala brandskyddsregler ska upprättas och implementeras.
- Brandskyddskontroller ska regelbundet genomföras och följas upp.
- En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet ska ske.

Policyn är utgångspunkten för rapporteringen vilket i sin tur är grunden i uppföljningen inom socialförvaltningen. Sedan implementeringen av den systematiska metod i uppföljning som infördes 2022 har arbetet utvecklats med större tydlighet i krav och ansvarsfördelning.

Digitalisering och styrdokument

Under året har säkerhetsenheten genomfört en pilot med digitala månadskontroller i ledningssystemet Stratsys, som ett alternativ till fysiska checklistor, där två av förvaltningens enheter deltagit. Under våren 2026 ska arbetssättet införas i hela kommunen, vilket bedöms ge bättre förutsättningar för brandskyddsansvariga och stödfunktioner att följa upp systematiken mer kontinuerligt.

Säkerhetsenheten har även reviderat styrdokument och handbok för systematiskt brandskyddsarbete. I årets uppföljning har viss otydlighet identifierats kring vad de olika moment och aktiviteter inom det systematiska brandskyddsarbetet innebär, exempelvis avseende skillnaden mellan brandriskinventering och månadskontroll. Den reviderade handboken för systematiskt brandskyddsarbete tydliggör nu vad varje aktivitet omfattar och hur det ska genomföras, vilket stärker enhetlighet och kvalitet i det fortsatta arbetet.

Utbildning och övning

Efter upphandling av ytterligare en utbildningsleverantör var målsättningen att samtliga medarbetare skulle ha genomfört utbildning i brandkunskap och hjärt- och lungräddning minst

en gång under den senaste fyraårsperioden, i enlighet med styrande dokument. Trots utökad tillgång rapporterar vissa enheter fortsatt begränsade möjligheter att boka utbildningsplatser, vilket påverkat möjligheten att nå full genomförandegrad.

Cirka två tredjedelar av enheterna uppger att utrymningsövningar har genomförts enligt övningsplan under året. Under våren genomförde säkerhetshandläggare, tillsammans med utvecklingsledare för brandskydd, en riktad insats där verksamheterna erbjöds stöd i planering och genomförande av övningar. Syftet var att stärka enheternas kompetens och förmåga att själva utveckla övningarna och arbetet inom SBA.

Förvaltningens bedömning

Det systematiska brandskyddsarbetet utvecklas fortsatt och följs upp utifrån kommunens brandskyddspolicy och styrande dokument. Arbetet har blivit tydligare vad gäller krav och ansvarsfördelning, och digitalisering samt reviderade styrdokument bedöms stärka kvaliteten och möjligheten till kontinuerlig uppföljning. Samtidigt behöver tillgången till utbildning och genomförande av övningar fortsatt förbättras för att uppnå full genomförandegrad och stärka kompetensen i verksamheterna.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att socialnämndens verksamheter bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete är av vikt för att skapa en säker boendemiljö för socialnämndens målgrupper.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms ha bäring på kommunfullmäktiges mål om ”ett tryggare Ale".

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter ett eventuellt beslut om antagande skickas ärendet till kommunstyrelsen för vidare hantering. Beslutet bedöms inte medföra någon förändrad påverkan på andra nämnder eller förvaltningar utöver tidigare bedömning.

Beslutet skickas till:

För vidare hantering
Kommunstyrelsen
Utvecklingsledare, kommunledningsförvaltningen
För kännedom
Förvaltningschef, Socialförvaltningen
Verksamhetschef, Myndighet och specialiststöd
Verksamhetssamordnare lokaler och säkerhet

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-11
SN § 146

SN 2025/340

Uppföljning av socialförvaltningens systematiska brandskyddsarbete (SBA) 2025

Beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet för år 2025 och överlämnar ärendet för vidare hantering av kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Ale kommuns brandskyddspolicy framkommer hur arbetet med det systematiska brandskyddsarbetet ska bedrivas utifrån nationella direktiv. Uppföljning av brandskyddsarbetet sker årligen och redovisas till kommunstyrelsen i februari 2025. Redovisningen sker i form av en rapport och underlaget är framtaget av säkerhetsenheten.

Arbetet med det systematiska brandskyddet inom socialförvaltningen har fortsatt att utvecklas under 2025. Säkerhetsenheten har under året genomfört en pilot med digitala månadskontroller i Stratsys samt reviderat styrdokument och handbok för SBA, i syfte att skapa en mer enhetlig och effektiv uppföljning. Revideringen har inneburit tydligare processer och dokumentationskrav, vilket bidrar till ökad struktur men kan medföra vissa skillnader i hur arbetet redovisas under en övergångsperiod.

Verksamheterna har erbjudits stöd i samband med utrymningsövningar och arbetet med att anpassa övningarna till olika målgrupper fortsätter. Genom dessa insatser stärks rutinerna och medvetenheten om brandskydd i hela organisationen.

Liksom tidigare år påverkas genomförandet av SBA av tillväxt och personalomsättning, vilket innebär fortsatta utmaningar i att upprätthålla en jämn nivå av efterlevnad. Fokus framåt ligger på att ytterligare stärka det förebyggande arbetet genom utbildning och stöd till verksamheterna. En säkerhetskonferens planeras under höst/vinter 2025 som en del av detta arbete.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-11

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2025-11-18
- Rapport: Uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) 2025, 2025-11-13

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Kommunstyrelsen

Utvecklingsledare, kommunledningsförvaltningen

För kännedom

Förvaltningschef, Socialförvaltningen

Verksamhetschef, Myndighet och specialiststöd

Verksamhetssamordnare lokaler och säkerhet

Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3
2 Kontrollområden 4

1 Sammanfattning

Arbetet med det systematiska brandskyddet inom Socialförvaltningen har fortsatt att utvecklas under 2025. Under året har säkerhetsenheten genomfört en pilot med digitala månadskontroller i verksamhetssystemet Stratsys samt reviderat gällande styrdokument och handbok för SBA. Syftet med dessa insatser har varit att skapa en mer enhetlig och effektiv uppföljning av brandskyddsarbetet inom kommunens olika verksamheter.

I samband med revideringen har vissa processer förtydligats, vilket har upplevts som både positivt och givande. De förtydligade dokumentationskraven har bidragit till en ökad tydlighet i arbetet, men kan också innebära att dokumentationen genomförs på något olika sätt i verksamheterna under en övergångsperiod. Detta är även en bidragande orsak till att resultatet från pilotprojektet med digitala månadskontroller skiljer sig i resultat från tidigare års rapporter, då kraven på dokumentation inte varit lika tydligt reglerad i tidigare version.

Verksamheterna har även erbjudits stöd och konsultation i samband med genomförandet av utrymningsövningar. Arbetet med att utveckla och anpassa övningarna till olika målgrupper fortsätter, med målsättningen att säkerställa att rutinerna är väl förankrade i varje verksamhet. Dessa insatser har mottagits positivt och bidragit till ökad medvetenhet och förbättrad beredskap vid en eventuell brand.

Liksom tidigare år påverkas genomförandet av SBA av både tillväxt inom förvaltningens målgrupper och personalomsättning, vilket medför utmaningar i att upprätthålla en jämn nivå av efterlevnad.

Socialförvaltningens samlade bedömning är att det systematiska brandskyddsarbetet är ett kontinuerligt förbättringsarbete som behöver utvecklas i takt med verksamheternas förändrade förutsättningar. Fokus under kommande år är att ytterligare stärka det förebyggande arbetet genom utbildning och stöd till verksamheterna. Bland annat planeras en säkerhetskonferens under höst/vinter 2025, tillhandahållen av säkerhetsenheten, där majoriteten av förvaltningens säkerhetsombud redan är anmälda att delta.

Av samtliga enheter har 37 besvarat stora delar av underlaget till uppföljningen, medan 6 enheter ännu inte inkommit med svar.

2 Kontrollområden

2.1 Brandskyddsorganisation

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet?

Bedömning av brandskyddorganisation

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet?

35/37 enheter har svarat ja

Bedömning av utrymningsorganisation/rutin

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast?

I den nya versionen av SBA-handboken står följande om brandriskinventering:
"Är en systematisk process för att identifiera, analysera och dokumentera potentiella brandrisker i en byggnad, verksamhet, anläggning eller organisation. Syftet är att bedöma vilka faktorer som kan orsaka, förvärra eller försvåra hantering av en brand och vidta åtgärder för att minimera dessa risker. Brandriskinventering görs minst en gång per år och kan rimligtvis göras i samband med skyddsrond."

I samband med årets uppföljning har det identifierats viss otydlighet i verksamheternas tolkning av vad som avses med brandriskinventering, vilket i vissa fall har förväxlats med månadskontroll. Detta medför att resultaten behöver tolkas med viss försiktighet. Samtidigt är det positivt att den reviderade handboken nu tydliggör begreppen och bidrar till ökad förståelse ute i verksamheterna, vilket bedöms stärka kvaliteten i det fortsatta brandskyddsarbetet.

Bedömning av brandriskinventering

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare?

Samtliga svarande enheter har bekräftat att kriteriet är uppfyllt.

Bedömning av ordningsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför?

Trots utökad upphandling inom området uppger en del enheter att det fortsatt är svårt att få tillgång till platser på utbildning.

Bedömning av brandskyddsutbildningar

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden?

Cirka två tredjedelar av de svarande enheterna har uppgett att utrymningsövning har genomförts under 2025. Utfallet bedöms utgöra en positiv utveckling inom området. Det kan noteras att brandskyddsansvariga under året har erbjudits möjlighet till stöd och konsultation i samband med genomförande av utrymningsövningar. Stödet har tillhandahållits av förvaltningens säkerhetshandläggare i samverkan med utrymningsledare från säkerhetsenheten.

Bedömning av utrymningsövning

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.4 Brandskyddsregler har upprättats

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet?

Uppfylls till stor del.

Bedömning av brandskyddsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp

2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan

Tillsyn har genomförs av BORF på olika verksamhets lokaler under året.
Återkopplande åtgärder fördelas mellan verksamhet, serviceförvaltningen och interna eller externa fastighetsägare för uppföljning löpande.

Bedömning av tillsyn av räddningstjänst

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet

2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?

Bedömning av systematisk uppföljning av SBA

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade?

Av de brister verksamheterna identifierat har samtliga åtgärdats kontinuerligt.

Bedömning av åtgärdade brister

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet?

Bedömning av säkerhetsombud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd.

Enligt uppgifter har fyra tillbud inträffat under året, dessa hos olika enheter. I tre av fyra händelser har brukare glömt spisplatta på och larmet har gått innan brand uppstått. Vid det fjärde tillfället uppges att brukare startar larmet.

Åtgärder har inneburit att samtala med respektive brukare, visa utbildande filmer inom SBA samt extra kontroller hos brukare. I ett fall har man också satt in skyddsåtgärd i form av timer med kortare tidsintervall kopplat till spisen.

Bedömning av brandtillbud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: 2024/450
Datum: 2025-11-19
Handläggare, Anders Hedman

Utbildningsnämnden

Systematiskt brandskyddsarbete 2025

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner rapporteringen av det systematiska brandskyddsarbete 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Kommunens samtliga verksamheter ska effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet. Det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningarna följs upp och redovisas årligen. Uppföljningen ska omfatta i vilken utsträckning kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts samt om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs i enlighet med policyn och fastställda bestämmelser.

Det systematiska brandskyddsarbetet inom utbildningsförvaltningen har till största del uppfyllts enligt kraven och arbetet bedrivs kontinuerligt enligt rådande policy och fastställda bestämmelser. Den årliga utvärderingen 2025 visar, i likhet med 2024, att majoriteten av medarbetarna har genomfört utbildningen, men att det fortfarande finns både nyanställda och några övriga medarbetare som ännu inte gått den. Alla som inte har genomgått brandskyddsutbildning 2025 samlas upp under vårterminen 2026.

Det finns behov av att förtydliga processerna i det systematiska brandskyddsarbetet. Uppdraget kommer att vidareutvecklas av förvaltningen i samverkan med säkerhetsavdelningen under 2026. Syftet är att tydliggöra processer och roller samt säkerställa att arbetet bedrivs effektivt och med hög kvalitet.

Åsa Ericsson
Förvaltningschef

Pia Kjeldsen
T.f. Administrativ chef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2025-11-19

Beslutet skickas till:

För vidare hantering
Enhet Säkerhet

Ärendet

I Ale kommun finns det ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) som utgår från kraven i lagen om skydd mot olyckor (LSO). Det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) ska omfatta både förebyggande åtgärder och de insatser som ska vidtas vid en inträffad brand. SBA innebär att brandskyddsarbetet i en byggnad eller verksamhet planeras, utbildas, övas, dokumenteras, kontrolleras och följs upp på ett strukturerat och organiserat sätt. SBA syftar i första hand till att förebygga uppkomst av brand och i andra hand till att minska konsekvenserna om brand uppstår. Det förebyggande brandskyddsarbetet ska vara strukturerat, systematiskt och kontinuerligt.

Kommunledningsförvaltningen antog i maj 2025 en riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet i Ale kommun (KS 2024/1210). Riktlinjen omfattar samtliga nämnder och förvaltningar och anger ramarna för ett fullgott brandskyddsarbete i enlighet med lagstiftning och kommunens styrdokument. Den kopplar samman brandskyddspolicyn, utbildningsbestämmelser och ansvarsområden samt hänvisar till handboken för stöd och implementering av SBA i Ale kommun. Kommunchefen har det övergripande ansvaret för brandskyddsarbetet, medan brandskyddsansvariga och säkerhetsombud utgör centrala roller i det operativa och strategiska brandskyddsarbetet. Varje verksamhet ska utse en lokal brandskyddsorganisation med en brandskyddsansvarig som leder det operativa arbetet. Brandskyddsansvaret kan inte avsägas följer samma princip som arbetsmiljöansvaret, där den högsta ledningen har det yttersta ansvaret. För att säkerställa ett fungerande brandskyddsarbete fördelas arbetsuppgifter inom organisationen, men ansvaret kan aldrig delegeras bort. Ledningen ska följa upp arbetet och ingripa vid behov.

Chefer tilldelas rollen som brandskyddsansvariga och ansvarar för att brandskyddet bedrivs aktivt och systematiskt. Arbetsuppgifter kan fördelas vidare till säkerhetsombud, men dessa har inget övergripande ansvar. Delegering ska ske inom chefsledet och endast till personer med rätt kompetens.

Inom utbildningsförvaltningen har uppföljning av 2025 års brandskyddsarbete genomförts och sammanställts i Stratsys. I utvärderingen har alla skolor och förskolor fått ange hur de arbetar med målen i brandskyddspolicyn och rapportera eventuella tillbud samt vilka åtgärder dessa har föranlett. Den årliga utvärderingen 2025 visar att brandskyddspolicyn till större del är uppfylld inom utbildningsförvaltningen men att fortsatt arbete med att förtydliga processerna och brandskyddsutbildning krävs. Under 2025 har fler medarbetare än tidigare genomgått brandsskyddsutbildning men det finns ett kontinuerligt utbildningsbehov för medarbetare inom

förvaltningen. Detta gäller i första hand vid nyanställningar, men också som komplettering för dem som tidigare inte har genomgått utbildningen.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Det systematiska brandskyddsarbetet påverkar Ale kommuns barn och elever. Förvaltningen bedömer att invånarperspektivet har tillgodosetts eftersom det finns en etablerad brandskyddsorganisation som arbetar aktivt med det systematiska brandskyddsarbetet.

Hållbarhetsperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Lag om skydd mot olyckor (2003:778)
Riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet i Ale kommun (KS 2024/1210)
Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Beslutets genomförande

Det är varje rektor som ansvarar för brandskyddet i sin verksamhet. På de enheter där det har framkommit brister kommer rektor tillsammans med brandskyddsorganisationen se till att detta åtgärdas snarast. Åtgärderna kommer att följas upp av säkerhetssamordnare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att skol- och förskoleenheterna har en fungerande brandskyddsorganisation. Utvärderingen av brandskyddet påvisar att förvaltningen behöver fortsätta arbetet med att förtydliga processerna i arbetet med SBA och tillse att brandskyddsutbildning kontinuerligt ges till samtliga medarbetare. Utbildningsförvaltningen har arbetat med detta men är inte framme och brandskyddsutbildningar kommer att planeras under 2026 för de som ännu inte deltagit i utbildning. Efter utbildningsinsatsen ska samtliga medarbetare ha genomgått brandsäkerhetsutbildning i enlighet med brandsäkerhetspolicyn och därefter fortsätter kontinuerlig uppföljning.

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-10
UBN § 137

UBN 2025/450

Systematiskt brandskyddsarbete 2025

Beslut

Utbildningsnämnden godkänner rapporteringen av det systematiska brandskyddsarbete 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Kommunens samtliga verksamheter ska effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet. Det systematiska brandskyddsarbetet inom förvaltningarna följs upp och redovisas årligen. Uppföljningen ska omfatta i vilken utsträckning kommunfullmäktiges fastställda brandskyddspolicy har uppfyllts samt om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs i enlighet med policyn och fastställda bestämmelser.

Det systematiska brandskyddsarbetet inom utbildningsförvaltningen har till största del uppfyllts enligt kraven och arbetet bedrivs kontinuerligt enligt rådande policy och fastställda bestämmelser. Den årliga utvärderingen 2025 visar, i likhet med 2024, att majoriteten av medarbetarna har genomfört utbildningen, men att det fortfarande finns både nyanställda och några övriga medarbetare som ännu inte gått den. Alla som inte har genomgått brandskyddsutbildning 2025 samlas upp under vårterminen 2026.

Det finns behov av att förtydliga processerna i det systematiska brandskyddsarbetet. Uppdraget kommer att vidareutvecklas av förvaltningen i samverkan med säkerhetsavdelningen under 2026. Syftet är att tydliggöra processer och roller samt säkerställa att arbetet bedrivs effektivt och med hög kvalitet.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterad den 19 november 2025

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2025-12-10
Forts. § 137

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Uppföljning av systematisk brandskyddsarbete 2025

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2

2 Kontrollområden 3

2.1 Brandskyddsorganisation 3

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet? 3

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet? 3

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort 3

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast? 3

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare? 3

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp 4

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför? 4

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden? 4

2.4 Brandskyddsregler har upprättats 4

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet? 4

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp 4

2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan 4

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet 5

2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader? 5

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade? 5

2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet? 5

2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd. 5

1 Sammanfattning

Det systematiska brandskyddsarbetet inom utbildningsförvaltningen har till största del uppfyllts enligt kraven och arbetet bedrivs kontinuerligt enligt rådande policy och fastställda bestämmelser.

Utvärderingen 2025 visar motsvarande resultat som 2024, att majoriteten av medarbetarna har genomförd utbildning men att viss nyanställd personal kvarstår. Alla som inte har genomgått brandskyddsutbildning 2025 samlas upp under vt 2026.

Det finns behov av att förtydliga processerna i det systematiska brandskyddsarbetet. Det är ett uppdrag som förvaltningen tillsammans med säkerhetsavdelningen kommer att utveckla under 2026 för att processerna och rollerna skall bli tydliga med målsättning arbetet skall fortlöpa effektivt och med god kvalitet.

2 Kontrollområden

2.1 Brandskyddsorganisation

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet?

Fritext

Ja, det finns en upprättad och aktuell brandskyddsorganisation på utbildningsförvaltningens enheter.

Bedömning av brandskyddorganisation

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet?

Ja, det finns en upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin på utbildningsförvaltningens enheter

Bedömning av utrymningsorganisation/rutin

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast?

Majoriteten av enheterna har genomfört brandriskinventering, dock med olika periodicitet. Här finns ett behov av att skapa en tydligare rutin för att detta ska ske mer likvärdigt och regelbundet enligt våra styrdokument

Bedömning av brandriskinventering

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare?

Alla enheter uppger att personalen känner till Ale kommuns ordningsregler men flertalet anger att de behöver repeteras.

Bedömning av ordningsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför?

Den årliga utvärderingen 2025 visar motsvarande resultat som 2024, att majoriteten av medarbetarna har genomförd utbildning men att viss nyanställd personal kvarstår. Alla som inte har genomgått brandskyddsutbildning 2025 samlas upp under vt 2026.

Enheterna anmäler medarbetare till tillgängliga utbildningar.

Det finns ett behov av utbildning avseende larmlagring

Bedömning av brandskyddsutbildningar

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden?

Utrymningsövningar genomförs två gånger per läsår, en gång per termin.

Bedömning av utrymningsövning

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.4 Brandskyddsregler har upprättats

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet?

Majoriteten av enheterna har lokala brandskyddsregler där vissa enheter behöver uppdatera och utveckla reglerna.

Bedömning av brandskyddsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp

2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan

De enheter som under 2025 haft tillsyn av Räddningstjänsten har åtgärdat eventuella förelägganden som enheten fått alternativt gjort en felanmälan eller beställning till Serviceförvaltningen

Bedömning av tillsyn av räddningstjänst

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet

2.6.1 Månadskontroller – utförda och dokumenterade alla 12 månader?

Månadskontroller eller regelbundna kontroller med annan periodicitet har genomförts på majoriteten av förvaltningens enheter. Det har inte genomförts på våra skolor genomförts under sommaren då skolorna varit stängda och ingen personal i tjänst. Här föreligger ett utbildningsbehov och organisering för att nå fram till uppsatt mål.

Bedömning av systematisk uppföljning av SBA

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade?

Upptäckta brister felanmäls via Pytagoras men där finns allt som oftast en avsaknad av återkoppling efter anmälan. Svårt för enheterna att veta om fel är åtgärdat och/eller när det ev. skall åtgärdas av fastighetsägaren. Detta innebär att hur snabbt en brist åtgärdas ligger utanför enheten påverkan.

Bedömning av åtgärdade brister

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.3 Finns minst ett säkerhetsombud i verksamhet?

Alla enheter har minst ett säkerhetsombud och de få som saknar ombud jobbar på att få fram ett säkerhetsombud.

Bedömning av säkerhetsombud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.4 Brand tillbud – plats, tid, vad har hänt, åtgärd.

Inga brandtillbud har redovisats

Bedömning av brandtillbud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 154

KS 2025/275

Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse uppdraget utfört.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. kommunstyrelsen får i uppdrag att under hösten 2026, inom ram, påbörja implementeringen av en samordnarfunktion

2. samordnarfunktionen skall arbeta operativt och ges ett tydligt mandat att agera, inte minst förvaltningsövergripande

3. Ale kommun inhämtar omvärldskunskap från kommuner och andra myndigheter tex. Utbetalningsmyndigheten som driver pilotprojektet kring välfärdsbrottslighet

4. samverkan sker med andra myndigheter för att förbättra utfall

5. målet är att tjänsten ska bli självfinansierad genom minskade kostnader vilket följs upp halvårsvis

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i mål och budget 2025 gett kommunstyrelsen i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar av kommunala skattemedel.

Efter att en genomlysning av kommunens förvaltningar genomförts beslutade kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan samt konsekvensbeskriva ingående delar.

Rapporten redovisar förslag på hur Ale kommun kan utveckla ett samordnat och långsiktigt arbete inom området. Förslagen omfattar bland annat

kommunövergripande samordning, strategisk arbetsgrupp, utbildningsinsatser, riskanalyser, översyn av styrdokument samt integrering av området i kommunens internkontrollarbete.

Rapporten innehåller även en beskrivning av organisatoriska, verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser av föreslagna åtgärder.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-05-12
- Rapport - Återrapport fortsatt arbete med förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel, daterad 2026-01-16
- Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel, daterad 2025-06-12
- Kommunfullmäktiges beslut § 223 2025-12-15

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med följande tillägg:

Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

1. att kommunstyrelsen får i uppdrag att under hösten 2026, inom ram, påbörja implementeringen av en samordnarfunktion

2. att samordnarfunktionen skall arbeta operativt och ges ett tydligt mandat att agera, inte minst förvaltningsövergripande.

3. att Ale kommun inhämtar omvärldskunskap från kommuner och andra myndigheter tex. Utbetalningsmyndigheten som driver pilotprojektet kring välfärdsbrottslighet.

4. att samverkan sker med andra myndigheter för att förbättra utfall.

5. att målet är att tjänsten ska bli självfinansierad genom minskade kostnader vilket följs upp halvårsvis.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sina egna tilläggsyrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Beslutet skickas till

Kommunchef
Säkerhetschef
Utvecklingsledare brotts- och drogförebyggare

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/275
Datum: 2026-05-12
Utvecklingsledare John Dagerås

Kommunstyrelsen

Återrapport fortsatt arbete med förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse uppdraget utfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i mål och budget 2025 gett kommunstyrelsen i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar av kommunala skattemedel.

Efter att en genomlysning av kommunens förvaltningar genomförts beslutade kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan samt konsekvensbeskriva ingående delar.

Rapporten redovisar förslag på hur Ale kommun kan utveckla ett samordnat och långsiktigt arbete inom området. Förslagen omfattar bland annat kommunövergripande samordning, strategisk arbetsgrupp, utbildningsinsatser, riskanalyser, översyn av styrdokument samt integrering av området i kommunens internkontrollarbete.

Rapporten innehåller även en beskrivning av organisatoriska, verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser av föreslagna åtgärder.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Rapport - Återrapport fortsatt arbete med förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel, daterad 2026-01-16
- Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel, daterad 2025-06-12
- Kommunfullmäktiges beslut § 223 2025-12-15

Ärendet

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att, med utgångspunkt i rapporten *Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel* ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan samt konsekvensbeskriva ingående delar.

Den nu framtagna rapporten utgör kommunstyrelsens redovisning av detta uppdrag. Rapporten beskriver hur Ale kommun kan utveckla ett samordnat och långsiktigt arbete mot välfärdsbrottslighet samt vilka organisatoriska, verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser de föreslagna åtgärderna kan medföra.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att den framtagna åtgärds- och implementeringsplanen utgör ett ändamålsenligt underlag för Ale kommuns fortsatta arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar av kommunala skattemedel.

De föreslagna åtgärderna skapar förutsättningar för en samordnad och långsiktig struktur för arbetet, samtidigt som genomförandet kan ske stegvis och inom ramen för befintlig organisation.

Planen tydliggör hur arbetet kan utvecklas genom ökad samordning, kunskapshöjande insatser, verksamhetsnära riskanalyser samt integrering i kommunens ordinarie styrning och internkontrollarbete.

Kommunledningsförvaltningen bedömer därmed att uppdraget är redovisat i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

De föreslagna åtgärderna innebär främst ett behov av arbetstid för samordning, utbildningsinsatser, riskanalyser samt översyn och utveckling av styrdokument och rutiner.

Utbildningsinsatser kan i vissa verksamheter medföra indirekta kostnader, exempelvis i form av behov av vikarier eller omprioritering av arbetsuppgifter under genomförandet. Dessa konsekvenser bedöms kunna hanteras inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering.

Åtgärderna föreslås genomföras stegvis och inom ramen för befintlig organisation.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till samtliga av kommunfullmäktiges mål.

Ett samordnat och systematiskt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala medel bidrar till en effektiv organisation genom att minska risken för felaktiga utbetalningar och stärka strukturer för uppföljning och internkontroll. Det bidrar även till ökad kundnytta genom att säkerställa att kommunens resurser används för avsedda ändamål.

Arbetet stärker samtidigt kommunens motståndskraft mot otillåten påverkan, korruption och andra oegentligheter, vilket är en viktig del i att skapa trygghet i den kommunala verksamheten.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunstyrelsen ansvarar för den kommunövergripande inriktningen av arbetet mot välfärdsbrottslighet.

En kommunövergripande samordnarfunktion ges ett sammanhållande ansvar för att planera, samordna och följa upp genomförandet av de föreslagna åtgärderna samt utgöra stöd till förvaltningarna i arbetet med bland annat utbildningsinsatser, riskanalyser samt översyn av styrdokument och rutiner. Samordnarfunktionens organisatoriska placering beslutas i samband med det fortsatta genomförandet av åtgärds- och implementeringsplanen.

Samtliga nämnder och förvaltningar berörs av arbetet och ansvarar för att, inom sina respektive verksamhetsområden, medverka i genomförandet av föreslagna åtgärder. Detta omfattar bland annat deltagande i utbildningsinsatser, genomförande av verksamhetsnära riskanalyser samt integrering av relevanta risker i internkontrollarbetet.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Säkerhetschef
Utvecklingsledare brotts- och drogförebyggare

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2025/275
Datum: 16 januari 2026

Handläggare: Utvecklingsledare, John Dagerås

Återrapport fortsatt arbete med förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel, rapport

Innehåll

1 Inledning 3

1.1 Uppdrag 3

2 Åtgärds- och implementeringsplanen samt konsekvensbeskrivning 4

3 Syfte, mål och åtgärds- och implementeringsplanen 5

3.1 Syfte 5

3.2 Mål 5

3.3 Åtgärds- och implementeringsplanens roll 5

4 Koppling till tidigare utredning och nulägesbild 6

5 Övergripande inriktning för Ale kommuns fortsatta arbete 6

6 Föreslagna åtgärder och genomförande 7

6.1 Tillsätta en kommunövergripande samordnare för arbetet mot välfärdsbrottslighet 7

6.1.1 Implementeringsplan 8

6.1.2 Konsekvensbedömning 8

6.2 Inrätta en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp kopplad till samordnarfunktionen 8

6.2.1 Implementeringsplan 9

6.2.2 Konsekvensbedömning 9

6.3 Bred utbildningsinsats för att höja kunskapen om välfärdsbrottslighet i organisationen 9

6.3.1 Implementeringsplan 10

6.3.2 Konsekvensbedömning 10

6.4 Identifiera särskilt utsatta tjänster och genomföra riktade kunskapshöjningar 11

6.4.1 Implementeringsplan 11

6.4.2 Konsekvensbedömning 11

6.5 Genomföra riskanalyser på verksamhetsnivå för att identifiera sårbarheter och brister 12

6.5.1 Implementeringsplan 12

6.5.2 Konsekvensbedömning 12

6.6 Se över befintliga och vid behov ta fram nya styrdokument och rutiner 13

6.6.1 Implementeringsplan 13

6.6.2 Konsekvensbedömning 14

6.7 Integrera risker kopplade till välfärdsbrottslighet i kommunens internkontrollarbete 14

6.7.1 Implementeringsplan 14

6.7.2 Konsekvensbedömning *15*

6.8 Utredningen ska redovisa hur stora besparingar föreslagna åtgärder skulle kunna innebära 15

6.9 Samlad konsekvensbedömning 16

7 Slutsats 17

1 Inledning

Den tidigare rapporten, *Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel*, visade att välfärdsbrottslighet utgör ett komplext och växande samhällsproblem som påverkar kommunens ekonomi, förtroendet för välfärdssystemet och den demokratiska styrningen.

Rapporten pekade bland annat på behovet av att tydliggöra ansvar, stärka samordningen mellan förvaltningar, utveckla befintliga rutiner samt att vid behov ta fram nya för att förebygga och hantera oegentligheter.

I nuläget bedrivs arbetet till stor del inom respektive förvaltning, utan en gemensam struktur för prioritering, uppföljning och långsiktig utveckling. Avsaknaden av en kommunövergripande styrning innebär att insatser riskerar att bli beroende av enskilda initiativ eller tjänstepersoner snarare än en del av kommunens samlade arbete mot välfärdsbrottslighet.

Mot denna bakgrund utgör denna rapport nästa steg i kommunens arbete.

1.1 Uppdrag

Kommunfullmäktige har, med utgångspunkt i den tidigare utredningen *Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel*, beslutat att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan samt att konsekvensbeskriva ingående delar.

Denna rapport har tagits fram för att besvara detta uppdrag. Syftet är inte att ompröva den problembild som redan har identifierats, utan att konkretisera hur Ale kommun i praktiken kan organisera och genomföra ett förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet med utgångspunkt i föreslagna åtgärder från tidigare rapport.

2 Åtgärds- och implementeringsplanen samt konsekvensbeskrivning

I detta avsnitt redovisas en sammanfattande översikt över de åtgärder som föreslås för att etablera ett långsiktigt och systematiskt arbete mot välfärdsbrottslighet i Ale kommun. Åtgärderna presenteras i den ordning de bedöms vara mest ändamålsenliga att genomföra. En mer utförlig beskrivning av åtgärdernas genomförande och konsekvenser redovisas i kapitel 6.

Avsnitt	Åtgärd	Syfte	Tidplan
6.1	Tillsätta en kommunövergripande samordnare för arbetet mot välfärdsbrottslighet	Säkerställa tydlig kommunövergripande samordning och ansvar för arbetet	Beslut under 2026
6.2	Inrätta en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp kopplad till samordnarfunktionen	Skapa struktur för samverkan och prioritering mellan förvaltningar	Från 2026
6.3	Bred utbildningsinsats för att höja kunskapen om välfärdsbrottslighet i organisationen	Höja den grundläggande kunskapsnivån i organisationen	Start 2026
6.4	Identifiera särskilt utsatta tjänster och genomföra riktade och fördjupade kunskapshöjningar	Stärka förmågan i särskilt riskutsatta funktioner	2026–2027
6.5	Genomföra riskanalyser på verksamhetsnivå för att identifiera sårbarheter och brister	Ta fram en samlad riskbild som underlag för prioritering	Start 2026
6.6	Se över befintliga och vid behov ta fram nya styrdokument och rutiner	Säkerställa tydliga och enhetliga arbetssätt	2026–2027
6.7	Integrera risker kopplade till välfärdsbrottslighet i kommunens internkontrollarbete	Säkerställa långsiktig uppföljning inom ordinarie styrning	Från planeringsår

3 Syfte, mål och åtgärds- och implementeringsplanen

3.1 Syfte

Rapporten ska fungera som ett underlag för kommunstyrelsens fortsatta arbete och redovisa:

- vilka åtgärder som rekommenderas
- hur dessa åtgärder kan implementeras,
- samt vilka organisatoriska, verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser de kan medföra.

3.2 Mål

Det övergripande målet är att Ale kommun ska etablera ett långsiktigt, systematiskt och kommunövergripande arbete mot välfärdsbrottslighet.

Arbetet ska bidra till att:

- minska risken för felaktiga utbetalningar av kommunala medel,
- motverka att kommunens verksamheter utnyttjas för brottsliga syften,
- stärka motståndskraften mot otillåten påverkan, korruption och infiltration,
- samt värna förtroendet för kommunens verksamheter och det offentliga systemet i stort.

3.3 Åtgärds- och implementeringsplanens roll

Åtgärds- och implementeringsplanen tar sin utgångspunkt i att arbetet mot välfärdsbrottslighet inte är ett tidsbegränsat projekt, utan en del av kommunens långsiktiga styrning, internkontroll och kvalitetsarbete.

Planen ska fungera som ett styrande och operativt verktyg för kommunstyrelsen och förvaltningarna genom att:

- ge en gemensam riktning för arbetet,
- skapa förutsättningar för samordning mellan verksamheter,
- och säkerställa att arbetet bedrivs systematiskt och följs upp över tid

4 Koppling till tidigare utredning och nulägesbild

Den tidigare rapporten visade att välfärdsbrottslighet är ett brett begrepp som omfattar mer än enbart felaktiga utbetalningar. För Ale kommun innebär det att arbetet behöver omfatta såväl ekonomiska kontroller som frågor om otillåten påverkan, korruption, infiltration, möjliggörare och utnyttjande av kommunala strukturer.

Utredningen pekade särskilt på följande brister i nuläget:

- Avsaknad av kommunövergripande samordning.
- Otydliga ansvarsförhållanden i frågor som rör välfärdsbrottslighet.
- Ojämn kunskapsnivå inom organisationen.
- Begränsad systematik i riskanalyser och uppföljning.
- Behov av att utveckla styrdokument och rutiner kopplat till både förebyggande och hantering av oegentligheter.

Samtidigt konstaterades att kommunen redan idag bedriver ett arbete inom flera delar av området, men att detta sker utan gemensam struktur eller samlad strategisk inriktning.

Denna åtgärds- och implementeringsplan tar sin utgångspunkt i denna nulägesbild. Den är avsedd att fungera som en brygga mellan den övergripande analys som gjorts och det praktiska arbete som behöver ske i organisationen från och med 2026.

5 Övergripande inriktning för Ale kommuns fortsatta arbete

Ale kommuns arbete mot välfärdsbrottslighet bör präglas av ett brett och långsiktigt perspektiv. Det innebär att fokus inte enbart ska ligga på att upptäcka redan inträffade felaktigheter, utan i lika hög grad på att förebygga att brottslighet uppstår samt att stärka organisationens motståndskraft mot de olika former som välfärdsbrottslighet.

En central utgångspunkt är att arbetet bör vara kommunövergripande. Välfärdsbrottslighet berör flera verksamheter samtidigt, och riskerna uppstår ofta mellan olika processer, såsom handläggning, upphandling och leverantörskontroller. För att uppnå effekt krävs därför en samordnad styrning och ett gemensamt förhållningssätt.

Vidare bör arbetet integreras i befintliga strukturer för styrning och uppföljning, exempelvis genom internkontroll, verksamhetsplanering och utbildningsinsatser. På så sätt blir arbetet en naturlig del av ordinarie verksamhet snarare än ett parallellt spår.

Slutligen bör Ale kommun utgå från att arbetet mot välfärdsbrottslighet är ett utvecklingsområde som kommer att behöva byggas upp successivt. Implementeringen bör därför ske stegvis, med start

under 2026, där fokus initialt ligger på att skapa grundläggande struktur, kunskap och samordning. Därefter kan arbetet successivt fördjupas och preciseras utifrån identifierade risker och behov.

6 Föreslagna åtgärder och genomförande

I detta avsnitt redovisas ett antal åtgärder som Ale kommun kan genomföra för att etablera ett långsiktigt, systematiskt och ändamålsenligt arbete mot välfärdsbrottslighet. Åtgärderna tar sin utgångspunkt i den tidigare genomförda utredningen och i kommunfullmäktiges beslut om att arbetet ska konkretiseras genom en åtgärds- och implementeringsplan med tillhörande konsekvensbeskrivningar.

Genomförandet av åtgärderna föreslås ske stegvis. Under 2026 prioriteras etablering av samordningsfunktion och strategisk struktur samt initiering av utbildningsinsatser och riskanalyser. Under perioden 2026–2027 genomförs både riktade och breddutbildningsinsatser för kommunens medarbetare, slutförande av riskanalyser och utveckling av styrdokument. Från och med 2027 är målet att arbetet integreras successivt i kommunens ordinarie internkontroll- och styrningsprocesser.

Åtgärderna redovisas i den ordning de bedöms vara mest ändamålsenliga att genomföra. Inledningsvis föreslås etablering av samordningsfunktion och strategisk arbetsgrupp. Därefter följer kunskapshöjande insatser, riskanalyser och utveckling av styrdokument. Avslutningsvis integreras arbetet i kommunens ordinarie internkontrollprocesser.

6.1 Tillsätta en kommunövergripande samordnare för arbetet mot välfärdsbrottslighet

För att Ale kommun ska kunna etablera ett långsiktigt, samordnat och systematiskt arbete mot välfärdsbrottslighet krävs en tydlig organisatorisk hemvist för frågan. Den tidigare utredningen visade att arbetet i dagsläget bedrivs utan en sammanhållen struktur och utan en samordning och stöd på kommunövergripande nivå. Detta försvårar styrning, prioritering och uppföljning och ökar risken för att arbetet blir beroende av enskilda individer och initiativ.

Mot denna bakgrund föreslås att Ale kommun inrättar en kommunövergripande samordnarfunktion för arbetet mot välfärdsbrottslighet. Samordnaren ska ha ett strategiskt och sammanhållande ansvar för att utveckla, samordna och följa upp kommunens arbete inom området. Funktionen ska utgöra ett stöd för förvaltningarna och säkerställa att arbetet bedrivs enhetligt och systematiskt.

Exempel på uppgifter:

- utgöra kontaktpunkt i frågor som rör välfärdsbrottslighet.
- samordna arbetet mellan förvaltningar och funktioner,
- samordna utbildningsinsatser,
- initiera och följa upp riskinventeringar/riskanalyser
- samt stödja framtagande och revidering av styrdokument,

6.1.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör inledas med att kommunfullmäktige under 2026 fattar beslut om att inrätta samordnarfunktionen. I beslutet bör ansvar, mandat, organisatorisk placering och resursomfattning tydliggöras.

Funktionen kan antingen inrättas som en särskild tjänst eller lösas genom omfördelning av arbetsuppgifter inom befintlig organisation.

Samordnaren kan därefter ges i uppdrag att:

- ta fram en övergripande plan för arbetets fortsatta uppbyggnad,
- initiera bildandet av en strategisk arbetsgrupp,
- samt samordna implementeringen av övriga åtgärder i denna plan.

6.1.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär organisatoriska konsekvenser genom att kommunen tydligt pekar ut ett ansvar för frågan. Detta stärker styrningen och skapar långsiktighet i arbetet.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms främst bestå av kostnader för arbetstid motsvarande en del av en tjänst. Dessa kostnader bör ses som en strategisk investering i kommunens förmåga att förebygga ekonomiska förluster, stärka säkerheten och minska sårbarheten för otillåten påverkan.

Verksamhetsmässigt skapar åtgärden bättre förutsättningar för övriga insatser i planen att få genomslag, eftersom det finns en tydlig funktion som håller ihop helheten.

Om åtgärden inte genomförs kvarstår risken för att arbetet saknar tydlig styrning och sammanhållning, vilket försvårar implementeringen av samtliga övriga åtgärder i planen.

6.2 Inrätta en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp kopplad till samordnarfunktionen

Den tidigare utredningen visade att Ale kommuns arbete mot välfärdsbrottslighet i dag bedrivs i stor utsträckning förvaltningsvis och utan en samlad strategisk styrning. Detta innebär en risk för att arbetet blir fragmenterat, att viktiga riskområden inte fångas upp och att ansvarsfördelningen upplevs som otydlig. För att skapa långsiktighet, tydlighet och genomslagskraft krävs därför en kommunövergripande struktur som kan stödja, samordna och följa upp arbetet över tid.

Mot denna bakgrund föreslås att Ale kommun inrättar en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp kopplad till den samordningsfunktion som föreslås i avsnitt 6.1. Arbetsgruppen ska utgöra ett forum för samverkan, utveckling och uppföljning av kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet. Den ska bidra till att skapa en gemensam inriktning, stärka erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna och säkerställa att arbetet bedrivs på ett enhetligt och systematiskt sätt.

Arbetsgruppen bör behandla frågor som rör exempelvis felaktiga utbetalningar, otillåten påverkan, korruption, infiltration, jäv och användning av möjliggörare. Den bör även bidra till prioritering av utvecklingsområden, samordning av gemensamma insatser och uppföljning av genomförda åtgärder.

Arbetsgruppen kan bestå av representanter från relevanta funktioner såsom ekonomi, upphandling, HR, säkerhet, socialförvaltning samt andra verksamheter där riskerna bedöms vara särskilt framträdande. Den kommunövergripande samordnaren bör leda eller sammankalla gruppens arbete och säkerställa kopplingen till kommunens övergripande styrning.

Syftet är att skapa en hållbar och tvärgående struktur för samverkan inom organisationen, där kunskap, ansvar och utvecklingsbehov samlas och omsätts i ett mer samordnat arbete mot välfärdsbrottslighet.

6.2.1 Implementeringsplan

När samordningsfunktionen har etablerats bör en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp tillsättas med representation från berörda förvaltningar och funktioner. Arbetsgruppens sammansättning bör beslutas utifrån kommunens organisation och identifierade riskområden.

Arbetsgruppen bör få i uppdrag att ta fram en årlig arbetsplan som anger:

- prioriterade utvecklingsområden,
- planerade insatser,
- ansvarsfördelning,
- samt former för uppföljning och rapportering till kommunstyrelsen.

Arbetsgruppen bör sammanträda regelbundet och fungera som ett strategiskt och stödjande forum för förvaltningarnas arbete. Den bör även kunna utgöra en plattform för att följa upp genomförda riskanalyser, samordna utbildningsinsatser och bidra till utvecklingen av styrdokument och rutiner.

Sammansättningen av arbetsgruppen bör påbörjas under 2026 i nära anslutning till att samordningsfunktionen inrättas.

6.2.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär organisatoriska konsekvenser genom att kommunen skapar en tydligare struktur för samverkan och strategisk uppföljning på kommunövergripande nivå. Detta stärker styrningen och minskar risken för att frågor faller mellan organisatoriska gränser.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms främst avse arbetstid för deltagande i arbetsgruppen samt tid för samordning och uppföljning. Kostnaderna bedöms som begränsade och bör i huvudsak kunna hanteras inom ramen för befintlig organisation.

Verksamhetsmässigt innebär åtgärden att förvaltningarna får bättre stöd i sitt arbete, samtidigt som kommunen får en gemensam struktur för att identifiera behov, prioritera insatser och följa upp resultat. Detta bidrar till ökad effektivitet, bättre samordning och minskad risk för dubbelarbete.

Om åtgärden inte genomförs kvarstår risken för att arbetet fortsätter att vara fragmenterat, personberoende och utan tillräcklig strategisk samordning, vilket begränsar möjligheten att uppnå långsiktig effekt.

6.3 Bred utbildningsinsats för att höja kunskapen om välfärdsbrottslighet i organisationen

Ett grundläggande villkor för att Ale kommun ska kunna bedriva ett effektivt och långsiktigt arbete mot välfärdsbrottslighet är att det finns en gemensam kunskapsbas i organisationen. Den tidigare utredningen visade att kunskapen om vad välfärdsbrottslighet innebär, hur den kan ta sig uttryck

och vilket ansvar olika roller har varierar mellan verksamheter och funktioner. Detta innebär en risk för att frågan inte prioriteras på ett enhetligt sätt och att tecken på oegentligheter inte uppmärksammas eller hanteras korrekt.

Mot denna bakgrund föreslås att Ale kommun genomför breda utbildningsinsatser riktade till hela organisationen, med ett initialt fokus på de roller som löper störst risk att utsättas för välfärdsbrottslighet. Syftet är att skapa en gemensam förståelse för vad välfärdsbrottslighet innebär, hur den kan ta sig uttryck, hur riskbilden varierar mellan verksamheter samt hur misstänkta avvikelser ska identifieras och hanteras.

Utbildningsinsatsen utgör en grundläggande förutsättning för genomförandet av övriga åtgärder i denna plan, eftersom en gemensam kunskapsnivå krävs för att strukturer, rutiner och styrdokument ska få avsedd effekt i praktiken.

6.3.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör påbörjas med start under 2026 genom att den kommunövergripande samordningsfunktionen, i samverkan med HR och säkerhetsfunktion, tar fram ett grundläggande utbildningsmaterial anpassat till Ale kommuns organisation och riskbild.

Under 2026 bör en planering göras för:

- målgrupper,
- omfattning,
- former för genomförande (exempelvis fysiska utbildningstillfällen, digitalt material eller en kombination),
- samt hur utbildningen ska följas upp.

Utbildningen bör inledningsvis riktas till chefer på alla nivåer, då dessa har en nyckelroll i att omsätta kunskapen i verksamheten och skapa förutsättningar för ett aktivt arbete mot välfärdsbrottslighet. Därefter bör utbildningen successivt omfatta övriga medarbetare med initialt fokus på de roller som löper störst risk att utsättas för olika former av välfärdsbrottslighet.

På längre sikt kan utbildningsinsatsen integreras i kommunens ordinarie introduktionsprogram för nya chefer och, i relevanta delar, för nya medarbetare i särskilt utsatta funktioner. På så sätt säkerställs att utbildningen inte blir en engångsåtgärd utan en del av kommunens långsiktiga kompetensförsörjning.

6.3.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär i första hand verksamhetsmässiga konsekvenser i form av att tid behöver avsättas för utbildning. Detta kräver planering för att utbildningsinsatserna ska kunna genomföras utan att negativt påverka kärnverksamheten.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms vara begränsade och avser främst arbetstid samt eventuella kostnader för framtagande av utbildningsmaterial.

Ur organisatoriskt perspektiv innebär åtgärden en tydlig förstärkning av kommunens förebyggande förmåga. En gemensam kunskapsnivå skapar bättre förutsättningar för ett enhetligt arbetssätt och minskar risken för att välfärdsbrottslighet hanteras olika i olika delar av organisationen.

Om åtgärden inte genomförs kvarstår risken för att välfärdsbrottslighet uppfattas som en fråga för ett fåtal specialiserade funktioner. Detta försvagar kommunens samlade motståndskraft och ökar risken för att tidiga varningssignaler inte uppmärksammas.

6.4 Identifiera särskilt utsatta tjänster och genomföra riktade kunskapshöjningar

Utöver en bred kunskapshöjning i hela organisationen behöver Ale kommun rikta insatser mot de funktioner och tjänster där risken för välfärdsbrottslighet bedöms vara som störst. Den tidigare utredningen visade att vissa roller har en särskilt utsatt position, exempelvis genom ansvar för utbetalningar, myndighetsutövning, upphandling, avtalshantering eller kontakter med externa aktörer.

Genom att identifiera dessa tjänster och funktioner kan kommunen rikta fördjupade utbildningsinsatser dit de gör störst nytta. Syftet är att ge berörda medarbetare en fördjupad förståelse för de specifika risker som är kopplade till deras uppdrag, samt stärka deras förmåga att förebygga, upptäcka och hantera oegentligheter.

De riktade utbildningarna bör bland annat omfatta:

- risker för otillåten påverkan,
- hantering av jäv och intressekonflikter,
- identifiering av varningssignaler,
- korrekt dokumentation och rapportering,
- samt hur stöd och vägledning kan erhållas vid osäkerhet.

6.4.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör inledas med att varje förvaltning, i samverkan med den kommunövergripande samordningsfunktionen, identifierar vilka tjänster och funktioner som är särskilt riskutsatta. Detta arbete bör genomföras parallellt med den riskanalys som föreslås i avsnitt 6.6.

När dessa funktioner har identifierats ska riktade utbildningsinsatser tas fram, anpassade till respektive verksamhetsförutsättningar och riskbild. Utbildningarna bör genomföras successivt under 2026-2027.

På längre sikt bör dessa riktade utbildningsinsatser bli återkommande, exempelvis i samband med nyanställningar, förändrade arbetsuppgifter eller identifierade brister i internkontrollarbetet.

6.4.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär verksamhetsmässiga konsekvenser genom att tid behöver avsättas för fördjupad utbildning för vissa funktioner. Detta kan upplevas som mer resurskrävande än generella utbildningsinsatser, men bedöms samtidigt vara kostnadseffektivt då insatserna riktas till de områden där riskerna är som störst.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms vara begränsade och främst kopplade till arbetstid samt eventuell extern kompetens för särskilda utbildningsmoment.

Organisatoriskt påvisar åtgärden att kommunens olika verksamheter har olika riskprofiler, vilket skapar bättre förutsättningar för ett proportionerligt och rättssäkert arbetssätt.

Om åtgärden inte genomförs finns en risk att resurser används brett men utan tillräcklig effekt i de mest utsatta verksamheterna. Det ökar sårbarheten för systematiska fel, påverkan och utnyttjande av kommunens processer.

6.5 Genomföra riskanalyser på verksamhetsnivå för att identifiera sårbarheter och brister

För att Ale kommun ska kunna arbeta träffsäkert och effektivt mot välfärdsbrottslighet krävs en tydlig och systematisk bild av var de största riskerna finns i organisationen. Den tidigare utredningen visade att kommunen i nuläget saknar en samlad och strukturerad riskbild kopplad till välfärdsbrottslighet. Arbetet bedrivs i huvudsak reaktivt och utan en gemensam metod för att identifiera sårbarheter inom olika verksamheter.

Mot denna bakgrund föreslås att riskanalyser genomförs på verksamhetsnivå i samtliga förvaltningar. Riskanalyserna kan omfatta såväl ekonomiska processer, såsom handläggning av ärenden och utbetalningar, som risker kopplade till otillåten påverkan, korruption, infiltration, jäv och användning av möjliggörare. Syftet är att identifiera var kommunen är mest sårbar och därmed skapa ett konkret underlag för prioritering av åtgärder, resurser och uppföljning.

Riskanalyserna utgör en central del i att förflytta arbetet från ett generellt och övergripande angreppssätt till ett mer behovsstyrt och proportionerligt arbetssätt, där insatser riktas mot de verksamheter och processer där risken bedöms vara störst.

6.5.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör inledas genom att den strategiska kommunövergripande arbetsgruppen, med en utsedd samordnare, tar fram en gemensam metod och mall för riskanalyser kopplade till välfärdsbrottslighet. Metoden ska vara anpassad till kommunens befintliga arbete med risk- och sårbarhetsanalyser samt internkontroll.

Under 2026 bör samtliga förvaltningar påbörja sina riskanalyser med stöd av den framtagna metoden. Arbetet bör ske i nära dialog mellan verksamhetsansvariga chefer och samordningsfunktionen för att säkerställa både kvalitet och enhetlighet.

När riskanalyserna är genomförda ska resultaten sammanställas till en kommunövergripande riskbild. Denna ska ligga till grund för:

- prioritering av fortsatta åtgärder,
- riktade utbildningsinsatser,
- utveckling av styrdokument,
- samt integrering i internkontrollarbetet.

Riskanalyserna bör därefter uppdateras regelbundet, exempelvis vartannat eller vart tredje år, eller vid större förändringar i verksamheten.

6.5.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär främst verksamhetsmässiga konsekvenser i form av att tid behöver avsättas för att genomföra riskanalyserna. Detta innebär ett initialt resursuttag, men ger samtidigt ett väsentligt förbättrat beslutsunderlag för kommunens fortsatta arbete.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms vara begränsade och främst bestå av intern arbetstid. I vissa fall kan behov av metodstöd eller extern kompetens uppstå, men detta bör kunna hanteras inom ramen för ordinarie utvecklingsarbete.

Ur organisatoriskt perspektiv innebär åtgärden att kommunen får en mer systematisk och faktabaserad grund för sitt arbete mot välfärdsbrottslighet. Det stärker styrningen och möjliggör en mer proportionerlig resursfördelning.

Om åtgärden inte genomförs kvarstår risken för att arbetet bygger på antaganden snarare än faktiska riskbilder, vilket kan leda till ineffektiva eller felriktade insatser

6.6 Se över befintliga och vid behov ta fram nya styrdokument och rutiner

Den tidigare utredningen visade att Ale kommun i dagsläget saknar ett heltäckande och sammanhållet ramverk av styrdokument och rutiner som fångar hela bredden av frågor kopplade till välfärdsbrottslighet. Även om det finns dokument som berör delar av området, såsom ekonomisk kontroll, upphandling, internkontroll och hantering av oegentligheter, är dessa inte alltid samordnade eller tydligt kopplade till ett gemensamt synsätt på välfärdsbrottslighet. Detta innebär en risk för otydlighet, olika tolkningar och bristande likformighet i hur frågor hanteras inom organisationen.

För att skapa tydlighet, rättssäkerhet och ett enhetligt arbetssätt behöver kommunen därför se över befintliga styrdokument och rutiner samt vid behov ta fram nya.

Detta bör omfatta dokument som rör bland annat:

- hantering av felaktiga utbetalningar,
- leverantörs- och avtalsuppföljning,
- hantering av misstänkta oegentligheter,
- korruption och mutor,
- otillåten påverkan och infiltration,
- samt ansvarsfördelning vid misstanke om välfärdsbrottslighet.

Syftet är att säkerställa att det finns tydliga och tillgängliga styrande dokument som ger stöd för både förebyggande arbete och för hur misstänkta avvikelser ska hanteras i praktiken.

6.6.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör inledas med att den kommunövergripande arbetsgruppen, med stöd av samordnaren, genomför en kartläggning av befintliga styrdokument och rutiner som har bäring på området. Kartläggningen ska syfta till att identifiera:

- vilka dokument som redan finns,
- vilka områden som är tillräckligt reglerade,
- och var det finns tydliga brister eller överlapp.

Utifrån kartläggningen bör en prioriteringsordning tas fram för vilka dokument som behöver revideras respektive tas fram på nytt. Arbetet bör genomföras stegvis med start under 2026, där fokus initialt ligger på de områden som bedöms ha störst påverkan på kommunens motståndskraft mot välfärdsbrottslighet.

När nya eller reviderade dokument tas fram ska de förankras i berörda verksamheter och beslutas i rätt instans. Det är även viktigt att säkerställa att dokumenten görs lätt tillgängliga för chefer och medarbetare samt att de kopplas till utbildningsinsatserna enligt avsnitt 6.2 och 6.3.

6.6.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär främst organisatoriska och verksamhetsmässiga konsekvenser i form av behov av arbetstid för kartläggning, framtagande och revidering av dokument. Dessa kostnader bedöms vara begränsade och ryms normalt inom ordinarie utvecklingsarbete.

Ur verksamhetsperspektiv innebär tydligare styrdokument en ökad trygghet för chefer och medarbetare i hur olika situationer ska hanteras. Det bidrar till ökad rättssäkerhet, minskad sårbarhet för felaktiga bedömningar och ett mer enhetligt arbetssätt i hela kommunen.

Ur organisatoriskt perspektiv skapar åtgärden bättre förutsättningar för styrning och uppföljning, eftersom ansvar, roller och processer blir tydligare definierade.

Om åtgärden inte genomförs kvarstår risken för otydlighet och olika tolkningar av ansvar och arbetssätt, vilket kan försvåra både förebyggande arbete och hantering av misstänkta oegentligheter.

6.7 Integrera risker kopplade till välfärdsbrottslighet i kommunens internkontrollarbete

För att arbetet mot välfärdsbrottslighet ska bli långsiktigt hållbart måste det integreras i kommunens ordinarie strukturer för styrning och uppföljning. Ett centralt verktyg i detta är internkontrollarbetet.

Genom att inkludera risker kopplade till välfärdsbrottslighet i nämndernas internkontrollplaner säkerställs att frågan inte blir projektbaserad eller beroende av enskilda initiativ, utan blir en naturlig och återkommande del av kommunens styrning.

Internkontrollarbetet ger också möjlighet att systematiskt följa upp hur väl rutiner fungerar i praktiken och om vidtagna åtgärder får avsedd effekt.

6.7.1 Implementeringsplan

Implementeringen bör inledas genom att den kommunövergripande samordningsfunktionen, i samverkan med ekonomi- och internkontrollfunktionerna, tar fram exempel på kontrollmoment kopplade till välfärdsbrottslighet.

Dessa kontrollmoment bör därefter införas i nämndernas internkontrollplaner från och med planeringsåret 2027. Exempel på sådana moment kan vara:

- uppföljning av rutiner för utbetalningar,
- kontroll av efterlevnad av styrdokument,
- granskning av hur risker för otillåten påverkan hanteras,
- samt uppföljning av genomförda utbildningsinsatser.

Internkontrollarbetet bör användas för att identifiera brister, följa upp vidtagna åtgärder och vid behov justera inriktningen på kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet.

6.7.2 Konsekvensbedömning

Åtgärden innebär begränsade ekonomiska konsekvenser, då den i huvudsak bygger på att befintliga strukturer för internkontroll används och kompletteras.

Verksamhetsmässigt innebär åtgärden att fler kontrollmoment kan behöva genomföras, vilket medför ett visst ökat arbete. Samtidigt skapar detta tydlighet och förutsägbarhet i hur uppföljning ska ske.

Ur organisatoriskt perspektiv bidrar åtgärden till att arbetet mot välfärdsbrottslighet institutionaliseras och blir en del av kommunens ordinarie styrning.

Om åtgärden inte genomförs finns en risk att arbetet tappar kontinuitet över tid och blir beroende av tillfälliga initiativ eller enskilda eldsjälar.

6.8 Utredningen ska redovisa hur stora besparingar föreslagna åtgärder skulle kunna innebära

Kommunfullmäktige har i sitt uppdrag särskilt betonat att utredningen ska redovisa hur stora besparingar de föreslagna åtgärderna skulle kunna innebära. Samtidigt konstaterades redan i den tidigare rapporten att Ale kommun i nuläget saknar tillräckligt detaljerad information för att göra tillförlitliga ekonomiska beräkningar av besparingspotentialen.

De föreslagna åtgärderna i denna plan syftar i första hand till att bygga upp struktur, styrning och kunskap. Först när dessa delar är på plats, och kommunen genomfört riskanalyser samt fått en bättre överblick över omfattningen av felaktiga utbetalningar och andra former av oegentligheter, kan mer precisa ekonomiska bedömningar göras.

Som en första referensram kan dock nationella uppskattningar användas. Enligt Ekonomistyrningsverket uppgick de felaktiga statliga välfärdsutbetalningarna till cirka 1,8–2,2 procent år 2021, motsvarande 13–16 miljarder kronor. Även om kommunala system skiljer sig från statliga visar detta att även små procentuella förbättringar kan innebära betydande ekonomiska värden.

Det är samtidigt viktigt att betona att välfärdsbrottslighet är ett betydligt bredare fenomen än enbart felaktiga utbetalningar. En stor del av nyttan med ett förstärkt arbete ligger i att förhindra att kommunens verksamheter används som möjliggörare för annan brottslighet, samt i att stärka förtroendet för kommunens verksamheter. Dessa effekter är svåra att kvantifiera men är av stor samhällsekonomisk betydelse.

Ett förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet bör därför inte enbart värderas utifrån potentiella besparingar för Ale kommun, utan även utifrån dess bidrag till ett mer robust och motståndskraftigt samhälle i stort.

6.9 Samlad konsekvensbedömning

De föreslagna åtgärderna innebär sammantaget att Ale kommun tar ett tydligt steg från ett mer fragmenterat och reaktivt arbetssätt till ett strukturerat, samordnat och långsiktigt arbete mot välfärdsbrottslighet. Varje enskild åtgärd bidrar med sin del, men det är i kombinationen av dem som den fulla effekten uppstår.

Ur ett organisatoriskt perspektiv innebär åtgärderna att kommunen etablerar en tydligare styrning inom området. Genom inrättandet av en kommunövergripande samordningsfunktion, i kombination med gemensamma utbildningsinsatser, riskanalyser och styrdokument, skapas en stabil struktur som minskar beroendet av enskilda personer och tillfälliga initiativ. Arbetet institutionaliseras och blir en del av den ordinarie styrningen.

Ur ett verksamhetsperspektiv innebär åtgärderna att chefer och medarbetare får bättre stöd i sitt arbete. Tydligare rutiner, gemensam begreppsbild och strukturerad uppföljning bidrar till ökad rättssäkerhet, minskad osäkerhet i handläggningen och bättre förutsättningar att agera tidigt vid misstänkta oegentligheter.

Ur ett ekonomiskt perspektiv innebär åtgärderna i ett inledande skede främst investeringar i tid och resurser. Dessa investeringar bedöms dock vara nödvändiga för att på sikt kunna minska risken för felaktiga utbetalningar och andra former av ekonomiska förluster. Även om exakta besparingar inte kan kvantifieras i nuläget, skapar åtgärderna förutsättningar för att kommunen framöver ska kunna arbeta mer datadrivet och träffsäkert i sina bedömningar.

Ur ett säkerhets- och förtroendeperspektiv är konsekvenserna särskilt betydelsefulla. Ett mer systematiskt arbete stärker kommunens motståndskraft mot otillåten påverkan, infiltration, korruption och organiserad brottslighet. Det bidrar också till att skydda medarbetare och till att upprätthålla förtroendet för kommunens verksamheter och det offentliga systemet i stort.

Om åtgärderna inte genomförs kvarstår de risker som identifierats i den tidigare utredningen. Arbetet riskerar då att fortsätta vara fragmenterat, reaktivt och personberoende, vilket ökar sårbarheten för både ekonomiska förluster och långsiktiga skador på förtroende och legitimitet.

7 Slutsats

Denna åtgärds- och implementeringsplan utgör ett samlat och konkret svar på kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen att, med utgångspunkt i den tidigare utredningen, ta fram förslag på hur Ale kommun ska stärka sitt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel.

Planen visar hur kommunen kan gå från en övergripande problembeskrivning till ett praktiskt genomförbart arbetssätt. Genom breda och riktade utbildningsinsatser, tydlig kommunövergripande samordning, strukturerade riskanalyser, utvecklade styrdokument och integrering i internkontrollarbetet skapas förutsättningar för ett långsiktigt, systematiskt och ändamålsenligt arbete.

Åtgärderna innebär initialt främst organisatoriska och verksamhetsmässiga investeringar, men dessa ska ses som nödvändiga för att stärka kommunens motståndskraft mot välfärdsbrottslighet. På längre sikt skapar de förutsättningar för både ekonomiska besparingar, ökad rättssäkerhet och ett stärkt förtroende för kommunens verksamheter.

Det är samtidigt viktigt att betona att arbetet mot välfärdsbrottslighet inte är ett avgränsat projekt, utan en del av kommunens långsiktiga styrning, säkerhetsarbete och kvalitetsutveckling. Implementeringen bör därför ses som starten på ett kontinuerligt utvecklingsarbete som successivt kan fördjupas och anpassas utifrån identifierade risker och erfarenheter.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2025-12-15
KF § 223

KS 2025/275

Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anse uppdraget utfört.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, utifrån utredningen, ta fram ett förslag på åtgärds- och implementeringsplan, samt konsekvensbeskriva ingående delar.

Kommunfullmäktige beslutar att finansiering görs inom ramtilldelning

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i mål och budget 2025 gett kommunstyrelsen i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar av kommunala skattemedel samt att redovisa möjliga besparingar kopplade till föreslagna åtgärder.

Under våren 2025 har en genomlysning av kommunens samtliga förvaltningar genomförts. Resultatet pekar på behov av bättre samordning, tydligare rutiner, förbättrad dokumentation och ökad kompetens inom flera verksamheter, särskilt i frågor som rör otillåten påverkan, korruption och infiltration.

Det är idag svårt att fastställa möjliga besparingar. På längre sikt föreslås en fördjupad analys av de ekonomiska effekterna, men bedömningen är att ett mer systematiskt och samordnat arbete kan bidra till betydande besparingar och ökad rättssäkerhet i hanteringen av kommunala medel.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 279 2025-12-02
- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-11-26
- Rapport ” Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel”

Henning Ankarudd (C) inkommer med följande protokollsanteckning:

Vi delar fullt ut ambitionen att motverka välfärdsbrottslighet och säkerställa att skattemedel används korrekt och når dem som har rätt till stöd. Samtidigt vill vi understryka vikten av att föreslagna åtgärder utformas proportionerligt och med tydligt fokus på riskbaserade insatser. Erfarenheter, liksom denna utredning, visar att omfattningen av felaktiga utbetalningar lokalt i dagsläget är svår att bedöma och att kostnaderna för nya kontroll- och uppföljningsstrukturer riskerar att bli betydande. För oss är det därför avgörande att ett förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet inte utvecklas till generella kontrollsystem som tar resurser från kärnverksamheten eller undergräver tilliten mellan kommunen, medarbetare och invånare. Arbetet bör i stället präglas av träffsäkerhet, rättssäkerhet och en tydlig avvägning mellan nytta och kostnad.

Beslutet skickas till

Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2025/275
Datum: 12 juni 2025

Handläggare: Utvecklingsledare, John Dagerås

Förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel

Innehåll

1 Inledning och bakgrund 2

2 Definitioner/Välfärdsbrottslighet som begrepp 3

3 Nulägesbeskrivning 3

4 Omvärldsbevakning 4

5 Förslag på åtgärder 5

5.1 Hur kommunen kan stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet och minska felaktigt utbetalande av kommunala skattemedel 5

5.2 Utredningen ska redovisa hur stora besparingar förslagna åtgärder skulle kunna innebära. 6

6 Sammanfattning 6

1 Inledning och bakgrund

Att bedriva ett arbete mot välfärdsbrottslighet är viktigt ur flera aspekter. Välfärdsbrott drabbar kommunens ekonomi där till exempel utbetalningar görs till de som inte har rätt till det. Det drabbar också individer som är störst behov av samhällets insatser och undergräver förtroendet för välfärdssystemet och samhällets gemensamma skyddsnät. Det påverkar också företag då oseriösa företag manipulerar regelsystemen så att konkurrensneutraliteten sätts ur spel.

Välfärdsbrott finansierar inte sällan organiserad brottslighet. Polismyndigheten beskriver i en rapport att välfärdsbrottens kopplingar till kriminella nätverk ökar (Polismyndigheten 2021).

Ekonomistyrningsverket (ESV) bedömer att den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen uppgick till 13,0–16,3 miljarder kronor under 2021, vilket motsvarar 1,8–2,2 procent av de totala utbetalningarna.

I mål och budget 2025 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att utred och föreslå hur kommunen kan stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet och minska felaktigt utbetalande av kommunala skattemedel. I enlighet med beslutet ska utredningen redovisa hur stora besparingar föreslagna åtgärder skulle kunna innebära.

Utifrån detta uppdrag har en övergripande genomlysning av kommunens samtliga förvaltningar genomförts i form av insamling av rutiner, styrdokument, handlingsplaner och dialog kring hur dessa arbetar med välfärdsbrottslighet.

Den här rapporten har tagits fram för att undersöka hur Ale kommun kan stärka sitt arbete mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar. Syftet är att föreslå i ett första steg för åtgärder som gör kommunen bättre rustad att förebygga, upptäcka och hantera olika former av välfärdsbrottslighet.

2 Välfärdsbrottslighet som begrepp

Det finns i nuläget ingen nationell definition av begreppet välfärdsbrottslighet. Det är inte en särskild brottstyp enligt lag, utan ett samlingsnamn för olika brott som riktar sig mot offentliga välfärdssystem. Exempel på sådana brott är bidragsbrott, bedrägeri, mutbrott, användning av falska dokument med mer.

Kommuner och Regioner (SKR) menar att välfärdsbrottslighet innebär att offentliga resurser försvinner till personer och verksamheter som inte har rätt till dessa medel, något som i stor omfattning stärker den kriminella ekonomin och innebär att medlen används för brottsliga ändamål. Det kan också innebära att organiserad brottslighet, lokala kriminella nätverk och familjer som har ett intresse av att kunna påverka infiltrerar eller agerar möjliggörare i statliga myndigheter, kommuner och regioner.

Kommunledningsförvaltningen har valt att använda SKR-s definition på välfärdsbrottslighet i denna rapport som lyder;

” När en aktör – företag, förening eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommuners och regioners välfärdssystem för egen vinning.”

Välfärdsbrottslighet är ett brett begrepp som omfattar mer än enbart felaktigt utbetalda medel. Det kan handla om systematiskt fusk med bidrag och ersättningar, men också om otillåten påverkan, korruption, infiltration och utnyttjande av kommunala tjänster eller upphandlingar. Även möjliggörare, såsom personer eller organisationer som underlättar brottsligheten, ingår i begreppet. Välfärdsbrottslighet kan därmed rikta sig både mot ekonomiska resurser och mot förtroendet för det offentliga systemet.

Därför krävs ett brett perspektiv i arbetet mot välfärdsbrott. Det handlar om mer än att kontrollera utbetalningar – det handlar också om att bygga motståndskraft, skydda medarbetare och värna förtroendet för det offentliga.

Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan innebär utmaningar för vårt demokratiska system. Flera undersökningar visar att det ökar i omfattning och drabbar såväl kommuner, regioner och statliga myndigheter.

3 Nulägesbeskrivning

Under våren 2025 har en inventering genomförts av vilka styrdokument, rutiner och handlingsplaner som finns kopplade till arbetet mot välfärdsbrottslighet. Syftet var att få en

översikt av hur kommunens olika verksamheter arbetar med att förebygga, upptäcka och hantera denna typ av problematik.

Inventeringen visade att det i flera fall saknas dokumenterade rutiner och styrdokument som täcker hela den bredd av frågor som välfärdsbrottslighet kan omfatta. Även om vissa enheter har kommit längre i sitt arbete finns det generellt utrymme för att se över och utveckla befintliga dokument och arbetssätt på ett mer samlat och systematiskt sätt. Det saknas även ett övergripande och samordnat strategiskt arbete inom området, vilket innebär en risk för att enheterna bedriver sina insatser isolerat från varandra. Det finns heller inte en kommunövergripande styrning i hur förebyggandet arbetet ska prioriteras framåt.

Det identifierades även ett behov kring att upprätta rutiner och kunskapshöjande insatser kopplad till infiltration, möjliggörare, korruption och otillåten påverkan.

För att stärka kommunens motståndskraft krävs därför både ökad medvetenhet och en tydligare struktur för hur vi förebygger, upptäcker och hanterar olika typer av välfärdsrelaterad brottslighet.

4 Omvärldsbevakning

Som en del av förarbetet till denna rapport har kontakt tagits med sju andra kommuner i syfte att få en överblick över hur de arbetar med frågor kopplade till välfärdsbrottslighet.

Bland de tillfrågade kommunerna bedöms Linköping ha kommit längst. Där finns en tydlig struktur och systematik för hur arbetet är organiserat, vilket omfattar både intern styrning och uppföljning av externa aktörer. Linköping har bland annat två avtalscontrollers med ansvar för att följa upp och granska kommunens leverantörer, för att säkerställa att avtal efterlevs och att eventuella oegentligheter upptäcks i ett tidigt skede.

Eslöv och Sundbyberg har båda utsett särskilda FUT-samordnare (fusk, oegentligheter och trygghet) vars uppdrag är att samordna kommunens arbete mot felaktiga utbetalningar och andra välfärdsrelaterade risker. Rollens inriktning skiljer sig dock mellan kommunerna. I den ena är fokus avgränsat till just felaktiga utbetalningar, medan den andra FUT-samordnaren har ett bredare uppdrag som omfattar utvecklingen av hela kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet.

I övriga kommuner som kontaktats – vilka befinner sig i ungefär samma läge som Ale – pågår arbete med att ta fram rutiner och styrdokument inom flera verksamheter. Det gemensamma är att frågan är prioriterad, men fortfarande under uppbyggnad.

Tre av kommunerna har dessutom valt att anlita, eller planerar att anlita, en extern aktör för att genomföra en mer djupgående genomlysning av det egna arbetet kopplat till

välfärdsbrottslighet. Syftet är att identifiera risker, brister och utvecklingsbehov samt få stöd i att ta fram relevanta åtgärder.

Sammanfattningsvis är arbetet mot välfärdsbrottslighet komplext och omfattar flera olika områden likt bland annat leverantörskontroll, kontroll av felaktiga utbetalningar och arbete mot oegentligheter.

5 Förslag på åtgärder

För att Ale kommun ska kunna bygga ändamålsenliga rutiner och handlingsplaner krävs först en ökad kunskap i organisationen om vad välfärdsbrottslighet är och hur den kan ta sig uttryck.

Förvaltningen ser därför ett behov att under 2026, genomföra riskinventeringar i samtliga förvaltningar för att identifiera tjänster som i högre grad riskerar att utsättas för olika former av välfärdsbrottslighet.

I detta arbete behöver även otillåten påverkan, korruption, infiltration och liknande hot beaktas. Samtidigt är det nödvändigt att befintliga rutiner och handlingsplaner ses över, förtydligas och säkerställs så att de följs i praktiken.

5.1 Hur kommunen kan stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet och minska felaktigt utbetalande av kommunala skattemedel

- Genomföra breda utbildningsinsatser för att höja kunskapen om välfärdsbrottslighet i hela organisationen. En grundläggande kunskap är avgörande för att kunna förstå, prioritera och arbeta med frågan på brett plan.
- Identifiera de tjänster som i högre utsträckning riskerar att utsättas för välfärdsbrottslighet och genomföra riktade kunskapshöjande insatser för dessa funktioner.
- Forma en strategisk kommunövergripande arbetsgrupp med en utsedd samordnare, med uppdrag att driva och samordna arbetet mot välfärdsbrottslighet, då frågan är omfattande, komplext och berör många olika enheter.
- Se över befintliga och ta fram nya styrdokument och rutiner.
- Genomföra riskanalyser på verksamhetsnivå för att identifiera sårbarheter och brister, med syfte att därefter vidta relevanta åtgärder.
- Integrera risker kopplade till välfärdsbrottslighet i kommunens internkontrollarbete och säkerställa att dessa följs upp systematiskt.

Notera att dessa förslag presenterats utan någon inbördes ordning.

5.2 Utredningen ska redovisa hur stora besparingar förslagna åtgärder skulle kunna innebära.

För att kunna redovisa hur stora besparingar de föreslagna åtgärderna skulle kunna generera behöver kommunen genomföra en djupare genomlysning. I dagsläget saknas tillräckligt detaljerad information för att göra en bedömning av ekonomiska besparande i kommunen - arbetet med att identifiera riskområden, granska rutiner och följa upp felaktiga utbetalningar är ännu i ett tidigt skede.

Som ett första steg kan en nationell referensram användas för att få en fingervisning om potentiella kostnader. Enligt Ekonomistyrningsverket (ESV) var cirka 1,8-2,2 procent av de statliga välfärdsutbetalningarna felaktiga under 2021, motsvarande omkring 13–16 miljarder kronor nationellt.

Som tidigare beskrivits är samtidigt välfärdsbrottsligheten betydligt bredare än just felaktiga utbetalningar. Välfärdsbrottsligheten behöver inte alltid innebära direkta kostnader för samhället utan i stället som möjliggörare för annan typ organiserad brottslighet. Ett förstärkt arbete mot välfärdsbrottslighet behöver inte enbart eller i huvudsak innebära besparingar för kommunen utan även för andra aktörer i samhället.

6 Sammanfattning

Välfärdsbrottslighet är ett samhällsproblem som påverkar både kommunens ekonomi, förtroendet för välfärdssystemet och den demokratiska styrningen. Felaktiga utbetalningar innebär att resurser går till aktörer som inte har rätt till dem, vilket drabbar de individer som är i störst behov av stöd, skadar konkurrensneutraliteten och riskerar att finansiera organiserad brottslighet. Ekonomistyrningsverket uppskattade omfattningen av felaktiga utbetalningar till 13–16 miljarder kronor på nationell nivå år 2021.

Kommunfullmäktige har i mål och budget 2025 gett kommunstyrelsen i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar av kommunala skattemedel. Som en del i detta har en genomlysning av samtliga förvaltningar genomförts. Inventeringen visar att det finns behov av ökad samordning samt utveckling av gemensamma rutiner och styrdokument inom flera områden, särskilt avseende infiltration, otillåten påverkan, korruption och möjliggörare. Arbetet sker i dag fragmenterat, vilket innebär en risk för att olika enheter hanterar frågan isolerat.

En omvärldsbevakning visar att flera kommuner, exempelvis Linköping, Eslöv och Sundbyberg, har kommit längre genom att etablera tydliga strukturer, särskilda samordnare eller controllers för att systematiskt följa upp välfärdsrelaterade risker.

För att Ale kommun ska stå bättre rustad föreslås ett antal åtgärder. Dessa inkluderar breda utbildningsinsatser för att höja kunskapen i hela organisationen, riktade insatser för särskilt utsatta tjänster, inrättandet av en arbetsgrupp med samordningsansvar, översyn och

utveckling av styrdokument samt genomförande av riskanalyser och integrering av frågan i internkontrollen.

På längre sikt behövs en djupare genomlysning för att kunna beräkna de ekonomiska effekterna av åtgärderna. Nationella uppskattningar visar dock att även mindre kommuner kan ha betydande besparingspotential om felaktiga utbetalningar och andra former av välfärdsbrottslighet kan förebyggas och stoppas i tid.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 155

KS 2025/468

Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige i oktober 2026

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att sammanträdet måndag den 12 oktober ändras till torsdag den 15 oktober.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fastställde sammanträdesdagar för 2026 den 6 oktober 2025 § 175. Med anledning av valet i september 2026 föreslås sammanträdet måndag den 12 oktober ändras till torsdag den 15 oktober.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-20

Beslutet skickas till

Nämndsekreterare
IT
Ale Folkets Hus

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/468
Datum: 2026-05-20
Nämndsekreterare Amra Taneroglu

Kommunstyrelsen

Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige i oktober 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att sammanträdet måndag den 12 oktober ändras till torsdag den 15 oktober.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fastställde sammanträdesdagar för 2026 den 6 oktober 2025 § 175. Med anledning av valet i september 2026 föreslås sammanträdet måndag den 12 oktober ändras till torsdag den 15 oktober.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef

Beslutsunderlag

Ärendet

Enligt kommunallagens 5. kap 9 § väljs ledamöter och ersättare i fullmäktige för fyra år räknat från och med den 15 oktober valåret. Enligt nuvarande fastställd sammanträdesplanering sammanträder kommunfullmäktige måndag den 12 oktober. För att nyvalda fullmäktige ska kunna tillträda och genomföra sitt första sammanträde inom den nya mandatperioden föreslås sammanträdet flyttas till torsdag den 15 oktober.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att ändringen behöver göras för att nyvalda fullmäktige ska kunna tillträda och genomföra sitt första sammanträde inom den nya mandatperioden. Vidare bedömer förvaltningen att en ändring av datumet till den 15 oktober inte innebär några följdeffekter på övrig mötesplanering.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har ingen särskild koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om beslutet antas kommer en uppdatering av mötestider på hemsidan och intranätet att göras.

Beslutet skickas till:

Nämndsekreterare
IT
Ale Folkets Hus

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

§ 88 2026.074 KS

Inrättande av gemensam överförmyndarnämnd

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade den 20 oktober 2025, § 183 att gemensamt med samverkanskommunerna utreda förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. De tre kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd.

Vid samrådsmöte den 20 februari 2026 mellan de i avtalssamverkan ingående kommunerna lämnades information om utredningen.

Överförmyndarnämnden har den 26 februari, § 9 behandlat ärendet och översänt ärendet till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 18 mars 2026 lämnat följande yttrande:

Kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse under hösten 2025, gemensamt utrett förutsättningarna för en gemensam överförmyndarnämnd.

Utredningen har färdigställts och lämnats över till samverkanskommunerna.

Kommunledningskontoret instämmer i bedömningen att utredningen på ett relevant sätt går igenom förutsättningarna för bildande en gemensam nämnd. Inrättandet av en gemensam nämnd skulle innebära att det administrativa arbetet inom samverkansorganisationen kan effektiviseras då den rapportering som idag sker till tre olika nämnder, såsom delårsrapporter, internkontroll och årsbokslut, istället görs till en enda nämnd och där frigjord tid kan läggas på de verksamheten är till för. En gemensam nämnd skulle även innebära minskad administration för respektive samverkande kommun då hanteringen i stort centraliseras till Alingsås kommun. Att respektive samverkande kommun har en ledamot och en ersättare i den gemensamma nämnden innebär även en lägre kostnad för arvoden.

Eftersom kommunerna redan idag har en samverkan bedöms införandet av en gemensam överförmyndarnämnd vara en liten organisatorisk förändring men som har betydande administrativa vinster. Genom att ersätta tre nämnder med en minskar dubbelarbete, parallella beslutsvägar och hantering av separata system. Detta skapar en mer sammanhållen, effektiv och rättssäker styrning av verksamheten. En gemensam nämnd skapar dessutom bättre förutsättningar för att kunna möta ökade krav på digitalisering och nationell samordning samt att ansvar och styrning förtydligas.

Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Om kommunfullmäktige fattar ett sådant beslut behöver Alingsås och övriga samverkande kommuner ta fram ett reglemente för nämnden, som ska beslutas i respektive kommunfullmäktige.

Under utredningens gång har Vårgårda kommun ansökt om att ingå i avtalssamverkan med Alingsås, Lerum och Ale. Ärendet har behandlats av överförmyndarnämnden den 5 februari 2026, § 3 för information. Nämnden ställde sig positiva till att kommunfullmäktige ska godkänna ansökan. Även Herrljunga kommun har inlett dialog med Alingsås kring ett eventuellt inträde i samverkan. Avtalssamverkan och gemensam överförmyndarnämnd kan därmed komma att omfatta fler kommuner som utredningen omfattar. Den formella hanteringen av detta hanteras i separata ärenden.

Kommunstyrelsen har den 13 april 2026, § 55 behandlat ärendet.

Anförande
Anförande hålls av Pamela Nilsson Ludvigsson (S).

Förslag till beslut på sammanträdet
Pamela Nilsson Ludvigsson (S) föreslår att kommunstyrelsens förslag till beslut bifalls.

Beslut

1. Alingsås kommun ska från och med den 1 januari 2027 vara värdkommun för en gemensam överförmyndarnämnd tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut.
2. Den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige samt efter att samverkansavtalet därefter har godkänts av samtliga samverkande kommuner.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med de samverkande kommunerna ta fram förslag till reglemente, relevanta styrdokument och uppdaterat samverkansavtal, samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

Expedieras till
Ale kommun, Lerums kommun

Beslutsunderlag

- § 55 KS Inrättande av gemensam överförmyndarnämnd
- Tjänsteskrivelse - Inrättande av en gemensam överförmyndarnämnd
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- §9 ÖFN - Remiss av utredning om gemensam överförmyndarnämnd